

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Samling af Meddelelser

om

Personer og Familier af Navnet Svab.

Femte Del.

af

J. Svab.

Kjøbenhavn.

Trykt hos B. G. Schultz.

1890.

Indhold.

	Side.
Indledning, med en Oversigt over Indholdet af alle 5 Dele	XV—XXIV.

Første Afsnit.

Vendehjæl Hvasserne,

med det halve Dyr over den halve Kille, adlet 1524.

Sfr 5 D. S. 378—390.

I. Jens Hvas 1524—1547, og Fru Kirsten (Høg?) med fraadelt Skjold	1—5.
II. Erif Hvas til Nørgaard 1562—94, og Fru Gjertrud Mikkelsdatter 1581	5—7.
Deres Børn:	
1. Jens Hvas, see under III.	
2. Mikkil Hvas og Fru Edel Vasse. 5 D. S. 380.	
3. Gunde Hvas og Fru Catharina v. Schønberg. 5 D. S. 379.	
4. Karen Hvas † ugift 1664. Ikke at forveksle med Fru Karen Mikkelsdatter Hvas, Mikkil Nielsens Datter, af Lille- Hvasserne, 4 D. S. 154—56, urigtigt indført 5 D. S. 382.	
5. Gjertrud Hvas, Stamtable Nr 1. Esper Hvas til Tved 1568, til Elsnab 1584, 5 D. S. 378,	5.
III. Jens Hvas til Skørtholt, f. 1579 † c. 1650, og Fru — Bogndatter Orning † før 1648, 5 D. S. 378,	7—12.
Deres Børn:	
1. Erif Hvas, see under IV A.	
2. Bogu Hvas, see under IV B.	
3. Margrethe Hvas, S. 8.	
IV. A. Erif Hvas til Skørtholt og Gjerumgaard, f. 1615 † 1662, og Fru Sophie Vasse, † c. 1667, 5 D. S. 384	12—18.

	Side.
Deres Børn:	
1. Abel Marie Hvas, 1668—1679, og G. S. Grimmer, 5 D. S. 386.	
2. Hans Hvas † c. 20 Mar gl, 1668—73.	
3. Jens Hvas, see under V.	
4. Laurits Hvas, Lieutenant 1710, 5 D. S. 388.	
5. Christoffer Hvas † umyndig 1673—78	14—18.
B. Vogn Hvas til Rolsøgaard, f. 1617 † før 1670, 5 D. S. 386, og	
Fru Kirsten Skade, 1670	18—25.
1. Hans Skade, † 1648, og	
Fru Ingeborg Sparre.	
3. Jesper Vognsen, jfr S. 37, Ritmester, til Merib Østergaard og Rolsøgaard, f. 1619 † 1687, og	
Fru Elisebe Skade.	
V. Jens Hvas til Dverklit, 1650—1703, 5 D. S. 387, og	
Fru Inger Raas, 1661—98	25—32.

Tillæg.

Sædegaardene i Familiens Eje.

Skørtholt, Nørgaard, Gjerumgaard, Dverklit, Rolsøgaard	33—37.
--	--------

Stamtavler

over Familierne:

Nr 1. Vendskøfel Hvasserne	38.
Nr 2. Vaske med Jægerhornet	39.
Nr 3. Orning med to blaa Strømme	40—41.
Nr 4. A-B Vognsen med tre Hoveder	42—44.
Nr 5. Lægte Raasjer med Sparren	45.
Nr 6. Skade med to fravendte Halvmaaner og en Stjerne for hver	46—47.
Noter til Stamtavlerne 2—6	48—54.

Andet Afsnit.

Familier med samme Naaben som Hvasferue.

I.

Slægter med to Sparrer 55.

A. De skaanste Sparrer 56—57.

Nr 7. Stamtavle over skaanste Sparrer med to Sparrer.....	58.
1. Hr Niels Svendsen i Ellinge 1395—1423	59—61.
2. Hr Claus Nielsen 1425, død før 1458	62.
3. Beynt Thordsen 1425?	63.
4. Niels Clausen til Ellinge og Wit død før 1509	64.
5. Nage Nielsen, Foged p. Hammershus, død 1460, og Fru Christine Gjordsdatter	65—67.
6. Hr Niels Nagefen, Nd., i Maglegaard, † 1492, og Fru Sophie Lauritsdatter	68—70.

B. Muser med Hvas Naaben 70—72

Nr 8. Stamtavle over Muser med Hvas Naaben.....	72.
---	-----

C. Fadderfen, Gans, Oldeland, Bagge.

1—4	73—75.
-----------	--------

II.

Slægter med Bjortevier i Taabnet.

1—3	76.
-----------	-----

Tredie Afsnit.

Hvasfer i Tiden 1400 og 1500,

der ikke staae i Forbindelse med de to store Slægter, Familien fra Halland, fjerde Afsnit, og Familien fra Viborg, femte Afsnit.

A.

Den gejstlige og lærde Stand.

I.

1. Peder Hvas, Præst i Serup c. 1558—80	78.
2. Peder Pedersen Hvas † 1616, Foged paa Mariager Kloster	78—80.

VI

	Side.
3. Bernt Pedersen Hvas † 1663, Præst i Arie og Høføpinge i Skaane, og Kirstine Mikkelsdatter	80—81.

II.

1. Knud Hvas, Præst i Brønnefad og Mattered 1550—55 ..	81—82.
2. Johannes (Zens) Hvas 1582	82—83.
3. Knud Zensen Hvas c. 1595—1655	83—84.
4. Zens (Knudsen) Hvas c. 1630—90	85.
5. Knud Zensen Hvas c. 1665—1725 og Mette Bedsted Vesteni, Vest	85.
6. Vestinus Hvas 1696 † 1757 og Marie Kathrine Vesterman † 1740	85—87.
7. Knud Eberhard Vestesen Hvas, f. 1726 † 1806, og Bodil Sophie Smidt † 1782	87—88.

III.

Thomas Hvas, clericus, 1519—24	88.
--------------------------------------	-----

B.

Borgerstanden.

1. Zens Hvas i Nyborg 1409	88—89.
2. Sep Hvas, Raadmand i Kolding 1484	89.
3. Mathias Hvas de Tiifstedt 1422	90.
4. Las Hvas, Bysfoged i Thisted 1497	91
5. Berthel Hvas i Rebhuu 1543	91.
6. Anne Hvas 1546	91.

C.

Bondestanden.

1. Peder Hvas, Fæstebonde i Fyn 1326	92.
2. Zens Hvas, Foged paa Bjørnholm 1479—83, Fjer af Sø- gaard 1483—94	93—96.
3. Sep Hvas i Hillerødsholm 1500—36	96—97.
4. Laurits Hvas i Hillerødsholm 1547	97.
5. Zens Hvas 1581, „Erif Lydes Fuldmyndige“	97—98.
6. Zes Hvas i Niarstørp 1478	98.
7. Zens og Palli Hvas i Dammen 1498, 1489—98	99.
8. Zens Hvas 1546, Husmand, og Beritte Hvasdatter 1542	99—100.
9. Mads el. Mathis Hvas i Frelle paa Folland, 1561	100.

Fjerde Afsnit.

Hallands Slægten.

1. Passe Hvas, Borger i Kungsbäck 1493—1512	101—104.
2. Anders Hvas 1555 i Halland, „Skriffind“ hos Lave Ulfs- land og Mogens Gyldenstjerne	104—107.
3. Svend Andersen Hvas i Halland og Bodil Niels- datter 1562—1645.	107—108.
4. Hr Anders Svendsen Hvas, f. 1602 † 1652, Provst og Egpr til Soderup og Kirke Eftilstrup, og Maren Jens- datter (Soderup) † efter 1671	108—113.
5. A. Jens Andersen Hvas, Kapitelskriver i Aarhus, 1630 † 1709, og Karen Frantsdatter	113—118.
B. Hr Svend Andersen Soderup † 1693, Egpr. til Maur og Siv	118—120.
C. Svend Hvas, Styrmand 1732, siden Skibskaptajn, 5 D. S. 390	120.
6. Kapitelskriver Jens Andersen Hvas's Descendents, indeholdende.	

1. Tillæg til 2 Del, andet Afsnit.

Provst Anders Hvas i Serup. — Kapellan Jens Andersen Hvas i Frederikshavn, jfr 5 D. S. 392. — Pastor Hans Hvas i Nyllinge. — Justitsraad Jens Hvas' til Lvis Kloster, jfr 5 D. S. 394. — Kammersekretær Jens Hvas (hører ikke til Hallands Slægten, men til Slægten fra Tebbe- strup, 5 D. S. 412). — Proprietær Anders Hvas til Østergaard (Hans Hvas er en Trykfej!)	121—123.
--	----------

2. Tillæg til og Fortsættelse af 1 Del
fra 1860 til 1883, jfr 5 D. S. 392 ff.

Erik Christian Grave Hvas, Præst, og Anna Mariche Hee	124.
I. Christen Hee Hvas, Justitsraad, og Hustru	124—127.
II-III. Anna Elisabeth Hvas og Karen Hvas med deres Mand, 5 D. S. 395	127.
IV. Anders Hvas, Provst, hans Hustruer og Børn, 5 D. S. 395	127—129.
V. Hebevig Sabine Hvas og Hans Adolph Brorson	129.

VIII

VI. Frants Hvasf til Mandrup, jfr 5 D. S. 396, Ellen Cecilie Færch og Lhyge Lhygesen.....	Side. 129—131.
1. Erik Christian Andreas Hvasf til Høstemark og Johanne Margrethe de Neergaard	131—133.
2. Maren Laurence Hvasf og Ludvig Chr. Rosenbeck.....	133.
3. Anders Nicolai Hvasf, Justitsraad, Hfgd, Birked, til Nørgaard, og Kirstine Dorothea Schmidt	134—140.
Frants Hvasf, Etatsraad, til Kølighed, Lychine Andrea Frederikke de Lichtenberg, og deres Børn, indtil 1884, jfr 5 D. S. 396...	140—146.
Nr 9. Stamtable over Kaptejn Gert de Lichtenbergs Descendents.....	146.
Nr 10. Stamtable over Oberst Lychø von Arenstorffs Descendents.....	147.
Marcus Andreas Nicolai Hvasf og Michael Lange Hvasf med deres Husfruer og Børn....	148—150.
4. Marcus Pauli Hvasf, Høstjægermester, til Mandrup, med Husfru, Børn og Børnebørn: Jægermester Franciscus Tertius Hvasf, Char- les Nicolai Hvasf, Ella Cecilie Hvasf, Polly Dorothea Hvasf.....	150—161.
VII. Thomas Hvasf, Præst i Bilsbød, og hans tre Husfruer.	161.
Nr 11. Stamtable over hele Hallands Slægten.....	162—169.

Femte Afsnit.

Biborg Slægten.

I. Hr Morten Mortensen Hvas, † 1577, og Anne Pedersdatter	171—176.
1. Morten (Trane) Linien.	
II. Morten Mortensen Hvas, Borgermester c. 1541 † 1614, Anne Jensdatter † 1592, og Mette Sørensdatter † 1625	176—184.
III. Anne Mortensdatter Hvas, Niels Lauritsen Trane, og Niels Pedersen	184.

	Side.
IV. Morten Nielsen Hvas (Trane), og Gjertrud Sørensdatter Winther	186.
V. Morten Mortensen Hvas (Trane) † 1721, Margrethe Suel, og Mette Lyngby.....	186.
VI. Morten Mortensen Hvas (Trane)	187.
Nr 12. ₁ Stamtable over Morten Vinien (Trane)	185.

2. Tøger Linien.

II. Tøger Hvas, Mag., Provst, Præst i Viborg. f. 1551 † 1627, hans tre Hustruer og fire Børn.....	187—192.
III. Peder Tøgersen Hvas, Præst paa Ræssø, † 1658, og Børn	192—194.
IV. Tøger Pedersen Hvas, Byfoged i Hølstebro, Hfgd, † eft. 1694, og Benthe Nielsdatter	194—196.
V. a. Jens Tøgersen Hvas, Byfoged i Hølstebro, Hfgd, † 1716, og Maren Andersdatter Hølst	196—197.
b. Niels Tøgersen Hvas, Gartner, og Maren Pedersdatter Bering	193.
c. Peder Tøgersen Hvas, i Viborg, Studiosus, f. 1682 † 1744	198—200.
d. Birgitte Hvas og Anders Sørensen Dobler	200.
IV. a. Jørgen Tøgersen Hvas, Skoleholder i Rbhvn, † 1763, Lisbeth Mogensdatter, † 1781, og deres Børn	201—202.
b. Peder Tøgersen Hvas, Høstefoged, † 1747.....	202.
Nr 12. ₂ Stamtable over Tøger Linien	203.

3. Mads Linien.

II. Mads Mortensen Hvas, Mag., Præst p. Ræssø og i Borning, † 1628, og Bodil Jakobsdatter	204.
III. Morten Madsen Hvas, Præst i Als, † 1623, Anne Christensdatter, og deres Børn	206.
IV. a. Mads Mortensen Hvas, Præst i Als, Provst, † 1674, hans to Hustruer Maren Christensdatter Knabe og Kirften Sørensdatter med deres Børn	206—208

	Side.
b. Jens Mortensen Hvas † 1668, Præst p. Boruholm, og Magdalene Hagensdatter	209.
V. Morten Madsen Hvas, Student 1670	209.
VI. Niels Mortensen Hvas, f. 1674 † 1747, og Maren Christensdatter	210.
Nr 12,3. Stamtable over Mads Linien	211.

4. Mette Linien.

Mette Mortensdatter Hvas † 1580, og Poul Stub † 1584, Præst	212.
Nr 12,4. Stamtable over Mette Linien	212.

Sjette Afsnit.

Lebbestrup Slægten.

I. Jens Madsen Hvas til Lulsted, f. 1684 † 1765, og Kirstine Jacobsdatter Brønshorff, f. 1702 † 1768 ..	215—225.
Anne Christine Ollegaard Hvas, f. 1733 † 1783, og Rasmus Stjernholm til Kjeldgaard, f. 1712 † 1777	225—232.
Nr 13. Stamtable over Brønshorffer	226—227.
med Noter 230.	
Nr 14. Stamtable over Stjernholmer	228—229.
med Noter 231.	
II. Mads Bognsen Hvas til Lustrup, f. 1686 † 1770, og Ingeborg Marie Jensdatter Lved	232—236.
Deres Børn:	
1. Anne Marie Hvas, f. 1718 † 1765, og hendes Mand Frederik Switser, † 1740 el. 41, Jens Wodschou, † est. 1752, Christen Larsen Ørsnæs, † 1782	236—238.
2. Bogn Hvas, Krigsråd m. m., f. 1721 † efter 1784 ..	239—243.
3. Marie Anne Hvas, f. 1721 † 1778, og Mathias Bruun, f. 1702 † 1770, Højesteretsadvokat .	243—247.
4. Jens Hvas, f. 1722 † 1797, Sognepræst til Durup og Løndering, og Hesene Grønbech, f. 1713 † 1793 ..	247—249.
(San hed kun Jens Hvas, til Forstjæl for Broderen, Kammersekretær Jens Madsen Hvas).	

	Side.
5. Christiane Augusta Hvas, f. 1725 + 1800, og Otto Himmelstrup Mørch, Provst, f. 1722 + 1775	249—251.
6. Jens Madsen Hvas, Kammersekretær, f. 1726 + 1776, 2 D. C. 90, 5 D. C. 123, 412.	
7. Søren Hvas de Lindenpalm, f. 1729 + 1782, Inspektør, til Tirsbæk m. v., og Maren Ross, f. 1721 + 1778	251—298.
Christine Linde Hvas de Lindenpalm, f. 1758 + 1817, og William Halling, f. 1744 + 1796, Brigader, til Tirsbæk og Dronninglund m. v.	298—308.
Nr 15. Stamtable over William Hallings og Christine Linde Hvas de Lindenpalms Descendenter.....	307.
8. Peter Christian Hvas, f. 1732 + ?, og Mette Cathrine Ross, f. 1724 + 1799	308—312.
III. Thomas Bogusen Hvas, f. c. 1690 + c. 1756, og Else Christensdatter Riis	312—314.
samt deres Børn:	
1. Bogn Hvas, Fæster af Katvad Mølle,	
2. Christian Carl Hvas til Hvilsbjerggaard, † 1797, og Sophie Magdalene Benzøn.	
3. Ollegaard Hvas og Brygger Bent Hoftved	314—318.
IV. Maren Hvas, f. 1693 + 1773, og Eggert Christoffer Benzøn, f. 1697 + 1771, Provst..	318—319.
Nr 16. Stamtable over Tebbstrup Slægten	320—321.

Syvende Afsnit.

Hvaser til Højgaard, Ballegaard, Nielsbygaard og i Slesvig.

1. Peder Hvas + 1743, 1. N. N. 2. Maren Mikfelsdatter	323—325.
2. A. Laurits Hvas, f. 1723 + før 1778, og Agathe Termansen, f. 1723 + 1779	325—326.
3. A. Peter Wass, f. 1744 + 1814, og Charlotte Justine Adrian + 1815	326—328.
4. A. Herman Christian Wass, f. 1779 + 1852, og Charlotte Mariane Bojsen + 1808, Marie Jessen, f. 1809 + ?.....	328—330.

XII

	Side.
5. A. Peter Carl Christian Hvas, f. 1806 † 1861, og Marie Cathrine Jacobine Carstens, f. 1819 † ?	330.
Tillæg	
Andre Hvasfer i Slesvig	330—331.
2. B. Niels Pederfen Hvas, f. 1739 † 1799, Sybille Jørgensen og deres 7 Børn	331—333.
3. B. Niels Jørgensen Hvas, f. 1781 † 1811, og Anna Sophie Charlotte Malling	336.
Nr 17. Stamtable over Hvasfer til Højgaard, Vallegaard, Niels- bygaard og i Slesvig	334—335.
Tillæg.	
Christen Mortensen Hvas, f. 1719 † ?, og hans 3 Husfruer	337—338.

Ottende Afsnit.

Udbredelsen af Navnet udenfor de tidligere omtalte Familier

(fortrinnsvis i Bonde- og Gaardværkstandsken)	339—340.
1. Hvasfer i Thisted Amt	340—341.
2. — i Vendsyssel (Stamtable)	341—342.
3. — i Ringhøbing Amt	343.
4. — i Viborg Amt (Stamtable)	343—348.
5. — i Aalborg Amt (Stamtable)	349.
6. — i Randers Amt	348—352.
7. — i Aarhus Amt	352.
8. — i Vejle Amt	353.
9. — i Sjælland (Kjøbenhavn og Amager)	353—355.
10. — paa Folland	354.
11. — paa Bornholm	354—356.

Niende Afsnit.

Hvasfer i Sverige.

Slægten er indvandret fra Vallonien, s: Flandern, men har, for- mentlig paa Grund af Giftermaal, optaget Navnet Hvas....	357—361.
Nr 18. Stamtable	360.

Tiende Afsnit.

Tillæg og Rettelser til samtlige 5 Dele.

I. De gamle Hvasser.

	Side.
Ormstruplinien, Hvasser i Salling og til Pebringe	362—366.
Kunestenen med Navnet Hvas	362.
Hr Laurits Hvas den Ældre	364.
Hr Laurits Hvas den Yngre	364—365.
Fens Hvas af Pebringe	365.
Fru Mette Hvas, Iver Juels	365.
Lange Fens Hvas til Ormstrup	365—366.
Anne Fensdatter Hvas af Ormstrup	366.

Hvasser til Kolsøgaard, Raas og Sofstrup.

Christen Hvas til Kolsøgaard og Raas	366.
Landsdommer Fens Hvas til Raas og Sofstrup	366—367.
Christen Hvas til Sofstrup og Raas	367.

Hvasser paa Langeland.

Fens Hvas til Fodsette og Lyksholm	368.
--	------

II. Lille Hvasserne.

De ældste Led til Gierholm, jfr. Efterlat	368—370.
Fru Karen Mikfelsdatter Hvas, see S. 382—384.	
Øverst Christoffer Hvas til Raas, Bennegaard og Søvig	370—374.
Hans og Anne Staverfkovs Børn: Fens, Oluf, Christence og Hedevig Elisabeth Hvas	374—377.

III. Romdrup Hvasserne.

378.

IV. Bendslyssel Hvasserne.

Fens Hvas til Størtholt	378—379.
Gunde Hvas og Fru Catharina von Schönberg	379—380.
Mikkel Hvas og Fru Edel Basse	380—382.
Fru Karen Hvas (Mikkelsdatter) og Mogens Andersen Fogensen til Stensbæk og Hejselt, høre til Lille Hvasserne.	
Erik Hvas til Størtholt og Gjerumgaard	384—386.
Vogn Hvas til Kolsøgaard	386.
Abel Marie Hvas	386.
Fens Hvas til Gjerumgaard og Øverklit	387.
Laurits Hvas	388.
Biskop Iver Munks Descendents	389.
Tillæg til flere af Stamtablerne.	

V. Søllands Slægten.

Svend Hvas, Skibskaptajn	390—391.
Jens Andersen Hvas, Kapellan.....	392—393.
Frants Hvas, Provst	393—394.
Jens Hvas, Justitsraad	394.
Jens Hvas, Forpagter	394—395.
Anna Elisabeth Hvas og A. M. Gopp.....	395.
Provst Anders Hvas's Descendents	395.
Frants Hvas, Proprietær, til Mandrup	396.
Frants Hvas, Statsraad, og Thøine N. F. de Lichtenberg, deres Børn og Familiefreds fra 1884 til Januar 1890 . . .	396—400.

VI. Viborg Slægten.

Nicolaus Bajah (Hvas) 1520. — Morten Mortensen Hvas † 1577. — Morten Mortensen Hvas † 1614. — Mor- ten Nielsen Hvas (Trane) — Morten Mortensen Hvas (Trane) † 1721 — Tøger Hvas, Provst, † 1627. Tøger Pedersen Hvas, † efter 1694. — Jens Tøger- sen Hvas, By- og Hfgd, † 1716. — Mads Mortensen Hvas, Præst, † 1628. — Mads Hvas, 1643 i Ribe Skole.....	406—409.
---	----------

VII. Tebbestrup Slægten.

Jens Madsen Hvas til Tusted, † 1765.....	410.
Jens Hvas, Præst, † 1797	410.
Jørgen Hvas de Lindenpalm, Justitsraad, † 1782, og Fru Maren Ross † 1778	411.
Christine Linde Hvas de Lindenpalm, † 1817, og Brigader William Halling, † 1796	411—412.
Jens Madsen Hvas, Kammersekretær, f. 1726 † 1776	412—414.

- I. Digstene, Epitafier og Vaabner over Hvasser i de fire Adels-
slægter..... 414—418.
- II. Segl, tilhørende Hvasser i de samme fire Adelslægter .... 418—422.

Studenter af Navnet Hvas.....	423—430.
-------------------------------	----------

Efterstet	430—436.
Navneregister til 5 og 3 Del	437 ff.

Indledning

med Oversigt over hele Værkets Indhold.

Efter noget over 30 Aars Arbejde afflutes med denne femte Del omsider dette Værk, hvis Opgave har været at esterspore, undersøge og ordne Alt, hvad det var muligt at samle om Personer og Familier af Navnet Hvas i og udenfor Landet.

Hvis det hele Materiale havde været samlet, da Værkets Udgivelse paabegyndtes, vilde Ordningen være bleven en anden end den, der nu foreligger. Der vilde da være bleven begyndt fra oven eller fra ældste Tid og derefter gaaet ned til Nutiden, og ikke ombendt. Hele Værket vilde da, naar Alt, hvad der omtrent hørte sammen, var ordnet i tilsvarende Grupper, passende kunde være bleven inddelt i følgende Hovedaffnit:

1. De gamle Hvasfer med to Sparrer i Skjoldet, der høre til Landets ældste Vtter, „som ligge i Høje“¹. Slægten førte fast Familienavn fra dens første Fremtræden, og dens ældste kjendte Led er den Mand, som har hvilet under den med Runestrift forsynede Vigsten, der tidligere fandtes i Sal Kirke. Hans Levetid kan omtrentlig sættes til 1275. De første Mænd af Slægten, hvis Navn og Segl kjendes, ere Laurentius og Johannes Hvas. „Laurentius Hvasæ“ nævnes allerede i et Dokument af 1338 ved Siden af Niels Ebbesen. Derefter forekomme de begge ved Siden af hinanden 1344. Om denne Slægt handler:

3 Del: Drmstruplinien, hvorunder Hvasfer i Salling og til Bebringe, med Tillæg i 4 D. S. 1—25 og 269—

---

1. 5 D. S. 57 Note 3.

85, og i 5 D. S. 362—66. Sidste Mand i denne Linie var Erik Jensen Hvas af Ormstrup, der blev Slotsfoged paa Hald og endnu levede 1568.

4 Del, Første Afsnit: Hvasser til Kolsøgaard, Raas, Sostrup og Toftum, med Tillæg i 5 D. S. 366—67. Sidste Mand i denne Linie var Christen Hvas til Raas og Sostrup † 1565.

4 Del, Trede Afsnit: Hvasser paa Langeland, med Tillæg i 5 D. S. 368. Sidste Mand i denne Linie var Melchior Hvas til Hjortholm, † mellem 1601 og 1608, og sidste Kvinde, hans Datter, Fru Sophie Hvas, † 10 Oktober 1614, hvis hun ikke overlevedes af Flores Rønnows Hustru, Fru Kirsten Hvas.

2. **Lillie Hvasserne**, med en Lillie i Skjoldet, som paa Spindesiden nedstamme fra de gamle Hvasser. Denne Families Stamfader var Mikkil Nielsen af en Slægt, hjemmehørende paa Bierholm i Bælum Sogn og førende et Lillievaaben. Han blev ved sin Hustru, Fru Kirsten Gundersdatter, en Halvsøsters Datter af Landsdommer Jens Hvas, Ejer af Raas og døde 1572—76. Hans Hustru arvede siden ogsaa Sostrup og Kolsøgaard. De sidste Mænd af denne Slægt, der siden tilbøds optog de gamle Hvasseres Vaaben, var Kornet Jens Hvas til Hønnegaard, som sidste Gang nævnes 1684 og derefter forsvinder, og hans Broder Kaptejnlieutenant Oluf Hvas, som sikkert faldt i Slaget ved Lund den 4 Decbr 1676. Den sidste Kvinde var Søsteren Hedevig Elisabeth Hvas, der døde c. 1721 og var gift med Anders Nielsen til Søvig og Høsselmed. Gjennem hende overførtes Navnet paa hendes Søn, Christoffer Hvas, og videre nogle Slægtled nedad, indtil ogsaa denne paa Spindesiden fra Lillie Hvasserne stammende uadelige Slægt formentlig er uddød.

4 D. S. 117—207. 2 D. Første Afsnit S. 1—46. 5 D. S. 368—77, samt 382—84².

2. Side 382—84 omhandler ovennævnte Mikkil Nielsens Datter, Fru Karen Mikkilsdatter Hvas, der ved en Ungjagtighed har faaet Plads midt inde i Vendskysel Hvasserne, efter Mikkil Hvas til Sørup, med hvem hun Intet har at gjøre.

3. **Romdrup Hvasserne**, med to Hjortevier i Skjoldet og paa Hjelmen.

Slægtens første Mand er Peder Hvas, 1390, dens sidste ogfaa en Peder Hvas, Descendent i 4 Led af den førstnævnte. Sidstnævnte Peder Hvas levede 1517—43.

4 D. Andet Affnit, S. 209—231. 5 D. S. 378.

4. **Bendshøvel Hvasserne**, med det halve Dyr over den halve Villinge.

Stamfaderen Jens Hvas formenes at være bleven adlet 1524, og Slægtens sidste Mænd vare Jens Hvas til Overklit, der levede endnu 1703, og hans Broder, Lieutenant ved Aarhus nationale Infanteriregiment, Lauritz Hvas, der levede endnu 1710.

5 D. S. 1—54, 378—90. Af dette sidste Stykke udgaaer S. 382—84 om Fru Karen Mikkelzdatter Hvas, der hører til Villinge Hvasserne.

Til Affnittene om disse fire Adelslægter hører som et Tillæg: Familier med samme Vaaben som Hvasserne. 5 D. S. 55—76.

5. **Hallands Slægten.**

Slægtens første kjendte Mand er Lasse Hvas, Borger i Kungsbach, 1493—1512. Muligvis er Slægten udbandret fra Thisted, hvor en Lasse Hvas var Byfoged 1497, og hvor en Mathias Hvas levede 1422. Gjennem Anders Svendsen Hvas, f. 1602 † 1652, der blev Præst i Soderup og Kirke Eftilstrup, kom Familien til Sjælland, og gennem hans Søn, Kapitelskriver Jens Andersen Hvas † 1709, til Aarhus, hvorefter Slægten — som vi i 2 D. have kaldt Aarhus Slægten — fortrinsvis har levet i Jylland. Til denne Slægt hører Forfatteren af dette Skrift. Rækkefølgen af de Steder, hvor Familien omtales, er, naar Man begynder fra ældste Tid og gaaer nedad, følgende:

a) 5 D. 4 Affnit S. 101—120.

b) 2 D. 2 Affnit S. 47—92.

c) Hele 1 D.

- d) Tillæg til 1 og 2 D. i 2 D. S. 141—177.
 e) 5 D. S. 121—169 med Stamtable over hele Familien, og
 f) 5 D. S. 390 ff.

Det Stykke af Stamtablen S. 166—167, som angaaer Anders Griffen Hvas's († 1867) Descendents, hidrører kun fra de Paa-gjældendes egen Dpgivelse og er ikke eftergaaet i Kirkebøgerne, hvorfor det ikke er fuldt paalideligt. Det Samme gjælder, dog i mindre Grad, om Stamtablen S. 168—169.

6. Viborg Slægten.

Stamfaderen til denne Slægt er Hr Morten Mortensen Hvas, 1500 † 1577, Præst ved Sortebrødre Kirke i Viborg og Provst i Nørlyng Herred. Han havde 3 Sønner og 1 Datter, der alle stiftede Linier, af hvilke den første, Morten Linien, gennem Morten Mortensen Hvas's Datter, Anne Hvas, overførte Navnet Hvas til Familien Trane; den anden Linie, Tøger Linien, og den tredie Linie, Mads Linien, tør ikke med Sikkerhed siges at være uddøde, medens den fjerde Linie, Datterens, der blev gift Stub, selvsølgelig traadte ud af Forbindelse med Navnet Hvas.

5 D. S. 171—212, 406—409.

7. Tebbestrup Slægten.

Denne Slægt har muligvis sit Udspring fra Viborg Slægten. Dens første kjendte Medlemmer ere de fire Søfende: Jens Madsen Hvas, født 1684, Mads Vognsen Hvas, født c. 1686, Thomas Vognsen Hvas, født c. 1690, og Maren Hvas, født 1693. Den mest bekjendte Mand i Slægten var Sorgen Hvas de Lindens-palm til Tirsbæk m. m., † 1782. Det tør ikke siges med Sikkerhed, at de to fra Mads og Thomas Vognsen Hvas nedstigende Linier ere uddøde.

5 D. S. 213—319, Stamtable S. 320—21.

8. Hvasfer til Højgaard, Vallegaard, Nielsbhygaard og i Slesvig.

Slægtens første Mand er Peder Hvas til Højgaard, der døde omtrent 1743. Vi formaae ikke at knytte ham til nogen af de tid-

ligere Slægter. Slægten blomstrer endnu og de spredte Hvasfer, der findes i Slesvig, høre vistnok til den.

5 D. S. 323—36.

9. Hvasfer, der ikke sees at staae i Forbindelse med de ovenfor nævnte 8 Slægter.

A. Hvasfer i Tiden 1400 og 1500.

A. Den gejstlige og lærde Stand. I denne findes to Præstefamilier, den ene med Navnet Peder fra 1558—1663, 5 D. S. 78—81, den anden med Kjendingsnavnet Knud og Jens fra c. 1550—1806, 5 D. S. 81—88.

B. Borgerstanden. I denne findes Mathias Hvas de Tiistedt 1422 og Byfoged Las Hvas i Thisted 1497, maaskee af en Familie, der er Udgangspunktet for Hallands Slægten.

C. Bondestanden. Her findes Navne fra 1326 (?) til 1580.

B. Hvasfer i de senere Aarhundreder og i Nutiden, 5 D. S. 339—56, samt af „Efterlæt“ Stykket om Hvasferne i Dragør.

Det vil sees, at disse to Afdelinger under A og B, der i 5 Del udgjøre tredie og ottende Afsnit, høre sammen paa den Maade, at de indbefatte Alt, hvad der ikke har kunnet bringes i Forbindelse med de otte under 1—8 omhandlede Slægter. Men indenfor Brændserne af denne store Afdeling gruppere flere Personer sig igjen i Linier og Slægter. Man kan om denne Afdeling 9 sige, at det er den store, brede, højt og her høje, paa enkelte Punkter sammenhængende, men i det Hele spredte, uklare og usammenhængende Masse, ud fra hvilken de otte særligt afmærkede og behandlede Familier træde frem som afsluttede Helheder. Hvorvidt disse særligt behandlede otte Familier have dybere, i Fortiden tilbagegaaende Rødder, der muligvis slynge sig sammen, enten indbyrdes eller med Udspringet for de enkelte Personer eller Slægter, der ere behandlede i ovennævnte tredie og ottende Afsnit, og hvorvidt en Forbindelse igjen kan finde Sted mellem disse indbyrdes, vil vistnok i al Fremtid forblive ubekjendt. Derimod vil

det være Fremtiden forbeholdt at see, hvilke Personer og Familier, der i kommende Aarhundreder ville hævde en Plads i Forgrunden af det store Navnesællig, som bærer Familiemærket Hvas.

10. Hvasjer i Udlandet.

1. I Sverig. Grene af de danske Slægter af Navnet Hvas have stude sig ind i Sverig. Vi kunne minde om, at det staaer for os, som om Hallands Slægten oprindelig er dansk og udbandret fra Vimsfjordsbasinet, fra Thh. 5 D. S. 103—4. Da Halland dengang var dansk, er der i dette Tilfælde dog kun i uegentlig Forstand Tale om, at en dansk Slægt har udbredt sig til Udlandet. Det Samme kan siges forsaavidt angaaer de to Præster af Navnet Hvas, 5 D. S. 80—81, der levede i Skaane, Knud Hvas 1550—55 og Vernt Pedersen Hvas † 1663. Den ene var fra Mariager, den anden vistnok ogsaa fra det nuværende Danmark. De enkelte Personer, der i Nutiden findes at være komne fra eller at have levet i Skaane (f. Ex. 5 D. S. 353, 91, og Hvasjerne i Dragør), ere enten flyttede derover her fra Landet eller muligvis Descendenter af Hallands Slægten. Om de saa kaldte „skaanske Sparrer“, en Slægt med to Sparrer i Naabnet ligesom de jydskte Hvasjer, skulde staae i noget Slægtskabsforhold til disse, foreligger der Intet. 5 D. S. 55, 58. Derimod lever der og blomstrer for Tiden i Sverig en Slægt, som har optaget det danske Navn Hvas og sikkert ogsaa paa Spindefiden er af dansk Herkomst, men som dog efter Traditionen stammer fra en indvandret Flamlænder. Om disse svenske Hvasjer handler 5 D. 9 Afsnit, S. 357—61.

2. I Norge. Der har ogsaa levet Hvasjer her, see 2 D. S. 57—61 og 5 D. S. 122, 392. Det tør ikke ansees for udelukket, at der kan leve mandlige Descendenter af den Jens Andersen Hvas i Norge, om hvem og hvis Børn de anførte Steder handle, men der habes ikke nogen Underretning derom.

3. I Slesvig. Navnet Hvas har udbredt sig her, hvorom henvises til 5 D. S. 324—336.

4. I Tydskland bosatte en Linie af Wendtskjel Hvasserne sig, 5 D. S. 379; men der habes ingen Efterretning om, at den har fortsat sig paa Mandssiden. Fremdeles levede og døde en Faktor Adolph Frijs Hvas af Hallands Slægten i Stuttgart; men han efterlod ikke mandlig Descendents. 1 D. S. 30, 5 D. S. 128.

5. I Frankrig døde Justitsraad Christen Hee Hvas, hans Enke og Søn, af Hallands Slægten, 1 D. S. 6—17, 2 D. S. 172—177, 5 D. S. 124—126, uden at efterlade Descendents. — Paa Kirkegaarden i Menton hviler en lille Søn af Michael Lange Hvas, see 5 D. S. 150. (Paa samme Kirkegaard findes et Monument over en lille engelsk Pige Mary Waske f. 1865 † 1868). Det bekjendte Telegrafsbureau „Agence Havas“ i Paris har ikke Noget med Navnet Hvas at gjøre³.

6. Paa Kongo Floden er død en ung Skibsfører eller Styrmand Hvas, der har stiftet Familie i Hjemmet i Dragør. 5 D. Efterfølg.

7. I Amerika lever en Gren af den svenske Familie Hvas, nemlig Carl Frederik Hvas, 5 D. S. 360. En Broder til ham, Leonard Hvas, er for Tiden i Trefeld i Tydskland.

8. I Australien. Af Hvasserne i Aalborg, Stamtavlen 5 D. S. 349, er Snekermester Eduard Hvas rejst til Australien.

---

3. Dette Spørgsmaal er undersøgt af Dverretsforfatter H. Hvas, paa hans Udenlandsrejse i 1887, 5 D. S. 402. En M. Havas (udtales Avas) var Deputeret fra Rouen under det første Kejsersomme og skal have overrakt Napoleon Planen til en Gjemmemskjæring af Panama. Hans Sønesøn, der grundlagde Forretningen Agence Havas, er forlængst død, og Grundlæggerens tvende Sønner, som arvede Forretningen, ere ældre Garçons, som have afhændet Agenturet, der altsaa nu er i fremmede Hænder. En Broder til Grundlæggeren er Bankier i Konstantinopel, muligvis død, og en Brodersøn er pharmacien, Rue Drouot 11, stammende fra Fler i Normandiet. — Andre franske Navne, der ligne Navnet Hvas, ere: M. Pierre Auguste Hvas (udtales „hvas“), Rue Chateaubriand 11, Portrætmaler fra la Rochelle, der udstiller paa Salonen, og Houasse, der har udført Loftsmalerier i Versailles. —

Sammenfatte vi altsaa Resultatet af alle vore Undersøgelser i ganske faa Ord, har der levet:

1. Fire Adelslægter af Navnet Hvas (1—4), der formentlig alle ere uddøde.

2. Fire borgerlige Slægter (5—8), af hvilke Nr 5 Hallands Slægten er meget talrig, Nr 6 Viborg Slægten ikke tør siges for vist at være uddød, Nr 7 Tebbestrup Slægten muligvis er en Fortsættelse af Viborg Slægten og heller ikke med Sikkerhed tør siges at være affluttet, og Nr 8, Slægten til Højgaard m. v., er blomstrende i Slesvig.

3. Flere større, sammenhængende Slægtrækker og en Mængde enkelte Personer (ovenfor under 9), der ikke have indtaget eller for Tiden indtage nogen bemærket Stilling.

Mit Arbejde paa dette Værk begyndtes i 1858: 1 Del er trykt 1860, 2 Del 1864, 3 Del 1873, 4 Del 1880 og 5 Del 1890. Men dette er ikke at forstaae saaledes, at Indholdet af hver Del har været samlet netop i det mellemliggende Tidsrum eller at Trykningen har været paabegyndt i det Aar, i hvilket den er affluttet. Der har igjennem Aarenes Løb til alle Tider været samlet Materiale til Alt, hvad der angik Navnet Hvas, og Trykningen af 5 Del paabegyndtes allerede 1881, jfr 5 D. S. 37, saa at der ligger noget over 8 Aar mellem Bogens første og sidste Ark.

Denne stykkevis, i mindre Mellemrum faldende Bearbejdelse og Trykning af et Materiale, som dog bestandigt vorede, maa forklare de gjentagne Tilføjelser og Berigtigelser. Disse styldes ogsaa, som andetsteds fremhævet, den Omstændighed, at jeg paa Grund af overhaand tagende offentlig og anden Beskjæftigelse tilsidst neppe

har havt Tid tilovers til at afslutte Værket. Den samme Omstændighed maa undskyldte mindre Uregelmæssigheder i Henseende til Stil, Orthografi og Korrektur.

Den, hvem jeg skylder mest i Henseende til Materiales Tilvebringelse, er Hr Godsejer, Premierlieutenant Mansa til Sø. Under sine egne grundige Studier til Mozs's Historie har han fra Kilder, der kun lejlighedsvis undersøges af Andre, forsynet mig med Notitjer, der ellers ikke vilde være at erholde, og hans Utrættelighed i at eftersee, hvad jeg ønskede undersøgt i Gehejme Arkivet, og give mig Afskrift deraf, er ude over al Tak.

Over de Hvasfer, som ere omtalte i 1 og 2 Del, findes et Register bag i hvert enkelt Del. I 3 Del findes de der omhandlede Hvasfer paa den Stamtable, som er tilføjet denne Del; men iøvrigt er det Hensigten at indføre et Navneregister ogsaa til 3 Del i nærværende 5 Del. I 4 Del findes intet særligt Register over de der omhandlede Hvasfer; men de kunne opledes paa Indholdsfortegnelsen foran i Bogen og paa Stamtablerne. Til 5 Del findes Navneregister bag i Bogen, dog saaledes, at der for flere større Partierts Vedkommende er henvist til vedkommende Oversigter eller Stamtabler. Efter Registret til 5 Del skal følge Registret til 3 Del.

København ved Randers i Januar 1890.

F. Hvasf.

Første Afsnit.

Familien Hvas med det halve Dyr
over den halve Lillie, ablet 1524.

I.

Jens Hvas 1524—1547

og

Fru Kirsten (Høg)?

af en Familie med skraadelt Skjold.

Den Familie, der førte det nævnte Vaaben, have vi i Indledningen til anden Del kaldt „den yngre adelige Slægt“, et Navn, der, naar Man vil have en kort og tydlig Betegnelse, kan ombyttes med „Vendskysjel Hvasserne“; thi Familien levede fortrinsvis i Vendskysjel. Den kan forfølges tilbage til Frederik den Førstes Tid, da Stamfaderen skal være bleven adlet. Den ældste Rilde, hvori en Meddelelse derom findes, er et Manuskript paa det Kgl. Bibl. omtrent fra Aaret 1640¹, hvori det kort og godt, uden anden Tilføjning, siges, at Jens Hvas blev nobiliteret i Kjøbenhavn 1524. Ubentvivl ligger denne Rilde til Grund for alle

---

1 I Thottske Mstr.saml., Nob. dan. genealogia, Nr. 1078, 4 D. i K. Kgl. Bibl., hedder det, efter at Hvasserne med de to Sparrer ere omtalte, og med et Skj efter disse af 3¹/₂ Side hvidt Papir: „Hvas. Jens Hvas Nobiliteret udj Kjøbenhavn Anno 1524.“ Dette Mstr. er forfattet omtrent 1640. (Det omtaler Oberst Christoffer Hvas's fire Børn, af hvilke den ældste, Jens, var født 1631. Paa Bindet findes Aarstallet 1643 med Bogstaverne G. P. W. og K. M.).

senere Meddelelser², og da den har baade Tid (1524) og Sted (Kjøbenhavn), altsaa er bestemt i sin Angivelse, synes Formodningen at maatte være for, at den er rigtig, saa meget mere, som Aaret falder sammen med Kong Frederiks Nærværelse i Byen efter dens Overgivelse, saa at det lader sig tænke, at Optagelsen i den frelste Stand har været en Belønning til Jens Hvas for udvist Tjeneste under Belejringen. Smidlertid maa dog som en Indvending mod at tage Meddelelsen aldeles bogstaveligt ansøres, at der savnes enhver samtidig Kilde, og at der høves en lignende Efterretning om, at Bagge Griis til Trinderup og Klarup blev adlet 1524, medens det dog ikke kan være tvivlsomt, at Griserne allerede i 1524 vare en gammel adelig Slægt³. Det synes saaledes at kunne gøres til Gjenstand for berettiget Tvivl, om det, der foregik i 1524, var mere end en lejlighedsvis, i en mindre solen Form givne Fornøjelse af en iforveien bestaaende enten tidligere frivillig opgiven eller ved Forsømmelse tabt Frihed, en Antagelse, der noget støttes derved, at flere Bærere af Navnet Hvas, der før 1524 forekomme i Bondestanden, ligesom synes at staae noget foran de

2 Disse senere Kilder ere 1) Kalls Mstr. saml., Fol., Nr. 121—23, 3 Bind, Kgl. Bibl., hvor det hedder: „Hvas, som førte det halve Diur og den halve Kille. Jens Hvas fik Frihed i Kjøbn 1524.“ Næste Side: „Hvas. Haver været 4 slags: . . . Det 4de slags haver Een fordeelt Skjold tvært over, i den øverste part Een halv hvid Hind i Rødt Fælb, i den næderste part een halv rød Kille i hvid Fælb. Paa Hielmen een hvid Kille.“ Dette Mstr. indeholder Henvisninger til Wielandts lærde Tidender af 1727, og er altsaa henved hundrede Aar yngre end det første. 2) Thottske Mstr., Fol., Nr. 1067, Kgl. Bibl., indeholdende en Index nobilitate donatorum fra Dr. Margrethe til Chr. 6, for det Meste med vedlagte Kopier af de udstedte Frihedsbreve; en saadan Kopi mangler dog for Jens Hvas's Vedkommende. 3) Adels Lex. Disse tre sidste Kilder have sikkert kun udstrevet den første fra 1640.

3 Thottske Mstr. 1067 Fol. og Ad. Lex. under Griis meddele, at Bagge Griis til Trinderup og Klarup blev adlet 1524. Men den nævnte Bagge Griis's Fader var Palle Griis, Bæbner, 1494—1507, D. Atl., til Slette i Hjortbals Sogn, B. Pan Herred, der 1525 stiller 1 Skytte, D. M. V. 53, og hans Bedstefader var Anders Griis til samme Gaard 1470, D. Atl. V. 381.

øvrige Bønder, som om de stammede fra en Slægt, der ikke havde bevaret sin Frihed ⁴. Dette er dog, som det sees, kun en usikker Slutning, og der hviler i Virkeligheden Mørke saavel over hele denne Slægt Hvas før 1524, som over de nærmere Omstændigheder, hvorunder den omtalte Mobilisation skal være foregaaet i Aaret 1524. Det er kun vist, at Slægten var adelig, at den ørte det i Adels Læg. beftrevne Baaben, og at den kan forfølges tilbage til Frederik den Førstes Tid.

Den Tens Hvas, der nævnes som adlet 1524, er utvivlsomt den samme, der nævnes som Medunderskriver af Reccesfen 1536, hvor han findes omgivet af Navnene Frants og Eggert Dyre, Bert Tommissen og Mats Jespersen ⁵. Han forekommer derefter i Adelens Lægt af 1543 under Bendelbo Stift, tageret for 12¹/₂ Mark ⁶, og nævnes endelig i 1547 sammen med en Del andre Mænd i en Sag imellem en Hr. Niels Lauritsen (en Præst?) og Hr. Tørgen Fris, Biskoppen. Sagen omtales ⁷ meget ufuldstændigt saaledes: „Albrett Skel ⁸, Claus Iffuerken ⁹, Mogens Juell ¹⁰,

4 See Affnittet om Hvasser i Bondestanden.

5 See 4 D. S. 318 Note 5. Frants og Eggert Dyre vare Søner af Iver Klavsen Dyre til Kulegaard og Johanne Stram, og Frants Dyre ejede siden Damsgaard paa Mors og Skovsgaard ved Viborg. Bert Tommissen var en Bognsen med 3 Hoveber i Baabnet og ejede Gods i Vester Brønderslev. Hans Broder Anders Tommissen ejede Mosbjerggaard. Mads Jespersen var en Søn af Jesper Thordsen til Hørbylund og nævnes selv til denne Gaard.

6 Krags og Steph. Chr. 3 Hist. 2 D. Rbhv. 1778 S. 160, see Fam. Hvas. 4 D. S. 318.

7 L. o. a. L. 139 a, 1547, D. M. IV. 1. 3. 258.

8 Albret Skel til Hegnet, Koftrup, Hammelmose, Tufingø, Befalingsmand paa Børglum Kloster, † ²⁹/₁₁, 1568.

9 Klavs Iversen Dyre til Voller i Taars Sogn. Han var død før 1568, da Sønnen Jens Klavsen nævnes til Voller, Wulff Bendelbo Stifts Hist. 1874. 4. 201.

10 Mogens Juell til Knivholt, Søn af Mogens Juell til Udstrup og Dorthie Krabbe, var gift 1) med Ingeborg Galfstjot til Kartofte † 1559 2) med

Moritz Sostfæn¹¹, Hans Eylertsen¹², Otthe Nielsfen¹³, Jens Marquorfsen¹⁴, Vogen Persen¹⁵ oc Jens Huas etc. her Niels Lauriffen haffuer (berett), at her Jørgen Fris haffuer ladet tagett oc heffdet fran her Nielses gaardt¹⁶ —.“ Da der ikke tilføjes nogen nærmere Oplysning, ere vi uden bestemt Kundskab om, hvor denne Jens Huas, den for os første Mand i sin Slægt boede; men da de Mænd, med hvem han nævnes sammen i 1536 og 1547, havde hjemme i det nordlige Bendsyssel, og da hans Sønneseøn Jens uden videre nævnes til Skørtholt, en lille Sædegaard i Nasted Sogn, fem Fjerdingvej Sydvest for Frederikshavn, er det ikke usandsynligt, at netop denne Gaard, der ligger i Kredsen

Jnger Tidemand, efter hvem Kartofte nævnedes Tidemandsholm (Taars Sogn).
Vendb. St. S. 213.

11 Moritz Justfen Skougaard af Egebjerg, Søn af Just Nielsen Skougaard til Egebjerg og Ellinggaard, hvis Hustru var en Datter af Stig Westeni. Vend. Stift 201. 235.

12 Hans Eylertsen eller Jude (1525) af Rugtved i Albet Sogn, g. m. Maren Jørgensdatter, Datter af Jørgen Persen af Donstved i samme Sogn, havde en Datter Sofie Hansdatter, g. m. Laurits Basse af Gjerumgaard, see Stammt. over Fam. Basse. Hans Baaben: 3 Paafjer over en Skiftavil med Bogstaverne H. E. over Baabnet findes i et Segl i Bangerts Samling. (Paa Hjelmens 3 Paafjer, see den Benkestofte Stamtable hos Klev.) 3 Vend. St. 219 kaldes han urigtigt Hans Nuffen.

13 Otto Nielsen til Billerup i Skallerup Sogn. Vend. St. S. 203, 219, var Søn af Niels Ottesen til samme Gaard og Etne Bagge (Vogn Vognsens Stammt. hos Klev.)

14 Jens Markvardsen Rotfen til Lengsholm.

15 Vogn Persen til Hæstrupgaard i Hæstrup Sogn 1 Jan. 1543, Hist. g. Ark. Mbr. og 1559 Hdg. el. Rig. Dvg., g. m. Fru Jnger, Jesper Thordsens Datter af Hørbylund, Enke 1568, Vend. St. S. 212 og 224, hvor hun og Sønnen Jesper Vognsen nævnes.

16 Det er paafaldende, at alle disse Mænd fra det nordlige Bendsyssel paafaldes i en Sag imellem Jørgen Fris og en Præst, Hr. Niels. Hvor havde denne Præst kald og hvilken Anledning havde den forhenværende Biskop, der jo formentlig var forlenet med og boede paa Krastrup, til at søge en Tvist afgjort med en Præst? Det er vel troligt, at her er Talen om Jord, der har ligget til en Biskoppen tilhørende Fæstegaard.

af de nævnte Mænds Gaarde, var Familiens Sæde og Udgangspunkt, uden at det herimod kan komme i Betragtning, at Erik Hvas, formentlig hans Søn, havde Bopæl paa Nørgaard i Skarum By, Alsted Sogn, paa Mors¹⁷.

Sammenfatte vi det Foregaaende, er altsaa Udbyttet det, at Jens Hvas af Familien med det halve Dyr over den halve Villie nævnes 1524, 1536, 1543 og 1547, rimeligvis havde Bopæl i det nordlige Bønsyssel, maaskee paa Skørtholt, og sandsynligvis fik Frihed eller maaskee sin Frihed fornyet 1524. Han er paa denne Maade Slægtens Stamfader. Da der neppe kan være Tvivl om, at Erik Hvas til Nørgaard var hans Søn, og vi vide, at Erik Hvas's mødrene Baaben var et høire sraabelt Stjold¹⁸, kunne vi altsaa endnu tilføje, at Jens Hvas's Hustru var af en Familie med dette Baaben, der bl. A. førtes af Slægten Banner (Høg, Brune), men Mere formaae vi heller ikke at sige.

II.

- A. Erik Hvas til Nørgaard 1562–94, og
B. hans Samtidige Esper Hvas til Tved 1568.

A. Erik Hvas til Nørgaard i Skarum By, Alsted Sogn, paa Mors, førte i sit Baaben det halve Dyr over den halve Villie og er efter al Rimelighed en Søn af den under I nævnte Jens Hvas. Han er i ethvert Fald det andet Hovedled i Slægten.

¹⁷ Man kan tænke sig, at den Gaard, Erik Hvas beboede, var indbragt af hans Moder, og der kan endnu, som en særegen Grund til at hans Hjem blev Nørgaard, og ikke Skørtholt, ansøves, at han jo var forvist til Mors, det vil sige, til et Sted, hvor der ganske anderledes kunde vaages over hans Tilstedeblivelse, end om han havde været forvist til sin Faders Hjem, Skørtholt. Det er endnu en Mulighed, men ikke Sandsynlighed, at Erik Hvas ikke har været ældste Søn.

¹⁸ See Fam. Hvas 4 D. under Erik Hvas. Der levede netop en Familie Høg paa Mors, see pers. hist. Tidsskr. I 131.

Hans Historie er saa udførlig omhandlet i fjerde Del, at vi ikke kunne føje noget Nytt til den. Men samtidigt med Erik Hvas nævnes

B. *Esker Hvas* til *Lved*, der ejede et *Bol* i *Bild Sogn* i *B. Han Herred*¹. Denne *Beliggenhed*, den høist ubetydelige *Besiddelse* og selve *Navnet Lved* give intet *Vink* om, hvem *Esker* eller *Espen Hvas* var. Der er saa mange *Steder*, der hedde *Lved* i og udenfor *Vendsyssel*, i *Vendsyssel* f. *Ex.* det *Lved* eller *Lveden*, hvortil *Familien Basse* skrev sig, og *Rugtved*. Vi vide ikke, hvortil der sigtes med det *Lved*, hvortil *Esker Hvas* skrives. Hvis han *overhovedet* var en „god Mand“, som dog vel maa antages, siden han skrives „til“ en *Ejendom*, og hvis der ikke i *Indberetningen* foreligger en *Fejltagelse*, er han efter *Liden* nærmest en *Broder* til *Erik Hvas*.

Paa Stamtavlen i fjerde Del Nr. 4 b. S. 201 ere som *Børn* af *Erik Hvas* og *Fru Gjertrud Mikkelsdatter* nævnte fire *Sønner*: *Jens*, *Mikkel*, *Gunde* og *Bogn*, og to *Døttre*: *Karen* og *Gjertrud*. De to *Døttre* og *Sønnerne* *Mikkel* og *Gunde* pege ved deres *Navne* ganske bestemt hen til *Fru Gjertruds Slægt* og vi have *Intet* at føje til, hvad der alt er meddelt om disse fire *Børn*; kun gjøre vi *opmærksom* paa, at *Identiteten* af den *Gundij Hvas*, *Damus*, der studerede i *Wittenberg* 1601, see *Stamtavlen*, og den *Gunde Hvas*, der nævnes at være død i *Sachsen*, dog vistnok er *utvivlsom*. Det fremgaaer saaledes, at *Erik Hvas* har haft to *Sønner*, der have studeret; deres senere *Spor* have vi tabt.

Hvad de to andre nævnte *Sønner*, *Jens* og *Bogn*, angaaer, kan der ikke være nogen *Tvivl* om, at *Jens Hvas* til *Skørtholt* virkelig var *Søn* af *Erik Hvas* eller i alt *Fald* af en *Broder* til ham, der opad danner *Mellemledet* til den ældste *Jens Hvas*.

---

¹ *Wulffs Wendelbo Stift* S. 211. *Navnet* er i den originale *Indberetning* „Esp. Hvas. till Lved“.

Da Jens Hvas til Skørtholt i ethvert Fald er det tredie Hovedled i Slægten, maae vi give ham Plads under III. Vogn Hvas er derimod en Søn af og ikke en Broder til Jens Hvas, og vi ville omhandle ham under IV.

III.

**Jens Hvas til Skørtholt, 1624—45,
og
Fru — Vognsdatter Orning af Gjerumgaard.**

Jens Hvas til Skørtholt, en lille Sædegaard i Aasted Sogn, fem Fjerdingvej Sydvest for Frederikshavn, nævnes første Gang i en Mønsterrolle over Abelens Kostjeneste af 1624, da han sammen med flere Andre stillede en Hest¹. Han forekommer derefter fjorten Aar senere, da han den 17de April 1638 fik Brev om at være Bærge for Tomfru Kirsten Orning paa det Skifte, som hendes Fader, Jørgen Orning til Skaarupgaard, i det nævnte Aar agtede at afholde mellem sig og Børnene af sin i 1639 afdøde første Hustru, Sofie Wasje².

Foruden at Jens Hvas var Nabo til Jørgen Orning, idet Skørtholt kun ligger en halv Miles Vej fra Skaarupgaard, var han tillige en nær Beslægtet af Familien. Dette sees af den nedenfor omtalte Begivenhed, der forefaldt i 1642³.

---

¹ Danske Saml. Krigsvæsen, 397, Gh. Art. Det hedder her i Nr. 16: Den anden Aarhus Fane, Reinholdt Heidenstrup hans Munsterrolle: Niels Skade, Iffuer Mund, Jens Hvas, Iffuer Lange, Niels Brun, Niels Mogensén, 1 Hest. Der er ingen anden Jens Hvas, hvem der kan menes, end Jens Hvas til Skørtholt, skjønt hans Fæller ganske vist ikke vare fra Vendsyssel.

² Byd. Teg. IX 501.

³ Samtlige Aktstykker vedkommende denne Sag, 7 i Tallet, alle originale, findes i en Pakke ang. „Processer mellem adskillige Personer“ Nr. 56 G. (under

Jørgen Orning havde en Broder, Søren Orning, der var Ejer af Eget, en lille Sædegaard i Skærum Sogn, en halv Mills Vej fra Skørtholt. Denne Søren Orning, der var gift med sin nære Slægtning, Sofie Orning, med hvem han havde to Børn, havde fattet Kjerlighed til Jens Hvas's Datter, Margrethe, og havde avlet et Barn med hende. Dette var en i flere Henseender alvorlig Begivenhed. For det Første havde han forseet sig mod sine ægtefabelige Pligter, hvorfor han efter Koldingfke Reces af 1558 Art. 60 kunde straffes paa yderste Formue. Dernæst havde han krænket en Adelsjomfru, hvorfor han som Adelsmand efter Gaardsretten af 1562 Art. 16 og den Kallundborgfke Reces af 1576 Art. 12 vilde blive dømt cerealøs, og endelig var han beslægtet med Margrethe Hvas i tredje Led, det vil sige, deres Bedstefædre eller Bedstemødre havde været Søskende, og en Kjønnsforbindelse i dette Slægtled straffedes efter Rec. 1615 Art. 26 paa yderste Formue i Forbindelse med Forvisning af Landet, det vil formentlig her sige, Provindsen.

Søren Orning fik først Tilgivelse af sin Hustru, og denne Tilgivelse dækkede vel over Straffen efter Kold. Rec. Art. 60. Han forhandlede derefter Sagen med Jens Hvas, som paa Forbøn af Slægt og Venner estergav den private Tiltale, han kunde have imod ham „Saa witt hans ære angielder, mens Søren Orning Selffuer maa lade hos hans kongl. Mayg. andrage om huis benadning hand i den Sag kand Naadigste med benadis, saa ieg ingen modstand eller forhindring skal gjøre hannem derudj.“ Jens Hvas udstedte herom et Dokument paa Skørtholt den 30 Marts 1642, der medunderskrevs til Bitterlighed af begges fælles Naboer: Hans Vaske til Gjerumgaard, Svoger til Søren Orning, og Vogn Vognsen til Stenshede, sikkert Svoger til Jens Hvas.

Derefter indgav Søren Orning en ydmyg Ansøgning til

(Lit. M.), aflev. 3 Sept b. 1850 fra Kanc. Ark. til Gh. Ark. Man har her Jens Hvas's egenhændige Underskrift under Dot. 30 Marts 1642, men ikke hans Segl.

Rongen om at den offentlige Tiltale imod ham i denne Sag maatte bortfalde. Paa denne Ansøgning, der er dateret Jegit den 12 April 1642, findes tegnet: „Gunde Lange (Lensmanden paa Aalborghus) schall talle her paa saa witt hand kand giøre med loug og rett“, og derefter er tilføjet de noget dunkle Ord „Klart“, „endis den 10 Junij 1642“. Der synes altsaa at have funden en Tiltale Sted af Gunde Lange, men under hvilken Form og med hvilket Udfald, sees ikke. Uden Hensyn til dette var der ogsaa allerede den 26 Mai udgaaet Stevning til Søren Orning at møde paa Kjøbenhavns Slot den 10 Novbr. for Rongen og Rigstraadet, og Iver Bind til Nørholm, øverste Sekretær, var beordret at tale paa Sagen. Dennes Gjenstand var i Stevningen betegnet saaledes: „Effterjom Wj kommer Wdj forfaring dig Med Adelsk Zomfrue Krennkelsze, dig Wdj thridie Beed beslechtit, att schall Gaffue Wdj ditt Echteschab forseett.“ Tiltalen syntes altsaa at skulle angaae alle tre Sider af Søren Ornings Forfeelse, men maaskee kan der ikke lægges nogen overdreven Vægt paa disse Udtryk i Stevningen. Søren Orning henvendte sig da med en ny Ansøgning, dateret Eget den 1 Novbr., til Iver Bind om at Tiltalen maatte bortfalde mod at han gav en Gaard i Trøgdrup i Skærum Sogn til de Fattige i Sæby eller Aalborg, og da denne Ansøgning synes at være forbleven uden Virkning, i en ny, dateret fra Kjøbenhavn den 10 Novbr., den Dag, da Sagen skulde falde i Rette, til Rongen selv, om at han dog allernaadigst „miere Wille Verdis till, Att Agte och Annsee min fattige bedrøffuede hustrue, Woris smaa Vmøndige Bopsødde børn, Woris Kinge och tønde Wilkor, Saa min Egenn Glendighed och Stoere Wformue, miere end Denne min forfeelse eller Rettens Rigor och strengheb.“ Denne Ansøgning fandt Bønhørelse. Der gik ikke Dom i Sagen, og denne hævedes mod at Søren Orning drog fem Aar ud af Kongens Riger og Lande fra Paaflø næste Aar at regne, hvorom han paa sin adelige Wre, Ero og Love udstedte sin skriftlige Forpligt, dateret Kjøbenhavn den 17 Novbr. 1642. Om det var underforstaaet, at han ogsaa afgav den af ham tilbudte Gaard til de Fattige, sees ikke.

Til denne Afgjørelse af Sagen tør knyttes den Bemærkning, at den sikkert ikke angik Ægtefælsbruddet, der uden Tvivl kun kunde være Gjenstand for privat Paataale. Heller ikke var det i høj Grad Forfeelsen i den forbudne Grad, der gjorde Sagen saa betydningsfuld. Der kunde meddeles Dispensation til Ægtefæls Indgaaelse i tredje Led, og Søren Orning var netop selv i Genhold til en saadan Bevilling af 29 Marts 1620⁴ gift med sit Næstfjæstendebarn. Man var altsaa i 1642 haade med Indholdet af Lovgivningen og med den almindelige Opfattelse af dette Forhold kommen et godt Stykke ud over hvad der forefalbt i Aarhundredets Begyndelse, da Birthe Rosenkrantz 1603 og Gjerd Raas 1616 bleve grebne og henrettede, fordi de havde forseet sig med hinanden skjønt de vare besvoglede i andet Led. Men det var navnlig Forfeelsen mod Standens Ære indenfor dens egne Grændser, altsaa Krænkelsen af en adelig Jomfru af en Mand af Adel, der gjorde det Passerede til et saa grovt Retsbrud; i denne Henseende havde Man et Præcedens i hvad der for 43 Aar siden bestemtes med Hensyn til Frederik Rosenkrands i Anledning af hans Forbindelse med Riborg Brockenhus. Omstændighederne vare vel ikke ganske de samme og Afgjørelsen gif ogsaa Frederik Rosenkrands haardere imod; men Man seer dog, at om end Tidsaanden i Christian 4's sidste Regeringsaar lige saa lidt som i hans første, var stærk nok til at værne Familielivet mod enkelte Brud paa Sædeligheden, var Standsfølelsen, der maaskee her kan kaldes den offentlige Mening, dog endnu kraftig nok til at forbyde disse Brud og til igjennem den Rgl. Benaadning at give den Bod, der paalagdes i Stedet for Æresstraffen, et passende Udtryk.

Hvad Margrethe Hvas angik, var hun underkastet de nævnte Bestemmelser i Gaardsretten og den Kallundborgske Nices, der gjorde det til Pligt for hendes Bærge, altsaa her hendes Fader, at lade hende fængsling indsætte og forvare hendes Livstid og annamme

---

4 Syd. Reg. fol. 303.

hendes Gods til sig. Det sees ikke, at der i den Henseende blev foretaget Noget mod Margrethe Hvas, og Man er vel berettiget til at slutte, at den Fader, der efter Slægt og Bennisers Raad har tilgivet Søren Orning, ogsaa har havt Tilgivelse for sin Datter. Om det Barn, der var Frugten af deres Forbindelse, vides Intet.

Jens Hvas nævnes endnu den 6 Mai 1645⁵, da han med Christen Lange og Sten Kotsken fik Befaling at være Bærge for Børnene efter Jørgen Orning paa det Skifte, som Ornings efterlevende anden Hustru, Elisabeth Kotsken, agtede at holde med sine Stedbørn, men derefter forekommer han ikke oftere. Der er nogen Grund til at antage, at han var død, da Sønnen Erik tre Aar efter nævnes til Gjerumgaard, skjønt denne Ejendom dog ogsaa kan være kommen i Sønnens Besiddelse ved Giftermaal; han var sikkert død før 1655, da han ikke findes i Mandtallet for dette Aar, og vi tør, gaaende ud fra, at han, som hans Navn viser, har været ældste Søn, altsaa ældre end sin Broder Mikkel, der var født 1583, endnu tilføje, at Sandsynligheden er for, at han har opnaaet en Alder af omtrent 70 Aar, med Levetid fra c. 1580 til c. 1650.

Jens Hvas's Hustru var sikkert en Datter af Vogn Svendsen Orning, 1580—1609, og Ingeborg Basse Jensdatter til Gjerumgaard. Der haves vel intet Udsagn herom, men Alt, hvad der foreligger, peger hen dertil. Igiennem sin Moder var Margrethe Hvas paa denne Maade Næstfæstendebarn til Søren Orning, idet hans Bedstefader paa fædrene og hendes Bedstefader paa mødrene Side vare Brødre. Det var paa Grund af dette Familieforhold, at Jens Hvas kaldte Vogn Vognsen til Stenshede — sin Svoger — til Medunderskriver paa det Dokument af 30 Marts 1642, hvori han eftergav sin Tiltale mod sin Datters Forfører, og det var af denne Grund, at hans Søn fik Navnet Vogn, nemlig efter sin Bedstefader paa mødrene Side.

---

⁵ Jhd. Reg. XI 139 a. Christen Lange var Ejer af Tjerret (Rønneboholm), see Fam. Hvas 2 D. S. 139. Sten Kotsken ejede Lerbek, see D. Atl. V 362.

Jens Hvas havde de to Sønner Erik, der fik Skørtholt efter ham, og Vogn, der blev gift paa Kolsøgaard, samt Datteren Margrethe.

IV.

A. Erik Hvas til Skørtholt og Gjerumgaard,
1648–61, død før 1668, og
Fru Sofie Basse, død før 1668.

Erik Hvas og Fru Sofie Basse nævnes første Gang 1648, da Fru Sofie besøgte sin nærmeste Naboerske, Fru Birgitte Lindenov, Otto Skels Efterlevereske, paa hendes Sotteseng paa Bangsbo, ved hvilken Lejlighed hun kaldes „Erik Hvas's til Gjerumgaard“¹. Erik Hvas og Fru Sofie nævnes derefter begge i Mandtallet af 1655, og han nævnes samme Aar blandt de gifte Mænd, der vare tilstede ved Hylvingen i Viborg², men senere omtales de først efter deres Død.

Erik Hvas var Søn af Jens Hvas til Skørtholt og blev Ejer af denne Gaard efter Faderens Død. Hans Hustru Sofie Basse var Datter af Hans Basse til Gjerumgaard, af Familien med Jægerhornet, og Fru Maren Orning, og havde to Søstre, Kirsten og Ellen. De vare alle tre ugifte i 1645, da deres Fader, „paa Grund af sin Husholdnings Besværing, Alderdom og Skrøbelighed og Frygt for at hans Børn efter hans Død kunde geraade i Vidtløftighed,“ skiftede sit Gods imellem dem i

¹ Optegn. om Fam. Steel, Kbhvn. 1871 S. 168. Fru Birgitte blev syg den 15 Oktbr. 1648 og døde paa Bangsbo den 29 Novbr. næstefter. Bangsbo ligger halvanden Fjerdingvej Sydvest for Frederikshavn, endnu omgivet af Grave, i en dyb skovrig Dal, overfygget af gamle Træer. Der er i Sydvestlig Retning kun en halv Mil fra Bangsbo til Gjerumgaard.

² Gh. Art., Hylvinger 121.

levende Live. Skiftet forrettedes ifølge Kommissorium af 6 Juni 1645 af Hans Dyre til Knivholt og Knud Rotsten til Lengsholm, og Bærger for de tre Søstre vare: Jens Hvas til Skørtholt for Jomfru Sofie, Axel Urne til Kjellerup for Jomfru Kirsten og Folmer Urne til Linderumsgaard for Jomfru Ellen ³. Tre Søstre, der havde faaet Gods i Hænde, maatte efter Datidens Tænkemaade snart finde Havn i et Egtekab, og Jomfru Sofie, der sikkert havde faaet sin Arv udlagt i en Andel i Gjerumgaard, fik Sønnen fra Nabogaarden Skørtholt, Erik Hvas, med hvem hun altfaa blev gift i Tidsrummet mellem 1645 og 1648, medens Jomfru Kirsten fik Lauritz Lunov fra Holmegaard i Skals Sogn, der senere ved nyt Giftermaal blev Ejer af Dverklit i Vennehjerg Sogn; kun Jomfru Ellen forblev ugift.

Skjønt Erik Hvas saaledes efter sin Fader fik Skørtholt og med sin Hustru vel idetmindste en betydelig Andel i Gjerumgaard, til hvilken de skrev sig og hvor de boede, var han dog efter sin Stilling ikke formuende, hvilket især skjønnes af den fuldstændige Forarmelse, der overgik hans Børn. Han vedblev at eje Skørtholt, men fæstede den bort til Hidesfogden paa Høgholt, Lauritz Madsen, paa dennes og Hustrus Livstid ⁴. Den 10 Mai 1661 understrev han paa „Marklit“ til Bitterlighed i Forening med Ejler Evert Banner til Ellinggaard en Obligation, som Marklits Ejer, Lauritz Lunov, udstedte til Jomfru Ellen Vaske „til Gjerumgaard“ for 274 Rdl. in specie ⁵, men derefter nævnes han ikke oftere. Hans Enke, Fru Sofie, laante Penge af den nævnte Hidesfoged mod

³ Jyd. Teg. XI fol. 178. Ellen kaldes i Børgebekiffelsen Else, men ellers overalt i de af hende udstedte Dokumenter Ellen.

⁴ Sees af Skjødet paa Skørtholt af 30 Decbr. 1673 i Viborg Landstings Skjøde og Panteprotokoller Nr. 14 S. 7.

⁵ Vib. Landst. St. P. Prot. Nr. 2 S. 148. Obligationen gav Pant i Bøsterrør, en Fæstegaard i Gjerum Sogn, Renten var 6 pCt. p. A., og Betaaling af Kapitalen skulde finde Sted i Snæpøsting 1662. Udeblev den, kunde Jomfru Ellen ved Herredsfogden og to Mænd tage Gaarden til et frit brugeligt Pant.

Underpant i Skørtholt ⁶ og døde maaskee 1667, i ethvert Fald inden 1668, da hendes Søster, Jomfru Ellen, den 29 Januar i Søby med Underskrift af sin „rette“ Lavværge, Vil Orning til Eget, udstedte en Obligation til sin „kiere och nu sal. Søsters Børn, nemblig Erlig och velb. Mand Erich Hvasz's (Børn) til Gierumbøgrd“ for 537 Rdl., som er deres Arvepart, som dennem arveligen er tilfalden efter deres sal. Forældre ⁷. I denne Obligation nævnes Børnene i følgende Orden: Hans, Jens, Laurits, Christoffer og Abel Marie, for Sønnernes Vedkommende uden Tvivl som de fulgte efter hinanden i Alder. De to ældste vare opkaldte efter Bedstefædrene Hans Basse og Jens Hvas, Laurits efter Fru Sofies

6 Dette fremgaaer af Skjødet paa Skørtholt af 1673, hvori det hedder, at hem. Ridefoged og Husfru „deris Riffsbref af Sl. Erich Hvasz paa (Skørtholt) haffuer, saa vel som haffuer hafft det halffit til underpant med mere guodtz af Sl. Erich Hvasz's nu Sl. frue, fru Sophia Basse for en Summa Penge efter pantebreffuebdz formelning.“

7 Obl. 29 Januar 1668 findes i Viborg Landst. St. P. Prot. Nr. 9 S. 312. Jomfru Ellen ordner ved denne Obl. til sine Søsterbørn sit Mellemværende med dem som Medejer af Gjerumbaard, og det er troligt, at Børnenes Børge har draget Omfarg for, at denne Ordning har fundet Sted saa snart som muligt efter deres Moders Død. Man kunde af Udtrykkene i Obl. forledes til at troe, at Jomfru Ellen ved Udstedelsen af Obligationen blev Guejer af Gaarden, saa at Børnenes Andel indskrænkedes til denne Obl. Men det Omvendte er vist Tilfældet at Børnene havde hele Gaarden, og at Jomfru Ellen, der allerede skyldte 300 Rb. paa sin Andel til Landsdommer Jens Kofsten til Lengsholm, ved at udstede Obl. af 29 Jan. 1668 behæftede sin Andel saaledes, at hun kun nominelt vedblev at være Medejer. Da Gjerumbaard solgtes 1678, sælge de da levende Børn den helt og holdent med hele sit Htl. af 24 Ebr., og de udtale udtrykkelig, at den var dem arvelig tilfalden efter deres Forældre, hvilket selvfølgelig dog ikke forhindrer, at de før 1678 kunne have arvet deres Moster Jomfru Ellen Basses Andel. — I Obl., saaledes som den efter vor Afskrift er indført i Landstingets Stj. og Pante Prot., findes en Fejlskrift, idet der staaer „min kiere och nu Sl. Søsterbørn, Nembl. Erlig och velb. Mand Christopher Hvasz til Gierumbøgrd., Hans Hvasz, Jens Hvasz, Lauritz Hvasz, Christopher Hvasz og Jomfru Abel Maria Hvasz.“ Det er klart, at Afskriveren ved Indførelsen i Protokollen har begaaet den Fejl efter Erlig och velb. Mand at skrive Christoffer i Stedet for Erich og at der skal læses, ikke Hvasz, men Hvasz's, nemlig: Børn.

Bedstefader Laurits Basse, og Christoffer enten efter Erik Hvas's Fætter, Oberst Christoffer Hvas, eller efter Fru Sofies Farbroder, Christoffer Basse. Abel Marie bar sin Moders Farbroders Husstrues, Fru Abel Nordbys Navn, og det er ikke umuligt, at hun i Alder stod foran alle sine Søskende⁸.

Ingen af de nævnte Børn var fuldmyndig ved Forældrenes Død. Forældrene vare jo endnu ikke gifte 1645, og den ældste Søn Hans var altsaa i det Højeste omtrent 20 Aar ved Moderens Død. Under Tilsyn af deres Moster, Zomfru Ellen, ere de formodentlig vedblevne at leve sammen paa Gjerumgaard indtil Samlivet og maaffee tillige Gaardens Styrelse led et føleligt Afbræk derved, at den ældste Søn Hans og, som det synes, ogsaa Mosteren, Zomfru Ellen, døde. Hertil kom, at en Udlænding ved Navn Grimmer, der havde faaet Indpas paa Gaarden, attraaede Ægtefælskab med Datteren Abel Marie. Det kan altsaa antages, at der især fra denne Side trængtes paa Skifte, og dette holdtes da, i Genhold til Kommissorium af 18 Juni 1673⁹, paa Høgholt den 3 Novbr. f. A., af Niels Lange til Tjerret og Tønne Kjempter til Kajholm¹⁰. Gjerumgaard blev udlagt til de da levende Sønner Jens, Laurits og Christoffer i Forening saaledes at hver især fik $\frac{1}{3}$ af Gaardens 24 Tdr. Hartkorn. Datteren Abel Marie fik Udlæg i Fæstegods¹¹. Skørtholt blev derimod solgt den 30 Decbr. f. A. af Sønnernes Børge, Ritmester Jesper Bogusen, og den omtalte Grimmer paa sin Husstrues Vegne til Erik Rosenfrands til

⁸ Sønnerne findes ikke i Mandtallet af 1670 og vare umyndige 1673. Derimod findes Abel Marie i dette Mandtal, og hun kunde indgaae Ægtefælskab 1671, da Grimmer begjærede hende til Ægte.

⁹ Byb. Tegn. f. 90 Nr. 26.

¹⁰ Niels Lange til Tjerret, nu Rønnovsholm i Brejlev Sogn, døde udenlands 1675. See Stamt. ov. Fam. Lange med een Rose i D. Nielsens „Gjærding Herred“ S. 48. Tønne Kjempter til Kajholm i Rusbjerg Sogn, Vennebjerg Herred, et Par Mil Sydbest for Hjørring, see Stamtablen

¹¹ Dette fremgaaer af forskellige Dokumenter.

Rosenholm¹². Gaarden var, som anført, bortfæstet og tilbels pantsat, saa at den ikke for Arvetagerne havde stor Værdi. Med Gaarden, hvis Tagt var 16 Td. Stk. og paa hvis Mark der laae et lidet Bol, kaldet Bode, fulgte en Fæstegaard, kaldet Store Bode. Skjødet underskrevs af begge Skiftekommissærerne. Vi ville nu vende os til hver især af Børnene og først til Datteren,

Abel Marie. Hun nævnes, som allerede anført, i sin Mosters Obligation af 1668 og derefter i Mandtallet af 1670, her med Tilføjselen „til Gjerumgaard“. Neden under hende anføres Georg Henrik Grimmer med Tilføjselen „Velbyrdige“ og „til Gjerumgaard“, hvilket da altsaa kun vil sige, at han havde Ophold paa Gaarden som Frier eller som Forlovet. Uagtet hendes Børge, Ritmester Jesper Vognsen, i 1671¹³ modfattede sig det af ham attraaede Egtteskab med Abel Marie, kom dette dog i Stand, idet Grimmer paa Skiftet i 1673 optraadte som fuldmyndig Arving paa sin Hustruens Vegne, og fem Maaneder efter Skiftets Slutning, den 14 April 1674, pantsatte den ham og Hustru i Forening arvelig tilfaldne Anpart i en Bondegaard, kaldet Vesterrør¹⁴, men

¹² Skjøde i Vib. Landst. Skj. P. P. Nr. 14 S. 7.

¹³ Brev af 28 Juni 1671, Jyd. Teg. f. 35 til Jesper Vognsen, saa lydende: „V. N. t. Huad Georg Heinrich Grimmer och Abell Maria Hvasß for ofß aller Underdanigst hafuer ladit Andrage, anlangende, at du dennem skal forholde at komme udi Egtteskabff tilfammen, kand du af hoesføyede deris Aller Underdanigste Supplication widere see og Erfare, thj er woris Allernaad. willie och befaling, At du ofß derom din Aller Underdanigste Erklæring til woris Wiberere Allernaad. resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc.“ Der findes imidlertid ikke noget Svar indkommen fra Jesper Vognsen.

¹⁴ Obligationen er udstedt af Georg Heinrich „von“ Grimmer „til Gjerumgaard“ og hans Hustru, Abel Marie „Hvasßatter“ til en ugift Bondefarl, S. C. Skantved for 175 Rdl, hvorfor gives Pant i deres Andel i det nævnte Vesterrør. Vib. Landst. Skj. P. P. Nr. 14 S. 83. Denne Bondegaard tilhørte først Hans Basse. Den blev paa Skiftet efter ham ublagt hans Datter Kirsten, gift med Laurits Lunov til Overflit, der den 10 Mai 1661 gav sin Svigerinde Ellen Basse Pant i Gaarden for 274 Rd.. see Note 5. Denne pantsatte Del havde Abel Marie og Grimmer arvet efter Ellen Basse. (der alt-

fort efter forlod han hende og tog til Amsterdam, hvorfra han den 10 Novbr. 1674 daterede en Fuldmagt for hende til at bestyre deres Gods¹⁵. Udentviol vendte han ikke mere tilbage, hvorimod hun blev hoende i Sjemmet og lidt efter lidt gif i Armod. Den 17 April 1678 deltog hun med sin Broder Jens til Overklit i Afhændelsen af Gjerumgaard til Tyge Andersen, hvorom under Jens Svæs, den 30 April 1680 udstedte hun paa Sven, en Gaard, der ligger tæt ved Gjerumgaard, en Obligation til den nævnte Tyge Andersen for et Laan paa 146 Rdl., hvorfor hun gav Pant i den Andel af Gjerumgaard, hun kunde vente at arve efter sin Broder Laurits¹⁶, og den 23 Novbr. f. A. folgte hun et Steb i Gjerum Sogn, kaldet Vejrbakken, til en Kaptejn Hans Peitersen Normand¹⁷. Dette Skjøde er det sidste Dokument, der findes fra Fru Abels Gaand. Kirkebogen for Gjerum Sogn begynder 1679, og netop i dette Aar er „Fru Abel Marie Svæs“ anført tre Gange som Fadder, men senere forekommer hun ikke, heller ikke blandt de Begravede, over hvilke Listen først begynder 1684. Døde hun maaske kort efter 1679, flyttede hun til et andet Sogn, eller drog hun ud af Landet?

Hans Svæs, den ældste Søn, døde i Tiden mellem 1668 og 1673¹⁸, sikkert nærmest det sidste Aar. Han kan, efter hvad der ovenfor er bemærket, højst have været i en Alder af omtrent 20 eller nogle og tyve Aar.

Jens Svæs vil særligt blive omtalt under V.

faa bestemt var død før 1674, men sikkert allerede før 1673, før Stiftet efter Erik Svæs og Hustru); den ikke behæftede Del eller Vardi, blev paa Stiftet efter Kirsten Vaske udlagt hendes Døttre Ingeborg og Kirsten Lunov som deres Mødrenearv.

15 Denne Fuldmagt omtales i Panteobl. af 30 April 1680.

16 Bib. Landst. Stj. P. P. Nr. 19 S. 349.

17 Stfs. S. 449.

18 Han nævnes 1668, men mangler ved Opregningen af Børnene i Skjødets 1673, Note 6 og 12.

Laurits Hvas, den tredie Søn, var ligesom sine to andre Brødre umyndig, da Skiftet efter hans Forældre holdtes og Skøttholdt folgtes 1673¹⁹. Da Broderen Jens og hans Søster 1678 folgte Gjerumgaard, var han fraværende og havde været det i lang Tid, uden at Man havde hørt fra ham²⁰. Derfor paatog hans Broder Jens sig at sælge hans Andel i Gjerumgaard, og hans Søster gav den 30 April 1680 Pant i den Del af Gaarden, hun kunde vente at arve efter ham, see ovenfor. Men i Slutningen af Aaret var han pludselig hjemme; thi han underskrev til Bitterlighed det Skjøde, som Søsteren den 23 Novbr. udstedte til Kapt. Hans Peiterfen²¹. Havde han maaskee været hos Svogeren i Amsterdam eller til Sø, og skete maaskee Salget af Vejrbakken for at give ham Erstatning for den Pantsættelse, hans Søster havde foretaget af den Arv, hun kunde vente efter ham i Gjerumgaard? Vi have ikke truffen ham senere, men idet han forsvinder, rimeligvis i Udlandet, gjøre vi opmærksom paa, at han kan have efterladt sig Afkom.

Christoffer Hvas, den yngste Søn, døde i Tiden mellem 1673 og 1678²², sikkert uden at have naaet den myndige Alder.

**B. Vogn Hvas til Rolsøgaard, 1655—61, og
Fru Kirsten Skade, 1670.**

1. Vogn Hvas's Svigerfader, Hans Skade til Rolsøgaard,
† 1648 og Fru Ingeborg Sparre.

Rolsøgaard var efter Erik Krags Død 1606 gaaet over i

---

¹⁹ Det var Ritmester Jesper Vogusfen, der som Værg e for de tre Sønner folgte Skøttholdt.

²⁰ See under Jens Hvas.

²¹ See ovenfor under Abel Marie, Note 17.

²² Hans Død omtales i Skjødet af 1678 paa Gjerumgaard.

Sønnen Jørgen Krag's Eje. Han var dengang kun 17 Aar¹, og der kan neppe være Tvivl om, at hans Børge derfor har anseet det for rettest indtil videre at bortforpagte Gaarden til Hans Nielsen Skade, der i 1609 nævnes „til² Rolfsøgaard som Parttager i Udredelsen af en Rytterhest³. Dette Forpagtningsforhold udstrakte sig idetmindste til 1614; thi Jørgen Krag er 1610 i Processen med Fru Hilleborg Andersdatters Arvinger fremdeles Ejer⁴, og i 1614 nævnes han endnu „til Roelkegaard“⁵. I dette Aar blev han fuldmyndig, og da hans Giftermaal nu fuldstændigt knyttede ham til Endrupholm, har han kortere eller længere Tid efter afhændet Rolfsøgaard til Forpagteren, Hans Skade. Denne var i ethvert Fald Ejer, da han i 1622⁶ af Kongen tilnageskiftede sig Andorpsgaard paa Mols. Fra 1636 har Man et Brev bevaret⁷, som han tilskrev sin Søn Niels, der dengang laae som Lieutenant i Genyen. Igjennem faderlige Udtalelser om sin ringe Evne til at understøtte Sønnen til Afholdelsen af uforholdsmæssige Udgifter, erfarer Man, at han kun havde en halv Snes Bønder og 100 Rdl. om Aaret i Indtægt, samt at hans Hustru, hvis Navn ikke nævnes, dengang var gammel. Hans Skade døde vistnok 1648 og blev indsat i et Rolfsø Kirke tilbygget Kapel, der senere er nedrevet. En Sten, der formentlig var indmuret i dette Kapel, findes nu indsat udvendigt i Rolfsø Kirkes sydlige Mur; den fremviser Hans Skades og Fru Ingeborg Sparres samt begge Egtefællers mødrene Naaben⁷.

1 Fam. Hvas 4 D. 144—146.

2 Danske Saml. Gh. Ark. Krigsvæsen, 396 2 c, „Matz Nielsen til Merild og Hans Nielsen til Roelkegaard“ 1 Hest.

3 Fam. Hvas 4 D. 132, 144—146.

4 D. Saml. 396 8.

5 Fam. Hvas 4 D. 130 Note 7.

6 Brevet er trykt i Randers Avis for 1856 Nr. 213.

7 Kapellet nævnes i D. Ark. IV 311. Efter Meddelelse fra Stedets Præst i 1859 blev dette Kapel formentlig nedrevet samtibidigt med at Kirkens østre

Hans Stade havde af Egtteskabet med Ingeborg Sparre eller af et tidligere tre Sønner og to Døttre, Kirsten, der var gift med Bogn Hvas, og Elisabeth, der var gift med Ritmester Jesper Bognsen til Nerild. Begge disse Svigersønner bleve efter hinanden Ejere af Rolsøgaard.

---

2. Bogn Hvas til Rolsøgaard, 1655—61,

og

Fru Kirsten Stade, Enke 1670.

Bogn Hvas og Fru Kirsten ere optagne i Mandtallet over Afdelen 1655¹ med Tilføjelse af Rolsøgaard til hans Navn, og

---

Gafl 1798 af Rolsøgaards daværende Ejer, Iver Hansen og Hustru M. E. Thorsen, blev underkastet en Hovedstandsættelse. — Den omtalte Sten, som Ff. selv har efterseet, har fire Baaben: 1) Stadernes 2) Sparrenes (3 Sparrer) 3) Serlinernes (Ab. Lex. II B. XXVI Nr. 88, en straat opad mod venstre Side gaaende Kreds, med to mod hinanden vendte Kreds paa Hjelmen) 4) et Baaben, hvori fra venstre Side Trappetrin, hvorfra mod højre Side fremspringer et Dyr med en Stjerne i øverste højre Hjørne; paa Hjelmen to opstaaende mod hinanden vendte halve Dyr. Over de fire Baaben staaer i venstre Hjørne af Stenen W. H. S. (Welbyrdige Hans Stade) og i højre F. I. S. (Fru Ingeborg Sparre). Under Baabnene findes følgende Ord af Pauli 2 Brev til Tim. K. 5. B. 7—8: „ieg hafver stridet en god strid, ieg fvldkommede laabet, ieg holt troen; fremdelis er retferdigheds krvne bortlagd til mig hvilcken herren den retferdige domere skal gifve sine paa domme dag.“ og derunder tilvenstre Marstallet 1648, tilhøjre „Tim. 4“. Efter Indholdet af dette Bibelsted er der ikke Tvivl om, at Stenen er sat i Anledning af Dødsfald og at 1648 betegner Dødsaaaret. Man kan blot spørge, om den er sat over begge Egtteskæller, eller kun over een af dem, og da over hvem. Det Første passer bedst. Stenen er 22 L. lang og lige saa bred.

Med Hensyn til Baabnene bemærkes, at Hans Stades Forældre vare Niels Stade, formentlig til Rattrup i Sjælland og Kirsten Serlin, en Datter af Christoffer Serlin til Sæbygaard. Fru Ingeborg Sparres Forældre angives hos Klev. at være Emmide Sparre til Vibygaard og Opagergaard paa Lolland og Bente Juel eller Hjul, en Datter af Mads Hjul til Løs Kloster i Norge og Ingeborg Bognsen. Er denne Angivelse rigtig, er det fjerde Baaben altsaa Juels eller Hjuls. Det findes ikke i Ab. Lex.

¹ Suhm, gl. Saml. II 2 174,

han nævnes desuden blandt de gifte Mænd, der vare tilstede ved Hylvingen i Viborg s. N. ². I Mandtallet af 1670³ kaldes hun „Velb. Frue Kirsten Skade, Sl. Vogn Hvas's, til Roelsøgaard.“ Han var altsaa dengang død.

Vogn Hvas's Plads som Søn af Jens Hvas til Skørtholt støttes, foruden ved hvad tidligere under Jens Hvas er anført, tillige ved den Virksomhed, som hans Svoger, Ritmester Jesper Vognsen, udviste paa Skiftet efter Erik Hvas den Yngre til Gjerumgaard. Denne Virksomhed kan vel forklares derved, at Ritmester Jesper Vognsen ved sin Fødsel var knyttet til Erik Hvas's Hjem, men den begrundes først ved et Hensyn til, at Jesper Vognsen, der boede saa fjernt, ved denne Lejlighed, i Mangel af nærmere Beslægtede, traadte i sin Svoger Vogn Hvas's Sted som Værge for Vogn Hvas's Broderbørn ⁵.

Det er troligt, at Vogn Hvas er født omtrent 1610—1620, samtidigt med sin Svoger Jesper Vognsen, der var født 1619. Han var sandsynligvis yngre end sin Broder Erik, hvilket turde fremgaae saavel deraf, at Erik fik Farfaderens, Vogn derimod Morfaderens Fornavn, og endvidere deraf, at Erik fik den fædrene Gaard. Om Grunden til, at Vogn Hvas knyttede en Forbindelse, der førte ham til Roelsøgaard, kan hensættes som en Formodning, at han og Jesper Vognsen, begge fra samme Nabolag, have været Barndomsvenner, og at den Enes Forbindelse har ført den Andens efter sig.

² Gh. Ark. Hylvinger 121.

³ See Fam. Hvas 4 D. S. 171 Note 23, den originale Fortegn. f. Kalsø og Aarhus Amter, dat. 23 Marts 1670.

⁴ Han er i Fam. Hvas 4 D. S. 201 opført paa Stamtavlen under Erik Hvas, fordi det dengang endnu stillede sig tvivlsomt, om han ikke var en Søn af hem. Erik Hvas.

⁵ See under Jesper Vognsen og Erik Hvas.

Vogn Hvas døde efter 1661⁶, men før 1670, altsaa formentlig i en Alder af henved 50 Aar, og Fru Kirsten efter 1670, men før 1679, i hvilket Aar Kirkebogen, hvori hun ikke findes, begynder. Der er intet Vink om, at de have efterladt Børn, hvilket for saa vidt ogsaa bekræftes derved, at Jesper Vognsen, formentlig dog først efter Fru Kirstens Død, blev Gjer af Rolsøgaard.

3. Ritmester Jesper Vognsen, f. 1619 † 1687,
til Nerild-Ostergaard og Rolsøgaard
og
Fru Elsebe Skade, † 1688.

Jesper Vognsen hørte til den Familie, der ejede Hestrupgaard i Hestrup Sogn, omtrent tre Fjerdingvej Syd for Hjørring. Familien førte en væbnet Arm, men nævnes ikke i Ud. Veg. Som ældre Slægtled forekommer Vogn Perfen til Hestrupgaard 1543—1559, og efter ham Jesper Vognsen den Ældre 1568—1609¹, efter hvem der sikkert maa indskydes en Vogn Jespersen eller Vognsen, Fader til Jesper Vognsen den Yngre, der blev født 1619². Den 23 Marts 1643 blev han immatrikuleret ved Universitetet i Leyden med Angivelse af, at han var 23 Aar og at han vilde studere Mathematik³. Derefter have vi ikke truffet ham førend i Mandtallet af 1655⁴, hvori han med sin Hustru Elsebe Skade nævnes til Nerild eller Ostergaard. I 1657 nævnes han — dengang altsaa 38 Aar gammel — som Ritmester i Oberst Christoffer Hvas's Regiment⁵. I Forening med Christian Wind

6 Afhøide Kancelliraad Olsen i Randers har opgivet, at han levede endnu 1661, men har forglemt at opgive Aalden.

1 See Stamtablen.

2 Hans Alder opgives ved hans Død til 68 Aar, D. Atf. IV S. 312.

3 Pers. hist. Tidsskr. II 2 1881 S. 132.

4 Suhm II 2.

5 Fam. Hvas 4 Del S. 323.

til Nørholm deltog han i Opgjørelsen af Oberst Christoffer Hvas's Bo og underskrev den 4 Juli 1661 Sønnen, Kornet Jens Hvas's Forfrivelse til sin Moder og sine Søskende, og 1669 Skjødet paa Søvig⁶. Han var efter Erik Hvas den Ungres og Sofie Basses Død Bærge for deres Børn og søgte 1671 at forhindre Datteren Abel Maries Giftermaal med G. H. v. Grimmer⁷. Den 30 Decbr. 1673 udstedte han paa Høgholt i sin nævnte Egenstab i Forening med Grimmer, der nu var bleven gift med Abel Marie Hvas, Skjøde paa Skørtholt til Erik Rosenkrands⁸, og nævnes da som Ritmester i det Rangovske Regiment. Han var med Christoffer Philip Curzer til Mølby, i Genhold til Kommissorium af 6 Mai 1678⁹, Skiftekommissær i Boet efter Oberst Hvas's Enke, Anne Staverskov, og underskrev i denne Egenstab Udlægsskjødet paa Hennegaard den 8 Juli 1679¹⁰.

Jesper Bognsen var, som anført, allerede 1655 gift med Elsebe Skade til Kolsøgaard, og blev sikkert paa Grund af dette Giftermaal Ejer eller Medejer først af Nerild eller Østergaard i Lyne Sogn, hvortil Hans Nielsens Broder, Mads Nielsen, skrev sig 1609¹¹, og siden, efter at hans Svoger Bogn Hvas og dennes Enke vare døde¹², af Kolsøgaard. Han skriver sig til Nerild i Tiden fra 1655 til 1678, og det kan mærkes, at denne Gaard 1670 var „ganske afbrændt“¹³. Han døde paa Kolsøgaard i 1687,

6 Fam. Hvas 2 Del S. 23, 24, 112, 119.

7 Misfve 28 Juni 1671 3hd. Teg. Nr. 19 fol. 35.

8. Bib. Landst. Skjøde P. Pr. Nr. 14 S. 7.

9 3hd. Teg. Nr. 16 f. 258, jfr. Fam. Hvas 2 Del S. 26, 121.

10 3hd. Reg. Nr. 21 f. 89 jfr. Fam. Hvas 2 Del S. 125—126.

11 Danste Saml 396 2 c. See ovenfor S. 19 Note 2.

12 Bogn Hvas's Enke havde endnu 1670 Kolsøgaard, Mandtallet af 1670.

13 Fam. Hvas 2 D. S. 43, Mandt. 1670. Naar det i dette Mandtal tilføjes, at hans Frue var en Kaas af Slægt, er dette en fuldstændig Fejltagelse. Men baade af denne Omstændighed og deraf, at Gaarden var „ganske afbrændt“, kan

blev begravet den 7 Februar¹⁴, 68 Aar gammel, og i Rolsø Kirke ophængtes en Jæne over ham med Indskrift. Denne Jæne findes der nu ikke. Hans Enke, Fru Elsebe Skade, overlevede ham kun 1 Aar. Hun blev begravet den 10 April 1688¹⁴.

Jesper Vognsen og Fru Elsebe havde to Døttre. Den ene, Elisabeth Magdalene blev den 14 April 1680¹⁴ i Rolsø Kirke gift med Otto Lindenqvist, men døde kort efter Moderen og blev begravet den 18 Juni 1688¹⁴. Hun synes altsaa med sin Mand at have boet hos Forældrene, men der haves ingen Oplysning om, at Lindenqvist blev Ejer af Gaarden, der 1695 findes tilhørende den Rgl. Ridfoged Hans Jakobsen¹⁵. Den anden Datter, Ingeborg Marie, blev den 3 April 1692 i Lyne Kirke¹⁶ gift med Ritmester Augustin Fermoser til Nerild-Ostergaard¹⁷, som han altsaa formentlig fik med sin Hustru.

Grunden til at Jesper Vognsen er saa nær knyttet til Familien Hvas paa Hennemgaard er naturligvis fortrinnsvis at søge deri, at han havde staaet i et langvarigt og nært Tjenesteforhold

Man slutte, at han paa den Tid ikke opholdt sig der. Han var jo desuden Ritmester i det Ranzow'ske Regiment, altsaa vel i Reglen til Tjeneste. — Senere ejede Christoffer Hvas Andersen en Halvdel af Ostergaard, Fam. Hvas 4 D. S. 193.

¹⁴ Rolsø Kfbg.

¹⁵ D. Att. IV 312. Hans Jakobsen omtales af den samtidige Præst i Knebel og Rolsø som en „fornuftig og myndig Mand, begavet med naturlige Kvaliteter, som employerede ham til Rgl. Foged over det Rgl. Gods, Kirker og Skove her i Egnen.“ Rolsøgaard havde, dengang han fik det, 23 Edr. 3 Skpr. 2 Alb. Stk. Det var altsaa Gaarden i sit gamle Omfang. Han nedlagde efter Bev. af 11 Mai 1695 Rolsø By (7 Fæstegaarde, Præstens Annergaard og to Huse), hvorved Gaardens Stk. forgesedes til 46 Edr. 2 Skpr. 2 Alb., og han erhvervede i Henh. t. Bev. af 7 Juni 1697 Kirketienderne til Rolsø og Knebel. Han folgte Gaard og Gods med Herligheder omtrent ved Aaret 1700 til Gersdorferne, og flyttede til Lyngsbeckgaard

¹⁶ Lyne Kfbg., see Stamtablen.

¹⁷ See Fam. Hvas 2 D. S. 43 Note 4. Naar Knud Henrik Galt her omtales som stude paa Ostergaard af (een af) Ritmester Fermosers Tjenere, menes der med Tjenere Hovbønder.

til Oberst Christoffer Hvas, ligesom ogsaa deri, at han ved sin Ejendom Nerild, der laae henved 3 Mil fra Hennegaard, var knyttet til denne Egn. Naar han paa den anden Side var ligesaa stærkt knyttet til Familien Hvas i Vendsyssel, var Grunden dels den, at han var Svoger til Vogn Hvas, Broder til Erik Hvas den Yngre til Skørtholt og Gjerumgaard, dels den, at han som stammende fra, eller maaskee ligefrem barnsødt paa Hestrupgaard, kunde regne sig hjemme i Eggen mellem Hjørring og Frederikshavn. Tøvrigt var der endnu et Baand mellem selve de to Familier Hvas, idet Jens Hvas (III) til Skørtholt paa mødrene Side var Fætter til Oberst Christoffer Hvas. Det er lunefuldt, at to Familier Hvas eller Man kunde fristes til at sige tre Familier af dette Navn ere blevne knyttede sammen ved Svogerskab; Jens Hvas, den Yngre, til Raas, med Lillie, var Søstersøn af Landsdommer Jens Hvas med Sparrerne, og ovennævnte Jens Hvas, den Yngres, Søster Gjertrud var gift med Erik Hvas af Slægten med det halve Dyr over den halve Lillie; men det er ligesaa lunefuldt, at en Mand, som Ritmester Jesper Vognsen, ved forskellige Forhold og Forbindelser er lige nær knyttet til begge Familier, paa Hennegaard og i Vendsyssel, og i dem begge udfører Hverv, som kun betroses en nær Slægting og Ven. Det har været nødvendigt at behandle Jesper Vognsen saa udsørligt for at stille ham ret klar overfor disse Forbindelser.

V.

Jens Hvas til Overlit, 1650—98,

og

Fru Inger Raas, 1661—98.

Erik Hvas's og Sofie Bases næstældste Søn Jens Hvas, opkaldt efter sin Farfader, var, efter det alt Anførte, født efter 1648 og endnu ikke fuldmyndig 1673. Ved det i dette Aar afholdte

Skifte efter hans Forældre erholdt han med sine to Brødre Lauritz og Christoffer Udlæg for sin Arv i Ojerumgaard Hovedgaard med Underliggende, saaledes at hver Søn fik en Trediepart i Gaarden, hvis Hartkorn udgjorde 24 Tdr. Da den yngste Broder Christoffer døde, arvedes hans 8 Tdr. Stk. af de to andre Brødre og Søsteren Abel Marie i Forening, saaledes at hver af Brødrene, idet de fik dobbelt Lod mod Søsteren, med et rundt Tal havde 11 Tdr. Stk. i Gaarden, Søsteren derimod kun 2 Tdr.¹ At Jens Hvas ved Siden deraf har faaet noget Gode udlagt som Arv, er vel rimeligt.

Saaledes vare hans Formuesforhold, da han i Tiden mellem 1673 og 1678, altsaa sikkert i det Højeste i en Alder af omtrent 25—26 Aar, indgik Ægteskab med Inger Kaas. Hun var Enke og havde Gaard, nemlig Overklit i Bennebjerg Sogn, en Miløvej Vest for Hjørring, og til denne Gaard hørte der en Del Gode². Det var altsaa, ganske i Datidens Smag, en ung Mand og en ældre Enke, et Parti, fremkaldt alene af Hensyn til Binding.

Jens Hvas stod i Forvejen i et Slags Svogerstabsforhold til Fru Inger. Jens Hvas's Fæster, Kirsten Basse, var nemlig, som vi alt have sagt, efter 1645 bleven gift med Lauritz Lunov Ottesen til Holmegaard i Skals Sogn. Han var født 16 Jan. 1622, altsaa en ung Mand. Begge Ægtefæller nævnes i Mandtallet af 1655, men uden Tilføjelse af nogen Gaard eller Ejendom, og havde sikkert i deres Ægteskab to Døttre, Ingeborg og Kirsten Lunov³. Fru Kirsten Basse døde tidlig, og allerede før 1661 var Lauritz Lunov gift anden Gang med Inger Kaas, der var Datter af Christoffer Kaas til Overklit og Blangeflor Bildt. Hun bragte Lauritz Lunov Overklit i Medgift. Lauritz Lunov foretog strag efter sit Giftermaal nogle Afhændelser og Pantstættelser, der synes

1 See Skjødet af 17 April 1678.

2 See Bil. om Overklit.

3 Disse to Søstre havde Andel i Vesterrør. See Note 14 ovenfor.

at røbe Pengeforlegenhed ⁴, og da han var død den 10 eller 11 Decbr. 1665, og Fru Inger Raas sad Enke, trængte hun ogsaa til Laan ⁵. Det er et Vink om, at ogsaa hun har været i Forlegenhed eller har manglet Husholderisthed.

Det tør, skjønt der ikke foreligger noget udtrykkeligt Vidnesbyrd derom, ansees for givet, at der ikke var Børn af hendes Ægtefæll med Laurits Lunov. Til hende — og til Overklit — der var hendes arvede Sædegaard, som ikke var gaaet ind under noget Formuesjælleskab med hendes første Mand, friede altsaa den unge Jens Hvas, og han var gift Mand før 1678. Der var heller ikke Børn i dette Ægtefæll. Vi skulle nu saa kort som muligt — men Historien er dog lang nok — følge Jens Hvas og Fru Inger gennem en Række af Afhændelser og Gjeldsfor skrivelser, der vise, hvorledes de Erin for Erin gik tilbage, indtil de forsvinde, idet Kilderne fra 1698 tie om dem. Der knytter sig ganske vist ikke nogen særlig stor Interesse til disse Afhændelser og Gjeldsfor skrivelser; men de danne et Tidbillede. Som det gik Jens Hvas og Inger Raas gik det paa den Tid saa mange mange Andre af de smaa adelige Familier i Landet.

Efter sit Giftermaal folgte Jens Hvas „til Øhrklit“ i For ening med sin Søster den 17 April 1678 først Gjerumgaard til Ærlig og agtbar Mand, Tyge Andersen, der boede paa Rugholm,

⁴ Den 26 Jan. 1661 skjøbte Laurits Lunov Ottesen til Øhrklit med sin Kjære Hustru Fru Inger Raas's Samtykke et Bol i Hjortdal Sogn i Han Herred til Palle Gris til Slette. — Den 12 April 1661 udstedte Laurits Lunov til Øhrklit Obl. for 100 Rdl. in specie til Malthes Sehested til Rydhave med Pant i en Fæstegaard i Gjurup (Giverup) i St. Hans Sogn (Hjørring). Den 10 Mai 1661 udstedte han Obl. til Komfru Ellen Basse til Gjerumgaard for 274 Rdl. in specie med Pant i Vesterrør i Gjerum Sogn. Obl. er dateret Øhrklit og understrevet til Bitterlighed af Velsb. Erik Hvas til Gjerumgaard og Eiler Evert Banner til Ellinggaard. Disse tre Obl. findes i Bib. Prot. Nr. 2, S. 56, 144, 148

⁵ Obl. fra sal. Laurits Lunovs efterladte Enke, Fru Inger Raas til Overklit, for 50 Rdl. til Ærl. og velsb. Mand Henrik Lange til Fuglsig med Pant i et Bol i Rubjerg Sogn, dat. Fuglsig 16 Martis 1669. Bib. Prot. Nr. 10, S. 245.

fikkert i Taars Sogn, og tidligere havde havt de 13 Tdr. Stk. af Gaarden, der tilhørte Jens Hvas og hans Søster, til brugeligt Pant. Tyge Andersen havde altsaa allerede iforvejen faat Jod i Gaarden baade som Kreditor og som Bruger. Medens Afhændelsen af de 13 Tdr. Stk. af hvilke de 11 tilhørte Jens Hvas, og de to Søsteren, kun vedkom dem, skred Jens Hvas, tydeligt nok under et stærkt Tryk i denne Sag og kun med en vis Betænkelse, til som Bærg for den fraværende Broder, der antoges at være død, at afhænde hans 11 Tdr. Stk. Han raisonnereede saaledes, at han som Bærg maatte være berettiget dertil, og at han i ethvert Tilfælde vilde kunne holde sin Broder, om han mod Forventning kom hjem, stadesløs med Penge. Tyge Andersen tog paa sin Side ogsaa sine Forsigtighedsforholdsregler, idet han i et andet Dokument lod Jens Hvas med sin kjære Hustrues Inger Raas's Samtykke give sig Pant i en Gaard i Hundeleu By i Tjellstrup Sogn til Betyggelse for det Tilfælde, at Laurits Hvas skulde komme tilbage og fravindicere ham sin Andel i Gjerumgaard⁶. Skjødet er undertegnet til Bitterlighed af Sochum Friedrich Pentz til Nastrup og Lorenz Bert Prens til Mejlsted.

Naar en Mand først kommer i Agerkarles Hænder, gaaer det nedad med rivende Hurtighed. Jens Hvas havde neppe solgt Gjerumgaard, før han befandt sig i en ny Forlegenhed. Den 27 Decbr. 1679⁷ udstedte han med Fru Inger Raas en Obligation til Fru Birthe Bille til Hestrupgaard og Hundslund for 170 Rdl. mod Pant i en Gaard i Nørsum i Skallerup Sogn, og den 17 Decbr. 1680⁷ udstedte begge Egtefæller i Forening paany en Obligation

---

6 Den omtalte Pantfættelse af Gaarden i Hundeleu findes i Bib. Prot. Nr. 19 S. 347, men Datum mangler i den foreliggende Meddelelse. Det fremgaaer af den, at Jens Hvas skulde Tyge Andersen Penge efter to Obl., som han ikke kunde betale, og at Tyge Andersen betalte hver Td. Stk. i Gjerumgaard med 40 Rdl., deri indbefattet Bygningerne.

7 Bib. Prot. Nr. 19, S. 271 og 436 Fru Birthe Christine Bille, begr. 14 Junii 1703 i Slæsborg Kirke, var Datter af Holger Bille til Bangsbo † 1690 og Cathrine Sofie Belov, og var gift med Adam Ernst Pentz til Mejlgaard 3 Hist. gen. Art. G.

til Pastor Lauritz Jensen Bjørn i Terslev, henvod tre Mil Sydoft for Hjørring, for et Beløb af 359 Rdl. med Pant i Overklit. Naar en Lønde Htt. Hovedgaard's Lagt kunde kjøbes for 40 Rdl., svare de to nævnte Gjeldsbreve til en Værdi af 13 Ldr. Htt. Paa denne Vej vedblev det at gaae frem. Den 22 Juli 1681⁹ afhændede begge Ægtefæller til Borgermester Peter Hansen i Stagen noget Gods i Raaby Sogn, den 12 Okt. f. A.⁹ til Fru Helvig Krabbe atter noget Gods i Skallerup Sogn, den 26 Febr. 1682¹⁰ gave de en Jakob Steffensen Pant i et Sted i Venneberg for 50 Rdl. og den 12 Juli f. A.¹¹ udstedte de en Forfkrivning til Ungkarl Christen Pedersen fra Mejleng i Nasted Sogn for 50 Rdl., laante dem til „højtfor nødne“ Udgifter, saaledes at han berettigedes til i Mangel af Betaling saavel for denne Obl. som for en anden paa 41 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$, udstedt til hans Broder, at tage Overklit i Forpagtning paa 1 Aar, for hvilket Forpagtningsafgiften ansattes til 110 Slettedaler. Næste Aar tog Christen Pedersen Overklit i Forpagtning, og denne udløb til Valborg Dag 1684. Men den stakkels Jens Hvas havde paataget sig at udrede Rgl. Skatter af Gaarden, og det havde han ikke formaaget. Han havde yderligere maattet laane 190 Rdl. af Christen Pedersen og han maatte derfor fornye Forpagtningen paa byrdefulde Vilkaar. Afgiften fattes nu til 60 Rdl. grov dansk Courant, men Jens Hvas opnaaede saa til Gjengjeld et yderligere Laan af 53 Kroner grov Mynt.¹² Den 28 Okt. 1682 folgte Jens Hvas og Fru Inger noget Gods i Venneberg til Claus Unger^{12b}

Omfrider kom da den Dag, da Jens Hvas endelig maatte skille sig ved det iforvejen stærkt behæftede Overklit. Den 22 Juni

---

Ark. under Rønnowsholm findes i en Reversal paa Adkomstbreve til Gaarden og Godset under Nr. 22: „en Følgeseddel paa en Gaard i Norum udgivet af Velb. Jens Hvas d. 12 Okt. 1681.“ Denne Følgeseddel synes at angaae Fru Villes Pant og den er udstedt f. D. som Skjødet til Fru Helvig Krabbe, see Note 9.

⁹—11 Bib. Prot. Nr. 20 S. 291, 294 284 Nr. 21 S. 22.

¹² Obl. dat. 2 April 1684, Bib. Prot. Nr. 21 S. 421.

^{12b} Bib. Prot. Nr. 30 S. 7.

1686 ¹³ udstedte han og hans Hustru Skjøde paa Gaarden, som de selv endnu paaboede, til Erlig og velfornemme Mand Niels Poulsen, Forpagter paa Nastrup. I Kjøbet fulgte en Gaard i Hundeleu og to Gadehuse, men Kjøbesummen nævnes ikke. Skjødet udstedtes paa Hestrupgaard, en Mils Vej fra Overklit, med Under- skrift af begge Egtefæller og til Bitterlighed af Wolff Unger til Hestrupgaard og Adam Ernst Pentz til Nastrup. Jens Hvas og Hustru maatte nu flytte fra Overklit og toge Bopæl paa en jevn god Gaard i Venneberg By, en Fjerdingvej fra Overklit. De havde rimeligvis iforvejen efter Loven udsagt Fæsteren for at holde sig denne Bopæl aaben. Men ogsaa i dette sidste Tilflugtssted skød den Strøm af Gjæld, der fulgte dem overalt, sig hen. Den 10 Decbr. 1686 ¹⁴, altsaa et halvt Aar efter at de havde solgt Over- klit, pantsatte de den nævnte Fæstegaard til hæderlig og vellærde Mand Hans Poulsen Lanche, Sognepræst til Aaby, for 60 Rb. De kalde ved denne Lejlighed Gaarden „frit Fordegods“, en Be- tegnelse, der havde Hensyn til at de, ved selv at beboe den, mente at have gjort den skattefri, en Opfattelse, der dog paa denne Tid var urigtig ¹⁵. Her boede de nu i 12 Aar; men den 18 April 1698 ¹⁶ maatte de sælge Gaarden „som vi selv paaboede“ til deres Kreditor, den nævnte Pastor Lanche. Begge Egtefæller skrive sig mærkeligt nok i dette Skjøde endnu „til Overklit“, et Exempel, der ved Siden af mangfoldige andre i det Foregaaende og andet- steds, viser, hvor lidt saadanne Tilføjelser afgive tilstrækkeligt Bevis for at der knytter sig Ejendomsret over og Bopæl til det Sted, der føjes til Navnet. Hvor droge Egtefællerne hen, da de havde solgt deres Gaard i Venneberg? Vi vide det ikke.

Skjønt Jens Hvas saaledes var en Mand, for hvem det stedse gik tilbage, savnes han dog ikke som deltagende i nogle af de Hverv, der pleje at forudsætte Anseelse hos Naboer og Stands- fæller. Han deltog saaledes St. Mikkelsaften, det vil sige den 28

13 Bib. Prot. Nr. 23, S. 122. 14 Bib. Prot. Nr. 23, S. 255.

15 Fr. 16 Decbr. 1682. 16 Bib. Prot. Nr. 32, S. 27.

September 1677, i Udstedelsen af et Skiftebrev mellem Medlemmer af Familien Unger paa Villerup, nærmeste Nabogaard til Overlit¹⁷; den 12 Januar 1678¹⁸ afholdt han i Aalborg efter Landstingets Udmeldelse af 7 Novb. Aaret forud i Forening med Bendig Hartvig til Obelgaard en Indførjelsforretning hos Niels Suel Agelsen for en Fordring, som Amtsskriver Mogens Willumsen havde paa Suel, og langt senere, selv da han var flyttet til Fæstegaarden i Venneberg, fik han og Korfits Ulfeld til Matstrup Rgl. Kommissorium af 15 Febr 1690¹⁹ til som Kommissærer at behandle Boet efter Major Otto Jakob v. Schwerin og Enke Helene Juliane Liebreich.

Jens Hvas's Segl høves i Afbildning i Klevenfelds Sigilsamling efter det Aftryk, der findes under det ovenfor nævnte Dokument af 1677. Det fremviser det halvt opspringende Dyr i øverste og en halv oprejst Villie i nederste Felt, paa Hjelmen to Beskels horn med et S paa den ene og et H paa den anden Side.

Der er noget Nebblaende ved at læse om den Forarmelse, hvori Jens Hvas og Hustru trinvis sank ned. Kyndige Læsere

17 Klev. Sigilsaml. ved Jens Hvas's Segl.

18 Bib. Prot. Nr. 18, S. 149. Ved Forretningen blev gjort Udlæg i en Halvgaard med Skov i Glerup i Bisborg Sogn og i nogle Huse i Løgstør. Niels Suel Agelsen var Ejer af Bjørnsholm og Gunderupgaard, født 1637. Hoffm. Stamt. Bendig Hartvig(sen) til Obelgaard (Aalegaard, Skærm S., V. Han Hd.?) og Terggaard (Risbjerg S.), gift med Dorthie Nabl, var Søn af Jørgen Hartvigsen til Skovbygaard og Fru Berete Wille.

19 Bib. Prot. Nr. 25, S. 220. Landstingsprotokollen indeholder et Proklama af 26 Febr 1690, hvori Kommissærerne indkalde Boets Kreditorer. Korfits Ulfeld havde formentlig allerede 1687 fraskyttet Matstrup, og levede paa Vorbjerggaard i Underup Sogn, Nim Herred. Han døde vistnok i Aaret 1690 og er begravet i Aalborg Kirke. Orion. II 1 39. Fru H. J. Liebreich havde første Gang været g. m. Major Rudolf Unger og havde med ham to Børn Johan Rudolf U. og Birthe Marie U. For dem blev Stedfaderen Major v. Schwerin til „Bjerred“ Børge i Frederik Ungers Sted 29 Okt 1680, Jyd. Teg. f. 403, og Moderen igjen efter v. Schwerins Død, Bev. 31 Aug. 1686 Jyd. Reg. f. 203. Ungerne vare fra Villerup og Jens Hvas var deres nærmeste Nabo og, som anført, tilstede paa Skiftet 1677.

ville imidlertid vide, at denne Bauskjebne ramte mange mange Andre. I den sidste fjerde Del af Aarhundredet, da de dybe Saar, de tidligere ulykkelige Krige havde flaaet, endnu føltes overalt, da den indtrængende Tydsfhed og den nye Regeringsform luffede den Afgang til betroede Stillinger, som tidligere havde givet Adelen en sikker Støtte, og da endelig ved Fr. 28 Januar 1682 § 1 det Aaand løstes, der tidligere havde gjort Sædegaardene til en Domæne for den hele Adelsom Stand, forsvandt ogsaa med Et alle de gamle Slægter fra Sædegaardene rundt omkring. Borgerlige Kreditorer, Kjøbmænd, Ridfogder og Forpagtere indtog deres Plads, og en ny Tid gik frem. Men ikke blot forsvandt Slægterne fra Gaardene, der hidtil i mange Slægtled igjennem Arv og Giftermaal vare forblevne paa deres Hænder. De uddøde. De kunde ikke faste sig ind paa den gridske Handel, den nærige Forpagtning, den udtenkte Spekulation og i det Hele det borgerlige Erhverv, der dannede Grundlaget for den ofte udholdende Dygtighed, hvormed deres Eftermænd forfulgte deres Maal. Det var, som om de havde aandet i en anden Luft, og som om den nye, Enevælden bragte med sig, ikke passede for dem. De kjendte kun det, at leve af deres Gods eller af deres Forleninger og Embeder. Derhos havde de stærkt affluttet sig mod de øvrige Samfundsklasser i deres Familieforbindelser, og en Sammensmeltning var bleven umulig. Ensidigheden havde fortæret disse Slægters Kraft. Derfor uddøde de.

Zens Hvas kunde vel omtrent være 45—48 Aar, da vi sidste Gang træffe ham 1698. Fru Inger, der var gift med Lauritz Lunov alt 1661, maatte vel være omtrent 65—68 Aar²⁰. Hvor døde de? Hvor findes deres sidste Spor? Kunde Zens Hvas indgaae nyt Egteskab efter sin Hustrues Død? Vi vide det ikke, men maaffee vil Tilfældet engang i Fremtiden føje de sidste Linier til dette Afsnit.

---

20 See Inger Raas's Stamtable.

Tillæg.

Sædegaardene i Familiens Eje.

1. Størtholt i Aasted Sogn synes sikkert allerede at have tilhørt den første Jens Hvas, der blev adlet 1524, altsaa at have været Familiens egentlige Sæde. Den var følgelig i Slægtens Eje i omtrent 150 Aar, maaskee endnu længere, da den jo kan have tilhørt Jens Hvas's Forfædre, og folgtes den 30 Decbr. 1673 til Erik Rosenkrands til Rosenholm. Den havde 16 Tdr. Htk. og var, da den blev solgt, bortfæstet; der laae et lidet Bol paa Gaardens Mark, kaldet lille Bode, og der medfulgte en Fæstegaard, kaldet store Bode, som svarede 6 Tdr. Korn foruden andre mindre Bode.

2. Rørgaard i Starum By, Aasted Sogn, paa Mors, tilhørte Erik Hvas 1562—94; om Grunden til, at han boede paa denne Gaard, formentlig hans mødrene Gaard, og ikke paa Størtholt, see S. 5 Note 17. Det sees ikke, i hvis Haand den efter hans Død gik over, see 4 D. S. 163 ff., men det forstaaes let, at Gaarden kunde gaae ud af Familiens Eje, naar Erik Hvas havde tre Sønner og to Døttre.

3. Gjerumgaard i Gjerum Sogn var Familien Basfes Sæde.¹⁾ Den Fru Elne i Gjerum, der nævnes i D. Utl. 1520, har maaskee været Enke efter Lortlus Basfe, hvis Søn, Jens Lortluffen d. 16 Juni 1538 nævnes som Ejer af Gaarden. Hans

---

¹ See om de anførte Enkeltheder, og Rikden til disse, Stam. over Fam. Basfe og Fremstillingen under Erik og Jens Hvas.

Hustru var Fru Marine Nielsdatter Smalsted af Willerup, der 1568, altsaa som Enke, nævnes til Gjerumgaard og desuden som Ejerinde af 2 Gaarde, 5 Bol, 2 Huse og 1 Mølle. Deres Datter Ingeborg bragte Gaarden til Vogn Svendsen Orning. Disse Ægtefæller ere nedsatte i Gjerum Kirke og deres Navne og Baaben fandtes paa de øverste Kirkestole med Arstallet 1598, ligesom Vogn Orning havde ladet Prædikestolen opsætte 1592. Vogn Orning nævnes endnu 1609 til Gjerumgaard, men var vistnok dengang død. Den næste Ejer var hans Søn Svend Vognsen Orning, gift med Maria von Randau fra Anhalt, fra hvem han søgte Skilsmisse 1614. Svend Vognsen Orning nævnes i Bisterne over Rostjenefsten 1609 og 1614 og er vist død barnløs. Hans ene Søster var gift med Vogn Vognsen til Stenshede, hans anden med Jens Hvas til Skørtholt. Efter ham blev hans Næstføttendebarn Hans Basse Ejer af Gaarden, maaskee tildels ved Arv. Han var gift med Maren Wilsdatter Orning, der døde den 16 Juni 1631. Selv levede han endnu i 1645, da han skiftede sit Gods mellem sine tre Døttre. Af disse blev Sofie gift med Erik Hvas, som efterfulgte sin Svigerfader i Besiddelsen af Gaarden, i hvilken dog den ugifte Søster, Somsfru Ellen, vedblev at have en Andel. Efter Erik Hvas's Død, før 1667, sad Fru Sofie i nogen Tid som Enke paa Gaarden og efter hendes Død, der formentlig indtraf i 1667, havde hendes umyndige Børn den i Fællesskab under deres Mesters Tilsyn. Men da den ældste Søn, Hans Hvas, og Mosteren, Somsfru Ellen, døde, blev der holdt Skifte den 3 Novbr. 1673, paa hvilket Gaarden udlagdes de tre Sønner, Jens, Laurits og Christoffer Hvas i Forening. Efter Christoffers Død indtraadte Søsteren, Abel Marie, som Medejerinde, og under Broderen Laurits's Fraværelse folgte derefter Jens Hvas og Abel Marie i Forening den 17 April 1678 Gaarden til Tyge Andersen af Rugholm. Gjerumgaard havde dengang 24 Edr. Htt. og paa Gaardens Mark laae et øde Møllested. Efter D. Atl. havde Gaarden 1769 kun 12 Edr. Sovedgaardstøt og nu, efter Trap 1875, kun 8 Edr.

4. Overklit (Marklit eller Orklit ²) i Bennebjerg Sogn tilhørte Niels Iversen Juel til Eskjær i Mosbjerg Sogn ³ og Frue, Anne Lauritsdatter. Ved Skjøde af 29 April 1578 ⁴ afhændede disse Egtefæller Gaarden til Daniel Bildt til Hestrup, Morlanda og Næs. Det sees af Skjødet, at Niels Juels Søn, den unge Jep Juel, dengang iboede Gaarden. Daniel Bildt havde af sit første Egtekab med Blanzeflor Lunge Vincentsdatter fire Sønner og en Datter, og Overklit gik sikkerlig over til den ene af disse Sønner, Otte Bildt, der den 5 Juli 1590 havde Bryllup med Inger Bognsen Jespersdatter af Hestrup. Efter Otte Bildt, der havde fire Sønner og syv Døttre gik Gaarden over til Datteren, Blanzeflor, der blev gift med Christoffer Raas, den saa kaldte uægte Raas. Deres Datter Inger Raas, der synes at have været deres eneste

² Vi skulle ikke inblade os nærmere paa Gaardens Navne, da vi ikke kjende de stedlige Forhold. Det er muligt, at Orklit eller Dreklit ere bedre Former end Overklit.

³ Han nævnes i Wulffs Bendelbo Stift. S. 212, men den Fru Johanne, til hvem der her henvises, er Fru Johanne Nielsdatter Kotfeld til Eskjær i Salling og Havnø, Hans Lykkes Efterleverste.

⁴ Dette Skjøde findes i Afstr. i Indmst Art. 1 3yd. Kont. Div. Dok. IV A 13. Skjødet er underskrevet til Witt. af Oluf Galde til Them o: Thumb i Norge, og Afstriften, der er taget i Anledning af Spørgsmaalet om Gaardens Skattefrihed, er bekræftet af Claus Unger (til Billerup † 1698) og hans Broder Wolff Unger (til Hestrupgaard † 1684). Det sees, at den 1662 ved Kommissarier indrettede Matrifel indeholdt, at Overklit kort før havde været en Bondegaard, og at det er for at modbevise dette, altsaa for at hævde Gaardens Skattefrihed, der knyttede sig til dens Egenkab af Sædegaard, at Afstriften af Skjødet af 1578 fremlægges. Ved Skjødet ligger to Fordebøger, den ene fra 28 Okt. 1660, den anden fra 26 Aug. 1662, begge egenhændigt skrevne og undertegnede af Laurits Lunob Ottesen. Efter den første ejede Laurits Lunob 77 1/2 Td. 3 1/2 Skp. Hartkorn, heri Overklit indbefattet med 12 Tdr. 5 Skpr.; efter den anden ejede han i Alt 87 Tdr. 4 Skpr., saa at han i Tiden mellem 1660 og 1662 har forøget sit Gods. Naar disse Dphsninger ere indhentede, sees ikke; men det er formentlig i Tiden mellem 1 Novb. og 16 Decbr. 1682, see Intimationen til denne Fr., og de hidrøre altsaa i ethvert Fald fra Fru Inger Raas.

Barn, fik den efter dem. Hun var gift første Gang med Laurits Lunov Ottesen af Holmegaard, f. 1522 † 10 Decr. 1665, der var Enkemand efter Kirsten Vaske Hansdatter, og anden Gang med Jens Hvas til Gjerumgaard, der i Forening med Inger Raas den 22 Juni 1686 folgte Gaarden til Niels Poulsen, Forpagter paa Nastrup. I Kjøbet fulgte en Gaard i Hundeleu og to Gadehuse, men Kjøbsummen nævnes ikke. Overflit er i Skjødet af 1578 ansat for 2 Pund Byg, 1 Pund Havre, 1 Mark Gjesteri, 1 Skovsvin, 1 Gaas, 2 Høns. I Tordebogen af 1660 er den sat for 12 Ldr. 5 Skpr. Stk., i Skjødet af 1686 for 8 Ldr. Byg, 8 Ldr. Gjesteri Havre, 2 Foderøgne, 2 Skovsvin, 2 Lam, 2 Gjæs, 2 Par Høns. I D. Atl. har Gaarden c. 12 Ldr. 5 Skpr. Stk., I Trap 10¹/₂ Ld. Stk. ⁵.

5 I Mandtallet af 1670 skrives Lønnes eller Lønne Kjempter til Overflit ved Siden af Fru Inger Raas, Sal. Laurits Lunovs. Han har blot opholdt sig paa Gaarden, maaskee som Forvalter eller Frier til Inger Raas, ligesom v. Grimmer, der i samme Mandtal skrives til Gjerumgaard ved Siden af Jomfru Abel Marie Hvas, med hvem han først senere blev gift; thi Overflit var ikke, som anført i pers. hist. Tidsftr. III 1 S. 63 nederst „Lunovernes Gaard“ men Inger Raas's mødrene Gaard, og den Omstændighed, at Lønne Kjempter siden efter 1670, ægtede Anne eller Maren Krabbe, der var Enke efter Laurits Lunovs Faber, Otte Lunov, kunde ikke bringe ham nogen Andel i Overflit, hvori hverken Otte Lunov og endnu mindre hans Enke, Laurits Ottesens Stedmoder, havde nogenstomhelst Lod eller Del. Om den omtalte Lønne Kjempter eller Anton Kampten von Selschoffen — et Navn, der dog ogsaa skrives anderledes —, see Notiisen i pers. hist. Tidsftr. paa det nævnte Sted. I en Slægtetog nævnes fire Brødre og tre Søstre. Det sees, at han var umyndig 1665; thi i dette Aar, d. 16 Novb., Jyd. Teg. f. 343, fik Henrik Mund til Serritslevgaard Brev at maatte sælge det Lønne Kjempter og hans Søffende tilfaldne Gods, saavidt det kunde eragtes dem gavnligt. Naar han derfor 1670, maaskee neppe fuldmyndig, skrives til Overflit, er der ingen anden Forklaring derpaa end den, vi have givet. Inger Raas foretraf imidlertid Jens Hvas, og Lønne Kjempter giftede sig siden med Otte Lunovs Enke, Anne eller Maren Krabbe, med hvem han fik Rajholm, hvortil han skrev sig 1673 paa Skiftet efter Erik Hvas. — Da isvrigt en videre Fortegnelse over Lønne Kjempters Søffende ikke har Interesse, ubelade vi den S. 15 Note 10 i Udfigt tillede Stamtable og bemærke blot, at Lønne Kjempters Moder, Ibe Heiden-

5. Rolfsøgaard's Historie findes i 4 D. S. 145—146 ifr. S. 319—320, og her i 5 D. S. 18 ff. Om Gaardens Udvidelse under Hans Jakobsen see S. 24 Note 15.

Efter at de to første Arf vare bleve trykte i Vinteren 1881—1882, er der fremkommen en Oplysning⁶, som endelig viser, hvilken Familie Ritmester Jesper Bognsen tilhørte. Han var ikke af de Bognsener fra Hestrupgaard, men af Familien med tre Hoveder i Vaabnet fra Stenshebe. Han var en Søn af Bogn Bognsen til den nævnte Gaard og Maren Orning Bognsbatter af Gjerumgaard, hvis Søster var gift med Jens Hvas (1624—45) til Skørtholt, og han var selv gift med en Søster til Jens Hvas's Søn, Bogn Hvas's, Hustru. Jens Hvas var altsaa i udstrakt moderne Talebrug hans Onkel, og Bogn Hvas hans Svoger. I dette Forhold ligger den simple Forklaring af Jesper Bognsens Deltagelse i Familien Hvas's Anliggender og i Overensstemmelse hermed bedes de Slutninger rettede, der findes S. 22 og muligvis andre Steder.

Endvidere er fremkommen en Oplysning om Mikkel Hvas, der lader formode, at hans Hustru var Fru Edel Basse og at hans Sædegaard 1640 hed Søgaard⁷.

storff, giftede sig anden Gang med den i Fam. Hvas 2 D., see Registret, tidt omtalte Major Christoffer Philip Curper von Reichelsdorff til Røslby.

6 Meddelelsen findes i Saml. til Nydt Hist. og Top. 8. 4. 1881 S. 301. Paa Kalken i Lynø Kirke er indgraveret Jesper Bognsens og hans Hustru, Elsebe Skades, fædrene og mødrene Vaaben, med Overkrift J. W. S. — E. S. og Årstal 1673, da de ejede Nerild i Lynø Sogn. Hvorledes Jesper Bognsens fædrene Vaaben seer ud, er ikke meddelt i Tidsskriftet; men Forf. har skaffet sig en Tegning af det, der viser tre Morianhoveder (2—1) med Bind om Hovedet og paa den tilsvarende Hjelms tretten Standarter, der opstige af en Murfrøne (ifr. Ud. Lex., der er noget afvigende). Jesper Bognsens mødrene Vaaben bår ikke hedde Bøllernes, som det siges i Tidsskriftet, men Orningernes, med to Strømme og 7 Standarter paa Hjelmen. Dermed er Gaaden løst om Jesper Bognsens Herkomst, som, indtil dette Vaaben fremkom, var ubekjendt.

7. See Note 10 til Stamtable II. Søgaard findes i den lgl. Befaling, Sjørup kun i et Register til et Mandtal; derfor har sikkert Søgaard Formodningen for sig.

Stamtable I.

Vendhyssel Hvasserne.

Baaben: et tverdelt Skjold med et halvt opspringende mod højre vendt Dyr over en halv Kille.

Esper Hvas til Eved,
1568.

Jens Hvas til Størtholt? adlet 1524, levede 1547.

∞ Fru af en Familie med højre skraabelt Skjold (Kirken Høg fra Mors?)

Erik Hvas til Nørgaard i Sfarum paa Mors 1562—94.

∞ Fru Gjertrud Mikkelsdatter af Kaas 1581, 4 D. S. 162,
af Familien med Killebaaben, der optog de to Sparrer og Navnet Hvas.

<p>Jens Hvas til Størtholt 1624—45. ∞ Fru—Bogns- datter Orning af Gjerumgaard.</p>	<p>Mikkel Hvas til Sjørup ell. Søgaard i Jyll. f. 1583, opl. est. Fru Gjertruds Fader Mikkel Nielsen, indstreven ved Univers. i Leyden 1601, 1640 Deltager i en Arbetvist efter Christoffer Basse, (S. T. f. 219), 1651 Børge, S. 52 Note 10, levede 1655. ∞ rimeligvis med en Søster til Christoffer Basse, som det synes, Fru Edel Basse, Enke efter Jens Orning, (see Stam. ov. Basserne).</p>	<p>Gunde Hvas opl. est. Fru Gjertruds Bedstefader Gunde Nielsen, indstreven ved Univers. i Wittenberg 1601, † i Sachsen?</p>	<p>Karen Hvas opl. est. Fru Gjertruds Søster Karen Hvas paa Stensbæk og Hessel (Heisfelt) f. 1580 † paa Drudrup, begr. i Karby Kirke ²⁰/₁₀, 1664, 84 Aar gl.</p>	<p>Gjertrud Hvas opl. est. sin Moder, fik Myndighedsbev. ²⁰/₁₀, 1655.</p>
<p>Erik Hvas til Størtholt og Gjerumgaard, 1648—61 † før 1667. ∞ Fru Sofie Basse, 1645 † 1667.</p>	<p>Bogn Hvas, 1655—61, opl. est. sin Morfader. ∞ Fru Kirken Stabe til Kofsogaard, Enke 1670.</p>		<p>Margrethe Hvas, 1642, forsaae sig med Søren Orning, til hvem hun var Næststøtdebarn.</p>	
<p>Abel Marie Hvas f. 1647, lev. 1680, opl. est. Abel Norby. ∞ 1670—73 m. Georg Henrik v. Grimmet, ber 1674 drog til Amsterdam.</p>	<p>Hans Hvas opl. est. sin Morfader Hans Basse, † henved 1673.</p>	<p>Jens Hvas til Gjerumgaard og Dverklit f. 1650 lev. 1698. ∞ Fru Inger Kaas (Sparrer, uegte) Enke est. Laurits Lunov, lev. 1698. Et Børn.</p>	<p>Laurits Hvas opl. est. sin Moders Bedstefader Laurits Basse. Gift til Søs el. til Ublandet, var hjemme 1680.</p>	<p>Christoffer Hvas opl. est. sin Faders Fætter el. sin Moders Farbroder, † mel. 1673—78, umyndig.</p>

Stamtable II
Familien Basse.
 Baaben: Et Søgehorn
 i en Dværbjelle.

Torluf Svendsen 1370.

Mattis Nielsen af Veg 1408

Torluf.

Niels Torluffen Basse † før 1568¹
 til Tveden 1538–1541 og Skavanger (Torslev S.) 1525
 ∞ Edel Jensdatter (Kall) af Hystrup (Vang S., Tsh).

Jens Torluffen Basse
 til Gjerumgaard 1538²
 ∞ Maren Nielsdatter Smalsted
 af Villerup (1568 Fru Marine).

Torluf Laurits Nielsen Basse 1568⁴
 Basse³ til Tveden og Gjerumgaard.
 falbt ved ∞ Sofie Hansdatter, Datter af
 Svarteraa Hans Thlersen (Stygge) af Rugved⁶
 1565. og Maren Jørgensdatter⁷ af Donsted
 (Albet S.)

Jesper Nielsen Basse 1568,⁵
 til Bigum 1580, til Søndergaard
 i Døløs 1613.
 ∞ 1. Maren Juul Eriksdatter
 til Bigum † 2²/₃ 1600.
 ∞ 2. 2²/₁₁ 1601 Maren Knudsdatter
 af Tvedie.

Ingeborg? Ingeborg Basse
 1568, ∞ Bogn Drning
 Bbbo Stift til Gjerumgaard. Bullerup 1580.
 S. 203 see Stamt. ov. Fam. Gh. Art.
 212. Drning. Hylb. 36.
 (Ullerup?)
 Sj. N. 473.

Niels Basse⁸
 † 1650 til Tveden
 og Skavanger.
 ∞ Christence
 Krag Eriksdatter
 † 1613.

Hans Basse⁹ † kort efter 1645
 til Gjerumgaard.
 ∞ 1617 Maren Vilsdatter Drning
 f. 2²/₆ 1590 † 1⁶/₆ 1631.

Christoffer Basse¹⁰
 til Selkebjerg, 1614–23
 Lensm p. Frdborg etc.,
 1629–33 p. Kronborg.
 ∞ Abel Norby Laurits-
 datter af Eskbjerg.

Edel Basse Anne Basse,¹⁰ Kirsten,
 ∞ 1. Jens Drning var ugift var
 til Belgard, 1640. ugift
 (en Datter), ∞ Christen 1640.
 see Drning, Prip
 ∞ 2. ? Mikkel Hvas til Mland.
 til Sjørup el. Søgaard.

Sofie Basse
 f. 30⁰/₆ 1603 † 19¹/₂ 1634,
 begr. i St. Catharine Kirke i Hjørring
 23¹/₃ 1634.
 ∞ 5¹/₂ 1626 i Søby med
 Jørgen Drning til Skornupgaard.
 Kapt., Befalmd. p. Nastrup † 1644.
 4 Børn.

Kirsten¹⁴
 Basse.

Sofie Basse † c. 1667
 ∞ 1645–48 Erit Hvas
 til Skørholt og Gjerum-
 gaard,
 see Hvas.

Kirsten Basse¹² † før 1661.
 ∞ efter 1645 med
 Laurits Lunob Ottesen
 til Overkflit,
 f. 16¹/₃ 1622 † 10¹/₁₂ 1665.
 2 Døttre: Ingeborg og Kirsten Lunob.

Ellen¹³
 Basse
 † ugift noget
 før 1673.

Stamtable III.

Familien Drning.

Baaben: to blå Strømme
i rødt Felt.

V = Vinranke, = H Hoveder.
R = Rose, K = Kugler.

Mads Svendsen til Eget, 1478.
∞ Anne Koeb af Vaarf.

Svend Madsen til Eget 1537¹ levede 1553.
∞ Maren Munk (V) Sørensdatter.

Søren Svendsen
til Eget.
∞ Ellen Galskth
Vilsdatter,
Enke 1556 og 1568.²

Laurits Svendsen
1568.⁴

Vogn Svendsen Drning
1580—1598⁵
∞ Ingeborg Vasfe Jensdatter⁶
til Gjerumgaard.

Svend
Drning
† lille.
Vil Drning til Eget
† ²⁴/₄ 1602.⁹
∞ Kirsten Høg
Sjergensdatter
fra Klarupgaard.

Svend Vognsen¹⁰
Drning til Gjerumgaard.
∞ Maria v. Randau¹¹
ej Børn.

Datter
∞ Jens Hvas
til Størtholt
see S. 7.
Maren
∞ Vogn
Vognsen
(3 H.) til
Stenshede.

Søren Drning
til Eget.¹⁵
1624, 1642, 1652.
∞ Sofie Drning
Jensdatter.

Birthe¹³
∞ Knud Sørensen
til Trebie
(∞: Holmgaard,
Vem Sogn) 1647.

Maren¹⁶
f. ²⁹/₆ 1590 + ¹⁶/₆ 1631.
∞ 1617 Hans Vasfe
til Gjerumgaard.

Jørgen Drning † 1644¹⁷
til Skorupgaard,
Lensm. p. Nastrup.
∞ 1. ²³/₃ 1626 Sofie Vasfe
Nielsdatter
f. ³⁰/₆ 1603 + ¹⁹/₆ 1634.
∞ 2. Lisbeth Rodsten
Stensdatter.

Vil Drning Dve
1655, Hvd. Dr-
121. 1670, ning.
Mdit., til
Eget.
∞ 1. Ibe
Gris
Baggesdatter.
∞ 2. Else
Lunov
Ditesdatter.

Christof =
Drning, Kapitain
Dr- 1627—29.
∞ Mette
til Harbo
Tryg-Christens-
derup.
datter.

1. Christi-
stence. fil 1638
1638 beffittes
Verge paa
Verge paa
Stiftet efter
Moderen
Jyd. L. 201,
1653 blev
hun sin egen
Verge Jyd.
Mdit. 1670.
R. 144.

1. Kirsten
Jens len.
1638 Hvas til
Verge 1638
stiftes
Jyd Knud
Stiftet efter
Niels S-
201, 1649 kom
til rensen
til Eget
L. 201, 1658
holdtes
Stifte
Jyd. efter ham
Jyd. L. 137.

1. Vil Dr-
ning. 1638
blev Søren
Drning be-
ning ∞ Mette
til Harbo
Tryg-Christens-
derup.
datter.
∞ 1. Ibe
Gris
Baggesdatter.
∞ 2. Else
Lunov
Ditesdatter.

Jacob
Lunov
Drning.

Mathias Drning
f. 1626, døbt ¹³/₁ 1627,
Nimester.
∞ 1. Anne Margrethe
Bubbe Frederiks-
datter.
2. En Datter af Generalmajor
Bargas.

Søren Drning
f. 1630, døbt ¹/₆,
1653 Befalling som
Stibslieutenant
Sjæll. R. 367, f. A. ligl. som
Kapitain ibid. 423, 1669—70.
∞ Alhed v. Røllen.
ej Børn.

Sofie Drning
døbt ²⁹/₆ 1633.

Otto Svendsen.

Svend Ottesen til Eget.
∞ Anne Vognsen (3 H.) Mortensdatter.²

Thomas Svendsen
til Ellinggaard,
1556—1568.⁷
∞ Dorthe Munk
(1 K.) Christensdatter.

Morten Svendsen Bølle (aa kaldet p. Gr. af Baabnet)
til Eget og Vosnesgaard, Lensmand p. Koldinghus⁸. † 1574.
∞ 1. Maren Klavs-
datter (Strangesen), Enke efter Godfke Vold.
∞ 2. Kirsten Ulfeld Klavs-
datter † 1589, Enke efter Povl Abildgaard.

Jens Drning¹²
til Belgaard,
(Ellinggaard?), f. 1580.
∞ Edel Vasfe
Lauritsdatter, der efter hans
Død formentlig ægtede
Mikkel Hvas til Sjørup el. Søgaard.

Otte Thom-
sen¹¹ til
Batne 1596.
∞ Anne Drm
Eriksdatter
til Batne.

Mette
∞ Frands
Nielsen
(Munk, 3 K.)
til Drs, Rom S.
Stobborg Jd.

(2) Maren Bølle
f. 1573 + ²¹/₁₂ 1648.
∞ Thomas Juel til Estrup
f. 1562 + ²⁴/₁₁ 1647.

Sofie
Drning
∞ Søren
Drning.
Vib. St. P. P.

Thomas
Drning
feb. 1626,
† 1645.
∞ Karen Mobat
Andersdatter.

Erit Ottesen¹⁸
til Batne, Admiral
paa Holmen 1632
† 1645.
∞ Karen Mobat
Andersdatter.

Lisbeth¹⁹
∞ Johan
Galtung
til Forsnæs,
Strandbarms
Præstegæld,
perf. hist. Tidstfr.
I. 140.

Torvald
Ottesen
1625 Sogne-
præst til Vigor
i Hårdanger.

Otte
Ottesen.

Maren.

Jørgen D.
† i fransk
Tjeneste.

Erit Drning
til Drnings-
gaard i Norge,
fil 1630
Befalling som
Lieutenant
Sjæll. R. 490.
† ugift.

Barbara
∞ en fransk.

Otte Drning
dræbt i Duell
for Malms af
Johan Budde.

Bernt Drning
til Batne,
1641 Bestalling
som Søkapitain
Sjæll. R. 49.
∞ Sidse Juel
Bjergsdatter
1690.

Christoffer Drning
til Hovland,
1655 Kanc. Herremand,
1671 Lensm. p. Vardøhus.
∞ Ingeborg Rosen-
frands Palleddatter.

Blanzeflor Kathrine
∞ 1. Laurits Galtung
til Forsnæs.
∞ 2. Lieutn. David Andersen
Foged el. Fogt.

Christen

Else Elisa-
beth.
∞ . . . .
Grønvoild.

Frederik
Christian
Drning, Kapt.
v. Aggerhusfte
Regim.

Otte Erit
Drning,
† ung.

Ingeborg
Kathrine
† lille.

(2) David Frederik Drning
Stoleholder i Vig i Ytre S.
Klev. Kanc. Indb. i perf. hist. Tidstfr. I. 143.
i disse to Linier kun optaget fra mødrene Side.

Bernt Drning
Oberstlieutenant 1725.

Nabnet er aftjaa

Stamtable IV. A.

Bognsen

med 3 Soveeder i Baabnet.

? Peder Nielsen ? Thomas Nielsen
af Gjerum 1395. ? Bogn Nielsen

see Stamtable B.

Niels Bognsen † c. 1425, Art. Reg. III.
∞ Inger Hermansdatter Pennov
til Høudtgaard, Enke 1425.

Marten Njelsjon 1444—1472,
Fam. Hvas 4 D. 319—20.
∞ 1. Ellen . . . ∞ 2. Kotsfeld.
Sigil i Klev. Herold.

Johan Mortensen i Hjermitsef 1491.
∞ Mette Jensdatter Kotsfeld.
Niels Mortensen i Hjermitsef og Lengsholm.
∞ Johanne Eskildsdatter af de nye Høger.
Bogn Mortensen til Stenshede (Dteftrup) 1480
∞ Drløfsgaard (Kalegaard) 1513.
∞ Kirsten Lauritsdatter Biffert af Albet, Enke 1529.
Fam. Hvas, 4. 54.
Ibe ∞ Thord Roed i Baarf, Gunderup S.

Anne Morten Johansen i Hjermitsef, faldt i Søerig.
∞ Dorthe Lunov Jespersdatter, Enke 1520, i Roskhave 1542.
Sofie til Lengsholm.
∞ Marcor Jensen Rodsten.
Fra dem ere alle de Rodstener.
Godske Bognsen til Stenshede 1546.
∞ Maren Orøn D. af Erik Orøn til 1537 p. 43.
(Uffund (Baargaard 1509) og Fru Bodil Spend). Enke 1568.
Morten Bognsen i Lamstrup.
Hogs Drog ∞ . . . .
Niels Bognsen til Stenshede 1540—42.

Mette ∞ 1. BaggeGris.
∞ 2. Jens Thomsen til Hjermitsef. Wulff Bbbo. Stift 223.
Anne ∞ Svend Dttesen Drning.
Kirsten var † 1590 Jhd. N. 133.
∞ Claus Dytmærsk i Kalborg.
Bogn Bognsen Godskesen² til Stenshede 1567—68.
∞ Bobil Bognsdatter af Hestrup.
Lasse Godskesen³ 1567—71.

Bogn Bognsen til Stenshede 1592—1631⁴.
∞ Maren Drning Bognsdatter af Gjerumgaard, see Drning. Hendes Søster var g. m. Jens Hvas til Skørtholt S. 7—11.

Kirsten † 1633.
Bogn Bognsen⁵ til Stenshede f. 1594 † 1650 Oberstlieutenant.
∞ Christence Rodsten, Palle til Lundsgaard og Ingeborg Stels Datter, som siden fik Oberstl. Jakob Sparre. Hun f. 1621, † 1/2 1677.
Jens Bognsen⁶ til Stenshede ∞ Maren Blif Christoffersdatter begge begr. i Nørveg K. (Klev).

Kirsten levede 1653, Jhd. L. 192.

Envold Bognsen begr. i Nørveg K. (Klev.) † før 1630, Bib. St. P. P.
Sofie Bognsen † før 1630.

? Thorsten Nielsen.¹

∞ en Datter af gl. Fr. Jens Falster.

Mathias Thorstensen af Boller 1390—1418.
(Hans Sigil i Klev. Herold).

Datter ∞ Knud Nielsen. Art. Reg. III.
Datter ∞ Mogens Iversen Stygge.
Peder Mathisen af Boller 1447. Art. Reg. III.

Inger. ∞ Niels Pedersen Stovgaard til Egebjerg og Hjermitsef.
N. N. Datter. ∞ Christen Hvas til Kollsgaard. Han g. 2 G. m. N. N. Thomasdatter af Raas (Fam. Hvas 4. 319—20).
Jens Pedersen til Boller, 1470—73 Art. Reg. III.
∞ Maren Munk Jensdatter, see Herredags Dombog VI. p. 19.

Just Nielsen Stovgaard. ∞ Datter af Stig Vesteni.
Gunde ∞ N. N. Hvas til Kollsgaard.
Nielsen Stovgaard.
Jens Hvas Landsdommer † 1535.
∞ Gjertrud Undersdatter Munk † 1541.
Karen til Boller. ∞ Mogens Jonsen Biffert.
Johanne ∞ Thomas Galsklyt til Kartofte.

Jørgen Gundersen til Vegerslevgaard, Kollsgaard og Sostrup † 1576.
∞ Hilleborg Andersdatter † 1606—10.
Inger Gundersdatter til Raas og Sostrup † 1579.
∞ Mikkel Nielsen med Lilliebaaben † 1572—76. 1 S. 7 Døttre, Fam. Hvas 4. 133 ff. og Stamtablen S. 200—201.
Christen Hvas til Raas og Sostrup † 1565.
Just Hvas til Sostrup † 1557.

Karen Hvas † efter 1616.
∞ Mogens Andersen (Bognsen) til Stensbøl og Hejstet i Torslev S. (ikke Hessel i Louns S. som angivet i Fam. Hvas 4. 157). See Stam. B.

Jens Hvas til Raas † 1602.
∞ Ingeborg Kruse 1 S. 1 D.

Jesper Bognsen⁷ til Nerilb og Kollsgaard, f. 1619 † 1687 S. 22. Rittmeister. Fædr. og mødr. Vaab. paa Ralken i Lyne K., see S. 37. Gjennem sin Moder Fætter til Erik Hvas til Skørtholt.
∞ Elsebe Skade Hansdatter af Kollsgaard Bistnos gift 1649. 2 Døttre, see S. 24.

Christoffer Hvas Hennegaard, Oberst † 1658.

Stamtale IV. B.
Bognsen
med 3 Hoveder i Baabnet.

Thomas Nielsfen.

Petrus Nielsfen de Gedrom (Gjerumgaard)
forsegler 1395 et Ringsvidne de placito communi
Vendlie.
Baaben 3 Søblande 2—1.

Niels Thomsfen
forsegle 1418 et Ringsvidne af Bphtinget i Høringe (Hjørring) med samme Baaben.
Søblandene antage her Formen af Trekanten.

Thomas Thomsfen

Thomas Nielsfen i Mosebjerg 1484.
Kleb. Sig. Baaben albeles som ovenfor.

? Hans Nielsfen.
∞ Karen Mortensdatter.

Anders Thomsfen¹
til Stensbæk og Mosebjerggaard
1557 † 1568.

Gert Thomsfen
1536—1556².

Jens Hansfen til Stensbæk 1536—1568³.
∞ — Gris Andersdatter af Slette.
Baaben albeles som Anders Thomsfens.

Baabnet antager Form af tre Hjelme el. Hoveder.

Thomas Gertsen.
Pers. hist. Tidssfr. 1 B.

Gert Gertsen⁴
1581—1596.

Anders Jensen⁵ 1556.
∞ — Smalsted.

— Jensdatter⁶.
∞ Las Offesen (Køb) til Søgaard.

Mogens Andersen⁷ til Stensbæk 1586, til Hejselt 1601,
† før 1611. Baaben 3 Hoveder med Standarter p. Hj.
∞ Karen Mikfelsesdatter Hvas † efter 1616.
Fam. Hvas 4. 154, 200.

Karen, ugift 1580,
Las Offesen hendes Børge,
Jyd. L. 169.

Anders Mogensen⁸
1611 til Møgelgaard.
Dybe S. Vandf. Hd.
∞ Kirsten Krabbe Godflesdatter,
Las Krusens Enke, Fam. Hvas 4. S. 200.

Mette
† 1616.

Dorthe Margrethe Mogens
nævnes i Jyd. Reg. 1616 f. 101 og
Dorthe og Margrethe levede endnu 1655,
Jyd. L. 356.

Niels Mogensen⁹ til Drnhoved,
Hammerum Hd.
∞ Karen Munk (B.) Christensdatter
til Drnhoved.
∞ Maren el. Inger Sørensdatter
af Tribie, Lem S., Bølling Hd.

Karen Andersdatter
fulgte 1672 Møgelgaard.
D. Att. V. 818.

Inger Andersdatter.
∞ Jesper Fris
til Landvig 1666.

Mogens Nielsfen Munk
til Drnhoved 1655.
Jyd. 121.
∞ Dorthe Fris
1 Egern.

Søren¹⁰
Nielsen
1651.

Inger
Nielsdatter
var ugift
1651.

Else Nielsdatter
∞ Laurids Fris
1 Egern.

Stamtafle V.
 Uægte Kaafer (med Sparren).

Gjord Kaas til Laarupgaard, g. m. Ermegaard Gyldenstjerne, hvilket Ægtefælskab var barnløst, avlede med

Birgitte Rosenfrands Timmesdatter, Enke efter hans Fætter Niels Kaas til Staarupgaard (der var død $11/4$ 1597, Ejler Brockh. Kal., men efter Jyh. Saml. V. 1. 77 $20/4$ 1597) to Børn, en Søn Christoffer og en Datter Anne. Som bekjendt bleve de begge for denne Forføelse i de dengang forbudne Grader straffede paa Livet, Birgitte R. henrettebdes $28/6$ 1603, Gjord Kaas i Foråret 1616, Jyh. Saml. V. 1. 82.

Christoffer Kaas (den uægte K.) f. c. 1600 † 1667.	Anne Kaas
∞ 1. Blanzeflor Bildt ¹ (D. af Otto Bildt † c. 1618,	stiftede sig ilde
∞ 2. $5/7$ 1590 m. Inger Bognsen Bøspersdatter af Hestrup)	(Klev.)

Inger Kaas² til Dverklit f. c. 1630, lev. 1698.

∞ 1. Laurits Lunov Ottesen f. $18/1$ 1622 † $10/12$ 1665.

første G. g. (efter 1645) m. Kirsten Basse Hansdatter † før 1661.

∞ 2. 1673 · 78 Jens Svæs til Gjerumgaard og Dverklit f. c. 1650, lev. 1698.

Laurits Lunovs Børn af 1ste Ægtefælskab:

Kirsten Lunov

Ingeborg Lunov

nævnes i Bib. Landst. Sj. og B. Prot. Nr. 14 i Obl. 14 Apr. 1674,
 som havende Anpart i Gaarden Vesterrør.

Stamtale VI.
Skade.

Baaben: To fravendte Halb-
maaner med en serobdet
Stjerne midt for hver.

Claus Henriksen, Bøvner 1433.
∞ Gjertrud Jensdatter Present.

Joachim Clausen 1475	Love 1475.	Niels Clausen Bisshop i Aarhus. † 12/12 1530.
-------------------------	---------------	--

Masmus Skade, 1536 Rec., 1537 i Røffstrup, Gøbbjerg S.,
der 1470 tilhørte Eric Besteni, 1/10 1546 til Skobling,
hjt. g. Arf. Mbr.,
∞ — Besteni Hogs Dggs 1547, 121.

Mads Nielsen² til Skobling, Hundsklund S., Gads Hb., 1580 t. Røffstrup,
1583 t. Nerid i Lyne S., levede 1622.
∞ Anne Splid Palkesdatter.

Helvig 1607
∞ Jakob Friis
til Landvig.
∞ 1. Laurits Bertelsen
Hrbh.
∞ 2. Peder Munk (B)
til Besterris.

Niels Skade⁴ til Østergaard
∞ Regitze Grubbe Eriksdatter,
Enke efter Hans Uf til Gundestrup.
Hvd. Saml. 8. 4. 297.

Dve Skade⁷ til Rjærbhygaard,
f. 2/10 1609 † 19/10 1664,
1653 Lensm. p. Nphjøbing,
1657 paa Roskildbegaaard,
Hofmester hos Prindsen
begr. i Roskilde.
∞ 1. Mette Dvignom, f. 2/11 1601
† i Varjesseng.
∞ 2. 19/11 1637 Aug. Marg.
Marschalck, f. 11/10 1617
† 20/10 1654. 5 S. 2 D.

Mourits
Skade,
1630 i Sorø
Skole,
Sj. T. 375,
1633 i Ørev
Baldemars
Tjeneste
Sj. T. 186.

Dtte Skade⁸
til Tanderup og
Rjølsberg, Oberst
o. d. smaalandste
Regim i Norge.
∞ Sofie Hjelke
Jensdatter,
som siden fik
Gen. Løven-
hjelms.

Frederik
Skade⁹
til Arløse.
∞ 1642
Margrethe
Normand,
Claus Gaggens
Esterlv.
Anne
∞ 1. 1640 Erik Pors
til Nørgaard, Salling.
† 19/10 1645 Kold. Kfvg.,
men 24/12 Rjbr.,
Fam. Hvas 4. 264.
∞ 2. Folmer Rosen-
krants Arelsen
til Rattrup,
g. 2 G. m. Clara Gagge.

4 Sønner hude smaa.
5. Joh. Frederik Skade. † før 1670,
fik 1660 et Præbende, Hvd. N. 120.
6. Sofie Amalie Skade,
Hvd. Reg. 17/1, 1660, † ugift før 1670.
7. Judithhe Cathrine Skade,
f. 1/10 1649 † 2/10 1678.
∞ 1675 Christian Bjelke til Basnæs
og Rjærbhygaard f. 1/10 1645 † 12/11 1694.

Mette Sofie
Skade
lev. 1670.
Jens Chri-
stoffer
Skade¹²,
lev. 1670.

Jens Madsen til Næs (hvor?)
∞ Marie Besteni.

Mads Jensen til Torupgaard
∞ Kirsten Nielsdatter Høg af Filshave (Salling)
som han loffede. Han fik siden efter stor Trætte,
see Chr. II.s Brev 1513 vig. b. Thom. ap., og Hvdags. Dbog.
1546 p. 66.

Niels Madsen Skade¹ til Røffstrup, Gøbbj. S., 1546 til Skobling, 1572.
∞ 1. Maren Nielsdatter.
∞ 2. Kirsten Munk (B), Enke 1590.

Masmus Nielsen³ til Stoussholm 1580,
1582 til Holmegaard, 1592 til Søby, † 1602.
∞ Kirsten Serlin Christoffersdatter,
Fam. Hvas. 4. 321.

Jost Nielsen
til Skobling
1580. H. Arf.
Hvd. 36,
† før 1594,
Sj. T. 335.

Ingeborg.
∞ Dtte Harbo
til Røffstrup,
D. Arf. 4. 690.
Eisebe til Rattrup
Enke 1609,
∞ 19/10 1575 Poul
Frebjerg til
Frebjerg, Farjøs S.

Christoffer Nielsen Skade⁵
til Rattrup,
f. 1/10 1578 † 27/10 1654
∞ Bodil Brun Jensdatter
af Rjærbhygaard. † 1644.

Dve Skade
† Mandagen efter
sit Bryllup med
Maren Lange
Christensdatter.

Hans Skade⁶ til Røffgaard † 1648.
∞ 1. Edel Bogensen Eriksdatter
m. d. halve Hjul, Enke efter Godse Krabbe.
∞ 2. Ingeborg Sparre Emmiksdatter
see S. 18 ff.

Kirsten,
† 36 Mar g.

Lisbeth¹⁰,
f. 1/12 1602
† 1660.
∞ Hartvig
Sage † 1652
til Tanderup,
Snebjerg S.
Lensmand p.
Lønborggaard,
ej Børn.

Niels
Skade¹¹
til Algertrug
og Nerid 1648
† ugift.

Kirsten
Enke 1670.
1633 i Sorø
Skole,
Sj. T. 219.
Eisebe
∞ Jesper
Bogensen
† 1687,
S. 22 og
Stamt. ob.
Bogensen
(3 H.)

Christoffer
Skade,
1633 i
Sorø Skole,
Sj. T. 219.
† ugift.

Hans
Skade.

Noter til Stamtavle II. (Familien Vasfe).

Klev. har i sine Stamtafvel om denne Familie kun et meget mangelfuldt Stykke, der er udfiret efter Michelsen. En større Rilde er Vigr. over Fru Sofie Vasfe † 1634.

1. 1536 Reccesen, 1538 1/2 hist. g. Art. Nr. Gh. Art., 1541 Jhd. Saml. 7. 3. 1879 S. 232.

2. 1536 Reccesen, 1538 1/2 see ovenfor, Fru Marine 1568, Vbbo. Stift 201, 217.

3. Pers. hist. Tidsskr. I. 2 126.

4. Vbbo. Stift 219, 1580 Sj. N. 472, † før 1609, Kostjeneste-Liste, D. Saml. Krigsv. 396 2 a 1613.

5. Vbbo. Stift 219, 1580 Sj. N. 472, 1608 Jhd. 61, 1586 fik han og F. Maren Juel Brev paa et Kirkeboel, Jhd. N. 129 Fru Maren Knudsdatter, Jesper Nielsens Esterleverste, Søster til afg. Søren Knudsen til Trædie 1618 Jhd. T. 322.

6. Hans Gylersen Stygge eller Jude („Dluffen“ i Vbbo. Stift 213 og 219 er en Fejl) nævnes 1525 og 1547 N. D. Mag V 53. Hans Judes Datter (Sofie Hansdatter?) i Vbbo. Stift 213.

7. Fru Maren i Rugtved Vbbo. Stift 1568. Jørgen i Donsted 1525 N. D. Mag. V 53. See Tert. S. 4.

8. Nævnes 1609, 1614 D. Saml. 396 2 c 8, 1616 Skifte efter F. Christence Jhd. T. 149, 1617 Bestalling som Skibschef Sj. N. 241, entlediges 1618 af Kancellitjenesten Sj. T. 343.

9. Nævnes 1608 Hylbinger 61 Gh. Art., 1617 D. Saml. 396 10, 1624 ibd. 397 16, 1/2 1645 Jhd. Reg. XI 139—40, Terten S. 13.

10. 1640 Befaling til Palle Rodsteen, Henning Waldendorff, Falk Øye Henrikken og Jesper Friis at undersøge en Trætte mellem (Kristoffer Vasfes Arvinger) Hr. Mogens Raas paa et Kjøbs Vegne, Hans Vasfe, Jomfru Anne Vasfe, Jomfru Kirsten Vasfe saavel som Mikkel Hvas til Søgaard (andetsfeds Sørup) og Fru Edel Vasfe paa den ene Side og Tønne Bille (som Arving efter F. Abel Norby) paa den anden Side betræffende Christoffer Vasfes og hans Frues efterladte Hovedgaard Selkehjerg. (Jhd. T. 1640 219).

11. fik 1621 Brev paa noget Gods Jhd. N. 354.

12. Har efter Trap V 58 efterladt et interessant Kæmpeischaandskrift, 1645 bestilledes Axel Urne til hendes Børge Jhd. T. 148.

13. 1645 bestilledes Folmer Urne til Børge for hende Jhd. T. 148

14. 1637 fik hun Bevilling at sælge sin Arvepart i Selkehjerg (see ovenfor) og at være sin egen Børge (Jhd. N. 259, 272).

Det tilføjes endnu, at Albert Bind den 26 Juni 1533 af Christen Vasfe til Sønderhofgaard i Thy kjøbte dennes Halvpart i Starum Vandmølle, hvilken Ejendøm ellers altid fulgte Allerup. Tingbog p. Mors, medd. af Fr. Vient. Mansa til S.

Noter til Stamtavle III. (Familien Orning).

Det berettes, at Fru Johanne Andersdatter Sappi † 1480 havde en Foged af denne Slægt, der gjorde sig skyldig i en Forseelse i hendes Tjeneste og blev dømt fra Vren. Derfor kjendte Familien sig ikke ved Navnet førend Vil Orning († 1602) optog det igjen. Iøvrigt er Christoffer Ornings originale Ahnetafle hos Klev. en Hovedkilde for hele Stamtavlen.

1. Rosenv. Gl. D. I. 50, 1536 i Rec., 1550 i en Granskn. Forretn. L. o. a. L. 124

2. Morten Svendsens Eigten i Rolding K. har 3 Hoveder som mødrene Baaben og efter hans Fornavn Morten er hans Moder en Datter af Morten Johansen til Hjermitstuf og Dorthe Lunov.

3. Wendelbo Stift, 201, 209, 223, 225. Fru Ellen gjorde 1585 Mage-læg, Jhd. R. 36, 113, 214..

4. Jhd. Saml. VII. S. 332.

5. Gh. Ark. Hylb. 36 Sigillet har urigtigt M S; M er enten Bedste-faderens Navn eller et W ombendt. Begr. i Gjerum K., D. Atl. V 268. Hoffm. Fund. IV 339. Han nævnes i Røstjeneste-Liste 1609, D. Saml. Krigsv. 396 2 a, men vistnok fejlagtig for Sønnen Svend Orning, der nævnes s. N. 396 2 c. 1580 Hylb. Sj. Reg 472. 1574 Magelæg S. L. 43. 1592 gav 3 Dir. til Vib. Domhus S. L. 336. 1572 bedes til Bryllup Sj. L. 23. 1593 forskrives til Kongen ibd. 177.

6. See Stamt. over Familien Basse.

7. 1556 i Røstjeneste-Liste, 1557 til Søs L. o. a. L. 222, 1568 Bbbo Stift 201, 223, 1570 Stadf. p. Liende, Reg. o. a. L. 110, 1571 havde en Gd. i Sæby, R. o. a. L. 115, 1584 Fru D. Munk til Ellinggaard Stadf. p. en Gd., Jhd. R. 674

8. 1563 Proviantmester, L. o. a. L. 349.

9. Begr. i Stjærum K. 3 Juni 1602, 1615 holdtes Skifte efter ham Jhd. L. 140.

10. Røstjeneste-Liste i D. Saml. Krigsv. 396 2 c 1609 og 396 8 1614, havde 1635 forpagtet Hovedgaarden Egebjerg, men misligholdt sin Kontrakt, Jhd. L. 210.

11. D. Saml. Nr. 11 b. Svend Orning tjente Hertug Hans i Sønderborg og ægtede 1600 Maria von Randau „som vaar wdj hans Raadigste Først Indes Fruenthømmers“, tog siden Afsted og drog hjem til sin „fæbrene“ Gaard Gjerumgaard, hvor han boede med sin Hustru paa tredie Aar. 1607 drog begge til Anhalt for at hente en Arv, men Konen vilde ikke med hjem, hvorom udsærdigedes et udsærligt Afstykke af 28 April 1607. I 7 Aar holdt han da Hus paa Gjerumgaard uden hende og søgte d. 8 Martz 1614 om Skilsmisse og om at maatte „befrie“ sig igjen.

12. I Lejden 1601, 21 Aar gl., pers. hist. Tidsskr. 1881, II 2 109, F. Edel Basse nævnes 1640 blandt Christoffer Basse's Arvinger, Jhd. L. 219,

13. var 1623 ugift, Iver Bind bekliffes til Børgø for hende, *Iyd.* *L.* 105; *Figur.* ov. *F.* Sofie Basse.
14. *Gh.* *Arf.* *Iyld.* 57, 1585 *Sj.* *R.* 460, 1591 *Iyld.* 57.
15. 1620 *Ugteskabstillabelse* *Iyd.* *R.* 303, 1624, *D.* *Saml.* 397 16, 1642 foran *S.* 8, 1652 efter et *Kladderregister* ved *Mandtallet* af 1670. (Dette *Kladderregister* kan af indre *Kriterier* sees at være fra c. 1652). 1658 var han død, *Iyd.* *L.* 137. Kom 1610 i *Sors Skole*, *Sj.* *L.* 336.
16. 1615 bekliffes *Mogens Naas* til *Tidemandsholm* til hendes Børgø, *Iyd.* *L.* 140, *Iyd.* *Saml.* V 1. 85.
17. 1623 *Bestalling* som *Stibschef*, *Sjæll.* *R.* 343. 1624 *D.* *Saml.* 397 16. ^{11/1} 1628 *Kapt.* t *Lands* og *Vands* *Sjæll.* *Ranc.* *R.* 25, 31 f. 258 b. 1630 *Brev* paa *Astrup*, *Iyd.* *R.* 239, 1630 *Underadmiral*, *Sjæll.* *R.* 498, 1638 *Stifte* efter *Sofie Basse*, *Iyd.* *Tegn.* IX 501, 502, 1645 *Stifte* eft. *Jørgen Orning*, *Iyd.* *Reg.* XI 139, 215, 233, 236. *Iyd.* *Tegn.* XV.
18. *Fif Halsnæs Kloster* 1634, *Sj.* *L.* 277, 1632 *Admiral*, *ibd.* 11. 1644 *Generaladmiral*, *ibd.* 192, død 1645, *ibd.* 286.
19. *Perf. hist. Tidsskr.* I. 140.

Noter til Stamtafle IV. (Familien Bognsen.)

Der findes mindst 4 Familier Bognsen:

1. Bognsen til *Stenumgaard*, to *Mil Vest* for *Holstedro*, tæt op til *Nørre Vosborg* og *Ogelstrup*, med *Murstenshoben* og det halve *Møllehjul*.
2. Bognsen til *Hørbylund*, fem *Hjerdingvej Vest* for *Sæby*, nær ved *Stenshede* og *Tveden*, med *Ornefloen* eller samme *Vaaben* som *Familien Urne*.
2. Bognsen til *Hestrupgaard*, tæt *Syd* for *Hjørring*, med en *væbnet Arm*.
4. Bognsen A. til *Stenshede*, nu *Ottestrup*, tæt *vest* for *Sæby*, med tre *Hoveder* i *Vaabnet*, og B. til *Stensbælt* og *Mosebjerg*, *Nordost* for *Hjørring*.

Desuden førte Bognsener til *Støttrup* (*Farsø* el. *Hvilfom Sogn*, *Nordvest* for *Hobro*), et *delt Skjold*, *Udels Lex.* II. 358, men vare uden *Tvivel Venderupper*, *Udels Lex.* I. 38.

Her er kun meddelt *Stamtafle* over *Slægten Nr. 4*, der har voldt *Vanskeligheder* nok. Det maa være *forbeholdt* andre *Hænder* at *fremstille* de andre *Slægter*, der kun have *Navnet* *tillsælles*. Naar *Slægterne* her ere *nævnte* til *enkelte bestemte Gaarde*, er det ikke ment *saaledes*, at de ikke have *havt* andre *Ejendomme*; men de *nævnte* have *længst været* i *Familiens Eje* og kunne *bruges* til at *betegne* *Familien*.

A.

1. Han med *Frue*, *Søn* og *Sønnesøn* *nævnes* i en *gl. Slægtoptegn.* ved *danste Ud. Br. Igl. Bibl. Fasc. Munk.*

2. Wulff Bbbo. Stift 203, 209, tjente 1566 - 68 til Søs, *L. o. a. L.* 492, *R. o. a. L.* 1568, 24. Otto Banner 1571 Bærg for Fru Bobil, *L. o. a. L.* 296.

3. tjente 1566 til Søs, *L. o. a. L.* 492, havde 1571 forødt sit Gods; derfor udnævnes Otto Banner til Bærg for Fru Bobil, *Reg. o. a. L.*

4. 1608 i Gh. Ark. Hylbinger 61, 1635 holdtes Skifte efter ham og blev Hans Basfe beskikket til Bærg for F. Maren, *Jhd. L.* 201.

5. 1622 Bestall. f. Skibslieut., *Sj. R.* 324. 1623 ²⁶/₅ Bestall. f. Kapt., Krigsmst. Afliev., *Chr. 4 Br. Gh. Ark.*, 1624 Skibschef, *Sj. L.* 403. 1625 nævnes han i en Kostjenesteliste i *Klev. collect. gen. dan.* 1626 han og Fred. Mankau i Fangenskab, *Klev.* 1627 - 28 brugtes han i Krigen, *Sj. L.* 370 og 49 (jfr. Thieses Folkes.). 1630 vilde F. Dorthé Budde, Iver Friis's Eftlv., gifte sin Datter med ham uden Bærgen, Hr. Chr. Friis's Samtykke, hvorfor denne erhvervede Kongens Forbud mod Ægteffabet, *Jhd. L.* 258. 1631 tilfagt til Dr. Sophies Begr., *Sj. L.* 586. 1641 fest. Trin. stod hans Bryllup i Aalborg og var han da Oberstl., *Klev.* 1648 tilfagt til Fr. 3.s Kroning, *Sj. L.* 24.

6. fik 1621 Bestall. som Skibslieut., *Sj. R.* 173, 1625 Bestall. som Kapitain, *Sj. R.* 12. 1627 var han død, *Jhd. L.* 124.

7. 1635 beskikkedes Knud Rodsten til hans Bærg paa Skifte efter Faderen, *Jhd. L.* 201. 1648 tilfagt til Kroningen og nævnes da bl. de Ugifte, *Sj. L.* 24. 1649 fik J. B. til Østergaard Bilt fra Kongens Biltbane, *Sj. L.* 24. Nime- ligvis blev han da gift. (Jfr. Iver Lange der fik Bilt til sit Bryllup, *Fam. Hvas 2 D. S. 5.*) 1650 nævnes han i *Hylb.* 117 og 1655 i *Hylb.* 121.

B.

Der er, som bemærket, en Udvikling af Baabnet fra 3 ganske tydelige Søblade til 3 Hoveder. Til denne Udvikling svarer andetsfeds en vis Valfen. Martin Nielsen paa Etamtaale A. forsegler saaledes med to forskellige Signeter. Det ene har tre Hoveder ved Siden af hinanden, i det andet findes de 2-1.

1. forsegler 1557 med Jens Hansen til Stensbæl et Ringsvidne af Horns Hds. Ring, top. *Saml. Gh. Ark. Horns Hb.* 1568 Bbbo. Stift 109, 201, 203, 223.

2. 1536 *Rec.*, 1556 Kostjeneste, *D. Saml.* 391, 40, „Mogeens Juell tiill Kniipholltt och Geertt thameß to Stytter“. Mulig er han Farfader til Gert Thomsen i Drndrup, der 1638 og 1650 levede i Ægteffab med Poul Frebjergs Enke Fru Anne Munk, *Jhd. L.* 582 og 204, sjønt det ikke klart kan sees, om denne yngre Gert L. var af Adels.

3. 1536 *Rec.*, 1537 *Proc. m. Fr. Dve Lunge*, hans Moder Fru Karen Mortensdatter nævnes, *Hbg. Dlg.* 13. 1556 *Kostj.*, to Karle med god Ruffning, *D. S.* 391. 16. 1557 forsegler med Anders Thomsen, see Note 1. 1563 havde

han Bispegods, L. o. a. L. 456, 1568 Bbbo. Stift 107, 109, 1570 hans Arvinger miste Guds, L. o. a. L. 52.

4. 1581 Bestall. som Skibschef, Sj. N. 148, 1581 Foged hos Ludv. Munt, Sj. L. 505, 1591 Hylb. 57, 1596 Foged p. ø. og n. Romerige, Hylb. 1585, Sj. N. 460.

5. Klostjeneste, D. Saml. Gh. Ark. 391, 40, „Jeenns hannssøn u tiill Steensbeck mett hanns sønn Anders Jeennss oc mett hanns Suoger lass outwiff“ tageres til 1 Skytte.

6. Paa Prædikestolen i Lved Kirke (ved Thisted) findes Lars Dffsens og hans Frues Naabner; hans er som Lunovernes med et L. O., hendes har tre Hoveber 2—1 og Standarter paa Hj. med Bogstaverne C. I.

7. 1580 forøder Søsterens Guds, Hylb. L. 169, 1591 Brev paa et Vol i Elshave (1/2 Hjerdingvej fra Heiselt i Torslev S.), Hylb. N. 159, 1596 Arving efter Niels Mikkelsen til Rye, Hylb. L. 554, 1608 Hylb. 61. 1623 Bestalling som Skibschef, Sj. N. 454. Naar det i Fam. Hvas 4. 151 hedder, at han 1601 skrev sig til Hessel „i Louns Sogn“ er der ved dette Hessel, som Gaarden utryffeligg kaldes, ment Heiselt i Torslev S.

8. 1611 indkaldes, Sj. L. 378, 1616 til Heiselt, Hylb. N. 101, 1640 til 43 var han Kapitein og beboede en Gaard i Esbjerg, Hylb. L. 272 og 60. 1648 tilfuges til Kroningen, Sj. L. 24. 1655 Hylb. 121. S. N. Skifte med sine Søstre Dorthie og Mette, Hylb. L. 356. Jfr. Thijets Aff. om Krabberne i pers. hist. Tidsskr.

9. Knud Sørensen fik 1631 Till. til at sælge Guds tilhørende hans Svoger Niels Mogensens Børn, Hylb. L. 318.

10. Søren Nielsen og hans Søster Inger havde først deres Morbroder Knud Sørensen til Børge, men han frattraadte 1651 dette Børgemaal til deres Broder Mogens; kort efter beskikkedes henholdsvis Mikkil Hvas og Frederik Saxe til deres Børgere, Hylb. L. 330. Mikkil Hvas var paa mødrene Side Fætter til Søren Nielsens Faber. Da Frederik Saxe eller Saxe levede paa Ryberg, S. 51 Note 10, er Søgaard, hvortil Mikkil Hvas skrev sig, vist ogsaa at søge paa Besthyten.

Noter til Stamtavle V. (Uægte Raaser).

1. Om Navnet Blanzeflor see Fam. Hvas 4. D. 262. Det kom ind i Familien Bildt ved Blanzeflor Lunge Vincentsdatter til Lundestad † 1571, g. m. Daniel Bildt til Hestrup, Morlanda, Næs og Overklit. Hans eneste Barn af andet Ægteskab med Margrethe Korfitzdatter Hardenberg † 1610 bar ogsaa dette Navn til Erindring om hans første Hustru, og hans to Sønner Knud og Otto opkaldte igjen hver en Datter efter deres Moder. Dette har givet Anl. til Forveksling, idet Børge Juul til Pallebjerg † 1651 g. m. Blanzeflor

Bildt Knudsdatter i Mandtallet af 1655 hos Suhm er skrevet til Orskliff, hvorved utvivlsomt er ment Dverklit, der gennem Blanzeflor Ottesdatters Ægtefælle med Christoffer Raas gif over til deres Datter, Inger Raas.

2. Inger Raas's Alder har en vis Interesse. Ved en Gjennemsnitsberegning, støttet til flere af Blanzeflor Ottesdatters Søffendes bekendte Fødselsaar (Vincent's Bildt f. 1605, Mette Bildt f. 1594, Kirsten Bildt f. 1597) tør Man nogenlunde antage, at hun selv er født omtrent 1600, og at hendes eneste Datter Inger kan være født omtrent 1630. Inger Raas bliver paa den Maade omtrent 8 Aar yngre end sin første Mand, men næsten 20 Aar ældre end sin anden.

Noter til Stamtavle VI. (Familien Skade).

Ad S. 47. Den 24 Febr. 1519 indberetter Thomas Iversen Suel til Bøvling fra Skivehus, at Kongen burde eje og inddrage Fjlsøhave mv., da den nuværende Besidder, Mads Jensen, er en Bonde og ufri Karl, som haver taget en fri Kvinde til Ægte. Orig. p. Papir i Top. Saml. Fjlsøhave 2, Gh. Ark.

1. 1536 Rec., 1545 til Skobling, hist. g. Ark., 1558 Rig. Dbog., 1564—66 tjente han til Søs, L. o. a. L. 650, 224, 492, 1572 fik han Brev paa Gabbjerg Tiende, Jyd. R. 43, hans Enke Fru Kirsten Munk nævnes 1590, Jyd. R. 133.

2. 1580 Hylbingen, Sj. R. 472, 1583 $\frac{1}{4}$ mageskifter han Skobling til Kronen mod Nerild i Lyne S., Jyd. S. 8. 4. 296, hvor der fejlagtig staaer Nørre Hb. i Stedet for Hads Hb. Mageskiftet til Kronen paa Skobling og Mølle er af $\frac{1}{4}$ 1583 og findes i Jyd. R. 485, 487, jfr. et Brev af f. D. i Jyd. L. 391, at Bønderne i de to Gaarde i Nerild skulde flytte til Skoblinggaard. Skobling eller Skaabling er det Skablund, der nævnes i D. Atl. i Hundslund S. 1604 til Nerild, Jyd. L. 201, 1619 til Østergaard, Jyd. L. 332.

3. tjente som ung hos Eric Pødebuff, Jyd. L. for 1600, 133, 1580 Hylbingen, Sj. R. 472, 1582 til Holmegaard, Jyd. R. 395, 1592 til Sæby, Jyd. L. 336.

4. boede 1607 med sin Fru i Nestved, Sj. L. 149, 1608 Hylb. 61, 1625 anklages han af sin Fru for Utrofskab etc., Jyd. L. 381, 1626 „til Røserup“, Jyd. L. 162, 1626 til Østergaard, Viborg Skjøde- og Pantebog.

5. Navnet „Nielsen“ maa her være foretrukken for Rasmussen for Velslydendens Skyld. 1608 Gh. N. Hylb. 61, 1620 fik en Søn i Sorø, Sj. L. 490, 1631 til Dr. Sofies Begr., Sj. L. 586, 1631 fik Bildt til en Datters Bryllup, Sj. L. 251, tilfuges f. N. til Prindsens Bryllup, Sj. L. 287, 1648 tilfuges til Kroningen, Sj. L. 24, 1654 $\frac{1}{6}$ Bevill. at opfatte hans Begr., Jyd. R. 274.

6. kjøbte 1624 Algerfrog af Hartvig Raas, Viborg Skjøde- og Pantebog, 1648 til Kroningen, Sj. L. 24.

7. 1631 Brev p. Kannikebom, 3yd. N. 281, 1633 til Katterup, Sj. L. 197, 1646 til Kroningen, ibid. 24.

8. 1646 Befalling som Kapitan, Sj. N. 571, 1648 til Kroningen, Sj. L. 24, 1650 3yld. 117, 1651 til Rjærbygaard, Sj. L. 5, 1653 Oberstlieut., Sj. L. 572, 1658 Kommandant p. Kronborg, ibid. 350.

9. 1644 Kornet, Sj. L. 213, 1648 til Kroningen, ibid. 25.

10. Ordre ²⁰/₁₀ 1653, 3yd. N. 178, til Christoffer Hvas og Jakob Grubbe at likvidere Fru Lisbeth Skades Sl. Hartvig Saxes Gods efter hendes afg. Husbond. Der var ikke Børn og hans Arvinger antoges at opholde sig i Vifland, hvor han var født, og hvortil Fru Lisbeth havde skrevet, om der var nærmere Arvinger, end hans Farbrodersøn Frederik Sax, der opholdt sig paa Nyberg i Vifland. 15 Apr. 1658, 3yd. N., om Kalbelse af Præst i Snejberg. 20 Nov. 1660, 3yd. L., Dve Blit og Mogens Munk Komms. paa Skifte efter Jomfru (!) Lisbeth Skade mellem hendes to efterladte Brødre. 1660 Tilladelse at opsætte Begravelsen, 3yd. N. 191.

11. Kom 1633 i Sorø Skole, Sj. L. 219, blev 1642 landsforvist for Mened i Sagen mod Niels Arenfeld, Sj. N. 145, 3yd. L. 467, 504, og ibid. for 1643, 90, 109, 1648 til Verild tilfises til Kroningen, Sj. L. 24.

12. Disse to Børn af Otto Skade fik ²/₁ 1670, 3yd. N., Bev. paa at maatte nyde deres Livstid det geistlige Gods i Nærh. Stift, der kaldtes præb. corp. Chr., med hvilket Gods Dve Skade og hans Søn Joh. Fred. vare benaadede ¹/₁, 1660 og de to Døttre ⁵/₇ 1669. Judith Cathrine var 1670 den eneste levende af Dve Skades Børn.

De her meddelte Stamtaavler 2, 3, 4 og 6 vare fra Begyndelsen kun bestemte til at omfatte et større Brudstykke, der viste Hvasernes Stilling i Familien, og dertil havde Ff. samlet Materiale. Naar de imidlertid her meddeles saa fuldstændigt, skyldes det Hr. A. Thijets virksomme og stærkt udfyldende Haand. Stamtaavlen Vognsen B, til hvilken der ikke findes Forarbejder hos Klev. eller Andre, skyldes alene Hr. Thijet.

Andet Afsnit.

Familier med samme Vaaben som Hvasserne.

Der er, efter hvad der foreligger, fire adelige Slægter af Navnet Hvas, om hvilke vi, hvad det Nærmere angaaer, henviser til Oversigten i Fortalen til denne Del. Vi gjentage her, at de fire Familier ere: 1 Den gamle Slægt med de to Sparrer, kaldet de gamle Hvasser; 2 Slægten med Villien, der paa mødrene Side stammede fra de gamle Hvasser og optog disses Vaaben; 3 Slægten med de to Hjortevier; 4 Slægten med det halve Dyr over den halve Villie. Det er nu et Spørgsmaal, som bør besvares inden vi forlade dette Emne, om der ikke kan tænkes nogen Forbindelse mellem dem og andre Slægter, der have ført samme eller et meget lignende Vaaben. Dette Spørgsmaal kan dog ikke reises for Slægten Nr. 2, der var en gammel Familie med eget Vaaben, før den ved Giftermaal knyttedes til Hvasserne, og heller ikke for Slægten Nr. 4, der blev adlet 1524. Der bliver saaledes kun tilbage at søge en Forbindelse mellem Hvasserne og de andre Familier, der førte Sparrer og Hjortevier. Vi skulle i det Følgende undersøge dette Spørgsmaal saavidt vort Kjendskab til Rilderne rækker.

I.

Slægter med to Sparrer i Vaabnet.

Af saadanne kjendes de staaenst Sparrer og Muserne paa Mors; endvidere nævner Adelslexikonet Vaabner med to Sparrer førte af Fadderfen, Gans, Oldeland og Bagge.

A. De skaanske Sparrer.

Der har i Skaane levet to Familier, der kaldes Sparre. Den ene Familie førte tre blaa Sparrer i Sølvsfelt og uddøde efter Ad. Veg. med Gabriel Sparre til Svanholm, efter „Skaanske Hgd.“ med Hans Sparre til Klågerup i Begyndelsen af det 17 Aarhundrede. Denne Familie, der isøvrigt først antog Navnet Sparre efter Frederik den Førstes Forordning af 1526, menes, efter Slægtbogs Optegnelser, at kunne føres tilbage til en Bogn Lullesen, der levede i det 13de Aarhundrede, og skal derfor i ældste Tid være bleven kaldet Bognsen. — Den anden Familie førte to Sparrer, ligesom Hvasserne paa Ormstrup, og uddøde uden Tvivl med Knud Nielsen til Wit, svenst Rigsraad, der 1521 stod paa Christian den Andens Side. Denne Familie førte ikke Navnet Sparre, der først senere er tillagt den af Genealoger. Saavel i Slægtbøger, som i „Skaanske Herregaarde“, henføres begge Familier, der paa sidstnævnte Sted kaldes de „ryktbara skånsta Sparrarna“, til et fælles Udspring og gjøres altsaa til een Slægt, og det siges i „Herregaardene“, at Familien delte sig i tre Grene: til Ellinge, Klågerup og Skurup, og at Klågerup var Stamfædet. Men dette fælles Udspring for to Familier med forskjelligt Vaaben synes lidet troværdigt, og den Aaastand, at der i Sigiller, tilhørende Ellinge Slægten med de to Sparrer, skulde kunne skimtes en tredie Sparre, strider fuldkomment mod Indholdet af alle de Sigiller, vi have seet fra denne Slægt i Original eller i Afbildning.

Uden at indlade os videre paa Spørgsmaalet om et saadant fælles Udspring for Sparrerne med tre og Sparrerne med to Sparrer, skulde vi alene holde os til sidstnævnte Slægt, hvis Vaaben nøjagtigt var det samme som Hvassernes. Dens første Gaard i Skaane var Ellinge i Sallerup Sogn i Hariager Herred, henved to danske Mil Nordost for Lund, hvorfra den udbredte sig til Halland og Bornholm og endog sendte et Led til Sverrig. Vi vide Intet om de Slægtled, der ere ældre end Hr. Niels Svendsen 1395—1423, og idet vi indskrænke os til at meddele en Stamtaale over

Slægten, ledsaget af de Notitser, vi have samlet, uden at disse dog gjøre Krav paa Fuldstændighed, skulle vi blot som Resultat staae fast, at vistnok den Slægt, der er henført under Sparre Navnet, førte nøjagtigt samme Naaben som den, der kaldte sig Hvas¹, og at begge vare danske, den ene vestdansk, den anden østdansk, men at, paa den anden Side, Navnet Hvas saa tidligt og saa bestemt er knyttet til ethvert Medlem af den vestdanske Slægt, at der allerede deri ligger et Fingerpeg om, at en hel Slægt, hvori dette Navn ikke forekommer, er fremmed for Hvaserne, og fremdeles, at en Forbindelse mellem de to Slægter ikke skimtes i nogen Retshandel eller overhovedet i noget Anliggende, saa at vi slutte, at disse to Familier staae lige saa fremmede for hinanden, som andre danske Slægter, der have fælles Naaben². Skal en Forbindelse tænkes, ligger den forud for Historien. I den Henseende skulle vi nævne det ene-staaende Vidnesbyrd, at Fru Anna Krabbe, Jakob Bjørns til Stenalt, fortæller³, at Hvaserne høre til de Slægter, der ligge begravne i Høje i Skaane. At Hvaser ligge i Høje er Noget, der

1 Den staaende Slægt førte dog Vesselhorn paa Hjelmen og enkelte Naaben have Paafluglesjer paa Vesselhornene. Hvaserne paa Dmstrup have en flyveferdig Fugl paa Hjelmen, men Langelandslinien Vesselhorn. Der kan imidlertid ikke lægges nogen særlig Vægt paa Forskjellen i Hjelmtegnet.

2 Fælles Naaben og maa skee fælles Udspring f. Ex. Stel, Sandberg, Viffert; fælles Naaben og altid betragtede som særffilte Familier, f. Ex. Munk, Krabbe og Brof, der ere fra forskjellige Landsdele; forskjellige Navne indenfor samme Familie, f. Ex. Jens Due og Bo Dyre, pf. hist. Tidsskr. III. 1. 38.

3 Generaliora ad hist. nob. dan. pertinentia, i Klev. Saml. „Foretegnelse over de slegter, som frue Anna Krabbe til Stie(r)nholt optegner at være begravne i Høje fra Christendommen blev indført“. Hun opregner i Alt 156 Slægter, der i de ældste Tider have været flere, „dem Ingen veed at tale om. Mange af disse have bygget Kirker og dog hverken vilde begraves deri eller paa Kirkegaarden“. Her meddeles et lille Stykke af Risten med Navne paa H.: Hvide i Sjælland og Fyn, Hogenschild i Skaane, Hvas ligesaa, Hjort i i Sjælland og ved Bærløf i Vendhyssel, Hvit i Sjælland, Høge, de ældste, i Vendhyssel osv. Der kan dog spørges, om dette „ligesaa“ just nødvendigt henviser til Skaane, og om Meningen ikke blot er, at Hvaserne, ligesom de andre Slægter, have været begravede i Høje, uden at Anna Krabbe kan angive hvor.

Stamtavle VII.
Familien
 med to Sparrer i Skjoldet,
 kaldet Sparre.

Svend

Fr. Niels Svendsen, K., til Ellinge og Tostrup, 1395—1423.
 ∞ Pernille Thott Pedersdatter (Søster til Axel og Kirsten Thott).

Knud eller Kjeld
 Nielsen, ¹⁾
 ∞ Birthe Bille
 (Peder Bille til Rung-
 bygård i Skaane og
 Margrethe Brahe).

Fr. Claus Nielsen, Foged p. Varberg 1425,
 til Ellinge og Wit (Upland), 1434 K., D. K. K.,
 † før 1458.
 ∞ Karen el. Kathrine Stensdatter,
 Halvsøster til Carl VIII. Knutsøn. Hendes
 Forældre vare Sten Luresen Hjelte til Wit og
 Margrethe Carlsdatter (Sparre) til Lofsta,
 Enke efter Knut Bonde.

Mage Nielsen, 1429—59, † 1460,
 Høvedsmand paa Bornholm 1429—34.
 ∞ 1. ? † før 1451. Børn.
 Hun var tidl. g. m. Peder Lauritsen til Røgle.
 ∞ 2. Fru Kristine Giordsdatter
 (Drefeld), Enke 1460. Dette Ægtekab barnløst.

Beynt Thord-
 sen, 1425.
 Begravet i
 Upsala Domkirke.

3 Sønner † smaa,
 (Thale Ulffstands
 Slægtetog).

Fr. Niels Clausen til Ellinge og Wit, 1461
 forvist fra Skaane, 1474 (senst Rigsraad, 1481
 Lensm. p. Elfsborg, † før 1509.
 ∞ Margrethe Lagesdatter, Brok, Enke 1509.

Karine Pedersdatter
 af første Hustrues tidl.
 Ægtekab, 1453.
 ∞ Jep Lang.

Fr. Niels Magefen,
 K., i Maglegaard,
 † 1494.
 ∞ Fru Sofie Lau-
 ritsdatter. Ei Børn.

Fleere Børn.

Else Niels- Pernille Nielsdatter. Karen Nielsdatter til Wit.
 datter. ∞ Sten Christiernsen ∞ 1495 m. sit Næstføstendebarn,
 ∞ Axel Possje, Drenstjerna, Lensmand Fr. Peder Thuresen
 S. K. K. p. Nyköping Slot. Hjelte, K., til Kråkerum,
 Høvedsm. paa Stækeborg,
 S. K. K.

Knud Nielsen til
 Wit, S. K. K.
 Gift 1521 over paa
 Chr. II. Side.

¹⁾ Han kaldes paa Hoffmanns Stamt. over Familien Bille: Knud Nielsen Sparre, D. Riges Kantstler, derimod i Kurcks Hettejaarde Kjeld.

er meget rimeligt og næsten forstaaer sig af sig selv⁴; men at det skulde være i Staane, maa dog overraske⁵, hvis det virkelig er Fru Anna Krabbes Mening at sige dette. Man skulde snarest have ventet Sylland, hvor en Hvas fra Drmstrup mod Slutningen af det 13de Aarhundrede er jordet paa Sal Kirkegaard under en Sten med Runeskrift⁶.

1.

**Hr. Niels Svendsen i Ellinge,
1395—1423.**

Hr. Niels Svendsen var, idetmindste fra 1417, Ridder, fra 1395 Ejer af Ellinge i Sallerup Sogn, Hariager Herred, to danske

⁴ See 3 D. Indl. XIV—XV om en Hvas fra Drmstrup, over hvis Grav i Sal Kirke der har ligget en Sten med Runeskrift fra Tidsrummet 1250—1300. Denne Sten er i Sommeren 1882 flyttet til Musæet i Aarhus. Det bliver indlysende, at den Mand, der har ligget under denne Sten, har havt Forældre, hvis Anseelse har naaet højt op i Hedenold.

⁵ En særegen Ulejlighed ved Behandlingen af Spørgsmaalet om Hvaser i Sverige har et Brev forvolbt, der er skrevet af en Birgitte Hansdatter af Akerø til sin „Svoger“, Hr. Sten Sture. Brevet findes i Gh. Ark. imellem Breve til Hr. Sten Sture den Yngre uden Aar, Nr. 14. Den nævnte Fru Birgitte var 1509 Enke efter Folker Gregersøn Lillie til Akerø i Sødermanland og Grunden til at hun kalder Hr. Sten sin Svoger er den, at hendes Moder, Fru Kirsten Eriksdatter, gift med Hr. Hans Arelsen Thott til Biurum, var Fæster til Fru Christine Ghllenskiærne, Hr. Sten Stures. I det nævnte Brev anmoder hun Hr. Sten om en Forlening og spørger ham til Raads i Anledning af, at en „Dannehvæn“, (et Udtryk, der er værd at bemærke i et hvenst Brev), som er Annundhj Sønssøn, har bedt om hendes Søsters Haand. Naar Man nu forud kjender Sammenhængen, er det Hele jo klart; men den gode Dame har underskrevet sig Birgtha Quaffz dotther. Hun har omsat a og n og skrevet det sidste Bogstav saa at det kan læses som et u. Udbøde Registrator Plesner har ikke kunnet læse det anderledes og et Faksimile lader Fru Birgittes Feiltagelse udenfor al Tvivl. Det varede en Stund inden den deraf flydende Misforstaaelse kunde klæres.

⁶ See Fortalen til Fam Hvas 3. Del og Fortalen i nærværende Del.

Mil Nordost for Lund, og fra 1402 af Tostrup i samme Herred, virkede som fuldmyndig Mand fra 1395 til 1423 og førte i sit Vaaben to Sparrer. De Mænd, hvis Dokumenter han befeglede, vare danske, men en Familieforbindelse med dem fandt kun Sted paa hans Hustrues Side.

Hans Hustru var Petronella eller Bernille Pedersdatter Thott, Datter af Peder Axlens Thott. Den 12 Mai 1395 udstedte Christine Pedersdatter Thott, Enke efter Jep Mus, et Pantebrev til ham i Ellinge, dels for 100 Mark Sølv, der var hans Hustrues Hjemgift, dels for andre 100 Mark „Skade, som Niels Svendsen beviste sig at have lidt i Jeppe Muses Tjeneste“, og den 6 Novb. f. A. udgav Fru Christine i Lund et Skjødebrev til denne „sin Svoger“. ¹⁾ Hvad angaaer den omtalte Skade, som Niels Svendsen havde lidt i Jep Muses Tjeneste, tør bemærkes, at Jep Mus, Høvedsmand paa Lindholm, samt 1380 paa Barberg, at dømme efter Hansfestedernes Klagemaal paa Mødet i Stralsund den 24 April 1384 og i Fjalsterbo den 9 Okt. f. A., havde været en af Datidens hjærveste Sørøvere, og Niels Svendsen har da rimeligvis været en af hans Fogder eller Stibsførere, der har lidt Tab i hans Tjeneste. Den 6 Juli 1397²⁾ skjødede Areln Pætherssøn og Magnus Munk, Riddere, og Niels Svendsøn, der af Vapn er, til Hr. Johan Duffen af Søholm i Magleby Sogn i Stevns Herred, al deres Arv og Ret i Sculdorp m. m., og den 16 Decr. 1402³⁾ skjøbte Anders Mortensen kaldet Væp og hans Søn, Sems Andersen,

1 Svenfke Rigs Ark. Perg. Br. Nr. 2768 og 2784. Medd. af Hr. Rittmst. P. v. Møller til Skottorp. Paa Hofmanns Stamt. over Thotterne kaldes Niels Svendsen „Sparre“, og hans Hustru nævnes som Datter af Peder Thotts Broder Anders, hvilket efter Dok. af 12 Mai og 6 Novbr. 1395 er urigtigt.

2 Orig. Volbb. Hd. Nr. 17 Gh. Ark, trykt hos Molb. & Pet. S. 63 Nr. 42. Seglet vedhænger med to Sparrer, uden Hjelm over Skjoldet, og Dmsfr. S' Nicolai Svends', og er aftegnet i Klev. Herold 244, 50 a.

3 Molb. & Pet. S. 162. Om Sems Grym, see Fam. Svæs III. 124, Fam. Rosenkrantz Regist., og isøvrigt pers. hist. Tidssk. III. 1. 34.

kaldet Grym, ham deres Hovedgaard Toftrup i Hariager Herred med mere Gods. Den 2 Febr. 1417⁴ var han Vidne under et Dokument, hvori Anders Tepsen, Man kalder Stygge, overdrager Hr. Arjel Pedersen al sin Ret til Arv i det Gods, Jes Eftildsøn, Man kalder Falk, af Valløf, havde i Væрге. Onsdag næst for Nicolai Dag 1418⁵ møder han paa Sjællandsfære Landsting som Udsteder af et Tingsvidne, 1419 hængte han sit Segl under Forbundet mellem Kong Erik og Kong Ladislaus, den 4 Januar 1420⁶ forsegler han til Bitterlighed et af Ingeborg Ketilsdatter Krognos af Silkestad udstedt Gavebrev, dateret Herlev (Lillø), og han nævnes endnu 1421⁷ og 1423⁸, samt flere andre Steder⁹, navnlig ogsaa i et Dokument, hvori han kaldes Ridder og i Ellinge og erkjender at have faaet tilbagebetalt af en velbaaren Maand, Age Nielsen, 20 arnoldske Gylben, hvorfor han forhen havde hans Gaard i Pant. Dette Dokumentets Datum er usikker¹⁰. Af Hr. Niels Svendsens Segl haves endnu to i Original, det ene fra 1397, og Afbildninger efter Originalen af tre andre fra 1417, 1423, og fra et usikkert Aar, altsaa i alt fem Segl. De fremvise alle kun to Sparrer. Det fra 1397 har intet Hjelmtegn, men Omstriften s' nicolai swens'; de tre Tegninger have Hjelm med Besjelhorn,

⁴ Orig. Perg., top. Saml. Vallø Nr. 1 Gh. Arf. Seglet mangler, men er aftegnet i Klev. Herold Nr. 245.

⁵ Klev. under Uffstand.

⁶ Klev. Segl til Krognos.

⁷ Klev. Uffr. til Thott.

⁸ Langebeks Sig. absqve cogn. Paffe 4, Orig. ubekjendt.

⁹ Snittfeld 640, 678. Gh. Arf. Gylbinger af den staaftte Adel Nr. 8 1423.

¹⁰ Klev. Herold 246 har dateret dette Dok. d. 22 April 1484. Seglet er nøjagtigt det samme, der haves i Tegning fra 1417 og 1423, alene med den Forskjel, at der i Seglet fra 1481 findes Omstriften s' nicolai sweoïs' milit', medens der i de to andre staaer s' nicolai swenss' milit'. Da Age Nielsen døde 1460, er det klart, at 1484 er en Fejlæsnung, ligesom sweoïs' for swenss', men hvilket Aar, der skal læses, vide vi ikke.

hvorfra to Paaflugleffer til hver Side og den enslydende Omskrift s' nicolai swenss' milit'¹¹.

2.

Hr. Claus Nielsen,

Foged paa Varberg 1425, † før 1458.

Den 17. Juni 1425 udstedte Jep Agelsen (Thott) a vapn i Varberg et Brev, hvori han, paa Grund af at Nisse Jensen af Hammar og Sivnde Esbernson svigelig havde afløst ham en Bebrevelse paa hans Gode, gjorde sig selv umyndig under Hr. Agel Pedersen Thotts Værgemaal. Dette Brev bad han gode Mænd at forsegle med sig, som vare: Claus Nielsen, Foged paa Varberg, Beynt Gunnæsken, Beynt Tho . . . , . . . n Hakonssen, der Bødnere ere, Beynt Jonssen Raadmand i Varberg og Pæther Suenssen Byfoged sammesteds. Under Dokumentet findes Claus Nielsens Segl i sort Bøx med et skraat stille Skjold, hvori to Sparrer, og over Skjoldet en Hjelm med to Besjelhorn, hvert belagt med to Paaflugleffer. Omskriften er s' nicolai nicolai¹. Den 16 Februar 1458 udstedtes et Forleningsbrev til Hr. Iver Agelsen paa Ellinge med Gode for en aarlig Afgift af 200 rhinske Gylben indtil Sønnen Niels Clausen kommer til Lavalder². I dette Brev nævnes Fru Karine som Hr. Claus Nielsens Efterleve, og det fremgaaer altsaa, at Hr. Claus var død 1458. Hans Hustru bragte ham Wit i Upland, hvor hun boede efter hans Død.

¹¹ Jfr. Not. 2 om det første originale Segl. Det andet findes under Perg. Br. Nr. 2788 i Sv. R. Ark. (P. v. Møller). De tre Tegninger, see Note 4, 8 og 10.

¹ Orig. Perg. Reg. 51 p. 105. Thott Nr. 41. Seglet Nr. 6 mangler, de øvrige tilstede. Aftegnet i Klev. Herold.

² Perg. Br. i Sv. Rigsarkiv. Meddelt af Ritmst. P. v. Møller.

3.

Beynt Thordsen 1425?

I Upsala Domkirkes store Gang findes eller fandtes? en Ligsten, der efter Afbildningen i Peringskiølds Monumenta¹ fremviser et paa Skraa stillet Skjold med to Sparrer hvorover en Hjelm med Beselhorn, omgiven af en Rappe. Beselhornene krydse hinanden og fra Krydsningen opstiger et Agern eller en Paafuglefløj; i højre Hjørne af Ligstenen, uden at staae i heraldisk Forbindelse med Baabnet, sees et Ansigt. Under Baabnet findes paa et tværs over Stenen løbende Baand, der efterligner en Strimmel Pergament, Navnet, „Benedictus: Tordson“, uden Aarstal eller anden Oplysning. Baabnet er altsaa paa det ubetydeligt modificerede Hjelmtegn nær fuldstændigt lig Ellinge Slægtens eller Svassernes. Det træffer sig nu saaledes, at der i det ovenfor nævnte Dokument af 17 Juni 1425, som Claus Nielsen, Foged paa Barberg medforsegler, ogsaa findes en Beynt Tho . . . , der hænger sit Segl under. Destoværrer læses Navnet ikke fuldt ud; men Tho . . . kan i alt Fald være Thordson. Denne Beynt Tho . . . s Segl findes endnu under Brevet, men er utydeligt. Dog er der Intet til Hinder for at antage, at det har to Sparrer, der maaskee nok kunne skimtes. Det synes da, at Man har den Mand, der hviler under Stenen i Upsala Domkirke, og saavel Baabnet, som den Forbindelse, hvori han forekommer med Claus Nielsen, synes afgjort at tyde paa, at han tilhørte Ellinge Slægten.² Man har da Aarstallet 1425 for hans

1. Monumenta Ullerakerensia cum Upsala nova illustrata, etc., anteknede af Kongl. Secretæren oc Antiquarien Johan Peringskiöld, Stockholm 1719. Side 122 findes „Adeliga Begravingar på Gångerne i Domkyrkjan“, og derunder „Benedictus Tordson, som førde lika wapn med Ellinge Slächten från Danmark (hvars gren hijt i landet inkommo vti Konung Erics Pomerani tijd) hafwer i Upsala Kyrkio på stora gången sin grafwård, vthmärktan med sit namn ock två Sparrer i Skiölden, doch vthan årstahl“. Derunder sees saa Afbildningen af Stenen.

2. Tegningen viser vistnok et Agern, men Tegningens Nøjagtighed tør vistnok drages i Tvivl. Det omtalte Ansigt synes meget tvivlsomt.

Levetid, men ikke Noget om Slægtskabets Grad. Den Omstændighed, at han hviler i Upsala Domkirke, er vel, da han har levet i Unionstiden, ikke noget afgjørende Bevis for at han skulde tilhøre en oprindelig svensk St.

4.

Niels Clausen

til Ellinge og Wit † før 1509.

Den 9 Septbr. 1485, Fredag næst efter vor Frue Dag nat., hængte Niels Clausen, Bæbner, sit Segl under en judicial Forretning, afholdt i Kalmar, vedkommende Dlus Axelens Datter, Fru Birgitte af Hammarstad med de falske Breve, gift med Eren-gisle Nielsen og siden med Jørgen Lagesen Thott. Originalen til dette Dokument er ikke fundet, men det ovenstaaende Uddrag findes i Klev. Herold 247, 50 b, med en Afbildning af Seglet. Deri sees en kvindelig Figur, der i højre Haand holder et opretstaaende Skjold, hvori to Sparrer, og i venstre Hjelmen med to Besjelhorn. Omskriften er s' niels clausso'. Da Niels Clausen slog sig til svensk Side, blev hans Gods i Skaane inddraget af Kong Hans, der folgte det til Henrik Knudsen. Af den Grund stiftede Henrik Knudsen 1509, Tirsdag næst efter Scti Kalixti papæ et martyris Dag, med Niels Høg, Axel Brade, Ridder, og Peder Lykke af Waaben, al den Arv, som i Danmark var falden efter Hr. Lage Brok, Ridder, Fru Elhoff, (Fru Else Larmand), Dlus Dlesszen (hendes Søn af første Egtekab) og unge Lage Brok, idet Henrik Knudsen, som Indehaver af Godsset, optraadte for den Andel i Arven, der gennem Fru Margrethe Lagesdatter kunde være gaact over paa hendes Mand. Vi forudsætte Slægtskabsforholdet i Brokernes Familie som bekjendt.

Aage Nielsen, Foged paa Hammershus, † 1460
og
Sru Christine Gjordsdatter.

Aage Nielsen var 1429 Landsfoged eller Høvedsmand paa Bornholm¹. Erkebiskoppen kalder ham sin Foged paa Hammershus. Det sees ikke, naar han tiltraadte eller fratraadte sin Tjeneste, men han omtales i den nævnte Egenskab fra 1429 til 1434. Man har fra den Tid to Kvitteringer, meddelte ham 1430² og 1431³ af Erkebiskoppen for rigtigt aflagt Regnskab, samt trende Aktstykker af 1434⁴, hvori to strandede tybste Skippere, Hans Zwme og Poul Berman tilstaae ham, selvsølgelig paa Erkebiskoppens Vegne, Halvdelen af det hjergede Gods i Bjergeløn. 1448 nævnes Gustav Daleson som Høvedsmand paa Den, medens Aage Nielsen fremdeles var bosat sammesteds⁵. Han havde 1429⁶ kjøbt Stengaarden oven Næø og Pæregården i St Laurents Kirkefogn, og det fremgaaer, at han desuden ejede mere Gods paa Den. Selv boede han i 1451⁷ i Øster Marie Kirkefogn, vistnok paa Maglegaarden, og skjænkede 1457⁸ en her liggende Fæstegaard til Kirken for en ugentlig Sjølemesse at holde i St Margrethe Kapel. Samme

---

1. 1429 5 Juni, Hans Bentzen og Bo Petersen, Bøvnere, fiske (ærlig) og velbyrdig „Aage Nielsen, Lantfoghet paa Bornholm“ Stengaarden oven Næø. Gh. Ark. Bornholm Nr. 13, Hübert Aktst. Nr. 14. 1429 13 Juli, Niels Magenssen i vestre Marie Kirkefogn fiske ærlig Mand og velbyrdig „Aage Nielsen, høfueyman pa Borendeholm“ Pæregården i St. Laurentii Kirkefogn. Gh. Ark. Bornholm Nr. 12, Hübert Nr. 15.

2. 1430 5 Marts, Langebets Diplt.

3. 1431 9 Juni, sftds.

4. Findes i Diplt, sftst i Aaret.

5. 1448 31 Mai, Gh. Ark. Bornh. Nr. 19, Hübert Nr. 17.

6. See ovenfor Note 1.

7. 1451 16 Marts, Geh. Ark. Bornh. Nr. 20, Hübert Nr. 19.

8. 1457 19 April, Gh. Ark. Bornh. Nr. 21, Hübert Nr. 21.

Nar⁹ bortmageskiftede han Rogelunds Gaarden i St. Laurens Sogn til velbaarne Kvinde, Karin Pedersdatter, mod en Fæstegaard i Urvæ, nu Orja, ved Landskrone.

Han var to Gange gift. Hans første Hustrues Navn kjendes ikke, men hun havde været gift før med Peder Lauritzen til Nøgle og havde af dette Ægteskab en Datter, der blev gift med Sep Lang. Aage Nielsen kalder hende sin Fosterdatter, det vil altsaa sige Steddatter. Dette Familieforhold var en særlig Grund til at Aage Nielsen var medvirkende ved Skiftet mellem Elseve Clausdatter og hendes Broder Sep Lang¹⁰. 1551 synes Aage Nielsen at have skiftet mellem sig selv og sine egne Børn af første Ægteskab, af hvilke han altsaa havde flere, og den nævnte Steddatter, der havde Sep Lang. Dette Skifte har sikkert fundet Sted i Anledning af at han da vilde indgaae nyt Ægteskab. Hans anden Hustru var Christine Gjordsdatter Drefeld, med hvem han ikke havde Børn. Uden Tvivl døde han 1460, i hvilket Aar hans Enke i Landskrone holdt Skifte med hans Søn af første Ægteskab Niels Aagesen¹¹. Det synes, at hun har havt sit indbragte Gods i Landskrone, hvor maaskee hun og hendes Mand have boet ved hans Død, og at Sønnen har beholdt Faderens bornholmste Ejendomme. Da det kun er Niels Aagesen, der skifter med sin Stedmoder 1460, lades Man i Tvivl om hvorvidt de „Børn“, der omtales i 1451, have været i Live, da Skiftet holdtes.

Spørges der nu, med hvilken Føje vi have knyttet Aage Nielsen til Ellinge Slægten i Skaane, bemærkes, at samtlige Omstændigheder i Forening tyde paa, at Aage Nielsen var fra Ellinge. Ikke blot er Baabnet det samme, og det plejer Man jo i de fleste Tilfælde at ansee for afgjørende, men Navnet Nielsen anviser ham

9. 1457 3 Mai, Gh. Ark. Bornh. Nr. 8, Hübertz Nr. 22, hvor der fejlsagtigt er læst Karine Pættfers Dotther, „Sep Laurssens efftheleuere“ i Stedet for Sep Longs.

10. Skiftet findes i Dokumentet af 31 Mai 1448, see Note 5.

11. Skiftet omtales i Dokumentet af 16 Marts 1451, see Note 7.

ligefrem Plads under Niels Svendsen, og Tiden, Stedet og de personlige Forhold forklare saa at sige hele Situationen. Med Ellinge til Hjemsted, der kun ligger to Mil fra Lund, maatte Aage Nielsen tidlig være personlig kjendt af Erkebiskoppen eller hans gejstlige Omgivelser, og som stammende fra en fremragende Slægt maatte han have særlig Afgang til at komme i Erkebiskoppens Tjeneste, naar han ønskede det. Medens hans første Egtekab sikker knyttede ham til Bornholm og først hans andet igjen førte ham tilbage til Skaane, droges hans Broder Claus Nielsen af sit fornemme Giftermaal og Gjendommen Wit over til svensk Side, og Afstanden imellem Brødrene blev derved saa stor, at der ikke findes Vidnesbyrd om noget Familieforhold imellem dem, nedlagt i fælles Deltagelse i Retshandler eller deslige. Dog erindres, at der findes en Berøring mellem Aage Nielsen og Hr. Niels Svendsen, men at Dokumentets Aarstal 1484 er urigtigt, hvorom henvises til det Foregaaende.

Er nu denne Rebegjærelse for Forholdet mellem Aage Nielsen og Ellinge Slægten ikke den rigtige, er den dog i ethvert Fald efter det, der foreligger, den sandsynlige.

Aage Nielsens velbevarede Segl findes under Dokumenterne af 31 Mai 1448, 16 Marts 1451 og 3 Mai 1457 og fremviser et skraat stillet Skjold med de to Sparrer i, derover en Hjelm med to Besjelhorn og Hjelmkappe, samt Omskriften s. achonis nicolai. Hans anden Husstrues, Fru Christine Gjordsbatters, findes under Dokumentet af 8 Juli 1460, delt paa tvers, øverste Felt igjen delt paa langs, med Omskriften s' kristine gjord . . .

---

12. 1460 8 Juli holdt „Krestine Gjordsdotter, Aage Nielsens efftherlevæ“ i Landskrone Stifte med Niels Alæssen, sin kjære Husbondes Aage Nielsens Søn, og de forligtes saaledes, at hun skulde betale al bitterlig Gjæld indtil 50 lød. Mark og derfor beholde alt Bostab og alt Gods i Landskrone, som hun og hendes Husbond der havde, undtagen een Gaard, som Sasfar Stræder paaboede. Forseglet til Bitterlighed bl. A. af hendes kjære Broder Niels Gjorgssen, der var, men ikke nævnes af Vaaben. Fru Christines Segl vedhænger. Arna Magn. Fasc. III. Nr. 31 Univ. Bibl.

6.

**Hr. Niels Aagesen, Ridder, i Maglegaard, † 1492,
og
Fru Sofie Lauritsdatter.**

Hr. Niels Aagesen i Maglegaard, Ridder, var Søn af Aage Nielsen, maastee eneste Søn. Efter at han 1460 havde stiftet med sin Stedmoder, Fru Christine Gjordsdatter, (at han alene foretager dette Skifte synes at vise, at han var den eneste af Børnene, der overlevede Faderen) forekommer han først igjen 1490, da han dels¹ var Vidne ved et Forlig, som hans Halvsøster Karines Søn Peder Lang indgik med sin Fxende Peder Iwl om Gods og Arv, dels² skjødte den nævnte Peder Lang fire Gaarde. Aaret efter³ oplod Peder Lang ham og hans Hustru Svanike By paa deres Livstid, saaledes som Peder Lang selv havde den af sin Herre (Erkebiskoppen) og Lunde Kapitel, og folgte dem endvidere to Gaarde i Nø Kirkefogd. I 1493 var han først den 17de Juni⁴ Vidne ved Udstedelsen af et Skjøde paa en Gaard i Valløse til hans Søster søn, Peder Lang, og synes derefter at have ordnet sine Anliggender med sin forestaaende Død for Dje. Han erkjendte den 10de Juli⁵ at skylde sin Hustru, Fru „Sophie Lauritsdatter“, 800 Mark lybsk, hvormed hun havde forstrakt ham, og gav hende derfor Pant i Maglegaard, som han selv iboede, og fem andre Gaarde, nemlig Pæregaarden og Gadegaarden i St Laurentii Sogn, 1 Gaard i St Nicolai Sogn, 1 Gaard i St Petri Sogn, 1 Gaard i Svanike, samt i Rogelunds Mølle i St Laurentii Sogn. Samme Dag⁶

-
1. 1490 9 Aug. Gh. Ark. Bornh. Nr. 23.
  2. 1490 24 Aug. Gh. Ark. Diplt. og Hübertz Nr. 29.
  3. 1491 2 Juli Gh. Ark. Bornh. Nr. 25, Hübertz Nr. 30.
  4. 1493 17 Juni Gh. Ark. Bornh. Nr. 26 og Hübertz Nr. 26, der fejlsigtigt har givet Dokumentet Karstallet 1490.
  5. 1493 10 Juli Arna Magn. Fasc. VII. Nr. 11 Univ. Bibl. Afscr. hos Klev.
  6. 1493 10 Juli Arna Magn. Fasc. VII. Nr. 12, Univ. Bibl.

udstedte han et andet Dokument, hvori han skjenkede Hr. Hans Iul Sognepræst ved Øster Marie Kirke og efterfølgende Præster i Sognet 1 Gaard Nord for St Marie Kirke, 1 Gaard i St Sep's Sogn og 1 Gaard i Nexø for at holde forskjellige Sjælemesser. Han forekommer heller ikke efter denne Tid, men døde dog maaskee først i det følgende Aar, 1494, da Broder Lorkel, Forstander for Sellaagaands Huset i Malmø, den 18 Novbr⁷ gav Tilstaaelse for en Gave, som Fru Sofie og hendes afdøde Husbonde havde givet til bemeldte Kloster. Den 6 Marts Aaret efter⁸ udgav Herman von Haven, Rannik i Lund og Degn paa Bornholm, med to Præster sammesteds et aabent Brev, hvori de vidnede, at de og mange flere hæderlige Dammænd vare nærværende ved Hr. Niels Aagesens Begravelse og saae og hørte hans Testamente, hvorved han havde givet hver Kirke og hvert Kapel paa Den 1 rhinske Gylden, hver Sognepræst 3 Stilling grot og hver Sognebegn 1 Stilling, hvilke Sjælegaver Fru Sofie villig og til gode havde betalt.

Det sees altsaa, at Fru Sofie, der ved Dokumentet af 10 Juli 1493 vistnok havde sikret sig den største Del af sin Mand's Formue, nu efter hans Død var meget omhyggelig for at tage Vidner paa, at hun ogsaa havde opfyldt til Punkt og Prikke enhver Forpligtelse, der paahvilede den Afdødes Bo. Det sees endvidere af et andet samtidigt Aktstykke⁹, at Per Lang af Balløse kom til Bornholm fordi han vilde over at see hvad Gode han rettelig arvede efter sin Moder og Hr Niels Aagesen, Ridder, og det fremgaar saaledes, at Hr Niels Aagesen døde uden Børn. Hans Hustru kunde selvfølgelig ikke arve hans i Egtteskabet indbragte faste Gode, og han kunde heller ikke ved Testamente overdrage hende det. Derfor ordnedes Sagen i levende Live til Fordel for hende ved Udstedelsen af Obligationen paa de 800 lybske Mark. Betingelsen for at en saadan Ordning, der vistnok omgik Loven, kunde staae ved

7. 1494 18 Novbr. Gh. Ark. Bornh. (?), Silberg Nr. 31.

8. 1495 6 Marts Gh. Ark. Bornh. Nr. 27, Silberg Nr. 32.

9. Gh. Ark. Orig. uden Navn og Dat., Silbniß Nr. 34.

Magt, var utvivlsomt den, at der ikke var Børn af Egtefædet, og dette fremgaaer yderligere deraf, at den Uddødes Halvsøsters Søn, Per Lang, kunde tage Arv efter ham. Det sees ikke, om der var andre Søffende eller Søffendebørn, der arvede ham; men det er ikke troligt. Misaa uddøde her den Linie, hvortil han hørte, med ham.

Hr. Niels Nagesens vel bevarede Segl hænger endnu under Dokumenterne af 9 August 1490, 17 Juni 1493 og de to af 10 Juli s. A. I Skjoldet, der er opretstaaende uden Hjelm, findes de to Sparrer med Dnskriften s' nielsz agesson. Fru Sofie Lauritsdatters Slægt og Segl kjendes ikke.

B. Muser med Hvas Vaaben.

I Adelslexikonnet findes under Mus følgende Bemærkning 5. „Endnu en Familie af dette Navn, af hvilken Nysted ansører Albert Muus til Ullerup som sidste Mand, har ført to forte Sparrer, den ene over den anden, i Sølv Feldt og paa Hjelmene to Sølv Besfelhorn, belagt med to forte Bjeller.“

Dette Hvas Vaaben fremkalder det Spørgsmaal, om der her ikke foreligger en Overgang af Navnet Mus til en Mand af Familien Hvas. Vi mangle Data til at udtale noget Bestemt herom; men forudsat¹, at Adelslexikonnet har Ret i, at Albert Mus til Ullerup virkelig har ført Hvasfers Vaaben, hvorfor vi ikke have anden Hjemmel end netop Lexikonnet selv, er det ikke uden Sandsynlighed, at Grunden dertil har været den, at han selv har været en Hvas, hans Moder derimod en Mus. Vi tør i den Henseende gaae ud fra Følgende: Jens Mus til Stenalt, der levede 1375, havde to Sønner 1) den bekjendte Laurits eller Lars Mus til Stenalt, hvis Datter Anne ægtede Anders Jakobsen (Bjørn), og

1. Det er selvfølgelig en Mulighed, at Nd. Lex.'s Angivelse er urigtig, eller, at den refererer sig til Vaabnet for Albert Nielsens Moder.

saaledes bragte Stenalt over i Bjørnernes Slægt, og 2, Strange Jensen, „som kaldes Mus“, der 1432 paa Rougsø Herredsting skjødte sin Broder Lars Mus den Andel i Stenalt, som var tilfalden ham efter hans afdøde Forældre. Strange Mus ejede 1479 Ullerup paa Mors og naar det nu dog tør anses for at være udenfor Tvivl, at denne Strange Mus er den samme Mand, som Strange Jensen, kaldet Mus, der folgte sin Andel i Stenalt, og det er vist, at han og hans Broder begge vare af Slægten Mus med Møllehjulet i Vaabnet, medens der 1500 og 1502—5 nævnes en Albert Nielsen Mus til Ullerup med Hvas Vaaben, er den Forklaring, der ligger nærmest og simplest for Haanden, den, at det mellemliggende Led er Strange Jensens Datter, der har ægtet en Niels Hvas, hvis Søn Albert Nielsen da, med Bibehold af sit fædrene Vaaben, har kaldet sig, eller af Andre er bleven kaldet Mus for at betegne, at det var den uddøde Vinies Gods, der fandtes i hans Haaud. Saa-danne Navneforandringer foregik jo, som vel bekjendt, i flere Slægter. — Om Sagen i Virkeligheden forholder sig saaledes, kunne vi, som bemærket, ikke sige. Det er kun en Gissning, der har Sandsynligheden for sig. Dog skulle vi ansøre følgende enkelte Fingerpeg, der understøtte eller i alt Fald belyse det Foreliggende:

En Forbindelse mellem Slægterne Mus og Hvas bestod allerede fra Begyndelsen af det 15de Aarhundrede, idet Hr. Lauritz Hvas den Yngre i andet Ægteskab havde Fru Thore Erikzdatter Mus til Ægte ca. 1410—30.¹ — Navnet Niels findes tidlig i Hvasernes Slægt, navnlig netop i Salling, Rabolandet til Mors². — Endvidere sees det, næsten som en Paralel til det her foreliggende Tilfælde, at een af Lars Mus's Datter sønner, Jep Andersen (Bjørn), for hvem Randrup i Skibsted Sogn blev oprettet til Sædegaard, lod sig kalde eller blev kaldt Jep Mus³. Det synes, at de to Brødre Lars og Strange hver især kun have haft een Datter og

1 Fam. Hvas 3 D. S. 15.

2 Fam. Hvas 3 D. S. 42, jfr 4 D. S. 3 og 275.

3 See Tray under Randrup i Skibsted Sogn, hvor det Meddelte hidrører fra nærværende Ff.

ikke flere Børn, og at dette kan være Grunden til, at Navnet Mus gjenfindes hos en Søn i hver af disse Døttres Linier. Vi henviser isørigt til den vedføjede Stamtable, der ikke gaar nærmere ind paa Familien Bjørn, men kun skal tjene til at belyse det Slægtleb, i hvilket Hvasfernes Naaben er bragt i Forbindelse med Navnet Mus.

Stamtable VIII.

Muser med Hvas Naaben.

Jens Mus til Stenalt 1375 ∞ Mette (Bibbe?)

Laurits el. Lars Mus 1423—32 til Stenalt.		Strange Jensen, „som kaldes Mus“, sælger 1432 sin Andel i Stenalt til sin Broder ¹ ; er 1474 ² og 1479 ³ Ejer af Ullerup paa Mors.		
Anne Lauritsdatter Mus, ∞ Anders Jakobsen (Bjørn) til Stenalt og Borgaard, † før Mikkelssdag 1492. 4 S., 7 D.		Datter, Strangesdatter(?) ∞ Niels Hvas(?)		
G. Bjørn Andersen til Stenalt 1492.	Jakob Andersen, Hoffinde 1484, til Borgaard 1495—99, † før 1525.	Jep Andersen, kalbet Jep Mus, 1499—1504 til Randrup. ¹¹	Albert Nielsen Mus af Ullerup 1500 og 1536 ⁴ ∞ Fru Karen Lauritsdatter (Rød?) af Ullerup 1577. ⁶	Jens Nielsen til Ullerupgaard 1517 ⁵ .
Albert Mus ⁷ 1532—60, Rjøgemeester.	Josef Mus ⁸ † 1566.	Anne til Ullerup ∞ Albert Bind ⁹ , tiltraadte Gaarden 1577, til Grundet, † ²⁸ / ₁ 1608. 1 D. (?)	Dorthe, ugift 1578. Hendes Børge var Las Offesen (Rød) ¹⁰ til Søgaard.	Han g. 2 G. m. Ellen Glambek til Starregaard † 1603. 1 Søn Niels født 1577 † ¹⁰ / ₁ 1615.

C. Faddersen, Gans, Oldeland, Baggc.

Faddersen.

1. Abelslexikonnet indeholder under Faddersen: Familien er oprindelig svenst, men har dog ogsaa boet her i Riget. 1529

Noter til Stamtafle VIII, Muser med Hvas Baaben.

1. GI Kgl. Saml. 844 Fol. S. 154 Kgl. Bibl.
2. Dueholms Dipl. 105.
3. 1479 Tirsdag næst efter Søndag cantate indvorbode velb. Mand Strange Mus p. Nørre Hds. Ting i Mors med Lavhævd Starum Mølle (der altid fulgte Ullerup). Af Tingbogen ved Hr Pr. Lieut. Mansa til Sg.
4. Dueh. Dipl. S. 143. 1500 pantsætter „Albridt Nielsøn af Ullerup“ en Od. i Hvidbjerg til Provsten p. Mors. S. 96. 1502 er Albertt Niwss Vidne. 1532 er „... Niws i Wlbrup“ Ridemand i Skjelstrætte mellem Galtrup og D. Julby Mark. Fr. 1 Reg. ved Erlev og Mollerup S 404 og 447. 1536 i Reccessen.
5. Dueh. Dipl. 144. „Jens Nielsøn til Ullerupgaardt“ har solgt en Od. i Sundborg til Dueh. Kl. og kvitterer 1517 for Pengene.
6. 1556 Fru Karine hendis tiener till Ullerup i weelst (By), D. Saml. Nønstringsliste 391. 11. 1568 Fru Karine og hendes Medarvinger til Ullerup paa Mors, Wulffs Bbbo Stift, (maa Skjænes fra Fru Karen (Globsbatter sal. Niels Skels) til Ullerupgaard i Tgh). 1577 12 Decr. udsteder Fru Karen Lauritsbatter paa Ullerupgaard paa Mors et Skjæde, hvorved hun afhænder til Albert Bind til Biiskhave den Lod og Del, hun har arvet og kjøbt af sine Børn ubi Ullerupgaard og Starum Mølle. Findes i Tingbogen i en Proces om Lørveffær paa Starum Gade. Medd af Hr Pr. Lieut. Mansa til Sg.
7. 1548 Hoffinde og i Borgeleje paa Hald med to Heste under Otto Rud. L. o. a. L. 304 b. 1550 Hoffinde og i Borgeleje i Aalborg, L. o. a. L. 215 el. 216. 1554 indkaldes han, Jesper Krafte og Effil Gohe for at vidne i Anf. af, at Johan Juel ihjællslog Otto Galkhts Broder, Peder Galkht, L. o. a. L. 349. 29 Sept. 1555 til 29 Sept. 1560 Rjægemeister, Joh. Grundtwig, Medd. fra Rentef. Art. 2, 151. 1516 22 Ms. frit forlenet med Slagslund, Alskytte Hd., R. o. a. L. 72. 1556 L. o. a. L. 46 opfordres han og andre Lensmænd til at indsende nøjagtige Fordebøger.
8. Perf. hist. Tidssfr. I. 132 Num. 5. 1563 23 Aug. fik han en Od. p. Mors i Pant for 104 Dir. Albert Bind ejede Pantet 1574. Erlev Len og Lensmænd 135.
9. See ovenfor. 10. Tjd. Tegn 297.
11. Jfr. Note 3 under Terten. Han nævnes 1492 og 1509 i P. Dyrstis Breve, og 1499 og ¹/₁₀ 1504 „af Randrup“ i Art. p. Kongshelund. 1509 i Støvringgaard.

nævnes Antonius Farfen, Prior i Antvorskov. Vaabnet er i Guldfeldt to røde Sparrer; paa Hjelmen to af rødt og guld belte Vesfelhorn".

Altsaa, bortset fra Farverne, er det nævnte Vaaben et Hvas Vaaben. Den Slægt, til hvilken Ab. Veg. figter, førte inidvertid ikke to, men kun een Sparre, og er en Gren af den svenske Sparre-slægt. Den har altsaa Intet at gjøre med Familien Hvas¹.

Gans.

2. Ab. Veg. indeholder under Gans: „I Skjoldet to Sparrer over hinanden; paa Hjelmen en Gaas med udslagne Vinger. Dette tillægges af Frankenau de gamle Ganfer“.

Ingen Genealog kjender „de gamle Ganfer“. Det er tydeligt nok, at der her foreligger en Fejltagelse. Der er ment de „gamle Hvasfer“, og det anførte Vaaben er deres. Den omtalte Gaas paa Hjelmen er den Fugl med udslagne Vinger, som netop Familien Hvas paa Drmstrup, „de gamle Hvasfer“, førte.

Oldeland.

3. Ab. Veg. indeholder under Oldeland: „Findes under dette Navn anført af Rossgaard i hans danske Vaabenbog et Vaaben, hvis Feldt er rødt, hvori to Sølvsparrer, og paa Hjelmen to røde Vesfelhorn, hvert med en Sølvsparre belagt“.

Afset fra Farverne er Vaabnet et Hvas Vaaben, det samme som førtes af Hvasferne paa Langeland. Der kan ikke være nogen

¹ See Aureps Ättar Taflor, Familien Sparre af Rossvit S. 58—59, Tab. 18—22, 1 rød Sparre i Guldfeldt. Der findes flere Medlemmer af Stammen med Navnene Fader og Faderfen; af dem var den bekjendte Gørvel Fadersdatter, f. 1517, d. 1605, gift 1, 1532 med Peder Nielsen Grip f. 1507 † 1533, 2, 1534 med D. H. H. Erud Gregersen Ulffstand 3, med D. H. H. Lage Arlsen Brahe til Krokholm.

rimelig Tvivl om, at der her her foreligger en Fejltagelse, naar det siges, at dette Baaben er ført af en Oldeland. Det er uden Tvivl Sofie Hvas's Baaben. Hun var gift med Hans Oldeland til Trellerup², og hendes Baaben har da lejlighedsvis været benyttet af eller er bleven forvevlet med hendes Mand's eller derafs Børns. Paa lignende Maade har Ab. Lex. efter Rostgaard under Familien Norby fejlagtigt anført et Oldeland Baaben, der ikke kan være noget andet end Hans Norbys Frues, Anne Oldlands. Hun døde 21 Febr. 1602, og det er hende, der er bekjendt af hendes Optræden mod Biskop Niels Jespersen i St. Knuds Kirke i Odense.³

Bagge.

4. Ab. Lex. har under Bagge „to sorte Sparrer i hvidt Feldt. Dette Baaben blev ført af Anders Bagge, som 1477 var Borgermester i Ringsted.“

Der er her neppe nogen Forvevling eller nogen Forbindelse med Hvas Baabnet. Seer Man efter paa de øvrige under Bagge anførte Baaben, er der en stor Afvevling i Benyttelsen af Stjoldmærket, om de anførte Personer ellers have Noget med hinanden at gjøre.

II.

Slægter med Hjortevier i Vaabnet.

Ab. Lex. kjender foruden den Familie Hvas, der boede i Komdrup, fire andre, der førte Hjortevier, nemlig Dohna, Falster, Rjøring og Saltensee. Af disse er dog Familien Dohna tydsk og vedkommer os ikke.

² Fam. Hvas 4 D.

³ Trap 4 D. 109 Uggerstedsgaard.

Under Falster forekommer kun een Mand med Hjortevier i Skjoldet og paa Hjelmten. Det er „Pæther falster, Kæter til saghær i Danmark“, hvis Segl Man har under et eneste Dokument af 1419, Onsdag næst for Kyndelmisse, i hvilket han med Sæns Gjørsting, Landsdommer, kundgjør, at Kong Erik paa Landstinget i Ringsted bød sig til Kette med Bispep Sæns (Lodehat) i Roskilde om Kjøbenhavn. Man kan drage i Tvivl om Falster virkelig har været hans Familienavn, men det er overhovedet ikke muligt at gjøre nogen Slutning for eller imod en Forbindelse mellem denne ansete ganske eneste Mand og den lille samtidige Slægt af Svasser i Romdrup.

Under Kjørning eL. Kørning findes i Nd. Veg. et Vaaben med Hjortevier i Skjoldet og Strudsfler paa Hjelmten. Dette tillægges efter Frankenau i een af Resens Vaabenbøger en Hr. Simon Kjørning. Men efter Anreps Attar Laflor førte den nævnte Simon Knutson, der levede 1430 og var svensk, slet ikke dette Vaaben, men tre blaa Sparrer paa en rød Bjelle. Ethvert Hensyn fra Svasserne i Romdrup til dette Vaaben kan saaledes bortfalde.

Det er bekjendt, at den gamle og ansete sjællandske Slægt Saltensee, der var nøje beslægtet med Hviderne, havde to Hjortevier i sit Skjold. Man har Segl fra denne Familie fra 1257 til 1394 og den sidste Mand af Slægten, der kjendes, er maasse Johannes Andersen, død 1434. Den staaer imidlertid saare fjernt fra den lille Slægt af Svasser i Romdrup og der er ikke noget som helst Bink udenfor selve Vaabnet, der kunde tale for en Forbindelse, saa at Man vist maa si, at disse to Familier ikke have med hinanden at gjøre.

Tredie Afsnit.

Hvasser i Tiden 1400 og 1500,

der ikke sees at staae i Forbindelse med de to store Slægter: Familien fra Halland, fjerde Afsnit, og Familien fra Viborg, femte Afsnit.

Navnet Hvas forekommer meget tidligt og faa ofte i de forskjellige Samfundsklasser, at det ikke kan være udgaaet fra en enkelt Mand. Navnet betegner en ejendommelig Retning i Karakteren, der jo maatte findes hos flere og saaledes nok kunde fremkalde det samme betegnende Tillægsnavn. Hvorvel der kan findes en Forbindelse mellem flere af de Mænd, vi kjende fra den ældste Tid, kan en saadan Forbindelse dog, af Mangel paa Kilder, nu ikke paa-vises, og vi maae derfor paa faa Undtagelser nær, hvor Navnene ordue sig i et vist Sammenhæng, der paa et Par Steder bliver til en Familierække, nøjes med at give dem enkeltvis, uden Sammenhæng med hinanden.

De grupperes bedst efter de forskjellige Stænder, og vi begynde med

A.

Den geistlige og lærde Stand.

I.

1. Peder Hvas

Præst i Serup efter Reformationen (c. 1558—1580).

Peder Hvas var efter Series pastorum i Serup Kirke den anden Præst i Rækken efter Reformationen¹. Der er ingen Slægtskabsforbindelse mellem ham og den senere Præst i Serup og Lemming, Provst Anders Hvas², der hører til Hallands Slægten. Derimod er det rimeligt, at Hr. Peder Hvas var Fader til den nedenfor nævnte Peder Pedersen Hvas.

2. Peder Pedersen Hvas † 1616

Foged paa Mariager Kloster.

I en af Eske Broks Almanacker findes den Notits „S(amme) D(ag) (o: den 22 Marts 1612) sende Eske Bylde mig den Hest, handt gaff mig, med Peder Hvas, och gaff jeg hanom til Grimepenge sielff X Rixdaller“.³ Eske Bille til Ortofta, Ellinge og Balden i Skaane var Søn af Jørgen Bille til Ellinge og Margrethe Brok, Eske Broks Søster. Han var gift med Helwig Gjøe⁴,

---

1 I Vibergs Præstehistorie nævnes Peder Hvas som Nr. 1. Paa Tavlen i Kirken staae Præsterne efter Reformationen derimod i følgende Orden: 1. Hr Jens Simmonsen. 2. Hr Peder Hvas. 3. Hr Jens Christensen Hadderup. 4. Hr Jørgen Nielsen Brandstrup, ordineret 1602 † 1662. Defer Man Tidsrummet mellem 1536 og 1602 i tre lige Dele, bliver Peder Hvas Præst i Tidsrummet 1558—1580.

2 Fam. Hvas 2, 53.

3 Eske Broks Levnetsbeskrivelse og Dagbøger for 1608 og 1612, udgivne 1842 af Ved Simonfen, S. 91.

4 Hun døde netop 1612. Hendes Lig blev den 1 August „nederfatt“ i Halmsted Kirke. Esbs S. 99.

var Lensmand paa Helsingborg til 1610 og derefter, til sin Død 1 Januar 1619, paa Mariager Kloster. De „Grimepenge“, Efte Brof „selv“ gav Peder Hvas, vare meget anseelige, idet de svarede til Halvdelen af en almindelig god Hests Værdi paa den Tid¹.

I Oktober 1615 gjenfinde vi Peder Hvas paa et Besøg i Herlufsholm, hvor hans Søn, Bernt Pedersen Hvas, gik i Skole. Han kaldes i Regnskaberne blot „Peder Pedersen, Foged paa Mariager Kloster“. Men kort efter er han død; thi i September 1616 omtales i Regnskaberne Bernt Hvas's „Stedfader“².

Vi vide ikke med Visshed, hvor Peder Pedersen Hvas hører hen. Men efter Tiden og Navnet er det sandsynligt, at han er en Søn af den ovennævnte Peder Hvas, Præst i Serup og Lemning. Naar Man lægger sammen, at Peder Hvas var Præstesøn, at han holdt sin egen Søn i Herlufsholm Skole, at han som Godsforvalter over Mariager Klosters udstrakte Gods og øvrige Tilliggende af Skove og Herligheder dog maatte raade med lemmelig udstrakt Myndighed i sin Herres Navn, idet Efte Bille, der havde tre Sædegaarde i Staane, rimeligvis dog ikke skjænkede sit Len sin udelte Opmærksomhed eller sin stadige Nærværelse, og naar hertil føjes det talende Vidnesbyrd, der ligger i den lille Begivenhed, at Efte Brof, fordi Peder Hvas personlig havde overbragt sin Herres Gave, fandt det passende at lægge sin Forbindtlighed for Gaven og sit Hensyn til Overbringerens Person for Dagen derved, at han egenhændig overrakte ham et Beløb, der svarede til Halvdelen af en Hests Værdi, faaer Man, især naar Man med fornøden Forandring sætter

1 I Almanakken for 1617, der er under Udgivelse, findes en Mængde Hestehandler af Efte Brof. Priserne paa gode unge Heste variere fra 18 til 24 flette Daler, Prisen paa Dyrne fra 5 til 7 flette Daler. En Hest sættes f. Ex. paa to Steder lig 3 gode Dyrne, paa et tredie Sted sættes en Fole lig to Dyrne og 2 Daler. Det var meget konstante Priser. 10 Daler i Grimepenge er saaledes en almindelig ung og god Hests halve Værdi i 1617, og vi tør vel antage, at der ikke er foregaaet store Svingninger i Tiden fra 1612 til 1617. Vi gaar endnu ud fra, at „Rigsdalere“ vare lige i Værdi med „flette Daler“.

2 Meddel. om Dimittender fra Herlufsholm af Leth og Wad 1875 S. 20, jfr Tillægget 1882 S. 32 om Bernt Hvas's Fader og Stedfader.

dette Billede ind i en Ramme af Nutids Forhold, et ret tydeligt Indtryk af, at der under det beskedne Navn af Foged ofte skjulte sig Mænd af ikke liden Anseelse og Indflydelse. Da 60—70 Aar senere Sædegaardene bleve Gjenstand for Kjøb og Salg udenfor Adelens Kreds, var det netop fra disse Fogders Klasse, at mange af de nye Ejere fremgik.

3. Bernt Pedersen Hvas † 1663
 Præst i Arie og Høstøpinge i Skaane
 og
 Kirstine Mikkelssdatter.

Bernt Pedersen Hvas var fra Mariager og er født 1605¹. Hans Fader var den ovenfor nævnte Peder Pedersen, Foged paa Mariager Kloster, der i Oktober 1615 besøgte sin Søn i Herlufsholm Skole. Han blev dimitteret til Universitetet 1624² og kaldes i Matriklen: Bernhard Petrus Hvas. Han blev den 5 Marts 1634 Præst i Arie og Høstøpinge i Drie Herred, omtrent halvanden Mil Syd for Malmø. 1635 erholdt han Kgl. Tilladelse til at indsamle Brandhjælp penge af alle Stiftets Kirker og Præster, formentlig til Gjenopførelsen af sin afbrændte Præstegaard, og samme Aar befandttes Ungdommen, der ved Biskoppens Visitats overhørtes, at være „ikke daarligt“ undervist. Han undertegnede 1648³ en

---

¹ Hovedkilden til Meddelelsen om Bernt Hvas er „Lunds Stifts Herdaminne efter mestadels otryckta Källor, utarbetet af S. Cavallin, 5 Dele, Lund 1854—58“. Af dette Skrift 2 D. S. 63 er det taget, hvorfor der ikke her er angivet særlig Hjemmel. Bernt Hvas's Fødselsaar fremgaaer af Døggivelsen af hans Alder ved hans Død. At han var Søn af Peder Hvas, Foged paa Mariager Kloster, sees af Dimittender fra Herlufsholm af Leth og Wad 1875, see Note 2 ovenfor.

² See Hundrup's „Dimittender“.

³ Staanste Register, Gh. Art., beghudt 1648, Nr. 3073; Nr. 108 i Patten: Lunds Kapitels og Præstefabs Fuldmagter 1648 med Præsternes Navne og Segl.

Fuldmagt til Kongevalget, 1650⁴ en lignende til Prinds Christians Valg og 1655⁵ atter en. Hans Segl fremviser et Skjold, hvori et Dødningshoved over to forslagte Ben, og Omkrift af hans Navn, hvoraf læstes *Be . . Hvas*. Fra 1657⁶ haves en Fortegnelse over Kongens, Adelens og Kancelliegods i hans Sogne under hans Naand „Berntt Hvas“ og Segl. 1661 opgav han sit Kald, men da den ny udnævnte Præst⁷ døde Aaret efter, antog Bernt Hvas en Medhjælper og var Indehaver af Kaldet til sin Død. Han var gift med Kirstine Mikkelsdatter og døde den 26 Decbr. 1663, 58 Aar gammel, efter at have været Præst i 30 Aar. Det er ikke bekendt, om han efterlod Børn eller havde Søstende.

II.

1. Knud Hvas 1550—55.

Præst i Brønnestad og Matteryd.

Knud Hvas nævnes 1550 og 1555 som Præst i Brønnestad og Matteryd i Vester Gøjnge Herred, en Miles Vej Sydvest for Heselholm Station. Han gjorde i 1555 Magestifte med Mads Stensjen til Nønneholm om Jorder, der tilhørte Præstegaarden.

4. Sids Nr. 3079, Nr. 119¹⁵ Præsternes Fuldmagter ved Prinds Christians Valg 1650 med Navne og Segl.

5. Sids Nr. 3083, Nr. 129, 1655 det Samme.

6. Gh. Ark Staanste Hbl. 842 a, f. 267—9. Titelen er: „Fortegnelse Paa Heele oc Halffue Gaarde Saavel som Paa Boel eller Fester Sampt Paa Hans Kong. Mayestætz, Adelens oc Cannicke gods udj Arrie oc Høftisbbinge Sogner“. Underkrift: „Begge disse Fortegnelser Ricttige At vere, Binder med Egen Hand underskreffnit, Berntt Hvas. Af Arrie den 14 November 1657“.

7. Christen Hansen Stiesøn, anmeldt 28 Novbr. 1661 af Biskop Winstrup. Efter hans Død 1662 bleve to Kandidater foreslaede til Arrie, af hvilke Mogens Bertelsen erholdt Kaldelse; men det synes ikke at være gaaet rigtigt til ved Valget, og Sagen sluttedes med, at Bernt Hvas atter tiltraadte Embedet og 23 Novb. 1662 kaldte Hans Erikken Hjort til Komminister. Hjort succederede da siden Hvas.

Dette er Alt, hvad vi vide om Knud Hvas¹. Hvorfra han isvrigt var kommen, eller hvilken Slægt han tilhørte, er os ubekjendt. Det kan blot bemærkes, at Navnet forekommer kort forud hos Knud Hvas, Abbed i Alling Kloster 1523², og at det efter omtrent 100 Aars Førløb gjenfindes hos den nedenfor nævnte Knud Jensen Hvas i Ribe.

2. Johannes Hvas 1582.

En Johannes Hvas, hvis danske Navn maa have været Jens eller Hans, vistnok snarest Jens, har 1582 skrevet en Bdyll til Frederik den Anden, hvori han takker ham for ydet Hjælp og Understøttelse, enten til Studeringer overhovedet eller, som det næsten synes, til at følge sit Kald som Digter. Bdyllen haves endnu³,

1. See Cavallin „Lunds Stifts Herdaminne“ 4 D. S. 335, jfr. under Bernt Pedersen Hvas, Note 1.

2. See Fam. Hvas 4. S. 225 Note 27, navnlig Slutningen.

3. Den findes i Kvart paa det Kgl. Bibl. Den omfatter i Alt kun 7 Blade. Titelsbladet betegner Indholdet saaledes: *Idyllium ad magnanimum heroem . . . regem, D. Fredericum, ejus nominis secundum . . . scriptum a Johanne Hvassio, 1582.* En senere Ejer af Bogen har moret sig med at overstrege Johannes Hvas's Navn og sætte sit eget „*Nicolao Erici*“ neden under, og længere til Siden: *Nicolaus Erici Sanus, Danus, Carolianus*, hvorefter der af Bladet er udklippet et Par Steder. Disse Tilføjelser og Udskjæpninger ere dog vel kun et Udslag af den Lyst, som Skoledisciple og andre unge Mennesker have til at bemale og forvanste Indholdet af Bøger. Side 2 indeholder det danske Vaaben, Side 3 vistnok Dronning Sofies, Side 4 nogle Valgsprog af Biblen. Side 5 begynder Bdyllen, der fortsættes til Side 14, i Alt med 214 Verslinier. Den indeholder en lang Opregning af Kongens Dyder og fortreffelige Egenstaber: hans ædle Herkomst hans Kjærlighed til Religionen, hans Kjendskab til det latinske og andre Sprog, hans Afgtelse for Muserne og lærde Digte, hans Ydmyghed osv., og Djemedet med Skriften er dels at bringe Kongen en Tak for ydet Understøttelse, en Tak, som Digteren havde ønsket at bringe paa en mere fyldestgjørende Maade, dels at bede Kongen fremdeles at erindre Forfatteren. De saa linier, indskudte hist og her, der antyde dette Djemed, lide saaledes:

men den indeholder ingen anden Oplysning om den nævnte Johannes eller Jens Hvas, end at hans Navn findes paa Titellbladet. Det er klart, at han maa have været Student, siden han har kunnet skrive latinste Vers, men om hans Familieforhold vide vi Intet. Han kan være Bondesøn, Præsteføn eller fra en af Kjøbstæderne. En fattig Pøbling kunde jo dengang, som nu, ad den studerende Vej svinge sig frem til et højt Maal. Men han maa dog uden Tvivl ikke have gjort sig særlig bemærket eller være naaet frem til nogen Stilling; thi vi kjende ikke hans senere Stjæbne. Det er vistnok kun en Gjetning, at han maaskee var Søn af Præsten Knud Hvas i Brønnefad og Mattered og Farfader til den nedenfor nævnte Jens Hvas, hvis Søn igjen hed Knud. Men denne Gjetning vinder i Sandsynlighed, dels derved, at det laae meget nær, at en Præsteføn blev Student, dels ved den hele indre Sammenhæng, der paa denne Maade tilvejebringes i den efterfølgende Slægttrække. Vi indordne derfor Johannes Hvas paa denne Plads, fordi han med Sandsynlighed kan, ikke fordi han skal være der.

3. Knud Jensen Hvas, omtrent 1595—1655.

En Mand af dette Navn, der har levet til den angivne Tid, kjendes ikke, men vi slutte os til, at han har levet. Naar vi

Ergo precor placida Frederice vt fronte Camonas
Suscipias, grati pectoris indicium.

Ac sint oro mei monumentum et pignus amoris
Carmina ieiuno qvæ memorabo Stylo

.....
Musarumqve foues generosa mente ministros,
Ac erga doctos est tibi larga manus.

Castraque Musarum Juuenes, Phæbique sequentes.
Prouehis, et promptam fers miseratus opem.

Expertus loquor hæc, nam vestris hactenus amplis
Suppetijs vsus, suffragijsqve bonis.

.....
Ergo precor tenuem placida lege mente libellum,
Ac cupio nolis immemor esse mei

nemlig paa den ene Side med Visshed have en Præst af Navnet Knud Hvas, 1550—1555, og en Student Jens Hvas 1582, altsaa dengang i en Alder af tyve eller nogle og tyve Aar og efter denne Alder født omkring ved 1560, saa at han med Rimelighed kan være en Søn af Præsten Knud Hvas, og naar vi paa den anden Side med Visshed have en Jens Hvas, der efter en Gjennemsnitsberegning er født omtrent 1625, og en Søn af ham, Knud Jensen Hvas, født omkring ved 1655, er en Knud Hvas, født omkring ved 1595, et Mellemlid, der med høj Grad af Sandsynlighed for ikke at sige med Nødvendighed maa indskydes mellem de to Jens Hvas'er, baade for at udfylde en Navneplads og for at tilvejebringe den sandsynlige Lidsfølge. Mere kunne vi ikke sige. Tiden vil maaskee bringe ham frem for Dagens Lys, Noget, der dog for en Del vil berøe paa, i hvilken Stilling han har levet. Skulde vi hense til en Formodning i den Henseende, maatte det være den, at saavel han, som de to næste sikkre Slægtled, Jens Hvas og Knud Jensen Hvas, om hvis Stilling vi savne Underretning, paa en eller anden Maade have været knyttede til Kirken som Degne eller Skolepersoner. Den Sætning, at Ublet ikke falder langt fra Stammen, kan i Virkeligheden ret passende oplyses ved den Ihærdighed og Vedholdenhed, hvormed Præste og Degnesønner i det første Aarhundrede efter Reformationen med Opretholdelse af Traditionen stræbte hen imod det Maal at opnaae en Stilling, som deres Fædres. Naar vi derfor her have en Slægtrække af syv Led, det første en Præst, det andet en Student, det fjerde og det syvende Præster, altsaa alle Sønner af alma mater, indskrevne i Universitetets Matrifel og Examensprotokoller, gjennemtrængte af den lærde Stands Laugsraad, er der nogen Sandsynlighed for, at de tre mellemliggende Slægtled, efter Tidens Forhold, ville være at søge i Degne eller Lærerstanden, forsaavidt ingen af dem, navnlig det tredje og fjerde Led, uden at benytte Navnet Hvas, altsaa uden at fjendes, kunne være bleve Præster.

4. Jens (Knudsen) Hvas omtrent 1630—1690.

En Mand af Navnet Jens Hvas, Fader til den nedenfor nævnte Knud Jensen Hvas, har levet i Begyndelsen af Aarene 1600. Dette er vist. Sætter Man den Alder, hvori et Giftermaal sædvanlig indgaaes, til 30—35 Aar, vil denne Jens Hvas, naar Man regner tilbage fra hans Sønesøn, Vestinus Hvas, der var født 1696, kunne antages selv at være født omtrent 1625. Hvor han levede og i hvilken Stilling, vide vi ikke.⁴

5. Knud Jensen Hvas, omtrent 1665—1725

og

Mette Vedsted, Vesteni eller Vest.

Knud Jensen Hvas boede i Ribe og var gift med Mette Vedsted, Vesteni eller Vest. Dette er vist. Det seer Man af Sønnen Vestinus Hvas's Vita i Vitaprotokollen i Sjællands Bispearkiv; men andre Oplysninger om denne Knud Hvas, navnlig om hans borgerlige Stilling, haves ikke.

6. Vestinus Hvas 1696 † 1757

og

1. Marie Kathrine Westermann † 1740. 2.?

Vestinus (Knudsen) Hvas blev født i Ribe den 11 Mai 1695 eller 1696⁵, af Forældrene Knud Jensen Hvas og Mette Ved-

4. Der levede samtidigt med denne Jens Hvas i St Olser paa Bornholm en Præst Jens Hvas † 1668, der imidlertid nævnes med Tilnavnet Mortensen og altsaa var af Viborg Slægten. Da Navnet Morten ikke gjenfindes mellem den her omhandlede Jens Hvas's Descendenter, ere disse to Jens Hvas'er sikkert forskellige Personer.

5. Distinktionsprotokollen har 11 Mai 1695. Derimod siger han selv i sit Vita i Sj. Bispearkivs Vitaprotokol Nr. 2 under 17 Juni 1739, uden videre Tilføjelse, at han var født i Ribe 1696.

sted⁶, (Besteni eller Best). Han gif i Ribe Skole i otte Aar, fra 1707 til 1717, tog Artium 1717, Filosofikum 1719, theologiskt Attestats den 11 Juni 1720 med haud contemnendum og prædikebe den 11 Juni 1721 for Dimis med haud illaud. To Aar efter, 1723, blev han Degn i Sørbymagle og Kirkerup i Vester Flakkeberg Herred og 1739 Kapellan hos Sognepræsten for Stjelsfør, Stjorpinge og Faarstrup, Mag. P. Friis⁷. I denne Stilling døde han den 3 Mai 1757⁸ og blev formentlig begravet paa Stjorpinge Kirkegaard.

Han var to Gange gift, første Gang med Marie Kathrine Westermann, der døde 29 Januar 1740, med hvem han havde to Børn, Knud Eberhard Westesen Hvas, om hvem udenfor, og Mette Westisdatter Hvas, der den 23 April 1752 blev gift med Carl Christian Møller fra Kjøbenhavn. Navnet paa hans anden Hustru er os ubekjendt. Med hende havde han fire Børn:

1. Jensine Hvas født 17 Decbr. 1743, død $\frac{1}{2}$ Time gammel,
2. Marie Kathrine Hvas født 8 Novbr. 1744,
3. Sorgen Hvas født dom. lætare, 28 Marts 1745⁹ og
4. Petrine Hvas født 27 Marts 1748⁹.

Sidstnævnte blev gift med Feldbereder Henrik Lange i Nestved, med hvem hun havde syv Børn, af hvilke en Søn hed Knud Best Lange. Petrine Hvas døde den 4 Mai 1810, 62 Aar gammel og Henrik Lange den 5 Juli s. A. Marie Kathrine Hvas og Sorgen Hvas's videre Skjæbne er os ubekjendt, og der er saaledes en Mulighed for, at denne Linie kan have fortsat sig gjennem Sorgen Hvas. Medens Navnet Jensine viser hen til Besti Hvas's Bedstefader og Marie Kathrine til hans første Kone, er det rimeligt, at

6. „Patrem Canutum Jani Hvass matremque amplectebam Mettam Vestenidem“ ere hans egne Ord i sit Vita.

7. De ovennævnte Oplysninger findes i hans Vita. I ex. art. Prot. i Univ. Bibl., der kun er en Bearbejdelse af en anden Kilde i alfabetisk Orden, findes angivet, at han tog Artium den 27 Okt. 1719. Dette 1719 er utvivlsomt en Fejl for 1717, som han selv opgiver.

8. Stjorpinge Kfbg.

9. Samtlige disse Opgivelser ere fra Stjorpinge Kirkebog. Lengnick's Uddrag har for Sorgen Hvas 1745, men det maa sikkert være 1746.

Navnene Tørgen og Petrine ere indkomne fra hans anden Kones Slægt

7. Knud Eberhardt Vestesen Hvas 1726—1806

og

Bodil Sofie Smidt 1712—1782.

Knud Eberhardt Vestesen Hvas, der bærer sin Farsfaders og uden Tvivl tillige sin Morfaders Fornavne, er født den 22 Juli 1726 i Sørbymagle, hvor Faderen dengang var Degn. Fjorten Aar gammel blev han sat i Slagelse Skole og dimitteredes efter otte Aars Forløb af Rektor Holger Nyholm til Universitetet, hvor han 22 Aar gammel indstreges som Student den 29 Juli 1748. Tre Aar efter, den 18 Septb. 1751, tog han theol. Attestats med non contemn., og den 15 Okt. f. A. spec. homil. med haud illaud. 1752 blev han Kapellan i Simlinge, derefter i Skjørpinge og Faarstrup, rimeligvis efter Faderens Død 1757. Den 6 Novb. 1765 kaldtes han af Lucia Henriette Blome som Kuratrice for hendes Søn Grev Henrik Holstein til Præst for de nævnte Menigheder. Kaldsbrevet konfirmeredes den 20 Decbr. f. A.¹⁰ Han blev entlediget 1805, døde den 5 Mai 1806, 79½ Aar gammel, og blev begravet paa Skjørpinge Kirkegaard.

Hans Hustru var Bodil Sofie Smidt, født 1712, Enke efter Simon Trojel, der først var Prokurator i Roskilde, siden vistnok Foged eller Skriver et eller andet Sted i Sjælland¹¹, med hvem hun havde en eneste Datter, Marie Anna Trojel, der blev født 1739 og døde 8 April 1812 i en Alder af 73 Aar. Hvas og hans Hustru havde ikke Børn sammen. De oprettede derfor den 16

10. Sjæll. aab. Breve 622 Justitsmst. Nr.

11. Simon Trojel var født i Himmelev den 12 Juni 1669 af Forældrene Thomas Trojel, Præst i Himmelev, født i Nyborg 1636, død 8 Juni 1702, og Maren Schade. Medd. af Hr. Assistent S. Eivius.

Decbr. 1771 et reciprokt Testamente i det Bæsentlige til Fordel for den nævnte Datter, hvilket Testamente blev konfirmeret den 6 Juli 1781¹². Aaret efter døde Bobil Sofie Smidt, den 12 Juni 1782, og blev begravet paa Skjærpinge Kirkegaard, hvor ogsaa hendes Datter Marie Anna Trojel hviler¹³.

III.

Thomas Hvas 1519—1524.

Thomas Hvas var vistnok Rannik i Ribe og forekommer 1519 som clericus dioeceseos Ripensis, notarius de sacra apostolica auctoritate¹. Siden nævnes han igjen 1524 i en Regnskabsbog over Indtægter af Landhjælpen 1524—26, idet det hedder²: „Riiberstigtth. Register paa kircker i Almindslyssell, som her Lamess Hwass fult och klart gjorde paa mester Oluff Munds vegne, cantoris i Riipe“. (Herefter følger Registeret). Thomas Hvas's Familieforbindelser ere os ubekjendte.

B.

Borgerstanden.

1. Jens Hvas,
Borger i Nyborg 1409.

Jens Hvas nævnes som Borger i Nyborg og Skipper. Under Stridighederne mellem Erik af Pommern paa den ene Side og

12. Sjæll. aab. Breve 469. Det originale Testam. er skrevet af Hvas selv, der skriver sit Navn Hvas. I hans Segl findes et R. W. H. i Stjngninger. I Ansøgn. 1765 og 1781 skriver han sit Navn Hvasf.

13. De øvrige Tidsangivelser i dette Stykke hidvære fra Skjærpinge Kirkebog og Universitetets Protokoller.

1. Script. VIII. 34—35

2. D. M. IV 2. 1 S. 44, jfr. Hoffmanns Fundatser for Ribe Stift S. 528.

Hertuginde af Slesvig og Greverne af Holsten paa den anden Side blev hans Gode ham Tirsdag efter Midfaste 1409 frataget paa hin Side (syblige Side) af Kieler Fjord, idet han havde losset det og ikke vidste bedre, end at han kun skulde betale Told af det. Det paagjældende Sted i Procesakterne¹, der omtaler Jens Hvas, lyder saaledes, som meddelt nedenfor.

2. Jep Hvas, Raadmand i Kolding 1484.

Den 22 Septbr. 1484² udstedtes paa Kolding Byting af Hanss Row, Byfoghet i Koldingh, Anders Hanssøn Borgermester, Nis

1. Andet Stykke i Affristen, der findes i Gh. Arf. Aftistysterne i Sagen, der paabømtes 1424, findes iøvrigt i Script. VII 263.

Item na godes bort xiiij c iar in deme negeden iare des dinxesdages negest na miduasten do ward my schipper Jens Waaes borger to Nuborg myn gut aftenomen mid vnrechte by ghenne syk der Kyleruorde vnde ik schepede myn gut vpp vnde weste anders nicht ane ik enscholde myn gut vor tholen vnde dar mede scholde myn gut vry wesen in aller mathe To dem ersten neme se vns xij perde also gut also lx lubesch mrk. Item ij thunnen boteren vor viij mr. Item ene thunnen talges vor v lub. mrk. Item ene thunnen smaltes vor iij lub. mrk. Item en verendel boteren also gut also en punt lub. Item ij schipp boteren vor xxiiij β. Item ij v vlesches also gut also iijj mrk. lub. Item ij stucke talges vnde boteren dar tø also gut also vj lub. mrk. Item enen ketel vnde enen gropen also gut also x β. lub. Item alle vnse bedde cleder also gut also vj mrk. lub. Item enen boet vnde enen ancker also gut also iij mrk. lub. Item ene kysten also gut also ene mrk. mid deme dat dar inne was. Dit vorescreuen gut nam vns de prouest van Poretze vnde antwordet deme greuen vnde kunde nichten vnse heren des Koninges gnaden dat vns dat vnse mochte wedder werden.

Summa istius c mrk v mrk et x β. lub.

2. Diplt. Gh. Arf. Affrist efter Orig. Perg. fra Viborg Landsting ved Asjesfor Lestrup. Seglene mangle.

Pedersen i Eskerup, Heryghfoghet i Holmogherret, Jes Jeypson, Jep Hwas, Kademen i Kolding, Erich Zwede, Nis Passøn och Nis Persøn Sudher, Borgere i det samme Sted, et Ringsvidne om at Anders Hanffen, Borgermester, og Nis Pedersen, Aldermen i St Knuds Gilde, og Erik Zwede, Størsmand i det samme Gilde, havde med samlet Haand paa Tinge skødt Hr Dionysius Jensen, Sognepræst i Eltongh, St. Knuds Gildes Gaard i Luseby med Huse og Jord m. v. Denne Jep Hvas levede lidt før end Jep Hvas i Hille-rødsholm og de ere sikkert ikke samme Person.

3. Mathias Hvas, i Thisted 1422.

Mathias Hvas i Thisted levede 1422. Han nævnes i et af Dueholm Klosters Breve³, der er udstedt det nævnte Aar, den Onsdag næst før Flæst Søndag (Fastelavn), af Bæbneren Jep Knognos og hans Husfrue Boelbt Gvonnisdatter paa Nollstrup og to Gaarde i Thy til Prior i Dueholm og hans Brødre i Klostret. Brevet slutter saaledes: „In ejus rei testimonium sigillum meum et sigillum dilecte uxoris mee antedictæ vna cum sigillis discretorum virorum Johannis Laurentii de Wissyæ, armigeri, Mathie Huass de Tiistedt presentibus sunt appensa“. Det synes at fremgaae, at denne Mathias Hvas, der savner et armiger efter sit Navn, ikke var af Adel. Han maa ikke forveksles med en anden samtidig Mathias Hvas, der var „god Mand“⁴.

3. Dueh. Diptt. S. 110, jfr. D. Atl. V 417 og Fam. Hvas 3 D. S. 42 Note 4.

4. Fam. Hvas 3 D. S. 41.

4. **Las Hvas,**
Byfoged i Thisted 1497.

Imellem Klevenfeldts Dokumenter til Familien Rirt findes et den 20 Februar 1497 af Mogens Rirt af Vapn til sin kjære Broder Henning Nielsen Rirt udstedt Skjøde paa en Gaard i Hillerslev Sogn, i Kjelstrup. Dette Skjøde er bl. A. forseglet af Per Byld, Iver Nielsen, Bæbnere, og Las Hvas's Byfoged i Lystedh. Det er rimeligt, at denne Las Hvas er en Descendent af ovennævnte Mathias Hvas. To Mænd i Thisted af samme Navn med et Mellemrum af 75 Aar, der begge forsegle gode Mænds Breve, og af hvilke den sidste er Byfoged, peges hen til en i Byen bosat Slægt, der har havt Formue og Anseelse.

5. **Bertel Hvas,**
i Kjøbenhavn 1543.

Jakob Berlestikker, Borger i Kjøbenhavn, annammede den 16 Marts 1543⁵ i Leje af Dr. Christiern Morsing og Morthen Schriffuer, Kirkeværger til vor Frue Kirke, en Bolig paa Østergade, „nest westen wp till then Boligh, Voec Sjelandzfar wdj boer, och østen wp till then huß, Vartill Hwaß nu wdj wære haffuer.“

6. **Anne Hvas 1546.**

Hun var Høsterke i Aalborg⁶. Rimeligvis var hun bondesødt og Enke efter en Høker.

---

5. Orig. p. Perg. Gh. Art. Trykt i Kbhvns Dipt. 6 D. S. 38.

6. Tyd. Saml. II 120.

C.

Bondestanden.

1. Peder Huas

Førstebonde i Fyn 1326.

Mellem Peder Dyrskjys Breve paa det Kgl. Bibl. findes „Ett forligelse breff paa Siggaard i Fyen emellom Niels Jensen Rønning och hans hustrue“ saa lydende: „Alle mend dette breff seer, ynster Niels Jensen, som kaldes Rønning, Salighed vdi alle voris Frelser. Huad som vdaß trofaste soldt giordt och sagdt er, pleier mand end och (formodentlig ment: ikke) saa att gjøre emod, vden saa er, at det med leffuinde vindißbyrds Røst eller breff och seigell bliffuer bekreftit. Derfor bekiender ieg Niels Jensen, att ieg haffuer pantsatt min kiere hustrue min gaard Siggaard, som ieg nu paa boer, med all hindis tillæg, rørindis och vrørindis, Ager, Eng, fedrøfft, skoff och søer, och min Mølle i Beruh, med Dam och Damßflob, och fire Bøndergaarde, som Peder Huas, Michill, Knud och Peder gammel iboer, med alt huis samne gaard thilligger, thill vederleg for det guodt, som hund er arffueligen effter hindis fader och moder tilfaldt, for otte hundrit 4 i gangbare PENDINGE med saadan vilkoer, ath hun effter min Død skall nrde och 3 haand och macht haffue forneseute guodt, saa lenge mine arffuinge icke løser dett for for^{ne} Sum PENDINGE paa almindelige Landgting neste for S. Hans Baptiste Dag. Nar effter Gudt byrd 1326. Till ydermere vindißbyrd haffuer ieg hengt mitt Signett her neben faaer, hoß andre velbyrdig och trofaste mend deris Indfegle som er: Niels thill Hundemarf, Willem til Grønholt, Absalon thill Broholm, Jens Rønning, Gregers Rønning, Anders Rønning, Jens Nielsen Rønning, Jens Pederßen forsprecher i Nyborg och Wunchert (?) och Niels Jensen til Raster neruerindis“.

Man tør sige saa meget, at den foranstaaende Afskrift er slet, hvad enten den nu er taget efter Originalen — hvilket synes lidet sandsynligt, da denne efter al Rimelighed har været paa Latin

— eller efter en anden ældre Afskrift. Smidlertid ere de i Dokumentet forekommende Navne, forsaavidt de ikke ere forvanfede, kjendelig gamle, ældre end de Ejere, Man indtil nu kjender af Koninge Søgaard, og det er saaledes muligt, at Narstallet 1326 er rigtigt. I saa Fald er Navnet Hvas, skjønt det her kun bæres af en Fæstebonde, det ældst fremtrædende, vi kjende, selvfølgelig med Undtagelse af Navnet Hvas paa Runestenen i Sal.

2. Jens Hvas

Foged paa Bjørnholm 1479—83,
Ejer af Søgaard i Gjerild 1483—94.

Jens Hvas nævnes første Gang, da han paa Ebeltoft Byting den Mandag næst for St. Jørgens Dag, den 19 April 1479¹, traadte frem og ætste og fik et fuldt Ringsvidne om, at Klavs Jøssopsken paa Kongens og Kronens Begne med Lavhævd indvorthe „Ebelhjøgaard“ med al sin Tilliggelse, som Christen Jonken havde havt i Hævd, og ellers dertil den ellefte Del og Hevdræt over al „Ebelhjø“ Mark i Fællig og Kirken de fem Dele. Samtidigt med Lavhævden havde de fire Sandemænd i Hassens været tilfravede mellem Guds Hus og Bonden, og de havde svoret, som anført. Jens Hvas kaldes „bæfeden Svend“, men det siges ikke, om han tog Ringsvidnet til Hr. Erik Ottesen til Bjørnholm, i hvis Tjeneste han dog vistnok dengang var. Aaret efter, den 14 Novb. 1480, Tirsdag næst efter St. Mortens Dag², tog han paa

1. Ringsvidnet findes i Diplomatariet i Gh. Ark. „Ebelhjø“ har altfaa været Byen Elsegaardes oprindelige Navn, og Ebelhjøgaard maaskee den Ladegaard, der omtales i D. Ark. IV 307. Der er endnu i Ebeltoft Landdistrikt, indbefattende Elsegaarde og Stovgaarde, 14 Gaarde og 2 Huse med 87 Tdr. Hartkorn.

2. Dipl. Gh. Ark. Orig. i Danste Selst. Mbr. Trykt i Børners „Fam. Rosenkrantz“ Dipl. S. 149—151. Den omtalte Jon Mcerfzen, der her omtales uden anden Betegnelse, var vistnok Bæbner. Der nævnes nemlig 1483, see nedenfor, en Mikkel Mcerfzen i Thygestrup, hvorved maa menes Tirstrup, som Bæbner.

Hr. Erik Ottesens Begne Lavhævd paa de Agre, som ligge ved tre Stene Norden ved Hyllested og paa Hr. Erik Ottesens Rettighed over al Hyllested Mark, der ukært havde ligget til Bjørnholm i mere end 70 Aar, indtil nu Jon Ascerßen havde givet Klage derpaa. Den 11 Juni 1481³ deltog han i Udstedelsen af et Tingsvidne paa Grindw Byting angaaende Magestifte mellem Oluf Mortensen og Fru Kirstine Hartvoigsdatter i Hesle og kaldes i dette „Foged til Bjørnholm“, og 1483⁴ købte han Gaarden Søgaard i Gjerrild af en Selvejer, Anders Skyttes Enke, Bol Andersdatter. Vidnet herom er udstedt af Oluf Stisfen, Slotsfoged paa Kalø, Herredsfogden Jep Dvesen i Emmeløf, Anders Munk af Brussegaard og Mikkel Ascerßen af Tygestrup (o: Tirstrup), Bæbnere. Den 2 April 1486⁵ hængte han med andre „hæderlige og beffedne“ Mænd sit Segl under et Gjeldsbrev, som Thord Mattesføn, Bæbner i Grindw, og Husfru Anne Hansdatter udstedte til Anders Munk til Brussegaard for 80 Mark lybsk, men nævnes her blot „i Gjerrild“ uden anden Betegnelse. Den 6 Aug. 1492⁶ deltog han i Udstedelsen af et Tingsvidne paa Nørre Herreds Ting om et Magestifte mellem Anders Munk til Sofstrup, der gav Bonden Mathis Borm Halvdelen af Brokstov for den Del, Bønder havde i Stersbol. Han nævnes her blot „i Gjerrild“ og forekommer endnu to

3. Trykt i Fam Hvas 3 D. S. 130.

4. Extr. af Benzons Ark. i Gh. Ark. Dok. Nr. 199, 200, 201, 202, 217. Bol Andersdatter ejede ikke hele Gaarden, men Jens Hvas købte dertil to Søsterlodder af Herredsfogden Jep Dvesen, see Dok. 200.

5. Diplt. Gh. Ark. Orig. p. Perg. i det Scheeffe Arkiv. Thord Mattesføn skulde Anders Munk disse Penge for 2 Mark Byg og 11 Mark Havre, han købte af ham. Han pantsætter to Fjerdinge Jord, den ene paa Grenaa Mark, den anden paa Boldby Mark, og Brevet udstedes med hans Moders, Kirstine Pedersdatters, fri Villie og Tilladelse. Vidner: Abbed Pether i Esfenbek Kloster, Jep Dvesen i Emmeløf, Jes Hvas i Gjerrild, Ove Nielson i Dwellstrop (Ulstrup i Drum S.), Magens Vogensøn i Røfstrup (Rovstrup i Tøfstrup S.), Mattes Smed i Skerwath og Hans Claffsøn i Fandorp

6. Benz. Ark. Nr. 344 Orig. Vidnet er udstedt af Jep Dviffen, Foged p. Nør. Herds Ting, Hr. Nicless Willasszen, Præst i Gjerrild, Lave Persfzen i Stokkebrogaard, Bæbner, Jens Hwass i Gjerrild og 6 Bønder.

andre Steder i Dokumentet, nemlig i Spidsen for de 24 lovfaste Dannemænd, der vidnede paa Tinget, og for de 12 jordejende Bønder, der vare tilstede paa Aastedet ved selve Forretningen.

Den 6 Juli 1494⁷ deltog han i Udstedelsen af et Sognevidne om Markeskjel mellem Sostrup Mark, Stotkebrogaard Mark og Gerild Mark. Vidnet udstedes af Niels Villasen, Præst til Gerild Kirke, Svend Torbensen i Rønshøj, Bøvner, Jens Hvas i Gerild og fire Bønder, og Jens Hvas staaer igjen i Spidsen for de 24 Mænd, der vidne i Sagen.

Det er af det Foregaaende klart, at Jens Hvas ikke var af Vaaben; men det er lige saa klart, at han var en anseet og velstaaende Mand, idet han altid har Plads umiddelbart efter Bøvnerne eller i Spidsen for Bønderne. Det er ikke ret tydeligt, om han vedblev i sin Stilling som „Foged til Bjørnholm“ efter at han var bleven Ejer af Søgaard, men det synes at have været Tilfældet⁸.

Hans Segl findes under flere Dokumenter⁹. Det fremviser, ligesom de gode Mænds, et paa Ektraa stillet Skjold med Omkrift i Randen: s. i. es hwass. Men det kan ikke sees, hvad det er, der findes i Skjoldet.

7. Orig. i Benz. Ark. Nr. 305, jfr. Stadfæstelsen af 1541 Nr. 302.

8. Det sees, at en Hvas har aflagt Regnskab, vedkommende Standerborg Slots Oppebørseler, idet Fru Anne Henriksdatter Meinstrup, Holger Eriffens Efterleverste, d. 13 Marts 1496 kjender sig skyldig at være Kong Hans 200 Mark og noget Klæde af Christiern Judes Oppebørsel og 200 Mark Afgift af Standerborg Slot og dertil 35½ Mk. og noget Klæde „af Hvas ses Regnskab“, see „Fam. Rosenkrantz“ Dipl. S. 187. Da Hr. Erik Ottesen til Bjørnholm netop var forlenet med Standerborg Len, synes dette Regnskab vel at kunne tænkes aflagt af Jens Hvas, hans tidligere Foged paa Bjørnholm, der maaffee var Christiern Judes Formand eller maaffee Hjælper ved Afreggelsen af Regnskaberne for Lenet. Christiern Jude var Slotsfoged endnu 1499, da Fru Kirsten i Ormstrup udstedte et Gjeldebrev til ham, see Fam. Hvas 3 D. S. 70.

9. Seglet findes under de i Note 2, 3, 5, 6, 7 nævnte Dokumenter. Det er nøje undersøgt under Dok. i Note 3, 6, 7; derimod ikke under Dok. i Note 2 og 5.

Zens Hvas var gift og har vistnok havt to Døttre Else „Hvasdatter“ og Estrid Zensdatter. De arvede Søgaard, som tilfaldt famlede hos Else Hvasdatters Børn og Arvinger, der 1592 folgte Søgaard til Jakob Seefeld til Sofstrup¹⁰.

3. Jep Hvas

i Hillerødsholm omtrent 1500—1536.

I „Danmark i Middelalderen“¹ hedder det: „Hillerødsholm laae som bekjendt omtrent paa det Sted, hvor Frederiksborg Slot nu ligger; den omtales første Gang ved Aar 1275. Da har Andreas Pæthersen Wæthær udstedt et Brev paa Hildesruthholm, men Man finder ellers ingen Efterretning om han enten har ejet eller besiddet Gaarden, eller ikke. Et Holmbo Herreds Ringsvidne fra 1354 har en Johannes Pætherssøn af Hildrisholm været med at udslede. Zens Dlofsøn af Hylridzholm eller Hildregholm nævnes i Breve fra Maren 1413 og 1416. Jep Hwass i Hillerødsholm nævnes blandt de rige Mænd i Thry Herred i Begyndelsen af det sextende Aarhundrede. Andre end disse finder Man ikke omtalt som denne Gaards Besiddere før Reformationen, og det er maaskee tvivlsomt, om de tillige have været dens Ejere eller ikke. I Midten af det sextende Aarhundrede var Rigsadmiral Herluf Trolle Ejer af denne Gaard“.

Vi kjende ikke Kilden til den ovennævnte Meddelelse om Jep Hwass. Men var han blandt de rige Mænd i Herredet, er der

10. Det Ovenstaaende fremgaaer af de i Note 4 nævnte fem Dof. i Benschons Arkiv. Else Hvasdatter, † før 1587. var gift med Mads Mogensen, og havde tre Sønner Bertel, Mogens, Zens og en Datter Maren Madsdatter; Estrid, † før 1563 i Grenaa, synes at have været gift med en Mand, ved Navnet Zens Ratt, og at have havt Sønerne Rasmus og Per og Døttrene Ane og Maren. Rasmus Ratt er vistnok den samme, der var Foged hos Landsdommer Zens Hvas paa Sofstrup under Navn af Ratt Jensen, see 4 D.

1. Af Knudsen, Kbhvn 1834 S. 39. D. M. VI. 230.

dog al Rimelighed for, at han har været Selvejer. Try Herred betegner de tre Herreder Lunge, Strø og Jørlunde. Det er ikke uantageligt, at den nedenfor nævnte Lauritz Hvas var en Søn af den her omtalte Jep Hvas.

4. Lauritz Hvas i Hillerødsholm 1547.

Om ham har Man blot den Meddelelse²: „Zens Andersfsken i faurunggaardt citat Oluff Zentsfsken i Fauherholm, Anders Raffen i egesper och Lauritz Huass i hillerichholm mett theris mettfolgere neffningsmendt vdi tryherrett for the haffue offuer juorett hans fader troldom mett vrett att møde nu paa løffuerdagh førstihkommendis“. 1547.

Vi savne yderligere Spor af denne Linie af Hvasfer.

5. Jens Hvas 1581.

I en Skiftesag¹, paadømt 29 Novbr 1581 paa Kongens Retterting i Bordingborg mellem Erik Lykke til Lorp i Hansted Sogn i Thy paa den ene Side og hans Broder Niels's Enke, Fru Karine Gyldenstjerne til Landerup, paa den anden Side, hedder det: „Tha fremkom for Oss Zens Huas, for^{ne} Erick Løckis Fuldmyndige“ og længere hen i Dommen „Och setthe udi alle Rette, om hans Husbonde bær nogen Forfølling att offuergaae“.

Efter den Maade, hvorpaa Forholdet mellem Zens Hvas og Erik Lykke betegnes i Dommen, idet Sidstnævnte kaldes Zens Hvas's „Husbonde“, er det rimeligt, at Zens Hvas var af simpel Stand, i alt Fald ikke adelig, og at han har tjent Erik Lykke som Foged, det vil sige, som Gods og Aulsforvalter. En Mand i denne Stil-

2. L. o. a. l. II 139 a.

1. Rosenv. gl. Dom. 4 D. S. 4 ff.

ling maatte jo i hin Tid, da der idelig førtes Trætte om Guds og Arv, forstaae sig en hel Del paa Rettergang og ofte foretage lange Rejser i sin Husbonde Sager. Skulle vi udtale, ikke en Mening, men en let henkastet Formodning om, med hvem af de mange samtidige Hvasser denne Tens Hvas kunde staae i Forbindelse, skulde det være den, at han henhørte til den Linie, der i flere Slægtled igjennem et helt Aarhundrede 1422—97 levede i Thisted. Torp ligger jo kun et Par Mil Nord for Thisted, og saadanne Lønner, der først havde Rod og Fodsæste paa et bestemt Sted, navnlig ejede Hus og Hjem i en By, have ikke let skiftet Plads. Tens Hvas kan være en Udløber fra denne Linie.

6. Tens Hvas i Nærstorp 1478, sikkert Selvejer.

Tens Hvas i Nærstorp nævnes i et Tingsvidne¹, som Eggert Besteni af Østergaard førte ved Hovelberg Herreds Ting Torsdag næst for Johannes Baptiste Dag d. 18 Juni 1478 om at Rævdals Jord paa Skød Mark var aldrig bygt, men laae under Jonstrup i Reb og rette Maal og i samme Bispegæffue og Boel, og havde været i Pant med andre Jonstrup Marker m. v.

Tingsvidnet udstedtes af 12 Mænd, der vidnede, at de saae og hørte samme Dag inden alle fire Stokke paa Tinget 64 Danne-mænd, der udsagde, at de vare paa Skøds Mark Tirsdag, som var St. Vilhelmi Dag confessoris, for ud at lede og ransage i Retvisshed og Guds Sandhed om ovennævnte Rævdals Jord. Af disse 64 Mænd er „Tens Hvas af Nærðztorp“ den første. Han har rimeligvis været Selvejer. Om han er den samme Tens Hvas, der Aaret efter var Foged paa Bjørnholm, vides ikke; det kan i alt Fald bemærkes, at Tens Hvas i Nærstorp nævnes i Spidsen for de 64 Bønder.

1. Hist. gen. Ark. Gh. Ark. Bidstrup 4. Originalen paa Bidstrup, trykt i jhdf topogr. Samlinger 8 B. 4 S. 305 ff.

7. **Jens og Palli Hvas** i Vammen, 1498 og 1489—98.
Sidstnævnte Fæstegaardmand.

Den 5 Decbr. 1489² førtes ved Nørlyng Herreds Ting et Bidne om, at Las Skræder paa velbaarne Kvinde Fru Gyde Nielsdatters Vegne med Lavhævd indvoorth den Gaard i Vammen, som Palli Hvas nu iboede. Den 14 Juli 1498³ udstedtes et Bidne, af samme Ting af Herredsfogden og 9 Bønder, blandt hvilke Jes Hvas (i Vammen) nævnes som den tredie, lydende, at Borgermester Sep Lyng i Viborg æffede og fik et fuldt Tingsvidne om, hvorvidt der tidligere havde været bygget ved Sønderjøs Ende, der var Viborgs rette Fægang og Mark, før Biskop Glob og Asmild Kloster lod bygge der to Gaarde, m. v. I det fuldt standende Tingsvidne af 12 Dannemænd nævnes igjen Palli Hvas, som Man efter Sammenhængen nærmest maa antage den Gang boede i Lindum.

8. **Jens Hvas**, 1546, Husmand ved Brængaard,
og
Berritte Hvasdatter 1542.

Kontrakt (Forlig) af 1 Febr. 1546⁴ paa Kongens Retterting i Viborg mellem Jens Hasse i Refendal, Gjødvad Sogn, og Medarvinger paa den ene Side og Jens (andetseds Lauritz) Seyerfens Hustru og Børn af Sørrindt (Lindum Sogn?) paa den anden Side, saaledes at førstnævnte beholdt Brængaard i Farde eller Fyde (hvor?) med det Byggested m. v., som Jens Hvas nu paa boer, mod til Weberlag for dette Byggested, der nu bruges til

2. Orig. i Holsbøtgaards Arkiv.

3. D. M. IV. 2. 2. S. 195.

4. D. M. IV. 1. 2. S. 159.

Bragengaard, at give et andet lige saa stort Stykke Jord af Gaardens Mark til Byggested der ved Byen.

I en vis Forbindelse med denne Sag staaer uden Tvivl følgende Notits⁵: 1542. Søffren Wellagen paa syn høstrues Beritte Quassdotters (vegne) citat Lauris Seerfen oc Jens Seerfen for nogenn øren oc see oc fornn, som thee toge frann hinne then tiidtt thee hagde slagett hennes hosfbonde ihieell“. Beritte Hvasdatter er altsaa her gift anden Gang.

9. Mads eller Mathis Hvas i Frelle paa Lolland, 1561.

Nævnes i Dom af 28 Juni 1561⁶, affagt af Kongen og Rigsraadet i Kjøbenhavn. Mads Hvas havde for 9 Aar siden kjøbt en Hest af Oluf Fiel sammesteds, hvilken Hest Hans Povelsen Fynbo, Borger i Nysted, mente, at Mads Hvas et Par Aar senere med Urette havde udtaget af hans Stald. Mads Hvas beviste sin Ejendomsret til Hesten og frisandtes for Hans Povellsens Tiltale.

5. D. M. III 6 332.

6. Kofenv. Gl. D. 2 D. S. 307.

Fjerde Afsnit.

Hallands Slægten.

I Indledningen til 2 Del betegnet som Aarhus Linien.

1.

Lasse Hvas,

Borger i Kungsbäck, 1493—1512.

Den nævnte Lasse Hvas levede som Borger i Kungsbäck i Halland. Man har et Tingsvidne¹, hvori Jens Brems, Foged paa Læsø, Clemit . . . Bispens Officialis samme Sted, „Lasse Hvas, borgher i Kungensbäck“ m. Fl. paa Læsø Birteting bevidne, at Kannik Kjeld Oluffen af Viborg Kapitel selv tolvte Kanniker og Præster indvoorde hele Læsø Land til Vor Frue Domkirke i Viborg. Dette Tingsvidne er udstedt paa Læsø Fredag, som var St Petri et Pauli Aften den 28 Juni 1493. Det tør i denne Anledning bemærkes, at Man i hin Tid ofte træffer Borgere ikke mindre fra de hallandske Stæder, Varberg og Kungsbäck, end fra de nordjydske Byer, som deltagende i Tingsvidner og andre Dokumenter, der udstedtes paa Læsø. Deres Nærværelse paa Den forklares af dens Salttilvirkning, der dengang havde

1. Orig. i Vib. Stiftsark., Læsø, femte Pakke. Findes gjentaget i et Kgl. Stabfæstelsesbrev af 16 Juli 1531 p. Berg. i samme Pakke.

megen Betydning. At vi træffe en Hvas i Halland, kan ikke undre. Landet var jo danst, kun en Dags Rejse fjernet fra Sjælland, altsaa laae det nær for Haanden at Borgere derfra søgte over til Halland og omvendt. Det er uden Tvivl den samme Lasse Hvas, fra hvem Man har et Brev² til Rigsforstanderen,

2. Orig p. Papir i Gh. Ark., Sverige, Registr. 26, Pakke 11 Nr. 489, med Levning af Segl. Brevet lyder saaledes: „Mynæ ødimiwklegæ tro tiænæsst eder wærdighet fjørssenth met gwdh may wetæ kære herre thet jak haffer fjørstath eder wenligæ skriffelse met Anderff Henrichsson nw opa xx dagh i Enekiöp Ilsa lødendes thet jak skolæ hala x stögæ lefk tel edert behoff. Kære herre haffde jak fath eder skriffelse eller bodh thet i welen haft te III eller IIII stögæ lefk ssom jak haffde tom haffde jak eder gærna wnt nw kære herre thet litlæ gwdh haffde mek fjørwnt thet haffde jak længe ssedan fjørfllytet ok beder jak eder kære herre thet i ikke taga mek tel møsstøgeff thet jak ikke komer nw hit tel eder fjør thy jak wel ok gærna fara i marknan ok bæria mek met thet letela ssom gwdh haffuer mek fjørlant then sstrwtz fiædera ssom jak haffer tom loth jak Anderff Henricsson ok berie ssom ær fogthe offuer ffaare Nyellz godz at ssee hade the ikke warit ssima ok ssøner brotena tom skoly gærna haft en thet kære gwdh at ter bleff wel mera fjør daffæt en thet kone wara. Hermet eder gwdh befalandes skriffet i Eneköpingh opa xx dagh jwl.

Lasse Hwaff.

Udsfrift: Erligh sstræing ridere her Swant Nyellson Swerieff rigess fjørssstanære min kære herre ok hollbona dødemiwkle tilkomandes.

Lyder i Overtættelse saaledes:

Min hdmnge tro Tjeneste Eders Værdighed forfentt med Gud. Maa I wibe, kjære Herre, at jeg har først havt (modtaget) Eders venlige Skrivelse med Anders Henriksen nu den 20de Dag (Jul) i Eneköping, saa lydende, at jeg skulde holde 10 Stykker leydensst Klæde tilbage til Eders Behov. Kjære Herre, havde jeg faaet Eders Skrivelse eller Bud, at I vilde have havt de tre eller 4 Stykker leydensst Klæde, som jeg havde, dem havde jeg nu gjerne overladt Eder, kjære Herre; men det lidet, Gud havde foundt mig, det har jeg for længe siden sat over Sthyr (?)¹, og beder jeg Eder, kjære Herre, at I ikke tager mig det til Mistyffe, at jeg ikke nu kommer hid til Eder, da jeg ogsaa gjerne vil reise til Markederne og slaae mig igjennem med det lidet, Gud har undt mig. De Strudsfejer, jeg har, har jeg vist Anders Henriksen og Børge, der er Foged over Fader Niels's Gods. Havde de ikke været smaag og sønderbrudne,

¹) See nedenfor om at der blev Mere fordarbet end Strudsfejerne. Det synes, at han, ved egen Skyld, har lidt Tab paa sin Bærebholning.

Hr. Svante Nielsen Sture, der havde tilskrevet ham om at holde 10 Stykker leyderst Klæde tilgode til hans Behov og om nogle Strudsffjer. Lasse Hvas var, da han modtog dette Brev, i Enefsjøping i Upland³, sandsynligvis til et Marked, og svarede Rigsforstanderen, at havde det været de 3 eller 4 Stykker „Lest“, som han havde havt, men nu havde afhændet, dem havde han saa gjerne undt Rigsforstanderen. De Strudsffjer, han havde, vare kun smaa og sønderbrudne, altsaa ikke værd at sende. Han havde vist Rigsforstanderens Bud, Anders Henriksen, og Fogden Børge dem. Han vilde nu gjerne rejse om til Markederne, derfor maatte Rigsforstanderen ikke tage ilde op, at han ikke denne Gang kom til ham. Brevet er dateret samme Dag, han modtog Rigsforstanderens Annodning, den 20 Dag Jul, men uden Aarsal. Da Hr. Svante Nielsen var Rigsforstander fra 1504 til 1512, vil Brevet falde indenfor denne Tidsgrændse. Brevets Orthografi er stærkt paavirket af det svenske Sprog, hvilket synes ret rimeligt, naar Man tager i Betragtning, at Lasse Hvas som virksom Kjøbmand færdebes omkring i Byerne og paa Markederne i Sverig. Maaskee var han heller ikke indvandret til Halland, men født der. Brevet har været forsynet med et Oblat Segl, hvori sees et Stjold med en eller anden utydelig Figur og vistnok Omskriften s. lacce hwass.

Naar der nu spørges, til hvilken Slægt hører denne Lasse Hvas, maae vi, som det let forstaaes, blive Svaret skyldig. Det er en bekjendt Sag, at inden Navnene ordne sig i Slægter og Rækker, støder Man altid paa Personer eller Navne, der lige som

---

skulde I gjerne have faaet dem; men det skal Gud vide, at der blev mere forværret, end netop dem. Hermed befalende Eder Gud. Skrevet i Enefsjøping den 20de Dag Jul.

Lasse Hwass.

3. Enefsjøping var en af de ældste Stæder i Sverig, i Upland, omtalt allerede henved Midten af det 13 Aarh. før Stockholm og det nyere Upsala. Den havde været Hovedbyen i „Fiædhgrundaland“, og der holdtes endnu 1409 „ræffsteting“ med denne Landsdel. Sandsynligvis var Byen i Aftagende i Unionstiden. Af Skandinavien under Unionstiden af C. G. Styffe, Stockholm 1867.

ere de første, der dukke frem af Laagen, og som det derfor ikke lykkes at knytte, hverken til noget tidligere Slægtled eller til de paa andre Punkter fremtrædende Navne. Vi kunne kun sige, at det staaer for os, som om Las Hvas maa være kommen fra Sjælland, Navnets rette Hjem, hvor der i alle Stænder, saa langt tilbage som Djet kan naae, levede Mænd, der hed Hvas, hvorvel de ogsaa fandtes omkring i de andre Landsdele. Før Man lægge nogen Vægt paa Navnet Lasfe, maa det navnlig erindres, at Byfogden i Thisted 1497 hed Las Hvas. Der er altsaa i Navnet en Heldning hen imod Thisted som Udgangspunkt.

II.

Anders Hvas, 1555 i Halland,
„Skriffind“ hos Lave Ulfstand og Mogens Gyldensjerne.

Det er et Streiflys, der hurtigt, skarpt, men strax forsvindende, falder paa Anders Hvas. Han var „Skriffind“ hos de gode Venner og Frænder¹, Lave Ulfstand til Torup, Høvedsmand paa Barberg, og Hr Mogens Gyldensjerne til Stjernholm og Restrup, Høvedsmand paa Laholm, der ved Siden af deres betroede Stillingen dreve Skibsrederi i Forening. „Skriffind“ er et Ord, der formodentlig maa forståes som „Skrivende“, altsaa efter Omstændighederne kan ombyttes med Regnskabsfører, Handelsagent, Superkargo eller deslige. Af de to Brudstykker af Breve fra Lave Ulfstand til Mogens Gyldensjerne, der aftrykkes nedenfor, det ene af Palme Søndag, den 7 April 1555, det andet af 7 Juli næstefter, kan det sees, at Anders Hvas i 1554 var gaaet til

1. Disse to gode Mænd vare Næstøffensbørn. Lave Ulfstands Farmoder Else Bille, og Mogens Gyldensjernes Morfader Bent Bille vare Søstende. Iøvrigt var Lave Ulfstand g. m. Gørlid Gyldensjerne Abrahamsdatter til Knabstrup, af de svenste Gyldensjerner, Enke efter Gert Ulfstand til Bennet, og Hr. Mogens Gyldensjerne, R., D. R. R., f. 1481 + 9 Okt. 1569, med Aune Mouridsdatter Sparre, + 1 Aug. 1564.

Middelhavet som Befuldmægtiget for de ovennævnte Rhedere, og at han var forbleven paa Sicilien for at ordne en Sag for dem. Lave Ulfstand vidste endnu ikke Palme Søndag, om han var død eller levende, eller om han havde vundet eller tabt deres Sag, og idet han underretter sin Kompagnon herom, tilføjer han, at han under denne Uvished havde sat Fogden paa Torup, Morten Lyff, til deres Schriffind i Anders Hvas's Sted.

Anders Hvas befandt sig dog i god Behold. I Begyndelsen af Juli Maaned var han paa Hjemvejen, over Land? eller til Søns over Hamborg? Kommen til Lybeck, hvor han den 7 Juli, da Lave Ulfstand skrev sit andet Brev, havde ligget mere end fjorten Dage². Brødrene Børge og Herluf Trolle, med hvem Lave Ulfstand havde talt³, havde henkastet som en Formodning, at en af Rhederiets Skipper, der opholdt sig i Lybeck, kunde have faaet ham til at troe, at der var Noget i Vejen hjemme, efter som hans Plads var befat med en Anden, og derved holdt ham tilbage. Lave Ulfstand saae dog Sagen paa en anden Maade. Han mente, at Hvas ikke var forbleven i Lybeck af anden Grund end for at bringe nogle læffre Sager („nogitt nascherj“) med hjem, der kunde vise, at han til enhver Tid havde tænkt paa sin Herre og hans Hus, og saaledes skaffe ham god Tak ved sin første Indtrædelse. Lave Ulfstand ventede ham nu hjem hver Dag.

Vi tvivle ikke om, at Anders Hvas efter sin lange Fraværelse, især hvis han havde havt Held med at ordne Sagen paa Sicilien, er bleven vel modtagen af Lave Ulfstand. Anders Hvas har kjendt

2. See nedenfor om dette „mere end fjorten Dage“. Der maa vel være kommen en Skipper fra Lybeck til Darberg, der har bragt Underretning om Hvas's Ankomst.

3. Hr. Børge Trolle til Vilsø og Knabstrup, f. 1501 † 28 Juli 1571, D. N. N., g. 1539 med Pernille Gøye Mogensdatter, f. 1506 † 1552, Enke efter Anders Galt. Hr. Herluf Trolle er Admiralen. Man tør slutte, at Brødrene Trolle tidligere have været sammen med Lave Ulfstand og Mogens Gyldenstjerne, og at Samtalen da har dreiet sig om Anders Hvas. Hvorfor skulde Lave Ulfstand ellers nu giengive, hvad disse Brødre senere havde udtalt?

sin Herres, maaskee hans Frues, Smag. De gode Sager, han „om Gud vil“ agtede at medbringe, synes af Lave Ulfstand at være blevene imødefete med Tilfredshed⁴, og Brevets fornøjelige Humor at spaae, at Morten Tyff snart igjen har kunnet vende tilbage til sin Plads paa Lørup. En Schriffind af en saadan Dygtighed, at han kunde sendes til Sicilien for der at ordne Forretningsanliggender, har neppe heller kunnet erstattes af enhver Foged.

De nævnte Brudstykker af Lave Ulfstands Breve lyde saaledes:

1. Lave Ulfstand til Mogens Gyldestjerne.

Udskrift: „Erlig och welbirdig Mand, Strengt rider, Her mons Gyllenstiern till Stiernholm, Sin frende och beßunderlig gode ven gausche Wenligen till hande“.

Efter først at have meddelt Forstjelligt om Skibe og Ladninger fortsætter Lave Ulfstand saaledes: „Item om wor skriffind andhers huas, ij sicillien bleff, haffuer Jeg endnu Ingen wise tiener fraa, huad heller han haffuer wunditt wor sag eller er leuindis eller dødt. Thi haffuer Jeg nu satt then tyffe karll, fogit war paa thorum, morthen tyff, tiill schriffind ighen oc end anden fogitt ij hans stedt paa garden. Kommer Jeg oc till schone, thaa schall ij wden tuill finde mig hos edher meth thet første . . .

ex worbiergh palme søndag 1555.

laue

Ulfstand.

2. Lave Ulfstand til Mogens Gyldestjerne.

Efter umiddelbart forud at have talt om en Ladning Tømmer, som han vilde lade gaae med Skib fra Norge til Amsterdam, fortsætter han: „Wisthe Jeg, om ij wille haffue aff holland hiem nogett naschery, thaa biud mig thiill, thaa schall ieg sly thet saa, om thet stor thiill fang. oc leyligheden saa begiffuer, att ij schall saa thet. Och wentther ieg wor schriffind huas hiem huer dag fraa lybæ, hand haffuer legitt ther mer (end)⁵ ij xiiij dage, ieg forfar hand haffuer oc nogitt nascherj hand acther om gud wiill at føre hiem meth, om ther schall

4. Man lægge Mærke til, at Lave Ulfstand i Begyndelsen af sit Brev tilbyder at staffe Mogens Gyldestjerne „nogett naschery“ hjem med et Skib fra Holland, om det stod til Fang, saa at saadanne Sager have spillet en vis Rolle.

5. „mer“ er tilføjet over Linien og der mangler altsaa et „end“. Der kan maaskee ogsaa læses „nier“, det vil sige „nebe“.

bliffue taet paa ferde. Børge trolle oc herløff hassuer ieg well forstaitt, att the ware fast ij then mening att wore schipper schulle hassue forrad haanem, att theer schulle were fast ij pølsen⁶. Kiere frende, niels jontffen edhers tiener oc foghytt y synder hallindtt hans bud war her hos mig y gari om thet mode mellem kronen oc iens brade oc the andre gode mend . . . .

ex worbiergh then 7 Julij 1555.

Laue wllstandt.

Hvem var nu denne Anders Hvas? Vi svare uden Betænkelse, at han efter al Rimelighed var en Søn af Lasse Hvas i Kungsbäck og ganske sikkert Farfader til den nedenfor nævnte Anders Svendsen Hvas, der udtrykkelig nævnes som „Hallandus“, det vil sige: født i eller havende Hjem i Halland.

III.

Svend Andersen Hvas i Halland

og Hustru,

Bodil Nielsdatter, f. 1562 † 1645.

Der mangler altsaa mellem Schriffind Anders Hvas i Barberg og Sønesønnen, Præsten Anders Svendsen Hvas i Sjælland, et Mellemed, om hvis Person og Stilling der ikke foreligger Vidnesbyrd i noget Dokument. Det behøves heller ikke for at Man kan være vis paa, at han har levet. Tid, Sted, Navne og alle øvrige Forhold indskyde ham med Nødvendighed paa den angivne Plads, og det, vi savne, er saaledes ikke Manden selv, men alle nærmere Efterretninger om hans Liv og Virksomhed. Det er udenfor Tvivl, at han har hedt Svend Andersen Hvas, og hvis hans Fader har boet i Barberg eller Kungsbäck, er der nogen Rimelighed for, at han selv har levet sammesteds. Hans Hustru, Anders Svendsen Hvas's Moder, hed Bodil Nielsdatter. Hun var født 1562, op-

---

6. „fast ij pølsen“. Vi kjende ikke dette provindsielle Udtryk; men Man kommer til at tænke paa det nu brugelige norske „Fjæst“, der vel nærmest betyder Omsvøb eller Humbug, og paa det danske „Fjas“.

naaede en Alder af 83 Aar og endte sine Dage hos sin Søn i Soderup, hvor hun blev begravet i Kirken den 12 Decbr 1645⁷. Hun var omtrent 40 Aar gammel, da den nævnte Søn blev født omtrent 1600—1602, og hendes Mand var altsaa paa den Tid i Live og vel omtrent i samme Alder eller lidt ældre. Naar han døde, vide vi derimod ikke, saa lidt som om han og Hustru havde flere Børn.

IV.

Hr. Anders Svendsen Hvas, f. c. 1602 † 1652,
 Provst og Sognepræst til Soderup og Kirke Eskildstrup,
 og hans Hustru,
Maren Jensdatter (Soderup), † efter 1671.

Anders Svendsen Hvas var fra Halland. Der er ingen rimelig Tvivl om, at hans Fader var den ovenfor nævnte Svend Hvas. Hans Moder hed, som anført, Bodil Nielsdatter. Han var født omtrent 1602, gik i Skole i Lund og blev den 19 April 1621 indstreven som Student ved Universitetet med Mag. Jens Dinesen Tersfin som Privatpræceptor og den udtryffelige Bemærkning: „Hallandus, ex schola Lundensi“. Han blev senere Hører, collega, ved den lærde Skole i Kjøbenhavn, tog i denne Stilling i 1624 Graden som Baccalaureus og blev 1625 Rector ved Latinskolen i Holbæk². Den 20 Marts 1631 kaldtes han til Sognepræst for

7. Soderup Kirkebog, see under Anders Svendsen Hvas.

1. Univ. matr. Die 19 Aprilis 1621 inscripti in matriculam: . . . Andreas Suenonis, Hallandus ex schola Lundensi. M. Janus Dionysii. Efter 10 Juni 1624 findes, uden Angivelse af Dag: Baccalaureatus honoribus ornati sunt, qui sequuntur 64 juvenes, Decano M. Joh. Olavio . . . Andreas Svenonis f. e Schola Hafn. Collega. En anden Andreas Svenonis, blev indstreven som Student d. 16 April 1627, see nedenfor, Note 3.

2. See Meddelelser af F. E. Hundrup i Tndbydelsesskr. til de off. Examina i Roskilde Kathedralskole i Juni og Juli 1870 om „Lærerstanden ved de nedlagte Skoler i Kjøge, Holbæk, Kallundborg og Ringsted, samlet efter trykte

Soderup og Kirke Eskildstrup i Merløse Herred efter Hr. Niels Pederfen Holbek³. Han levede og virkede nu som Præst paa dette Sted i henved 21 Aar, nævnes at have været Provst, altsaa formentlig for Merløse Herred, og døde i Begyndelsen af Aaret 1652, efter hvad der foreligger, i en Alder af omtrent 50 Aar⁴.

og utrykte Kilder" S. 13. Anders Svendsen kaldes her Hvas og nævnes i Parenthes som Andr. Svenonius; dette u er vel en Feil. Der henvises isøbrigt til A. T(heilmann), Præsteræfter S. 81. 4., see nedenfor.

3. Petri Musenii historia & catalogus pastorum Sælandiæ i Gf. Rgl. Mfr. saml. Nr. 2990, Rgl. Bibl. Det hedder her S. 131, Soderup og Eskildstrup: . . . . .

Dn. Nicholaus Petri Holbech, qvi obiit An. 1630.

Dn. Andreas Svenonis Fembo (see nedenfor) antea earum ecclesiarum per dimidium annum (comminister; dette Ord findes ikke, men maa være glemt) ipsi succedit et pastor confirmatus 20 Martis 1631.

Dn. Petrus Petri Fichius in Fionia die 27 Octbr. 1652 a dn. professoribus et episcopo declaratus et tandem regressus sacramentorum domino Episcopo Selandiæ exstitit (Ræsoningen af disse sidste Linier er tvivlsom).

Endvidere hedder det S. 96 under Jersie og „Solbrød“ Sogne (mellem Roskilde og Hjøge, i Lune Herred): „Hr. Anders Svenzen comminister til Soderup oc Eskildstrup vdi Merløse Herredt kaldes och bekommer confirmat. paa at være Sognepr. her 1631“ (Ordene „Sognepr. her“ ere utydelige men neppe tvivlsomme).

Det vil sees, at Musenii Mfr. her indeholder en Modsigelse, idet det under Soderup og R. Eskildstrup lader Anders Svendsen Fembo være Kapellan et halvt Aar i Kalbet og derefter succedere Formanden, medens det under Jersie og Solrød i samme Aar, 1631, lader den samme Anders Svendsen faae sidstnævnte Kalb. Det lunefulde Sammentræf af Navne, at Anders Svendsen (Fembo), der blev Student 1627, see Note 1, havde været personel Kapellan i Soderup og R. Eskildstrup førend Rektor Anders Svendsen (Hvas) tiltraadte dette Kalb, har her fremkaldt en Misforstaaelse. Sammenhængen er den, at Anders Svendsen Hvas, der var Rektor i Holbek, altsaa i fast Levevej, gift og havde Børn (den ældste Søn Jens var født d. 20 Martis 1630), selvfølgelig ikke har søgt Plads som personel Kapellan, men han har søgt et leligt Kalb, hvori der, tilfældigvis, forud havde været en personel Kapellan af stoffende Navnelighed.

4. I Kirkeb. er af Hr. Peder Fich selv antegnet, at han blev kaldet Dom. jubil., 9 Mai, 1652. Hr. Anders Svendsen tør da, efter hvad der er bekjendt om andre Embeders Besættelse, formodes at være død kort før, altsaa i selve Aaret 1652. Da han blev Student 1621 tør Man nok sætte hans Fødselsaar meget nær ved 1600.

I samtidige Kilder nævnes han ikke med Navnet Hvas. Først i en Tilføjelse i Kalbets liber daticus i Midten af forrige Aarthundrede gives ham dette Navn⁵, som han altsaa ikke selv har holdt fuldt i Hævd.

Nogle enkelte Efterretninger om Hr. Anders Hvas, hans Familie og Virksomhed, men desto værre kun ufuldstændige, findes i Kirkebøgerne for Soderup og Kirke Eskildstrup, der først ere begyndte 1645 af ham selv⁶. Det sees saaledes af dem, at hans Moder hed Bodil Nielsdatter⁷, og at hun den 12 Decbr 1645 blev jordet i Soderup Kirke i en Alder af 83 Aar. Hun var altsaa sødt

5. De to samtidige Kilder, Universitetsmatriklen og Kirkebøgerne, kalde ham ikke Hvas. I Musenii Mstr., see ovenfor, der ikke er meget yngre end hans Levetid, nævnes han heller ikke Hvas. Derimod kaldes han saaledes af Pastor Wølbike i Kalbets liber daticus (1748—69), see Note 10, og Man tør altsaa slutte, at Wølbike, der er eneste Kilde for Navnet Hvas, har havt Hjemmel dertil, maaskee i Efterretninger, der ere indhæntede fra de da levende Descendenter, af hvilke Pst. Hans Hvas til Thyllinge og Gumsømagle, 2 D. 67, jo som Præst nær ved Roskilde utvivlsomt har havt Forbindelse med Wølbike. I de senere Kilder, der sikkert alle støtte sig til den ommeldte liber daticus, kaldes han uden videre Hvas, saaledes hos 1) Hundrup, Note 2, 2) Hertz, Efterretn. om gejstl. Emb. i Agr. Danm., Sjæll. Stift, 2 Afdel., Odense 1864, S. 122. 3) Teilmann, Præsterækker for Pastorater i Sjæll. Stift af A. T., Odense 1863, S. 81. Det tilføies her om Hr. Anders Hvas, at han var Provst, en Meddelelse, der ikke findes andetsteds. 4) Wiberg, dansk Præstehistorie III 155.

6. Nu afsøde Provst P. W. Becker i Soderup har meddelt mig en meget omhyggelig ordnet Afskrift af alle de Steder i begge Sognes Kirkebøger, der handle om Hr. Anders Evidnsen selv, hans Moder og Hustru. De paagjældende Datoer ere i Kbhg. som oftest anførte efter den kirkelige Kalender som Dom. *quasimodo geniti, jubilate, post trinitatis osv.*, men ere her omskrevne paa den nu brugelige Maade. Kirkebogen for Soderup begynder med dom. 4 p. Tr. (29 Juni) 1645 og gaaer til 1671. Der forløber derefter et Tidsrum af 24 Aar, hvori der ikke føres nogen Kirkebog. Eskildstrup Kbhg gaaer fra 1645 til 1683.

7. Anførselen i Soderup Kbhg lyder fuldstændigt saaledes: „1645 d. 12 Decembris bleff jordet i Soderups Kirke H. Andersis Moder, Bodild Nielsdatter, hindis alder 83 Aar, giffuit Kirkevergerne strax 2 D. in specie for hendes Leiersted.“

1562 og omtrent 40 Aar gammel, da hendes Søn fødtes. Hun har efter sin Egtfælle Svend Hoas's Død fundet et Hjem paa sine gamle Dage hos sin Søn. Men hvem eller hvorfra hun ellers var, er ikke optegnet.

Det sees fremdeles, at Hr. Anders Søndag den 17 Januar 1647 var paa Frederiksborg for at prædike for Kong Christian den Fjerde⁸. Det var, efter Maaden hvorpaa Antegnelsen er steet i Kirkebogen, en Kaldelse af Kongen selv, ikke et tilfældigt Hverv i en Bakance eller deslige. Hr. Anders havde jo en lang Vej fra Soderup til Frederiksborg, og vi tør derfor i denne Begivenhed see mere end et enestaaende Vidnesbyrd om, at han var en agtet Mand og en begavet Ordets Fortkynder. I en vis Forbindelse hermed staaer det, at han i November samme Aar var tilstede ved den udvalgte Prinds Christians Begravelse⁹. Kirkebøgerne indeholde endelig en Optegnelse om, at han har brugt Kirkens Tugt mod en Mand eller Karl, der den 11 Mai 1651 stod aabenbare Skrifte i Kirken „for det Viug, hand stalt aff min (Præstens) Slæde“.

Hr. Anders's Hustru hed Maren. Hun findes ofte omtalt i Kirkebøgerne som Maren Hr. Andersis, der bar Børn til

8. Kirkebogen for Kirke Eftildstrup lyder herom saaledes: „1647 dominica 2 post Epiphantias den 17 Januarii christnet H. Naaman i Tølløse, da jeg var paa Fredericiburge att prædike for Kong. Maj., et Peder Hansens Drengbarn i R. Eftildstrup. Dominica 2 post Epiph. den 17 Januar christnet Hr. Naaman i Tølløse Handss Iffuersens Drengbarn i Stedstrup ved Raffn Handss. Da var jeg paa Fridericiburge“. I den mig af Hr. Provst Becker givne Afskrift af Rbhg. staaer i førstnævnte Anførsel rigtignok dom. 1 post etc.; men dette 1 maa enten være en Feil i Afskriften eller i Kirkebogen. Hr. Naaman Frederichsen var Kapellan for Tølløse og Magerup, ord. 4 Decbr 1644, kirkehift. Saml. III 511.

9. Soderup Rbhg.: „1647 den X novembris jordet Hr. Naaman i Tølløse, der jeg var thil S(alig?) N(aadig?) Hr. Prindsens begraffuelse, Niels Pedersen i Nør Eftildstrup.“ — Den udvalgte Prinds Christians Ligstørd blev høitidelig holdt i Vor Frue Kirke i Kbhvn d. 8 Novbr, hvorefter Bisættelsen fandt Sted i Roskilde Domkirke. Moltb.

Kirke¹⁰, og hun havde, som det andetsteds sees, et Tilnavn, der maaffee har været Jensdatter Soderup¹¹. Da Hr. Anders var død i Begyndelsen af 1652, efterfulgtes han i Raldet af Hr. Peder Pedersen Fick, der, da Sørgeaaret var omme, ægtebe Hr. Anders's Enke. Hun nævnes endnu tredie Juledag 1652, altsaa i Sørgeaaret, som Præstekvinden Maren Hr. Andersis, men Aaret efter, den 13 Novbr 1653, som Maren Hr. Peders. Hr. Peder døde i Januar 1661¹² og efterfulgtes af Hr. Jakob Sørensen Hersfølge Vincentius, der har ført Kirkebøgerne fra 31 Marts s. A. Dgsaa han ægtebe Enten paa Raldet, og Maren, Hr. Andersis, derefter Hr. Peders, blev nu, som Livens Sædvane medførte, Hr. Jakobs og bar Børn i Kirke, første Gang d. 17 April 1664, sidste Gang d. 6 Februar 1671¹³. Hun er altsaa død i eller efter 1671, men naar, sees ikke, da der ingen Kirkebog er ført i Liden fra 1671 til 1695. Hvis hun har været 20 til 25 Aar, da hendes ældste Søn, Jens Hvas, blev født, var hun ved sin første Mand's Død 40 til

10. Maren H. Andersis i Soderup nævnes i Soderup Kirkeb. at have baaret Børn i Kirke 1646 14 Juni, 1648 1 Novbr, 1649 28 Jan, 5 Aug., 1650 6 Jan., 31 Marts, 21 Apr., 16 Septbr., 6 Oktbr, 1 Decbr., 1651 2 Febr, 9 Febr, 20 Mai, 16 Novbr. I Kirke Estildstrup Kbhg nævnes hun d. 27 Septbr 1646.

11. Raldets liber daticus, der er begyndt 1738 af daværende Egpr., Hr. Tycho Jensen Lange, indeholder en series pastorum af Hr. Peter Wølbife (1748—69), i hvilken det hedder: „4, Hr. Anders Hvas, om ham er Intet at finde uden hvad jeg ved Hændelse af en gammel Kirkebog har hentet, nemlig at han levede 1645 indtil 1652, men naar han kom til Embedet vides ikke. 5, Hr. Peder Fick, Hr. Anders Hvas's Successor. Hans tilligemed Hustru's Navn PPF MIS findes endnu (sandtes inden den Ombygning, Kirken undergif i 1818?) paa en Stol nebenunder Pulpituret, som i gamle Dage har tilhørt Præsterne's Koner. Han blev kaldet hertil og tiltraadte Embedet dom. jubilate (9 Mai) samme Aar.“ Det ovenfor nævnte MIS kan og maa vistnok læses som Maren Jensdatter Soderup.

12. See Ansøgn. af Laurits Rhode i kirkehift. Saml. V 695.

13. Maren H. Jakobs af Soderup bærer ifølge Soderup Kbhg Børn 1664 17 Apr., 27 Decbr, 1665 7 Jan., 12 Marts, 1668 27 Decbr, 1669 20 Marts, 12 Apr., 3 Oktbr, 1671 6 Febr, og ifl. Estildstrup Kbhg 1669 18 Apr. og 1 Juni.

45 Aar og kan antages ved 1671 at have været 60 til 65 Aar gammel. Hr. Jakob Sørensen giftede sig anden Gang med en Johanne Kathrine, hvis Efternavn vi ikke kjende, der, efter Hr. Jakobs Død 1693, igjen d. 29 April 1695 giftede sig med Forpagteren paa Aastrup, Mfr. Peder Svendi.

Hr. Anders Svendsen Hvas havde to Sønner, Jens Andersen Hvas og Svend Andersen, der i Stedet for Hvas kaldte sig Soderup. Af disse var den ældste Søn, Jens, født 1630, inden Forældrene flyttede fra Holbek, altsaa i Holbek By, den anden, Svend, vistnok omtrent 1640, altsaa omtrent 5 Aar inden Kirkebøgerne for Soderup indrettedes. Flere Børn end disse to Sønner kendes ikke, men dermed er det ikke givet, at der ikke har været flere.

V.

A. Kapitelskriver Jens Andersen Hvas f. 1630 + 1709.

Hr Anders Svendsen Hvas's ældste Søn, Jens Andersen Hvas, der blev Kapitelskriver i Aarhus, er født den 20 Marts 1630¹ og døde den 12 Januar 1709². Han er udførlig omhandlet i anden Del og vi skulle her kun gjøre nogle faa Tilføjelser til hvad der sammesteds er meddeelt.

Da vi skrev anden Del, kjendte vi ikke hans Fader. Naar vi nu anføre ham som Søn af Hr. Anders Svendsen Hvas, støttes dette dels derpaa, at der ikke kendes nogen anden Hvas i den geistlige, Borger eller Bondestanden, til hvem han ved Navn og Tid³

1. Udregnet efter den i Kirkebogen ved hans Begravelse indførte Alder. 2 D. S. 47.

2. 2 D. S. 52

3. Det maa dog ikke glemmes, at der 1672 levede en Jens Andersen Hvas, Indboaner i Vejle, der for Stefan Nielsens Arvinger var Stævningmand til Jesper Bognsen d. 23 Aug. 1672. Findes i Kørholms Ark. bl.

kan knyttes, dels derpaa, at der netop i denne Henseende er et af Livsforholdene støttet nøje Sammenhæng mellem Hr Anders Svendsen og Jens Hvas og hans Børn⁴. Der tilvejebringes derved, samtlige Omstændigheder tagne i Betragtning, vel ikke absolut Visshed, men dog overvejende Sandsynlighed for at Kapitelskriver Jens Andersen Hvas i Aarhus var en Søn af Hr Anders Svendsen Hvas. Den tidligere som yngste Slægt af Hvaser betegnede Aarhus Linie rykkes derved tre eller fire Slægtled højere op i Tiden, Schriffind Anders Hvas bliver dens fiftre, Lasse Hvas i Kungsbacdens sandsynlige Stamsfader, og hele Slægten bør betegnes som stammende fra Halland, uden at det dermed er faaet fast, at den ikke kan være indvandret der, maaskee netop fra Sjælland og fortrinsvis fra Thisted.

Vi have tidligere antaget det for givet, at Jens Hvas maatte være bleven Student i en Alder af omtrent 19 Aar fra Nykjøbing Skole paa Mors⁵; men dette forholder sig neppe saaledes. Uden at kunne sige det aldeles afgjort ere vi, efter hvad der nu foreligger, tilbøjelige til at troe, at Jens Hvas blev dimitteret fra Horsens Skole og at han blev immatrikuleret ved Universitetet den 16 Mai 1653. Vi have nemlig fundet, at Jens Hvas 1657 havde Dr. Johannes Müller til Privatpræceptor, hvorom nedenfor, og da den

nogle Regnskaber over Runderup Enge, medd. af Dr. D. Nielsen. Navnet er det samme, som Kapitelskriver Jens Hvas's; men enhver Forbindelse mangler og Navnet tillader ikke at gjøre ham hverken til Fader eller Broder.

4. 1630 var Anders Svendsen endnu Rektor i Holbek og Jens Hvas er altsaa født der i Byen. Idet Anders Svendsen har giftet sig og stiftet Familie, forklares let hans Trang til at ombytte det lille Embede som Rektor i Holbek med et godt Præstekald. Fremdeles viser Jens Andersen Hvas's Navn tilbage baade til Anders Svendsen og hans Hustru Jens er efter Moderen, Maren Jensbatters Fader, Andersen er efter Faderens Fornavn, og Hvas Familienavnet. Endvidere vise hans Børns Navne tilbage til begge hans Forældre. Saaledes er Sønnen Anders opkaldt efter sin Farfader, Frants efter sin Morfader, Jens efter sin Fader eller Faders mødrene Slægt, Datteren Maren efter sin Farmoder Maren Jensbatter Søderup.

5. 2 D. S. 48 Note 6.

eneste Johannes eller Janus Andreæ, om hvem der kan være Tale, der i Lidsrummet fra 1648 til 1658⁶ er indført som Student med den mindre søgte D. Müller til Privatpræceptor, var en Joannes Andreæ (e schola) Hottersnensi, bliver denne Joannes Andreæ med det tilføjede D. Müller Jens Andersen (Hvas),⁷ forudsat at hans Navn overhovedet findes i Matriklen.

6. I Univ. Matr. for Lidsrummet 1640—58 findes Navnet Hvas ikke. Derimod findes fra 1648 følgende Studenter med Navnet Johannes eller Janus Andreæ immatrikulerede:

1648. 2 Juni Johannes Andreæ, Ottoniana, Bang.
 1649. 6 Juni Janus Andreæ, e schola Nycopiana Morshorum, D. Worm.
 1650. pridie idus Jun. Johannes Andreæ, Wiburg., Mag. Finkius.
 1651. 3 Nov. Johannes Andreæ Neocopianus, D. Wormius.
 1651. 3 Nov. Janus Andreæ Helsing., M. Windingius.
 1652. 26 Mai Janus Andreæ Sæbuy e schola Alburg., D. Müller.
 1653. 16 Mai Johannes Andreæ e schola Helsingorensi, M. Finkius.
 1653. 16 Mai Joannes Andreæ, Hottersnensi, D. Müller.
 1653. 16 Mai Johannes Andreæ Hassingius e schola Wiburg., D. Müller.
 1654. 6 Mai Johannes Andreæ, e schola Lundensi, M. Joh. Vandalinus.
 1654. 6 Mai Joh. Andreæ Blegius e schola Lundensi, M. Joh. Vandalinus.
 1656. 27 Nov. Johannes Andreæ Ørlandus e schola Nidrosiensi., D.

Johannes Müller.

Det sees let, at der mellem de fire ovennævnte Johannes Andreæ, der havde D. Müller til Privatpræceptor, ikke kan være Tale om Jens Andersen Sæby, Jens Andersen Hasing eller Nordmanden Jens Andersen Ørland. Deres Efternavne udelukke dem fra at være Jens Andersen Hvas fra Soderup. Det er kun den ene „Joannes Andreæ Hottersnensi“, det vil sige, e schola Hottersnensi, med Dr Johannes Müller til Præceptor og uden Tilføjelse af noget Efternavn, om hvem der her kan være Tale. Han er altsaa Jens Andersen Hvas.

7. Præceptoren, der maatte vælges ved Immatrikuleringen og indtegnedes ved den unge Students Navn. var vistnok under hele Studietiden en Slags Børge eller Tilfynsmand for den Paagjældende, Mellemand mellem ham paa den ene Side og Konfistorium, Fakultet, Bært eller offentlige Myndigheder paa den anden Side, og det er troligt, at dette Forhold opretholdtes uden at den paagjældende Student efter Forgodtbefindende kunde sige sig løs fra Forholdet eller vælge en Anden. Havde det Sidste været Tilfældet, maatte Man sikkert have haft Tilførsler eller Fortegnelser, der viste det indtraadte Skifte, men saadanne findes ikke.

Den Alder, hvori Jens Hvas indtegnedes ved Universitetet er 4–5 Aar ud over den sædvanlige Grænse. Det kan, for at bringe Alderen indenfor denne, vel tænkes, at Jens Hvas's Levetid er urigtigt angivet ved hans Begravelse, f. Ex. til 78³/₄ i Stedet for til 75³/₄ Aar; men det Sande er jo ofte forskjelligt fra det Sandsynlige, og der er ingen Grund til at forkaste Aaret 1653 af Hensyn til at Jens Hvas da maa være kommen til Universitetet i en Alder af 23 Aar. Denne Alder, der ingenlunde var ualmindelig, kan desuden forklares paa flere Maader f. Ex. ved en sildig tagen Beslutning om at han skulde studere, ved Sygdom eller langsomme Fremmskridt. Det vil endnu ikke være usandsynligt, at Faderens Død 1652 og Moderens strax derpaa følgende Giftermaal paa en eller anden Maade har indvirket paa Jens Hvas's Livsforhold. Det stemmer ganske med 1653 som Dimissionsaar og med at Jens Hvas var en ældre Student, der ikke gjorde hurtige Fremmskridt, at han endnu ikke inden 1657 havde taget Attestats, og at han efter den Afbrydelse, Krigsaarene havde foraarsaget i Studierne, maatte søge Ansættelse i en ikke gejstlig Stilling. At han just dimitteredes fra Horsens er paafaldende, men kan forklares paa flere Maader.

Den Lejlighed, ved hvilken Jens Hvas omtales med D. Müller som Præceptor, er en Forhandling i Konsistoriums Protokol af 19 Septbr 1657^s. Han var bleven sin Vært nogen Husleje skyldig

8. 1657. 19 Septbr. „Præsentibus in Consistorio Rectore, D. Suaningio Episcopo, D. Bangio, D. Mullero, D. Th. Bartholino, M. Vandalino, Decano M. Bart. Bartholino, M. Funck, M. Brochmand, M. Severino Petræo et N. Stenbuchio Notario“. . 3. „Hans Laurifføn haffde indstæffnet Jens Andersøn Hvas Studiosum esendis aff hannem 2 flette Dlr 1¹/₂, ƒ efter sin Obligations Lydelse, som fandtis i for^{ne} Hans Laurifføns Bog, paa det 17 Blad; saa og 12 flette Dlr for halffaudet Aars Kammer Leye. Efftersom Jens Andersøn ide hannem nu kunde betale, vaar han tilfreds med en Obligation paa den hele Summa 12 Dlr 1¹/₂, ƒ, som aff hans privato Præceptore D. Mullero bleff understreffven til Bitterlighed; oc hans Attestat oc Dimis at forholdis indtil hand fick betalt. Huor paa Værten tog sine Documenter igjen aff Metten“. — Det synes, at Værten har nedsat sin Fordring med 2 Dlr.

og blev derfor af Værten indstevnet for Konsistorium. Han erkjendte Skylden og udstedte for den og en ældre Gjæld en Obligation paa 12 Dlr. 1 $\frac{1}{2}$ R , som hans Privatpræceptor D. Müller undertegnede til Bitterlighed. Som Sikkerhed for Betalingen vedtoges, at hans Attestats og Dimis skulde forholdes ham indtil han betalte.

Til hvad der er meddelt i anden Del om, at Jens Hvas i Aarhus af Andre er bleven forvevlet med Jens Hvas til Hennegaard, kan føjes, at sidstnævnte Jens Hvas den 27 Fbr 1651 anføres som Student i Leyden 21 Aar gammel, under Benævnelsen Johannes de Was, Danus, 21 Aar gl.⁹ Endvidere kan tilføjes, at Kapitelskriver Jens Hvas i Aarhus omtales 1669 og 1670 i Anledning af et Par ubetydelige Sager.¹⁰ Hvad Jens Hvas's Børn angaaer, henvises til 2 Del. Det er os ikke bekendt at han havde flere end de sammesteds nævnte tre Sønner og to Døttre.¹¹

Det er naturligt, at Ff. af disse Linier i særlig Grad har døelet ved Enkeltheder, vedkommende Lasse Hvas, Schriffind Anders Hvas, Svend Hvas, Anders Svendsen Hvas og Jens

9. Perf. hist. Tidsfr. II 3 1881 S. 196. Naar Jens (Christoffersen) Hvas, der fik Tilladelse til at rejse udenlands den 26 Fbr 1650, 2 D. S. 27, i den Leydenste Matrikel siges at være 21 Aar, er dette ikke rigtigt; han var kun noget over 19 Aar. Derimod var Jens (Andersen) Hvas til den nævnte Tid næsten 20 Aar gammel. Man seer hvor let en Forvevling af to Personer, der ere saa nær af samme Alder og samme Navn kan finde Sted, naar ikke samtlige øvrige Omstændigheder foreligge klare. Det erindres, at Giesfing har gjort disse to Jens Hvas'er til een Person.

10. Borgermester Jakob Sørensen i Aarhus arresterede 1669 sin Tjener (Guldmægtig eller Skriver) Poul Nielsen i Jens Hvas's Hus, Hübery Alst. vedf. Aarhus II 168, og den 27 Januar 1670 gav Jens Hvas, Kapitels Ridesfoged, Møde for Retten for Mag. Laurits Borbing i en Gjeldssag, Hübery II 224.

11. Den af Giesfing til Jens Hvas henlagte Søn af Navnet Christoffer, see 2 D. S. 52 Note 16, er uden al Tvivl Erik Hvas's Søn, Christoffer, der døbe ung 1673—78, see i det Foregaaende S. 18. Giesfing har maaste dog havt et Nys om hans Tilværelse, hvis han ikke ligefrem har opdigtet Navnet for at understøtte sin Hypothese. Vi modificere for saa vidt Indholdet af ovennævnte Note 16.

Anderfen Hvas som hans Slægts fem ældste Led. Da Jens Hvas med Hustru hviler i Aarhus Domkirke, benyttede Hf. den Lejlighed, Kirkens Istandsættelse i 1868 frembød, til at lade anbringe en Marmortable i Pillen ved Jens Hvas's Grav¹² i nordre Sidegang med den Indskrift:

Kapitelsskriver ved Domkirken
 Jens Hvas,
 født 1630, død 1709,
 og hans Hustru
 Karen Frantsdatter
 hvile i den murede Grav
 ved Foden af denne Pille.
 De havde tre Sønner,
 Anders, Frants og Jens,
 og to Døttre.

Indsat af F. Hvass 1868.

B. Hr Svend Andersen Soderup † 1693,
 Sognepræst til Naur og Sir.

Hr Anders Svendsen Hvas's yngre Søn, Svend Andersen Soderup, blev dimitteret fra Helsingør Skole og immatrikuleret som Student den 3 August 1660 med Mag. Jens Bircherod som Privatpræceptor.¹ Dersom Man tør gaae ud fra, at han er bleven

12. See 2 D. S. 53, 143. Naar det S. 143 Bil. 99 hedder „1768 hjemfalbt Graven til Kirken“, hidrører denne Bemærkning fra en Tilføjelse i Cramers Protokol, indrettet 1781, saa lydende: „Dette Begravelse er repareret d. 25 Novbr. 1768 for Domkirkens Penge og altfaa ifølge Reglementet til Kirken hjemfalben“. Dette „altfaa“ konstaterer Kirkens Ejendomsret, det vil sige, Ret til senere at disponere over Graven, men selve Reparationen viser, at Gravstedet blev holdt vedlige, saa at Jens Hvas og hans Hustru sikkert endnu hvile ved Pillens Fod i deres murede Grav.

1. Det hedder i Univ. Matr. „Sveno Andreae Soderupensis, M. Jan. Bircherod“, „die 3 Aug. 1660.“ Det er ret interessant at lægge Mærke til, at det heraf fremgaaer, at Helsingør Skole under Krigsforholdene 1658 60 rolig

Student i den sædvanlige Alder af hen imod 20 Aar, kan han antages at være født omkring ved 1640, og tages særligt Hensyn til at hans Fader døde 1652 og at hans Moder kort efter giftede sig igjen, tør Man slutte, at han er bleven sat i Skole kort efter Faderens Død.

Hvis det falder lidt fremmed at see Jens Andersen Svass sat i Horsens Skole, kan Man derimod let forene det med Forholdene, at Broderen Svend Andersen blev sat i Helsingør Skole. Det var jo en Skole i Sjælland nær ved Hjemmet, Skjønt ikke den nærmeste; men visse Hensyn til Familieforhold, Logis, Skolens Anseelse eller deslige kunne jo her have været bestemmende. Mere maa det derimod forundre, at Svend Andersen antog Navnet Soderup. I Matriklen findes han ikke kaldet Soderup, men Soderupensis, det vil sige født i eller fra Soderup, i Lighed med hvad der tilføjes ved saa mange Studenters Navne for at betegne det Sted, det Sogn eller den By, hvori de havde Hjem. Maaskee har denne Hjemstedsbetegnelse ikke været uden Indflydelse paa hans Navn; men dette synes dog ogsaa at kunne hidrøre fra hans Moder, og navnlig bør Man, naar han ikke brugte Navnet Svass, lægge Mærke til, at hans Fader jo neppe selv benyttede det og til, at Faderens Hjemstavn var i Halland, hvor rimeligvis hans Slægt boede, saa at hans Børn efter hans Død neppe i Samkvæmmet med nære Slægtninge paa hans Side have fundet Støtte for Opretholdelsen af Familienavnet. Derimod levede deres Moder, og Børnene, især den yngste, der endnu kun var en halv Snes Aar ved sin Faders Død, maatte altsaa nærmest føle sig knyttede til hende, hendes Slægt og hendes Traditioner.

Svend Andersen var først Hører ved Ribe Skole, ved hvilket Embedes Tiltrædelse han den 3 Fbr. 1664 aflagde sin Ed til Biskoppen og skrev sig da Svendo Andreæ Soderup.² Han blev senere

---

har kunnet fortsætte sin Virksomhed, siden Skolen i Sommeren 1660 har kunnet sende Dimittender til Universitetet.

2. Danske Saml. IV. 140. Medd. af J. Kink.

Rektor i Barde og snart efter, den 24 Juni 1667, kaldet til Præst i Naur og Sir i Hjerm Herred, tæt ved Hølstebro. Den 6 Juli aflagde han Ed for Biskoppen. Han døde 1693, altsaa i en Alder af vel nogle og trefindstuyve Aar. Yderligere Oplysninger om ham, hans Hustru eller Børn savnes.³ Hans Datter Anna Margrethe Svendsdatter Soderup blev gift med Eftermanden, Hr Christian Berntsen Bellejus eller Wedel, født omtrent 1663, Student fra Ribe 1686, kaldet til Naur og Sir den 14 Febr 1693, ordineret den 5 April f. A. og død den 2 Septbr 1730.⁴

C. Svend Hvas, Styrmand, 1732.

Endnu tilføje vi, at der nævnes en Styrmand Svend Hvas paa Skibet Laarburgs Gallei paa dets Tur til Guinea 1732 og 1733.⁵ Dette Fornavn Svend leder selvfølgelig nærmest Tanken hen paa en Forbindelse med Hr Anders Svendsen Hvas. Men der ligger 80 Aar mellem Hr Anders Svendsens Død og den nævnte Svend Hvas og sidstnævnte kan altsaa højst være en Sønnesøn. Skulde han være det, stammer han i alt Fald neppe fra Kapitelskriver Jens Hvas, hvis Børn vi kjende.

3. Naur Præstegaard med alle sine Papirer brændte i Slutn. af forrige Aarh. Den ældste Rkbg. gaaer kun tilbage til c. 1734. Lib. dat. er senere end Branden.

4. Wiberg, dansk Præstehistorie II. 426.

5. Af Reg. 87, Indbierne, rødt Nr. 294 Side 131, Gh. Arf. Medd. af Registr. Ararup.

Kapitelskriver Jens Hvas's Descendenter.

Tillæg til anden Del andet Afsnit og første Del, samt Fortsættelse af første Del fra 1860 til 1883.

Kapitelskriver Jens Hvas's Descendenter findes omhandlede i 2. Del 2. Afsnit samt i 1. Del, der i 1861 blev trykt særskilt som en Forudlevering paa det samlede Arbejde, der fortrinnsvis maatte interessere de da levende ældre Medlemmer af Familien. Siden den Tid er der indtraadt store Forandringer og Omstiftelser i denne, som det her vil være Stedet at tilføje tilligemed de Rettelser, der ikke allerede have fundet Plads i 2. Del. Det er imidlertid en noget ejendommelig Sag at skrive om Aføde, der staae Nutiden saa nær, og at drage nu levende og sig selv med ind under disse Meddelelser. Fremmede, der læse dem, ville derfor erindre, at det Meddelte kun maa betragtes som skrevet for Familien selv og dens Nærmeste, ligesom Tilfældet har været med 1. Del, og Familien selv vil erindre, at Meddelelserne kun ere ufuldstændige, og at Afskilligt af det, der har grebet dybt ind i Familielivet og de huslige Forhold kun kan skimtes eller er tilhyllet. Saaledes kræver Nødvendigheden det.

Det Efterfølgende slutter sig til Ordenen i 2. Del 2. Afsnit og 1 Del, som altsaa bør have ved Haanden, naar Man vil have Sammenhæng i det Hele.

Tillæg til Anden Del, andet Afsnit.

Provst Anders Hvas i Serup.

§. 53.

Provst Anders Hvas døde, som anført, den 31 Marts 1735. Den sidste Tilførsel i Kirkebogen med hans Haand er af 17 Jan. s. A. Foruden de §. 56 nævnte Gjenstande skjenkede Anders Hvas og Hustru endvidere 1713 et Messing Døbefad til Kirken, paa hvilket findes den Indskrift „Foræret til Seerop Kirke af Hr. Anders Hvas og Anna Elisabeth Rhodie Anno 1713“. I August 1881 besøgte jeg, J. Hvas, saavel Vinderslevgaard, som Serup,

for at see de Steder, hvor min Slægt havde levet og virket. Præstegaarden stod da omtrent uforandret saaledes som Anders Hvas's Formand, Arent Prinsler, havde opført den. Bygningerne vare anseelige, og i sin Tid opførte med megen Omhu. Stuehuset havde afgivet en mere end almindelig rummelig Bopæl. Indskrifter indhuggede paa Bjælker, fandtes paa forskellige Steder. Saaledes stod over Porten ud til Vejen: „Hør Giest, est du en erlig Mand, kom ind ad denne Port, thi er du skal, ieg dig ei kan end lade, men gæf bort, Anno 1691“. Ind ad mod Gaarden stod: „Porta patens esto, nulli claudaris honesto, Anno A. J. P. M. O. D. 1691“.

Kapellan Jens Andersen Hvas.

§. 57—61.

Tre Døttre af Jens Hvas levede i Christiania. Magdalene Elisabeth Hvas, Enke efter Peder Gressen; Skifte efter hende begyndt 6 Juni 1801, sluttet 7 Okt. f. A. Gjendele tagerede til 36 Rdl. Anna Laurence Hvas fik 23 Jan. 1767 Bevilling til at vies hjemme til Peder Jensen Holm. Petronelle Marie Hvas fik 5 Aug. 1772 Bevilling til at vies hjemme til Peder Hageman.¹

Pastor Hans Hvas.

§. 69—71.

Han har skrevet „Sjælens Opføttelse til Gud i Psalmer, ved Eusebius“. Kbhvn. 1787.²

---

1. Disse Meddelelser hidrøre fra det Norske Rigsarkiv.
2. Lærde Efterretninger 1788, 364. Worms Lex. 276.

Justitsraad Jens Hvasf.

S. 76—85.

Anna Magdalene Molbrups Forlovelse med Ritmester Fischer fandt Sted den 5 Decbr. 1773, ikke fuldt 5 Maanedet efter Jens Hvasf's Død.³

Kammersekretær Jens Hvas.

S. 90.

I Ryerups og Krafts Litteraturlexikon af 1820 findes S. 276 en mere fuldstændig Opregning af Jens Hvas's Skrifter. Naar det hedder, at Jens Hvas blev Student, tør dette drages i Tvivl. Jeg har i Universitetetsmatriklen ikke kunnet finde hans Navn i de Aar, der ligge nærmest omkring hans formodede Fødselsaar 1726.⁴ Der er heller ikke andet Vidnesbyrd om, at han var en Søn af Jens Hvas paa Binderslevgaard end det, at han findes paa Stamtavlen hos Giesing.

Proprietær Hans Hvas til Østergaard.

S. 91.

Østergaard i Gudum Sogn var, efter Trap, tidligere en Sædegaard. Konrad Lundsgaard, Hvas's Svigerfader, var gift med Else Johansdatter Farre og var, før han købte Lergrav, Forpagter paa Laarupgaard. Han og Hustru fik 24 Decbr. 1756 Bevilling til at sidde i uskiftet Bo med umyndige Børn.⁵

3. Viborg Samler for 1774 Nr. 1.

4. En Jannus Hvasf, Student 29 Juli 1741, 18 Aar gl., altsaa født 1722 eller 1723, er sikkert Jens Madsen Hvas, Sognepræst til Durup og Tøndering.

5. 3hd. Reg. f. 548.

Tillæg og til Fortsættelse af
Første Del.

Pastor Erik Christian Grøve Hvas
og
Anna Mariche Hec.

§. 1—5.

Tillæg og Rettelser findes i 2 Del §. 171 ff. Naar det her er anført, at Anna Mariche Hec maaffee døde hos sin Broder, der var Præst i Borup, er det dog rimeligere, at hun døde hos sin Datter Karen, der fra 1770—1800 boede i den i Borup Sogn liggende Duft Mølle. I Septbr. 1882 besøgte jeg, F. Svass, Søndberg; men Præstegaarden, liggende op til Kirkegaardens sydlige Side, var ombygget i den senere Tid og indeholdt, naar undtages Kirkebogen, intet Minde fra Hvas's Tid. Søndberg By var iverigt stor og Omgivelserne venlige.

I.

Justitsraad Christen Hec Hvas
og hans Søn
Christian Hvas.

Tillæg findes i 2 D. §. 172 og 174. I Udvalg af L. Engelstofts Skrifter 3 B. Kbhvn 1862 §. 176 findes et Brev til Gehejmraad Rosencrone, dat. Paris 5 Germinal An 7 (²⁵/₃ 1799) hvori Engelstoft skriver: „Alle tale om ham (Buonaparte) med Beundring. Justitsraad Svass's Søn har spist med ham hos Cit^e Helvetius, Onke af Philosophen H. Ritmester Friboe havde en kort Samtale med ham i Italien, men var ikke tilfreds med den Opmærksomhed, Buonaparte viste ham“. See om Md. Helvetius 1 D. 87.

Til 1 D. §. 17. Efter min Onkel, Højjægermester M. P. Svass's Død i 1864 kom jeg i Besiddelse af en Del Aktstykker, ved-

kommende Arvesagen efter Christian Hvas, der døde den 17 August 1824, og hans Moder, Christiane Jakobine født Simon, der døde den 6 Novb. f. A. Efter disse Aktstykker¹, der indtil den Tid vare mig ubekendte, synes Justitsraad Spengler, Forvalter ved Kunstakademiet, der havde forrettet Justitsraad Hvas's danske Sager, 1 D. 82 og 91, først at have faaet Underretning om Christian Hvas's og hans Moders Død, og da han sad inde med Pengeeffekter for Familien, navnlig 16 Stkr. asiatiske Aktier, hævede Fru Hvas's Pension og ubetalte hendes to Søstre Goldstuffer, altsaa formentlig Halvsøstre, den Understøttelse, de nød af hende, satte han sig strax i Bevægelse, og Man seer, at han den 17 Septb. 1825, altsaa dog først henved tre Fjerdingaar efter Fru Hvas's Død, har tilskrevet Advokat Larcher de la Fontaine i Paris, til hvem ogsaa Præsten ved den protestantiske Menighed i Paris, Grepp, rimeligvis efter hans Opfordring, har henvendt sig. Larcher de la Fontaine erklærede, at det af Fru Hvas til Mad. Martin udstedte Testamente let vilde kunne omstødes og sendte Formularer til Fuldmagt og Attester m. v. Spengler fik Lottoadvokat Damkjær i Kjøbenhavn til at tage sig af Sagen, skrev til Stiftskommissionen og satte Udenrigsdepartementet i Bevægelse. Damkjær gjorde ogsaa min Nifel, M. P. Hvas, dengang Rancellist i Udenrigsdepartementet, bekendt med Sagen; men M. P. Hvas kunde imidlertid ikke have nogen Interesse for dette Anliggende, da Man her i Landet gik ud fra, at Enkefru Hvas i Paris havde arvet sin Søn Christian, og hendes Formue, selv om det af hende til Fordel for Mad.

---

1. 1) Brev af 19 Novb. 1825 fra Advokat Larcher de la Fontaine til Pastor Grepp (el. Goepp?), Præst ved den protestantiske Kirke i Paris, i hvilket Brev det bl. A. siges, at Justitsraad Hvas døde le 24 ventose An 11 (15 Marts), medens Enkefarsens Protokol har 16 Marts 1803, 1. D. 92. 2) Brev 21 Jan. 1826 fra Lottoadvokat Damkjær til Rancellist M. P. Hvas. 3) Brev 9 Mai f. A. fra Stiftskommissionen i Kjøbenhavn til Justitsraad Spengler. 4) Brev April 1826 fra Ud. Dep. til Damkjær. 5) Do. til Do. 6) Brev 22 Septb. 1827 fra Ud. Dep. til Rancellist M. P. Hvas med Bilage.

Martin oprettede Testamente blev omstødt, alene vilde kunne gaae i Arv til hendes Slægt, bl. A. til de to nævnte Halvsøstre, om hun i det Hele havde andre Slægtninge, end netop dem. Sagen gik imidlertid i Staa eller førte ikke til noget Resultat. Mad. Martin, med hvem jeg, F. Hvasf, selv har talt, forblev i Besiddelse af de Afdødes Efterladenskaber i Passy, og efter Spenglers Død i 1839, indbetaltes der i 1841 af Eksekutorerne i hans Bo, Schönberg og S. L. Fröhlich, til Kjøbenhavns Overformynderi paa Christian Hvasf's Navn de ovenomtalte 16 Stkr. asiatiske Aktier, der siden kapitaliseredes og med Renter og Renters Renter i indværende Aar, 1883, udgjorde i Alt 23,503 Kr. 49 Ø., som nu tilfalde Overformynderiets Reservefond,² da der ingen Arving findes til Kapitalen paa Fru Hvasf's Side og Slægtningerne paa Christian Hvasf's fædrene Side uheldigvis ingen Arveret have til den.³

---

2. Jfr Fr. 11 Septbr 1839 § 17, 2 Mbr. og Rgl. Resol. 3 Febr 1804 samt Brev fra Overformynder Th. Petersen til F. Hvasf af 17 September 1883.

3. Selv om det muligvis forholdt sig saaledes, at Christian Hvasf's Moder efter fransk Ret ikke var berettiget til at arve mere end Halvdelen af Sønnens Formue, hvilket efter Code Nap. III Chap 3 i alt Fald ikke er ganske tydeligt, og selv om Arveforholdet nu bedømtes her efter fransk Ret, vilde dog kun Halvdelen af den opsamlede Kapital kunne komme til Deling i Christian Hvasf's fædrene Slægt, og den vilde der spinde ind til et ubetydeligt Beløb for hvert enkelt Medlem paa Grund af de i den lange Mellemtid af andre Familier ved Giftermaal og Arv erhvervede Adkomster til Deltagelse i Arven. Alt dette vilde endnu forudsætte, at det lykkedes at besejre de Hindringer, som en Række af Præscriptionsbestemmelser og navnlig Overformynderiets Reservefonds Ret til Kapitalen vilde lægge i Vejen, og Sagen vilde desuden medføre saa mange Udgifter og kræve saa megen Tid, at den vel vilde kræve mange Aar for at føres til Ende. Derfor er der fra min, F. Hvasf's, Side ikke foretaget noget Strid til Erhvervelse af denne Kapital for Familien.

II.

Anna Elisabet Hvasf og

Pastor Anders Munchert Hopp.

Lillæg og Rettelser findes i 2 D. 172 og 177.

III.

Karen Hvasf,

Peder Hornp og Lars Ploug.

En Rettelse findes 2 D. 173. Plougs Portræt bevares af Fru Pind (S. 21 Note 8), der vurderer det meget.

IV.

Provst Anders Hvasf,

Gjertrud Hedevig Hopp og Sofie Kathrine Dnysel.

Rettelser findes 2 D S. 173. Det vil erindres, at Provst Anders Hvasf havde 3 Sønner og to Døttre. Medens vi Intet have at tilføje til Døttrene uden den Bemærkning, at naar den ene af dem, Mette Kathrine, havde en Søn, der blev kaldet Anders Hvasf, vil Man kunne vente Navnet Hvasf videre forplantet ad denne Vej, skulle vi derimod til Sønnerne dels gjentage, dels tilføje Følgende:

1. Erik Christian Grave Hvasf blev født i Marts 1764 og døbt 5 Oktober s. A. i Suedsted, blev konfirmeret 1781 og blev Degn i Nors i August 1795. Han blev d. 8 Novb. 1795 ægteviet til Jomfru Sidsel Marie Bjering, Datter af hans Formand i Embedet, Christen Thomesen Bjering, og døde i Nors, 42 Aar gammel, d. 19 Februar, begr. d. 2 Marts 1807.¹

---

1. Efter Rigstalen over ham, der er i mit Bærg.

Han havde to Sønner, der begge hed Anders. Den første døde som lille, 1 Del 26, den anden, 1 D. 27, efterlob derimod Alkom og stiftede en talrig Linie, om hvilken vi haabe at kunne meddele det Fornødne paa en Stamtafle.

2. Thomas Hopp Svass, 1 D. 27, døde vistnok i Efteraaret 1818 i Rer, 52 Aar gammel. Han havde 1 Søn og 7 Døttre. Om disse henvises til 1 D. 27 og 28. Sønnens Descendents vil, om muligt, blive optaget paa Stamtavlen. Der gjælder her den samme Bemærkning, som ovenfor, at Navnet Svass igjennem denne Linie dels er vegen for et andet Tilnavn, dels rimeligvis igjennem Døttrene er eller vil blive overført til Andre, der ikke ere berettigede til at benytte det som Familienavn.

3. Bent Johan Svass, 1 D. 29. Hans første Kone hed Anna Elisabeth Smith, 2 D. 173. Om hans eneste Søn, Adolf Frijs Svass, skulle vi tilføje følgende: De Datoer, der findes opgivne i 1 D., ere meddelte af hans Søster, Fru Bredahl, men ere ikke rigtige. Jeg har to Gange besøgt ham, i 1856 i Juli Maaned, og i 1866 i Septbr., og har hver Gang tilbragt en Dags Tid i hans Hus og med Udflugter i Omegnen af Stuttgart sammen med ham og hans Familie. De nedensfor anførte Opgivelser hidrøre fra ham selv, hans Hustru og Døttre. Han er født den 23 Okt. 1811, blev Bogtrykkersevend 1829, forlod Kjøbenhavn i 1830 og drog over forskellige tydske Byer til Stuttgart, hvor han ankom den 10 Jan. 1832. Efter at have arbejdet paa forskellige Steder blev han den 1 Okt. 1836 Bestyrer af et nyt Bogtrykkeri, kaldet „Verlag der Klassiker“. Fra 10 Novb. 1837 blev han Faktor i det Cottaske Bogtrykkeri med en Løn af omtrent 2000 fl. foruden fri Bolig. 1851 begyndte han ved Siden af denne sin Stilling et Gartneri, navnlig som Blumist, og bragte det i denne Retning til noget ret Anseeligt. Jeg har besøgt hans Have, Værthuse og Udsalg. Destoværrer indlød han sig paa Spekulationer i Børspapirer, satte sin Formue overstyr, spillede videre paa amerikanske Statspapirer og var uheldig. Den 20 Aug. 1867 endte han sit Liv. Han var to Gange gift 1, 16 Mai 1840 med Emilie Pernau, Datter af

Hofmaler Bernau i Stuttgart. 2 Døttre, Ida Magdalene f. 25 Okt. 1841 og Augusta Emilie f. 22 Okt. 1843. 2, 17 Apr. 1857 med Amalie Küstner, hvis Fader var Lithograf i Stuttgart. 1 Datter, Agnes, f. 8 Febr. 1858. Jeg har Fotografier og adskillige Breve fra ham og hans Familie. Da han ikke har efterladt Sønner, sluttes hans Linie med ham.

V

Hedevig Sabine Hvas,
Hans Adolf Brorson.

VI.

Frants Hvas,
Ellen Cecilie Færch og
Tyge Thygesen.

S. 32.

Til min Bedstefaders Levnetsløb har jeg Intet at føje. Dog er det en Fejltagelse, at han skrev sit Navn med et dobbelt w; det var kun enkelt og det korte s staaer sidst. Med Hensyn til min Stedbedstefader Thygesen kan tilføjes, at han var født 1767 i Skelum Kro, som hans Fader dengang ejede. Først to Aar senere købte Faderen Dalsgaard, 1 D. S. 41 Note 2. Hans Moder, Maren Nielsdatter, var født i Hobro Huse. Hendes Søster Ellen Nielsdatter blev gift i Dalsgaarden i Mars og var Moder til Proprietær Niels Poulsen til Rolsøgaard, fra hvem den talrige Proprietær-Familie Poulsen stammer¹. Der var mellem Slægterne Poulsen, Dinesen og Thygesen ikke lidet Lighed i Henseende til den Dygtighed,

1. See Slægterne Poulsen og Dinesen af Fred. Barfod, Kbhvn. 1877.

hvormed de arbejdede dem opad og fremad: men Thygesen var en Menneskealder forud. Hans Fader blev Sædegaardsejer i 1769, medens Niels Poulsen først købte Rolsøgaard 1816, og Thygesens Giftermaal, personlige Evner og større Formue førte ham ind i større Forbindelser. Af Thygesens Breve til min Fader lod der sig vistnok uddrage et noget mere fylldigt Billede af hans Handler om Ejendomme, hans Forpagtninger og deres Bestyrelse; men for at gjøre et virkeligt Lidsbillede deraf, vilde der dog behøves mere Stof, end vi raade over. Hans Børn, min Faders Halvsøffende, 1 D. S. 45, vare:

1. Maria Francisca Thygesen. Hun døde af Brystfyge i en Alder af 65 Aar, under et Sommerophold paa Fredensborg, den 9 August 1873, og blev begravet den 16 f. M. paa Frederiksberg Kirkegaard. Hendes Mand, Christian Hjortholm Lund, født den 28 August 1803, følte sig lamslaaet ved sin Hustrues Bortgang og døde 6 Dage efter, den 15 August, i en Alder af 70 Aar. Han blev begravet ved sin Hustrues Side den 26 August. I Kjøbenhavn ejede Lund først i Forening med Folketingsmand Hasjelbalch en betydelig Gaard paa Vesterbro Matr. Nr. 58, gl. Nr. 58, nuværende Nr. 61 og 63, over hvilken Ejendom senere Dannebrogsgade er udlagt. Derefter ejede han den store Gaard paa Kjøbmagergade mellem Kannikestræde og Skindergade, der i daglig Tale kaldes Himmerig, og desuden Gaarden Matr. Nr. 76 a, Gade Nr. 25 paa Vesterbro. Deres Datter Tygine, født den 4 Marts 1845, blev den 2 April 1867 gift med sit Næstsøffendebarn¹, Frederik Gerhard Johannes Graae, født den 31 Decbr. 1841, nu Fuldmægtig i de sjællandske Statsbaners Hovedrevisionskontor. De eje og beboe Stedet Nr. 9 i Frederiksberg Pileallee og deres Børn ere: Marie Christine Gjertrud Graae f. 15 Febr. 1869, død 30 August 1870, Christian Niels Hjortholm Lund Graae f. 24 Mai 1870, Tyge Gerhard Graae f. 31 Decbr. 1871, Waldemar Johannes Graae f. 28 Marts 1873, Marie Christine Graae f. 25 Febr. 1876,

---

1. Graaes Farmoder, Gjertrud Hjortholm, var Søster til Tygines Farmoder Karen Hjortholm, 1 D. S. 45 Note 10.

Ingeborg Nicoline Graae f. 21 Jan. 1879, Gudrun Margrethe Graae f. 1 Mai 1880, Ellen Cecilie Graae f. 6 Decbr. 1881. Sidstnævnte Datter bærer altsaa sin Oldemoder, Ellen Cecilie Færchs Navn.

2. Frants Thygesen og hans Hustru leve begge og boe i Frederiksberg. Datteren Cecilie er ugift. Derimod blev Datteren Marie den 21 Mai 1873 gift med Caspar Christian Ulrich Kragh, født den 28 Mai 1839 i Lintrup i Lørninglen i Sønderjylland. Faderen Peder Kragh, der var Præst her, blev senere forflyttet til Dsby ved Haderslev og døde i Paaassen 1883 efter at have virket som Præst fra 1818 til 1880. Sønnen C. C. U. Kragh blev Student fra Haderslev Skole 1858, Kandidat 1864, Huslærer paa Aonsberg fra 1 Novb. samme Aar til 30 Okt. 1871, personel Kapellan for Vellef Menighed i Aarhus Stift den 17 Novbr. f. A. og derefter den 17 Juli 1876 Sognepræst for Gislum og Bonsild Menigheder i Viborg Stift. Han og hans Hustru have følgende Børn: Ejnar Thygesen Kragh, f. i Vellef den 3 Maj 1874, Olaf Thygesen Kragh, f. i Gislum d. 28 Juli 1877 og Marie Thygesen Kragh f. i Gislum d. 26 Oktbr. 1882.

1.

Proprietær Erik Christian Andreas Hvasf

til Høstemark, og

Johanne Margrethe de Neergaard.

1 D. S. 46—49.

Christian Hvasf's Enke, Tante Hanne, flyttede, efter at hendes Moder, Fru Neergaard, den 27 Mai 1861 var død paa Bivebrogaard, over til Mariager. Her døde hun, 70 Aar gammel, den 15 Marts 1876, blev bisat i Mariager Kirke den 22 f. M. og førtes derfra til Mou Kirkegaard for at hvile ved sin forlængst forudgangne Husbondes og Søns Side.

Hun var Enke i 42 Aar. Hendes Mand's Død neppe halvandet Aar efter deres Bryllup højede hende dybt; men hun levede

dog et nyt Liv i deres eneste Søn Frants. Da denne begavede Dreng bortkaldtes i 1849, kun 15 Aar gammel, bøjedes hun til Jorden af Sorg, og hendes Kraft blev i egentlig Forstand brudt. Hun flyttede fra Aalborg til sin Moder paa Vivebrogaard, det Sted, som hun elskede saa højt, men som nu ikke ydede hende Trøst. En kort Tid tilbragte hun efter eget Onske paa Sindsfygeanstalten ved Aarhus, men rettede sig snart saa meget, at hun atter kunde vende hjem. I Aarenes Løb gjenvandt hun sin Egenvægt i Sindet, og hendes Hus i Mariager, der i Bohave og indre Ordning bevarede Minder fra hendes Lykkes Dage, blev, hvad hendes Hjem altid havde været, et Kjærlighedens og Gjæstfrihedens Hjem. Der var dog, som Pastor Using i Mariager, der holdt en sjelden varm og beaandet Tale ved hendes Baare, bemærkede, een Tanke, der gik igjennem hele hendes Liv og stille og ofte ubemærket lyfte af hendes Dje og hendes Tale, som saa at sige bar hende op og efterhaanden forvandlede hendes Sorg, først til Resignation og saa til en Kilde til dyb Glæde, og det var Tanken om og den uroffelige Tro paa, at hun, naar hendes Time kom, skulde samles med sin Mand og sin Søn. Den, der ikke forstod og vidste dette, sagde Pastor Using, han kjendte ikke gamle Fru Svass. I den Tro og i det Haab lukkede hun glad sit Dje.

Tante Hanne havde fortrinlige Evner og et varmt Hjerte. Hun omfattede i høj Grad sin egen og sin Mandes Slægt med deltagende Hengivenhed. Et Vidnesbyrd herom er det, at hun ved sit Testamente af 20 Septbr 1867 med Tillæg af 25 Januar 1873 har bestemt 40,000 Kr. af sin Formue, der hidrørte fra Salget af Høstemark, til et Legat til Fordel for Agnaterne i de to Slægter Neergaard og Svass, der nedstige fra hendes og hendes Mandes Forældre, altjaa fra Johan Michael de Neergaard og Margrethe Grotum Møller til Vivebrogaard og Frants Svass og Ellen Cecilie Færch til Randrup. Den ældste Mand i den ene af disse to Slægter træder sammen med den ældste Mand i den anden Slægt, og i Forening danne de Bestyrelsen. Legatets Renter, der antages at udgjøre 1600 Kr. om Aaret, deles i otte Portioner, af hvilke tre

tilfalde hver Slægt og den ene, den syvende, efter Omstændighederne kan lægges over til den ene eller den anden Side. Portionerne ubdeles fortrinsvis, men ikke ubetinget, til de Trængende i Familien. Af den ottende Portion anvendes 40 Kr. om Aaret til Vedligeholdelse af Gravstedet paa Mou Kirkegaard, medens Resten, 160 Kr. med Fradrag af Udgifter, ere Honorar for Bestyrerne¹.

2.

Maren Laurence Hvasf og
Inspektør Ludvig Christian Rosenbeck
 paa Lindenborg.

1 D. S. 49.

Ernstine Francisca Rosenbeck døde i Kjøbenhavn Skjærtorsdag den 2 April 1863 af Sukkerhyge, og blev begravet 8 April paa Holmens Kirkegaard. Hun havde megen Humor, Talent for Digtning, og var meget religiøs. Christian Rosenbeck døde samme Aar, den 1 Oktober, begravet 9 Oktober paa Blensstrup Kirkegaard. Maren Laurence, der havde Navn efter sin Mormoder, Maren Laursen eller

---

1. Dette er den endelige Ordning. Testatrix havde ved Testamentet først indsat sin Broder Ferdinand Neergaard og min Fader, Sftid. A. N. Hvasf, til Bestyrere; men da begge døde før hun selv, indsatte hun sin Broder Jakob Neergaard i Norup til Enebestyrer for Livstid. Efter hans Død den 29 April 1883 er hendes ældste Broder Andreas Neergaard til Jomfrubakken og jeg blevne Bestyrere. Legatportionerne ere ogsaa indtil videre bortgivne af Aføde selv. Saaledes nyder hendes yngste Søster, Fru Hansine Petersen til Duegaard for Livstid 400 Kr., hendes Broder Jakob eller nu hans Enke, Hedevig, sødt Voss, 600 Kr., hendes Søsterdatter Grethe Kruse, sødt Færch, 200 Kr., og Cecilie Rosenbeck 200 Kr. Fru Petersens Portion gaaer efter hendes Død over paa hendes Søn Frants Neergaard Petersen og der vil endvidere ved Ledighed i Portionerne efter Fru Petersens Død være at tillægge hendes tredie Søn Erik Christian Andreas et Besøb for Livstid. Cecilie Rosenbecks Portion gaaer efter hendes Død over paa Frants Thygesen, om han overlever hende.

Larsen, og som indenfor Familiens Grændser altid kaldtes Tante Nence, overlevede altsaa de to af sine Børn. Hun døde i Kjøbenhavn den 11 Juni 1869 i sin Lejlighed i Frederiksberggade Nr. 32, 2 Sal, som hun havde beboet i mange Aar og som hendes Datter Cecilie endnu har beholdt. Hendes Alder var omtrent 75¹/₂ Aar. Hun var i en sjelden Grad rolig, befindig, forstandig og tilfreds med sine smaa Kaar. Hun var agtet af Alle, der kjendte hende, og med sine smaa Midler viste hun Gjæstfrihed mod Mange.

3.

Justitsraad Anders Nicolai Hvasf
til Nørgaard, og
Kirstine Dorothea Schmidt.

Min elskede Fader havde den Sorg i sine sidste Leveaar at see sin Broder paa Randrup bortkaldes 1864 og sin Søn Andreas 1866, ligesom Michael blev meget svag og jeg selv paa Grund af Sygdom maatte opgive mit Embede 1864. Han bevarede dog derunder sin befindige og resignerede No og søgte ligesom at stille en Modvægt op mod Sindets Bekymringer ved uden Hvile at fordybe sig i sine Forretninger. Han var af den gamle Skole; Arbejdet var for ham hans andet Liv. Han bemærkede ikke, at det voxede med hver Aar, og at det tilsidst sled ham op. Egnen søgte Naad hos ham, det kostede jo Intet, og lagde sine private Anliggender i hans Haand, det kostede heller ikke Noget. Hans Bogføring voxede næsten til et Bogholderi. De to sidste Aar af hans Levetid optoges navnlig af eet stort Arbejde, det at ordne hans afdøde Broder Marcus's Anliggender. Det lykkedes ham at tilendebringe dette Arbejde inden han døde. I Efterommeren 1866 fulgte han min Broder Michael, der for sit Selbreds Skyld tog til Madeira, paa Vej til Paris. Rejsen til Madeira gif nemlig over Bordeaux og Lissabon. Han følte sig

dengang endnu vel og forskriftet ved Rejsen, og det Maal, han havde sat sig som Grændse for sin Embedsvirksomhed, den 1 Novbr. 1867, da han fyldte 70 Aar og da han efter Loven var berettiget til at trække sig tilbage, laae nu kun 1 Aar fjernt i Tiden. Men dette Maal skulde han ikke naae. Vinteren tog paa hans Kræfter. I Mai Maaned foretog han en besværlig Embedsrejse, overanstængte sig, blev meget syg og gjenvaandt ikke mere sine Kræfter. Stadigt sank disse, og Lørdag den 21 Septbr. 1867 Kl. 4 Eftm. sov han stille hen, omgivet af sine to Sønner — jeg var nogle Dage før kommen tilbage fra Sandefjord — sine Svigerdøttre, tre Børnebørn og Husets Egne. Hans Fordefærd fandt Sted den 28 s. M. paa Bælum Kirkegaard, under en overordentlig stor Deltagelse fra alle Sider. Under Bisættelsen svævede en lille Fugl, der var bleven indespærret i Kirken, næsten hele Tiden over Risten med dens mange Krandsse, et Billede paa den frigjorte Aand, der dvælede endnu nogle Øjeblikke i den store Vennekreds for derefter at svinge sig mod det Høje.¹

1. Bkg. om Dødsfaldet findes i Aalborg Stiftstid. for 25 Sptb., Nr. 235, der ogsaa indeholder en lille Nekrologi. I samme Blad for 8 Oktb. Nr. 246 findes af en Indsender følgende „ved et Buds Uletterretlighed i otte Dage forsinkede“ Meddelelse om Fordefærden den 28 Sptbr: „Justitsraad Hvasz til Bælum Mørgaard stedtes igaar til sin sidste Hvile paa Bælum Kirkegaard. Sjæliden er seet talrigere Viigfølge end det, der fulgte den gamle Justitsraad til Graven. Den Afjælede var bisat i Kirken, hvor Følget samlede. Den rigtignok ikke store Kirke var næsten overfyldt; den var smagsfuldt pyntet med Grønt og Blomster, og Viigkisten, der stod i Chordøren, omstraalet af 36 brændende Lys, dannede en broget Krandssehob. Efterat Indledningspsalmen: „At sige Verden ret Farvel“, var affungen, holdt Stedets Præst, Provst Møller, en smuk Tale, hvori han heldigt overførte et Apostelford paa den Afbøde og hans Livsvandel, og hvori han tillige røbede sit fortlørlige Kjendskab og sin Kjærlighed til ham og hans Familie. Efter Talen blev affungen en Cantate af Herrer og Damer, der, vel udført, øvede en gripende Virkning, imedens netop en Træfugl i samme Øjeblik fra sit Stjul i Kirken uafsladeligt slagrede over Risten, som vilde den fremkalde hos de Tilstedeværende Psalmeistens Billede om „de ubekjendte Strande“. I det Liget udbares af Kirken, laae man i Waabenhuset flere yngre Mænd og Piger af Bondestanden staae med Krandsse paa Armene, som formodentlig vare bestemte til Risten eller den tildækkede Grav. Efter at Liget var nebsænket i det murede

Efter Faders Død blev Boet ført for fælles Regning indtil 1 Mai 1868, da min Broder Michael efter Faders Bestemmelse overtog Nørsgaard og en Fæstegaard for 25000 Rdl. Nørsgaard blev bortforpagtet, og den nye Herredsfoged, Kammerjunker, Appellationsretsraad Wøldike, lejede Bopælen. Der holdtes Auktion og dermed var Hjemmet opløst og udslettet, kun ikke af Mindet. Faders Bo stod under Behandling i 11 Aar, uden at der i dets egne Forhold var nogen Nødvendighed for dets Behandling i dette lange Tidsrum. Det stod først under den ordinære Skifteret i Bøllum, men da denne forsømte det, bragtes det ved Exekutorbevilling af 27 Oktbr. 1874 under Sagsfører Hasselbalch i Aalborg og Godsinspektør Copmann paa Ravnholt, min Faders forhenværende Fuldmægtig. Det sluttedes den 29 Juli 1878 og en Kontinuationsopgjørelse fandt endnu Sted den 11 Septbr. 1880, efter at en ikke lille Del af Boets udestaaende Fordringer havde maattet stryges som ikke erholdelige.²

Gravkammer, talte Provst Møller, som forrettede Jordpaastykkelsen, atter, idet han i hjertelige Ord bød den Afdøde i de enkelte Familielemmers og eget Navn det sidste Farvel. Hermed adskiltes det talrige Følge i dyb Afvær og man saae Taarer glinse i mangt et Øje, i Ynglingens, som under de graae Haar. Og det var visstnok mere end den almindelige Følelse, der griber de fleste Mennesker ved Gravens Rand, som ved denne Lejlighed kom tilsyne; thi ikke at tale om, hvad den Afdøde var for sin Familie, saa havde han i sin mangeaarige Virksomhed her paa Egnen, ved sin personlige Elfskærværdighed og Lige-fremhed, ved sin Humanitet og Mildhed som Embedsmand og Dommer, ved sin Gævmildhed og hjælpende Haand vundet udbredt Venstreb og Kjærlighed, og selv i fjernere Egne, hvor Justitsraad Svafs henlevede sine første Embedsaar, lever Erindringer om hans Humanitet og Retssind blandt de Ældre, som der have overlevet ham og kunne mindes hans Færd.“

Den 29 September 1867.

x

2. Det kan til Erindring i Familien maaskee nævnes, at min Fader ved sit Testamente af 30 August 1867 oprettede tre Legater, et paa 2000 Rdl. til livsvarig Rentenhjælp for hans Søster Laurence Rosenbeck, et paa 5000 Rdl. for sin Svigerinde Conrachine Schiellerup og et paa 15000 Rdl. for Fanny Kirstein. De to første Legater faldt ved Legatnydernes Død den 11 Juni 1869 og 22 Novb. 1876 tilbage til Boet; det tredje blev den 28 Novb. 1881 kontant

Min Faders Minde lever endnu i frisk Erindring i den Jurisdiktion, han styrede som Birkedommer fra 1822 og som Herredsfoged fra 1831 til sin Død 1867. Hans Villedede findes i de fleste Huse.³ Det var heller ikke ved hans Død glemmt i Frederikshaavn og Horns Herred, hvor han havde virket i sin tidligste Ungdom, fra 1824 til 1827, og hvor han havde skilt sig ved sit Sverv ligeoverfor den iøvrigt hæderlige og ærefjære Major Westenholz paa en Maade, der fandt Bifald fra alle Sider.⁴

indbetalt i Overformyndeiet for efter Legatærens Død at deles i min, F. Svaf, og min Broder A. Svaf's Linie. See under M. Svaf.

3. Jfr. 1 D. S. 54.

4. Jfr. 1 D. S. 52. Kassemangelen hidrørte fra Behandlingen af vidtløftige Boer og udgjorde 6 à 7000 Rbl. Min Fader har herom optegnet: „Det var klart, at dette Belsøb stak i Ejendommen Frydenstrand, som W. havde indkjøbt og opbygget, og hvor han havde indrettet Lokale til Ting og Arresthus, hvoraf han havde 150 Rbl. i aarlig Leje. Han paastod, at denne Ejendom gav tilstrækkelig Sikkerhed for det, han skulde, at Man burde have givet ham Tid til at indkræve sit betydelige Tilgodehavende i Jurisdiktionen, og at Man ikke, ved at berøbe ham Embedet, skulde have affaaen ham fra de Indtægter, som kunde have dækket det Manglende. Han bestyldte et lidet Parti i Byen, som havde sammensvoret sig imod ham, for at have beredt ham denne tunge Skjæbne, og deri havde han vistnok Ret. Men var den første Medfart streng, blev den paafølgende desto billigere. Faa Dage derefter (efter at min Fader havde tiltraadt Embedet) kom Kongen. Medens jeg afhaandlede med General Bülow, hvad der næste Dag skulde inspiceres, kom Kongen ind i Værelset og vilde selv høre, hvad der var at forevise og hvad der havde givet Anledning til W.s Suspension. Efterat jeg havde sagt ham dette og tilføjet, hvad jeg vidste at sige til Mandens Undskyldning, yttrede Kongen, at W. havde været een af hans bedste Officerer i Krigen Tid, og tilfjendegav, at han vilde see ham, og at dette kunde skee, naar han kom til Frydenstrand for at lade sig Tingstue og Arrestere forevise. W. mødte i Porten til Frydenstrand, hans Frue med Børnene stode i Række paa den ene Side af Husdøren, og Kongen var saa naadig — til megen Græmmelse for det ovennævnte Parti — at gaae ind i Huset. Besøget efterlod vistnok et godt Indtryk baade hos Kongen og Generaladjutanten.“ Bülow lovede min Fader at have W. i Erindring og holdt sikkerlig Ord; thi skjønt min Fader stadig indberettede til Kancelliet hvad der var dækket, hvad der var i Kasse, og hvad der manglede, fik han aldrig Svar. Undersøggelsen sluttedes i Juni 1825; men det Belsøb, der endnu manglede, c. 1000 Rbl., kunde først tilbejbringes lidt efter lidt af Embedets Indtægter. Af disse oppebar

Det skyldtes min Fader, at Sparekassen i Bælum oprettedes. Han var dens Bestyrer til sin Død. Endvidere købte min Fader Bælum Kirketiende i Boet efter Proprietær S. T. Glud til Dragsgaard for til Indkjøbspris at udstykke den mellem Tienderne. Af de 8 Gaarde og 15 Huse, han havde købt til Nørgaard, havde han inden sin Død solgt de 5 Gaarde, een blev solgt strax efter, een skulde følge med Nørgaard, den sidste og de tilbageværende Huse bleve af Boet afhændede for 5000 Rdl. til Thorup, Gjer af den efter min Fader opkaldte Gaard, Anderstrup, i Lyngby.

Det laae ikke for min Fader at give sig af med Politik. Han nøjedes med at ryste paa Hovedet ad de for en fjernere Sagttaget mange bedrøvelige Træk, der gjordes i Styrelsen af vore inden- og udenlandske Anliggender i Eiden fra 1848 til 1864. Stærkt opfordret gav han dog en eneste Gang efter og stillede sig mod Kredsens fler-aarige Folketingsmand, Niels Peter Hansen, vor forhenværende Smed i Bælum, da Spørgsmaalet forelaae om den Grundlovsindskrænkning, der gennemførtes i 1866. Min Fader vilde gaae ind paa denne, N. P. Hansen, der paa sin Fod havde gennemvandret hele Kredsens og forud havde ladet sig give Løfte om

min Fader kun saa mange, som han behøvede for netop at leve. W. blev i 1826 forflyttet til Mars og Slet Hdr., og min Faders Konstitution i Embedet ophørte den 1 Jan. 1827. Efter at Konstitutionen var ophørt, indsendte Amtmand Graah i Hjørring, af egen Drift og egenhændig, til Kancelliet et Vidnesbyrd, der findes ved Faders Virkedommerbestalling, Kcl. 3 Dp. Nr. 26, og lyder saaledes: „Ved ærbødigst at fremsende indesluttede Skrivelse fra Virkedommer Hvasß (om at Embedet var overleveret Kapt. Flindt), tillader jeg mig endnu engang at gjentage, hvad jeg ved foresaldne Lejligheder alt oftere har ytret, at han under Administrationen af det Embede, i hvilket han nu i henved tre Aar har været konstitueret, saavidt jeg formaaer at skjønne, i det Hele har vist en udmærket Embedsduelighed og en sjelden Konduite, der har havt til Følge, at Tingene have faaet en anden Gang i Jurisdiktionen, og Beboerne en bedre Stemning, end forhen var Tilfældet; og da han med disse Egenskaber forener en ædel og reiffassen Karakter, hvisaarsag han og her vil efterlade sig et hæderligt Minde, saa anseer jeg det for Pligt nu ved hans Fratrædelse at anbefale ham til det høje Kollegii særdeles Bevaagenhed. Hjørring den 27 Januar 1827. Graah.“

Stemmer, vilde derimod aldrig — aldrig — give Slip paa Frederik den Syvendes Grundlov. Ved alle andre Lejligheder vilde han have anseet det for en Pligt, sagde han, at aftræde sin Plads til den højtagtede Mand, der stillede sig mod ham, men her forbød højere Hensyn og Samvittighed ham det. Den stikkelige N. P. Hansen blev valgt, men stemte — heldigvis — netop for den Grundlovsforandring, han havde givet sit Ord paa at ville bekæmpe.

Det lader sig ikke gjøre her at gaae ind paa flere Enkeltgheder i min kjære Faders offentlige og private Liv. Det bør kun endnu i Almindelighed siges, at hans store Humanitet, Arbejdsomhed og Retfind erhvervede ham Alles Venkab og Højagtelse. Dertil kom, at hans rundelige Pengeforhold, grundlagte ved Arv, men udvideede ved en sparform og jevn Levevis, satte ham i Stand til, uden Hensyn til egen Fordel og ofte til Tab for sig selv, at hjælpe Mange, der vare i Pengeforlegenhed, og at hans Hus stod aabent for Alle, hvad enten de kom som Gæster eller i Forretninger. Disse sjeldne Forhold hos en Embedsmand, som endnu støttedes ved det Fortrin, som Befiddelsen af Gaard og Gods med Herligheder giver i Landbefolkningens Dine, medførte, at Nørgaard i Virkeligheden var, ikke blot Midtpunktet, men Tyngdepunktet i hele Egnen. Det var et Udtryk for den Anerkjendelse, der skjænkedes min Faders Hus, at Omegnens Proprietærer stræbte at faae deres Sønner antagne som Volonterer paa hans Kontor.⁵

De enkelte Træk i min Faders Liv samle sig i det Billede, at han var en højt agtet Mand, hvis Godhed, Trofasthed, stilfærdige, nøjsomme og retfindige Liv bør staae for hans Børnehørn og deres Efterkommere som et Exempel til Efterfølgelse.

5. Saaledes have været i mine Forældres Hus og som Volonterer paa min Faders Kontor, Hans Folsach, ældste Søn af Nørgaards tidligere Ejer, Overkrigskommisær R. C. Folsach, senere til Fuglsø; Hans Svanholm, ældste Søn fra Gammel Biffertsholm; Jens Kjeldsen, nuværende Ejer af Havnø; Lorenz Frost, senere Ejer af Klitgaard i Venshyssel; hans Broder, Frederik Arenstorff Frost, nu Ejer af Stenigaard; de tre Brødre, Michael, Anton og Jens Brun fra Billerup ved Hjørring, m. Fl.

I 1868 lod jeg med Kirkebestyrelsens, Provstens og Biskop Laubs Samtykke paa den nordre Væg i Bælum Kirkes Kor indsette en simpel Marmortavle med den Indskrift:

Til Minde
om vore elskede Forældre,
Justitsraad, Hfgd. Birked. R. af D.
Anders Nicolai Hvasf,
f. 1797 p. Randrup, d. 1867 p. Nørgaard, og
Kirstine Dorothea Schmidt⁶
f. 1800 i Fyn, d. 1848 p. Nørgaard.
De hvile med Flere af vore Kjære paa Kirkegaarden, i vor
Familiebegravelse.

F. og M. Hvass. 1868.

Justitsraad Frants Hvasf

og

Eugenie Andrea Frederikke de Lichtenberg.

Det er en lidt vanskelig Opgave at tale om sig selv, men jeg tør dog nok for mine Børn gjenkalde Hovedtrækkene i mit Liv. Jeg var Kontorchef i Justitsministeriets 1 Departement og Alt

6. Som Tillæg til min Moders Slægt, 1 D. S. 123-124., kan det føjes, at hendes Fader, E. A. Schmidt, der efter Grev Ludvig Reventlows Tilskyndelse tog Skolelærerexamen i Kiel, derved blev den første danske Seminarist. Hans Virksomhed har fundet en udførlig og hæderlig Omtale i det af N. Masmussen Søftilde i 1883 i Anledning af 100 Aars Festen for de Reventlowste Skoler udgivne Mindekrift. Til min Moders Søftilde bemærkes:

Hendes Halvsøster Laurine Fich døde 7 Febr. 1869 i Odense. Hendes Hælsøftilde, 1. D. S. 124.

1. Sofie Fich † 7 Sept. 1880 i Svendborg, 82 Aar gl. Til hendes Mand K. Carl G. Fich † 1864, tilføjes:

3. Chr. Aug. Schmidts Enke, Chorlotte Marie Dorothea Gesner, † formentlig 1859 ved Hølstienborg. Ældste Datter, Emilie Schmidt, ugift, nu Forstanderinde for Døttreskolen i Kbhvn.

5. Conradine Schmidt, gift Schiellerup, † 22 Novb. 1876 i Kbhvn, begr. p. Bælum Kirkegaard den 4 Decbr.

fyntes at stille sig vel for os. Vor Datter Andrea fødtes den 23 Septbr. 1862¹ og den 6 Okt. f. A. blev jeg udnævnt til Justitsraad i 4de Kl. Nr. 3. Kort efter flyttede vi fra Nr. 14 i Nørregade hen i Nr. 36 i samme Gade og modtog i Logis Francis og Charles Svass fra Randrup og Gerhard de Lichtenberg fra Hessel. Francis gik paa Landbohøjskolen, Charles var Student og Gerhard skulle tage Præliminærexamen. Vort Hus og vor Familiekreds var altsaa voget, og vi lovede os Glæde af denne Forøgelse. Men Lykken varede kun kort. Paa Grund af Overanstængelse i mit Embede² i Forbindelse med særligt tilstødende Omstændigheder blev mit Helbred i Foraaret 1863 knækket. Jeg tilbragte Sommeren lige til midt i Oktober Maaned paa Føhr, den sidste, da Den var i dansk Haand, og da Selskabet var mere livligt og udsøgt end nogensinde før. Men Opholdet her bragte ingen Hjælp. Sen imod Jul maatte vi have vort Hus i Kjøbenhavn og tage til Bidstrup, og da Foraaret kom, maatte jeg, baade efter min Sygdoms Natur og opfordret dertil af Ministeren, ansøge om min Afsted, der ved Kgl. Resolution bevilgedes fra 1 Juni 1864 med Pension efter Pensionsloven. Det var mig en haard Skjæbne. Den Fremtid, jeg i Tankerne havde bygget paa min Stilling, til

1. Andrea Kirstine Dorteaa, opkaldt efter begge sine Bedstemødre, døbt Søndag den 25 Januar i Frue Kirke af Provst Paulli. Frøken Frederikke v. Arenstorff, hendes Moders Tante (1 D. 133), bar, Frøken Emilie Schmidt, hendes Faders Kousine, (1 D. 124, 3) stod hos, Faddere: Michael L. Svass, Francis L. Svass, Pr. lieut. I v. Hønnens (1 D. 132).

2. Tiden fra 1857 til 1863 var en Arbejds Tid i Ministerierne. Alle Forhold voksede. Uagtet alle de Sager, der bleve udfødte og henlagte til de underordnede Vdrigheder eller bortfaldt paa Grund af Forandringer i Lovgivningen, voksede dog alene Brevenes Antal i 1 Dp. i de fire første Aar, jeg var Kontorchef, fra 6000 om Aaret til 10,000, altsaa med 1000 om Aaret Dette kan tjene som Maalestof for det øvrige Arbejde. Miniistre i den Tid, jeg var i Justitsminist, vare efterhaanden Vardenfleth, Wested, Scheel, Simony Rotwiit, Casse. Til de tre sidste stod jeg i nært Forhold som Kontorchef og tidt som konstitueret Departementschef. Sidstnævnte Embede beklædtes først af F. C. C. Dahlstrøm, der 1856 blev Amtmand i Aalborg, og derefter af den udmærkede og højt begavede E. P. G. Leuning, der efter Casse blev Minister. Til Leuning stod jeg i det næreste og venstabeligste Forhold.

hvilken jeg Skridt for Skridt havde hævet mig, fant sammen. Ved mine Svigerforældres Godhed blev Frederiksdal i Haslum Sogn ved Randers kjøbt til os i Efteraaret 1863³, dog dengang ikke med min Sygdom for Dje, men som en Begyndelse til en Industrielse af et os allerede før vort Ægteskab givet Løfte om, at de vilde kjøbe Løystrup til os. Frederiksdal blev da efter min Afsted vort Hjem i 13 Aar, fra 1 April 1864, da vi tiltraadte den og gennemlevede en besværlig Sommer under den fjendtlige Okkupation, indtil 1877 i Foraaret, da vi atter folgte den⁴. Under disse Forhold fødtes vor Søn Hans Henrik den 19 April 1864 paa Bidstrup⁵, senere vor Søn Frants Michael den 30 Juni 1867 paa Frederiksdal⁶ og vor Datter Tychine Sofie den 29

3. Frederiksdal, en halv Mil Syd for Randers, samlet og bygget i Aaret 1830 af Boghandler F. Smith, blev af daværende Ejer S. P. Kasjel i 1863 delt i to Gaarde, Frederiksdal og Engelsholm, af hvilke førstnævnte folgtes til Kruse-Houmann, som efter et halvt Aars Forløb, uden at faae Skjøde, folgte den til mig. Kjøbekontr. af 20 Novb. 1863, Skjøde fra Kasjel af 30 April 1865. Tilligende 93 Td. L. Ager, samt Mose, Eng, Gaardsplads og Have 12 Td. L. 1867 byggedes en ny Lade og samme Aar tilkjøbtes 42 Td. L. af Haslum Præstegaards Mark, Skjøde 30 Marts 1868, Kjøbesum 100 Rdl. pr. Td. Land og en aarlig Kanon af 2 Tdr. Byg pr. Td. L. at betale efter Kapitelstart. Besætning 35-40 Køer, en Snes Ungkreaturer og otte til ti Heste foruden Tillæg.

4. Frederiksdal folgtes ved Kjøbekontrakt af 29 April og Skjøde af 21 Decbr. 1877 for 108,000 Kr. til L. Klitgaard.

5. Hans Henrik, opkaldt efter min Svigerfader, hjemmedøbt paa Bidstrup paa Svigerfaders Fødselsdag den 27 Mai s. A. Min Svigermoder bar, Fru Eleonora de Lichtenberg fra Løystrup stod hos, Faddere: min Svigerfader, Jægermester Fred. de Lichtenberg til Løystrup og jeg selv. Hjemmedaaben publiceret i Haslum Kirke den 14 Mai 1865 under Nærværelse af min Fader, Fanny Kirstein og de øvrige Faddere. Min Fader er derhos tilført som Fadder i Granslev Kirkebog, hvor Hjemmedaaben er indført.

6. Frants Michael er født Søndag den 30 Juni 1867, døbt Søndag den 17 Novbr. s. A. i Haslum Kirke, opkaldt efter mig og min Broder, baaren af mig selv, medens min Hustru stod hos; Fadder: Præstens Hustru, Fru Sølling, født Bay. De tre Søffende Anders, Andrea og Hans vare med i Kirke. Det var stille Frostvejr og Solen lyste mildt og straalende over hele Landskabet.

August 1872 sammesteds⁷. Ved gjentagne Rejser til Udlandet⁸ søgte jeg at høre mit Helbred, og tilsidst lykkedes det at bringe det nogenlunde paa Fode. I 1867 mistede min Hustru og jeg i Løbet af et halvt Aar begge vore Fædre og samtidsigt døde min Hustrues Morbroder, F. v. Arenstorff paa Drebkau. Ordningen af de Arveforhold, der stode i Forbindelse med disse tre Dødsfald, frembød mange Vanstieligheder, som det kun lykkedes at komme over ved tilbøielig langvarige pinlige Forhandlinger⁹.

7. Tyghine Sofie, født Lørdag den 29 August 1872, dødt den 15 Decbr. f. A. paa hendes Oldmoders, Fru M. S. de Lichtenbergs, Fødselsdag, i Haslum Kirke, opkaldt efter sin Moder og hendes Søster paa Bidstrup. Hendes Moder bar hende, hendes lille Søster Andrea stod hos, Faddere: min Svigermoder, hendes Søster Frederikke v. Arenstorff og min Hustrues Onkel Jægermester Frederik de Lichtenberg.

8. I 1865 og 1866 tilbragte jeg en Del af Sommeren ved Badestederne Tarasp og St. Moritz i Engadin Dalen i Graubünden og havde Lejlighed til at rejse en Del omkring i Schweiz og Tydskland. Paa disse Toure besøgte jeg ogsaa min Hustrues Onkel og Tante paa Drebkau, og kan ikke noksom erkjende den overordentlige Belvillie, hvormed jeg blev modtagen. Adam v. Arenstorff var en høist elskværdig og meget fint dannet Mand. I 1867, 1868, 1869 og 1870 var jeg, de tre første Aar i Sandefjord, det sidste Aar paa Gressen, og tilbragte hver Gang længere Tid i Christiania, hvor min Venneskreds var betydelig. I 1875, 1876 og 1878 brugte jeg Aar i Ems og i 1883 i Laurvig.

Min Hustru har tilbragt tre Somre i Norge og flere Gange have vi i Forening besøgt Drebkau.

9. Det er under min Fader nævnt, hvor længe hans Bo stod under Behandling. Paa Bidstrup ordnedes Forholdet vistnok i en Hast, hvorimod det traf ud med Hensyn til Drebkau. Det endelige Resultat med Hensyn til dette sidste Fideikommiss er nedlagt i en af Ketten i Frankfurt a. d. O stadfæstet lovformelig Overenskomst af 1 Febr. 1872, der forandrer den oprindelige Arvesølge, saaledes at nu de fire Hovedlinier, der nedstige fra Oberstinde Juliane Marie v. Hønnens, født v. Arenstorff, Fru Sofie Fermiin, født Høns, Fru Sofie Hønnens de Lichtenberg, født de Lichtenberg og Fru Tyghine Hvasf, født de Lichtenberg, naar de ældre Slægtled ere bortdøde, tage Del i Reventiernerne med resp. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{6}$. Da Tygho Hønnens er gift med Sofie de Lichtenberg og da der i den Hønnenske Linie finder en Optagelse Sted af Familien Schram vil, naar den endelige Fordeling iværksættes, idet Kaptejn F. v. Hønnens er død ugift og Frøken Elise Hønnens's Andel vil gaae i Arv til hendes to Brødre og Søsteren Schram, Forholdet blive det, at 1. Linien Hønnens, er-

Ved Prøvevalget i Randers den 30 Sept. 1874 var jeg af de højstbestrakte umiddelbare Vælgere i Kredsen opstillet som Kandidat til Landstinget, men min Konkurrent, Baron C. Suel til Mundelstrup, sejrede med nogle faa Stemmer flere og blev derfor valgt den følgende Dag. Aaret efter, den 30 Okt. 1875, blev jeg af de højstbestrakte Vælgere i Amtet valgt ind i Aamtsraadet i een af de Pladser, der vare blevne ledige derved, at Minister Estrup og Kammerherre G. A. Berner Schilden til Klavsholm nedlagde deres Mandater, og 1880 blev jeg gjenvalgt for de følgende 6 Aar. Som Medlem af Aamtsraadet blev jeg tillige i 1877 Medlem af Bestyrelsen for Randers—Grenaa Jernbanen under de dengang for Banen indtraadte vanskelige Pengeforhold, i hvilke Aamtsraadet inddroges, og vedblev i denne Stilling indtil Banen gik over til Staten og Forholdet endeligt afsluttedes i 1882. I 1881 banede jeg med Borgmesteren i Randers og to Medlemmer af Byraadet det snevrere Udvalg for Anlæget af en Jernbane fra Randers til Hadsund, og 1883 blev jeg, efter Banens Fuldsførelse, Medlem af dens Bestyrelse. Ved Siden heraf har min Stilling som Medlem af Aamtsraadet givet mig Lejlighed til at deltage i forskjellige offentlige Hørv, ligesom jeg ogsaa har taget Del i hvad der forefaldt paa andre Omraader¹⁰.

Efter at have solgt Frederiksdal flyttede vi i Sommeren 1877 til en lille Ejendom i Dronningborg Distrikt, Rolighed kaldet, en Parcel af Bjellerup Ladegaard, hvilken Ejendom jeg ombyggede og indrettede til vort fremtidige Hjem¹¹. Det er kun lille, men trygt,

holder $\frac{1}{5}$ (a, Descendenterne af Kfr. G. A. Hennens $\frac{2}{15}$ b, Descendenterne af Fru Jane Schram $\frac{1}{15}$) 2, Linien Hennens de Lichtenberg (Descendenterne af Dybo Hennens de L. og Sofie de L.) $\frac{2}{15} + \frac{1}{6}$ eller $\frac{3}{10}$. 3, Linien Fermiin $\frac{1}{6}$ og Linien Svass $\frac{1}{3}$.

10. Der foreligger fra min Haand et Forslag til Forandring i Lyndeloven, trykt som Manuskript af Randers Amtshusholdningssekskab 1874, samt to Bjecer om Forpagteres Valgret til Landstinget af 1880 og 1881.

11. Ejendommen har kun 7—8 Tdr. Land Jord, hvoraf den største Del opdyrket Eng. Hk udgjør knap 1 Td. og der holdes kun to Kjøreheste og tre Kæer til Husets Brug

uden de Besværigheder og Omflistelser, der følge med de større Ejendomme. Herfra have vore Børn kunnet gaae i Randers Skole.

Anders blev sat i Randers Latinskole i August 1870, blev Student 1876, tog anden Examen 1877 og blev juridisk Kandidat den 13 Januar 1883 med bedste Karakter til alle sine Examina. Han modtog strax en Plads som Fuldmægtig hos Overretssjagsfører Hølsøe i Helsingør og fra 1 Januar 1884 hos Overretssjagsførerne Skibsted og Bloctross i Kjøbenhavn.

Hans kom i Randers Latinskole i August 1877, blev Student i Sommeren 1883 med bedste Karakter og studerer Jura.

Frants kom ind i Skolens 3die Forberedelsesklasse i 1877 og 1878 i Latinskolen. Han er nu, i Foraaret 1884, i femte studerende Klasse.

Andrea har tilbragt 1 Aar, 1877 til 1878, hos Fru U. v. Arenstorff paa Drehtau, og vor mindste Datter

Tychine gaar i Skole i Randers.

En Stamtavle over min Hustrues Slægtninge paa fedrene og mødrene Side tilføjes paa næste Side som Tillæg til 1 D. S. 125—133.

Marcus Andreas Nicolai Hvas,
Landinspektør, Ejer af Vestergaard,
Henriette Charlotte Caroline Kirstein og
Jens Bjerregaard.

1 D. S. 68.

Andreas Hvas opnaaede kun en Alder af 37 Aar. Han deltog i Landmandsforsamlingen i Aarhus i Dagene fra 25 til 29 Juni 1866, tog derfra til Kjøbenhavn og boede hos Ejeren af Gammel Torvs Apotek, Jens Ewanholm fra Gl. Biffertsholm. Den Dag, da han vilde forlade Byen, blev han syg af Lungebetændelse og døde paa Apoteket i sin Hustrues Arme den 21 Juli

Stamtavle IX.

Kaptein Gert de Lichtenberg's Descendenter
1884. 1 D. 125.

Kaptein Gert de Lichtenberg til Bidstrup og Løjstrup,
f. 5 Novbr 1774, g. 8 Septbr 1802, d. 29 Aug 1842 p. Bidstrup, begr. p. Granslev Kfgd.
∞ Marie Sofie v. Arenstorff, f. 15 Decbr 1771, d. 5 Marts 1861 i Aarhus, begr. 1¹/₃ p. Granslev Kfgd.

Hans Henrik de L. til Bidstrup, Kbhre, Hofsjægermester, f. 27 Mai 1803, Forstskandibat fra Kiel, g. 9 ¹ / ₂ 1831, d. 25 ¹ / ₂ 1867, begr. p. Granslev Kfgd. ∞ Andrea v. Arenstorff, f. 29 ¹ / ₇ 1807, lever paa Bidstrup. 5 Børn døde som smaa, 1 D. S. 132. 2 Døttre, see nedenfor	Frederik de L. til Løjstrup, cand. jur., Jægermest. K. D., f. 14 ¹ / ₁₁ 1805, g. 28 Juli 1843. ∞ Dorothea Eleonora Isabella Villienstjold, f. 13 ¹ / ₅ 1813, d. 23 ¹ / ₁₁ 1865, bg. p. Laurberg Kfg. 3ffe Børn.	Carl Gerhard de L., til Hessel, cand. jur., f. 9 ¹ / ₁₁ 1807, g. 23 ¹ / ₆ 1844, d. 21 ¹ / ₈ 1868, bgr. p. Aalss Kfg. ∞ Maren Birgitte Casparine Snell, f. 9 ¹ / ₇ 1818.	Karen Hebevig de L. f. 14 ¹ / ₅ 1810, g. 9 ¹ / ₈ 1841. ∞ Iver Christian Rosenkrantz Baron, Kbhre, Hofmist, K. D., til Ballstov indtil 1879, nu i Standerborg, f. 13 ¹ / ₈ 1808. 3ffe Børn.	Abel Elisabeth de L. f. 30 ¹ / ₇ 1810, g. 9 ¹ / ₈ 1834, d. 9 ¹ / ₂ 1877 i Gjedved, bg. p. Tolstrup Kfgd. ∞ Julius Crone ex. jur., Kamd., f. 16 ¹ / ₈ 1804, Ejer af Mølstrup, Fp. p. Nørholm, Ejer af en Od. i Vellinge, af Braa i Stenderup, derefter i Horsens, nu i Gjedved	Sofie Dorothea de L. f. 12 ¹ / ₈ 1814, ugift. Har boet i Aarhus, Birkerød, p. Strandvejen, nu paa Nævedalken i Hjertofte Sogn.
--	--	--	--	--	---

1. Marie Sofie Dorothea de L. f. 1¹/₁₀ 1833 i Haslegaard, Bestiberinde af Stamhuset Bidstrup, g. 16¹/₁₀ 1855,
∞ Thycho Frederik Andreas Hennens de L. f. 16¹/₈ 1830, Hofsjægermester, Major, K. D., har Tillad. af 14¹/₆ 1867 til for sig og sin agnatistiske Descendents at føre det Lichtenb. Navn og Vaaben.

Hans Henrik Hennens de L. f. 13¹/₈ 1857 p. Bidstrup, Stud. fra Aarhus Skole 1877, statsvid. Kand. 1881, Prem.lieut. 1883, g. 15¹/₃ 1884 i Garnisons Kf. i Kbhvn m. Dagmar Baronesse Wedell Wedellsborg (Krogh, de d. Major. 1868, S. 339, B. 1. h. See ogsaa den danske Abels Aarbog).

Johan H. de L. f. 21¹/₆ 1860 p. Bidstrup, Landbrugskand.
Juliane Marie H. de L. f. 1¹/₁ 1863 i Kbhvn.
Sofus H. de L. f. 29¹/₁₂ 1865 i Helsingør.
Gerhard H. de L. f. 7¹/₈ 1868 p. Bidstrup.
Regitze H. de L. f. 4¹/₈ 1872 p. Bidstrup.

2. Thyne Andrea Frederikke de L. f. 14 Mai 1835 i Haslegaard,
∞ Frants Svass, Justitsraad, g. 11¹/₁₀ 1857, 1 D. 56—58, 132, 5 D. S. 140. Børn, see Stamt. X.

Gerhard de L. f. 4¹/₃ 1845, Lieut., Bestyrer af Hessel.

Marie Sofie Helene de L. f. 13¹/₇ 1846.

Herluf Trolle de L. f. 15¹/₂ 1848, Pr.lieut. i Rytteriet.

Frederik de L. f. 29¹/₁ 1850, Fæstet af Kumbstov i Homaa S., tæt ved Hessel.

Henriette de L. f. 28¹/₁ 1850, hans Tvilling søster.

Karen Hebevig Rosenkrantz de L. f. 23¹/₁₁ 1853, forlovet med Pr. lieut. E. Wolff.

Carl Sofus de L. f. 22¹/₈ 1856, Sanger, f. L. i München

Andrea Birgitte Oøye Irmin-ger de L. f. 15¹/₃ 1861.

Alle Døttrene ere indstrevne i Bømmetofte.

Gerhard Sofus Crone f. 24¹/₈ 1835, Jagtbetj. paa Wedelsborg, g. 1877 Margrethe Brun, Børn.

Ida Rasmine Vilhelmine C. f. 15¹/₂ 1837, g. Skolelærer Thomsen i Skillinge, nu i Odense, Børn.

Emilie Christiane Elisabeth C. f. 31¹/₅ 1839, † 29¹/₁ 1844.

Ingeborg Christiane C. f. 13¹/₈ 1841, g. 1862 Lærer L. P. Bojsen, der har en Højskole i Gjedved, 10 Børn.
Hans C. (Harry Crown) f. 20¹/₅ 1843, Sibstømrer i S. Francisco, g. Amy Sander, ej Børn.

Emil Christian Elias C. f. 10¹/₇ 1846, Seilmager, 1877 rejst til Callao.

Frederik Lichtenberg C. f. 10¹/₂ 1848, ex. jur., Fuldmægtig p. Lindenborg Godsfontor, ugift.

Carl Josef C. f. 9¹/₁ 1855, Landbrugskand., ugift, i North Amerika.

Stamtafle X.

Oberst Tycho v. Aren-
storffs Descendenter
1884.
1 D. 133.

Oberst Tycho v. Arenstorff, til Trudsholm, fra 1 Mai 1802 til Dronningborg,
(Kjøbef. $^{22}/_{12}$ 1801, Skjøde $^{24}/_6$ 1803), f. $^{17}/_5$ 1770, g. 1792, † $^{1}/_2$ 1844, begr. $^{14}/_2$ p. Gimming Kgd.
∞ Sofie Dorothea Baronesse Hold, f. $^{17}/_{10}$ 1767, † $^{12}/_8$ 1808, begr. p. Gimming Kgd.

Hedevig Margrethe v. A. f. $^{14}/_8$ 1793 † ugift p. Drebfau $^{16}/_{11}$ 1823.	Adam Frederik Schiebel v. A. g. $^{14}/_5$ 1827, † $^{31}/_7$ 1867, Besid. af Drebfau i Ried. Lausly ved Cottbus, begr. i Drebfau. ∞ Ulrike Ferdinandine Hubert f. $^{17}/_{11}$ 1807, Gjerinde af Stradow, lever p. Drebfau. 3ffe Børn.	Juliane Marie v. A. f. $^2/_1$ 1798, g. $^{20}/_{10}$ 1829, † $^{30}/_8$ 1859, begr. i Aarhus. ∞ John Johnsen v. Hønnens Generalkient. etc. f. $^{21}/_5$ 1797, † $^{14}/_1$ 1876 p. Ol. Kongevej i Rbh., begr. i Aarhus.	Sofie Tychine Dorothea v. A. f. $^{10}/_5$ 1799, g. $^{15}/_5$ 1825, † $^{1}/_2$ 1867 i Rbh., begr. Hds. ∞ Hans Nicolai Sommer Fønss f. $^{23}/_5$ 1789, † $^{26}/_5$ 1850, Ritr., Major v. Drag. i Adrs, bgr. Hds.	Rise Sofie v. A. f. $^9/_1$ 1801, † $^{24}/_2$ 1883, begr. $^2/_5$ i Rbh. Ugift.	Frederik Frederikke v. A. f. $^{24}/_5$ 1805, † 1806.	Frederikke v. A. f. $^{24}/_5$ 1806, lever i Kanders, ugift.	Andrea v. A. f. $^{29}/_7$ 1807, g. Khere S. S. de Richtenberg, See Stam. IX. 2 Døttre.
1. Tycho A. F. Hønnens de L. f. $^{16}/_5$ 1830, g. 1855. ∞ Marie Sofie Dorothea de L. til Stamhuset Vidstrup. Ser Børn, Stam. IX.	2. Gustav Adolf S. f. $^{16}/_{11}$ 1832, Ritr., Hfgd i Rougsø m. fl. Hbr, boer i Kanders, g. $^{10}/_3$ 1860. ∞ Jenny Muxoll f. $^{18}/_5$ 1835. Christian Emil Muxoll S. f. $^{20}/_{11}$ 1861, Stud. 1880. John Tycho Frig S. f. $^6/_2$ 1864, i Postvæsenet. Begy Christiane Elise S. f. $^{27}/_2$ 1866. Juliane Marie S. f. $^{12}/_5$ 1868.	1. Jens Just Sofus Sommer Fermiin f. $^{14}/_1$ 1867, vil blive Student iaar, 1884. 2. Sofie Elisabeth Fermiin f. $^{15}/_5$ 1868. 3 Balle.	Nicoline Sofie Fønss til Lobbøls Fideikommiss, f. $^9/_7$ 1830, g. $^{30}/_4$ 1848. ∞ Hans Helmuth Fermiin, Kaptejn, til Stamhuset Ahusungaaerd, f. $^{20}/_6$ 1820.	1. M. Sofie D. de L. ∞ Tycho F. A. S. de L. Ser Børn, see Stam. IX. 2. Tychine A. F. de L. ∞ 3fd. Frans Hvasf.	Anders Nicolans S. f. $^{15}/_{12}$ 1858. Hans Gerh. Lichtb. S. f. $^{28}/_{10}$ † $^{24}/_{11}$ 1860. Andrea Kirstine Dorothea S. f. $^{23}/_5$ 1862. Hans Henrik S. f. $^{19}/_4$ 1864. Frans Michæl S. f. $^{30}/_6$ 1867. Tychine Sofie S. f. $^{29}/_5$ 1872.		
4. Elise Sofie S. f. $^{16}/_{12}$ 1836, ugift, indskr. i Støvringgaard. 5. Adam Frederik Vilhelm v. S. f. $^{21}/_3$ 1839, Kaptejn, R. D. m. m., Adjutant hos Kronprindsen, † i Soden $^{12}/_7$ 1863, begr. i Kanders $^{19}/_7$.							

1866. Hans Lig førtes til hans Hjem og nedfattes paa Skibsted Kirkegaard den 26 Juli, ved Siden af Gravstedet for Familien fra Randrup. Han havde af sit Ægteskab med Caroline Kirstein tre Børn, en Søn Ernst Nicolai Hvasf, født den 6 Marts 1859¹, og to Døttre, Kirstine Dorothea, født 30 Oktbr 1862², og Helene Marie Augusta, født 28 Septbr 1865³. Sønnen Ernst har, efter først at have lært Landvæsen paa Albek og Nøragergaard, i 1882 taget Dyrlægeexamen og har nedfat sig i Aalborg. Han er forlovet med Martine Jensen fra Skibstedgaard, født den 13 Febr 1865⁴. De to Søstre Dorothea og Augusta leve ugifte i Hjemmet hos deres Moder paa Vestergaard i Skibsted Sogn. Hun sad i lang Tid Enke, men ægtede den 29 Septbr 1878 forhenværende Forvalter Jens Sørensen Bjerregaard, født 4 Januar 1845 i Aalberg⁵. Af dette sidste Ægteskab er der ikke Børn⁶.

Michael Lange Hvasf,
Ejer af Nørgaard, og
Emilie Vilhelmine Kirstein.

1 D. S. 60.

Efter 1861 at have taget Examen blev Michael Hvasf ansat som Assistent under Kbhvns Magistrat, hvilken Stilling han opgav

1. See 1 D. S. 59.

2. Døbt 10 April 1863 i Skibsted Kirke, baaren af sin Farfader; Fanny Kirstein stod hos og Faddere vare Højægermester M. P. Hvasf til Randrup, Carl Kirstein og Jf. F. Hvasf.

3. Døbt 8 Novbr f. A. i Skibsted Kirke. Fru Courabine Schiellerup f. Schmidt, 1 D. S. 124, bar, Fru Trine Schejby, f. Kirstein, 1 D. S. 134, stod hos. Faddere Jf. A. N. Hvasf, Francis Hvasf fra Randrup og Forp. Troels Bindfeld fra Skibsted Præstegd.

4. Af Forældrene Peder Jensen, Ejer af Skibstedgaard, og Johanne Cathrine Christensen fra Lynghygaarden.

5. Af Forældrene Thomas Langballe Bjerregaard, Gartner i Aalborg, og Kirstine Sørensen fra Vaarsaa i Vendsyssel.

6. Vestergaard, af hvilken Bjerregaard ved sit Ægteskab, efter at Skifte var afholdt, er bleven Ejer, har omtrent 130 Edr. Land og 12 Edr. Hf.

i 1864 paa Grund af daarligt Helbred. Samme Aar rejste han til Syden og tilbragte Vinteren dels i Mentona og dels i San Remo, sammen med flere Søstende af Familien Keith Murray fra Døhtertyre ved Crieff i Hertshire i Skotland, elstværdisge Mennecker, med hvem han sluttede et nøje Venstabs, Sommeren derimod hjemme paa Nørgaard. I Vinteren 1865 66 var han atter i San Remo, om Sommeren 1866 derimod hjemme; men henad Efteraaret rejste han over Paris, Bordeaux og Lissabon til Madeira, fulgt til Paris af Fader og Fanny Kirstein. Fra Madeira, hvor den forventede Bedring ikke ganske opnaedes, kom han over England hjem igjen i For sommeren 1867 og blev efter Faders Død ifølge Testamente Ejer af Nørgaard og en Fæstegaard for 25,000 Rdl.¹ Efter et nyt Ophold om Vinteren i Mentona ægte de han i Sommeren 1868 under sit Ophold hjemme den 26 August Emilie Vilhelmine Kirstein, født 27 Marts 1840, see 1 D. S. 134. Bielsen fandt Sted i Bælum Kirke. Begge rejste igjen om Efteraaret til Syden og toge Ophold i Mentona, hvor de senere etablerede Pension du Nord, der blev et Samlingssted navnlig for Landsmænd fra Norden, som søgte Vinterophold i et mildt Klima. Medens de stadigt tilbragte de følgende Vintre paa dette Sted, toge de om Sommeren enten til Schweiz eller tilbage til Danmark, hvor de boede i Kjøbenhavns Nærhed, paa Frederiksberg, ved Bernstorff og i Lyngby. Kun een Sommer, 1870, tilbragte de paa Nørgaard, der fra 1868 var bortforpagtet til en Thorup fra Fjeldbrad, medens Herredsfogden, Kfr. Wøldike, havde lejet Bopælen. Efterhaanden tog M. Svass's Helbred af, og i Sommeren 1874 folgte han Nørgaard for 50,000 Rdl. til Bælum Kommune, der tiltraadte Gaarden i 1875,² og indrettede den til Fattiggaard, medens den i den vestlige Del af Haven lod opføre en Bolig med tilhørende Bekvemmelig-

1. Denne lave Pris var begrundet i, at M. Svass eller hans Linie, hvis han overtog Nørgaard, ikke skulde tage Lod eller Del i de for Fru Schiellerup og Fanny Kirstein oprettede Legater, naar de faldt i Arv.

2. Skjødet er tinglæst den 2 Mai 1876.

heder, som den lejede ud til Herredsfogden. I Sommeren 1875 kom M. Svass meget syg hjem fra Mentona og døde i Lyngby ved Rbhvn af Brystsyge den 10 Juli, hans ældre Broder Andreas's Fødselsdag og hans Moders Dødsdag. Hans Lig førtes til Bælum Kirkegaard og nedfattes der den 17 Juli i vort Familiegravsted ved Siden af vore andre forudgangne Kjære.

Af Egteskabet med Emilie Kirstein var tre Børn, af hvilke kun en Datter lever, nemlig:

1. Ernst Henrik Carl Svass født i Mentona d. 8 Novbr 1869, død paa Vestergaard ved Skibsted d. 1 August 1870, begr. paa Bælum Kgd den 6 s. M.
2. Michael Svass, født i Mentona d. 18 Juli 1871, død i Tenda tæt ved Coni i Piemont den 17 Aug. 1872, begr. p. Kgd'en i Mentona.
3. Helen Svass, født i Kongens Lyngby den 17 Aug. 1873, opkaldt efter en Dame i den ovenfor nævnte skotske Familie, Miss Helen Keith Murray.

M. Svass's Enke lever for Tiden i Lyngby med ovennævnte Datter.

4.

Sofjægermester **Marcus Pauli Svass**
til Randrup og

Eline Margrethe Wandel.

Den Begivenhed, der fremkaldte M. P. Svass's Udtrædelse af det udenrigske Departement i Januar 1833, er ikke nærmere omtalt i 1 Del S. 64. Nu, da 50 Aar ere forløbne siden hin Tid, og da neppe Noget, der stod Begivenheden nær, mere lever, tør vel de nærmere Omstændigheder meddeles¹. Det hed sig tidt,

1. Jeg giver den, som jeg har erholdt den af M. P. Svass selv, understøttet af Breve og Aktstykker.

at min Onkel havde misbrugt sin Stilling i Departementet til at befordre en Brevvevling mellem Prinds Frederik (Fr. 7) og hans Moder, der opholdt sig i Italien, og at det var Grunden til hans Affedigelse. Om de tilstedeværende Forhold muliggjorde en saadan Antagelse, er mig ubekjendt. Den hele Fortælling er uhjemlet² og Grunden var en ganske anden. — Det vil erindres, at Svass paa sin Udenlandsrejse i 1828 havde været sammen med Prindsen, først i Rom, siden i Genf, og at Prindsen havde fundet Behag i hans Selskab og vist ham Velvillie. Da Prindsen siden saa Svass i Kbhvn, underholdt han sig gjerne med ham og yttrede oftere, at han vilde besøge ham i hans Hjem, en Tilnærmelse, som Svass dog kun modtog med Tilbageholdenhed, da et saadant Besøg paa Grund af Forholdene let kunde berede Forlegenheder. En Aften i Theatret i Efteraaret 1832 bestemte Prindsen endelig en Dag, da han vilde komme; der hjalp ikke længer Udflugter. Svass maatte træffe de nødvendige Forberedelser i sit Logis i Gothersgade, Prindsen kom, tilbragte et Par Timer, konverserede og var elskværdig³. Der var ingen Andre tilstede. Ved Sengetid, mellem 10 og 11 om Aftenen gik han, ledsaget af Svass, ned ad Gaden og bøjede om i Store Kongensgade, hvor han vilde aflægge et Besøg, i hvilket han opfordrede Svass til at deltage. Men denne

---

2. Dette fremgaaer allerede af det Vidnesbyrd om Tilfredshed med hans Embedsførelse, som Kongen gav ham ved hans Affedigelse. Var han bleven affediget paa Grund af Misligheder vedkommende Embedet, havde et saadant Vidnesbyrd ikke kunnet meddeles.

3. Svass boede i Huset ved Siden af Hjørnestedet til Kronprindseslegade, i hvilket sidste Sted Politidirektør Rjærulff boede. Der blev drukket Thee og røgt Cigarer, men saavidt jeg mindes min Onkels Udtalelser, end ikke nydt Vin. Den Taft og Fiinhed, hvormed min Onkel forstod at lede en Samtale og som han efter Alles Vidnesbyrd og min egen Erfaring allermindst savnede, da han var yngre, maa ganske have bestemt Prindsens Opsørsel og Yttringer, saa længe de vare sammen. Han var lutter Elskværdighed og Beskedenhed. Samtalen dreiede sig næsten udelukkende om Erindringer fra Udlandet. Fra det Hus, hvori min Onkel boede, kunde Man gaae igjennem Porten til Hjørnestedet. Portneren her lukkede op for Prindsen og Onkel, da de gik, og lukkede fort efter atter min Onkel ind

afflog det, paa Grund af Besøgets Natur, bestemt og gik hjem. Samme Aften var der Bal eller Fest ved Hoffet. Frederik den Sjette havde gjentagne Gange med Utaalmodighed spurgt efter Prindsen, om hvem Ingen vidste Besked. Endelig, langt om længe, Kl. 2, kom han, i halvt utilregnelig Tilstand. Kongen gik hurtigt hen inod ham og spurgte ham i sin sædvanlige korte Tone, „Hvorfor er Du bleven saa længe borte? Hvor har Du været? Hvor kommer Du fra?“ „Jeg kommer fra Svass“ stammede Prindsen. „Saa har Svass sin Affked“ svarede Kongen heftigt, idet han vendte sig til de Omværende og dermed gik bort.⁴

Selvfølgelig fik Svass meget hurtigt at vide, hvad der var passeret paa Hofballet; men højlig overrasket og dybt nedslaaet blev han dog, da hans Chef, Krabbe Charisius, med staaende Venlighed og stor Deltagelse meddelte ham, at Kongen virkelig havde udtalt sig som anført, og at han derefter vistnok gjorde rettest i selv at indgive sin Ansøgning om Affked. Det var forgjæves, at Svass fortalte hele Sammenhængen, at han henviste til Portneren, der havde seet Prindsen ædru gaae og han selv strax vende tilbage henved tre Timer før Prindsen kom tilstede paa Hofballet, og forgjæves, at han, endog saa striftligt, bad om, at det maatte være ham tilladt at skrive til Grev Rankau Breitenburg, som havde iagttaget hans Samværen med Prindsen i Udlandet og som vilde kunne bevidne Karakteren af deres Omgang. Sagen stod saaledes hen i nogen Tid. Dog synes der at være indtraadt et Omflag i Opfattelsen paa allerhøjeste Sted, idet det, sikkert ikke uden Kongens Billigelse, underhaanden blev foreslaaet Svass, at han skulde ubbede sig Permission til et længere Ophold i Udlandet, hvormed Sagen vilde kunne gaae i Glemme. Men paa den Udvej vilde Svass ikke indlade sig, skjønt den maaskee havde bevaret hans Stilling for ham. Dels havde han ikke Midler til at foretage en

⁴ Konferentsraad, Gehejmearkivar Wegener har sagt mig, at der i Chr. 88 Dagbøger findes en Notits med Hensyn til denne Begivenhed. Naar disse Dagbøger blive tilgængelige, vil uden Tvivl Dagen kunne konstateres. Min Onkel kunde ikke nærmere erindre den.

saadan Rejse, dels syntes det ham, at han derved ligefrem erklærede, at der paahvilede ham en Skyld. Maastee bidrog det ogsaa til at styrke ham i hans Beslutning, at der fra mange Sider, paa Gaden og offentlige Steder, visles ham en Opmærksomhed som den, der uforstyldt var kommen i en Konflikt med Kongen, mod hvem der allerede da var nogen Opposition. Da der endelig trængtes paa en Afgjørelse, besluttede han sig onsfider til af de to Alternativer, der forelagdes ham, enten at faae sin Affked uden Ansøgning, eller selv at søge om den, at vælge det sidste, fordi det dog for den almindelige Mening maatte staae klart, at dette Stridt var ham paa tvungen, og fordi han derved maastee dog bevarede Udsigten til at erholde Pension. Den 3 Januar 1833 indleverede han sin Ansøgning, der var formuleret saaledes: „Da tiltagende Svagelighed hindrer mig i for Tiden at opfylde mine Embedspligter, tillader jeg mig allerunderdanigst etc.“ Den 12 Januar resolverede Kongen i Sagen og den 14 s. M. udfærdigedes Affkeden under Kongens Haand og det Rgl. Segl, saa lydende:

„Vi Fr. 6 etc. G. v.: At Vi i Raade have entlediget Os Elffelig Marcus Pauli Hvasf, Vor Legationssekretær, fra det ham forhen betroede Embede som første Rancellist i Vort Departement for de udenlandske Sager, ligesom Vi og hermed allernaadigst entledige ham fra dette Embede, og tillige give ham det Vidnesbyrd, at han til Vor Tilfredshed har forestaaet samme.“⁵

Der tillagdes ham derhos en Pension af 500 Rbd. Sølv eller omtrent $\frac{3}{5}$ af hans Gage, hvilken Pension han oppebar til sin Død.

Det Kongelige Ord, „at Hvasf havde sin Affked“, var saaledes indløst, og den Beskyldning, der laae i Prindsens usande eller kun halvt sande Ord, „at han kom fra Hvasf“, var saaledes ikke underkjendt. Der laae vel i Entledigelsen „i Raade“ med en høj Pension, og med det, vistnok aldeles usædvanlige „Vidnesbyrd“ under Kongens Haand og Segl, at Hvasf „til Vor Tilfredshed“

5. Denne Demission tilstilledes Hvasf ved en Skriv. fra Depart. af s. D., hvori Meddelelse gjordes om Pensionen.

havde foreslaaet sit Embede, en Slags Opreisning, en Art Tilkjendegivelse om, at Kongen vel indsaae den Uret, der gjordes, men at Sagen nu engang ikke kunde sluttes anderledes. Det var alligevel dog kun et ufuldstændigt Vederlag for Tab af Stilling og Tjrentid. Et Par senere Smaatræk slutte sig til denne Begivenhed, idet Prinds Christian (Chr. 8) i 1837 anbefalede Hvasf til et Laan i Nationalbanken⁶ og idet Fr. 7, der ikke havde talt med Hvasf siden hin Aften i Efteraaret 1832, gjorde et Besøg paa Randrup den 12 Maj 1843⁷.

Der staaer endnu kun tilbage at omtale Hvasf's sørgelige Endeligt. Det var i 1864, da Preuserne raadede i Sylland, at han, i Lighed med hvad mange Andre gjorde, havde ladet en Drift Stude afgaae Syd paa. Denne Drift mødte paa Vejen til Hobro

6. Da Hvasf ved Auktion den 17 Marts 1837 havde kjøbt Randrup, rejste han til Hamborg for at optage et Prioritetslaan. Paa Vejen læste han i et Blad, at Nationalbanken, efter Regeringens Foranstaltning, gjorde direkte Ublaas i Landejendomme, og idet han greb Tanken om ad denne Vej at blive hjulpen, skrev han strax til Arveprinds Christian (Chr. 8), og bad ham om paa Grund af den Uret, han havde lidt for hans Søns Skyld, at udvirke for ham, at han fik et Laan paa 65,000 Rdl. paa første Prioritet i Randrup. Hvasf rejste saa til Hamborg, men fik ingen Penge der. Da han over Kbhvn var vendt hjem, kom der Meddelelse om, at det attraaede Laan var tilstaaet. Skjødet paa Randrup blev udstedt den 15 Decbr 1837 og Obligationen til Banken den 9 Januar 1838. Samtidigt med at Skjødet udstedtes, var Familien samme Dag, den 15 Decbr., samlet paa Nørsgaard, hvor Thygesen, som med sine myndige Børns Samtykke af 14 Novbr 1832 henfald i uskiftet Bo efter sin Hustru, efter eget Duffe holdt Skifte med sine Børn og Stedbørn, ved hvilket der tilslagdes hver af dem 6000 Rdl. i Arv efter deres Moder, Ellen Cecilie Færch. For Marie Thygesen, der havde Myndighedsbevilling, var Sigvard Færch til Kongstebund Kurator, og for den umyndige Frants Hvasf's Skyld (Søn af Christian Hvasf til Høstemark), holdtes der efter Bevilling samtidigt et Samfrædbestifte, som forrettedes af Overtrigskommisær Christensen til Klarupgaard og Kammerraad Peterfen til Nuegaard, begge Stænderdeputerede. Disse Notiser burde egl have havt Plads paa et tidligere Sted.

7. Jfr. 1 D. S. 66. Prindsen bragte Begivenheden i 1832 paa Bane. „Du kom jo engang i Forlegenhed for min Skyld“ sagde han, „hvorledes var det nu at det forholdt sig“. Da Prindsens Hukommelse ikke var bedre, bad Hvasf ham ikke at berøre denne Sag, der nu var glemt.

en preussisk Afdeling, som øjeblikkelig lagde Beslag paa den til Slagtebrug. For at fremstynde Afgjørelsen af Spørgsmaalet om den Erstatning, der herfor kunde tilkomme ham, og om muligt at erholde Forskud paa den, besluttede han at tage til Kbhvn og afrejste den 13 Septb. med Dampskibet Dania fra Aalborg. Han var munter og samtalede med de andre Passagerer, navnlig ogsaa med Kaptejnen, om Djemedet med sin Rejse. Han blev sidst seet siddende paa Dækket Kl. 9¹/₂, men efter den Tid havde Ingen seet ham.⁸ Natten var mørk og stormfuld, og først da Skibet om Morgenen kom til Kbhvn, fandtes han. Hans Lig drev den 16 Oktober ind paa Sjællands Kyst, paa Melby Forstrand, og blev faa Dage efter, uden at det endnu var oplyst hvem det var, jordet

---

8. De sidste, der talte med ham, vare Apotheker Schiøtz og Kaptejn Simony. De sad sammen paa Dækket til langt ud paa Aftenen, hvor han forblev, da de gik ned. Den Plads, hvorpaa de havde siddet, viste, at Hvasf senere havde været syg. Der var fra øverste Galdbæk en vanskelig Nedgang til Dækket, hvor en Passager blandet af Mørket og i svært Rejsesj under uroligt Vejr kunde være udsat for at gaae ubemærket. Men Ingen havde seet og Ingen vidste, hvorledes Ulykken var steet. Det gjentog Skibets Fører, Kaptejn Faber, for mig, F. Hvasf, da jeg adskillige Aar senere udførligt talte med ham derom — I en samtidig Avis fra Septb. 1864 hedder det: „Forsvunden“. „Ved Dampskibet Danias sidste Tour til Kjøbenhavn fandtes, hedder det i „Hjørring Avis“, kort før Rejsens Endemaal en af Passagererne, en betitlet Godsejer fra Aalborgegnen. Aftenen iforvejen havde han med Munterhed og Lune samtale med flere Passagerer paa Dækket. Da al Eftersøgen havde vist sig forgjæves, erindrede omfider Manden med (ved) Røret, at han midt om Natten havde seet en sort Gjenstand glide langs med Skibets Side, men han havde antaget det for at være et Stykke Brag. Alle Passagererne vare uhyggeligt grebne af denne Begivenhed.“ — Bekjendtgjørelsen fra Frederiksbærks Birkelontor om det i Land drevne Lig, dat. 19 Okt. 1864, findes i „Berl. Tid“ for 22 Okt. Nr. 249. Det er et ejendommeligt Sammentræf, at umiddelbart ovenfor denne Befg. findes en anden af samme Dato fra Nyborg Byfogedkontor, der meddeeler, at der Natten mellem den 19 og 20 Septb. under „Niords“ Overrejse fra Korsør til Nyborg skete den Ulykke, at en ubekjendt Passager, formentlig af Arbejdsklassen, faldt overbord og druknede, hvorfor Enhver, der kan give Oplysning om den Afdøde, anmodes om at melde sig. — Dødsfaldet bekjendtgjordes af Hvasf's Efterladte paa Randrup i „Aalborg Avis“ af 24 Septb, Nr. 238.

paa Melby Kirkegaard. En Del af Fiskerbefolkningen fra Liseleje fulgte den ubekjendte Fremmede, som Havet havde skyllet op paa deres Kyst, og det var et smukt Træt af deres Medfølelse og af deres Agtelse for den, hvem Ulykken havde ladet finde en uventet Død, at de stød sammen og betalte for Klokkernes Ringning, strøede Graven med Sand og dækkede den med Krandsje. Stedets Præst, Pastor C. L. Biilmann, holdt en Tale og bad for den ukjendte Medbroder, hvis jordiske Levninger her fandt den sidste Hvile. Den 19 Oktb. indrykkes der fra Frederiksværts Virkefontor i „Berl. Tid.“ en Bekjendtgjørelse, hvori det i Land drevene Ligs Klædebragt n. v. nærmere beskrives. Derefter var det let at gjenkjende den Afbøde. Graven er tæt op til et levende Hegn i Hjørnet af Kirkegaarden og der er sat et højt Jernkors paa den med hans Navn paa.

Hans Enke ejer og beboer fremdeles Randrup, hvorfra Resten af Godset er bortsolgt, medens hun har tilkjøbt Svanholmssminde.

Søgermester *Franciscus Tertius Svass*

og

Christine Kopp.

1 D. S. 67.

Francis Svass gif, efter at have været Landvæsenselev hos Etatsraad Valentiner, paa Landbohøjskolen i 1863–64 og overtog efter Faderens Død Bestyrelsen af Randrup, som han den 1 Maj 1870 forpagtede af sin Moder. Den 28 Maj 1873 ægtede han i Kjøbenhavn Christine Cathrine Henriette Kopp, f. 1 Sptbr. 1853, Datter af Forstraad Victor Amadæus Emil Kopp og Anne Christine Prah.¹ Af dette Ægteskab er der 7 Børn:

---

1. Andreas Siegfried Kopp, Etatsraad, Kontorchef, indvandret fra Tydskland, Familie ubekjendt, † 1825, var gift med Cathrine Elisabeth

Alexis S. f. 16 Febr. 1874, døbt 14 Juni f. A.

Francis S. f. 14 Septb. 1875, døbt 7 Novb. f. A., død 26 Januar 1880 af Mæslinger eller Skarlagensfeber, begr. 1 Febr.

Marcus Pauli S. f. 1 Decbr. 1876, døbt 10 Maj 1877, død 15 Febr. 1880 af samme Sygdom, begr. 20 f. M.

Ingrid S. f. 27 Decbr. 1878, døbt 14 Apr. 1879.

Emil S. f. 19 Novb. 1879, hjemmedøbt 25 Jan. 1880, Daaben publiceret 16 Mai f. A.

Litban Brockenhuus Løvenhjelms, f. 1781 i Norge, † i Nyborg 1853, og havde tre Børn:

a. Johan Siegfried Julius Kopp f. 1807, Ritmester i Dragonerne, R. af Døge, affstebiget som Major, Postmester i Svendborg, † 1868. Han var gift med Regimentskirurg Benjamin Gartners Enke, Magna Amalie Gjede, f. 10 Mai 1804, der endnu lever, og havde med hende syv Børn, af hvilke tre ere døde, men fire leve: Julius, Baldemar Siegfried, Nathalie Camilla Antonette og Eugen Beaucharnais.

b. Andrea Eleonora Nathalie Kopp f. 1811 † 1870.

c. Victor Amadæus Emilius Kopp f. 23 Jan. 1813 i Kbhvn, Forstramen i Kiel, 1840 Jagtjunker, 1840—49 med allh. Permission Overtførster hos Fyrst Labanoff Kostovskij i Rusland, derefter konstitueret i Slesvig og i 1852 Rgl. Skovrider i Pøhler Distrikt, Gottorp Amt, 1860 i 2det Gottorper Distr., 1862 Forstraad, 1868 Overtførster og 1871 efter Udsøgn. pensioneret, død i Kbhvn 3 Marts 1884. To Gange gift:

1. Christiane Sofie Nielsen, Dtt. af Pst. Nielsen i Namlose, f. ssids 1814, gift 18 Oktb. 1839, † 1848 i Elgov, Gouvernem. Kurst i Rusland. Een Søn: Alexis Kopp f. 27 Juni 1840 p. Godset Alexandrine i Gouv. Smolensk, Forstmeister i Falkenhagen ved Berlin, gift 25 Mai 1875 med Emma Sofie Frederikke Dorothea Beck, f. 24 Juni 1860, ældste Datter af Pastor G. i Warstein i Westphalen, af hvilket Ægtefælle lever fire Døttre, Angelika Kopp f. $2\frac{1}{2}$ 1876, Olga K. f. $\frac{1}{8}$ 1878, Paula K. f. $1\frac{1}{4}$ 1881, Christiane K. f. $2\frac{1}{2}$ 1882.

2. Anne Christine Prahl, Dtt. af Hofjuveler S. J. N. Prahl i Kbhvn, f. 8 Oktb. 1827 i Kbhvn, gift 8 Oktb. 1852. Een Datter: Christine Cathrine Henriette Kopp, f. 1 Sept. 1853 paa Christiansgade ved Slesvig.

Descendenterne af den Prahlske Familie, der gjennem Mathias Jensen Marxer, Egpr. til W. Marie p. Bornholm, † 1727, ere beslegtede med Ed. Hans Casper Jakobsen f. 1767, have Udgang til forskjellige af ham oprettede Legater.

Gudrun S. f. 17 Apr. 1881, hjemmedøbt 4 Mai, Daaben publiceret i Kirken 7 August f. A. Hun er svagelig.

Ragna S. f. 20 Apr. 1883, døbt 17 Juni f. A.

Francis Svass er fremdeles Forpagter af Randrup.³ I en

2. Børnenes Faddere have været for:

Alexis: Fru C. Kopp, Frk. Polly Svass, Propr. Ole Kjeldsen til Kongstedlund, Forstraad C. Kopp, Forp. Charles Svass, Eванholmøminde.

Francis: Høff.mst.inde Eline Svass, Frk. Cecilie Rosenbeck, Istd. F. Svass, Frederiksdal, Kapt. E. Bluhme, Nørlund, Propr. Th. Hjorth, Strandholm.

Marcus Pauli: Fru Ella Hjorth, Frk. Polly Svass, Propr. Th. Hjorth, Forp. Charles Svass, Mejeriforp. Nathke p. Randrup.

Ingrid: Fru Kirstine Westenholz af Refsnæs, Frk. Paludan p. Randrup, Propr. Kolf Westenholz til Refsnæs, Propr. Jens Eванholm, Bøsumgaard, samt Børnens Faber.

Emil: Børnens Moder, Husjomfru Støt, Pst. Aagaard, Mejeriforp Nathke, Børnens Faber.

Gudrun: Fru C. Kopp, Husjomfru Frk. Marie Gerlach, Forstraad C. Kopp, Ernst Svass fra Vestergaard og Faderen.

Ragna: Børnens Moder, Lærerinde Frk. Grandjean, Forstraad C. Kopp, Propr. Th. Hjorth, Lieut. Thomas Westenholz fra Refsnæs, Forp. Vokfelmann fra Nørregaard p. Lolland.

3. Randrup har 26 Td. 7 Sk. „ Ft. $\frac{1}{2}$ Alb. Skf. og c. 650 Td. Land, hvoraf 350 Td. Land Ager af meget forskjellig, men gjennemgaaende god Bestaffenhed, i en otte Vangs Drift, 100 Td. Land Bakker, af hvilke en stor Del er beplantet allerede af M. P. Svass, og 200 Td. Land Kjørjorder, der mest benyttes til Græsning. De ere for største Deelen inddelte i Fætter paa 10 Td. Land, og af disse ere 3 som foreløbig Forsøg omgivne med dobbelt Græs og den mellem-liggende Bold beplantet med Træer for at skaffe Læ. Besætningen er 82 Køer, store, brede, mest sorte og sortbrogede, siden 1865 alle tillagte paa Gaarden, saa at der er dannet en Stamme af gode Makkere. Desuden bestaaer Besætningen af 2 Mars Tillæg, i Reglen 20 Stkr for hvert Aar, 16 à 18 Arbejdsheste, hvoraf 4 à 6 bære Føl og 10 à 20 Faar med Yngel, samt Svin efter Mejeriforholdene. Den aarlige Udsæd udgjør omtrent: 50 Tdr. Rug, 50 Tdr. Byg, 30 Td. Biffehavre, 65 Tdr. Havre, og der avles c. 100 Læs Enghø og 100 Læs Kløverhø. Til en Sammenligning mellem Randrup før og nu, jfr isvrigt 1 D S. 64—65, anføres følgende Uddrag af en Fordehog, som findes i Viborg Landstings Skf. og Rante Prot. ved Major S. G. v. Vedens Obl. til Khere Holger Sehested for 20,000 Rdl., dat. 4 Mai 1772: Hovedgaardens Hartform 26 Td. 7 Sk. „ Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb., Bøndergods A. og E. 269 Td. „ Sk. 1 Skf.

den 10 Febr. 1877 paa Randrup undertegnet Arveforening er det nærmere bestemt, under hvilke Vilkaar han i sin Tid kan blive Ejer af Gaarden og hans Broder Charles af Svanholmssminde. Han har deltaget i en Række af kommunale Hverv⁴ og blev under Afholdelsen af Landmandsforsamlingen i Aalborg, i hvis Ordning han havde taget væsentlig Del, den 28 Juni 1883 af Hs. Majestæt udnævnt til Sægermester.

Charles Nicolai Hvasf,

cand. theol., Forpagter af Svanholmssminde.

1 D. S. 67.

Charles Hvasf blev Student fra Slesvig Domskole 1862 med Udmærkelse til Artium, tog anden Examen 1863 og theologist

„ Alb., Skovstyd 6 Bd. 7 St. „ Ft. 1 Alb., ingen Kirker. Godset laae i Skibsted, Lyngby, Dvorup Loftklov, Øster Kaarup, Frær, Waarst. Det gav i Landgilde 524 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$, 42 Høns, 21 Lam, 21 Gæs. Det erindres altsaa, at der udenfor Landgilten habdes Indfæstningerne og Hovetiet. Randrup Hovedgaard beskrives saaledes: Marken er inddelt i 10 Bangkifter, hvoraf 5 i Brug aarlig, de 5 til Hvide. Der saaes 100—120 Edr. Rug, 60—70 Edr. Byg, 150—160 Edr. Havre, alt ligesom Bængene indfalde. Der græsses 60—70 Stude, 24 · 26 Køer, 20—24 Væster, 150—200 Faar, naar der ingen Vaarer udsættes. Der avles 2 · 300 Læs Hø, som falder mest Landenge eller saa kaldet Mærst Hø. Tiender er ingen af, uden de, Man lejer. Staldes om Vinteren 104 Stk Staldstude og fødes Køer og Fødestude 52 Stk, Faar 150—200 Stk. God Ildingsbrand af Studtørv fra Frær Hebe, som er af saadan Mængde, at der ingenfinde kan fattes eller opgraves Fornøden Træ til Gavningsbrug og Brændsel tages i de tre Stove, Øster Kaarup, Lyngby og Frær Lykke Stov. God Jagt af Raabyr, Urfugle, Harer, Ræve. Fiskeri udi Waarst og Smidie Søer af Brasen, Gjedder og Aborrer, foruden i Lyngby og Skibsted Aær. Fiffedamme 4 Stk. tæt om Gaarden, hvori er Karper, Karubser og Gjedder. To store Frugthaver omkring Gaarden, hvori rare Slags Træfrugt. Tre Haver aparte til Raal og Kjøkkenurter.

4. 1875—77 Formand for Aalb. Amts Landbosforenings staaende Udvalg, 1875 · 81 Formand for en Komite for Tilbejbringelsen af en Jernbane fra Aalborg til Hadstund med Fortsættelse til Randers, 1882 Formand for Skibsted Lyngby Sogneraad, samt flere andre Hverv.

Embedseramen 1868, begge Examenen med bedste Karakter. Fra 1868 til 1870 var han Huslærer hos Godsforvalter Schjerup paa Hørbysgaard ved Solbek, og fra 1870 til 1872 hos Eieren af Gaarden, Kammerherre Joachim Melchior Grevenskov Castenskjold. Han tog derfra hjem til Randrup, øvede sig i Landvæsenet og blev 1 Mai 1874 Forpagter paa Euanholmsminde i Skibsted Sogn, hvilken Gaard hans Moder i Marts Maaned havde kjøbt for en Kjøbesum af 53,000 Rdl. Euanholmsminde har omtrent 250 Td. Land og 18 Td. Htt.

Ella Cecilie Svass
og
Proprietær Theodor Emil Hjorth
til Stranderholm.

Ella Cecilie Svass blev den 8 Novb. 1872 gift med Theodor Emil Hjorth, født den 24 Fbr. 1843 paa Lustrup i Fræer Sogn.¹ Hjorth havde den 1 Mai 1872 kjøbt Stranderholm, der er Parcelgaard af Klarupgaard i Klarup Sogn, for Kjøbesum 224,000 Kr. Gaarden har 16 Td. 1 Sk. 2 Ft. Htt., 490 Td. Land, og tiltraadtes den 11 Oktb. 1872. 1883 valgtes han af de højstbestattede Vælgere i Amtet til Medlem af Aalborg Amtsraad. Af dette Ægteskab med Ella Svass er der følgende Børn:

Ellen Margrethe H. f. 3 Juni 1874.

Charles Emil H. f. 22 Sptb. 1875, død 11 Okt. 1876.

En Søn født 8 Sptb. 1877, død strax efter Fødselen.

Carl Theodor H. f. 11 Febr. 1879.

Anders Steensen H. f. 7 Apr. 1882.

---

1. Forældrene vare Arveforpagter, Kammeraad Jens Christian Hjorth til Lustrup, tidligere Forpagter paa Lindborg, f. 1805, død 16 Fbr 1869, N. af D., og Anne Agathe Kjeldsen, født paa Mølgaard, der endnu lever. Af dette Ægteskab var i Alt 15 Børn, af hvilke 2 Døttre og 2 Sønner døde som små

Polly Dorothea Svass

er ugift og hjemme hos sin Moder paa Randrup.

VII.

Thomas Svass

og hans Hustruer

Ida Amalie Barfod, Anne Mette Lassen og

Marie Kirstine Møller.

1 D. S. 67.

Tillæg findes i 2 D. S. 174. Thomas Svass var opkaldt efter sin Morbroder, Thomas Christensen See, Præst i Borup. Den 7 Marts 1775 holdt han Taard i Dufsmølle ved Randers med Ida Amalie Barfod¹, der døde den 14 Mai 1787² uden Børn. Hans andet Ægtefæb med Anne Mette eller Mechtel Lassen blev ikke indgaaet den 23 Mai, men den 2 eller 9 Mai 1788³. Hans tredie Hustrues Forældre vare: Rhind Palle Møller i Løgstør og Gjertrud Jensen. Han tog sin Afsted den 1 Novb. 1815 og døde den 26 Decbr 1816. Der gaves ham det Vidnesbyrd, at han var „streng, men dygtig og retsindig“⁴.

Hans eneste Søn Christian Svass, 1 D. S. 69 og 2 D. S. 174, døde, som anført, den 16 Juli 1862 paa Nørsgaard. Hans eneste Datter Amalie Svass, Enke efter Pastor Winge i Ranum, 1 D. S. 69, flyttede til Aarhus og døde der den 3 Juli 1877, 79½ Aar gammel. Hun blev begravet den 9 Juli paa den nye Kirkegaard. Hendes Datter Wilhelmine lever ugift i Aarhus hos Broderen Søren Winge, der er Procurator og den 26 Mai 1869 gift med Caroline Frederikke Pauline Lewerkhusen, f. 8 Novb. 1836. Af dette Ægtefæb er sex Børn:

Niels Peter Winge f. 20 Juli 1861, f. L. Forvalter p. Rosen-vold. Amalie Winge f. 11 Juni 1864. Anders Svass Winge f. 1 Juli 1865, Student 1884. Viggo Søren Winge f. 30 Novb. 1867, død 31 Juli 1868. Anna Cathrine Winge f. 29 Marts 1874. Margrethe Winge f. 26 Febr. 1879.

1. Bib. Samler 1775 Nr. 11. 2. Sydske Efterretn. Nr. 25 for 1787. 3. Tobberg og Wejlby Kbhg., Kengnid. 4. Wibergs Præstehistorie under Witsted og Bindblæs.

Stamtavle XI.

Hvasser
af
Hallands Slægten.
A.

Lasse Hvass, 1493—1512
Maaskee Descendent af Mathias Hvass de Liistebt,

Anders Hvass, Skrifkund
og Mogens Gyldenstjerne paa

Svend Andersen Hvass, levede
∞ Bobil Nielsdatter, f. 1562

Hr. Anders Svendsen Hvass,
Rector i Holbæk, Egpr. f. Soderup
∞ Maren Jensdatter Soderup

Jens Andersen Hvass, Kapitelskriver, f. 1630 † 1709,
2 47, 5 113, bgr. i Domkirken i Aarhus.
∞ Karen Frantsdatter, bgr. hos sin Mand.

Borger i Rungsbæk i Halland, 5 90.
1422, 5 90, og Slægning af Las Hvass, Byfoged i Thisted 1497, 5 91.

hos Lave Alfstand paa Varberg
Laholm, 1555. 5 104.

i Halland, iverigt ubekendt,
† 1645, bgr. i Soderup, 5 107.

„Hallandus“, f. 1602 † 1652. 5 108.
og Kirke Skriftdrup, bgr. i Soderup.
† efter 1671, g. to Gange senere, bgr. i Soderup.

Svend Andersen Soderup (Hvass) † 1693, 5 118.
Rector i Varde, Egpr. f. Naur og Sir, bgr. p. Naur Kfgd.
∞ ?

Hr. Anders Hvass f. 1665 † 1735 Provst, Egpr. f. Serup og Lemming, ∞ Anna Elisabeth Rhode f. 1671 † 1731, Begge bgr. i Serup (Kirke?) 2 53. 5 121.	Maren Jensdatter Hvass ∞ 1693 med Hans Pedersen Evaue. 2 51.	En Datter bgr. i Domkirken i Aarhus. 2 51.	H. Frants Hvass Provst, Egpr. f. ∞ 1. Anna, Hr. Laurig Sun og Hvass ∞ 2. Anna Strømborg Sun g. 2 Hr. F. F.	f. 1668 † 1726 N. Fjelding og Lvis. Grøns Enté, † 1715. bgr. p. Lvis Kfgd. † 1761, bgr. i Lvis Kirke. Richard † 1721. 2 64.	Jens Hvass f. 1673 † 1740—49, cand. theol. Forp. p. Binders- levgd. og Kergrav, bgr. fm. p. Aulum Kfgd. ∞ Birgitte Marie Strømborg f. 1695 † 1759, bgr. i Lvis Kirke. 2 85.	Anne Margrethe Svendsdatter Soderup (Hvass) ∞ Hr. Christian Berntsen Vedel (Vellejus), Egpr. f. Naur og Sir, † 1730. 5 119.	Svend Hvass, Styrmand, 1735. 5 120.					
Johannes Rhode Hvass f. 1698 † 1728, cand. theol. bgr. i Serup (Kirke?) 2 57.	Hr. Jens Hvass f. 1699 † efter 1736. Kapellan i Øjerum, bgr. i Christiania. ∞ Sidzel Cathrine Schmidt fra Norge. 2 57.	Hr. Erik Christian Grave Hvass. See næste Side.	Magdalene Cathrine Hvass f. 1706 † 1775, bgr. i Serup Kirke. ∞ Hr. Ulrik Christian Schnell f. 1708 † 1784. Børn. 2 61.	Jens Hvass f. og † 1718.	Hr. Hans Hvass f. 1718 † 1787, Egpr. f. Syllinge og Gundsømagle, ∞ 1 Anna Elise Fogh f. 1719 † 1780. Sun og Hvass bgr. i Syllinge. ∞ 2 Margrethe Fogh f. 1723 † 1807, bgr. i Slagelse. 2 69. 5 122.	Jens Hvass f. 1720 † 1773. cand. jur. 3fd., til Lvis Kloster og Kvistrup, bgr. i Aachen. ∞ Anna Magdalene Moldrup f. 1741 † 1774, fm. bgr. i Lvis Kirke. Ej Børn.	Niels Hvass f. og † 1724.	Cathrine Marie Hvass f. 1722 † 1808, bgr. p. Vestervig Kfgd. ∞ Hans Christian Boetmann f. 1717 † 1766, Virke- dom. Ej Børn. 2 88.	Anna Elisa- beth Hvass f. 1724 † 1786, ngift, bgr. p. Vestervig Kfgd. 2 89.	Jens Hvass f. 1726 † 1776, Kammer- sekretær, ugift. Dødsfald ind- ført i Trini- tatis Kfgd. Kbhvn. 2 90. 5. 123.	Hans Hvass For- valter, Kf. By- foged, 1777. ngift. 2 90.	Anders Hvass f. 1733 † 1777, til Østergaard, bgr. p. Gudum Kfgd. ∞ Karen Lundsgaard f. 1744 † 1807. Ej Børn. 2 91. 5. 123.
Magdalene Elisabeth Hvass † 1801 ∞ Peder Grefsen Christiania.	Anna Laurence Mumme Hvass f. 1738, ∞ 1767 Peder Jen- sen Holm i Christiania.	Petronella Marie Hvass ∞ 1772 Peder Hagemann i Christiania.	En Søn Skibskaptejn? (Giesfing).	Frants Jørgen Hvass f. 1746 † 1825, Kammerraad, Amtsforvalter, bgr. i Kolding, ugift. 2 72.	Anna Marie Hvass f. 1747 † 1785 bgr. i Løstrup Kirke foran Alteret. ∞ Hr. Peter Leilmann, Egpr. f. Borup og Kimmerslev, siden for Løstrup og Uggerløse, † 1816. Descendents. 2 74.							

Stamtavle XI.

Hvasfer
af
Hallands Slægten.
B.

Hr. Erik Christian Grave Hvas,
f. 1701 + 1743, bgr.
∞ Anna Mariche See, f. 1696
Sun g. 2. Hr. Vilhelm Schmidt, f. 1699
1 1—5.

Egpr. f. Søndberg og Oddh,
p. Søndberg Kfgd.
+ 1775, bgr. p. Borup Kfgd. (Kirke?)
+ 1769, Egpr. f. Suedsted.
5 124.

Christen Hæe Hvas, f. 1731 + 1803, bgr. i Røshy, Justitsraad, Inspekt. over det Kgl. Theater, ∞ Christiane Jakobine Simon, f. 1744 + 1824, bgr. i Røshy. 1 6. 5 124.	Anna Elisabeth Hvas, f. 1732 + 1805, bgr. p. Bidstrup Kfgd. ∞ Hr. Anders Munchert Hopp, f. 1727 + 1789, Egpr. f. Torneby og Bidstrup. 2 S. 1 D. 1 18. 2 172 177. 5 127.	Karen Hvas, f. 1733 + 1800, nedfat i aab. Vgr. i Borup Kirke. ∞ 1. Peder Borup til Duff Mølle + 1776. 1 Søn. ∞ 2. Lars Ploug, + 1808. Sun g. 2. Marie Sofie Sinding. 1 19, 2 173, 5 127.	Hr. Anders Hvas, f. 1734 + 1808, Kroust, Egpr. f. Suedsted, 1780 f. Nør og Lved, bgr. p. Nør Kfgd. ∞ 1. Gjertrud Hebevig Hopp, f. 1737 + 1785, bgr. p. Nør Kfgd. ∞ 2. Sofie Kathrine Dylsfel, f. 1751 + 1813, bgr. p. Nør Kfgd. 3 S. 2 D. See næste Side.	Hebevig Sabine Hvas, f. 1735 + 1821, bgr. p. D. Brønderstev Kfgd. ∞ Hr. Hans Adolf Brorson, f. 1735 + 1805, Egpr. f. D. Brønderstev og Hallund. Ej Børn. 1 30.	Frants Hvas, f. 1736 + 1806, bgr. p. Skibsted Kfgd., Ej af Randrup med Gods. ∞ Ellen Cecilie Færch, f. 1772 + 1832, bgr. p. Skibsted Kfgd. Sun g. 2. Thyge Thygesen, f. 1767 + 1842, til Dalsgaard m. m., bgr. p. Skibsted Kfgd. 1 32. 5 129.	Hr. Thomas Hvas, f. 1741 + 1816, Egpr. f. Bidsted og Bindblæs, bgr. p. Bidsted Kfgd. ∞ 1. Ida Amalie Barfod, f. 1758 + 1787, ej Børn. ∞ 2. Anne Mette Lassen, f. 1751 + 1789, 1 Søn. ∞ 3. Marie Kirstine Møller, f. 1766 + 1828, 1 Datter. Alle bgr. i Bidsted. 1 67. 5 161.										
Christian Hvas, f. 1772 + 1824, bgr. i Røshy, ugift. 1 10. 5 124.	Erik Christian Andreas Hvas, f. 1793 + 1834, bgr. p. Mov Kfgd., Ej af Høstemark. ∞ Johanne Margrethe de Neergaard, f. 1806 + 1876 i Mariager, bgr. p. Mov Kfgd. 1 46. 5 131.	Maren Laurence Hvas, f. 1794 + 1869, bgr. p. Holmens Assistentkfgd. Kbhvn. ∞ Ludvig Christian Rosenbeck, f. 1786 + 1821, Inspekt. p. Vindensborg, bgr. p. Blenskrup Kfgd. 1 Søn 3 Døtre. 1 50. 5 133.	Anna Marie Hvas, f. 1795 + 1801.	Anders Nicolai Hvas, f. 1797 + 1867, bgr. p. Bælum Kfgd. Justitsraad, Kfgd. Birkeb. R. af D., Ej af Bælum Mørgaard og Gods. ∞ Kirstine Dorothea Schmidt, f. 1799 + 1848, bgr. p. Bælum Kfgd. 1 51. 5 134.	Marcus Pauli Hvas, f. 1801 + 1864, bgr. p. Melby Kfgd. Legationssekretær, Hofjægermester, Ej af Randrup og Gods. ∞ Eline Margrethe Wandel, f. 1817. 1 60. 5 150.	Marie Francisca Thygesen, f. 1808 + 1873. Mads Thygesen, f. 1809 + Værn. Frants Thygesen, f. 1811. 1 45. 5 130.	Erik Christian Severin Hvas, f. 1789 + 1862, bgr. p. Bælum Kfgd., ugift. Ane Kathrine Sabine Amalie Hvas, f. 1797 + 1877, bgr. p. Aarhus Kfgd. Hr. Niels Winge, Egpr. f. Bjørnsholm og Malle, + 1834. 1 S. 1 D. 1 69. 5 161.									
Frants Hvas, f. 1834 + 1849, bgr. p. Mov Kfgd. 1 49.	Frants Hvas, f. 1824, Justitsraad, Ej af Frederiksdal, siden af Nøtighed. ∞ Thygine Andrea Frederikke de Richtenberg, f. 1835. 1 56. 5 140.	Christian August Hvas, f. 1826 + 1836, bgr. p. Bælum Kfgd. 1 58.	Marcus Andreas Nicolai Hvas, f. 1829 + 1866, bgr. p. Skibsted Kfgd. Ej af Vestergaard. ∞ Henriette Charlotte Caroline Kirstein, f. 1827. Sun g. 2. Jens Bjeregaard. 1 58. 5 145.	Ernst Henrik Carl Hvas, f. 1831 + 1858, bgr. p. Bælum Kfgd. 1 59.	Michael Lange Hvas, f. 1833 + 1875, bgr. p. Bælum Kfgd. Ej af Mørgaard. 1 60. 5 148. ∞ Emilie Wilhelmine Kirstein, f. 1840. 1 67. 5 156.	Franciscus Tertius Hvas, f. 1842, Jægermester, Forp. af Randrup. ∞ Christine Cathrine Henriette Ropp, f. 1853. 1 67. 5 156.	Charles Nicolai Hvas, f. 1844, cand. theol. Forp. af Svanholmssminde, ugift. 1 67. 5 159.	Elfa Cecilie Hvas, f. 1846. ∞ Theodor Emil Hjorth, f. 1843, til Stranderholm. 4 S. 1 D. 1 67. 5 160.	Polly Dorothea Hvas, f. 1853, ugift. 1 67. 5 161.							
Anders Nicolai Hvas, f. 1858, cand. jur. f. og + 1860.	Hans Gerhard Lichtenberg Hvas, f. 1862.	Andrea Kirstine Dorothea Hvas, stud. jur. f. 1862.	Hans Henrik Hvas, f. 1864.	Frants Michael Hvas, f. 1867, i Latinstole.	Thygine Sofie Hvas, f. 1872.	Ernst Nicolai Hvas, f. 1859, Dyrslæge i Aalborg.	Kirstine Dorothea Hvas, f. 1862.	Helen Marie Augusta Hvas, f. 1865.	Ernst Henrik Carl Hvas, f. 1869 + 1870, bgr. p. Bælum Kfgd. Michael Hvas, f. 1871 + 1872, bgr. i Mentona. Helen Hvas, f. 1873.	Alexis H., f. 1874.	Francis H., f. 1875 + 1880.	Marcus Pauli H., f. 1876 + 1880.	Ingrid H., f. 1878.	Emil H., f. 1879.	Gudrun H., f. 1881 + 7 Juli 1884.	Ragna H., f. 1883.

Stamtavle XI.

Hvasfer
af
Hallands Slægten.

C.
1884.

Sfr. 1. D. 22—30.
5. D. 127—29.

Provst Anders Hvasf,
∞ Gjertrud Hedevig Hopp,
See forrige

f. 1734 † 1808 i Nors.
f. 1737 † 1785.
Side.

Erik Christian Grave Hvasf, f. 1764 † 1807, Degn i Nors, bgr. i Nors. ∞ Sidjel Marie Bjering. 5 D. 127—128.	Thomas Hopp Hvasf, f. 1766 † 1818, Husmand i Lorp, Nør Sogn. ∞ Maren Jensdatter Søgaard.	Nette Cathrine Hvasf, f. 1767 † 1850. ∞ Jens Hylbgaard, Husmand i Hinding i Nors, † 1845. 3 D. og 1 Søn, kaldet Anders Hvasf Jensen † ²⁴ / ₂ 1876, 73 Aar gl. Han var to Gange gift og hans Descendenter føre Navnet Hvasf.	Ane Marie Hvasf, f. 1769 † 1853 i Nors, ugift. f. 1770 † før 1780.	Bilhelm Schmidt Hvasf, f. 1770 † før 1780.	Vent Johan Hvasf, f. 1771 † 1840, Student, Lærer i Kbhvn. 1. Anna Elisabeth Smith. Børn, døde smaa. 2. Hanfine Marie Thomsen, f. 1794 † 1840, flere Børn, af hvilke to levede.	Christen Niels Lars Hvasf, f. 1773 † før 1780.	Benthe Kirstine Hvasf, f. 1776 † 1778. f. 1778 † 1778.
--	--	---	---	--	--	--	--

Anders Hvasf, f. 1798 † ¹⁵ / ₅ 1867, Drejer f. 1796 † 1797. ∞ Ane Jensen, f. ³ / ₈ 1790 i Udbyover, † ²⁷ / ₆ 1881 i Vinbblæs.	Anders Griffen Hvasf, f. 1798 † ¹⁵ / ₅ 1867, Drejer f. 1796 † 1797. ∞ Ane Jensen, f. ³ / ₈ 1790 i Udbyover, † ²⁷ / ₆ 1881 i Vinbblæs.	Christen Thomsen Dige Hvasf, f. 1790 † 1860, Gaardejer i Bigsø. ∞ 1. Elfe Madsdatter † 1832. ∞ 2. Maren Kirstine Chri- stiansdatter † 1860.	Gjertrud Hedevig H. f. 1792. ∞ Nygren, Garver i Kittmøller.	Ane Sofie H. f. 1795 † ∞ Jakob Omd. i Nør. Christian Degn i Brønd.	Sofie Ca- thrine H., f. 1798. ∞ Jens Christian Degn i Brønd.	Kirsten Marie H., f. 1801. ∞ Poul Taabel i gl. Lorp.	Karen H., f. 1804. ∞ Christen Haarbo i Pugdal.	Maren Grotum H., f. 1806. ∞ Smed Hollefen i Gaaser.	Ane Marie H., f. 1810. ∞ Jens Lynge Pugdal.	Zda Sabine Hvasf, f. 1810, f. 1810. lener i Paris med sin ældste Datter. ∞ Rasmus Bredahl, Krigsraad, Vog- holder i Krigsmst. † 1865. 3 S. 2 D.	Adolf Frig Hvasf, f. 1811 † 1867, Faktor og Gartner i Stuttgart. ∞ 1. Emilie Pernau † 1849. ∞ 2. Amalie Klüftner. Afsørste Egetestab 2 Døttre, af sidste 1 Datter.
--	---	---	--	--	--	---	--	--	--	--	---

See næste Side.

Jens Christian Andersen Hvasf, f. ³ / ₈ 1817 i Udbynder † ²⁰ / ₄ 1872 i Kastberg. ∞ Maren Daniels- datter, f. ¹⁹ / ₅ 1813 i Kastberg.	Ane Cecilie Ander- sen Hvasf, f. ¹¹ / ₄ 1819 i Vinbblæs, † ²⁴ / ₆ 1881 i Udbynder. ∞ Erik Sørensen, Murar, f. ⁹ / ₇ 1820.	Christian Peder Andersen Hvasf, f. ²¹ / ₁₀ 1820 i Vinbblæs. ∞ Ane Marie Christensen, f. ²⁰ / ₁₁ 1821 i Kastberg.	Hans Helmuth Andersen Hvasf, f. ⁹ / ₇ 1825 i Vinbblæs † ³ / ₅ 1879 i Hald. ∞ 1. Mariane Jens- datter, f. ⁶ / ₂ 1820 † ³ / ₁ 1864 i Udbyover. ∞ 2. Maren Nielsen, f. ¹⁰ / ₇ 1840 i Udbyover.	Arentine Andersen Hvasf, f. ¹ / ₆ 1826 † ¹⁹ / ₆ 1839.	Ane Andersen Hvasf f. ¹¹ / ₁₀ 1827 i Vinbblæs. ∞ ¹⁹ / ₂ 1851. Jens Peter Andersen, f. ¹² / ₁ 1826 i Svornum S., boer paa Trinderup Hede. Mariager Land- sogn. 7 S. 3 D.	Ane Christine Andersen Hvasf, f. ²³ / ₁₀ 1830 i Vinbblæs. ∞ 1. Poul Johansen, f. ¹⁰ / ₄ 1831 † ¹⁵ / ₁₀ 1862 i Vinbblæs. Et Barn †. ∞ 2. Niels Christian Mathiasen, Bødder, f. ³ / ₆ 1831 i Udbynder. 3 S. 3 D.	Zda Magda- lena Hvasf, f. 1841. jfr. 1 D. 29, og 5. D. 128.	Augusta Emilie Hvasf, f. 1843. f. 1843. f. 1843.	Agnes Marie Hvasf, f. 1858. f. 1858. f. 1858.
---	--	---	---	---	--	---	--	---	--

Anton Jensen Hvasf, f. ²⁴ / ₂ 1853 i Kastberg. ∞ Dorteia Marie Sørensen, f. ²⁹ / ₅ 1845 i Mariager Landsogn.	2 S. og 2 D., der føre Navnet Hvasf.	Ane Mette Chri- stiansen Hvasf, f. ²⁴ / ₁₂ 1853 i Udbynder. Ane Marie Chri- stiansen Hvasf, f. ²⁴ / ₁₁ 1857 i Udbynder.	Mathias Andersen Hvasf, f. og † 1849.	Anton Helmuthsen Hvasf, f. ²⁶ / ₆ 1850, Murmester i Randers. ∞ Marie Lassen, f. ²¹ / ₆ 1854.	Mariane Helmuthsen Hvasf, f. ¹⁵ / ₂ 1865.	Ane Marie H. H., f. ¹⁵ / ₂ 1867.	Niels Christian H. H., f. ³ / ₅ 1870.	Anders H. H. Maren H. H. Tvillingar, f. ²¹ / ₁ 1874.
---	--	--	--	--	--	--	--	---

Søren Christian Andersen Hvasf,
f. ²⁰/₆ 1876 i Kastberg.

Carl Helmuthsen, f. ³¹/₁ † ¹²/₇ 1876.
Caroline Mariane H., f. ¹⁸/₃ 1878
† ¹²/₂ 1881.
Hans Andreas H., f. ¹⁴/₅ 1880.
Caroline Mariane H., f. ¹⁴/₆ 1882.

Navne, Aarstal og Datoer i Anders Griffen Hvasfs

(† 1867) Descendents hidrøre fra de Paagældende selv.

Stamtavle XI.

Hvasser
af
Hallands Slægten.
D.

1884.

Sfr. 1 D. 27, 5 D. 128, 2.

Christen Thomsen Dige Hvass,
Gaardejer, Lømmers og
1. Else Madsdatter
2. Maren Kirstine Christensdatter,
Sfr. forrige

f. i Skjoldborg 1790 † 4. Okt. 1860,
Kornhandler i Vigso.
† ¹²/₈ 1832 i Nær. 7 Børn 1—7.
f. i Skinnerup 1801 † ⁷/₈ 1860 i Vigso. 4 Børn 8—11.
Side 166.

Fortset neden under.

1. Anders Hvass, f. ²⁰/₁₁ 1818,
Fhv. Gmd. i Nytorp.
2. ²⁰/₁₁ 1845 Maren Jens-
datter af Haulsted.

2. Johanne Marie Chri-
stensdatter, f. ²¹/₈ 1819.
3. ²²/₇ 1843 Bertel Christian
Pedersen Botborg, Gaardmand
i Febersted, † ³/₇ 1876.
Ej Børn.

3. Maren Kirstine
Christensdatter,
f. ²¹/₇ 1821.
4. ²²/₁₁ 1845 Lars Thom-
sen Klit, Gaardejer i
Hjardemaal Klit.
3 S. 3 D.

4. Thomas Christian Dige Hvass, f. ¹⁰/₁ 1824,
Gaardejer og Kjøbmand i Velsø.
5. ¹⁵/₁₀ 1849 Johanne Marie Jensen Lou-
gaard, f. ²²/₉ 1821.

5. Jens Magnus Hvass, f. ³¹/₈ 1826,
Gaardejer i Hestfær, Nær Sogn.
6. ¹⁴/₂ 1851 Dortehea Kirstine
Dalsdatter Hestfær.

Jens Andersen,
f. ¹⁰/₁ 1846.
7. ⁶/₁₂ 1878 Enke
efter Gmd Niffel
Nielsen, Inger
Marie Christen-
sen, 48 Aar gl.
Gaardejer i Borring,
Nors Sogn. Ej Børn.

Christen Dige
Andersen Hvass,
f. i Nytorp ⁷/₄ 1848,
Gaardejer i Klstrup,
Sundstrup S.
8. ¹³/₄ 1874 Else
Marie Christen-
sen, f. ²³/₂ 1851.

Lars Jensen
Andersen,
f. ²⁷/₈ 1853,
Gaardejer i
Nytorp.
9. ⁴/₁₁ 1881
Dortehea
Marie Larsen
Svanborg af
Nors, f. 1853.

Christen Thom-
sen Dige, f. ²²/₇
1850.
10. ⁴/₁₀ 1873 Ane
Marie Pedersen
Bat af Batgaard i
Lund, f. ²⁰/₈ 1847
† ²¹/₈ 1877.

Jens Thomsen
Dige, f. ⁶/₁
1852, ugift.

Elisabeth
Marie Thom-
sen Dige,
f. ³⁰/₁ 1853.
11. ¹¹/₆ 1878
Niels An-
dreas Søren-
sen af Hjort-
holms Mølle i
Velsø, f. ¹⁰/₈
1852. Børn.

Ane Marie
Thomsen
Dige, f. ¹⁴/₇
1858.
12. ²/₈ 1884
Svenning
Dise Bat
af Arup.

Christian
Thomsen
Dige,
f. ²³/₃ 1863,
ugift.

Christen Jensen Dige, f. ¹⁵/₈ 1851 i
Nær S., Skibsfører i Vigso, ugift.
13. Ole Jensen, f. ¹/₁₁ 1852, Fifer i Søbjerg.
14. ²²/₈ 1878 Else Mortensen i Nær.
2 Børn.
15. Jens Christian Jensen, f. ²⁰/₈ 1854,
ugift, Gaardbestyrer hos Bertel Botborgs Enke.
16. Anton Jensen, f. ⁷/₁ 1856 † ³/₁ 1865.
17. Else Jensen, f. ²⁰/₈ 1858. 18. ²⁶/₁₀ 1883
Gmd. Lars Christensen i Østerild.
19. Carl Jensen Dige, f. ⁷/₄ 1859, Lømrer i
Nær, ugift.
20. Martinus Jensen Dige, f. ²²/₄ 1861,
ugift, hjemme.
21. Anton Jensen Dige, f. ²⁵/₈ 1867, ugift,
hjemme.

Maren
Andersen,
f. ²²/₁ 1876.

Marie
Andersen,
f. ⁷/₁ 1878.

Anders
Hvass
Andersen,
f. ²²/₈ 1881.

Anders Hvass
Andersen,
f. ⁹/₁₀ 1882.

Peder Thomsen
Dige, f. ¹⁷/₁₂ 1873.

Mariane
Thomsen
Dige,
f. ³/₈ 1876.

Fortfættelse.

6. Bertel Christensen Dige Hvass, f. ²⁴/₈ 1828,
Gaardejer i Hestedal, Vigso S.
7. ²²/₁₁ 1851 Karen Marie Christensdatter.

7. Jeppe Christian Christensen Dige
Hvass, Kjøbmand, Skibsreder og Gaard-
ejer i Vigso, f. ⁶/₇ 1830 i Nær, gift ³/₁ 1863
i Eved med Caroline Kirstine
Thomsen † ²³/₈ 1863.

8. Christen Dige
Hvass, Gaardejer i
B. Borup i Inngstrup
Sogn, f. ¹³/₇ 1833,
g. ⁴/₈ 1867 m. Ane
Marie Pedersen, f. i
Inngstrup ¹⁵/₈ 1842.

9. Else Marie
Christensen Dige,
f. ²⁶/₁₂ 1836, g. ²/₁₁
1861 m. Thomas
Pedersen
Andersen,
Gmd. i Nær † ¹²/₈
1882. 3 Børn.

10. Marie Sofie
Christensen Dige,
f. ¹⁰/₈ 1840, g. ²³/₄
1863 m. Ole Peter
Christensen
Dise, f. ²¹/₁₂ 1841,
Gaardejer i Klit.
10 Børn.

11. Hans Christian
Christensen Dige, Gmd.,
Skibsreder og Gaardejer paa
Torup Strand, B. Han S.,
f. ²³/₄ 1842, g. ²⁷/₁₀ 1865 m.
Maren Cathrine Thomsen,
f. ¹⁰/₄ 1846 i Skarupgaard,
B. Vandet S. Ej Børn.

Christen Dige Berthelsen, f. ¹⁹/₈ 1852, Gaardejer i
Vigso S.
12. ³⁰/₈ 1875 Ane Marie Pedersen.

1. Karen Marie Dige f. ²²/₇ 1875 † ²/₁ 1881.
2. Anton Dige, f. ²³/₁₁ 1878.
Frants Berthelsen, f. ⁹/₈ 1854, Kjøbmand i Torup,
gift for 2 Aar siden i Torup Kirke.

1. en Datter.
Christen Tolbøl Berthelsen Dige, f. ²⁵/₈ 1855,
ugift.

Jens Christian Berthelsen, f. ³⁰/₈ 1857, Gaard-
ejer i Nær. Etal giftes med Poul Vilshøls Datter
i Nors.

Else Berthelsen, f. ¹⁷/₈ 1858, ugift.
Martin Berthelsen Dige, f. ²⁶/₁ 1861, ugift,
Snedkermester i Kbhvn.

Christian Berthelsen Dige, f. ¹⁴/₁₂ 1866.
Carl Christian Berthelsen Dige, f. ¹⁰/₁ 1870.

Elise Marie Dige, f. ³¹/₁₂ 1863
† ²⁰/₄ 1864.

Elise Marie Dige, f. ⁸/₂ 1865, ugift,
hos faderen.
Dortehea Marie Dige, f. ¹¹/₈ 1867,
ligefaa.

Maren Kirstine Christensen Dige, f. ²⁷/₈ 1867.
Christen Christensen Dige, f. ²/₈ 1868.
Ane Cathrine Chr. D., f. ⁷/₈ 1870 † ³/₈ 1879.
Petrea Chr. D., f. ⁵/₇ 1872 † ¹⁴/₂ 1879.
Caroline Chr. D., f. ²⁰/₁ 1875 † 25. f. M.
Caroline Chr. D., f. ²⁵/₈ 1877 † ²⁶/₁₀ 1880.
Jens Christian Chr. D., f. ¹⁷/₇ 1878 † ⁸/₈ 1879.
Ane Cathrine Chr. D., f. ⁷/₈ 1880.
Peder Chr. D., f. ²⁷/₁₁ 1882.
Udøbt Pige, f. ²⁶/₈ 1884.

Saamlige Navne, Datoer og Aarstal hidrøre fra udsørgede Meddelelser af de Paagjældende selv og ere
Navnene, idet f. Ex. nogle Børn af samme Led ere døbt med Familienavne,

deretter, saavidt muligt, sammenholdte med vedkommende Kirkebøger. Den Afvekling, der findes i
andre ikke, formentes at være i nøje Overensstemmelse med Kirkebøgerne.

Femte Afsnit.

Riborg Slægten.

1.

Hr. Morten Mortensen Hvas † 1577 og Hustru Anne Pedersdatter.

Hr. Morten Hvas, Stamsfader for den talrige Slægt, vi have givet Navnet Riborg Slægten, er født nærved Aaret 1500¹. Hans fulde Navn var Morten Mortensen Hvas², og vi have derigjennem et Vidnesbyrd om, at hans Fader, som iøvrigt er os ubekjendt, ogsaa hed Morten.

Der kan ikke være Tvivl om, at Morten Hvas paa sædvanlig Maade har forberedt sig til den gejstlige Virksomhed ved at gaae i

1. 1576 kaldes han senex, see Note 19. Da han 1542 blev Rannik, tør det let antages, at han da har været mellem 30 og 40 Aar.

2. Han kaldes saaledes i Herredagsbommen af 28 April 1542, see Note 3. Naar han i Giesfugs Jubellærere kaldes Morten Jensen, er Navnet Jensen her indskudt for at anbringe ham som Medlem af Ormstrup Slægten, med hvilken han Intet har at gjøre. Han var ikke adelig. Han kaldes „Erlig og velfornumstig Mand“ i Forretningen af 1556, see Note 12, og hans Segl fremviser kun Forbogstaverne til hans Navn, see Forretningen af 1559, Note 13. Der har vistnok levet adskillige Hvaser i Borger- og Bondestanden før 1500, men nogen „Familie“ af dette Navn kendes ikke før hin Tid, og Morten Hvas bliver saaledes Stamsfader for sin Slægt, som vi have givet Navn af Slægten fra Riborg.

Latinskole og studere ved Universitetet. Om han har været katholisk Gejstlig er dermed ikke afgjort; men naar Hensyn tages til hans Alder, er det dog rimeligt, at han, da Reformationen fandt Sted, allerede var gejstlig Mand i en underordnet Stilling.

Den 28 April 1542, — den første Gang, han nævnes; han hedder da blot Hr. Morten Mortensen — mødte han paa Kongens Rætterting i Ribe og talte paa Mester Splid Fastis Vegne Brødrene Just og Christen Hvas til Raas for Lime Præbende og noget andet Kapitelsgods, hvori deres Fader Jens Hvas nogen Tid siden forleden havde ladet sig indføre.³ Sagen blev opfat indtil Kongen selv kort efter kom til Viborg. Den 8 Juni s. A. fik han af Kongen Brev paa for Livstid at maatte nyde og beholde det Kannikedom, som kaldtes „Nyrup Præbende“, hvilket Mester Splid Fasti, Kannik i Viborg, havde resigneret og opladt ham.⁴ Dog skulde han „residere og gjøre Tynge og Tjenesle.“ Nyrup Præbende laae i Hornum Herred og udgjordes af Byen Nyrup, der laae i Skjel med Sønderholm.⁵ Dette Brev gjorde ham til Kannik ved Domkirken og Medlem af Kapitlet; samtidigt, eller maaskee allerede tidligere, blev han ved Broder Tøgers Død⁶ tilige Præst ved Sønderfogns eller Sortebrødre Kirke. Naar han efter den Tid stundum blot kaldes Kannik, er det kun en Betegnelse af hans Stilling i en enkelt Henseende, som Medlem af Domkapitlet.

Han nævnes fra 1542 i en Række af Breve og Udsædiggelser. Saaledes hængte han den 15 Novbr 1544⁷ med Superintendenten

3. See Fam. Hvas 4 Del under Brødrene Just og Christen Hvas.

4. Splid Fasti var Søn af Thomas Fasti til Vennergaard og Fru Ellen Spend Mogensdatter. Han nævnes 1536 i Recessen og resignerede 1558 sit Kannikedømme. Reg. o. a. S. 438.

5. See Note 12. 1556 stillede han en Hest af Nyrup Præbende, D. Saml. 391. 16. Gh.-Ark.

6. Der angives forffjelligt, til 1540, Pontop. Annal. III 257, og 1544, Hoffm. Fund. III 233. Chr. Eriksens Mstr. har Aaret 1542 og Giesling, der ikke er nogen Rilde, har baade 1542 og 1544.

7. 3 Hist. gen. Ark., Gh. Ark., Tviskloster 1, findes en Utskrift af en 1544

Jakob Skjønning, Erkebegnen Anders Skovgaard, den anden Kannik, Jens Hansen, og Læsemesteren Kjeld Juul, sit Segl under en Vidnielse af Lvis Klosters Fundats og Privilegier, og den 29 Decbr. 1546⁸ deltog han i Udstedelsen af det Vidnesbyrd, som Mester Anders Skovgaard erhvervede angaaende Messers Afholdelse i Dueholm Kloster. Den 9 Mai 1552⁹ gav Kongen under sit Ophold i Viborg ham og hans Arvinger Brev paa at maatte bruge og beholde for Ejendom et Stykke øde Jord „som St. Mortens Kirke paa stod med Kirkegaard“, hvilken Jord Borgermester, Raadmænd og Menigheden havde undt ham. Onsdag næst efter Pindse, den 8 Juni 1552¹⁰, vare Hr. Otto Krumpen, Høvedsmand paa Hald, Kjeld Juul, Superintendent, Niels Fris, Kantor, Jens Hansen, Splid Fasti, Jens Michelsen, Morten Hvas, Kanniker, Jens Skriver, Landstingshører, Jens Nielsen, Vikarius i Viborg, Sep Povelsen, Sognepræst sammesteds, forsamlede i Kapitelshuset og afgave en Sentents paa de Klager, som en Del Provster og mange Præster vare fremkomne med over de mange Ufikkeligheeder paa Landsbyerne med Kirkegaardene, og Mathæi Dag d. 21 Septbr. 1555¹¹ var omtrent igjen den samme Kommission samlet i Anledning af Klager over de „Bardag“, der skete i Kirker og paa Kirkegaarde. Derfor skulde Gudfrngtige og Fromme dog ikke miste Tjenesten i Kirken. 1556, Torsdag næst efter quasimodo geniti, den 16 April¹², var Hr. Otto Krumpen til Skøttrup med 7 andre gode Mænd samlede paa et Markeskjel mellem Nyrup og Sønderholm, som Fru Kirsten, Gabriel Gylbenstjernes Efterleverste, og Hr. Morten Hvas, Kannik i Viborg, omtrættede. Paa Fru Kirstens Vegne fremlagde Hans

---

forfattet Oversættelse af Klosters Fundats ved Prinds Buris 1163 og Kong Eriks Privilegier af 1308. Oversættelsen er besørget og udstedt som Vidnielse af Superintendenten og de nævnte fire Mænd.

8. Ny kirkehist. Saml. V 577.

9. Reg. o. a. L. No. 5, 380 h. Gh.-Ark.

10. Suppl. til Krags og Steph. Chr. 3. Hift. 230.

11. Sids 235.

12. Dipl. Arn. Magu. XIII. Nr. 11.

Holk til Barritskov og Bjørn Raas til Staarupgaard et Par Sandemændstog, men „Erlig og velfornumstig Mand“ Hr. Morten Hvas fremlagde en Lavhævd af 1508 og to Landstingsdomme af 1553 og 1554, og beviste, at Logene vare gjorte imod Domkirkens Ret. 1559 Løverdag næst efter Viti & Modesti Dag, den 17 Juni¹³, forseglede han i Viborg med Palle Suel til Strandet, Landsdommer i N. S., og Christoffer Rosenkrants til Lynderup et Magekiftebrev mellem Tørgen Dykke til Overgaard og hans kjære Svoger, Otto Krumpen til Trudsholm, angaaende Gods i Gjerløv Herred. Hr. Morten Hvas's Segl er det eneste, der endnu hænger under Dokumentet. Det fremviser et Stjold, hvori Bogstaverne M. S. slyngede i hinanden. Samme Aar den 12 Oktbr¹⁴ og senere 1567 den 29 Juni¹⁵ udstedtes der Breve til Biskoppen Mester Kjeld Suel og Morten Hvas om i Forening med Lensmanden paa Hald, Hr. Otto Krumpen, at udtage nogle Breve af Kongens Brevkiste i Domkirken til Afbenyttelse, i 1559 for Frants Banner og i 1567 for Sofias von Dvalen. 1568 den 17 Marts¹⁶ undertegnede han med Biskoppen Kjeld Suel og fem andre Kanniker i Viborg til Bitterlighed et Magekiftebrev mellem Forstanderen i det alm. Hospital i Viborg, Mikkel Nielsen, og Landsdommeren Axel Suel til Villestrup ang. Hospitalsgods i Glesborg m. v.

Hr. Morten Hvas havde paa Kapitlets Vegne Tilsyn med Læssø, der tilhørte Domkirken, og opelskede der en Skov, der dog vel kun har været lille, som han til Ære for sin Ven, Kanniken Jens Blot, kaldte Blotholt. Han brugte sin Søn Morten, der siden blev Borgermester i Viborg, til som Foged at bestyre Den. Han blev tilsidst den Ældste i Kapitlet, og var tillige Provost over Nørlyng Herred¹⁷.

13. Orig. p. Perg. fra Hevringholm, Gh.-Ark.

14. L. o. a. L. VI. 148 b.

15. Sftds IX. 361 a.

16. Hist. gen. Ark. Nr. Orig. uden Segl, Gh.-Ark.

17. Det Mebdette er efter Mag. Chr. Erichsens Mstr., indeholdeende en Bestr. af Viborg, hvilket findes paa Univ.-Bibl. under Additam. Nr. 80 Fol.

Han var gift med den bekjendte og ovenfor omtalte Broder Tøgers Enke, Anne Pedersdatter, der tidligere havde været Nonne¹⁸. Ægtefæbet kan efter det Anførte først være indgaaet efter Aaret 1540, efter Rimelighed omtrent 1541. Han havde med hende tre Sønner, Morten, Tøger og Mads og en Datter Mette. Af sit første Ægtefæb havde Anne Pedersdatter en Søn, Mag. Peder Tøgerfær, der 1558 blev Sognepræst ved Domkirken og 1571 Biskop i Viborg. Han var altsaa Stedsøn af Hr. Morten Hvas og Halvbroder til Hvas's Børn.

Fra Slutningen af Morten Hvas's Liv haves en Meddelelse, der viser, at han nøje har kjendt alle de Begivenheder, der stode i Forbindelse med Hans Livsens Ophold og Virksomhed i Viborg. Rektoren ved Ribe Skole, Mag. Peder Hegelund, havde nemlig ønsket at erholde Oplysning i denne Henseende og tilskrev derfor Lektor i Theologien i Viborg, Mag. Jens Blof, som henvendte sig til flere gamle Mænd. Af disses Meddelelser forekom Morten Hvas's ham at være den, der kom Sandheden nærmest; den nedskrev han og sendte Hegelund i et Brev af 19 Juni 1576.¹⁹ Morten Hvas

Dette Msfr. har været Kilde for Giesfing. Hvas angaaer Bestyrelsen af Læse-, tog Sønnen Morten efter Faderens Død et Vidnesbyrd om, hvorledes den Af-døde havde udført sit Hverv, og Dens Beboere gave ham da det Studsmaal, at han havde forbedret Landet og „holdt dem ved Lige og Ret“. Hvas angaaer Forretningsførelsen for Kapitlet, er denne muligvis kommen i hans Haand efter at Erkebageen, Mag. Anders Stovgaard, var død 1554. I Mag. Chr. Erichsens Bestr. hedder det om Morten Hvas: „han havde sin sted ofver Mag. Kjeld Juul, dend stund bem. Mag. Kjeld Juul var Læsemester og til hand blev Biskop; item havde han sin sted ofver Mag. Niels Søfrensen Juul, Læsemester, og ofver Mag. Jens Blof, Egpr. til Domkirken; thi hans Navn findes i alle Kapitels Domme over alle de andre Kannikers Navne, som Dommene have underkrevet.“ Man vil af de i Texten anførte Domme af 1552 og 1555 see, at dengang indtog Morten Hvas endnu ikke den omtalte Plads.

18. Mag. Chr. Erichsens Bestr.

19. Annal. for Nord. Oldf. 1847, 93 og kirkehist. Saml. I. 1849—52 S. 372 ff.: „I. H. S. Die 25 Martii allatae sunt litterae tuæ, D. Mgr. Petre, amice colende, in quibus inter cætera a me petis vitam Tavsani, piæ memoriæ, apud nos transactam, ad te perscribi . . . auditis complu-

har uden Tvivl selv seet hine stærke Rørelser foregaae for sit Dje ; i ethvert Fald har han mere end nogen Anden havt Anledning til at bevare og jevnlig at opfriske Enkelthederne i sin Erindring, idet han var gift med Enken efter Tavsens trofaste Ven og Hjælper.

Morten Hvas boede paa søndre Side af Domkirkegaardens i et Hus, der selvfølgelig forlængst er forsvunden. Han døde i Aaret 1577,²⁰ sikkert som en gammel Mand; vi kunne vistnok, uden at tage fejl, tilføje, som en hædret og anseet Mand. Hans Hustru overlevede ham, og var endnu i Live i 1579.

I. Morten (Trane) Linien.

II.

Morten Mortensen Hvas, f. c. 1541—1542 † 1614,
Borgermester i Viborg, og

1. Anne Jensdatter † 1592 og Mette Sorensdatter † 1625.

Morten Mortensen Hvas var den ældste af Provst Morten Hvas's og Anne Pedersdatters Søner¹. Dette stemmer med flere Omstændigheder, deriblandt især, at hans Fornavn var hans Faders og Farfaders. Familien viste sig i det Hele meget konservativ i Overførelsen af de engang antagne Navne, og det er Grunden til, at vi med Rette kunne nævne de tre Linier, der stiftedes af Provst Morten Hvas's Søner efter disses Fornavne, der vedblev at gaae igjen gennem mange Slægtled. Da Faderen succederede „Broder Løger“ som Præst ved Sortebrødre Kirke 1540 eller kort efter og ægtede hans Enke, tør Man nok i Overensstemmelse med Datidens Tænkemaade og Skik sige, at dette Ægtefæ-

---

rium senum narrationibus nulla mihi D. Martini Hvass verisimilior est visa: eam itaque, ut ab ipso accepi, subjungam ...

²⁰ Mæg. Chr. Erichsens Mstr.

1. Chr. Erichsens Mstr. S. 416.

er indgaaet saa snart som muligt, og vi kunne da tænke os Morten Hvas født allerede 1541 eller 1542. Det var ved Familiens Forbindelser og Overleveringerne i den Kreds, til hvilken den hørte, en given Sag, at den unge Morten maatte studere, og det kan mindst undre, at vi, saa kort efter Reformationen og med særligt Hensyn netop til hans Faders og hans Moders første Mand's Deltagelse i Alt, hvad der i den Anledning foregik i Viborg, finde ham som Student i Wittenberg i Aaret 1560, i den unge Alder 17—18 Aar². Dog tiltalte denne Vej ham ikke. Mag. Christen Erichsen siger ganske kort om ham: „Var studiosus, kvitterede Bogen og slog sig til verdslig Bestilling“. Denne Bestilling bestod da navnlig i, at han, efter at have opgivet Studeringerne, hjalp sin Fader med Bestyrelsen af Læssø, hvor han altsaa rimeligvis har opholdt sig til han blev henved 30 Aar. Mag. Chr. Erichsen fortæller herom, at han „1573 forlod Fogderiet“³, nedfattede sig i Viborg og blev Raadmand; „thi som Morten Hvas's Halbroder, Biskop Mag. Peder Tøgersen, havde (sin Formand, Biskop) Mag. Kjeld Luels Efterleverkes Søster, ved Navn Margrethe Jensdatter, saa disponerede han sin Hustruens Søster, Anne Jensdatter (altsaa Enke efter Kjeld Luell, der var død d. 2 Marts 1571) til at tage

---

2. I Fortegnelsen over de i Wittenberg studerende Danske nævnes 1560 en „Martinus Hals Viborgen. Danus.“ Ny kirkehjst. Saml. ved Holger Fr. Rørdam, Åbhuu 1858, 1. 3 461—76. Biskop levede der hundrede Aar senere i Viborg en Borger Jakob Hassé, der døde d. 3 Septbr 1683, jfr Giesfing 3 D., Trane Stammen. Men der er neppe Tvivl om, at der med Martinus Hassé er ment Morten Hvas. Naar han var Student 1560, viser det igjen tilbage til, at det af Hoffmann og Giesfing nævnte Aarstal 1544 for Broder Tøgers Død maa være fejlagtigt og at Formodningen snarest er for, at Broder Tøger er død 1540, Hr. Morten Hvas gift med hans Enke 1540—41 og den ældste Søn Morten født omtrent 1542, saa at han var 18 Aar gammel, da han drog til Wittenberg. Jfr S. 172 Note 6.

3. Efter sin Faders Død tog han 1577 et Stoffnævnt af „menige Mand“ paa Den om Faderens Forhold den Stund, han havde Landet udi Forvaltning, og „da gav det ganske Lands Indbyggere ham et meget godt Skudsmaal, dateret Læssø Birketing 1577, at han havde forbedret Landet og holdt dem ved Lige og Ret.“ See S. 175 Note 17.

ved hans Halvbroder Morten Hvas". De nævnte to Søstre, Margrethe og Anne Jensdatter, vare Døttre af den første lutherfke Sognepræst ved Domkirken i Viborg, Mag. Jens Hansen, der døde den 2 Septbr 1558, St. Egidii Dag, hvorefter hans Enke Maren Knudsdatter ægtede Borgermester Niels Andersen, der ogsaa var Enkemand.

Til dette Afsnit af Hvas's Liv knytter Mag. Chr. Eriksen den Bemærkning, at han var med at sætte de tvende Kapeller ved Nørresiden af Sortebrødre Kirke 1576 og 1577. Han havde altsaa en let forstaaelig Interesse for den Kirke, ved hvilken hans Fader var Præst. Det sees endvidere, at han paa sin Hustrues Beggen den 22 Juni 1589⁴ fik Kong Christian 4's Brev paa, som Bederslag for et Laan af 60 Daler og 120 Lod Sølv, hvormed Biskop Kjeld Suel havde forstrakt Frederik 2, at maatte beholde Braget af et under Læssø strandet Skib, kaldet „Svalen“, med Redskab og Ladning. To Dage efter, den 24 Juni⁵, udgif der Brev fra Kongen til Borgermester og Raad i Viborg om at anwise ham, hvor han skulde have det Udlæg godtgjort, hvormed han havde forstrakt Arvingerne efter en afdød Borger i Byen, Eskild Brock, for hvis Døttre han synes at have været Børge. I begge disse Breve kaldes han „Os Elskelig, Raadmand i Vor Kjøbstad Viborg“, men samme Aar blev han, efter at have været Raadmand siden 1573, udnævnt til Borgermester i Byen efter den afdøde Peder Christensen Hegelund. Morten Hvas's Kollega i det andet Borgermesterembede, — Viborg havde dengang to Borgermestre — var i hele hans Embedstid den bekjendte Landstingshører Gunde Christensen Grøn, ogsaa blot kaldet Gunde Skriver, der 1598 blev Svoger til Morten Hvas ved at ægte den ovenfor nævnte Margrethe Jensdatter⁶.

4. Reg. o. a. L. Nr. 5, f. 72.

5. Jhd. Regn. Nr. 4, f. 73 b.

6. Der nævnes i Mag. Chr. Eriksens Mfr. to Rækker af Borgermestre i Viborg efter Reformationen, men det er ikke aldeles klart, om disse Rækker i Begyndelsen ere fuldstændige; i alt Fald mangle de nøjagtige Tidsbestemmelser. I den ene Række findes: 1. Jesper Simonson 1536, gift med Mar-

Morten Hvas's Hustru, Anne Jensdatter, med hvem han ikke havde Børn, døde 1592 og „blev begravet i Domkirken

grethe Nielsdatter, som anden Gang fik Kantor Mester Niels Fris af de Skat-
tabt Friser. 2. Peder Christensen Hegelund, der var Borgermester med Niels
Andersen. Han døde 1589. 3. Morten Hvas, død 1614. 4. Christen Søren-
sen Hegelund. I den anden Række findes: 1. Mads Stub, Borgermester
med Jesper Simonsen før Reformationen. 2. Peder Stub ligesaa. Han var
død før 1537. (See om ham under Mette Mortensdatter Hvas). 3. Jens
Kat eller Skriver 1543—50. 4. Niels Andersen 1550—1571 † 1575. 5. Gunde
Christensen Grøn eller Skriver, død efter 1618.

Af disse Borgermestre maae vi, paa Grund af det Svogerffabsforhold,
hvori Morten Hvas stod til dem, særligt nævne Peder Christensen Hegelund,
Niels Andersen og Gunde Grøn.

I. **Peder Christensen Hegelund**, (Chr. Eridj. Mstr. S. 405 ff.), var
gift med Karen Pedersdatter, Datter af Peder Jensen Trane, med hvem han
havde følgende Børn:

1. Peder Trane (Hegelund), opkaldt efter sin Morfader, gift med
Mette Sørensdatter. Han blev (Mstr. S. 409) ihjelslagen d. 10 Juli
1587 Aften Kloften 10 i Nytorvghden af en Bartfær, ved Navn Christen
Henriksen. Hver især gif med en Stridsøge i Haanden, som Man da ogsaa
brugte som en Stok til at støtte sig paa; de fulgtes ad ind i Thomas Jensens
Krambod, lagde sig over Dissen, kastede først Ord til hinanden, toge saa fat
med Næverne, kom ud paa Gaben, brugte Næverne, bleve skille ad, men fore
atter sammen, hvorefter Peder Trane „befom sin rest og styrte omkuld, at hand
aldrig talede it ord meere“. Christen Henriksen blev dømt, ikke fra Livet, men
til Mandebød, fordi Peder Trane først havde overfaldet ham. Denne Bød
betaltes af Christen Henriksens Hustru den 8 Oktbr 1589.

Peder Trane og Mette Sørensdatter havde tre Børn.

- a. Maren Pedersdatter g. m. Peder Pedersen Egrp. t. Sortebygdre
Kirke.
- b. Anne Pedersdatter g. m. Hans Christensen Skriver, Borger i Viborg.
Af dette Ægteffab var tre Døttre og en Søn, Mag. Peder Trane, der
blev Rektor i Kolbing.
- c. Christen Pedersen Hegelund, f. 1578, dræbte den 22 Febr 1599
en Mand i Viborg, ved Navn Jens Biskum. Chr. P. Hegelund gif vel
beskjæftet ned ad Gaben med en Kaarde. Da han hørte, at der var
Lystighed hos Jens Biskums, slog han paa Vinbuerne, hvorefter J. B. greb
et „Fæderspiud“, løb efter ham, og, da de kom sammen, stak Chr. P.
Hegelund ham med sin Degen. Den 19 Marts f. A. blev der af Sande-
mænd svoret Chr. P. H. „Mandbød“ over, men denne Kjendelse blev
underkjendt ved Landstinget den 19 Novbr 1603 og Hegelund blot dømt

Sønderkapel under den hvide Sten, hvorpaa hendes Navn er udhugget." Denne Sten er formentlig nu forsvunden. ⁷ Anden Gang,

til Bod, forbi Jens Biskup selv var løben efter ham. Denne Bod (fuld Mandebod) betalte Hegelunds Stedsfader, Borgermester Morten Hvas, som da havde hans Moder Mette Sørensdatter, tilligemed andre Slægt og Benner, hvorefter den Afsødes Slægt gav Chr. P. H. „Drfejde“. Denne Drfejde blev beskrevet den 30 April 1604, hvorefter Hegelund, der var rømt, kom tilbage den 26 Aug. 1605, da der paa Viborg Byting blev lyst Kongens Fred over ham. Han var saa hjemme en kort Tid, rejste derefter til Ribe, hvor han døde 1606 og blev begravet i Domkirken.

2. Jakob Pedersen Hegelund kom i Mogensgade i Klammeri med en Kramboddreng, Diderich von Alten, der slog ham med en Sten i Hovedet, saa at han døde nogle Dage efter, hvorfor von Alten, der rømte, blev fradømt sin Fred. Jørgen Garben blev „voldsvoren“ den 24 Oktbr 1575, fordi han havde Jakob Hegelunds Dre hos sig, hvilken Hegelund havde holdt i sin Haand, da Ulykken skete. Endvidere blev en Diderik Thyff, der ogsaa havde været med, dømt fra sin Fred paa Viborg Landsting den 30 Juni 1576.

3. Hans Hegelund.

4. Margrethe Hegelund, gift 1, Jørg Pedersen Skriver, 2, Niels Andersen, Raadmand i Viborg, død 1588.

5. Anne Hegelund, g. m. Borger Laurits Nielsen.

II. Niels Andersen, Borgermester, havde i andet Ægteskab Mag. Jens Hansens Enke, Maren Knudsdatter. Bemeldte Jens Hansens Enke døde St Ægidii Dag den 2 Septbr 1558 og havde af sit Ægteskab de to i Texten nævnte Døttre. Niels Andersen var altsaa Stedsfader til a) Margrethe Jensdatter, gift med Biskop P. Tøgersen og senere med Gunde Skriver og b) Anne Jensdatter, gift først med Biskop Kjeld Juul, siden med Morten Hvas. Niels Andersen trak sig tilbage fra sit Embede 1571 St. Olai Regis Dag og døde 1575.

III. Gunde Christensen Grøn eller Skriver efterfulgte Niels Andersen, men var baade før og under sit Embede som Borgermester Landstingshører. Han var gift to Gange:

- a) med Mette Nielsdatter, † 2 Febr 1597, med hvem han havde otte Børn.
- b) anden Gang den 6 Aug. 1598 med Margrethe Jensdatter, Biskop Peder Tøgersens Efterleverke. Paa denne Forbindelse fortrød hendes mange ansete Børn og Svigerbørn af første Ægteskab høiligt. Der var ikke Børn af dette andet Ægteskab. Hun døde 1603 og Gunde Skriver levede endnu 1618. Han døde 80 Aar gammel.

Med Foranstaaende, der er efter Chr. Eriksens Mstr., jvsnføres en Afhandling af Dr. A. Heise om bem. Gunde Skriver i jydsk hist. og top. Tidsskr. 6. B. 1876—77 S. 232.

7. Chr. Eriksens Mstr., hvoraf ogsaa de Meddelelser i det Foregaaende og Efterfølgende ere tagne, for hvilke der ikke er nævnt særligt Hjemmel.

vistnok 1595, ægtede Morten Hvas atter en Enke, Mette Sørensdatter. Hun havde tidligere havt hans Formands ældste Søn, Peder Trane (Sjegelund), der var bleven ihjelstaaet paa Gaden i Viborg 1587⁸. Dette Ægtekab synes Morten Hvas at have villet unddrage sig. Han berebte idetmindste sig selv adskillige Forlegenheder i denne Sag. Mette Sørensdatter beskyldte ham for, at han under Ægtekabs Skin, altsaa formentlig efter at en formelig eller dog i Klasse med Trolovelse staaende Akt havde fundet Sted, havde bedraget og beligget hende og fiden udi adskillige Maader forulempet og forurettet hende, samt for at han havde beligget een af sine Tjenestevinder, og hun erhvervede i den Anledning en Kgl. Befaling af 20 Decbr 1594⁹ til Lensmanden paa Hald, Henrik Belov til Spøttrup, om at forhjælpe hende til Rette, saavidt christeligt og Ret var. I Forbindelse hermed gaves der den 1 Mai 1595¹⁰ Prælater, Ranniker og menige Kapitel i Viborg et lignende Paalæg om at hjælpe Mette Sørensdatter til Rette mod Morten Hvas „udi en Throloffuelse Sag, hvor udi hand skall haffue tilfagt hende Ægtekab, som hun beretter“. I den Kgl. Ordre af 1594 blev det tillige paalagt Lensmanden at varetage Kongens og Kronens Ret i denne Sag, hvis „Dß oc Kronenn therubindenn kunde vere noget angelegenn oc anrørende“, og da Henrik Belov, formentlig ifølge dette Paalæg, gjorde Alvor af at ville tiltale Morten Hvas for Landstinget, blev dette ved Kgl. Befaling af 28 Mai næstefter¹¹ for denne Sags Bedkommende forstærket med fire tilfor-

8. See ovenfor i Note 6.

9. Ihd. Teg. f. 492.

10. Sfids f. 511.

11. Sfids f. 516 b. Brev til Peder Munk, Jakob Seefeld, Christen Seel og Albert Friis. „W. f. G. t. Wiider som of Eist: Hendrich Below, wor Mand, Raad oc Embigmand paa wortt Slot Hald, skall paa wore Wegne haffue nogenn tilthale och beskylding til of Eist: Mortenn Hvas, Borgemeister vdi wor Riøpstedt Wiiborg, oc efter att hand hannem ther fore meth retten achter att lade tilthale, tha bede Wij ether oc ville, att naar of Eist: Mouritz Styggi til Holbedgaardt oc Jørgenn Friis till Krastrup, wore Mænd, Thienere och Landzdommere vdi wortt Land Norre Jutland, samme Sag for thennem

ordnede Medlemmer af Adelen. Vi kjende ikke Sagens Gang; men Man fristes til at troe, at Morten Hvas en Tid lang har holdt sig stiv og ikke har villet give efter. Omfider har vel den almindelige Mening i den Kreds i Viborg, til hvilken han hørte, gjort sig stærkt gjældende for, at en mindelig Overenskomst var den bedste Udgang af denne Tvist, og den endte da, sikkert uden Sags Anlæggelse, derved at Morten Hvas fik Absolution af Sognepræsten ved Graabrødre Kirke, Mag. Hieronymus Justesen Rands, og at han, formentlig 1595, ægtede Mette Sørensdatter¹². Bemeldte Mette Sørensdatter havde af sit tidligere Egtekab med Peder Trane (Segelund) to Døttre, til hvilke Morten Hvas altsaa blev Stedfader, nemlig Maren, der blev gift med Mag. Peder Pedersen, Sognepræst ved Sortebrødre Kirke, og Anne, der fik Hans Christensen Skriver. I Egtefabet med Hvas havde hun kun een Datter, Anne Mortensdatter Hvas, om hvem nedenfor.

Den 26 Mai 1610¹³ fik Morten Hvas Kgl. Brev paa

till Wiiborg Landstying indstæffner oc derubinden dømendis oc ordelendis worder, Attij tha oc paa Samme thidt møder tilstede till for^{ne} Wiiborg Landstying och meth themnem Samme Sag forethage" etc. . . . Actum Hafnia 28 Mai 1595.

12. Den Absolution, Mag. Hieronymus „efter Ordinautsen“ havde meddeelt Morten Hvas, maa formelt eller reelt, suarest maaskee det første, have stødt an. Der overgik ham i den Anledning en Dom ved Viborg Kapittel, at han havde „dermed gjort Uret og burde at stande derfor til Rette“. Han androg imidlertid for Kongen, „huorlebis hand sig i nogen maade skall haffue forseett med den Absolution meth os Elst: Morten Hvas, Borgemeester vdi wor Riispstedt Wiiborg, der hand hannom effter ordinautsen for hans forseelse haffuer absoluerit, Huorfor ocsaa skall were hannom dom offuergaait paa Wiiborg Capittell, Att haffue der meth gjort vrett oc burde att stande derfor till Rette“, og anmodede om, at der maatte meddeles ham en Stævning over Domkapitlet, eller at hans Forseelse maatte estergives ham. Dette Sidste skete, dog med det Forbehold, at han skulde aflaae fra den paatænkte Stævning. Det Kgl. Brev herom findes i 3hd. Teg. dateret 22 Febr 1596. Sfr Birket Smiths „Hieronymus Justesen Rands danske Skuespil og Fugleviser“ Kbhvn 1876—77 S. XV. Rands var Sognepræst ved Graabrødre Kirke i Viborg fra 1572, † ²³/₁₂ 1607. Wib. Præstehist. 3 555.

13. 3hd. Reg. f. 487.

a arlig toldfrit at maatte lade indføre over Aalborg tyve Amer Vin, en Begunstigelse, der vel maa have havt sin Grund i en eller anden Opoffrelse fra Morten Hvas's Side til Fordel for Kronen eller Landet.

Morten Hvas døde 1614, Dagen ubekjendt, efter det Foregaaende i en Alder af omtrent 72 Aar, og blev begravet i Domkirken. Hans Enke, Mette Sørensdatter, der mærkværdigt nok ikke sees at have giftet sig tredie Gang, døde 1625.

Hans Gaard laae Vest for Gammel Torv og brændte i den store Ildebrand Aaret efter hans Død, den 27 April 1615. Paa dens Tomt byggede senere Borgermester Claus Christensen sin Gaard ¹⁴.

Det er tydeligt, at Borgermester Morten Hvas, tiltrods for Begivenheden i 1594, var en anseet og betroet Mand. Han hørte faavel ved sin egen Slægt, som ved sine Giftermaal, til Byens ledende Kredse. Hans Faders Anseelse var i frisk Minde, hans Broder Løger var Provst og Sognepræst i Byen og ved tre Giftermaal knyttet til dens mere fremragende borgerlige Familier. Begge Brødres Halvbroder var Biskop paa Stedet, og ved sine to Giftermaal bragtes Morten Hvas selv ind i Forbindelser, der ikke favnede Anseelse eller den Støtte, som Familieforbindelser kunne give. Hans første Hustru var Enke efter Biskop Kjeld Suel og knyttede ham paa den ene Side end nærmere til Halvbroderen Biskop Peder Løgersen, der først døde den 13 Januar 1594, paa den anden Side til hans Kollega, Gunde Skriver. Hans anden Hustru bragte ham i Svogerskabsforhold til de udbredte Familier Hegelund og Trane, som, tiltrods for det Mandefald, der overgik Familien Hegelund, dog talte mange ansete Mænd og indbyrdes stode i vidt forgrene og meget udviklede Slægt- og Svogerskabsforhold. Naar

---

14. Gaardenes Beliggenhed oplyses ret træffende ved en Bemærkning i Mag. Chr. Eriksens Mstr.: Mag. Jens Pedersen, Kancelli og Præst ved vor Fyne Kirke i Viborg, Biskop Mag. Peder Løgersens ældste Søn, „hafde saa sterck een siind at prædicke med, at naar hand holt prædicken ubi domkircken, kunde de høre ham ubi Borgemester Morten Hvasßki stufve, som St. Borgemester Claus Christensen boede“.

Man vil gjennemgaae de Familier, der i hine Tider indtog de fornemste Stillinger i Viborgs borgerlige, geistlige og lærde Kredse, endog blot de enkelte Personer, der ere nævnte her paa disse Blade, maa det i det Hele forbaave at see, hvor nøje de vare knyttede til hinanden. Der levede neppe nogen Mand eller Kvinde uden at være gift to Gange, og at hente sig en Egtfælle udenfor den iforvejen tæt indfiltrede Kreds, syntes umuligt. Viborg maa enten have levet et meget affondret Liv for sig, eller der maa have raadet en sand Familiepolitik i disse Kredse. Det Sidste er sandsynligt. Gverken de geistlige eller verdslige Embeder flap disse ledende Familier ud af Hænde i en hel Række af Slægtled.

Som Morten Svæs's Formand havde været en Høgelund, blev hans Eftermand ogsaa af denne Slægt, nemlig Christen Sørensen Høgelund¹⁵.

III. Anne Mortensdatter Svæs, Niels Lauritsen Trane og Niels Pedersen.

Anne Mortensdatter Svæs var vistnok Borgermester Morten Svæs's eneste Barn. Man tør vel antage, at hun er født kort efter Indgaaelsen af Faderens andet Egteskab, altsaa 1595. Vi have iøvrigt ingen anden Efterretning om hende, end at hun var to Gange gift¹⁶, 1) med Raadmand Niels Lauritsen Trane i Randers, med hvem hun havde 3 Sønner, nemlig Lars Trane, Borger i Viborg, gift med Anne Nielsdatter, Christen Trane, død ugift, Morten Svæs Trane, om hvem nedenfor, og en Datter, Kirstine Trane, gift med Jakob Sørensen Winther, Kjøbmand i Viborg, 2) med Kjøbmand Niels Pedersen i Viborg, med hvem hun havde een Datter, Anne Nielsdatter, der blev gift med Niels Tranes Broderdatters Søn, Præsten Poul Basse i Almind.

15) Han var en Søn af Raadmand Søren Mortensen Høgelund † 23 Juli 1600 og Maren Christensdatter † 25 Septbr (Mar?).

16) Giesfings Subellaxere 3 241, Trane Stammen, der ogsaa er Kilden til de efterfølgende Meddelelser.

Stamtavle XII.
Viborg Slægten.

1. Morten Linien.
(Trane.)

I. Morten Mortensen Hvas † 1577,
Kannik, 1540—41 Præst ved Sortebrødre Kirke i Viborg, Provst i Nørhng Hb.
∞ c. 1540—41 Anne Pedersdatter,
Enke efter hans Formand Løger Jensen (Broder Løger). Hun død efter 1577.

II. Morten Mortensen Hvas, † 1614, Borgermester i Viborg.
∞ 1 c. 1573 Anne Jensdatter † 1592, Enke efter Biskop Kjeld Suel † ²/₃ 1571,
Søster til M. Hvas's Halvbroder, Biskop Peder Løgersens Husfru.
∞ 2 c. 1595 Mette Sørensdatter † 1625, Enke efter Peder Trane † ¹⁰/₇ 1587.

III. Anne Mortensdatter Hvas.
∞ 1 Niels Lauritsen Trane, Raadmand i Viborg. 3 Sønner, 1 Datter.
∞ 2 Niels Pedersen, Kjøbmand i Viborg. 1 Datter.

1. Lars Trane, Borger i Viborg. ∞ Anne Nielsdatter.	1. Christen Trane, † ugift.	IV. Morten Hvas Trane, Kjøbmand i Aarhus. ∞ Gjertrud Sørensdatter Winther, 6 Børn af hvilke 6 døde unge.	1. Kirstine Trane. ∞ Jakob Sørensen Winther, Kjøbmand i Viborg.	2. Anne Nielsdatter. ∞ Poul Vasse, Præst i Ålbind.
---	-----------------------------------	---	--	--

V. Morten Mortensen Hvas (Trane), f. 1649 † 1721, Kjøbmand i Aarhus.
∞ 1 Margrethe Mogensdatter Suel. 2 Børn.
∞ 2 Mette Sørensdatter Lyngby f. 1683 † 1759, 3 Børn af hvilke en Datter levede.

VI. Morten Mortensen Hvas (Trane). † i Fredericia uden Børn.	Gjertrud Hvas (Trane), f. ¹⁰ / ₁₁ 1695 † ⁷ / ₄ 1775. ∞ 1741 Kap. Mathias Piøen, f. 1703 † 1786.	Margrethe Hvas (Trane), f. 1703 † ²⁶ / ₁₁ 1762. ∞ Anders Pedersen Brünnich, Portrætmaler. 4 Børn.
--	--	--

IV. Morten Nielsen Hvas (Crane)
og
Gjertrud Sørensdatter Winther.

Morten Nielsen Hvas Crane blev Kjøbmand i Aarhus og nævnes 1645¹⁷ alene med Navnet Hvas. Han var gift med Gjertrud Sørensdatter Winther, f. 1617, med hvem han havde syv Børn, af hvilke de sex døde unge, men en Søn, Morten Mortensen Hvas, levede.

V. Morten Mortensen Hvas (Crane) † 1721,
Margrethe Juel og Mette Lynghj.

Den nævnte Morten Mortensen Hvas (Crane) var født omtrent 1649, nævnes 1692 og 1704¹⁸ alene med Navnet Hvas, og døde 1721, 72 Aar gammel. Han var, som Faderen, Kjøbmand i Aarhus og var to Gange gift, 1) med Margrethe Mogensdatter Juel, 2) med Mette Lynghj f. 1683, død 1759. Af første Ægteskab var to Børn, en Søn, om hvem nedenfor, og en Datter, Gjertrud Crane Hvas f. 10 Novbr 1695, død 7 April 1775¹⁹, gift 1741 med Mathias Pløen, Kaptejn og Vægterinspektør i Kjøbenhavn f. 1700, død 1786. Af andet Ægteskab var en Datter, Margrethe Hvas Crane²⁰, f. 1703 død 26 Novbr 1762, gift 1735 med Kgl.

---

17) Hiiberg, Aarhus, 2 330. I Udbraget af Borgerstabsbogen hedder det: Morten Nielsen Hvas, født i Viborg, gav 6 Daler.

18) Hiiberg, Aarhus, 2 334 hedder det i samme Borgerstabsbog: „Morten Hvas, Borgerføn ... Søfart ... gav 2 Rdl.“ I 3 16 nævnes „Morten Mortensen Hvas“ i en den 10 Marts 1704 dateret Ansøgning, i hvilken flere Borgere andrage hos Kongen om, at Smakkefarten mellem Aarhus og Rallundborg maatte komme hele Byen til Nytte.

19) Frue Kbhg, „begravet 80 Aar gl. fra Nørregade i en Leie Grav i Muld i Kirken i den smalle Dvindegang ved sidste indlugte Stoel imod Choret, om Morgenen ved 8te Slet“.

20) Giesfing nævner hende saaledes, medens Søsteren kaldes, som anført, Crane Hvas. Vi vide ikke, om denne Omsætning af Navnene har Noget at betyde.

Portrætmaler Anders Pedersen Brünnich i Kjøbenhavn f. 1704,
død 4 Novbr 1769.

VI. Morten Mortensen Hvas (Crane)

døde uden Børn i Fredericia. Med ham udsuffedes altsaa den Linie af Familien Crane, der havde antaget Navnet Hvas. Der ligger heri en Kilde til Forvevlinger, hvorpaa Opmærksomheden henledes. Det er af denne Grund, at vi undtagelsesvis imod det Princip, der er fulgt andetsteds i denne Bog, have nævnet denne Linie af Hvaser, der i Virkeligheden hører til Familien Crane; men vi have derfor heller ikke indsamlet andre Oplysninger om de ovenfor nævnte Personer end dem, der laae lige for Haanden.

2. Tøger Linien.

II. Mag. Tøger Hvas f. 1551 † 1627, Provst og Sognepræst
i Viborg,
hans tre Husfruer

Dorthie Høg, Maren Crane, Anne Pedersdatter og fire Børn.

Tøger Mortensen Hvas¹ er født i Viborg omtrent 1550² af Forældrene Hr. Morten Mortensen Hvas og Anne Pedersdatter.

1. Hvor ingen anden Kilde er angiven, er denne „Det Tydste Clerecie“ og „Giesfings Subellarere“, hvori findes en Levnetsbeskrivelse af Mag. Tøger Hvas. Kilden til de to nævnte Skrifter, Mag. Chr. Erihsens Mstr., som findes paa Universitetsbibliotheket, har jeg gjennemgaaet og nøje sammenholdt med de to senere Skrifter. „Det Tydste Clerecie“, eller „Efterretning om Gejstligheden udi Nørre Jyllands fire Stifter fra Reformationen indtil vore Tider“, Manuscript af Jesper Lund, Sognepræst til Støvring og Møllerup, † 1776, synes at være et særdeles godt Arbejde. Jeg har for mange Aar siden havt det til Laan og taget Afskrift deraf, for saavidt det havde Interesse for mit Emne, see 1 D. S. 68, men erindrer nu ikke, i hvis Besiddelse det er.

2. Giesfing har „ved Aar 1550“; da Hvas angives at være død 1627 i sin Alders 76 (Aar), hvilket er en ubestemt Betegnelse, staaer det hen, om Fødselsaaret ikke snarere er 1551.

Han forberedte sig til den geistlige Stand, rejste udenlands³, blev Magister, Kapellan hos sin Fader og efter hans Død 1577, i en Alder af kun 26 Aar, hans Eftermand som Sognepræst ved Sortebrødre eller Søndrefogns Kirke i Viborg og Provst i Nørlyng Herred. Nogle Aar efter, 1583, blev han beneficeret med Løvel Kirketiende, der før havde været tillagt Lektoratet ved Domkirken, den 2 Juni 1589⁴ fik han Kgl. Tilfagn om et Kannikebom ved Domkirken, naar jaadant blev ledigt, og den 29 Juni s. A. Tilfagn om enten at faae en Præstegaard at boe i, eller Penge til Husleje ligesom hans Formand. Den 9 Januar 1595⁵ erholdt han i Genhold til Tilfagnet af 2 Juni 1589 Brev paa Kjølsen Præbende, der var blevet ledigt ved hans Halvbroder, Superintendenten Mag. Peder Tøgersens Død. Dette Kanonikat medførte Forpligtelse for ham til at „residere“ ved Domkirken og gjøre Lyng og Tjeneste inden og uden Kirken som andre residerende Kanniker. I Slutningen af 1595 rejste han med Præsten M. Hieronymus Justesen Rands til Kjøbenhavn, for at „kalde“ den nye Biskop, Hofprædikanten Niels Lauritsen Arctander⁶.

Saaledes knyttet til to Kirker, havde han dog sin Sognekirke kjærest. Han stænkede den en Altertavle⁷ og lod den 1605 forsyne med et lidet Spir, der dog nedbrændte i den store Ildbrand den 27 April 1615.

Provst Tøger Hvas synes at have været noget vel heftig og kolerriff. Han vejede ikke altid sine Ord, naar han blev ivrig, og

3. Naar, hvorhen? Mon ikke Oplysning findes i de Rister, Man har over Danste, der have studeret i Udlandet?

4. Reg. o. a. L. Nr. 5 fol. 61.

5. Reg. o. a. L. Nr. 5 fol. 384. Kjølsen eller Kjølsing er en By med Skole og Mølle i Vorde Sogn, omtrent en Mil Nord for Viborg.

6. Biskop Peder Tøgersen var død d. 13 Jan. 1594. Hvas og Rands fik begge deres Rejsseudgifter erstattede, Kgl. Brev 24 Novbr 1595, Iyd. Regu. Ifr Birket Smiths „Hieronymus Just. Rands Danste Stuepil“, Kbhvn 1876—77 S. XVI Note 1.

7. Paa Altertavlen, der var stærkt forgyldt, fandtes hans Navn: Mag. Theocarus Martini F. Anno 1599, Mense Febr. Denne Altertavle brændte formentlig 1726.

dette bragte ham et Par Gange, maaskee flere, i alvorlig Uenighed med Superintendenten, Mag. Niels Lauritsen Arctander. Engang havde Hr. Tøger „for en siddende cappittel“ utilbørligt tiltalt ham i Anledning af en Ejendom i Byen, hvorpaa Superintendenten havde faaet Rgl. Brev, som han nu lod læse paa Kapitlet. Superintendenten besværede sig, da Kongen derefter kom til Hald Slot, over de utilbørlige Ord og fik udvirket et Rgl. Brev af 1 Septbr 1608⁸, der paalagde Lensmanden paa Hald, Christen Holdt, at undersøge Sagen og hjælpe Klageren til Rette. Det Samme gjentog sig i Aaret 1616, da Hr. Tøger i Nærværelse af Kannikerne Mogens Godtke til Lidemark, Dr. Peder Tversen og Mag. Willom Paludanus med utilbørlige Ord atter havde „forringett och forsmehett“ sin Foresatte. Denne besværede sig atter til Kongen, som den 19 Oktober⁹ lod udgaae Brev til Knud Gylbenstjerne til Lim

---

8. 3hd. Tegn. Nr. 5 fol. 392. Mag. Niels Lauritsen Normand el. Norbagge (Arctander), født 1561 i Trondhjems Stift, blev 1585 i en Alder af kun 24 Aar udnævnt til Hofprædikant, og efter Mag. Peder Tøgersens Død 1595, altsaa kun 34 Aar gammel, af de i Chr. 4's Mindrearrighed styrende Rigsraader beklædet til Superintendent i Viborg, uden Hensyn til den Provsterne og Kjøbstadspræsterne i Stiftet efter Kirkeordinaansen tilkommende Valgret. Mollb. Arb.

9. 3hd. Tegn. Nr. 6 fol. 177. Hvis Hr. Tøger i det Hele har været mere djærv og myndig end nødvendig, er dette ret forklarligt, da han i vidt-forgreuede Slægt- og Svogerskabsforbindelser med de formuende og ledende gejstlige og borgerlige Familier i sin Fødeby let har fundet en stærk Støtte for den Indflydelse, han vilde gjøre gjældende, navnlig overfor Biskop Arctander, der haade var Normand, Fremmed i Viborg, 10 Aar yngre end Hvas og kaldet med Forbigaaelse af den Provsterne og Kjøbstadspræsterne tilkommende Valgret. Maaskee har Hvas selv gjort sig Haab om Bispestolen. Dog viser Menighedens Stemning efter hans Søns Død, at Hvas vistnok er gaact for vidt i sin Myndighed. Et Par Smaatræk, der ere optegnede af Mag. Chr. Erichsen, tjene til at vise os Hr. Tøgers Personlighed end tydeligere. Til den adelige Kannik Mogens Godtke til Lidemark, der engang talte ham for nær paa Kapitlet, henvendte han den Yttring: „Jeg agter Eders Adelskab ej mere, end at jeg kan tage en Kub Lime og dermed feje den af Eder“. (Dette Kraftudtryk har teste mscr. fundet Plads i C. F. Wadstjærns „Poetisk Skue-Plads“, Kbhvn 1741 S. 133). En Gang ringede en ubekjendt Person om Natten ved Kl. 12 slet ved Laagen paa Hr. Tøgers Port og begjærede, at han vilde komme til en syg

og til Kapitlet om at undersøge Sagen og hjælpe „forn. Mag. Nielsz Lawriken“ til Rette. Om denne Sag har faaet videre Fremgang, er vel tvivlsomt; thi Mag. Niels, det vil sige Arctander, døde neppe fjorten Dage efter, den 1 Novbr 1616.

Da Hvas var kommen hen imod de 70 Aar, oplod han, 1617, Præstekaldet til sin Søn Christen, der dog døde Aaret efter, i sit 27de Aar; og „fordi Mag. Tøger havde været en stræng og efter sit Navn en hvas Mand, den Stund han var i Embedet, vilde Menigheden nu ikke have ham igjen efter Sønnens Død, men Øvrigheden skrev til Christen Clementsen Kjeldorp“. Hvas „levede derefter næsten 9 Aar af sit Kanonikat og døde 1627, i hans Alders 76, og Embeders 50 Aar.“ · Saaledes Giesfing. Den sidste Tilføjelse om de 50 Aar er ikke ganske nøjagtig, da Hvas jo allerede 1617 havde afstaaet sit Præstekald til Sønnen og altsaa kun var 40 Aar i Præsteembedet. Om han maaskee vedblev at udføre Provsteembedet, sees ikke. Han blev begravet i Domkirken i det saakaldte Præstekapel ved Kirkens Nordside, men hans Gravsted blev forstyrret efter ikke lang Tids Forløb¹⁰. Han boede først

---

Kvinde paa Skolebalken med Sakramentet. Hr. Tøger gjorde sig strax færdig og lod sin Tjenestekarl ledsage sig med en tændt Løgte. Da de kom midt paa Torvet, mødte dem en Person med en stor Torneløp i Haanden, hvormed han først slog efter Løgten og derefter gav Mag. Tøger et vældigt Slag over Nøggen; men Mag. Tøger, som var en frisk og før Mand og ogsaa havde en Stok i Haanden, forsøgte sig ikke, men slog den Ube kendte over Panden, saa at han begyndte at synke i Kne. Da Tjenestekarlen satte Løgten og vilde tage fat paa ham, undløb han dog, og da Præsten kom til Skolebalken, var der ingen syg Kvinde. Mag. Tøger kunde aldrig siden faae at vide, hvem der havde spillet ham dette Puds.

10. Det hedder herom i Mag. Chr. Erichsens Mstr. Han blev begravet i „Præstekapellen ved Nord siden udi Domkirken, hvor hans Ligsten laac udi min Skolegang; men der de tvende Begravelser, som nu ere under Præstekapellen, bleve byggede, som de nu findes (før var Gulvet i Præstekapellen lige med Domkirkens Gulv og da var for samme Kapel ingen muret Skillerum, men et Skillerum af Egepanel, 2 Alen højt med høje drejede Piller ovenpaa Panelet), da blev Mag. Tøger Hvas ses Ligsten sløt ud paa den Sted, som den nu ligger“. Mag. Chr. Erichsen er født 1646 og døde 1711. Hvas ses Ligsten er formentlig forlængst gaaet til Grunde. Giesfing meddeler den Indskrift, der fandtes paa

i Mathias Gade, hvor hans Bolig og Gods brændte 1615, derefter paa Vestergade¹¹. Han har forfattet et Skrift, der kaldes: »Rosarium animæ spirituale«, Sjælens aandelige Rosengaard, trykt 1616, 8^{oo}, dediceret Duf Rosenspar til Starhult og Ballø, der fra 1602 til 1605 var forlenet med Mariager Kloster, og Fru Elijabeth Gyldenstjern¹².

Løger Hvas var gift tre Gange. Hans første Hustru var Dorothea Hansdatter Høg, Datter af en rig Borger i Viborg. Hun døde den 9 Mai 1584 uden Børn. Hans anden Hustru hed Maren Trane¹³, var Datter af Raadmand Lauritz Underfjen Trane i Viborg og døde den 15 Januar 1617. Med hende havde han fire Børn, der levede, og formentlig tolv, der døde som smaa. Hans tredje Hustru Anne Pedersdatter, hvem han altsaa ægte, da han selv var over 67 Aar, og omtrent samtidsigt med eller kort efter at han havde aftraadt sit Embede som Sognepræst, var Datter af Raadmand Peder Jensen Skrifer. Der var ingen Børn af dette Ægteffab. Hun overlevede ham og ægte Maren efter hans Død Raadmand Peder Rasmusen i Viborg¹⁴.

den. Den gjentager først paa Latin 2 Tim. Kap. 4 V. 7 og 8 og fortsætter derpaa: „Mag. Theocarus Hvassius Martini F. canonicus & pastor viburgensis, qui in Domino abdormivit anno 1627, cum uxoribus Maria Høgia, Joh. filia, defuncta 9 Maji A^o 1584 & Maria Trania, Laurentii filia, quæ decessit A^o 1617 15 Januar & cum 12 filiis“. — Marie Høg er fejlagtigt for Dorothea.

11. Mag. Chr. Eriksens Mstr. Han boede paa Vestergade i den Gaard, hvor sal. Jacob Hasse, † 3/4 1683, Raadmand, (senere) havde sin Have.

12. Chr. Eriksens Mstr. Denne Dedikation indeholdt stærke Udtryk af Taknemlighed og Forbindtlighed, der i C. Nyrops Mstr. „Bidrag til den danske Boghandels Historie“, Kbhvn 1870 S. 177, stærkt fremhæves som et Bevis paa de Ulemper, Tiden medførte for Boghandelen, idet Forfattere ofte vare nødt til at oplede Belyndere for at faae deres Bøger trykte, og derfor let forfaldt til Underdanighed.

13. See bl. a. Trane Stammen i Giesefngs Jubell. og Jyd. Tegn. Nr. 5 fol. 331, hvor Løger Hvas i en Arvetvist optræder med de øvrige Medlemmer af Familien Trane.

14. I Wibergs Præstehistorie staaer anført, at Anne Pedersdatter havde fem Børn, efter Sammenhængen med Hvas. Hvis dette ikke er en Fejltagelse, ere de sikkert døde som Smaa. Anne P's anden Mand kaldes af Wiberg Hans Rasmusen.

De fire Børn af Hvas's andet Ægteskab vare:

1. Christen Tøgersen Hvas, født 1591, blev Student 1614, da han den 17 Marts d. A. findes indskreven i Matriklen under Navnet Christiernus Theocari Viburgensis. Han blev altsaa Student i en Alder af 23 Aar, hvilket langtfra var noget usædvanligt. Desio tidligere blev han færdig med sin Attestats og kort efter, 1617, overlod Faderen, selvsølgelig med Menighedens Samtykke, ham sit Embede ved Sortebrødre Kirke, men han døde næste Aar, 1618, ugift.

2. Peder Tøgersen Hvas, der blev Præst paa Læssø, om hvem nedenfor.

3. Maren Hvas¹⁵, der døde ugift, og

4. Anne Hvas, der ægtede Christen Eskildsen eller Eskesen, Borger i Viborg.

Da Provst Tøger Hvas havde en Mængde Børn, der døde som Smaa, kan Man ikke af Navnene paa dem, der levede, drage nogen Slutning til tidligere Familieforhold i Slægten.

III. Hr. Peder Tøgersen Hvas, † 1658, Præst paa Læssø.

Han er uden Tvivl yngre end Broderen Christen og kan antages at være født højere op i Maren 1590, maaskee omkring ved 1596. Han blev Student samme Aar som Broderen, og findes i Matriklen den 29 Juni 1614 under Navnet Petrus Theocari Wiburgensis. Ligesom Faderens Indflydelse havde stæffet hans ældre Broder Embedet som Præst ved Sortebrødre Kirke i Viborg, saaledes seer Man ogsaa Familiens Indflydelse, idet Peder Hvas 1631 eller mulignois før¹, blev Præst paa Læssø til Byrum, Besterø

¹⁵ Giesfing siger: Morten Hvas; Chr. T's Mfr. har Maren.

1. Wibergs Præstehist. har Aarstallene 1601—16 for Hvas's Formand, Hr. Christen Poulsen, og for Hvas selv 1631—40. Man fristes til at slutte, at Hvas allerede før 1631 har været ansat som Kapellan her paa Stedet. Hvorfor Aarstallet 1640 er tilføjet hans Navn sees ikke, da han dog først døde 1658.

og Hals. Den var jo baade gjennem hans Farfader og Farbroder, Borgermester Morten Hvas, ligesom knyttet til Familien. Peder Hvas døde paa Læsø den 1 Juni 1658². Hans Hustruens Navn kjendes ikke. Han efterlod en Søn og fire Døttre, nemlig:

1. Løger Pederjen Hvas, om hvem nedenfor.

2. Maren Hvas, der første Gang var gift med Mads Tversen i Hølstebro. Anden Gang ægtede hun, 1665 eller 1666, Hr. Peder Jensen Bering, Provst og Sognepræst fra 1643 eller 1645 til 1703 i Kobberup og Feldingberg i Sjænds Herred, Viborg Stift, der tidligere havde været gift med Mette Jensdatter See (eller af See). Hun døde 1665, og med hende havde han 7 Sønner og 4 Døttre. Af sit Ægteskab med Maren Hvas havde han 3 Sønner og 4 Døttre³, af hvilke sidste Mette Bering, født 1666, blev gift med Faderens Eftermand, Christen Mortensen Steel. Maren Hvas døde 1696, altsaa i Kobberup. Hr. Peder Bering, der havde døjet saa meget i Krigstiden, at han blev rørt i Underkroppen og i mange Aar ikke kunde forrette sit Embede, døde den 1 Mai 1703.

3. Cecilie, Cezilla eller Sigel Hvas, der første Gang var gift med Hr. Jens Christensen Bredtjær, Kapellan paa Læsø 1653, fra 1655 i Hellevad, Sællum og Drum i Vendsyssel, † 25 April 1660, med hvem hun muligvis havde tre Børn⁴. Anden Gang blev hun, den 17 Septbr 1662⁵, gift med Hr. Anders Jensen Hals, der 1660 havde efterfulgt hendes Mand som residierende Kapellan i Hellevad m. m. og 1665 blev Sognepræst samme-

2. Byrum Kbhg og Wibergs Præstehist., der er Hjemmelen for de efterfølgende Meddelelser, hvor Andet ikke er bemærket.

3. Giesing meddeler, at han af begge sine Ægteskaber havde 14 Børn. Slige Angivelser ere ofte uoverensstemmende af den Grund, at Nogle tælle de Børn med, der ere døde spæde, Andre ikke.

4. Nævnes, men navngives ikke, i et mig af Lengnick i sin Tid meddelt Kirkebogsuddrag, dog saaledes, at det ikke bestemtes, om der menes Børn med Jens Christensen eller med Hals.

5. Hellevad Kbhg.

steds. Med ham havde hun 2 Sønner og 4 Døttre. Han døde 1706. Hendes Dødsaar er ubekjendt.

4. Hilleborg Hvas, der blev gift med Kapellan paa Læssø, Hr. Niels Christensen Aalborg. Han var fra 1653 til 1655 residerende Kapellan i Hellevad, Helligum og Drum, men derefter byttede han med Søs Christensen Bredkjær, saaledes at sidstnævnte, der vistnok allerede da var gift⁶, kom til Hellevad og han selv, der var ugift, kom til Læssø. Her lærte han formentlig først Hilleborg Hvas at kjende, saa at Ægteskabet med hende maa formodes at være indgaaet efter 1655. Hun døde i Aalborg 1671, men er formentlig begravet i Hellevad den 28 Septbr f. A.⁷. Han levede endnu 1692.

5. Christence Hvas, født omtrent 1643, og saaledes vistnok den yngste af Døttrene. Hun blev gift med Faderens Eftermand paa Læssø, Hr. Johan Jensen Paludan, der tiltraadte Embedet 1658 og døde den 11 Oktbr 1696. Af dette Ægteskab var to Sønner og to Døttre. En af Sønnerne, Søs Paludan, blev Birkedommer paa Læssø, † 1736, og en af Døttrene, Gundel Paludan, blev gift med sin Faders Eftermand i Kaldet, Hr. Søs Olsen Scharum, der døde 1720. Christence Hvas, der formentlig har levet i Huset hos hende, døde i høj Alder, omtrent 82 Aar gammel, og blev begravet den 1 Oktbr 1725, formentlig i Byrum.

IV. Tøger Pedersen Hvas † efter 1694, Hfgd i Hjerm og Ginding Hdr, Byf. i Holslebø, Birked. i Sevel Birk, og Benthe Nielsdatter.

Der foreligger Intet om, naar Tøger Hvas er født; men Man kan med nogen Rimelighed sige, at det maaskee har været

---

6. Det ligger i selve Forholdet, at Søs Christensen, der kom til Læssø 1653, her lærte Cecilie Hvas at kjende og, for som gift at faae bedre Vilkaar, overtalte Niels Christensen i Hellevad til at bytte med sig. Sidstnævnte kunde da ikke undgaae at faae Søsteren Hilleborg.

7. Wiberg har, at hun døde i Aalborg 1671; men Lengnick har, med Rette eller Urette, i sit Uddrag til mig auført Begravelsen under Hellevad.

omkring ved 1630¹, eller maaskee før. og at han er født paa Læsø. Han forekommer første Gang 1654, da han den 17 Septbr² i Hølstebro holdt Trolovelse med Benthe Nielsdatter. Det vil erindres, at hans Søster Maren dengang var eller senere blev gift med en Mand i Hølstebro. Man fristes til at opfaste det Spørgsmaal, om Grunden til, at disse to Søskende fra Læsø droges til Hølstebro, muligvis ikke kunde være den, at Faderen havde haft en Stilling der i Byen, f. Ex. som Kapellan, inden han 1631 blev Præst paa Læsø. Da Nielsen i Kirken i Reglen fulgte kort efter Trolovelsen, kan Man gjerne sige, at Tøger Svass blev gift 1654. Han var, allerede dengang eller senere, Herredsfoged i Hjerm Herred og blev den 31 Oktbr 1685³ udnævnt til tillige at være Herredsfoged i Ginding Herred, den 10 Decbr 1687⁴ tillige til Birkedommer i Sevel Birk og den 24 Decbr 1689⁵ desuden til Byfoged i Hølstebro. Den 8 Februar 1690⁶ fik han Bevilling, der 1) fri-

---

1. Han blev gift 1654 og Man kan da sætte hans Alder til 25 Aar. Han afstod sit Embede 1694 „i sin Alderdom“ og kan da med Rimelighed have været 64 Aar, om ikke ældre. Hans Fader var i Embede som Præst paa Læsø julest 1631 og formentlig til samme Tid gift.

2. Farstrup og Arelsens Dagbøger S. 22.

3. Jyd. Ab. Br. No. 113 f. 111, efter den forrige Hfgd Børge Hansens Død, efter Indstilling af Amtm. over Lundenæs og Bøvling Amter, Jørgen Grubbe Raas til Hastrup.

4. Jyd. Legn. No. 111 f. 527: Sevel Birk at annekteres Hjerm Ginding Hdr og at betjenes af Tøger Pedersen som Hfgd Det var dog ikke Meningen, at Birket blev nedlagt som særlig Jurisdiktion, da der senere udnævnes en Birkesskriver.

5. Jyd. Ab. Br. No. 129 f. 93, i Christen Andersen Gilleborgs Sted, der var udnævnt den 13 Decbr 1682, Jyd. Reg. f. 294, og nu med allerh. Samtykke havde afstaaet Bestillingen, dog ikke til Svass, men til den forrige Borgermester i Hølstebro, Knud Nielsen Gjørding. Hvorfor Gjørding ikke fik Embedet, sees ikke.

6. Jyd. Ab. Br. No. 15 f. 111. Samme Dag fik Frants Eberhard von Speckhahn Brev om at tilholde fornævnte Christen Andersen, forrige Byfoged i Hølstebro, at gjøre Rigtighed for sin Bestillings Forvaltning, Jyd. Legn. No. 12 f. 160. — Fra Svass's Embedstid som Herredsfoged haves i Indmst. Ark. i Patten „Baden No. 225“ nogle Tingsvidner, dat. 4 Aug, 11 og 25

tog ham for Ansvar for hvad der var passeret før hans Tid, 2) tillagde ham 30 Rdl. til hans Løns Forbedring af de Kongen i Holftebro tilfaldende Sagefald og andre uvisse Indtægter, 3) gav ham Ret til at oppebære hans Dom og Forseglings Penge forud af vedkommende Parter. Den 30 Mai 1694⁷ afstod han sine Embeder som By- og Herredsfoged til sin Søn Jens Tøgersen Hvas i det Haab, at Kongen vilde forunde Sønnen „samme lidet støche Brød“ . . . „paa det ieg ved mit barns hielp kunde udi min alderdom og deraf hafve mit lifs brød; thi ellers motte ieg lefve udi ælendighed og armod“.

Der haves ingen Oplysning om, naar han eller hans Kone døde. Der kendes tre Sønner af ham: Jens, Niels og Peder, men det vides ikke, om han havde flere Børn, hvilket vel kan være Tilfældet. Til Navnet Jens findes ikke noget Brint fra tidligere Navne. Derimod hidrøre Navnene Peder og Niels fra fædrene og mødrene Side.

**V. a. Jens Tøgersen Hvas † 1716, Byf. i Holftebro, Higd
i Hjerm Ginding Hdr,
og Maren Andersdatter Holst.**

Jens Tøgersen Hvas er vistnok født omtrent 1660—63, gif i Viborg Skole og dimitteredes derfra til Universitetet. Han er indskreven i Matriklen den 18 Juli 1681 som Joannæs Theocari Hvals fra Viborg Skole, med D. W. Worm som Privatpræceptor,

---

Septbr 1691, udstedte af Tøger Hvas i Forening med andre Vedf. De angaae Retten til Tørveffær og Fædrift i Bur og Bemb Heber, hvorom Trætte var mellem Oberst Herman Frants von Svanevede(l) til N. Vosborg og Fru Sofie Gylbenstjerne til Holmegaard.

7. Nyd. Reg. No. 66. I Indlægene findes i Faderens Afstaafelsesdokument til Sønnen begges egenhændige Underskrifter: Thøger Hvas mpp. og Jens Thøgersen Hvas.

men uden Angivelse af Alder. Han erholdt den 14 Juli 1694¹ Bestalling paa de til ham af Faderen afstaaede Embeder, og nævnes 1696 som Besuldmægtiget for en Kjøbmand i Stockholm i Anledning af noget Gods under Holstebro By². Embede plejer i hin Tid at være det samme som Giftermaal og Jens Svass giftede sig ogsaa, sikkert kort efter, med Maren Andersdatter Holsi, med hvem han 1701 havde tre Børn foruden et dødsødt Barn, begravet den 3 Febr 1701. Disse Børn vare uden Tvivl Sønerne Tørgen og Peder Tøgersen samt Datteren Birgitte. Maaskee havde han flere Børn, der ikke kendes³. Den 8 Oktbr 1715⁴ fik begge Ægtefæller Bevilling til at den Længstlevende maatte forblive hensidende i uskiftet Bo med fælles umyndige Børn, saa længe den i enlig Stand forblev, en Bevilling, der synes erhvervet paa Grund af tilstedeværende Svagthed hos Jens Svass, der døde Maret efter, 1716⁵. Hans Kone overlevede ham og findes den 16 Marts 1725 i Holstebro⁶ med sin Lovværge, Sognepræsten sammesteds, Mag. Severin Luggæus, at have udstedt Skjøde til sin Mand's Broder, Niels Tøgersen Svass, paa to Gaarde og to Huse i Allstrup By, Naur Sogn. Efter den Tid have vi ikke fundet hende nævnt.

1. Bestallingen findes i Jyd. R. under ovennævnte No. 66.

2. Jens Svass, Byfoged i Holstebro, vedkender sig efter Fuldmagt fra Kjøbmand Alexander Strahan i Stockholm at have paa hans Vegne tiltraadt noget Strahans Kone tilfalden Gods, der bruges under Holstebro By. 7 Septb. 1696. Bib. Stj. Pante Pr. No. 30 S. 163.

3. 3 Bers og Indfald af Mag. Christen Lassen Tychonius, Odense 1776, findes et Sørgevers over et lille dødsødt Barn af de nævnte Ægtefæller, begravet 3 Febr 1701. Her nævnes hans Hustrues Navn, der ogsaa findes i Bevillingen af 8 Okt. 1715. En Linie i dette Sørgevers lyder saaledes: „Taf ham (Gud), som Eder (Forældrene) med de andre tre har spart“. Deraf sees, at der dengang var tre smaa Børn levende.

4. J. R. No. 130 f. 582.

5. J. R. No. 29 f. 17. Den 16 Marts 1716 fik Chr. Jakobsen Guldager Bestal. at være Byf. i Holstebro og Hfgd i Hjerm Gindung Hdr i afgangue Jens Tøgersen Svass'es Sted. Guldager gav derfor til Kongen 500 Rdl.

6. Bib. Landst. Stj. P. Prot. No. 39, 409 b., medd. af C. Maaske.

V. b. **Niels Tøgersen Hvas**, Gartner paa Rydhave,
og **Maren Pedersdatter Bering**.

Den tidligste Efterretning om Niels Tøgersen Hvas, der havdes, er den, at han den 26 August 1705 ægtede Maren Pedersdatter Bering af Søby Mølle, muligvis en Datter af Provost Peder Bering i Kobberup, muligvis ikke. Han var dengang Gartner paa Rydhave⁷. Den 26 Juli 1713 skjødede han i Holstebro den ham tilhørende halve Part i Søby Mølle, Kobberup Sogn, til Sørensen Brøndum⁸, og den 16 Marts 1725 fik han af sin Broders Enke Skjøde paa de ovenfor omtalte to Gaarde og to Huse i Alstrup, hvilke han ved Skjøde, dateret Holstebro den 11 April 1733, igjen overdrog til Sr. Anders Pedersen Quistgaard⁹.

V. c. **Peder Tøgersen Hvas**, f. 1682 † 1744,
Studiosus, i Viborg.

I Universitetets Matrifel findes under 19 Juli 1707 indført en Petrus Hvassius Viburgensis med Angivelse af en Alder af 25 Aar og af, at han til Privatpræceptor tog Chr. Kejser. Denne Peder Hvas kan, uagtet der ikke er tilføjet noget Theocari, ikke være Søn af nogen Anden, end af By- og Herredsfoged Tøger Pedersen Hvas i Holstebro. Den tilføjede Alder af 25 Aar forudsætter, at han er født 1682. Men der tør næres nogen Tvivl om, at Alderen er opgivet rigtigt. Ved det nævnte Fødselsaar bliver han dels omtrent 20 Aar yngre end sin ældste Broder Jens, dels passer Aaret 1682 som Fødselsaar ikke med, at han 1698

---

7. Bielsen findes indført i Kobberup Kbhg. Søby Vandmølle ligger i Kobberup Sogn paa den sydlige Side af den udtørrede Tastum eller Dommerby Sø.
8. Vib. Landst. Stj. Pant. Prot. No. 35, S. 166. Medd. af C. Mansa. Hvas'es Hustru har maaskee faaet denne Andel i Møllen som Arv, saa at Man kan antage, at hendes Fader har ejet Møllen og at Faderen ikke har været Præsten i Kobberup.

9. Vib. Landst. Stj. Pant. Prot. No. 40 S. 257. Medd. af C. Mansa.

nævnes som „Hofmester“ hos den danske Gesandt i Stockholm, Bolle Lurdorff, der skjøder ham noget Gods i Maaberg Sogn¹⁰. Var han 1707 kun 25 Aar, maa han 1698 kun have været 16 Aar og i den Alder kunde han ikke ret vel være Huslærer. Vi tør derfor med denne sidste Kjendsgjerning for Dje gaae ud fra, at han, da han blev indskreven som Student, var ældre end 25 Aar. Lurdorffs ældste og eneste levende Søn af første Ægteskab, Christian, var født den 4 Febr 1684, altfaa 1698 14 Aar gammel, og undervistes i Latin af Præsten ved Legationen, Hr. David Monrad. Peder Hvas har altfaa formentlig undervist den nævnte ældste Søn og de yngre Børn af andet Ægteskab i de andre Skolefag. Grunden til at han traadte i Lurdorffs Tjeneste maa uden Tvivl søges i hans Familieforbindelse med Lurdorffs første Hustru, der var født Bering¹¹. Heller ikke har han været saa dyr en Lærer, da han endnu ikke var Student. Man fristes ogsaa til at tænke sig, at Lurdorff, som havde det knapt med Penge, har betalt ham Løn ved at give ham Skjøde paa det omtalte Gods. Efter Lurdorffs Død, der indtraf et halvt Aar efter, den 5 Septb. 1698, er han formentlig vendt hjem med Enten og Børnene, eller med Legationspræsten, der fulgte Lurdorffs Lig tilsjøs til Kjøben-

10. Lurdorff havde efter Kjøbefontrakt af 10 Decr 1696 af sal. Robert Rinds Enke, Cathrine Esversdatter i Stockholm, tilforhandlet sig noget Gods i Hjerm Herred, Maaberg Sogn, nemlig: et Bol af Hk. 2 Tdr 6 Skpr 3 Fdk., Holstebro Bispegaard, uden Bygning og øde, som aarlig skyldte 20 Tdr Rug, Leegaards Mølle af Hk. 3 Tdr 6 Skpr 1 Fdk., samt Frøke, en Gaard af Hk. 8 Tdr 2 Skpr 2 Fdk. 1 Alb., og havde efter Afsøgning af Kongen faaet Skjøde derpaa den 15 Juni 1697, uden Relutionsret. Dette Gods overdrog Lurdorff ved Skjøde, dateret Stockholm den 30 April 1698, til sin „Hofmester“ Peder Tøgersen Hvas. Bib. Skj. R. Prot. No. 31, f. 130, meddelt af E. Mansa, Jfr G. L. Wad „Bolle Lurdorff“ pers. hist. Tidsskr. 1880, I 50 Note 2.

11. Peder Hvas's Fæster, Maren Hvas, var gift med Provst Bering i Kobberup, der var en Slægtning af Lurdorffs første Kone, see Stamtablen. Om Familieforholdet see „Provsterne i Sunds Herred, Præsterne i Allerrup og Beringernes Slægtregister“ Kbhvn 1749, side 4° paa det Rgl. Bibl.

havn¹². Han har derefter, tænke vi os, levet af Informationer, er sent bleven Student og har saa ikke bragt det videre. Vi gjenfinde ham ikke før ved hans Død, der er antegnet i Viborg Domkirkes Protokol den 24 April 1744. Formentlig har han levet ugift som Lærer ved en af Skolerne¹³.

V. d. Birgitte Hvas og Anders Sørensen Dobler.

Birgitte Hvas kan være den tredje af de Børn, Bysfoged Jens Tøgerfen Hvas havde før 1701. Hun kendes derfra, at hun den 5 Januar 1730¹⁴ fragit Arv og Gjæld efter sin afdøde Mand, Anders Sørensen Dobler i Holstebro. De havde kun eet Barn, en Datter, og havde været gifte fem til syv Aar. Denne sidste Angivelse passer ganske nøje ind i Forholdene. Birgitte Hvas er saaledes formentlig født noget før 1701 og gift i en Alder af omkring ved 25 Aar. Hendes videre Skæbne er ubekjendt. Hun maa ikke forveksles med en anden Birgitte Hvas, der var ældre og tilhørte en anden Linie¹⁵.

12. Jfr om Lurzdorph den ovenfor nævnte Afhandling af G. L. Wad. Lurzdorph var født 1643, begyndte som Hører ved Herlufsholm, blev senere Oversekretær, Etats- og Rancelliraad, og, efter et kort Lidsrum af Unaaide, 1691 envoyé extraordinaire i Stockholm, hvor han døde den 5 Septbr 1698. Han ejede Sørrup, Sandbygaard og Hofengaard og var to Gange gift, 1. 29 Nov. 1671 med Sytte Bering f. 13 Juni 1654, altsaa kun 17 Aar gammel. Hun døde den 17 Febr 1684. 2. i Febr 1685 med Frederikke Abelaer, en Datter af Curt Sivertsen Abelaer. Hun var født den 8 Aug. 1667, altsaa ved Egteskabets Indgaelse ogsaa kun 17 Aar. Af første Egteskab levede kun den omtalte Søn Christian. Af andet Egteskab var der neppe mere end en Søn og en Datter, der levede, da Enken rejste fra Stockholm. Hun nævner i et Bønsskrift efter sin Mands Død sig selv og tre faderløse Børn, blandt hvilke vel er indbefattet Sønnen af første Egteskab. Hun døde den 23 Mai 1712. Om David Monrab see Giesfings Jubellærere 3 D. 191 ff.

13. Han nævnes desuden i Farstrups og Axlens Dagb. S. 22, 29, 64.

14. Vib. Landst. Sj. P. Prot. No. 39 S. 463. Medd. af C. Mansa.

15. Denne anden Birgitte Hvas var Datter af Præsten Nads Mortensen

VI. a. **Jørgen Tøgersen Hvas** † 1763, Skoleholder i Kjøbenhavn,
og **Pisbeth Mogensdatter** † 1781.

Jørgen Tøgersen Hvas, der isøvrigt ogsaa snart kaldes Jørgen, snart Tøger, snart Jørgen Tøger Hvas¹, er født 1708 eller 1710² og er uden al Tvivl en Søn af By- og Herredsfoged Jens Tøgersen Hvas i Holstebro og Maren Andersdatter Holst³. Han blev immatrikuleret som Student den 17 Juli 1728 fra Bordingborg Skole⁴. Hvorledes han er kommen til at gaae i Bordingborg Skole, kunne vi ikke forklare, naar Grunden ikke muligvis er den, at hans Moder efter Faderens Død 1716 er draget til Bordingborg af Hensyn til Familieforbindelser⁵. Hendes her nævnte Søn var dengang kun 6 eller 8 Aar, og den anden Søn Peder maaskee ikke meget ældre. Denne Flytning til eller i alt Fald Familieforbindelse med Sjælland har da medført, at begge Sønner senere ere forblevne i denne Provinds. Jørgen blev Skoleholder i Kjøbenhavn⁶ og gift med Pisbeth Mogensdatter, født 1712, død 1781⁷, med hvem han havde fire Børn:

Hvas i Als og formentlig født i Aarene 1640 eller højst i 1650. Det er et af de lunefulde og ofte forvirrende Sammentræk, at der kan findes to Personer af samme Navn, vel ikke fuldt samtidige, men dog rimeligvis levende paa samme Tid. Begge de to Birgitte vare Døttre af to Næstfækkendebrødre, uden at det fælles Navn Birgitte kan spores at hidrøre fra nogen fælles Ailde.

1. Han kaldes med disse forskellige Navne i Kirkebøgerne, hvor han forekommer.

2. 1708 efter Opgivelse af Alderen i Univ. Matr., 1710 efter Opgiv. i Kirkebogen ved hans Død.

3. Vi slutte det af Navnet, Tiden og Faderens Stilling, der tillod Sønnerne at blive Studenter.

4. Univ. Matr. nævner mellem Orthungani 17 Juli 1728, 20 (Aar gammel) Georgius Theocari Hvas, D. Frankenau (Privatpræceptor).

5. Dog erindres det, at Moderen 1725 udstedte et Stjæde, dateret Holstebro, med Stedets Præst som Lavbørge, saa at hun i alt Fald til den Tid har været i Byen. See ovenfor.

6. Han kaldes i Afb. 30 Juli 1757 „Skoleholder i Studiestræde“.

7. Trinitatis Kirkes Ligb.

Else Marie Hvas, f. 1743, død 1753, 10 Mar gl.⁸. Sofie Magdalene Hvas, døbt 16 Septb. 1751⁹. Mogens Hvas, døbt 14 Novbr 1753¹⁰. Barbara Sofie Agnese Juliane Hvas, døbt 30 Juli 1757¹¹, død 14 Dage gammel¹².

Jørgen Tøgersen Hvas døde 1763¹³, 53 eller 55 Aar gammel. Om hans Børn, navnlig Sønnen Mogens, vides isøvrigt Intet nærmere, og der er den Mulighed tilstede, at der endnu kan findes Descendenter i denne Linie.

VI. b. Peder Tøgersen Hvas, Ridefoged, † 1747.

Peder Tøgersen Hvas nævnes i Rentekammerets Resolutions Prot. den 15 Juni 1722 som Ridefoged i Sorø, og i Sorø Kirkebog findes 1747 som død Peder Tøgersen Hvas, ved hvem utvivlsomt menes den omtalte Peder Tøgersen. Der savnes Oplysning om hvorvidt han var gift eller havde Børn. Om Grunden til at han, uagtet hans Familie i saa mange Slægtled havde levet i Sjælland, findes i Sjælland, see ovenfor.

8. Frue Kfb.

9. Trinitatis Kfb.

10. Frue Kfb.

Faddere: Ifsd Prof. H. P. Ancherfen, Afsesf. Bjørn B. Bjørnsen, Bogbinder Frands Herman Fosgrav. Md. Anne Svendi, Mag. Jens Drogsg., bar B., og Sfr. Karen Munch, Datter af Kbmnd Diderich M., holdt Huen.

11. Frue Kfb.

Faddere: Dr. Prof. Holm, Ifsd Arkivar Langebeck, Havnefoged Jacob Ely. Sfr. Anne Sybille Wiel hos Ifsd Prof. Ancherfen bar B., Sfr. Dorteaa Marie Borch ibd. holdt Huen.

12. Trinitatis Kfb.

13. Trinitatis Kfb.

Stamtavle XII.

Biborg Slægten.

II. Tøger Linien.

I. Morten Mortensen Svas, † 1577,
 Kannik, 1542 Præst til Sortebrødre Kirke i Viborg, Provst i Nørhng Herred.
 ∞ Anne Pedersdatter, Enke efter hans Formand, Tøger Jensen. Hun død efter 1577.
 3 Sønner: Morten, Tøger og Mads. 1 Datter: Mette.

II. Mag. Tøger Mortensen Svas, Faderens Eftermand som Præst og Provst, f. 1551, † 1627.

∞ 1. Dorthje Søg, ej Børn, † ²/₅ 1584. 2. Maren Tane, 4 Børn, † ¹³/₄ 1617. 3. Anne Pedersdatter Skriver
 Sidstnævnte ægtede 1628 Raadmand Niels Rasmussen i Viborg.

III. Christen Svas, f. 1591 † 1618 Peder Tøgersen Svas, f. c. 1596, Maren Svas, Anne Svas,
 i Viborg. Fit 1617 Faderens Embede † ¹/₆ 1658. Præst paa Læss. † ugift. ∞ Christen Eskildsen,
 som Præst ved Sortebrødre K. i Vib. Død i Byrum. Borger i Viborg.

IV. Tøger Pedersen Maren Svas, † 1696. Cecilia Svas, † ?. Hilleborg Svas, † 1671 Christence Svas,
 Svas, † efter 1694. ∞ 1. Mads Iversen ∞ 1. Hr. Jens Chri- i Aalborg, bgr. ²⁸/₅. f. c. 1643, bgr. ¹/₁₀ 1725
 Bysfoged i Hølstebro, Hfgd i Hølstebro. stensen Bredtjør, Kap. ∞ Hr. Niels Christen- i Byrum.
 i Hjern Ginding Hdr. ∞ 2. 1665 Hr. Peder p. Læss, Præst i Hellevad ∞ Hr. Johan Paludan,
 ∞ 1654 Benthe Niels- Bering, Provst, Præst i etc., † ²⁵/₄ 1660. Hellevad, siden paa Læss. † ¹¹/₁₀ 1696, Præst i
 datter i Hølstebro. Kobberup, † 1703, tidl. ∞ 2. ¹⁷/₅ 1662 Hr. An- ders Jensen Hals, Byrum.
 g. m. Mette Hee. Præst sids, † 1706.

V. Jens Tøgersen Niels Tøgersen Svas, Peder Tøgersen Svas, f. 1682 (?), Birgitte Svas, født
 Svas, † 1716. Bysfoged Gartner paa Rydhave, † ²⁴/₄ 1744 i Viborg. Huslærer hos før 1701 ?
 i Hølstebro og Hfgd i senere i Hølstebro (?), 1705—1733. Bolle Lurdorff i Stockholm, senere ∞ Anders Sørensen
 i Hjern G. Hdr. ∞ ²⁶/₆ 1705 Maren Studiosus. Formentlig ugift. Dobler, † 1730.
 ∞ 1694—1700 Maren Andersdatter Hølst.

VI. Søren Tøger (Tøgersen) Peder Tøgersen Svas,
 Svas, f. 1708 † 1763. Studiosus, † 1747. Ridesfoged i
 Skoleholber i Kbhvn. Sorø 1722.
 ∞ Lisbeth Mogens datter,
 f. 1712 † 1781.

VII. Mogens Svas, Eise Marie Svas, Sofie Magdalene Barbara Sofie Agnese
 f. 1753, † ?. f. 1743, † 1753. Svas, f. 1751. Juliane Svas,
 Skjæbne ukendt. f. og † 1757.

3. Mads Linien.

II.

Mag. **Mads Mortensen Hvas**, † 1628.

Præst paa Læsø, senere i Borning,
og
Bodil Jakobsdatter.

Hr. Mads Mortensen, yngste Søn af Morten Mortensen Hvas i Viborg, var født 1552¹, studerede i Wittenberg, blev Magister, derefter uden Tvivl først Hører eller Kollega i Viborg Skole, hvor han en kort Tid underviste den 10 Aar yngre Christen Sørensen Longberg (Longomontanus) i Begyndelsesgrundene i Matematik. Longberg blev senere Tycho Brahes Discipel². Fra Posten som Kollega i Viborg Skole blev Mag. Hvas vistnok kaldet til Præst i Byrum og Vesterø paa Læsø, hvor der før 1590 nævnes en Mads Hvas³. Uden Tvivl blev han 1593⁴ forflyttet derfra til Borning med Anneret i Sønderlyng Herred, hvor han døde 1628. Hans Hustru, der var en Datter af Formanden paa sidstnævnte Sted, hed Bodil Jakobsdatter. Af deres Børn⁵ kjendes en Søn, Morten Madsen Hvas, der blev Sognepræst i Als, see nedenfor, og en Datter, Unne Madsdatter Hvas, der blev gift med Faderens Eftermand, Hr. Thomas Lauritsen Maby.

1. See Giesfings Stamtable, hvor der ved en Trykfejl staaer 2552.

2. Tyge Brahe af F. N. Friis, Kbhvn 1871 S. 176, jfr Worms Veg. I 617 ff, III 472—73, samt Fortegnelsen over de Danske, der 1502—1565 have besøgt Wittenberg, af Dr. C. E. Førstmann, Univ. Bibl. Longomontanus var født den 4 Oktb. 1562, altsaa 10 Aar yngre end Hvas, der ved denne Lejlighed kaldes Mathias Hvas.

3. Wibergs Præstehistorie.

4. Lenguaet figer i sine Kirkebogsuddrag, at han var Præst i 35 Aar, hvorved vist menes i Borning, altsaa tiltraadte han dette Kald 1593.

5. Saaledes Giesfing og „det jydste Clerecie“, hvilket antyder, at der kan have været flere Børn.

III.

Fr. Morten Madsen Hvas † 1623,

Præst i Als,

og

Anne Christensdatter.

Fr. Morten Madsen Hvas¹, født 1577, Søn af Fr. Mag. Mads Hvas i Borning², blev formentlig dimitteret fra Viborg Skole og blev Præst i Als i Hindsted Herred omtrent 1605³. Han bødte den 23 April 1623 i sit 46de Aar⁴.

Hans Hustru var Anne Christensdatter. Hun ægtede efter Hvas's Død Eftermanden Christen Pedersen Thising og ligger med sin første Mand begravet under en sekkantet Sten udenfor den nordre Sakristidør⁵.

Af Ægtefæbet med Hvas var der tre Sønner og fire Døttre; af disse kjendes Mads Mortensen Hvas, der blev Chr. Pedersen Thising's Eftermand i Kaldet, og Jens Mortensen Hvas, der blev Præst ved St. Ols Kirke paa Bornholm, see nedenfor, samt Døttrene:

1. De her meddelte Efterretninger om Fr. Morten Hvas og hans Slægt ere tagne af „det jydste Clerecie“ af Jesper Lund, Præst i Støvring og Nellerup. Tillige er benyttet en Afskrift af et gl. Mstr., der endnu findes i Als. Det skal være forfattet af en Kunstdrejer, der omtrent 1700 levede i Sognet og morede sig med at optegne Kuriosa. Denne Afskrift, af hvilken Forf. har Sjenspart, er ogsaa benyttet af Tauber, Indb. skr. til Exam. i Kallb. 1840 S. 63.

2. Mstr. i Als kalder ham en Fogeds Søn fra Læsø. Det tyder vistnok hen paa, at hans Fader først var Præst paa Læsø, før han kom til Borning.

3. Første Præst efter Reform. var Fr. Christen, anden Præst Fr. Mads Christensen 1553—1604, kaldet gamle Fr. Mads, hvis Enke Balborg fik en Bonde Erik Nielsen, tredje Præst Fr. Lars Mariager, død 1605, ugift. Mstr. i Als.

4. „Jydsk Clerecie“, jfr Giesing, og Epitafiet, der findes omtalt under Sønnen Mads Mortensen, Note 7. See D. Atl. V 27.

5. Den omtalte sex- eller snarere syvkantede Sten findes nu i Taarngulvet, flyttet derhen fra sin oprindelige Plads, der formentlig har været under Epitafiet, op til nordre Væg i Choret, udenfor Døren til Sakristiet. Dette sidste er et lille Rum bagved Alteret med to Indgange, en paa hver Side af

1. **Elisabeth Hvas**, der blev gift med **Hr. Niels Christensen Knabe**, Præst i Bælum, og ved ham blev Moder til 14 Børn. Han døde 1673 og efterfulgtes af sin Søn Christen Nielsen Knabe, død 11 Novbr 1675, ugift ⁶.

2. **Margrethe Hvas**, der blev gift med tre Præster i Glenstrup i Nørhald Herred, formentlig ⁷:

- a. **Chr. Serup**, født 1603, 1626 Rektor i Mariager, 1637 Præst i Glenstrup, død 1653.
- b. **Johan Døstler**, der kalder sig selv: Laurits Hansen Deusterg, ord. 26 Mai 1653, Præst 1653—59.
- c. **Tens Johansen Kall**, ord. 13 Juni 1659, Præst 1659—94, † 1700. Han efterlod af Ægtefædet med Margrethe Hvas tre Døttre, der alle tre fik Præster til Ægte.

IV a.

Hr. Mads Mortensen Hvas, Præst i Als, Provst, † 1674,
og Husfruer,

1. **Maren Christensdatter Knabe** og
2. **Kirsten Sorensdatter**.

Hr. Mads Mortensen Hvas gifte sig i Aalborg Skole, deponerede den 12 Mai 1636¹, fik Als Sognekald 1640 efter sin

Atteret. Indskriften paa Stenen lyder saaledes: „Herunder hviler hederlig og vellærd Mand **H. Morten Madsøn Hvas**, som var Sognepræst her ubi Als 17 Aar og døde den 23 April 1623. Desligeste hæderlig og vellærd Mand **H. Christen Pedersen Thising**, Guds Ords Diener her i Als Aar, som Gud heden kaldede den Dag Aar 16. Med deris kære Husfru, ærlig og gudfrygtig Dvinde **Anne Christensdatter**, som hedensov i Herren den Dag Aar 16. Samt deris kære Børn. Gud gifve dennem med alle . . . en glædelig Opstandelse“.

6. Efter „det jydste Clerecie“.

7. Disse Præsters Ordination findes i Aarhus Bispearkiv. Medd. af Prof. Waldemar Schmidt.

1. Univ. Matr., hvor han blot kaldes Mathias Martinus. Hans Privatpræceptor var D. Casper Brochmann. Jfr. Tanbers Indb. fr. til Exam. i Aalb. 1840.

Stedsfader, Christen Pedersen Thifings Død, blev Provst og døde i Juni 1674². Han var to Gange gift, første Gang med Maren Christensdatter Knabe, hvis Broder, Hr. Niels i Bælum, havde hans Søster Elisabeth. Af dette Ægtekab var 1 Søn, Morten og tre Døttre, Else, Birgitte og Anne³. Anden Gang, kun eet eller to Aar før sin Død, blev han gift med Kirsten eller Dortha Sørensdatter fra Vive. Hun levede mange Aar efter ham, boede i Vive og fik Pension af Als Sognekalb. Med hende havde han neppe Børn.

Om Sønnen Morten see nedenfor. Døttrene bleve alle gifte med Jorpagtere og Fogder og paa det Sidste forarmede, i Særdeleshed Anne, som blev gift efter Faderens Død. „Hun fik en Tjener, som havde været Foged, og siden, der hun fik ham, blev en Skoleholder⁴.“ Det sees andetsteds, at Annes Mand hed Bertram Nielsen Buchwalt. Han nævnes 1686 boende i Als med sin Hustru Anne Hvas⁵. Det var en i Als Sogn paa den Tid udbredt Mening, at Børnenes sørgelige Skjæbne var en Straf fordi Hr. Mads's

2. Det „jydske Clererie“ lader Mads Hvas døe den 24 Juni (hvilken Datum er urigtig), Mstr. i Als derimod paa et Sted den 11 Juni, medens det paa et andet Sted lader ham blive begravet den 11 Juni. Hans Eftermand, Hr. Niels Hansen Kall, blev efter „jhd. Cl.“ og J. R. i Gh. Ark. kaldet den 27 Juni s. A. Af den autentiske Datum 27 Juni maa Man, naar Man skal have en passende Afstand imellem Formandens Død og Eftermandens Kaldelse, nærmest slutte, at Hvas er begravet den 11 Juni.

3. „Det jydske Clererie“ siger 2 Sønner og 4 Døttre, men det omtalte Mstr., der er Kilde til flere af de følgende Meddelelser, kun 1 Søn og 3 Døttre, hvilke Mstr. nævner ved Navn. Der kan ikke være Tvivl om, at Mstr. her er paalideligt, uden at Angivelsen i „det jhd. Cl.“ behøver at være unøjagtig, idet her ogsaa døde Børn kunne være medtagne. Om Birgitte, jfr S. 200.

4. Mstr. i Als.

5. Bertram Nielsen Buchwalt, boende i Als By og Sogn, udsleder paa Østergaard den 27 Oktbr 1686, med Samtykke af sin Hustru, Anne Madsdatter Hvas, sal. Hr. Mads Mortensen Hvas, fordm Sognepræst i Als, hans Datter, Skjøde paa en Gaard i Harre By og Sogn til Jens Henriksen paa Østergaard. Bib. Landst. Stj. P. Prot. No. 23, 183. Meddelt af C. Mansa. En Anne Madsdatter af Kragelund findes i Als Kirkeb., begr. Onsdag efter 19 Sønd. efter Trin. 1699.

Fader ikke havde holdt et Løfte, han havde givet sine Sognefolk ved Embedets Tiltrædelse, rimeligvis det, at han vilde ægte Formandens, gamle Mads Christensens Enke, Valborg.

Hr. Mads Svass siges at have været „en berømmelig Mand og meget vel begavet baade for Alteret og i Prædikestolen. Han var og i hans Levnet smuk pubserlig“, (skjemtefuld). Fanden flyede ham meget at bestille, væltede f. Ex. Vognen for ham, naar han rejste om Natten, men Præsten synes dog at have lært Fanden Respekt⁶.

Hr. Mads Svass lod op sætte og bepryde en Tavle i Kirken, som hans Fader Hr. Morten havde ladet gjøre, men som i hans og Chr. P. Thifings Tid henstod uopsat⁷. Hr. Mads og hans første Hustru bleve nedsatte i en Begravelse midt i Altergulvet, som han selv havde ladet indrette⁸.

6. Smeden, med hvem Præsten havde mangen Skjemt, kastede en Dag Præstens Vanter paa Ilden. Dette gjengjældte Præsten ved en Dag, da Smeden var borte, at liste sig ind i Smedien og lægge alt Smedens Værktøj paa Ilden, hvorved Stifterne brændte.

7. Indskriften paa Epitafiet, der findes paa nordre Bæg i Choret, lyder saaledes: „Her under hviler hederlig og vellerd Mand H. Morten Madzøn Svass, som var Sogneprest her i Als i 17 Aar og døde den 23 April 1623, sit Alders 46. Disligeste hederlig og vellerd Mand H. Christen Pedersøn Thifing, Sogneprest her sammesteds i 17 Aar oc døde den 25 Juni 1640. Med deris kjære Hustru Erlig oc Gudfrødtig Dvinde Anne Christensdatter, oc afflede H. Morten Madzøn med hende 3 Søner oc 4 Døttre, oc døde hun den 16 hendes Alders. Gud giffue dem en gledelig Opstandelse.“

Sammesteds hviler Hederlig oc Vellerd Mand, H. Mads Mortensøn Svass, som oc var sogneprest her i Als 17 Aar oc døde den 16 i sit Alders . Med sin kjære Hustru Maren Christensdatter Ruabe, som døde den 16 sit Alders oc velsignede Gud deris Ehteskab med to Søner oc fire Døttre. Gud giffue dem en gledelig opstandelse.“

8. Denne Begravelse blev paa Grund af Brøstfældighed af „Fru Rumohr“ fshbt med Jord og Otto Pringsler, Præst i Als 1702—1708, nedsat i samme. Ved Fru Rumohr menes Augusta Elisabeth v. Rumohr, 1669 g. m. Fr. v. Arenstorff til Overgaard. Hun døde 1728.

IV. b.

**Jens Mortensen Hvas, † 1668,
Præst ved St. Nls paa Bornholm,
og
Magdalene Hagensdatter af Klemensker.**

Jens Mortensen Hvas var efter al Rimelighed en Søn af Hr. Morten Madsen Hvas i Nls. Han findes i Universitets Matriklen som Johannes Martini Huassius, dimitteret fra Viborg Skole og immatrikuleret ved Universitetet den 17 Juni 1641 med D. Claudius Plum som Privatpræceptor. Han nævnes derefter som Sognepræst ved St. Nls Menighed paa Bornholm omtrent 1643. Da han efterfulgte Ole Lauritsen eller Lorentsen, der først døde 1658, lader dette „omtrent 1643“ sig vel forene med at han blev Student 1641, idet han enten kan have begyndt som Kapellan eller det rette Aarstal falder noget senere. Han var gift med Magdalene Hagensdatter af Klemensker Sogn og døde den 15 Decbr 1668. Hans Eftermand var Jakob Jensen Sode, kaldet den 4 Januar 1669, † 1692. Dette er Alt, hvad der for Tiden vides om Jens Mortensen Hvas. Men der lever endnu i Allinge Descendenter af en Slægt af Hvaser, der kunne tænkes at nedstamme fra ham¹.

V.

**Morten Madsen Hvas,
Student 1670.**

Hr. Mads Mortensen Hvas's ovenfor omtalte Søn, formentlig hans eneste, gif i Aalborg Skole og dimitteredes derfra.

1. Der kendes en Jens Jensen Hvas (eller Wafs, som Familien skriver sig), der døde 1811 og en Nolsbruger Anders Hvas (cf. Wafs), der døde i 1840. De have haft Børn og Børnebørn, men der lever efter indhentet Underretning ingen mandlig Descendent i deres Linie. Deres Forbindelser opad er endnu Gjenstand for Undersøgelse.

Han er indført i Universitets Matriflen den 20 Juli 1670 som Martinus Mathiæ Huassius med D. Erasmus Bartholin som Privatpræceptor. Det hedder om ham, at han blev Soldat og døde i Armød¹. Rimeligvis var han dog gift og efterlod en Søn, der hed Niels Mortensen (Hvas).

VI.

Niels Mortensen (Hvas), f. 1674, † 1747,

og

Maren Christensdatter.

Han var, efter Opgivelsen af Alderen ved hans Død, født 1674. Han ægtede den 1 Novbr. 1711 Maren Christensdatter af Als og blev begravet den 24 Decbr. 1747, 73 Aar gammel, paa Als Kirkegaard. Det fremgaaer af Kirkebogen, hvor han selv dog nævnes uden Tilføjelsen af Navnet Hvas, at han havde to Sønner og tre Døttre, af hvilke een Søn og to Døttre synes at have levet, nemlig Sønnen Anders Nielsen Hvas og Døttrene Else og Mette, om hvis Fødselsaar henvises til Stamtaflen. Kirkebogen indeholder, at til et Par af Børnene vare Faddere Præsten Johan Kuurs Hustru, Anne Magdalene Knabe (Præstedatter fra Gjerlev), samt en anden Gang, at en Madame Anne Magdalene Kop stod Fadder². Fremdeles findes ogsaa en Gang blandt Fadderne „hæderlig og vellærd ung Mand Christian Kop“. Alt dette tyder paa, at Niels Mortensen Hvas, der rimeligvis har levet som Bonde, dog har vedligeholdt Forbindelsen med Præstegaarden, hvorfra hans Slægt var udgaaet.

Vi ere fuldkommen ubekjendte med, hvor længe den ovennævnte Søn Anders levede og hvor han senere tog Ophold, men vi slutte

1. Mstr. i Als.

2. Johan Henriksen Kuur var Provst og Præst i Als fra 1708 til 1733. Han blev 1709 gift med Anne Magdalene Nielsdatter Knabe af Gjerlev. Hans Faber var Rjømmand S. Kop, hans Moder Lisbeth Kuur.

Stamtavle XII.

Viborg Slægten.

3. Mads Vinien.

I. Morten Mortensen Hvas, † 1577,

Rannif, 1540—41 Præst ved Sortebrødre Kirke i Viborg, Provst i Nørlyng Hrd.

∞ c. 1540—41 Anne Pedersdatter,

Enke efter hans Formand Løger Jensen (Broder Løger). Hun død efter 1577.

II. Mag. Mads Mortensen Hvas, Egpr. til Byrum og Vesterø, 1593 til Borning og Annerer, f. 1552, † 1628.

∞ Bobil Jakobsdatter af Lorning Præstegd.

III. Morten Madsen Hvas, f. 1577, Præst i

Als c. 1605, † 23 April 1623.

∞ Anne Christensdatter, som fik Eftermanden
Christen Pedersen Thising. 3 Sønner. 4 Døttre.

Anne Madsdatter Hvas.

∞ Thomas Lauritsen Naby, Præst til Borning
efter hendes Fader. Børn: 4 S. 2 D.

IV. Mads Mortensen Hvas, † 24 Juni 1674. Præst i Als fra 1640, tillige Provst.

∞ 1. Maren Christensdatter Knabe fra Bælum. 2 S. 4 D.
∞ 2. Kirsten Sørensdatter.

Jens Mortensen Hvas, † 15 Decbr. 1668, fra 1643 Præst ved St. Ols

paa Bornholm. ∞ Magdalene Hagens-
datter af Klemensfer.

Elisabeth Mortens-
datter Hvas.

∞ Hr. Niels Christen-
sen Knabe, Egpr. i
Bælum, † 1673.
14 Børn.

Margrethe Mortensdatter Hvas.
∞ Chr. Serup, † 1653.

∞ Laurits Hansen Deusterg,
† 1659.
∞ Jens Johansen Kall, † 1700.
3 Døttre.
Alle Præster i Glenstrup.

V. Morten Madsen Hvas, Student fra Hølborg 1670, blev siden Soldat og døde i Armod.

Else Hvas,
gift.

Birgitte
Hvas, gift.

Anne Hvas, ∞ Bertram Nielsen
Buchwalt, 1686 i Als.

VI. Niels Mortensen Hvas, f. 1674, begr. ²⁴/₁₂ 1747, 73 Aar gl. ∞ ¹/₁₁ 1711 Maren Christensdatter af Als.

Else, f. ¹⁷/₅ 1712
bgr. ⁵/₆ f. A.

Else, f. ⁹/₇ 1713.

Anders, f. ⁹/₁ 1717.

Mette, f. ⁹/₃ 1719.

Christen, f. ²⁴/₃ 1723,
bgr. ²⁹/₃ 1725.

med den Bemærkning, at der er en Mulighed for, at Slægten igjennem ham kan være fortsat. Der er, som vi andetsteds skulle gjøre opmærksom paa, en Mængde Hvasser, der for Tiden leve i Bondestanden, og hvis nogle af dem ikke have et ældre Udspring, er her et Tilknætningspunkt.

4. Mette Linien.

Mette Mortensdatter Hvas, † 1580,

og

Mag. Poul Stub, † 1584, Præst i Skjörping.

Det er kun Lidet, der vides om denne eneste Datter af Slægtens Stamfader. Hun blev gift med Mag. Poul Stub, der var Præst i Skjörping og havde med ham en Søn og tre Døttre, om hvilke henvises til den vedføjede Stamtavle. Hun døde 1580, endnu i forholdsvis ung Alder¹. Mag. Poul Stub døde 1584.

Stamtavle XII.

Viborg Slægten.

4. Mette Linien.

Morten Mortensen Hvas, † 1577, see foran.

∞ Anne Pedersdatter, Broder Tøgers Enke.

Mette Hvas, † 1580.

∞ Mag. Poul Stub, † 1584, Præst i Skjörping,

Søn af Borgermester Peder Stub i Viborg.

Peder Poulsen Stub, † ugift 1604.	Anne Stub, ∞ Niels Guld- smed, Provst og Præst i Skagen.	Margrethe Stub, ∞ Anders Jensen, Borger i Skagen.	Mette Stub, ∞ Rasmus Brandt i Skagen.
--------------------------------------	---	---	--

1. Årstallet 1580 findes i Mag. Chr. Erichsens Mstr. Giesling har det meningsløse Årstal 1558, der er urigtigt af den Grund, at hendes Forældre først bleve gifte c. 1540—41, og hun døde som gift, efterladende sig fire Børn.

Sjette Afsnit.

Lebbestrup Slægten.

Vi kjende fire Søffende af Navnet Hvas, fødte i Lebbestrup i Haslum Sogn ved Randers:

1. Jens Madsen Hvas, født 1684, Godsforvalter paa Frijsenborg, derefter Gjer af Lulsted i Høllum Herred, død 1765 paa Kjeldgaard i Salling.

2. Mads Vognsen Hvas, født 1686, eller 1687 i Foraaet, Godsforvalter og Forpagter paa Ulstrup, derefter en kort Tid Forpagter paa Nørhund, saa Gjer af Lustrup i Høllum Herred, død 1770 i Durup Præstegaard i Salling.

3. Thomas Vognsen Hvas, der levede som Foged paa Frijsenborg og siden som Godsforvalter og maaskee tillige som Forpagter paa Frijsendal i Haurum Sogn, og

4. Maren Hvas, gift med Præsten Eggert Christoffer Benzon i Kundby i Holbæk Amt, født 1693, død i Kjøbenhavn 1773.

Vi vide af en Udtalelse fra den ældste Søn Jens Madsen selv¹, at han var født i Lebbestrup og slutte altsaa med Føje, at

---

1. Paa Epitafiet i S. Kongerslev Kirke, som han selv lod opsætte i levende Live, see det Følgende under ham selv.

hans yngre Søskende ere fødte sammesteds. Forsaaavidt det vækker nogen Opmærksomhed, at den ældste Søn hedder Jens Madsen, medens hans Brødre hedde Vognsen, maa det bemærkes, at der ikke er nogen Tvivl i saa Henseende, idet Thomas Vognsen Hvas, der tjente paa Frijsenborg sammen med Jens Madsen Hvas, i Hammel Kirkebog i samme Anførsel kaldes hans Broder². Men iøvrigt vil Enhver, som kjender Bondestandens Navne i vor Tid, der sikkert nøje afspejle Fortidens Stik og Brug, vide, at Forholdet let kan forklares paa den Maade, at Jens Madsen, som ældste Søn opkaldt efter sin Bedstefader af samme Navn, har bortkøbt det Vognsen, der vilde tilkomme ham efter sin Faders Fornavn. De fire Søskendes Bedstefader har altsaa hedt Jens Madsen Hvas og Faderen Vogn Jensen Hvas. Denne Formodning bekræftes derved, at Mads Vognsen Hvas kaldte sin ældste Søn Vogn, sin næstældste Søn Jens, Broderen Thomas sin ældste Søn Vogn. Da nu tillige Jens, der ikke havde Sønner, kaldte alle sine tre Døttre og Thomas een Datter Ollegaard, medens der i den Retning ikke foreligger noget Vidnesbyrd fra Søsteren Maren, som ikke havde Børn, kunne vi med Rimelighed slutte, at de fire Søskendes Forældre hed Vogn Hvas og Ollegaard —datter.

Fra hvem stammede denne Slægt, der saa pludselig dukker op paa een Gang, efterladende sig et bredt Spor i Sjyllands Gods og Personalhistorie?³ Fra Mads Linien under Viborg Slægten? Maafee og maafee ikke. At Giesfing henstiller de to Brødre Jens og Mads under denne Linie, beviser Intet, da det fra hans Side kun er en løs Antagelse. Snarere turde Man støtte sig til det seje Navn Mads, der her vender tilbage, og Man kunde ogsaa lægge nogen Vægt paa, at Familien maafee var beslægtet eller befvogret

2. Dom. Kogate, 1729. Udbraget af Hammel Kirkebog findes i det Følgende under Thomas Vognsen Hvas.

3. I den ældste Kirkebog for Haslum fandtes Oplysning om disse Hvasfer fra Tebbestrup; men den brændte med Præstegaarden, saavidt erindres 1880.

med Præsten Høeg i Lvede og Linde, af hvis Sønner Brødrene Hvas efter hans og Hustrues Død hver især antogee een til Opfostring. Vi kunne ikke komme Afgjørelsen af dette Spørgsmaal nærmere; men fra hvem Slægten end nedstammer, er der neppe Tvivl om, at de fire Søskendes Forældre, Bogn Hvas og Ollengaard —datter vare Bønderfolk, Fæstebønder eller Selvejere. Desto mere maae vi beundre den Dygtighed, hvormed Familien svang sig op. Tre Sønner, der igjennem Skriverstuen paa Godskontoret gik op til Forpagtninger og Besiddelsen af Sædegaarde, og en Datter, der ægteede en Præst, vidne om, at der var Energi og Dygtighed i det Hjem, hvorfra denne Slægt udgik.

I.

Jens Madsen Hvas til Lulsted
f. 1684 † 1765, og

Kirstine Jakobsdatter Bronsdorff
f. 1702 † 1768.

Jens Madsen Hvas var født i Lebbestrup i Haslum Sogn ved Randers den 11 April 1684¹ og var den ældste af de Søskende, der udgik fra dette Hjem. Han har rimeligvis begyndt sin Løbebane som Skriverdreng og var i Aarene 1720 eller før naaet til at blive „Fuldmægtig“, det vil sige Godsforvalter, paa Grevskabet Frijsenborg². I denne Stilling forblev han til 1733, hvorom nedenfor. I 1723 blev han efter Vielsebrev af 14 Mai

1. Epitafiet i S. Kongerslev Kirke, opfat af ham selv.

2. 1722 og 1727 mødte den „høiagtbare og velfornemme Fuldmægtig ved Frijsenborg“, Jens Hvas, ved Frijsenborg Birketing i en Sag mellem Befidderen af Grevskabet og Ejeren af Bidstrup, Statsraad Poulsen, betræffende Ejendomsretten til et Stykke opdreven Hede, der fra den ene Side paaafodes at tilhøre Mændene i Brundt, fra den anden Side Mændene i Skjød. Akterne findes paa Bidstrup. Han kalder sig selv paa Epitafiet „Forvalter ved Grevskabet Frijsenborg“ og nævnes i Kirkebogen altid som „Forvalter“.

f. N.,³ i en Alder af 39 Aar, gift med Kirstine Jakobsdatter Brønssdorff, født paa Torstedlund den 8 Juni 1702, altsaa, da hun blev gift, 21 Aar gammel, Datter af Jakob Pedersen Brønssdorff og Kirsten Jensdatter Bloch. Han havde vist lært hende at kjende paa Frijsendal, hvor vi antage, at hendes Fader en Tid lang var Forpagter. Moderen døde nemlig paa Frijsendal 1717, Faderen derimod paa Haastrup i Salling 1723, den 14 Januar⁴. Paa Grund af dette Dødsfald stod Brylluppet i Brudgommens Hjem. Vi see ikke, hvor dette var, men Præsten i Lyngaa, Hr. Sorgen Hersing, forrettede Nielsen, og det sees, at Brudefolkene „nu flyttede til Frijsenborg“. Altsaa har Jens Hvas til 1723 havt Bopæl paa en anden af Grevskabets Gaarde, maaskee paa Favrskov i Lyngaa Sogn, siden Præsten i Lyngaa foretog Nielsen⁵. Mag. Chr. Lassen Tyhoniuss, Sognepræst ved Viborg Domkirke og Provost i Nørlyng Herred⁶, skrev et vakkert Digt i Anledning af Brylluppet. Gjennem Skjemt i Datidens Smag hæver han Tanken til en høiere Betragtning af Samlivets Betydning og Formaal. Det synes at disse Lejlighedsvers staae over, hvad hin Tid ellers frembragte⁷.

3. Jhd. Reg. Nr. 71 f. 374.

4. Det er vor Hensigt efter Jens Hvas at meddele de Oplysninger om Familien Brønssdorff, vi lidt efter lidt have samlet.

5. Nielsens Datum kan ikke sees af Lyngaa Kirkebog, der først haves fra 1754.

6. See om denne bekendte Mand, der var Lærd og Digter, Wibergs Præstehistorie. Hvilken Omstændighed det var, der bragte ham til at sende Jens Hvas dette Digt, sees ikke. Anledningen er maaskee at søge i et Bekendtskab til Brønssdorffernes Familie.

7. Digtet, der formentlig findes i Tyhoniuss's „Samlinger af Vers og Indfald“, Odense 1776, lyder saaledes:
 Hvijs blev til Overmaals Tale, den unge Mand Er. Jens Hvas, hans Samtale med sin unge Kone Mad. Kirsten Brønssdorff, paa deres anden Bryllups-Morgen udsponered og publicered af en Ven.

3 Dag da Kloffen just er Eyv
 Og et Dvarkeer derover,
 Der staaer en liden Vrde-Tyv,

Efter Brylluppet flyttede Egteparret altsaa til Frijsenborg
og her fødtes deres to Døttre, Ollegaard, f. 22 Oktober 1724,

Et artigt Budt han vover,
Han staaer saa qvæ, saa taus og tør
Dg lurer med to Ører
Ved Brude-Paarrets Kammer-Dør
Dg deres Tale hører.
Han veed, han kan ei komme ind,
Thi Døren er forvared
Med Smæk, med Laas, med Baand, med Pind,
Dg ingen Møje spared,
At Brude-Paarret ene To
I deres tomme Romme
Kan have deres gode Nøe,
Dg ingen til dem komme.
Dog var ei Døren lukket saa tæt,
At han jo noget hørde,
Dg er Rapporten bragt mig ret,
De saadan Tale førde,
Som overlydt maa komme frem
For hver Mandts Syn og Øre,
Vil nogen tvivle, kan han dem
Jo selv om Sandhed høre.

Brudgommen.

God Morgen lille søde Siæl,
Min Lyst, min Nøe, min Verdens Deel,
Hvi søver du saa længe?
Hvorledes staaer den Seng dig an
Thi du har altid været van
Til snevre Piger-Senge.

Bruden.

Taf lille Jens, og Gud stee Lov
For denne gode Mattes Nøe,
Paa Seng kan jeg ei klage,
Den staaer mig meget listig an,
Gid den maa blive ligedan
I alle mine Dage.

Brudgommen.

Jeg haaber, du ei klage skal,
Du frem for andre gjorde Val

døbt 7 Novbr., død 28 April 1725⁸, og Ollegaard Christine,
døbt 13 Novbr. 1725, død lidt over 7 Aar gammel den 26 Januar

Paa mig til Ægte-Mage,
I lang Tid har ieg elsket dig,
Min Kierlighed uvigelig
Skal voxe og tiltage.

Bruden.

Ja, Hierte Jens! tank paa de Ord,
Fr. Sorgen sagde os i Gaar,
Jeg være skal din Due (a)
Ehi (o: Ei) fælles Næde skal vi jo
Herefter slæbe begge To,
Saa det er Lyst at skue.

Brudgommen.

Ja Due, min Due i Klippens Rev,
Saa længe Gud mig giver Liv,
Jeg skal din Mage være,
Dig staae i Mands og Faders Sted
Og med ufrømtet Kierlighed
Dig elske, tiene, Ære.

Bruden.

Ja Mand! ieg dig forsikre kan,
At mine Dine Iøb i Vand,
Den Tid Fr. Sorgen talte (b)
Om salig Fader, men ieg mig
Erindred at ieg stod hos dig,
Og det min Sorrig svalte.

Brudgommen.

Nu sørg kun intet, Hierte Ven!
I Sted for ham ieg nu igien
Dig skal en Fader blive,
At! sut dog ei, min søde Tøes!

(a) Fr. Sorgen serfing i Lyngge viede Brudsoffene med Text af Høisfangens Bogs 2 Cap. 14 B. Min Due som er i Klippens Rev etc.

(b) I Brudevilsken talte Bræsten om Brudens Fader, som for kort Tid siden var død, hvorved Bruden lidt robnede.

8. Epitafiet og Hammel Kbhg, hvor det om Daaben hedder: Susc. Grev-
inde Frijs, Test. Obrift Samnis, Katløs, Mons. Bentzen, Mad Katløs.

1733 og henfat i Hammel Kirke⁹. Den 9 December f. A.¹⁰
 fødtes den tredie Datter, Anne Christine Ollegaard, i Mar-

Du skal ei blive Faderløs,
 Imens ieg er i Live.

Bruden.

Nu Tak, min Hvas, min Siæl, min Ven!

Jeg skal betale dig igien

Med lige Myndt for lige.

Jeg skal i Dag ei anke paa

At ieg Madame kaldes maa

Og gaae ei meer for Pige.

Brudgom og Brud tillige.

Gud Fader udi Himmerig!

Vi, dine Børn, paakalde dig,

Vær selv hos os herinde

Med din velsignede gode Haand,

Og med din værdig Hellig Aand

Vor Siæl at sammenbinde.

Vi flytte nu til Frijsenborg,

Gud flyt med os, og lad al Sorg,

Al Plage, Riv og Brede

Fra os bortflytte, til vi skal

Til dig blandt de Udvaldes Tal

Indflytte udi Glæde.

* * *

Spionen taug, og foldebe

Strax begge Hænder sammen,

Og visted med Fornøielse:

Gud hør de Bønner! Amen.

* * *

P. S. Man tænker vel, de unge To

Hav snakked meer end dette,

Men vor Spion er dem saa troe,

Han vil det ei berette.

9. I Hammel Kbhg anføres Daabsvidnerne saaledes: Euseb. Mad. Hjes-
 sing, Hr. Sürgens Kiærriist i Lyngaa, Test. Hr. Sürgen Hjesing (Præsten i
 Lyngaa, der viede dem), Mons. Niasmus Bruun (Foged paa Hagsholm), M.
 Blischfeldt (Povmester paa Frijsenborg) M. Th. Hvas og Hr. Otto Lvhmes
 Kiærriist af Hammel.

10. Aarhus Domkirkes Bog.

hus, hvorhen Jens Hvas i Løbet af 1733, efter at have opgivet sin Plads som Godsforvalter ved Grevskabet for at søge anden Livsstilling, midlertidig var flyttet. Som Godsforvalter i en lang Arrække havde han samlet sig nogen Formue; maaſtee havde han ogsaa faaet Noget med sin Hustru, der var eneste Datter. Han fandt altsaa, at nu var Tiden kommen til at prøve Lykken. Han afløstes paa Frijsenborg af sin Broder Thomas, der hidtil havde været Foged — Høvedfoged? — sammesteds. I de uden Tvivl lykkelige Aar, Jens Hvas som gift tilbragte paa Frijsenborg, lod han og Hustru i Juni 1726 ophænge en smuk Lysekroner i Sønder Kongerslev Kirke, forsynet med Navne, til hvilken Krone de legerede 14 Børløys, saa længe de levede, og samtidigt lode de opsætte et Epitafium over Kirstine Brønndorffs Bedsteforældre paa mødrene Side, der vare Præstefolk i Sønder Kongerslev. I 1730 lode de ved Siden af opsætte et lignende Epitafium over hendes Forældre og Bedsteforældre paa fædrene Side, der døde paa Kongstedlund. Paa dette sidste Epitafium gave de tillige sig selv Plads med Dødsdag og Dødsaar ikke udfyldte¹¹. Efter Indskriften

11. Paa Lysekronen, der er af Messing, findes Jens Hvas og Hustrues, hendes Forældres og hendes Bedsteforældres (Moders Forældres) Navne, samt to uvedkommende Bomærker med Bogstaver og Aarstal 1724. Jens Hvas maa altsaa have skaffet denne Lysekroner et andet Sted fra.

Epitafierne hænge paa nordre Væg i Skibet saaledes, at vestligt hænger Epitafiet over Peder Pedersen Brønndorff og Hustru, deres Søn Jakob Pedersen Brønndorff og Hustru, deres Datter gift med Jens Hvas og Jens Hvas's Døtre, af hvilke den ene var død, men de to dengang levede. Desuden omtales nogle andre Descendenter af P. P. Brønndorff. Derefter kommer en Table, hvorpaa staaer, at Jens Hvas og Hustru have opsat dette Epitafium den 6 August 1730 og at de have paalagt Hæsteren i et dem tilhørende Hus i S. Kongerslev og hans Efterkommere at afstøve Epitafierne og skure Lysekronen mod derfor aarlig at nyde 1 Mk., som affortes i hans Afgift, der udgjorde 2 Rdl. Saa kommer en omtrent lignende Table, hvorpaa staaer, at Jens Hvas og Hustru 1726 i Juni have givet Lysekronen til Kirken og opsat det andet (sidste, østlige) Epitafium. De ville give aarlig 14 Børløys til Kronen og lægge denne Forpligtelse mod et forlods Vederlag paa deres Efterkommere. Paa det andet (sidste) Epitafium mod Øst staaer Indskriften over Kirstine Brønndorffs Moders Forældre. Epitafierne og Tablerne ere plumvet udfaarne, men de have gjort

skal begge Kirstine Brønsdorffs Forældre, af hvilke Moderen døde paa Frijsendal 1717 og Faderen paa Haastrup 1723, ligge i Sønder Kongerslev Kirke, i Kongstedlunds Familiebegravelse. Det kan jo være. Men Jens Hvas og hans Hustru kom ikke til at hvile der, hvorom i det Følgende. — Fra Opholdet paa Frijsenborg kunne vi endnu notere, at Jens Hvas og hans Hustru den 22de Mai 1729 stode Fadder til et under særlige Forhold døbt Barn af Else Christensdatter Riis, med hvem Thomas Hvas siden blev gift, at Præsten Frants Blichfeldt til Sal og Gulløv den 19 Mai 1730 holdt Bryllup i deres Hus med Demoiselle Mette Binding fra Frijsenborg¹², og at begge Ægtefæller den 21 Jbr 1732 i Binge Kirke stode Fadder til Broderen Mads Hvas's yngste Søn Peter Christian¹³.

Den 20 Januar 1734 kjøbte Jens Hvas paa Auktion den lille gamle Sædegaard Lulsted i Torup Sogn i Høllum Herred. Den havde tidligere tilhørt Susanne Raas, der døde 1731, og derefter Grevinde Broedorff til Kletkamp, efter hvem den blev solgt ved ovennævnte Auktion. Auktionskjødet udstedtes den 24 Juli 1734¹⁴, Kjøbesummen var 4100 Rdl. og Skf. af alle Slags i Alt 66 Td. 6 Sk. 2 Fk. 2 $\frac{1}{7}$ Alb. Ved dette Kjøb kom Jens Hvas i Nærheden af Randrup

den Nytte at bringe en hel Del Aarstal og Datoer til Esterverdenens Erindring og de have oplyst os om, at Jens Hvas var født i Tebbestrup, altsaa af Bønderfolk. Da vi benytte Indholdet af Epitafierne paa Stamtaavlen over Brønsdorfferne, gjengive vi det ikke her.

12. Hammel Kirkebog. Om Else Riis's Barn see under Thomas Hvas.

13. Binge Kfbg.

14. Arkivet paa Lindenborg. Hartornet var c. 10 Td. Hovedgaardstaxt, 35 Td. Bøndergods, 1 Td. Skovhøvd, 20 Td. Tiender. Lulsted er siden Aarene 1840 brændt et Par Gange. Jeg har seet det i dets ældste Stikkelse, uden Tvivl usforandret som Jens Hvas beboede det. Disse smaa Sædegaarde vare i Bygningsmaade og Indretning en Kopi i mindre Maalestok af de større. Særlig fremtrædende paa Lulsted var den store Lade. Man maa erindre, at disse Lader vare indrettede til at rumme ikke blot Gaardens Avl men ogsaa Tienden i Kjarven.

og Kongstedlund, der tilhørte hans Hustrues Farbroder, Kancelliraad Severin Brønsdorff, altsaa i Nærheden af hendes Faders Hjem, til hvilket hun vel var knyttet ved Tradition og Minder, og i Nærheden af S. Kongerslev Kirke, hvor hun og hendes Mand havde udsøgt sig Hvilested. Disse Naboforhold have sikkert ikke været uden Indflydelse paa Jens Hvas's Beslutning om at flaae sig ned paa Lulsted. Han og Hustru med Datter levede saa paa denne lille magre og utaknemlige Gaard i 21 Aar, til Slutningen af 1755, et vistnok i flere Henseender brydsomt Liv. Hvad hans Gjendoms angaaer, sees det dog, at han andetskeds ejede mere Gods, end det, der laae under Lulsted, saaledes en Fæstegaard i Bodstrup i Tødse Sogn¹⁵, 14 Td. Htt. i D. og B. Vandet, og 6 Td. Htt. i S. Kongerslev, sikkert Arvegods fra Brønsdorfferne. Men Udbyttet af Lulsted kunde dog ikke være stort og det gik hen imod Slutningen af Aarene 1740 tilbage for ham, saa at han maatte optage Laan¹⁶. Hans Forhold til Præst og Degn var ikke jærlig venfskabeligt. Der opstod en Tvist imellem dem om Embedsindtægter, vistnok hidrørende fra en rejst Tvivol om Lulsteds Frihed som Sædegaard, og denne Tvist skilte dem ad, saa at Jens Hvas erhvervede Bevilling til at løse Sognebaand¹⁷. Med Friherfskabet Lindenborg havde han Tvist

15. Ringbogen for Morsø S. og N. Hdr 1743—52, Medd. af Hr. Licent. Mansa til S.

16. Pantebrev 22 April 1746 til Fru Christine Sofie Kruuse, afg. Kapt. Vangelands, for 400 Rdl. med Pant i 14 Td. Htt. i D. og B. Vandet. Til Vitt. Jfhd G. de Lichtenberg og Keld Corbtsen. Indfriet 1755.

Pantebrev 27 April 1748 for 150 Rdl. til Chr. Jensen Mønsted med Pant i 6 Td. Htt. i Sønder Kongerslev. Til Vitt. hans Svoger Peder Brønsdorff til Gækjær og Herlov Stjernholm til Kjeldgaard. Indfriet 1755.

Pantebrev 4 Aug. 1750 for 200 Rdl. til Hs. Exc. C. F. Levegau med 3 Pr. i Lulsted efter i alt 2100 Rdl. Indfriet 1755. — Vit. Landst. Sj. P. Prot.

17. 10 Apr. 1738 Jørgen Sverfen Hjort, Sognedegne for Brøndum, Siem og Torup, fr. Pr. mod Jens Hvas, Hustru og Bønder, betr. hans Kornløn. J. N. f. 388.

25 April 1738 Jens Hvas og Familie Bevilling til at lade sig betjene af uvedkommende Præst i deres Salighedsfag. J. N. f. 395.

om Tullsteds Anpart i Kauf Skov, og det sees, at han forhuggede denne Skovspart¹⁸. Fra Jens Hvasæs Ophold paa Tullsted maa det endnu erindres, at han 1736 paa Skiftet efter Præsten i Lvede og Linde Jakob Povelsen Høeg, død 2 Januar s. A., og Hustru Anne Elisabeth Schjøt, antog sig den ældste Søn Niels Schjøt Høeg, dengang i sit 16 Aar. Hver af de tre Brødre Hvas tog en Søn til sig. Vi see ikke, om der, som det er rimeligt, bestod noget Familiebaand mellem Hvasjerne og de Ufdøde, heller ikke, hvad Børnene bleve til i Fremtiden¹⁹. Fremdeles maa Opmærksomheden henledes paa, at efter Benzons Stamtavler „Stjernholn“ i Geh. Arkivet blev Tomfru Else Jensdatter Kragballe „af Tullsted“ den 30 Juni 1751 gift med Major Jens Stjernholn til Øndrup paa Mors. Den nævnte Tomfru Kragballe var født i Novbr 1722 og der tilføjes i de nævnte Stamtavler „Moderen Kirstine Brønshorff“. Var maaskee hun et Barn, som Jens Hvasæs Hustru havde med en Anden før Brylluppet? Vi vide Intet

---

26 Nov. 1745 Jens Hvas hen. paup. i Sag mod Hr. Hans Rosenkilde Egpr. til Brøndum, Siem og Torup ang Offer, Høstdage, Paasterente m. v. til Præsten af Tullsted m. v. J. N. f. 585.

3 Okt. 1749 Jens Hvas fr. Pr. i de mod ham af Sognebegn Jørgen Hjort og hans Broder, Løger Hjort, Skovrider paa Lindenborg, anlagte Sager J. N. f. 233.

22 Decr. 1752 en Bonde i Høllum fik fri Pr. mod Jens Hvas. J. N. f. 224.

22 Aug. 1755 Jens Hvas fik den fri Pr. af 26 Nov. 1745 fornyet, da Præsten havde ladet Sagen ligge siden den Tid. J. N. f. 169.

18. 3 Juli 1751 blev en Kommission nedsat til at dømme Jens Hvas og Olev Fr. Chr. Danneffjold Samspø til Lindenborg imellem om Kauf Skov, der var delt lige mellem begge, men som Jens Hvas vilde tilholde sig. Afterne i Sagen paa Lindenborg.

19. Medd. af Hr. Assistent S. Elvius efter Herredets geistlige Skifteprotokol. Anne Elisabeth Schjøt var Datter af Niels Jensen Schjøt, Raadmænd i Randers, og Else Eriksdatter Klog. Hans Haselbalch af Randers tog den anden Søn, Poul Høeg, 12 Aar, Thomas Hvas tog den tredie, Eric Klog Høeg, Mads Hvas den fjerde Jens Klog Høeg, og Provst Arild Friis i Spentrup Datteren Anne Elisabeth.

herom, men der levede 1725 en Jomfru Kirstine Marie Brønsdorff, som da fik Bærgemaalsbevilling, forskjellig fra Kirstine Brønsdorff, der blev gift med Jens Hvas. Det synes efter det Foreliggende, at den nævnte Jomfru Kragballe er bleven gift fra Jens Hvas'ses Hus. Maastee er hun bleven opdraget der.

I 1755 maatte Jens Hvas paa Grund af Alder og Trang sælge Tullsted. Kjøberen var Jens Jørgen Overgaard, der Aaret efter ved Skjøde af 26 April 1766, overdrog den til Baron Schimmelmann til Lindenberg²⁰. Jens Hvas var dengang 71 Aar, hans Hustru kun 53 Aar, men syg og sengeliggende. De flyttede fra Tullsted til deres ovennævnte eneste Datter, der samme Aar 1755, var bleven gift med Rasmus Stjernholm til Kjeldgaard i Salling. Her blev Jens Hvas endnu efteragl. Befaling af 13 Februar 1756 ved Salling Herreders Ret af Generalfiskalen Rancelliraad Sonne tiltalt for ulovlig Skovhugst i Tullsteds Skovparter fra den Tid han var Ejer af Gaarden, og efter Fr. 26 Januar 1733 § 8 dømt til at bøde 500 Rdl. og desforuden som deagl. Mandaters modvillige Overtræder at straffes paa sin yderste Formue og betale 50 Rdl. i Procesomkostninger. Hans Svigersøn Rasmus Stjernholm søgte om Dommens Formildelse, idet han anførte, at Jens Hvas kort før Sagens Anlæggelse formedelst Alderdom og Trang havde maattet sælge Gaard og Gods til sin Gjelds Betaling og nu med sin gamle syge og sengeliggende Hustru var flyttet ind til ham for at nyde Husly og Livets Ophold. Dommen formilddes da ved Reskript af 11 Fbr 1757 til Amtmanden over Viborg Amt saaledes, at Stjernholm betalte en Mulkt af 10 Rdl. til næste Hospital foruden Procesjens Omkostninger²¹. Den 10 Oktober 1760 fik begge Egtefæller Bevilling til, at den Længstlevende maatte blive hensiddende i uskiftet Bo, „siden Svigersønnen dermed var tilfreds“²². Dette er sidste Gang vi træffe Jens Hvas og hans

20. Vib. Landst. Skj. og B. B.

21. Syd. Teg. f. 142.

22. Syd. Reg. f. 675.

Hustru. Han døde 1765, 82 Aar gammel og blev begravet den 17 August, hun 1768, henved 66 Aar, og blev begravet den 19 Marts²³. Det var i Selde, men det sees ikke, om det var i Kirken eller paa Kirkegaarden. Havde Slutningen af Livet paa Tilsted ikke været ganske blid, er det at antage, at de Gamles Livsaften paa Kjeldgaard var det. Rasmus Stjernholm og Ollegaard Hvas vare finukt omgivne af deres Forældre, hver især paa sin Side, see nedenfor om Stjernholms Forældre. Det vidner om Sammenhold og Kjærlighed mellem Mand og Hustru, de Egenstaber, der skabe Hjemmets Lykke.

Anne Christine Ollegaard Hvas, f. 1733 † 1783
og
Rasmus Stjernholm til Kjeldgaard f. 1712 † 1777.

Zens Hvas's og Kirstine Brønsdorffs eneste Datter, der levede, var, som foran nævnt, Anne Christine Ollegaard, der blev født i Aarhus den 9 Decbr 1733. Kort efter købte Faderen Tilsted og her vovede Datteren op. Hun nævnes som Fadder 1753, da „velbyrdige Tomfru Ollegaard Hvas fra Tilsted“ har Barn i Kirke fra Kauf. Efterat en ung Pige, der var i Huset hos hendes Forældre, Else Zensdatter Kraghalle, en Slægtning eller i alt Fald Plejefoster af Ollegaard Hvas, i 1751 var bleven gift med Major Zens Sjernholm til Drndrup²⁴, blev hun selv gift med hans ældre Broder, Rasmus Stjernholm til Kjeldgaard i Salling. Vielsen fandt Sted den 21 Marts 1755 paa Kjeldgaard og Forlovere vare Brudeparrets Fædre. Hun var i en Alder af 22 Aar og han 21

---

23. Selde Kirkebog.

24. Om denne Vielse findes efter Meddelelse fra Stedets Præst Intet tilføjet Kirkebogen for St. Brøndum, Siem og Torup. Man maa erindre, at Zens Hvas havde løst Sognebaand og at Vielsen derfor kan findes i en Nabo-kirke, eller maaskee en helt fremmed Kirke.

Stamtavle XIII.

Brønshorff.

Peder Pederj
født 3/7 1622 i Brøns i Haderslev A
Slotskriver og Forvalter over Vesterwig, Dueholm og Zenn An
∞ 1662 med Kirstj
født i Kolbing 10/6 1643, † †

Brønshorff',
13/3 1701 paa Kongstedlund,
40 Aar. Kjøbte 30/3 1675 Randrup og Kongstedlund af Iver Juel Høeg,
Andersdatter Dueborg
Kongstedlund 1679. 4 Sønner, 1 Datter.

<p>Severin Brønshorff f. ? 1686 2/10 ifl. Skiftebrev Medejer af Randrup, 1695 19/11 Skjøde paa Randrup, 1704 Skjøde paa Kongstedlund af sin Svoger Lauritz Christensen Vesterhof? 1723 16/7 adlet og Rancelliraad? Død efter 10/3 1747, men før 27/4 1750⁴. ∞ Charlotte Amalie Bigandt Michelbecker f. 14/11 1681. Gift 2/10 1702 paa Eskjær i Mosbjerg Sogn i Vendsyssel². † ?</p>	<p>Anders Brønshorff f. ? † ?⁷ ∞ 1. en Datter af Ejler Ejleren Holm † 1706 og Kirstine Lauritsdatter Bugge⁸. ∞ 2. Beate Sofie Holst eller Holsten fra Nisstrup, 1711 eller før? 1695 Forvalter paa Asdal og da gift, 1701—4 Ejer af Kinderungaard, 1706 til Nørre Eskjær, 1715 „paa“, 1725 „til“ Skvadgaard. Han ligger begravet i Ugift Kirke¹⁰. Vistnok 3 Børn.</p>	<p>Dorthea Elisabeth Brønshorff¹³ f. p. Toppenberg i Thy 16/1 1666, † p. Lindberg 8/3 1724, efter 38 Aars Ægteskab. ∞ 1686 med Lauritz Christensen Vesterhof f. ? † ? Levede endnu 1722. 1686 paa Skifte paa Kongstedlund, dengang gift. 1695 Forvalter p. Bratkov. 1701 20.4—1704 12/1 Ejer af Kongstedlund. 1704 10/4 „til“ Skjervildgaard. 1704 12/1 „til“ Nørre Eskjær. 1722 og til sin Død „til“ Lindberg¹⁴.</p>	<p>Jakob Brønshorff¹⁵ f. p. Dueholms Kloster Septbr 1670 † p. Haastrup i Salling 14/1 1723. 1701 „til“ Loddøl. 1704 „paa“ Torstedlund, Forpagter. 1717 maaskee Forpagter p. Frijsjendal. ∞ Kirsten Jensdatter Bloch, f. 7/3 1661 i S. Ragslev Pfigd † 30/10 1717 p. Frijsjendal. (Forældre: Hr. Jens Peder Jensen Bloch f. 22/3 1649 i S. Ragslev Pfigd, † 5/1 1703. ∞ 9/6 1680 Margrethe Andersdatter Refen, f. i Brøndum Pfigd 1654 † 1719).</p>
<p>1. Peder Brønshorff f. 1/1 1707 † 16/6 1729 ugift⁶. 2. Anne Kirstine B. f. 13/6 1709 † 22/4 1750. Opfaldt efter begge Bedstemødre. ∞ 21/2 1749 med Major Hans Georg v. Deden til Borggaard og senere tillige til Randrup og Kongstedlund, † 1778. 3. Ingeborg Johanne B. f. 27/10 1710 † 14/6 1745. Opfaldt efter Moderens sal. Søster og Broder. ∞ 1. Kommerceraad Sohlf. ∞ 2. Kommandør Kapl. Thurah.</p>	<p>a Peder Brønshorff „paa“ Eskjær, Mosbjerg S. ∞ Henriette Sofie Bugge 1715 6/3 agte hinanden i forbudne Grader, 3. R. 1715 14/3 Vieslebrev, 3. R. 1763 24/6 Skifte med Samfrænder, 3. R. b Henrik Severin Brønshorff 29/11 1726¹¹ Den 2. Okt. 1724 nedlægger Jens Hvas v. Frijsjendborg Protest ang. nogle Forfærdn. af Anders Brønshorff eller hans Søn, Henrik Severin B. Bib. L. Skj. P. P. Nr. 38 S. 39. C. Manja. c Anne Kirstine Brønshorff 23/6 1743¹², 3. R.</p>	<p>7 Sønner, 1 Datter. Af Sønerne nævnes to, der døde unge, paa Epitafiet i S. Kon- gerslev Kirke. En Søn er vistnok den † Christian Brønshorff, der 1727 nævnes til Lindberg, see S. 231.</p>	<p>Kirstine Brønshorff, En Datter f. 6/6 1702 p. Torstedlund, fm. † ung. † Marts 1768 paa Skjeldgaard. ∞ 1723 Jens Madsen Hvas f. 11/4 1684 i Tebbe- strup, Forvalter p. Frijsjen- borg, 1734—55 Ejer af Tulsted, † August 1765 p. Skjeldgaard.¹⁶ Anne Christine Ollegaard Hvas, f. 9/12 1733 † 3/2 1783, g. 21/3 1755 med Kas mus Stjernholm til Skjeldgaard, see næste Side.</p>

Stamtavle XIV.
Etjærholm¹.

Herlov Jensen Etjærholm f. $\frac{6}{8}$ 167 borjens $\dagger$ $\frac{20}{2}$ 1759, adlet $\frac{3}{11}$ 1747,
til Kjeldgaard og Brndrup ift $\frac{17}{1}$ 1710³ i Skive med
 ∞ Marie Dvergaard, Datter iasmus Nielsen Dvergaard til Kvistrup,
f. $\frac{13}{11}$ 1679 p. Dvergaard, g. $\frac{13}{10}$ 1697 p. Kvist n. Amtsforvalter Frederik Winterberg, $\dagger$?
En Datter Anttamilia Margr Winterberg f. i Skive $\frac{27}{6}$ 1698 $\dagger$ $\frac{30}{11}$ 1699.

Frederik Winterberg Etjærholm f. $\frac{1}{3}$ 1710 $\dagger$ $\frac{19}{6}$ 1742, til Brndrup, ugift.		Nasmus Etjærholm f. $\frac{26}{7}$ 1712 $\dagger$ $\frac{8}{2}$ 1777, til Kjeldgaard ¹ , ∞ $\frac{21}{3}$ 1755 Anne Christine Dleggaard Dvas f. $\frac{9}{12}$ 1733 $\dagger$ $\frac{3}{2}$ 1783.		Jens Etjærholm, Major, f. $\frac{2}{7}$ 1714 $\dagger$ $\frac{1}{8}$ 1774, til Brndrup ∞ $\frac{30}{6}$ 1751 Eise Jensdatter Kragballe, f. $\frac{1}{11}$ 1722 $\dagger$ $\frac{1}{2}$ 1784, af Tilsted ⁶ . (Moderen Kirstine Brønsdorff).		Gundel Marie Etjærholm f. $\frac{23}{5}$ 1719 $\dagger$ $\frac{3}{6}$ 1770 g. $\frac{30}{10}$ 1744 m. Provst D. Westergaard.		Peter S. f. $\frac{6}{6}$ 1717 $\dagger$ $\frac{19}{7}$ 1766 til Brndrup ⁵ ugift.		Nicolai S. f. 1721 $\dagger$ $\frac{1}{2}$ 1766 til Brndrup, ugift.															
1 Jakob Brønsdorff Etjærholm f. $\frac{7}{5}$ 1756 $\dagger$ $\frac{28}{5}$ j. A.		2 Jens Herlov Etjærholm f. $\frac{12}{7}$ 1758 $\dagger$ $\frac{20}{6}$ 1780, til Kjeldgaard, ugift.		3 Frederik Etjærholm f. $\frac{18}{6}$ 1760 $\dagger$? til Kjeldgaard, Kaptein i Landbeværet, ∞ $\frac{7}{12}$ 1787 Cathrine Marie Olsen f. 176. $\dagger$ 1802.		5 Erhard Carl Christian Etjærholm f. 176. til Hømergaard, senere til Gastrup. ∞ 1781 Johanne Eyer fra Kjøbek f. 1762 $\dagger$ $\frac{23}{3}$ 1790.		Herlov Etjærholm f. 1753 $\dagger$ 1759.		Marie Kirstine Etjærholm f. $\frac{6}{2}$ 1754 $\dagger$ $\frac{1}{2}$ 1788 ∞ $\frac{22}{7}$ 1777 Major, Friherre Joh. Phil. v. Parthausen f. 1746 $\dagger$ $\frac{1}{3}$ 1796.		Nicolette Hansine Etjærholm f. $\frac{30}{1}$ 1756 $\dagger$ $\frac{13}{6}$ 1824 Klosterfrue i Skibsdg 1820. ∞ $\frac{21}{6}$ 1775 D. Krigskomf. N. K. Lange $\dagger$ 1781 til Bøttigersholm p. Fyn.		Sofie Hedevig Etjærholm f. $\frac{13}{5}$ 1758 ∞ Ritmester Simonson $\dagger$ 1803.											
4 Charlotte Amalie S. f. $\frac{25}{10}$ 1762 $\dagger$ $\frac{18}{4}$ 1764.		6 Charlotte Amalie S. døbt $\frac{1}{6}$ 1766 $\dagger$ $\frac{13}{10}$ j. A.		Anne Kirstine S. f. $\frac{30}{3}$ 1788 $\dagger$ $\frac{20}{10}$ 1881, g. $\frac{20}{2}$ 1816 Pafst. Fred. Ludv. Christian Mund f. $\frac{9}{6}$ 1781 $\dagger$ $\frac{27}{6}$ 1850.		Nasmus S. f. $\frac{19}{5}$ 1790, cand. jur. 1821, Justitsraad, Overauditør, Kontorchef under Admiralitetet, entf. 1841 $\dagger$ $\frac{21}{1}$ 1865.		2 Dvillingdøttre f. 1791 $\dagger$ 1792.		Jens Christian S. f. $\frac{30}{6}$ 1792 $\dagger$ $\frac{25}{1}$ 1794.		Søren S. f. $\frac{17}{6}$ 1793 $\dagger$ $\frac{1}{4}$ 1840, 1820 Zuger Marie Jacobsen fra Deguet f. $\frac{31}{10}$ 1795 $\dagger$ $\frac{24}{2}$ 1869.		Hans S. f. $\frac{20}{1}$ 1796 $\dagger$ $\frac{4}{5}$ 1825 Kdmd i Nalborg.		Herluf Christian f. $\frac{23}{4}$ 179 $\dagger$ $\frac{12}{2}$ f. D En dødsfald Søn 1801 Herluf f. $\frac{1}{3}$ 180 $\dagger$ $\frac{1}{7}$ j. A.		Nasmus S. f. $\frac{20}{6}$ 1783 $\dagger$ $\frac{12}{2}$ 1784.		Charlotte Christine S. f. $\frac{7}{2}$ 1782 g. m. Forp. Jens Hjøru p. Strandet.		Johannes Jacob S. døbt $\frac{25}{12}$ 1787, Byfogedfuldmægtig i Skive, Forp. p. Drøvel Kloster, lev. 1849 ugift i stor Fattigdom hos en Bønde ved Skive.		Anne Elisabeth S. døbt $\frac{6}{5}$ 1788 $\dagger$ $\frac{10}{4}$ 1873 Marie S. døbt $\frac{26}{5}$ 1790 $\dagger$ $\frac{10}{5}$ j. A. Thomas f. 1775 (!) $\dagger$ $\frac{22}{4}$ 1793.	
Anne Cathrine Magdalene S. f. $\frac{29}{4}$ 1821 g. $\frac{16}{11}$ 1844 Bibliothekar, Prof. P. H. Duffen, f. $\frac{23}{11}$ 1805 $\dagger$ $\frac{12}{7}$ 1864.		Frederik Christian S. f. $\frac{24}{1}$ 1822 $\dagger$ $\frac{29}{4}$ 1879, General, g. $\frac{12}{6}$ 1860 Augusta Fredrika v. Schoultz f. $\frac{9}{5}$ 1833, 1857 Enke efter Carl Andreas Ander til Mørkthøjgaard.		Hans Nasmus S. f. $\frac{9}{10}$ 1824 $\dagger$ $\frac{20}{10}$ j. A.		Erasmie Hansine S. f. $\frac{18}{7}$ 1826, i Slagelse Kloster.		Nicolette Hansine Elisabeth S. f. $\frac{16}{4}$ 1828 $\dagger$ $\frac{27}{10}$ 1857.		Herluf Christian Carl S. f. $\frac{7}{4}$ 1829 $\dagger$ $\frac{14}{9}$ 1833.		Nielsine Hilerup sine Ane Kirstine S. f. $\frac{6}{4}$ 1832 $\dagger$ $\frac{12}{5}$ 1833.		Ludvig Anton S. f. $\frac{30}{5}$ 1836, for Pr.-Lieut.											
Carl Christian Valdemar Etjærholm f. $\frac{22}{10}$ 1862, Sekond Lieut. jfr. Adelsens Nørbog.		Charlotte Marie Elisabeth S. f. $\frac{17}{2}$ 1864.		Ebba Erasmie Caroline Augusta f. $\frac{13}{12}$ 1866.		Herlova Cleonora Christine S. f. $\frac{7}{2}$ 1868.		Elna Anna Louise S. f. $\frac{6}{6}$ 1870.																	

Noter til Stamtavle XIII.

1. Efterretn. om P. B. Brønshorff og hans Hustru ere efter Epitafiet i S. Kongerslev.
  - ²⁶/₄ 1702 skænker Peder Bendigen i B. Bandet hele sin Formue til P. B. B.s tre Sønner Anders, Severin og Jakob og til Svigersønnen L. C. Besterhof paa Datterens Vegne. Konf. i J. Reg. f. 454.
  2. Dok. 1686, 1695, 1704 i Ark. p. Kongstedlund.
  3. Nd. Lex., Giesfing 3. 412, Jhd. N. f. 398.
  4. Ecce af hans Familiebibel.
  5. Michelbecker Stammen, Giesfing 3. 412;
  6. I Keld Severin Brønshorffs Familiebibel, der fandtes paa Kongstedlund og derefter ejedes af en Bonde i Lyngby, ere 12 Fødseler optegnede, men de fleste Børn vare enten dødsfødte eller døde spæde. Kun tre bleve voksne. Dises Giftermaal og Død ere efter Familiebibelen.
- Endvidere tilføjes: Severin Brønshorff og Hustru Bev. for den Langsil. til at sidde i uskiftet Bo, naar der ikke var fælles Børn, J. N. 2 Jbr 1704. Ny Bev. til det Samme, J. N. 10 Marts 1747, naaget de havde en Datter. Severin B.s og Hustrues Portræt findes paa Randrup i eet stort Stykke.
7. Han var maaffet den ældste efter den Orden, hvori Brødrerne nævnes i Konf. ²⁶/₄ 1702.
  8. D. Atl V. 272, 349. 354.
  9. Bev. ²²/₅ 1711 til at sidde i uskiftet Bo, J. N. f. 109.
  10. D. Atl. V. 268, Bev. ²⁷/₃ 1706, J. N., satte en Mølle p. Rørre Eltjør, ²¹/₈ 1715 Oprejning, J. N., ⁹/₁₀ 1711 Moratorium, ⁶/₁₂ 1724, J. N., Frit. f. Forfølgning af Kreditorer, ¹⁸/₃ 1729, J. N., Anders Brønshorff og Birthe Sofie Holsten fra Nibstrup fr. Pr. mod deres Søn (sm. af A. B.s første Ægtefælle) Hans Bugge paa Bøgsted, anl. deres afd. Stedfader, for. Forp. p. Baargaard, faa og deres Moder afd. Anna Jørgensdatter Hald (sm. B. S. Holsts Moder og Stedfader?).
  11. ²⁹/₁₁ 1726 fr. Pr. betr. Hvidberg og Brøndum Kougetiender i Salling.
  12. Bev. til at være sin egen Værge. Hun nævnes af Aalborg Stift., men er vistnok ikke den samme som A. K. Brønshorff p. Randrup.
  13. Epitafiet i S. Kongerslev Kirke.
  14. Forskjellige Kilder, ¹⁹/₃ 1722, J. N., Frit. for Kreditorers Tiltale i 3 Aar.
  15. Epitafiet i S. Kongerslev for hans, Hustrues og Svigerforældres Bedkommende. Desuden flere andre Kilder.
  16. Den 9 April 1734 udstedte Jens Hvas i Aarhus Obl. for 296 Rdl. til Grev C. Frijs med Pant i 18 Td. Hf. Bøndergods i Ø. og B. Bandet. Jørgen Bording og Thomas Hvas underskrive til Vitt. Den 27 April 1743 skjøde Hvas og Hustru Vestergaard i Ø. Bandet Sogn til Chr. Jensen af Klampølle. Vib. L. St. P. P. Nr. 40, 362 og Nr. 41, 589, C. Mansa. Dette Gods var utvivlsomt Arv efter Brønshorfferne. Sfr. S. 222 Note 16.

Af Brønsdorffer, der ikke kunne henføres til noget bestemt Sted, findes:
Kirstine Marie Brønsdorff, Bev. til at være sin egen Børge $1\frac{3}{4}$ 1725
3. A.

Christian Ludvig Brønsdorff af Alstrup i Ruberg Sogn, og Elisabeth
Kirstine Kjeldsdatter, Bønderfolk, Ægtefælsbev. i tredje Led. Bev. $\frac{7}{8}$
1726, 3. A.

Peder Lauritsen Brønsdorff kaldet til Præst for Namme af Frih. Henr.
Juel af Risensten, $2\frac{1}{2}$ 1742, 3. A. Jfr. Wibergs Præstehist. Hans
Fader kaldes Laurits Pedersen Lylke, og han synes altsaa ikke at være
nogen Brønsdorff.

Christian Brønsdorff, Kaptejn, til Lindberg (Slgod Sogn, Øster Hb.)
Pantebrev d. 1 Juni 1727 til Forvalter Jens Hvas p. Frijsenborg. Vib.
2. Stj. P. P. E. Mansa. Han er vist en Søn af Laurits Christensen
Besterhof, see Stamtablen, og har altsaa bortkøbt Navnet Besterhof.

Noter til Stamtavle XIV.

1. De ældre Led ere efter Benzons Stamtafvel i Gh. Ark., Selde Kirke-
bog, Epitafier m. v. De yngre Slægtled meddelte af Assistent A. Thijet og
Opgivelserne af Vib. Landst. Stj. P. P. af Lieut. Mansa til S. Jfr. isøvrigt
Abelens Aarbog.

2. Peter Fogh til Nyomgaard skjøder med sin Hustru Fru Helene Bys-
fings Samtykke Ørndrup Gaard og Gods til Sr. Herlov Jensen Stjernholm
til Kjeldgaard, Viborg d. 18 Juni 1734. Vib. 2. Stj. P. Prot. Nr. 40.

3. Saalebes Benzons Stamtafvel. I Vib. Landst. Stj. P. P. Nr. 34
S. 390 nævnes Marie Overgaard d. 4 Apr. 1709 som Enke efter Frederik
Winterberg, forrige Amtsforsvalter over Hald og Skivehus Anter, men 19 Okt.
s. A., sftds S. 439, som gift med Herlov Jensen Stjernholm.

4. Kjeldgaard med Underliggende overdrages ved Skiftesamling af 21
Januar 1756 til Junker Rasmus Stjernholm. Vib. 2. Stj. P. P. Nr. 43
Reg. Jørgen Stjernholm og Hans Hvas, begge værende paa Kjeldgaard
underskrive 1 Mai 1765 et Skjøde til Vitt. udstedt af Rasmus Stjernholm.
Vib. Stj. P. P. Nr. 45 S. 457. Den nævnte Jørgen Stjernholm findes
ikke paa Stamtablen. Om Hans Hvas see 2 D. 90.

5. Peter Stjernholm til Ørndrup pantfætter 1 Mai 1759 Gaard og Gods
til Kancelliraad Jørgen Hvas til Livsbæf for 9990 Rdl., Vib. Stj. P. P. Nr.
44 S. 157. Peter Stjernholm opretter 28 Juni 1766, konfirm. 1 Aug. s. A.,
sit Testam., hvorved han overdrager Ørndrup med Gods til sin Broder Jens,
mod at han indfrier Gjelden og betaler sin Broder Rasmus 1000 Rdl. Nr. 45
S. 674.

6. Else Kragballe, sal. Major Jens de Stjernholms, hendes Skjøde paa,
Ørndrup med Gods og Tiender til sin Svigersøn Overkrigskomf. Niels Krag
Lange. Kjøbekontr. af 27 Juni 1774 mel. Lange og hendes afdøde Mand,
Kjøbesum 32,000 Rdl. Skjøde 26 Apr. 1775. Lange folgte igjen Ørndrup be-
tydelig formindsket for 7,384 Rdl. til Sr. Hagen Jørgensen.

Nar ældre. De havde sex Børn sammen, fire Sønner og to Døttre, der findes paa vedstjede Stamtafle. Han døde den 8 Februar 1777 65 Nar gammel, og hun den 5 Februar 1783 kun 50 Nar gammel. Det sees, at Familiekredsen paa Kjeldgaard i længere Tid bestod ikke blot af Nasmus Stjernholm og hans Hustru, men ogsaa af begge Forældre.

Fra N. C. D. Hvas, sal. Stjernholms, haves et Brev af 12 Febr 1778²⁵, hvori hun beder sin „Fætter“, Major Hans Georg v. Deden til Borgaard, Randrup og Kongstedlund, der var Entemand efter hendes Moders Kousine, Anne Kirstine Brønendorff fra Randrup, om at overtage det Hus i S Kongerslev, hvis Fæster det var paalagt at afstøve Epitafiet i Kirken, og om at føre Tilsyn med Epitafiets Vedligeholdelse. Major Deden døde et Par Maaneder efter, den 28 Mai 1778.

II.

Mads Vognsen Hvasf, f. 1686 + 1770

Godsforvalter, Forpagter paa Ulstrup og Nørlund, Ejer af Lustrup,
og

Ingeborg Marie Jensdatter Lved.

Mads Vognsen Hvasf er født 1686¹ formentlig i Tøbbestrup. Han forekommer først som Forvalter paa Tøsgaard, hvilket sees, da han 1712 en enkelt Gang fungerer som Herreds skriver paa Nørre Herreds Ting². Han gjorde paa Tøsgaard Bekjendtskab med Ingeborg Marie Jensdatter Lved af Lved Sogn, Mols Herred, der maaskee var bondesødt, men dog vistnok af velstaaende Familie, skjønt

25. Brevet er i mit Børge. Den 6 Juni 1778 udstedte hun Obligation til Khr. C. Sehested Suel til Navnholt for 2000 Rdl. Bib. Fr., C. Mansa.

1. Efter Alderens Opgivelse ved hans Dødsfald i Tybste Efterrettn. for 1770 S. 247, see nedenfor.

2. Mads Hvas, Forvalter paa Tøsgaard, fungerer den 8 Decbr 1712 som Herreds skriver paa Nørre Herreds Ting (Grenaa) i Sernand Ponicks Absents. Bib. Etj. P. Prot. Nr. 35 117. Meddelt af C. Mansa.

neppe af Præstflægt³, og havde med hende en Datter, Anne Marie Svass, født før deres Ægteskab, døbt i Lved Kirke d. 15 Mai 1718⁴. Som Faddere ved Barnets Daab nævnes: Edle Kornet Lorens Rivet, Monsr. Gleerup og Hans Sønson Lved, sikkert Ingeborg Lveds Broder, samt Maren Pedersdatter, der bar Barnet, Sofie Christensdatter Gutfeld og Karen Lauridsdatter Bering. De fik begge Fritagelse for at udstaae Kirkens Disciplin⁵, og saavel herigjennem, som gjennem de respektable Faddere, læser Man tydeligt Forudsigelsen om, at Forholdet skulde ende med Ægteskab, naar Svass havde opnaaet en Stilling, hvori Giftermaal kunde indgaaes. De bleve da ogsaa trolovede den 27 Juli 1719 og kopulerede i Lved Kirke den 17 Juli 1720⁶, hvoraf vi slutte, at Svass, der da var 34 Aar, forinden havde opnaaet fast Plads. Vi have ingen Efterretning om, hvor det var, men det ligger nær at antage⁷, at det var hos Grev Christen Steel paa Ulstrup, hvor han senere nævnes fra 1728 til 1740 i den dobbelte Egenskab af Forpagter og Forvalter, Ridesjoged, Fuldmægtig. Han tjente i denne Egenkab efter Grevens Død 1731 hans Enke, Baronesse Augusta Winterfeldt, der beboede og vistnok havde Indtægterne af Ulstrup⁸.

Mads Svass og Ingeborg Marie Lved havde 8 Børn, der levede:

3. Ved hendes Søn Peter Christians Daab i 1732 anføres, at „Fr. Søren Lvedes Hustru i Berring bar Barnet ved Hjemmedaaben“; blandt Vidnerne nævnes „Hans Jensen Lved“, der sikkert er Ingeborg Marie Sønndatters Broder; men Søren Lvede var fra Lvede og Linde og ikke fra Lved paa Mols.

4. Lved Kfbg.

5. Bev. 14 Marts 1718, Jhd. N. f. 276 „Mod at give Noget til næste Hospital efter deres Midler og Lejlighed samt Biskoppens billige Sigelse“.

6. Lved Kfbg.

7. Lved Kfbg. indeholder saa vidt vides ikke Noget om flere Børns Fødsel.

8. Svass kaldes, da han møder paa Skiftet efter Pastor Høeg, see Note 10, „hendes grevelige Naades Fru Grevinde Scheels Forvalter og Forpagter paa Ulstrup“. Den 9 April 1728 udsæder Sognepr. Hans Mathias Lund til Asp, Nlby og Fausing Obl. for 600 Rdl. til Mads Svass, Forvalter p. Ulstrup. Bib. L. C. f. P. P.

1. Den ovenfor nævnte Anne Marie, f. 1718.
2. Bogn f. 1721 og
3. Marie Anne eller Mariane f. 1721, maaskee Tvillinger.
4. Jens f. 1722 i Karets sidste Halvdel.
5. Christiane Augusta f. 1725.
6. Tørgen f. 1729.
7. Peter Christian f. 1732⁹.

Der falder et dødsfødt Barn mellem Tørgen og Peter Christian. Hver enkelt af Børnene omhandles særskilt nedenfor.

Medens Mads Hvasj boede paa Ulstrup blev Datteren Anne Marie gift med Birkebonner ved Frijsenborg Faurskov Birker og Ridefoged over Hagsholms Gods, Frederik Swiker, der dog døde allerede 1741, see herom i det Følgende. Her antog han og Hustru sig ogsaa 1736 paa Skiftet efter Præsten i Evede og Linde, Jakob Poulsen Høeg, der døde d. 2 Januar 1736, og hans Hustru Anne Elisabeth Schjot, som Plejebarn en lille Søn af de Afdøde, Jens Klog Høeg, dengang 6 Aar gammel. Jens og Thomas Hvasj toge samtidigt hver en Søn af samme Forældre, Monfr. Hans Hasselbalch af Randers tog Sønnen Poul Høeg, 12 Aar gammel, og Provst Arild Friis i Spentrup tog Datteren Anne Elisabeth. Altjaa vare vel Hvasjerne nære Slægtninge af de Afdøde¹⁰. Den 24 Marts 1738 erholdt Mads Hvasj Skjøde af Karen Pedersdatter, Sal. Frederik Detleffen Arboes, dat. Birkegaardten i Terp, V. Velling Sogn, paa en Volig, Lild Torup kaldet, i ven. Sogn, som Sal. Kapt. Mohrs Enkefrue paaboede¹¹.

Efter Enkegrevindens Død d. 5 Marts 1740 flyttede Jens Hvasj, sikkert den 1 Mai, som Forpagter og maaskee tillige som Godsforvalter til Nørlund¹². Denne Gaard var samme Aar paa

9. Peter Christians Daab den 21 Februar 1732 findes i Binge Ktbg. Senere findes ingen Børn af Mads Hvasj døpte. Forud for Peter Christian gaar et dødsfødt Barn, begr. 8 Novb. 1730. Hvasjs Hustru blev „introduceret“ efter begge disse Børns Fødsel, 26 Decbr 1730 og 16 Marts 1732.

10. See under Jens Madsen Hvas, Note 19.

11. Bib. Landst. Skj. P. P. Nr. 41 S. 198, C. Mansa.

12. Panga, Torup og Binge ældste Kirkebog gaar fra 1730 til 1756;

Auktion bleven kjøbt af Madame Mørch i Aarhus, Enke efter Peder Marcussen Mørch, der døde 1728. Hun folgte 1745 Gaarden til sin Søn Sørgeren Mørch, der døde 1758 og hans Enke, Margrethe Grotium Berg, ejede den til 1778¹³. Mads Svass forblev dog kun paa Gaarden i 3 Aar, rimeligvis til 1 Mai 1743. Vi antage at han her blev Enkemand.

Ved Skjøde af 22 April 1743 havde han nemlig af Else Andersdatter, sal. Jens Madsens Enke, kjøbt den lille ukomplette Sædegaard Lustrup i Frær Sogn, nu indlemmet i Grevsfabet Lindenborg. Her boede han i 11 Aar, til 1754, da han ved Skjøde af 15 Febr¹⁴ afhændede Gaarden til Nicolai Boye af Dronninglund. Paa Lustrup var Mads Svass umiddelbar Nabo til sin Broder Jens Svass, der havde boet paa Lulsted i Torup Sogn siden 1734. Begge Gaarde vare omtrent lige store, Lustrup dog langt bedre af Jord¹⁵. Ligesom Man maa troe, at det var Jens Svass, der drog sin Broder Mads til Lustrup, saaledes kan Man omvendt sige, at da Mads Svass 1754, eller maaffee allerede i Efteraaret 1753, forlod Lustrup, sølte Jens Svass sig ogsaa træt paa Lulsted, som han, 71 Aar gammel, opgav i 1755. Paa Lustrup bleve Døttrene Anne Marie og Christiane Augusta gifte. Førstnævnte, der siden 1741 var Enke

for Langaas Vedf. ere de første Blade afrevne af Døbelisten, men for Vinge Sogn er Bogen fuldstændig. Mads Svass og hans Hustrues Familiebegivenheder findes fra 1730 til 1 Mai 1740 nøjagtigt optegnede under de forskjellige Rubriker: Fødte, Døde, Viede, Introducerede, Kommunikanter. Da han og Hustru nøjagtig gif til Alters to Gange om Aaret, Foraar og Efteraar, efterhaanden med deres to Døttre, Anne Marie og Mariane, og tilsidst med Zungeborg Marie Tveds Moder, hvis Navn ikke udføres, og Altergangen i April 1740 er den sidste, der er indført, kan Man med stor Sikkerhed sige, at Svass og Familie forlod Lustrup den 1 Mai 1740. I Skjødet af 1743 nævnes han som Forpagter af Mørlund.

13. See den Grotiumske Etamtable S. 53.

14. Skjøderne af 1743 og 1754 findes i Lindenborg Godsarkiv.

15. Lustrup havde, efter D. Atl. V., 13 Td. Hovedgaardstæt, 8 Td. Mølleskylb, 41 Td. Bøndergods, 4 Skjepper Skovskylb. 15 Td. Tiendehartkorn, i Alt lidt over 78 Td. Hk. Den Jens Madsen, af hvis Enke Mads Svass kjøbte Gaarden, var ikke nogen Svass. Hans Familieforhold er undersøgt i Frær Ktblg.

efter Birkedommer Swizer, ægtede 1743 Kjøbmand Jens Wodschou i Aalborg, og sidstnævnte 1748 Kapellan D. S. Mørch i Gjerding, om hvilke Giftermaal i det Følgende. Medens Mads Hvasf var Ejer af Lustrup underskrev han ogsaa Mette Kathrine Bays og Hans Fædders Testamente paa Hefsnæs den 12 Decbr 1747¹⁶.

Da Mads Hvasf flyttede fra Lustrup, var han 68 Aar gammel, og Man kan forstaae, at han da afsluttede sin Birkfjandhed. Han tog op til sin Søn Jens Hvas i Durup, hos hvem han tilbragte henved 17 Aar, og døde her Ratten mellem den 17 og 18 Juli 1770 i sit 85de Aar¹⁷. Naar hans Hustru døde, er ikke vist, men det er rimeligt, at det har været under Opholdet paa Nørhønd 1740—43. Hun drog med derhen fra Lustrup, men da hendes Død ikke findes senere, hverken i Fræer Kirkebog, det Sogn, hvori Lustrup ligger, eller Durup Kirkebog, det Sted, hvor hendes Mand drog hen, og hun i det Hele, efter at hun havde forladt Lustrup, er uomtalt, peger dette temmelig bestemt hen paa, at hun er død paa Nørhønd¹⁸.

Mads Bognsen Hvasf's og Ingeborg Marie
Jensdatter Lveds Børn.

1.

Anne Marie Hvasf, f. 1718 † 1765
og hendes Mænd

Frederik Swizer † 1740 ell. 41, **Jens Wodschou** † efter 1752
og **Christen Larsen Orsnæs** † 1782.

Anne Marie Hvasf, ældste Datter af Mads Bognsen Hvasf og Ingeborg Marie Lved, var efter det Foregaaende født

16. Indlæg til Syd. R. 1748, 12. Jan. Mette Kathrine Bays Test. Konfirm. Mads Hvasf til Lustrup og Niels Olsen, Forp. p. Kongstedlund, vare Testamentsvidner, og Mads Hvasf har egenhændig givet Testamentet den fornødne Paategning. Han skriver sig Mads Hvasf, med langt s og dette sidst, og i hans høstrykte Segl findes et M. W. S. med Styngning af S. til begge Sider.

17. Sydste Efterretn. 1770 S 247.

18. Kirkebogen for Havnkilde Sogn gaar ikke længere tilbage end til 1812. Meddeelt af Pst. Blicher.

før Forældrenes Ægteffab og døbt i Ived Kirke den 15 Mai 1718. Hun blev den 24 Juli 1738¹ i en Alder af 20 Aar paa Ulstrup gift med Frederik Swiger, Birkedommer ved Frijsenborg Gaarstov Birk og Rodefoged over Sagsholms Gods. Ægteffabet var barnløst og varede kun kort. Efter at der den 3 Januar 1740 paa Sagsholm var oprettet et reciprokt Testamente imellem Ægtefællerne, indeholdende de sædvanlige Bestemmelser, blev dette konfirmeret den 20 Oktober 1741², men det sees, at Swiger var død forinden, altsaa enten 1740 eller snarest 1741³.

Anden Gang blev Anne Marie Hvas i en Alder af 25 Aar 1743 gift paa Lustrup⁴ med Rjøbmand Jens Wodschou i Aalborg. Af dette Ægteffab var 7 Børn⁵:

1. Just Frederik W. døbt 18 August, død 27 j. M. 1744, 9 Dage gammel.
2. Just Frederik W. døbt 4 September 1745.
3. Mads Hvas W. døbt 23 December 1746, † ?.
4. Niels Christian W. døbt 22 Juni 1748.
5. Ingeborg Marie W. døbt 6 Marts 1750.
6. Mads W. døbt 10 Marts 1751, død 1754.
7. Niels Jakob W. døbt 4 November 1752, død 1756.

1. Binge Kirkebog.

2. Konf. findes i Ghd. N. 1741 f. 371. Testamentet er egenhændigt undertegnet af Anne Marie Hvas, der skrev sit Navn saaledes. Under dette findes et Segl, hvori et Hjerte, mod hvilket en Amor aflyder en Pil. Testam. er undertegnet til Bitterlighed af Hans og Niels Hvasjelbad.

3. En Anders Swiger, maaskee Broder til Frederik, fik 15 Okt. 1733 Kaldsbrev af Grev Danneffjold som Birkeskriver ved Rindenberg Birk. Konf. 6 Novbr j. A., S. N. f. 170. Han døde 1754.

4. Frøer Kfbg., der efter Vedkommendes Meddelelse synes kun at indeholde Aarsallet og ikke Datum. Hun kaldes urigtigt Ane Madfine.

5. Wodschous Børns Daab er efter Leignicks Uddrag af Budolphs Kfbg. De to sidste Børns Død efter Pastor A. G. Nielsen. At der er to Sønner, af hvilke den første hedder Mads Hvas, den anden Mads, synes at forudsætte, at den ældre Søn Mads Hvas er død som Barn inden Forældrene atter opkaldte den sidste Søn med Navnet Mads. Formentlig er den omtalte Mads Hvas Wodschou død som spæd. Det synes saaledes, at der kun var to Sønner og een Datter, der levede.

Det vil sees, at Nr. 3, 5 og 6 af Børnene havde Navne efter deres Moders Slægt. Den ældste af Sønnerne, Just Frederik, svang sig stærkt i Vejret. Han købte den 1 Mai 1769⁶, altsaa i en Alder af 24 Aar, Sønderstovgaard i Folding Sogn af Rancelliraad Samuel Nicolai Claudius, i hvilken Anledning hans Morbroder Søren Svas gik i Kaution for 25,000 Rdl. af Kjøbesummen, hvorfor der var givet Pant i Ejendommen. Den 16 Oktober 1772 folgte han Føvling Kirke med 36 Rd. Stk. for 4990 Rdl. til Oberstlieutenant Palle Krag Hoff til Nyongaard; 1776 undertegnede han til Bitterlighed William Hallings Skjøde paa Tirsbæk til Grev Moltke og 1780 gik han i Kaution for 3800 Rdl. for sin Moders Fætter, Christian Carl Svas til Svilsberggaard, og skriver sig da „til Stougaard og Allsted“ i Nykirke Sogn.

Kjøbmand Jens Wobschou døde i Marne 1750, formentlig senest 1758⁷, og hans Enke, Anne Marie Svas, giftede sig tredie Gang den 28 Marts 1759⁸ med Christen Larjen Drsnæs i Aalborg, hvis Stilling ikke er opgivet. Rimeligvis var han Kjøbmand. Hun var da hen imod 41 Aar, han derimod 10 Aar yngre. Der var Børn af dette Ægteskab, sees ikke. Hun døde 1765 i en Alder af 47 til 48 Aar og blev begravet den 7 November 1765⁹. Hendes Mand, Christen Drsnæs, blev begravet den 8 Juli 1782, 54 Aar gammel¹⁰.

6. Sønderstovgaard havde 23 Rd. 6 St. 1 Ft. 2 Alb. Stk. Hovedgaardstaxt, 210 Rd. 3 St. 1 Ft. 2½ Alb. Bøndergods og desuden Tiender. Skjødet er udstedt paa Bryfftesborg og undertegnet til Witt. af Krigsraad Bogu Svas „paa Tirsbæk“ og Hospitalsforstander Jakob Bering „paa Bryfftesborg“. Wib. L. Stj. P. P. De øvrige Meddelelser om Wobschou ere efter samme Kilde.

7. Hans Død eller Begravelse findes ikke i Lengniaks Kirkebogsuddrag. Det er dog rimeligt, at Anne Marie Svas ikke har siddet Enke i lang Tid.

8. Lengniaks Kirkebogsuddrag, Supplement til Budolphs Kirkebog.

9. Samme Kilde. Hendes Alder opgives i Kirkebogen til 48 Aar 5 Md. 21 D. Det vil sees, at hun er gjort et Aar ældre end hun var. En Alder af 47 Aar 5 Md. og 21 D. regnet fra en Dag, der ligger omtrent en Uge forud for Begravelsesdagen, d. 7 Novbr., vil give som Fødselsdag omtrent den 10 Mai 1718, hvilket nøje svarer til, at hun blev døbt Søndag den 15 Mai 1718, inden ottende Dagen efter Fødselen, jfr. D. L. 2—5—6.

10. Samme Kilde, ved C Mansa.

2.

Vogn Hvas,

Krigsraad, Auditor, Regimentskvartermester,
f. 1721, lev. 1784.

Vogn Hvas, ældste Søn af Mads Vognsen Hvasf og Ingeborg Marie Løeb, er født, formentlig paa Ulstrup, i Maret 1721¹. Det er rimeligt, at Marie Anne Hvas var hans Tvilling søster². Han gik i Viborg Skole, blev indskreven som Student ved Universitetet den 29 Juli 1741 i en Alder af 20 Aar³, samtidsdig med sin 2 Aar yngre Broder Jens Hvas, og tog den 1 Juni 1745 theologisk Attestats med Haud illaudabilis⁴. Hans Vej blev dog ikke den theologiske. Vi vide ikke, hvad han foretog sig i de første 13 Aar efter sin Examen, men det lader sig læse ud af Begivenhedernes Gang, at den store Herlighed, der faldt ned over hans Broder Sørgeren, ogsaa pludselig drog ham i Bejret. Ifølge Overenskomst, der vistnok tør antages at være bleven mæglet af Sørgeren Hvas med den fornødne klingende Mønt, overdrog Generalauditor Svenning Andersen ham i 1758 sin Stilling som Auditor og Regimentskvartermester ved sønderjydske nationale Infanteriregiment tilføds, hvilkens Overenskomst, efter Forestilling af Oberst von Ingenhaef, blev approberet ved Kgl. Resolution af 26 Juli 1758. Sørgeren Hvas gik i Kautio for sin Broders Oppebørjeler indtil et Beløb af 3000 Rdl.⁵

1. Efter Opgivelsen af Alderen, da han blev indskreven som Student i Univ. Matr.

2. Begge vare efter forskjellige Opgivelser fødte i 1721. Naar Man gaar ud fra Forældrenes Bryllup den 17 Juli 1720 og fra, at Broderen Jens dog vistnok var født i Efteraaret 1722, bliver der kun Plads for de to Børn Vogn og Mariane i Maret 1721, naar det antages, at de vare Tvillinger. Denne Antagelse stemmer med Marianes noget svagelige Helbred, ligesom det ogsaa kan erindres, at Vogn blev hendes Lavværge, da hun blev enke.

3. Univ. Matr. 1741, 29 Juli, 20 (Aar gl.), Wogenius Mathie Hvasf, Viburgensis. Chr. Tjestrup.

4. Theol. Exam. Prot.

5. Kautionen er dateret Tiirsbeck d. 12 Aug. 1758, undertegnet til Bitter-

Det nævnte Regiment, oprettet den 9 Februar 1733 paa 12 Kompagnier i 3 Batailloner, der udstreves af Aarhus og Ribe Stifter, havde Samlingsplads i Vejle, medens Bataillonernes Samlingsplads var Aarhus, Vejle og Ribe. Staben laae altfaa i Vejle⁶, og Vogn Hvas kunde være en hyppig Gæst hos sin Broder Søren paa det neppe en Mil fra Byen liggende Lirsbæk. Vi finde ham ogsaa flere Gange som Vidne ved Broderens Retshandeler. 1760 blev han udnævnt til Krigsraad⁷. Den 16 Oktober 1763 afflaffedes Regimentsstaben og 1765 indlemmedes Bataillonerne i de hervede Regimenter. Hvilken Indfyldelse dette havde paa Vogn Hvas's Stilling sees ikke, men det er rimeligt, at han 1763 eller 1765 er bleven forsat til et af de Regimenter, under hvilke Bataillonerne af det sønderjydske Regiment inddrogtes. Den 1 Oktober 1778 oprettedes et hvervet laalandsk Regiment med Garnisonssted i Rendsborg, og ved dette findes Vogn Hvas 1784 nævnt som Auditor og Regimentskvartermester⁸. 1782, 1783 og 1784 stod han i Rendsborg Fadder til tre Børn af Lieutenant Otto Friedrich Friminger, der var ansat ved det ogsaa i Rendsborg liggende holfstenske Infanteri Regiment⁹.

lighed af Kaptejnerne Rodenburg og Focken, og tinglæst ved Vib. Landsting. Kautionsbeviset blev efter Oberstlieut. Diderichsens Paaskrift kasereret som vedbørlig berigtiget og indfriet d. 2 Septbr. 1767. Vib. Landt. St. P. P. for 1758 f. 55.

6. Otto Baupell: Den dansk norske Hærs Historie 2 D. S. 706, jfr. 598 og 661.

7. Møller: Alfabetisk Register over Rangspersoners Navne, 2 D. i Jotio i Geh. Ark. Dagen for Udnævnelsen findes ikke, men som Kilde er citeret Høffner p. 42.

8. Dokument i Lindenborg Godsarkiv. Naar han ved andre Lejligheder nævnes „i Viborg“, f. Ex. 1777 ogsaa i et Dokument paa Lindenborg, er dette neppe Andet end en Betegnelse af, at han da har været tilstede i Byen.

9. Frimingers Familiebibel paa Vidstrup. Generallieutenant Carl Gottthilf Friminger, Fader til Etb. P. H. de Lichtenbergs Frue, Karen Rosenkrantz Friminger, see 1 D. S. 130, havde en Broder, Christian Gottlob Friminger, der først var Lieutenant i Kavalleriet i dansk Tjeneste, siden Staldmester ved Stutteriet i Trakehnen i Lithauen, derefter ved de Bairouthske Dragoner og ved Ridderakademiet i Frankfurt, † 1 Mai 1760. Han efterlod en Søn, Otto Friedrich Friminger, født i Pasewalk 5 Mai 1749, Lieutn. ved det holfstenske Infanteri-

Om nu Vogn Hvas havde Bopæl i Rendsborg i Tiden fra 1765 til 1778, vide vi ikke, men han var i ethvert Fald en stadig Gæst i Jylland i Terminstiden. — I Tidrummet fra 1750 til 1778 begyndte Viborg Omflag den 26 April og varede i 14 Dage¹⁰. Til denne Terminstid henlagdes den endelige Afslutning af de fleste Retshandler, Tilfredselsen af Ejendomme, Udbetaling af Kjøbesummer, Optagelsen af Laan osv., og Tilstrømningen til Viborg fra alle Kanter af Jylland var meget betydelig, ikke mindst af Gods-ejere, der havde Forretninger at afgjøre, men ogsaa af Andre, som kun vilde drage Nytte eller Behag af det selskabelige Samliv, der i disse Dage udviklede sig i Byen. At Vogn Hvas, som det synes, hvert Aar paa denne Tid var at finde i Jylland, paa Tirsbæk eller i Viborg, kan altsaa ikke undre. Da hans Søster Marie Annes Mand var død 1770, blev han hendes Lovværge, og da hun tog Bopæl i Viborg og havde en hel Del Handler om Gods at bringe i Orden, maatte han altsaa allerede af den Grund give Møde i Viborg i Terminen. Vi have sidste Gang truffet ham nævnt i Viborg 1777¹¹. Da nu Brigader Halling og

regiment i Rendsborg, gift 1781 med Sofie Amalie Mecklenburg. De havde 3 Børn: Hans Christian 3. f. 7 Jan. 1782, døbt 22 Nov., Christiane Juliane Marie 3. f. 11 Apr. 1783, Karen Henriette Clara, f. 22 Aug. 1784. Efter den nævnte Familielibel stod Hvas fadder til disse tre Børn.

10. Omflags Terminen i Jylland var efter D. 9. 5 - 14—1 den 11 Marts. Deri skete i Tidens Føb Forandringer. Ved Fr. 14 Febr. 1730 fastsattes Omflaget til næste Fredag efter Paaske, men da denne bevægelige Termin fremkaldte Ulemper, fastsattes Omflaget ved Fr. 26 Decbr. 1750 til aarlig at begynde den 26 April og at vare i 14 Dage. Ved Fr. af 21 Januar 1778 bestemtes det, at Terminen aarlig skulde begynde den 4 Juni og ende den 20de næstefter.

11. Der meddeles her en Oversigt over de Dokumenter, Vogn Hvas har underskrevet:

Undertegner til Bitterl. Kap. Claus Rodenborgs Skjøde til Jørgen Hvas paa en Od i Valle, dat. Vejle 12 Okt. 1757.

Undert. til Witt. P. E. Praes's Skjøde paa Fur Kirke til Afd. J. S. de P., Tirsbæk 22 Novbr. 1763. Nævnes da som Krigsraad.

Var bedt om at underskrive til Witt. Bachmanns Obl. til J. S. de P. af 26 Apr. 1767.

Undert. til Witt. Just. Fr. Wodschous Obl. til Meld Samuel Nicolai Clau-

Frue 1776 flyttede til Dronninglund, da Tørgen Hvas 1777 fik al sin Gjæld betalt af sin Svigersøn og var reduceret til at leve ganske stille paa Williamsborg, og da Søsteren Marie Anne døde i Viborg i Oktober 1778, er det forstaaeligt, at Vogn Hvas fra den Tid forsvinder fra vor Synskreds i Jylland.

Vi kunne endnu kun tilføie, at vi kjende en Afbildning af hans Segl, der indeholder et selvlavet Vaaben¹², at han sikkert var

dans for 25,000 Rdl. og nævnes her „paa Tirsbæk“. Dat. Brykstesborg 1 Mai 1769.

Undert. iom Pæbørge for sin Søster Marie Anne Hvas, Skadv. Bruns Enke, Skjøde i Viborg 4 Mai 1772.

Pæbørge paa Tbl. til Provst Vestergaard. Vib. 6 Mai 1772.

Undert. 2 Obligationer Viborg 6 Mai 1773 fra Søsteren til J. S. de P.

Pæbørge paa Skjøde paa Paastrup Kirke. Vib. 6 Mai 1773.

Undert. J. S. de P.s Skjøde til Kontesse Reventlow, Tirsbæk 22 Aug. 1773.

Til Vitt. paa J. S. de P.s Skjøde paa Tirsbæk til Halling, Tirsbæk 30 April 1774.

Skjöder en Bondegaard, Skovstovd i Tullerup Sogn, Gjern Hd., Hartf. 9 Rd. 6 Sk. 2 Fdk. 2 Alb., Skovstuld »—2—2—«, til Hidsjøged Lars Pæbjørup for 752 Rdl. 73 R. (hvittet var 1 Pr. til Kongens Kasse) og Rest 947 Rdl. 23 R. kontant, altsaa samlet Kjøbesum 1700 Rdl. Gaarden var af Kongen solgt til Skadv. Mathias Brunm ved Skjøde af 20 Marts 1768 og af hans Enke til hendes Broder B. Hvas ved Skjøde af 12 Juni 1772. Dat. ?

Skjöder paa sin Søsters Begne Peder Peder en Gaard. Bistof 1774.

Til Vitt. paa Hallings Tbl. til Mad. Andersen, H. Zehers Enke, Tirsbæk 30 Apr. 1774.

Til Vitt. paa Hallings Tbl. til Jakob Himmerigs Vo. Viborg 6 Mai 1775. Han kaldes „Krigsraad B. Hvas i Viborg“.

Til Vitt. paa Hallings Skjøde paa Tirsbæk til Moltke. 1 Mai 1776 (uden Stedsbetegnelse).

Til Vitt. paa Hallings Tbl. til Moltke for 30,000 Rdl. Viborg 6 Mai 1776.

12. I en Vaabenbog af Møller Bang, der var Medstifter af det gen. heraldiske Selskab, findes nogle indtændigt forvanskede Hvas Vaaben, og sidst et, der er underskrevet, Tines de Hvasi, Krigsraad, Generalauditor ved det sønderjydske Nationalregiment. Der maa herved være ment Vogn Hvas. Vaabenet er tværdelt, i øverste Felt en af en Sky fremgaaende Arm, der holder en Pen, i nederste en Kaarde, paa Hjælmen en Guldstjerne svævende mellem to Klomster. Om Vogn Hvas har brugt et saadant Segl, er vel iøvrigt ikke mere paalideligt end Underkriften og de øvrige Vaaben. Den nævnte Vaabenbog er i privat Eje.

ugift, og at han efter al Rimelighed døde i Niendsborg, hvor han efter det ovenfor Anførte endnu levede 1784. Han var dengang 63 Aar gammel.

3.

Marie Anne Svås f. 1721 † 1778,

og

Højesteretsadvokat **Mathias Bruun** f. 1702 † 1770.

Marie Anne Svås, næstældste Datter af Mads Vognsen Svås og Ingeborg Marie Lved, var født 1721¹, et Aar efter Forældrenes Egtefskab, og var maaskee Tvilling søster til Broderen Vogn. Da den ældste Datter hed Anne Marie, overrasker det noget at finde den næste Datter med Navnet Marie Anne eller enkelte Gange Mariane; men Sagen har sin Rigtighed. Hun kaldes altid i retslige Dokumenter i Viborg Landstings Skjøde og Panteprotokol Marie Anne, og hendes Underskrift er M. A. Svås. Man kan isøvrigt tænke sig, at dette Marie Anne er en forbedret Udgave af hendes Fæster Marens Navn. Hun blev konfirmeret i Efteraaret 1736 og havde de følgende Aar hver Sommer Anfald af Svaghed, under hvilke hun tog Sakramentet². Hun blev 1745, eller muligvis før³, gift med daværende Prokurator i Viborg, Mathias Bruun,

1. Efter Lygibvelsen af Alderen ved hendes Død, der stemmer med de øvrige Forhold. Hendes Svaghed i Opvæksten synes at understøtte Formodningen om, at hun har været Tvilling søster til Vogn.

2. I Listen over Kommunikanterne i Binge Kirke findes 1734: Mads Svås, Hustru og Datter, 1735 og Foraar 1736: Hustru og ældste Datter, 1736, 17 Oktbr.: Hustru og tvende Døtre, Anne Marie og Mariane. Derefter deltager Mariane regelmæssig med sine Forældre i Kommunionen to Gange om Aaret, Foraar og Efteraar, men bliver 18 Mai 1737, 13 Juli 1738 og 9 Juli 1739 færlig betjent i sin Svaghed.

3. Efter Giesling, Svås Stammen. Daværende Pastor Mønster i Skjorping har i 1860 „nøjagtigt“ gjennemgaaet Frærs Skbg fra 1700 til 1760, men ikke kunnet finde andre Vielser, end Anne Mariæ 1743, og Christine Augustas 1748. Da nu Marie Anne ikke blev gift fra Ulstrup, er det mest rimeligt, at hun er bleven gift under Faderens Opfyld paa Mortund fra 1740 til 1743,

men vi see ikke, hvor Nielsen fandt Sted. Bruun var født 1702⁴. Vi kjende ikke hans Forældre eller Familie⁵. Foruden Procurator var han tillige Landfiskal i Viborg Stift, en Embedsvirkksomhed, der nærmere var ordnet ved Anordningen af 31 Juli 1739, og hvis Opgave det var at vaage over Retstilstandens Haandhævelse, hvorfor der som Bederlag var tillagt Fiskalen Procesjens Omkostninger i de i Anledning af hans Indberetninger anlagte, og af ham som Aktor udførte Sager, i hvilke den Tilfalte blev dømt⁶. — Bruuns Stilling gav ham Lejlighed til at kjende Forholdene i en vid Kreds, og han benyttede denne Afgang til at tilforhandle sig og igjen afhænde mindre Ejendomme og Fordegods omkring i Provindsen⁷.

hvorum Eiterretning ikke gives, da Kirkebogen for Havutilde Sogn først begynder 1812. Dog kan det jo være, at Byskuppet ikke har staaet paarustet, og at det er Grunden til, at der Intet findes om det i Aars Afbg.

4. Efter den i Afbg. ved Begravelsen opgivne Alder af 68 Aar.

5. Vi vide derfor ikke, hvortedes hans Navn rigtigt bør skrives, Bruun eller Brun.

6. Det hedder i Anordn. af 31 Juli 1739 § 2: Paa det at vedkommende Svrigthed, hjer Stiftamtmand, Visper og Amtmand, desbedre kan vides, hvad og af hvem der, i de forhen allegerede eller andre sige Tilfælde, af deres Underhavende og i deres Distrikt handles imod Loven og Aar.: saa bestikkes i begge Rigerne i hvert Stift een, eller om det nodigt eragtes, flere Fiskaler af de i Stiftet sig opholdende bedste Procuratorer eller andre dertil bekvemme Personer, som skal svaar paa behørig Steder for vedkommende Stiftamtmand, Visper, Amtmand eller andre dertil anordnede Svrigheder, ja, om de Paagjældendes Stand efter Tingenes Natur det udkræver, for Kongen selv og de hgl. Kollegier anmeldte, hvad de erfare i sige Forer at ske imod Loven og Aar. etc.

7. Uddrag af Viborg Landstings Sj. og Pante Prot.

Mathias Bruun, Prof. i N. Jull., skjøde 25 Marts 1750 Tojsteberg i Veggsted Sogn til Mad. Sal. Soren Møller.

— erholder 19 April 1751 Skjøde af Christian Gerhard Høve paa Wordegaard i Worde Sogn, Hørling Id.

— havde anbragt nogle Forer i Sagerne mellem Grev Frijs og Hans Rosborg, hvorum Sidsmænte udsæder Deklaration d. 6 Febr. 1751.

— erholder Skjøde af Mathias Svinius paa noget Gods; c. 11 Id. Okt., i Højen Sogn. 4 Mai 1759.

— erholder 20 Marts 1768 Skjøde af Kongen paa Skovstved.

— giver 26 April 1770 Obl. til Høf. Apoth. Schmidt for 4,150 Rd. med Pant bl. N. i Paasby Kirke og to Bøndergaarde i Hørling m. v. Denne Kirke og disse to Gaarde bleve udlærkede af Pantet 8 Mai 1773.

Den 16 Februar 1759 blev han udnævnt til Højesteretsadvokat⁸ og flyttede da til Kjøbenhavn, hvor vi den 8 Juli 1762 finde ham

Marie Anne Svæs, Enke efter Sal. Adv. Mathias Bruun, afhænder Skrinhuset i Daugbjerg By med Kalkværk for 99 Rdl. til Landsdommer Schinkel. Viborg 4 Mai 1772. Hendes Broder og Adværg Krigsraad Bogn Svæs medundertegner.

Mathias Bruun havde tgl. Skjøde af 29 Marts 1768 paa Emborg Kloster af Htt. 21—3—1—, med Skovskuld „—5—2—2. Han laante af Aarhus Stifts Enkekasje 3000 Rdl. med Pant i dette Gods efter Obl. 4 Mai i. N. Herpaa afbetaltes senere 1000 Rdl. Ved Skr. af 6 Mai 1772 tillodes det, at noget Htt. udgik af Pantet mod at Emborg vedblev at hæfte og mod at Nid Jørgen Svæs de P. vedblev at indestaae som Selvskuldner for Restbeløbet.

Marie Anne Svæs, Adv. Mathias Bruuns Enke, Obl. til hendes fjære Broder Nid. J. S. de P. for 1950 Rdl., 4 pSt., Pant i Emborg Kloster med Htt. som ovenfor. Viborg 6 Mai 1773. Hendes Broder Krigsraad Bogn Svæs undertegner som Adværg. Kvitretet 5 Mai 1774. Med dette Beløb blev altsaa Enkekasjen udløst.

Marie Anne Svæs, Obl. til hendes fjære Broder, Nid. J. S. de P., for 1950 Rdl., af hvilke hendes Mand har skyldt ham 950 Rdl. og de 1000 Rdl. ere laante hende i dette Snapssting. 4 pSt., $\frac{1}{2}$ Mars Opfølgelse. Viborg 6 Mai 1773. Som Adværg Bogn Svæs. Efter Schønans Paategning paa Creditors Begne indfriet 6 Mai 1775. Pant i hendes Ejendomme i og ved Viborg, nemlig: 1. Hendes iboende, tildels grundmurede Gaard i St. Mogensgade med Have, 2. en anden Gaard i samme Gade, 3. et Hus i Nedergade, 4. et do. i Rosenfræde, 5. Sparrestofthuset ved Dumpen, 6. Kalmehustoft paa Viborg Markt, „—2—2—2 Htt. 7. Hendes øvrige Jord i Galltebjø Loft. 8. Hendes Jordegode i Højen Sogn og By, i Husager, i Gammelstrup, Vorregaard i Sorre Sogn, samt et Sted i Kollen By i j. S., i Alt 33 Td. „—1—, Htt.

Marie Anne Svæs sælger ved Skjøde af 12 Juni 1772 Skovsted i Tustrup Sogn, som hendes Mand havde kjøbt af Kongen ved Skjøde af 20 Marts 1768, til sin Broder Bogn Svæs.

Marie Anne Svæs, Enke efter sal. Adv. Bruun, Obl. til Provst Vestergaard i Selde for 1000 Rdl. med samme Pant som i Obl. 6 Mai 1773. Viborg 6 Mai 1772. Adværg B. Svæs. Til Vitt. J. Svæs. Wodschou. (Denne J. Svæs er formodentlig Præsten i Durup).

Marie Anne Svæs sælger Paasby Kirke til Jens Lassen Brendstrup, 15 Td. 6 Sk. Htt. med Kirkejord, for 2486 Rdl. 4 Mk. Viborg 6 Mai 1773. Adværg Bogn Svæs. Paasby Kirke blev i den Ant. udlæstet af det Pant, der af Adv. M. Bruun var stillet Ksj. Schmidt ved Obligation af 26 Apr. 1770 for 4150 Rdl. Paategning p. Obl. af 8 Mai 1773 af N. Schouan.

Madame Bruun erholder Auktionskjøde paa en Bejrmølle, der tilhørte Feder Foder, og en Gd. i Række By, som hendes Mand efter passeret Mlæng

tilstede som Fadder i Frue Kirke ved Brygger Bent Hoftveds og Ollegaard Hvas's Søn Niels's Daab. Han boede da i Boldhusgaden⁹. Den nævnte Ollegaard Hvas var hans Hustruens Søstendebarn, Datter af Thomas Bognsen Hvas.

Højesteretsadvokat M. Bruun døde i Kjøbenhavn i Oktober 1770 og blev den 2 November f. A. begravet i Helliggeist Kirke¹⁰. Efter hans Død flyttede hans Enke tilbage til Viborg, hvor hun havde Ejendomme og hvor een af hendes Døttre var eller blev gift. Hendes ældste Broder Bogn blev hendes Lovværge og havde ikke faa lille en Opgave med at ordne alle de Ejendoms- og Kontraktforhold, i hvilke hendes Mand havde været indviklet¹¹. Hun døde otte Aar efter sin Mand, i Oktober 1778, i en Alder af 57 Aar, og blev begravet den 27 Oktober i Viborg¹².

Der var af Egteskabet mindst 7 Børn, maaske 9¹³. De Børn, vi kjende, vare:

1. Mette Marie, døbt 8 Novbr. 1744.
2. Ingeborg Marie, døbt 6 August 1745. Hun er utvivlsomt død som jævn, da det næste Barn opkaldes med samme Navn.

og afholdt Auktion d. 23 Marts 1770 havde kjøbt for 650 Rdl. Ekjødet dat. 13 Apr. 1774.

Madame Bruun faaer Obl. af 29 Aug. 1774 af Peder Pøder for 520 Rdl., som han var bleven hende skyldig for Kjøbet af den ham af W. Hvas paa hendes Begne folgte Vejrmølle n. v. i Bække. Kvitteret 14 Mai 1776.

Hertil kan føjes, at den 23 Mai 1774 besjendtgjorde M. A. Hvas f. a. Bruuns, at nogle Ejendomme vare til Salg i Bække By i Aadst Hd., Viborg Samlet f. 1774 Nr. 22, og den 18 August 1780 fik hendes Broder Pst. Jens Hvas i Durup og Niels Koesholm fr. Pr. paa afg. Prof. M. Bruuns Børns Begne. J. T. 1780.

8. Sjællandske Registre, ved Bricca.
9. Frue Kirkes Dødebog, see under Thomas Bognsen Hvas's Datter Ollegaard.
10. Efter Lengnick's Kirkebogsuddrag, ved Bricca.
11. Se. ovenfor under Note 7.
12. Graabroders eller Nørre Sogns Kbhg. ved Lengnick. Alder 57 Aar.
13. I Graabroders eller Nørre Sogns Kirkebog findes kun nævnt de her anførte 7, af hvilke ingen er anført som død. Giesing nævner 9, af hvilke 5 døde unge. Da Bruun flyttede fra Viborg, var det yngste Barn kun 1¹/₂ Aar, faa at det er muligt, at der i Aahvn kan være født et Par Børn, vi ikke kjende.

3. Ingeborg Marie, døbt 18 August 1747, død 1772, gift med Frederik Mandrup, Præst til Brejninge¹⁴.
4. Claudiane, døbt 18 Decbr. 1750, gift med Musikus Thonbo i Aalborg.
5. Anne Christine, døbt 24 Juni 1752, gift med Mathias Thonbo, Postmester i Viborg.
6. Mads, døbt 9 September 1753.
7. Claus, døbt 19 Novbr. 1757, Student, Kopist i General Soldkammeret¹⁵.

4.

Jens Madsen Hvas f. 1722 † 1797,
Sognepræst til Durup og Tøndering,
og
Helene Grønbech f. 1713 † 1793.

Jens Hvas var i Rækken den fjerde af Mads Hvas's og Ingeborg Marie Tveds Børn. Han var næstældste Søn, født i sidste Halvdel af Aaret 1722¹, blev Student fra Viborg Skole den 29 Juli 1741², theologisk Kandidat den 20 Juni 1748 med Haud illaud., og 21 Juli 1752 Præst til Durup og Tøndering

11. Frederik Mandrup var født i Haze den 17 Aug. 1743, Student 1761, Cand. 1763, 21 Juni 1771 udnævnt til Sognepr. i Keerslev og Bindinge i Lune Herred, 6 Aug. 1777 til Sognepr. for Bregninge og Biergsted i Skippinge Herred, † 1 Jan. 1813. Rimeligvis blev han altsaa gift med Ingeborg Marie Brunn da han blev Præst i Sommeren 1771. Efter hendes Død blev han anden Gang g. m. C. M. Schals. Begge Egtefæder barntøse. Wibergs Præstehist.

15. Hvad der er anført om de øvrige Hvas's Giftermaal og Stilling er efter Giesjæng.

1. Efter Opgivelsen af Alderen ved hans Indskrivning som Student og ved hans Død, see nedenfor.

2. Univ. Matr. 1741. 29 Juli, 18 Aar gammel, Janus Hvas, S. Chr. Kall, uden Angivelse af Skole. Han er af Mandrup anført under Viborg Skole. Hvis han er født ient paa Aaret 1722 er Opgivelsen af 18 Aar, det vil sige, ikke fuldt 19 Aar, rigtig, og ligesaa Opgivelsen af 75 Aar ved hans Død, det vil sige, ikke fuldt 76 Aar. At han er dimitteret fra Viborg Skole vilde, selv om Mandrup ikke, rimeligvis efter en Måde fra Skolen selv, havde anført det, være rimeligt. Han blev Student samme Dag, som hans ældre Broder Fogu.

Menigheder i Salling, kaldet dertil den 28 Jan. s. A. af Oberstlieutenant Frants Rankau de Benzon til Hegnet, der ligger i Tøndering Sogn⁴. Kaldet var ikke stort. Dets Indtægter anslaaes af Biskop N. Wølbike ved Hvas's Tiltrædelse kun til 130 Rdl. Derfor gav hans Broder, Rancelliraad Jørgen Hvas til Tirsbøt og Kjærgaardsholm m. m., ham den 9 Januar 1758 Egspektancebrev paa Brøndum og Hvidberg Kald; men Jens Hvas tog ikke mod det, da det 1762 blev ledigt⁵, og forblev i Durup og Tøndering. Han ejede den lille Bile Kirke, der laae en Mil's Vej fra Durup og kun havde 6 Td. Tiendehartkorn foruden Kirkefyld. Ved Skjøde af 23 April 1776⁶ folgte han den til tre Bønder i Garre. Han resignerede 1791 og flyttede uden Tvivl først til Skive⁷ og derfra til sin Datter i Præstø, hvor han døde den 14 Juni 1797, 75 Aar gammel⁸.

Jens Madsen Hvas var gift med Helene Grønbech, født 1713⁹ i Roslev Præstegaard. Roslev er Nabosognet til Tøndering. Hun var 9 Aar ældre end Hvas, blev gift den 26 Juli 1753¹⁰, dengang i en Alder af 40 Aar, og havde med ham en eneste Datter, Ingeborg Marie Jensdatter Hvas, født 1754 om Efteraaret eller 1755 i Foraaret, døbt den 16 April 1755¹¹. Helene Grønbech døde den 22 Mai 1793, 80 Aar gammel, formentlig i Skive¹².

3. Theol. Exam. Prot. Man tør slutte, at han har været Huslærer i en Del af den lange Tid mellem 1741 og 1748.

4. Nyd. aab. Br. Nr. 175. Kaldet var bleven ledigt ved Hr. Jakob Hentz Morfings Død.

5. Konfirm. 24 Jbr. 1758 J. N. s. 35. Den daværende Sognepræst hed Vernt Rosenmeyer Mulvad. Han døde allerede d. 28 Novbr. 1762.

6. Viborg Landst. Stj. P. P.

7. Si slutte det deraf, at hans Husfrues Død er anført i Skive og Kejen Kfbg.

8. Præsto Kfbg.

9. Efter Opgivelsen af Alderen ved hendes Død.

10. Roslev og Nyberg Kfbg.

11. Efter Døbeseddelen i Entekasjen, Ny Kasse Nr. 313 jfr. 805, der lyder saaledes: Anno 1755 d. 3die Onsdag efter Paaske er Ingeborg Marie Jens Datter Hvas Hendis Daab Confirmeret i Durup Kirke, da hun tilforn var Hjemme Døbt. test. Durup Præstegaard d. 28 Septbr. 1776. Jens Hvas. Eegl. I dette findes et J. S. i Ulyngning til begge Sider. — Hendes Alder opgives 1776 i Septbr—Oktober Maaned til 22 Aar, hvilket peger hen

Ingeborg Marie Jensdatter Hvas, der bar sin Færmøders fulde Navn, blev 1776 gift med Kaptejn i Søetaten Hinrich Gottlieb Ziervogel, født af Forældrene Lieutenant, senere Kammerraad og Konsumtionsforvalter Hinrich Sigismund Ziervogel og Christiane Charlotte de la Roche, døbt i Næstved St. Mortens Kirke den 8 Juli 1728. Brylluppet stod uden Tvivl i Decbr. 1776 i Durup; thi med Skrivelse af 30 Novbr. sendte Ziervogel fra Durup, hvorhen han formentlig har begivet sig for Brylluppets Styld, Obligation, Penge og Døbeattester til Enkekasen. Han forsikrede sin tilkommende Hustru en Pension paa 200 Rdl. og 1780 gjorde han Indskud til en Forhøjelse af Summen til 400 Rdl.¹³

Ziervogel døde den 31 Decbr. 1802, 74 Aar gammel. Hans Hustru var død før 1802. Følgende Børn ere anførte i Holmens Kirkebog:

Henrik Jens Sigismund S. døbt 24 Apr. 1778.

Christiane Helene Charlotte S. døbt 4 Juni 1779,

Henrike Marie S. døbt 7 Aug. 1780.

5.

Christiane Augusta Hvas f. 1725 † 1800,

og

Provst **Otto Himmelstrup Mordh** f. 1722 † 1775,

Præst i Gjerding og Blesstrup.

Christiane eller Christine Augusta Hvas, yngste Datter af Mads Hvas og Ingeborg Marie Ived, er født 1725¹,

paa, at hun er født i Efteraaret 1724 og, efter at være hjemmedøbt, først, efter at Vinteren var forbi, er bragt til Kirke.

12. Skive og Nejen Kirkebog.

13. Fremgaaer i det Hele af ovennævnte Sag i Enkekasen. Ziervogets Forældre og flere af disses Børn navnes i perihist Tidsskr. II. 4. S. 330 efter Kjøge Kbhg, men Hinrich Gottlieb, f. 1728 i Næstved, mangler.

14. Notat i Enkekasen.

1. Efter Udgivelsen af Alderen ved hendes Død. 3 Binge Kbhg kaldes

formentlig paa Ulstrup, og opkaldt efter Hvas's Hærfab, Grev Christen eller Christian Scheel, og hans Hustru, Baronesse Augusta Winterfeld. Den 4 April 1740 gif Christiane Augusta første Gang til Alters i Binge Kirke, og den 11 Febr. 1742 bar hun et Barn til Daaben i Langaa Kirke. Da Forældrene den 1 Mai 1740 flyttede til Nørlund, har hun altsaa i Februar 1742 været i Besøg i Eggen ved Ulstrup. Den 15 Novbr. 1748° havde hun, i en Alder af 23 Aar, paa Lustrup Bryllup med Otto Himmelstrup Mørch, der kort forud var bleven Kapellan hos sin Fader i Sjerding og Blenstrup.

D. S. Mørch^o var født i den en halv Mils Vej Nord for Lustrup liggende Sjerding Præstegaard den 18 Marts 1722, blev privat dimitteret 1739, tog theologisk Attestats den 1 August 1744, blev Kapellan hos Faderen den 12 Aug. 1748, giftede sig f. A., efterfulgte Faderen i Kaldet den 27 Juni 1749 og blev Provst i Høllum Herred den 25 Septbr. 1765.

De havde af deres Ægtefælle 14 eller 15 Børn. Blandt disse fremhæves følgende, der bære Navn efter deres Moders Slægt:

1. Ingeborg Marie M. f. 1749.
7. Mads Hvas M. f. 1757 d. 1760.
9. Georgia Nicoline M. f. 1760 d. 1809.
12. Karen Sofie M. f. 1764 d. 1815,
13. Mads Hvas M. f. 1765 d. 1831.

Provst Mørch døde den 6 August 1775, kun 53 Aar gammel.

hun d. 4 Apr. 1740 Christiane Augusta, Sr. Mads Hvas's yngste Datter, i Langaa Afbg 11 Febr. 1772 ogsaa Christiane, ligeaa i Sib. Domk. 19 Septbr. 1800. 3 Febr Afbg faldes hun derimod ved Indførelsen af Brylluppet den 15 Nov. 1748 Christine. Grev Scheel kaldes i Stamt. til Hoffm. danske Adelsm. Christian, i Optegn. om Familien Skeel derimod Christen, der vel er det oprindelige Navn, hvorpaa der er pyntet i Genealogistiden.

2. Hr. Afbg. Brylluppet synes ligeom Søsteren Marianes at have været Stuebryllup.

3. Optegn. om D. S. Mørch og hans Børn findes hos Giesing og hos Povel N. S. Sundrup i Indbudelsesbrev til Exam. i Randers Skole 1872.

Enteprovstinde C. A. Mørch, født Hvas, derimod først 25 Mar
fenere, begravet den 19 Septbr. 1800 i Viborg⁴.

6.

Jørgen Hvas de Lindenpalm

til Tirsbæk m. m., Justitsraad, f. 1729 † 1782,

og

Marcus Ross, f. 1721 † 1778,

Enke efter Christen Linde til Tirsbæk m. m.

Indledning.

Jørgen Hvas's Liv og Levnet har gjentagne Gange været stildret af Profes-
sør T. A. Becker¹.

Den første Skildring findes i Bladet „Søndagen“, Tillægsblad til
„Dagen“, Aargangen 1841 Nr. 26, 27, 29 til 35. En lille Kvartudgave ud-
kom uden Forfatterens Vidende i Hjørring, ikke som i Erslevs Forfatter Lexikon
nævnt: Aalborg. Den er trykt i Camillo Bruuns Bogtrykkeri 1846 under
Navnet „Fortidsminder fra Jylland“, „aftrykt efter Søndagen 1841“. Denne
Udgave indeholder: „Gamle Christen Dal og hans Slægt“, „Jens Hvas til
Kaa og hans Slægt“, „Brigader William Walders og hans Hændelser“. Nav-
nene Dal og Walders er pseudonyme og betegne Linde og Halling.

Den anden findes i en i 1857 paa Stincks Forlag i Kjøbenhavn ud-
kommen Bog, der kaldes „En Familiehistorie, Fortidsminder fra Jylland“. Det
er kun en revideret Udgave af Fortællingen fra 1841.

Den tredje, i Ordenen den anden, findes i Orion historisk Kvartals-
skrift 1 B. 1843 S. 326 ff. jfr. 132 ff., 148 ff., 2 B. 1844 S. 123 ff.

Den fjerde findes i Beckers og Richards „Herregaarde“ under Tirsbæk,
hvilket Hefte udkom 1844.

De to første Skildringer ere en Roman, bygget over en hel Del virkelige
Kjendsgjerninger og forbyttet i den Grad med Angivelse af de virkelige Steds-

4. Vib. Domkbg.

1. Professor Thge Alexander Becker, Søn af Generalrigskommisær C.
F. Becker til Tirsbæk og Helene de Thygeson, Enke efter Kammerherre J. Blücher,
født 17 Mai 1812, død 9 Novbr. 1869 som extraordinær Medhjælper ved Ge-
heime Arkivet. En Angivelse af hans Livsstillinger findes i Leths og Wads
„Dimittender fra Hørlufsholm“ 1875, S. 218, samt i en Nekrolog i „Dagbladet“
af samme Uge, hvori han døde.

navne, Personer, Navntal og Datoer, m. v., at mangen Læser vil føle sig tryk og være vis paa, at det, han har for sig, er virkelig og ikke paa mange Steder selvblavet Historie. De to sidste Skildringer skulde være virkelig Personalhistorie; men Romanen klinger igjennem dem, baade gjennem Fremstillingen i Orion og i Herregaardene.

Beckers Fader, Generalrigskommisær C. F. Becker, ejede Livsbæk ved Vejle fra 1812 til 1840 og her vovede Sønnen sig ind i den mundtlige Overlevering paa Stedet selv. Hans historiske Materiale var vistnok ikke og kunde dengang heller ikke være saa udførligt, som det nu foreligger. Men Familien Lindes Fremkomst, dens store og hurtige Opblomstring, den stakkels aandsvage Christen Lindes Giftermaal med den istsjærbige Maren Voss, hendes andet Ægteskab med Jørgen Hvas, hans Nobilitation og Indtrædelse i Lindes hele Formue, som han bortodfledte, og endelig disse Ægtefællers eneste Datters Ægteskab med Eventyreren, Brigader William Halling, indeholdt virkelig et ijsdønt Stof til et sammenhængende Tidsbillede, og dette benyttede Becker, idet han beholdt den historiske Kamme, men iøvrigt indenfor denne tegnede sit Tidsbillede paa fri Haand, uden Fastholden af de simple Kjendsgjerninger og uden at underkaste den stedlige Tradition,¹⁾ som han stærkt støttede sig til, en virkelig Sigelse.

Som Roman have de to førstnævnte Skildringer deres Fortrin, men for en mere kundig Læser dog den Føjel, at Man, selv naar Man ser bort fra de Partier, der let kunne sees at være tilbigtede, lades i Uvished om, hvor Historien slipper og Romanen begynder. Denne Uvished forøges endnu paa en utilladelig Maade derved, at Forfatteren hist og her lader forstaae, at han paa det nøjeste har forfæet efter Sandheden. Hvorvel vi saaledes ikke kunne bygge paa de nævnte Skildringers Indhold og hvorvel det af Becker til Dette lagte historiske Stof i de to sidste Fremstillinger tilbets afviger fra Virkeligheden, er det dog ikke ret godt muligt at see aldeles bort fra hvad han har skrevet, navnlig om Maren Voss's Forhold til Niels og Christen Linde og om hendes Bekjendtskab med Jørgen Hvas før deres Ægteskab: men vi maae i det hele lade dette Parti staae for Traditionens og for Beckers egen Regning og ville først fra Jørgen Hvas's Giftermaal have fast Grund under Foden i det af os selv samlede Materiale.

Iøvrigt maae vi henvise Læsere, der ville lære Beckers Fremstilling at kjende, til hans ovenfor nævnte Skrifter.

1. Beckers bedste Kilde synes at have været en gammel Høstertone, der hed Abelone, Orion 2 132 og den lille Kvartudgave S. 28. Abelone var dog nok alligevel endnu kun et Barn, da Jørgen Hvas blev gift, og de Begivenheder, der forefaldt paa Herregaarden, kunde da nok antage en forstørret Skikkelse, sete nede fra den ringe Høstertone. Naar de saa efter 60—70 Aars Forløb faldt i en efter Eventyr tørstende Forfatters Haand, var Romanen allerede paa Forhaand færdig.

1. Tjerggen Hvas's Giftermaal og Familien Linde.

Tjerggen Hvas², næstnyngste Søn af Mads Bognsen Hvas og Ingeborg Marie Ived, er født paa Ulstrup 1729³. Han blev opkaldt efter den unge Grev Tjerggen Skeel (Scheel), født 1718, eneste Søn af Ulstrups Ejer, Grev Christen Skeel, Stamherre til Gammel Estrup, Dporetter af Grevskabet Skeel, og foruden af Ulstrup tillige Ejer af Himmestrup, Niskum og Østergaard i Fjellerup Sogn⁴. Det er rimeligt, at det forholder sig som af Becker meddelt, at Tjerggen Hvas begyndte sin Løbebane paa en Skrivestue, det vil sige paa et Godskontor. Han er under alle Omstændigheder ikke bleven hjemme ud over sin Konfirmation, der fandt Sted omtrent samtidigt med at Faderen 1743 tiltraadte Tustrup. Tjerggen Hvas var da 14 Aar gammel. Efter Beckers Roman af 1841 var han først anbragt paa Godskontoret paa Bustrup i Salling, hvorom der dog ikke foreligger noget Vidnesbyrd. Denne Gaard tilhørte i ethvert Fald paa den Tid ikke Niels Linde. Naar det endvidere i den nævnte Roman fortælles, at han siden kom til Kjærgaardsholm og derfra, efter Foranledning af Frants Linde, der bestyrede sin Brodersøn Christens Anliggender, til Tirsbæk, kan det være, at Traditionen, til hvilken Becker vistnok støtter sig, har Ret. Sandsynligheden taler under alle Omstændigheder for, at han har været Forvalter paa Tirsbæk, og at han der har lært Maren Voss, sin tilkommende Hustru, at kjende. Om det har været før hendes Ægteskab med Christen Linde, altsaa før 1751, kan Man ikke vide. I det nævnte Aar var Tjerggen Hvas kun 22 Aar gammel. Paa Tirsbæk kom Tjerggen Hvas under Indflydelse af Forhold, der bleve aldeles af-

2. Saaledes fik han egenhändig sit Navn under Anøgningen af 22 Juli 1756. Under Anøgningen af 21 April 1761 findes det skrevet Hvasi, men det er ikke sikkert, at det er med hans egen Haand.

3. I Engum Kirkebog findes Alderen ved hans Død 1782 opgivet til 53 Aar.

4. Optegnelser om Familien Skeel ved V. S. Skeel, Kbhvn. 1871 S. 303.

gjørende for hans senere Liv, og paa dem og paa Familien Linde maae vi derfor først kaste et Blik.

Familien Linde stammer fra Sjyllands Vestereg. Dens ældste kjendte Mand er Christen Linde⁵, Borgermester i Hølstebro.

5. Hvor fristende det end kunde være at gaae noget nærmere ind paa Familien Lindes Historie, maae vi dog afholde os derfra. Vi have ikke havt Lejlighed til at erhverve et nærmere Kjendskab til den, end sigte til at studere den, og skulle derfor indskrænke os til, til en Forstaaelse af vort egentlige Emne, at indskrive, hvad Benzons udførlige Stamtavle i Geh. Ark. indeholder om de ældste Led. Med denne Stamtavle maa sammenholdes Frølund's „Hølstebro“, der indeholder nogle Uoverensstemmelser.

1. Den ældste Christen Linde, der efter Frølund S. 198 og 202 hed Solgaard, var gift med Cecilie Børn f. 1604 † 1652. Naar Becker gjør ham identisk med Laurits Sørensen Eplid, hvis Hustru Maren Thomasdatter eller Maren Eplids for Trolddom blev brændt i Ribe d. 9 Novbr. 1641, see Kinks Ribe Byes Historie 2 B S. 359, er dette kun en fornøjelig Tilrækning til den øvrige Romantik i den forbedrede Udgave af „Familiehistorien“ fra 1857.

2. Christen Linde den yngre var født den 26 Decbr. 1626, Hoffm. Fund. 4, 650, jfr. Frølund S. 126. Da de af hans Børn, der døde mellem 1660 og 1672, ere begravede i Hølstebro Kirke, har han vel været Handelsmand i denne By, og da Konen døde i Kjøbenhavn, kan han maaskee ogsaa en Stund have handlet der. Det er rimeligt, at han var beslagtet med sin nævnte Hustru. Han nævnes i Benzons Stamtavle til, altsaa som Ejer af Volstrup, Kjærgaards-holm, Palsbjerg og Stenungaard. Uden at overtage nogetenshelst Ansvær for Rigtigheden af denne Angivelse eller for hvad der anføres om Børnenes Eie-domme, skulle vi efter Benzons nævne de otte Børn, der bleve voksne:

3 a. Cecilie Linde f. 1661 † 1680, g. m. Præsten Henrik Jensen Jermin i Hjerm † 1689, Stamfader til Familien Jermin til Anhunggaard.

b. Christen Linde, f. 1664 † 1723, til Volstrup og Sandberg, Hovgaard, g. 1696 m. Ellen Marie v. Tvelis, f. 1678 † 1727, Datter af Palthajar Gehhard v. D. til Rammegaard og Fytte Gyldenstjerne. De havde 5 Sønner og 2 Døttre og desuden 5 Børn døde som små.

c. Else Kirstine Linde, f. 1668 † 1688, g. 1686 m. Daniel Rischer til Silkeborg.

d. Maren Linde, f. 1672 † 1755, g. 1693 m. Niels Veth t. Rørre Vosborg, f. 1668 † 1711, adlet 30 Januar 1708.

e. Anne Margrethe Linde, f. 11 Juni 1677, † 14 Novbr. 1759, g. 2 Novbr. 1702 m. Major Janns Friederich til Volstrup, Bindumovergaard, Kjærsholm og Krogdal, f. 1677, † 9 Septbr. 1755.

Hans Søn hed ogsaa Christen Linde. Han var født 1626 og blev 1660 gift med Dorthie Nielsdatter Solgaard, født 1639, død 1685 i Kjøbenhavn, med hvem han havde 17 Børn, af hvilke dog de 9 døde som smaa. Han lagde Grunden til Familiens Rigdom, rimeligvis ved Handel, efter et Sagn derimod ved et heldigt Fund af en paa Vestkysten inddreven Løbefunt af Guld. Han købte mange Gaarde og meget Gods, der i den sidste Halvdel af det syttende Aarhundrede kun stod i lav Pris, saa at han, efter Becker, tilfidsst, fornemlig i Vesteregnet, ejede 10 Stedegaarde med over 3000 Tdr. Hartkorn, en Angivelse, der dog vel er overdreven. Han blev adlet 1704, døde 1706 og blev begravet i Hølstebro. Blandt hans otte Børn, fire Sønner og fire Døttre, der levede og bleve vel gifte og forsynede med Gods, er det paa dette Sted kun Sønnen Niels Linde, der har Interesse for os.

Niels Linde var født 1674. Han formenes af Becker at have været Ejer af Bustrup i Ramsing Sogn i Salling, af Møltrup i Limring Sogn i Møborg Herred, af Tandrup i Snejberg Sogn i Hammerum Herred og af $\frac{1}{3}$ af det dengang store og betydelige Stubbergaard i Sevel Sogn i Biding Herred. Denne Angivelse er dog ikke nøjagtig. Niels Linde har sikkert aldrig ejet Bustrup⁶, og i Stubbergaard, der var Arvegods for hans Hustru, har han med hende neppe faaet eller senere ejet mere end een af

f. Niels Linde, see Texten.

g. Frants Hanssøn Linde, f. 1681, † 1765, til Pallsbjerg, Stenumgaard, Ihim og Zonder Vosborg, g. 1712 m. Helene Gjertrud v. Pasién, † 1785, Datter af Oberst v. Pasién til Tandrup. Een Datter.

h. Christian Linde, f. 1684 † 1753, til Bekmar, Holmgaard og Mjund, g. 1724 m. Anne Marie Poulsen, f. 1707 † 1761, Datter af Etatsr. Mathias P. til Søbygaard og Vidstrup og Gjertrud Marie Hoffmann. De havde 2 Døttre, der døde som smaa, og 1 Søn, Christen Linde, om hvem see Kom. Nvas 1 D. 129, hvis Sommeren antog Navnet Linde Friedenreich.

6. Slut Børn v. Pasién var efter D. Att. Ejer af denne Gaard 1702, jfr. Nd. Xv. Efter Vid. Sk. P. Prot. gav han ved Obl. af 4 Apr. 1747 Pant i Gaarden. 1752 folgte han den til Etd G. de Pichtenberg for 20,000 Rdl., og Pichtenberg gav ved Obl. af 12 Mai i. N. Pant i Gaarden. 1763 folgte L. den for samme Pris til Kammeraad Peter Skov.

de 14 Dele, hvori Ejendommen, det vil sige, Ejendomsretten, var delt, hvorom senere. Niels Linde blev 1718⁷, i en Alder af 44 Aar, gift med den 20 Aar yngre Karen Rosenkrants, Datter af Anders Rosenkrants til Tirsbæk og Sofie Vile. Karen Rosenkrants var født 1694, altsaa 24 Aar gammel, da Niels Linde ægtede hende. De havde to Børn sammen, Anders der døde spæd, og Christen, der blev født den 2 Septbr. 1720⁸. Karen Rosenkrants's Fader, Anders Rosenkrants, der blev en gammel Mand, havde vistnok temmelig tidlig overdraget sin Datter og Svigersøn sine jydse Ejendomme, Kjærgaardsholm i Haasum Sogn i Salling, Landting med Nygaard i Gjising Sogn, den omtalte Andel i Stubbergaard, Tirsbæk i Engum Sogn ved Vejle og Bryksesborg i Daugaard Sogn, begge i Hattings Herred, dog, som det af senere Forhandlinger sees, saaledes, at der mellem Niels Linde og hans Svoger, Holger Rosenkrants til Glimminge i Staane, bestod et i visse Retninger uopgjort Fællesskab. Niels Linde og hans Hustru kom derved til at boe paa Tirsbæk, hvor Anders Rosenkrants havde Ophold hos dem. Her, paa Tirsbæk, døde Karen Rosenkrants den 6 Mai 1736, kun 42 Aar gammel⁹, og hendes Fader den 27 August 1742, i en Alder af 88 Aar. Begge bleve nedfattede i Engum Kirke, men Anders Rosenkrants førtes senere til Gjising Kirke¹⁰. Niels Linde, der saaledes sad Enkemand paa Tirsbæk fra 1736, var en dygtig og hæderlig Godssejer, der forbedrede og forskjønnede sine Gaarde og Kirker, men, efter Becker, dog tillige efter sin Tids An-

7. Aarstallet findes i Benzons Stamtavle over Fam. Linde i Gh. Ark. Engum Kbhg. indeholder efter Meddelelse af Pst. Brix Intet om Niels Lindes Viesse.

8. Datum og Aarstal findes i Benzons Stamtavle. Engum Kirkebog indeholder efter Meddelelse af Pst. Brix Intet om Christen Lindes Daab.

9. Engum Kbhg. Hun blev den 18 Mai „indsat i deres adelige Begravelse i Kirken efter at hun var død Natten før den 6 Mai. Hendes Alder 42.“ Meddeelt af Pst. Brix.

10. Engum Kbhg. efter Orion 1843 I. 325. Han blev indsat i Engum Kirke d. 17 Septbr. i. A.

fkuelser, til liden Baade for Bondestanden, fremmede Høveriet. Han modtog aldrig nogen Rang eller Titel af Regeringen og kaldtes derfor efter Tidens Stik kun Junker Linde. Han døde den 12 August 1746 i en Alder af 72 Aar¹¹, og Alt, hvad han ved sin Død ejede, gik saaledes over til hans eneste Søn, Junker Christen.

Christen Linde var, som anført, født den 2 September 1720, altsaa ved Faderens Død fuldmyndig; men han var, efter Becker, der vel kan formodes paa dette Punkt at have berettet en Kjendsgjerning, kun ringe begavet, eller, som det ligefrem siges, aandspav. Af de ovenfor nævnte Ejendomme, som han arvede efter sin Fader, afhændede han, saavidt sees, omkring ved Aaret 1750 Møltrup og Landrup¹² til sin Fætter, Rudolf Henrik Linde. Landting og $\frac{3}{14}$ af Stubbergaard havde hans Fader havt i Sam-eje med sin Svoger Holger Rosenkrantz til Blinminge, saaledes, at Sidstnævnte havde Broderlod eller $\frac{2}{3}$ af Landting og af Ejendomsandelen i Stubbergaard, Niels Linde paa sin Hustrues Begne Søsterlod eller $\frac{1}{3}$, altsaa i Stubbergaard kun $\frac{1}{14}$. Efter Faderens Død gjorde Christen Linde op med sin Morbroder. De satte i For-ening Landting og den $\frac{3}{14}$ i Stubbergaard til Auktion og paa denne købte Christen Linde sin Morbroders Anpart i begge Ejendomme og fik Skjøde derpaa den 4 August 1747. Ved Skjøde, dateret Vejle den 12 Januar 1751, folgte han derefter Kjærgaards-holm samt den $\frac{3}{14}$ af Stubbergaard med Gods og Tiender til et samlet Beløb af 474 Rdr. 3 Sk. $2\frac{2}{5}$ Alb. Skf. til agtbare Sr. Christen Duffen, „fuldmægtig“ ved Kjærgaards-holm og Landting, men købte det Hele tilbage igjen Aaret efter ved Skjøde af 6 Juni 1752. Grunden til denne Transaktion sees ikke¹³.

11. Eugum Afbg. 1746. „Den 12 Aug. Kl. 11 døde Velb. Junker Niels Linde paa Tiirsbeck og blev begravet d. 26 August, gl. 72 Aar“. Meddeelt af Pst. Brig.

12. Fremgaaer af Vib. Landst. St. P. Prot. Rudolf Linde indstødte den 28 Juli 1750 Obl. i Landrup, men folgte den, vistnok 1751, igjen til Laurz Nyboe paa Frøstrup, Obl. 14 Mai 1751.

13. Landting og den $\frac{3}{14}$ af Stubbergaard med Gods og Tiender indgjorde i Alt 587 Rdr. 4 Sk. 2 Skf. $1\frac{7}{10}$ Alb. Skf. Auktionen blev holdt den

Der tjente paa den Tid paa Tirsbæk en ung smuk Pige, ved Navn Maren Løss. Hun var en Skomagerdatter fra Horsens og havde, efter Becker, begyndt med at tjene paa Brykkesborg som Hønskepige, men var derfra kommen til Tirsbæk, hvor hendes Skjønhed gjorde megen Lykke hos den mandlige Befolkning, uheldigvis ogsaa hos gamle Niels Linde selv. Junker Christen følte sig i den Grad draget til hende, at han besluttede at ægte hende; men han mødte megen Modstand fra sine Slægtninges Side, der erhvervede en Tamperrets Dom, affagt i Aarhus den 16 December 1750¹⁴, som forbød ham dette Ægteskab.

13 Juli og paa denne blev Christen Linde højstbydende med 9666 Rdl. 4 Mk., der skulde likvideres i Mellemvarende med Morbroderen ved endelig Afregning. Det opgivne Htk. er vistnok hele Landtings Htk. og den $\frac{2}{11}$ af Stubbergaard: Kjøbesummen er derimod sikkert kun Præisen paa Holger Rosenkrantz's $\frac{2}{11}$ i begge Ejendomme, saa at Værdien af Landting og $\frac{2}{11}$ af Stubbergaard er udtrykt ved et Beløb af 14,500 Rdl. Denne lave Sum, hvis den ikke betegner Ejendommene med Behæftelser, maa meget overraske. Den er kun omtrent 25 Rdl. pr. Td. Htk. af alle Slags. Auktionskjøde fra Jacob Sonius paa Holger Rosenkrantz's og hans Frues Christiane Pipers samt Arvingers Begue udstedtes i Høstebro den 4 Aug. 1747 og tinglæstes den 27 Januar 1751. Vid Landst. Skj. P. Prot. Stubbergaard tilhørte, som anført, flere Lodsejere efter Hjortendele. $\frac{2}{11}$ vare i sin Tid tilfaldne Anders Rosenkrantz's Fader, Mogens N. „og Jacob Steigmann“ „paa deres Lodder ved Detingsforretning af 22 Mai 1678“. Det var disse $\frac{2}{11}$, der gik i Arv til Anders Rosenkrantz's Børn Holger og Karen, og det var altsaa $\frac{2}{11}$, som Christen Linde købte 1747 paa Auktion. Den ovenfor nævnte Christen Duffen er vistnok den samme, der 1768 i D. Atl. nævnes til Gudum Kloster.

14. Tamperetterne holdtes 4 Gange om Aaret paa de saakaldte Tamperdage, D. L. 1—3—8, og paadømte Ægteskabsjager, i hvilke „Stigternes Besæftingsmænd, hver i sit Stigt, (skulde) dømme med de lærde Mænd eller Sognepræster, som næst ved dem boende ere“. D. L. 1 2 17. De nærmere Omstændigheder ved denne Dom ville blive meddelede blandt Bilagene. Sorgen Svases Navn nævnes ikke i Dommen og vi drage, ikke af den Grund, at han er arvønt, men fordi han da kun var 21 Aar, i Tvivl, at han dengang var paa Tirsbæk. Det Forhold, hvori Maren Løss havde staaet — det vil sige, mistænkte for at have staaet i — til gamle Niels Linde, formentes at maatte sættes ligt et Ægteskab og altsaa at maatte være en Hindring for en lovlig Forbindelse med Sønnen og denne Forbindelse blev derfor ham forbudt.

Dommens Forbud er begrundet paa det Forhold, hvori Maren Voss var „mistænkt og berøgtet“ for at have staaet til hans afdøde Fader. Til trods for Dommen bragte Christen Linde alligevel sit Egtefæb med Maren Voss i Stand, som det synes i 1751; hvor Nielsen fandt Sted er os ubekjendt. Den er ikke indført i Engum Kirkebog. Den 29 Januar 1752¹⁵ oprettede de i Forening det sædvanlige Testamente, hvorefter den længstlevende skulde beholde det hele Bo udelt, saafremt der ikke var Livsarvinger. Dette Testamente er dateret Kjøbenhavn, hvor altjaa formentlig det yngste Par da har opholdt sig, men blev først konfirmeret den 5 Januar 1753. Vi have ikke Midler i Hænde til at kontrollere, hvorvidt det forholder sig, som af Becker fortalt, at Tørgen Svass, om han paa denne Tid har været paa Tirsbæk, efter sin Herres Wifstermaal i 1752 blev jendt til Kjærgaardsholm for ikke at virke forstyrrende ind paa den huslige Lykke, som Christen Linde ønskede at berede sig. Efter den Beskrivelse, som Becker giver af Tørgen Svass, kan han have været farlig nok som Rival, og Lindes Duffe om at have ham ude af Huset kan have været rimeligt nok. Han var kun 22 eller 23 Aar, i Besiddelse af personlig Skjønhed og overordentlige Legemskrefter, han var godmodig og sorgløs munter, medens Christen Linde var en Stakkel, hvis Fortrin alene bestod i hans Gods og hans Alder. Fortællingen om Tørgen Svass's Vortjendelse til Kjærgaardsholm falder dog sammen med den Kjendsgjerning, at Christen Linde i 1752 købte den nævnte Aaret i Forvejen folgte Ejendom tilbage, saa at her jo netop var en passende Plads for den Forvalter, som han ønskede at fjerne fra Tirsbæk; men Christen Linde fandt under alle Omstændigheder ikke den Lykke i sit Egtefæb og i sit Husliv paa Tirsbæk, som han havde ventet. Han plagedes af Gæster, som vatte hans Skinjyge, og han begav sig derfor i 1755 til Kjærgaardsholm for paa denne affides liggende Gaard at finde No og Fred for det Selskab, der altid gjæstede Tirsbæk og omfjærmede hans Røne. Men han havde glemt

15. Syd. Reg. f. 243.

at tage den unge smukke Forvalter med i Beregningen. Den Tilbøjelighed mellem Tjergen Hvas og Maren Løss, der allerede havde givet sig tilkjende paa Tirsbæk, brød her frem paa ny, og da den stakkels Egtemand en Dag i et Anfald af Skingsge forsøgte at kvæle sin Kone, ilede Tjergen Hvas paa hendes Skrig til Hjælp og kastede ham hen i en Krog af Værelset. Forfærdet satte Linde sig til Hest, flygtede til Tirsbæk og døde her efter et halvt Aars Hængneden den 19 April 1756. Dette er Beckers Fremstilling af Sagen. Naar Man nødvendig maa tage i Betragtning, at det er i en Roman, at han giver Fortællingen saaledes, maa Man paa den anden Side ikke see bort fra, at han har samlet sit Stof paa en Tid, da Traditionen endnu var levende. Om Christen Lindes Død hedder det i Engum Kirkebog: „Den 19 Aprilis, som var anden Paaskedag, om Formiddagen lidt før Prædiken, døde høyrædle og velbaarne Christen Linde, Herre til Tirsbæk etc., efter et halvt Aars, først Hibe og derefter heftig Sygdom, og blev nedsat i Engum Kirkes Chor eller Alter Gulv den 10 Maj.“¹⁶

Maren Løss var nu en velbyrdig, rig og forholdsvis ung Enke. Hun var døbt i Horsens den 14 April 1721¹⁷, altsaa rim-

16. Meddelt af Pastor Briz Den 7 Mai 1756, Syd. N. f. 363, meddeltes Bevilling til at afg. Christen Lindes sigtste maatte „med en forsvødet Plade zires“ og at Liget maatte henstaae nogle Dage over den i Fr. 7 Novbr. 1682 § 10 tilladte Tid (3 Uger for Adefige).

17. Lengnick's Uddrag af Horsens Kirkebog indeholder, est. Meddel. af E. Mania, følgende Oplysninger om Familien Løss: Eskomager Tjergen Løss † 29 Decbr. 1747, 82 Aar gl., Elje Jensdatter Løss † 11 Juni 1703, 70 Aar gl., Cathrine Jensdatter Løss † 18 Febr. 1711, 63½ Aar. gl. Disse to sidste ere maaskee Søstre til Tjergen Løss. Som Tjergen Løss's Børn anføres: Eljebe f. 1 Febr. 1765, dødsfødt Søn f. 16 Juli 1708, Cathrine Margrethe f. 8 Decbr. 1710, Birgitte Kirstine f. 1 Oktbr. 1712, Marie f. 9 Marts 1714, en Søn (formentlig død efter Fødselen) f. 14 Mai 1715, Christian døbt 7 Decbr. 1718, † 3 Aug. 1731, Maren døbt 14 April 1721, Mette Cathrine døbt 26 Jan. 1724, Bodil døbt 27 Decbr. 1726. Hertil kan føjes, at Becker meddeler (Orion 1. 328), at der 1613 i en Herredagsdom i Skien nævnes en dansk Adelsmand, ved Navn Christoffer Løss, og at der i Kirkebogen i Engum 1756 forekommer en Kjøbmand Peter Løss fra Bragørs og hans Søn, Peter Fogh Løss.

ligvis født en otte Dags Tid før. Hendes Fader var Stomager Lørgen Løss, født 1665 eller 1666 og død den 29 December 1747 i Hørsens, 82 Aar gammel. Hendes Moder hed Margrethe Christensdatter Weiner og boede paa Kjærgaardsholm¹⁸. Maren Løss havde en Broder, Christian eller Erik Christian, der døde i en Alder af 12 Aar, 1731, og 6 Søstre, af hvilke særlig fremhæves hendes ældre Søster Marie, der blev gift fra Tirsbæk den 12 December 1755 med en Seignør Lørgen Simonsen Sagil¹⁹, og hendes yngre Søster Mette Cathrine, der først var gift med en Forpagter Fløy paa Raargaard og Hornsgaard og derefter 1760 blev gift med Lørgen Hvas's yngste Broder, Peter Christian Hvas, om hvem i det Følgende.

Det var efter Christen Lindes Død strax givet, at der nu foretog et Ægteskab mellem Fru Maren Linde, født Løss, og Lørgen Hvas. Der var jo Intet længer i Vejen derfor. Et Aar Maaned efter at Christen Linde havde fundet Hvile under Engum Kirkes Altergulv, søgte Lørgen Hvas om at blive virkelig Rancelliraad, og denne Titel tilstodes ham ved Bestalling af 27 August 1756 mod Erløggelsen af den ret klækkelige Sum af 500 Rdl. D. Cour²⁰.

18. Hendes Navn forekommer ikke i Hørsens Kirkebog, men findes i Lørgen Hvas's og Maren Løss's reciproke Testamente af 10 Juni 1757. See nedenfor.

19. Engum Kbhg., medd. af Pst. Brix. Vielsen foretoges efter Vielsebrev hjemme i Huset paa Tirsbæk. Forlovere vare Rancelliraad Lichtenhelm (see Fam. Hvas I. 129) og Sr. Jacob Astrup fra Hørsens.

20. Jyd. aabne Bv. exp. Nr. 208. Ved Sagen findes Lørgen Hvas's egenhændige Ansøgning og et Brev fra ham til Gehejmraad Otto Thott, der ikke synes at være egenhændigt. Det kan være ret mærksomt at see, hvorledes han formulerede en saadan Ansøgning, og den meddeles derfor her:

Stormægtigste Allernaadigste Arve Konge og Herre!

„Formedelt jeg ved Guds forsinu er bleven Ejerne af noget, og at see lamme til min og minnes nytte i fremtiden desbedre arvent, har jeg Resolveret at tilkøbe mig noget Forde Guds. Men da jeg ey er i den Stand at kand besidde det med de tilhørende Herligheder; Saa bønfulder jeg herved i allerdybeste underdanighed, at Deres Majestat allernaadigst maatte behage at bestikke mig til virkelig Cancellie Raad. — Det vil aldrig blive at erfare, at jeg til den her omisøgte høy kongelig Naade skulle agtes U-værdig, Og da andre er bleven deelagtig i lige Naade, formedelt deslige omstændigheder, giver det mig Naab om

Det er klart, at Titelen var ansøgt saa tidlig, for at Sorgen Hvas standsmæssigt kunde ægte Lindes Enke, naar Tiden kom. I sin Ansøgning angav han, at han havde tilkjøbt sig Tordegods, som han ikke kunde bruge med tilhørende Herligheder, med mindre han blev tituleret. Den 26 April 1757 stod derefter, da netop Sørgeaaret godt og vel var omme, Brylluppet paa Kjærgaardsholm²¹ mellem den velbyrdige Kancelliraad Hvas og den velbyrdige Frue, Maren Løss, salig Christen Lindes. Hvas var da 28 Aar og Maren Løss 36 Aar. Ligesom Christen Linde havde gjort, oprettede Hvas kort efter Brylluppet, den 10 Juni 1757, paa Tirsbæk, et reciprokt Testamente med sin Hustru til Fordel for den Længstlevende, der skulde eje og beholde det hele Bo, hvis der ikke efterledes Livsarvinger. Maren Løss's gamle Moder, Margrethe Christensdatter Weiner, skulde, saafremt hun overlevede Datteren Maren, efter hendes Død nyde Renten af 2000 Rdl. og fremdeles, saalænge hun lystede det, blive boende paa Kjærgaardsholm. Testamentet er undertegnet til Bitterlighed af Kancelliraad Hans de Hoffmann til Skjærrildgaard og Hr. Lauritz Stenberg, Sognepræst til Hedensted, og det blev konfirmeret den 1 Juli s. A.²² Det

allernaadigst Bønshøring, da jeg og erbyder mig derfor at erlægge en Summa ad pios usus af 400 Rdlr. Den fordeel jeg derved faar, bliver uden nogens præjudice, allene, at jeg kunde benytte mig mit Eget, og saadant ey bliver andre til fordeel. Jeg forbliver til Døden

Deres kongelig Majestæts
 allerunderdanigste troe
 arve undersaat og ringe
 Tiener

Wiborg

d. 22 Julii Anno 1756.

Sorgen Hvas.

Paa Ansøgn. er tegnet: 500 Rdl. Cons. paa Fr. v. d. 6 Aug. 1756. 300 Rdl. til F. L. 200 til H.holm.

Brevet til Otto Thott, dat. Wiborg d. 19 Aug. 1756, udtaler Sorgen Hvas's store Beredvillighed til at indbetale de 500 Rdl., der skulle blive sendte med næste Post.

21. Haasium Kbhg.

22. Syd. Reg. f. 711. Det findes nærmere bestemt, hvorledes der skulde forholdes, hvis Margrethe Christensdatter Weiner onskede at forlade Kjærgaardsholm, hvor hun dengang boede, eller Gaarden blev solgt. Efter hendes Død skulde Kapitalen udelt tilfalde hendes antagne Datterdatter Kirstine Frank.

følgende Aar fødtes Jørgen Hvas's og Maren Löss's eneste Barn, en Datter, der fik Navnet Christine Linde Hvas. Hun blev døbt med stor Højtidelighed i Engum Kirke Løvedag den 30 September 1758. Fru Linde til Engelsholm, det vil sige, Gesse Lichtenberg, der var gift med afdøde Christen Lindes Fætter af samme Navn, bar Barnet. Faddere vare Etatsraad Gert Lichtenberg, Oberst Brodendorff til Grundet og Præsident i Fredericia, Hans de Hoffmann til Skjerildgaard, der nu var bleven Juslitsraad. Fru Gesse Lindes ugifte Søster, Abel Marie Lichtenberg, dengang 19 Aar, senere gift med Etatsraad Lars de Thygeson til Bygholm, holdt Huen²³. Selvfabet paa Tirsbæk, der fulgte ovenpaa Daaben, kan tænkes at have været langt større, og Glædens Væger er bleven tømt med Haab om al mulig Lykke i Fremtiden.

2. Jørgen Hvas fra 1757 til 1773.

- a. Hans Gods. b. Hans Robitation. c. Hans Godhed mod sine Stægtninge, d. Hans godsejerlige Virksomhed. e. Hans Speculationer med at laane store Kapitaler ud og hans Tilbagegang.

a. Ved sit Giftermaal blev Jørgen Hvas Ejer af Tirsbæk med Bryksesborg, Rjærgaardsholm, Landting med Nygaard og $\frac{3}{14}$ af Stubbergaard, samt en Del Strøgods. Lægger Man alt Hartkornet for disse Ejendomme sammen, vil Man finde, at det udgjorde omtrent 1600 Edr. eller snarere noget derover, naar Strøgodsset regnes med. Tirsbæk i Engum Sogn og Bryksesborg i Daugaard Sogn, Ost og Nordost for Vejle, i Hatting Herred, med herlige Skove og Naturomgivelser, begrænsedes mod Syd af Vejle Fjord og danne, idet Engum og Daugaard Sogne ligge op mod

23. Engum Afbg., medd. af Pst. Brix, indeholder herom: „1758 den 30 Septbr. blev Velb. Hr. Cancellie-Raad Hvas til Tirsbæk hans siden Datter Christine Linde til Daaben frembaaren af Velb. Fru Linde til Engelsholm. Faddere S. I. Her Etats Raad de Lichtenberg fra Horsens, Hr. Obriist Brodendorff fra Grundet, Hr. Juslits Raad de Hoffmann fra Skjerildgaard og Fruen de Lichtenberg fra Horsens. Moderen Velb. Fru Cancellie Raadinde Hvas lod sig efter den almindelige Maade introducere næstfølgende Dom. 24 p. Trinit.“

hinanden, et samlet Godskomplek. Tirsbæk var og er et Herresæde af første Rang, og der var alle de Herligheder til Gaarden, som kunne tænkes knyttede til en jydsk Herregaard. Bryttesborg havde vel Hovedgaardstøt, men kun Hovedbygning som til en Aulsgaard. Det samlede Hartkorn, der hørte under disse 2 Gaarde, udgjorde i 1757 vel omtrent 650 Tdr., eller noget derover. Der kan neppe være Tvivl om, at begge Ejendomme vare gjeldfrie. Landting med Nygaard i Ejfing Sogn og Kjærgaardsholm i Haaum Sogn i det sydligste Salling udgjorde ogsaa en sammenhængende Besiddelse, der strakte sig Nø om Venø Bugten. Her var andre Naturforhold; her var nøgne Marker, over hvilke Vestenvinden strøg hen. Men her var stort Gods og der var herskabelige Bygninger paa begge Gaarde, paa Landting en firfløjet toetages, men neppe bekvem Hovedbygning, opført af Mogens Rosenkrants, og paa Kjærgaardsholm en stor tresløjet, nylig af Niels Linde opført Bindingsværks Hovedbygning med to store symmetrisk anlagte Lædegaarde. Stubbergaard laae Sydøst for Landting ved en langagtig Sø af samme Navn i Sevel Sogn, og dens Gods stødte vel i det Hele op til Landtings Grændser. Af disse Ejendomme var Andelen i Stubbergaard vistnok ikke behæftet, hvorimod der sikkert hvilede større Gjæld paa de to andre store Ejendomme. Hartkornet, der hørte under disse og under den $\frac{3}{14}$ af Stubbergaard, udgjorde af alle Slags omtrent 936 Tdr., altsaa næsten saa meget, som der behøvedes til et Baroni.

Der var altsaa et bredt Grundlag for godsejerligt Liv og Virksomhed i Datidens Land, og Tørgen Hvas tog strax fat; men uheldigvis begyndte han med Salg. Kjærgaardsholm med Gods og Tiender, i Akt 347 Bd. 2 Stk. 3 Fk. 2° s. 116. Hartkorn, forudsat at Størrelsen var den samme i 1758, som i 1747 og 1751, overdrog han ved Skjøde af 6 April 1758 til Ritmester Johan Glud. Kjøbesummen var 46,000 Rdl., og Kjøberer udstedte samme Dag sin Obligation, men neppe til Tørgen Hvas; Obligationen har vist kun indfriet den ældre Pantegjæld, og Tørgen Hvas har faaet Resten udbetalt kontant. Landting med Ny-

gaard samt Gods og Tiender, der, under samme Forudsætning som ovenfor, udgjorde 460 Ldr. 4 Sk. 1 Ft. 1 Alb., folgte han ved Skjøde af 2 Mai næstefter til Niels Pedersen Lillelund paa Nyberg. Lillelund udstedte samme Dag sin Obligation, men vistnok, ligesom ovenfor, kun til Indløsning af den ældre Pantegjæld. Den $\frac{3}{14}$ i Stubbergaard med Mølle, Gods og Tiender, der udgjorde 127 Ld. „ Sk. 1 Ft. „ Alb., folgte han ved Skjøde af 3 Mai for Kjøbesum 4000 Rdl. og 40 Species Dukater til Morten Andersen Dvijsgaard, der forud ejede $\frac{1}{14}$ af Ejendommen²⁴.

Det var en mægtig Omfætning i een Termin, henved 1000 Ldr. Htt. forsvundne af det Gods, han havde tilgiftet sig! Det er klart, at det, 1 Aar efter hans Viftermaal, ikke var paa Grund af en af ham selv fremkaldt Nødvendighed, at Salget fandt Sted. Var der nogen Nødvendighed, som vi tvivle om, var den ham overleveret fra hans Formand i uopgjorte Mellemværender eller deslige. Christen Linde havde jo iøvrigt selv afhændet de to Ejendomme i et Aars Tid, men fortrød det. Det var snarere en bestemt Plan, som Sorgen Hvas bragte til Udførelse. Han vilde som det senere skal sees, handle med de kontante Penge, han fik mellem Hænder. Han vilde købe belejligt Gods andre Steder og sætte Penge ud til 5 pCt. Rente. Han anede ikke, at Løse Penge dog ere vanskelige at holde fast paa, end en Ejendom; han saae ikke, hvorledes alle Slags forgjældede Folk vilde samle sig om ham, smigre hans Forfængelighed og lokke ham ind paa Kautitioner og daarlige Panter, og dette blev dog netop Tilfældet. Han tænkte ikke paa, at naar han fik kontante Penge mellem Hænder, kunde han let forledes til at glemme, at det ikke var Overskud, han forbrugte, men Kapital. Der kan ikke være Tvivl om, at denne Løs-

24. Uheldigvis savnes det Bind af Viborg Landstings Skjøde og Panteprotokoller, hvori Skjødet og Obligationen vedkommende Njærsgaardsholm og Obligationen for Landting findes; derimod findes Skjøderne paa Landting og den $\frac{3}{14}$ af Stubbergaard; men Skjødet paa Landting indeholder ikke Kjøbesummen. For Njærsgaardsholms Vedf. findes den i D. Att.

gjøren af Kapital var det første Skridt og den egentlige Grund til hans senere Ruin. Men i 1758, i hans Lykkes Morgenrøde, forekom Planen ham vel overvejet.

Efter et Par Aars Forløb købte han Skjerildgaard i Nebsager Sogn af Justitsraad, Præsident i Fredericia, Hans Dreier de Hoffmann. Kjøbekontrakten var af 11 Oktober 1760, Skjødet udfædtes den 1 Mai 1761, Hartkornet udgjorde i Alt 336 Td. 1 Sk. 3 Fk., hvori to Kirketiender, Nebsager og Bjerre. Kjøbesummen sees ikke, men han udfædte Obligation for 24,000 Rdl. til Sælgeren²⁵. Uden Tvivl har Prisen været høj. Kjøbet kan formodes at være fremgaaet af Tørgen Hvas's Lyst til at arrondere sit Godskomplek Nord for Vejle Fjord, derimod neppe af nogen særlig Lyst hos Hoffmann til at sælge. Gaardens Hovedbygning var i ethvert Fald meget tarvelig. Ved dette Kjøb bragtes Tørgen Hvas's Hartkorn op til mindst 936 Tdr. og hans Besiddelse laae nu nogenlunde samlet i en stor Halvbue Nord for Vejle Fjord. Han forøgede den yderligere ved i Tidsrummet fra 1757 til 1762 at indkjøbe omtrent 36 Tdr. Hartkorn Bøndergods og Kongetienderne af Engum, Nebsager og Hedensted med 96 Td. 2 Sk. 5 Fk., saa at hans Ejendomme Nord for Vejle Fjord i 1762 med et rundt Tal udgjorde 1068 Tdr. 5 Fk. I dette Tal var indbefattet fire Kongetiender og syv Kirketiender med tilsammen 284 Td. matrikuleret Tiendehartkorn²⁶. Desuden ejede han, vistnok fra Lindes Tid, det

25. Skjerildgaard havde 27 Tdr. „ 1 Sk. 1 Fk. 2 Alb. Ager og Engs og 4 Sk. 1 Fk. 2 Alb. Skovstyls Hovedgaardstact, 231 Td. 6 Sk. 3 Fk. 2 Alb. Bøndergods, 4 Kirketiender med 76 Td. 6 Sk. matrikuleret Tiendehartkorn og jus patronatus et vocandi til Nebsager og Bjerre, derimod ikke til Urløv og Dalby, som Kongen havde reserveret. Gaarden folgtes jaaledes som hans de Hoffmann selv havde Skjøbt paa den af 4 April 1744 af sin hære Fader, Søren de Hoffmann, og af 20 Juli 1746 af sin hære Svoger, sal. Morten Cortzen. Der udfædtes Pantobligation, som forrentedes med 4½ pCt. Paa Gaarden hvilede nogle Legater, der godtgjordes med 683 Rdl. i Kjøbesummen; desuden tog Sælgeren forskjellige Reservationer med Hensyn til Begravelsen i Kirken m. v. Til Vitt. underskrev Etd. Bert de Richterberg og Faderen Søren de Hoffmann.

26. De fire Kongetiender vare: Engum 33 Td. 6 Sk., Daugaard 25 Td. 2 Sk., Nebsager 32 Td., Hedensted 30 Td. 4 Sk. 5 Fk., tilsammen 121 Td.

paa flere Steder omtalte Gods i Bis og $\frac{1}{3}$ af Bis Kirke²⁷. Han kjøbte endvidere to store Enge til Tirsbæk: Fjndkjær paa Vejle Mark og Engelskholms Engen, hver især til 100 Læs Sjø, men det sees ikke naar²⁸. Paa den anden Side afhændede han Fur Kirke og nogle fjernere liggende Bøndergaarde, maaffee tilfammen paa 30 Ldr. Skk. Dette første Affnit af Tørgen Hvas ses Godsejer- og Landmandsliv, fra 1757 til omtrent 1762, betegner om just ikke Fremgang, saa dog Orden, Plan, Virksomhed, Foruiddags Gjærning, Tillid til Fremtiden.

b. Samtidigt med at Tørgen Hvas kjøbte Skjerildgaard fandt han, uheldigvis for sig selv, at hans Titel som Kancelliraad ikke var høj nok og at hans betydelige Hartkorn nok berettigede ham til noget Mere. Han indgav den 21 April 1761 en Ansøgning om at forundes Nobilitationspatent og virkelig Justitsraads Karakter²⁹.

4 Skp. Hk. Kongetiender. De nye Kirketiender vare: Engum 33 Ld. 6 Sk., Hornstrup 21 Ld. 4 Sk., Hedensted 30 Ld. 4 Sk., Nebesager 32 Ld., Bjerre 22 Ld., Urføv 14 Ld. 6 Sk., Dalby 8 Ld. Hk., i Alt 162 Ld. 4 Skp. Hk. Kirketiender.

27. Dette Bis, som det altid skrives i Bis Landst. Skj. P. Prot., skrives nu sædvanlig Bisk, og ligger omtrent 2 Mil Syd for Vejle ved Vejen til Kolding. Navnet er det samme, som findes i Bive Nord for Mariager Fjord og Udtalen neppe forskjellig.

28. See Uddragene af Bis. Landst. Skj. P. Prot. under Tørgen Hvas som Debitor, Obl. Nr. 5. Noget vigtige Efterretninger om disse Enge findes i Beterss Ordon 1. 330.

29. Denne Sags Akter findes ved exp. Nr. 6 til Jyd. R. for 1763 den 14 Januar. Sagen indeholder:

1. Ansøgningen, der fort og godt lyder saaledes:

Stormægtigste Konge,
Allernaadigste ærbe Hæere!

Da Deris Kongl. Maytt. pleier at vise naade imod sine troe Underjaatter, og ieg, som eier noget Jordegods, ønskede gierne nogenledes at kunde være lige agtet med mine Naboe, altsaa er herved min allerunderdanigste Bøn, at Deris Kongl. Majt.

allernaadigt vil forunde mig nobilitations Patent og Virkelig Justits Raads Character da ieg derimod tilbyder mig at betale 2000 Rdl. til Pias causas samt den all. Bestalling og nobilitations Patent;

Man kan i vore Dage undre sig, just ikke over at saadanne Duffer fremsattes, men over den ugenerte Maade, hvorpaa det skete, og det Tilbud, der gjordes om at betale derfor. Det var dog dengang fuldstændigt i sin Orden. Det vrimlede under Frederik den 5te af nybagte Adelige, der i Regelen ikke havde anden Udkomst til denne Udmærkelse, end at de havde samlet tilstrækkeligt Forbegods. Hvis Jørgen Hvas's honette Ambition, til hans egen Fordærv, drev ham frem i denne Retning, gjorde han kun, hvad alle hans Samtidige og Naboeer i lignende Stilling gjorde. Men det var ikke billigt at blive adelig. Jørgen Hvas tilbød forsigtigt at betale 2000 Rdl. „ad pias causas“ foruden Bestallingsgebyr og stemplet Papir til Patentet. Det kostede ham imidlertid det Dobbelte, ikke at tale om de øvrige i Forbindelse med Sagen staaende Udgifter. Den fgl.

Jeg forventer herpaa i dybeste Underdanighed allernaadigst resolution og med største Submission lever

Deris Kongl. Majtt.

allerunderdanigste

troe pligtflydtigste Diener

Jørgen Hvas's.

Tyrøbet ved Weille

d. 21 April 1761.

2 En Kvittering, dateret Christiansborg 11 Januar 1763, undertegnet H. C. von Esmark, for Modtagelsen af 4000 Rdl. Kourant, som Keld Jørgen Hvas til Tyrøbet, Skjervildgaard og Bryllesborg har indbetalt, og som føres Kongens Chatotkæse til Indtægt.

3. En Skr. fra T. Ortvad til Ghed Otto Thott, dat. 18 Mai 1763, hvori han, der har været sin „Ven“ Jørgen Hvas's Kommissionær i denne Sag, næst at bemærke, at Mobilisationspatentet efter Meddelelse fra Justitsraad Anders kan blive færdigt til næstkommende Fredag otte Dage (27 Mai), og næst endvidere at takke for, at det „nye“ Vaaben er bleven approberet, meget beger om, at Justitsraadsbestallingen maa blive gjort færdig i Kancelliet, at denne Bestalling maa komme til at indeholde det „nye“ Stammenavn, som findes indført i Patentet, og at Patentet og Bestallingen paa een Gang maae blive undertegnede af Hs. Majestæt. Derved vil hans Ven, „der har ventet længe“, blive fornøjet. — Det kan i den Henseende bemærkes, at Registraturen af Sagens Indlæg lyder saaledes: „Jørgen Hvas de Lindenpalin, virkelig Jfvd. Bestall.“, men at Koncepten til denne Bestalling er dateret den 14de Januar 1763. Patentet er udfærdiget efter den 27 Mai 1763, men naar det er dateret jees ikke. Adels Lex. har Datoen den 5 Juni 1761, saa at det er rimeligt, at det er udstedt den 5 Juni, selvfølgelig ikke 1761, men 1763.

Resolution, der er tegnet paa Ansøgningen, er ikke dateret, men lyder ganske kort saaledes: „*accorderis, naar hand vill give 4000 Rdr.*“ Der hengik nu en længere Tid, i hvilken der førtes Forhandlinger, vel neppe om Størrelsen af Beløbet, men om Vaabnet. Under disse Forhandlinger blev der Tale om et „nytt“ Vaaben, altsaa et andet, end det oprindelig paatænkte, og et „nytt“ Stammenavn, om hvilket den oprindelige Ansøgning Intet indeholder. Først efter at disse Spørgsmaal vare ordnede til Tilfredshed, indbetaltes den 11 Januar 1763 de 4000 Rdl., ikke »ad pias causas«, men i Kongens Chatolka sse. Hans Majestæt generede sig altsaa heller ikke paa sin Side; han drev en lille indbringende Forretning med Adel og Titler. Strax efter blev Justitsraads Bestallingen expederet. Koncepten er dateret den 14 Januar 1763; men med Patentet tog det endnu nogen Tid. Dagen for dets Udfærdigelse sees ikke, men der er Grund til at troe, at det blev underskrevet den 5 Juni 1763. Ved Patentet erholdt Jørgen Hvas Tilnavnet de Lindenpalm og følgende Vaaben: „Skjoldet sølv, deri to blaa Sparrer; paa Hjelmen, som var kronet, et opret staaende Lindetræ, hvorover to krydsvis lagte Palmegrene. Skjoldholdere to brune Løse med sølv Halsbaand og nedhængende Stuepenge“. Det vil sees, at dette Vaaben er ret findrigt udtænkt. De to Sparrer er de gamle Hvasjers Vaaben, som Jørgen Hvas optog for sig. Løserne med Damepynten om Halsen repræsenterede Maren Løss, og Lindetræet med Palmegrenene Christen Linde. Formuen skyldtes jo ham; hans Livstræ grønnedes ikke mere paa denne Jord, men hjit oppe, hvor han stod med Sejrens og Fredens Palmer i Hænde efter al den Kvide, han havde lidt heneden. Ironien er dog maafee slet ikke berettiget; thi Veders Romaner afgive ingen Grundvold for en virkelig Dom over Forholdet mellem Linde og hans Kone.

e. Jørgen Hvas var en god Broder og Slægtning. Den 9 Januar 1758 gav han sin Broder Jens, der i 1752 var bleven Præst i Durup og Tøndering, Exspektancebrev paa Brøndum og Hvidberg Kald, hvis Kirker hørte under Kjærgaardsholm, og der er ikke Tvivl om, at det skyldes ham, at Broderen Bogn, der var

theologisk Kandidat, i 1758 kunde kjøbe sig en Plads som Auditor og Regimentskvartermester ved det jønderjydske Nationalregiment i Vejle, og at han 1760 blev udnævnt til Krigsraad. Tørgen Hvas gif i Kaution for hans Oppebørjeler, og Man seer, at Bogn Hvas ved alle Lejligheder var tilstede paa Tirsbæk og underskrev som Bitterlighedsvidne. Saasnart Tørgen Hvas havde kjøbt Stjerildgaard, gjorde han sin yngste Broder Peter Christian til Forpagter paa Gaarden, rimeligvis ikke til sin egen Fordel. Han gif 1769 i Kaution for sin Søster Anne Mariæ ældste Søn, Just Frederik Wodschou, for 25,000 Rdl. i Anledning af, at han havde kjøbt Sønderfoggaard, 1772 i Kaution for 2000 Rdl., som hans Søster Marie Anne, Højesteretsadvokat Bruuns Enke, skylde Aarhus Stifts Enkekasje, og 1774 i Kaution for 2000 Rdl., som „hans kjære Fætter“ Christian Carl Hvas til Hvilsbjerggaard skylde Kjøbmand Lorenz Lorch i Vejle. Vi henvise herom til hvad der findes under hver Enkelt af de Naagjældende samt i Bilagene.

d. Tørgen Hvas var ikke blot en god Broder og Slægting, men han var sikkert en god Godsejer i den Forstand, at Bønderne, forjaavidt det afgang af ham, havde det godt paa hans Gods. Han var rundhaandet og godgjørende mod Kirker og Stiftelser, anvendte mange Penge paa Bygninger og Forskjønnelser af sine Gaarde, og havde ved Siden deraf et forstandigt Blik paa Landbruget og Skovenes Bevaring. Vi skulle anføre følgende Enkeltheder. Det fremheves i D. Atl., at han lod Askendrup By, der hørte under Tirsbæk, dele saaledes, at hver Beboer fik lige meget Hartkorn, hvorved de kom i god Stand³⁰. Sin Interesse for Skovbruget viste han i en Afhandling om „de visseste Midler til Skovenes Konserveration og Fremvæxt“, indført i „Økonomisk Magazin“ for 1761³¹. Vi troe, at hans Bemærkninger om Grunden

30. D. Atl. IV 140 K

31. Økonom. Mag. Tom V 363—76, Kbhvn 1761. Tørgen Hvas „Om de visseste Midler til Skovenes Konserveration og Fremvæxt“ undertegnet Tirsbæch den 12 Septbr. 1760.

til Skovenes stadige Tilbagegang i hin Tid ere nøjagtigt rigtige, og hans Forslag til deres Bevaring og Fremgang de rette. Vi skulle ikke dvæle ved, at der til Fremhjælpning af Statsskovene foreslaaes et System, som er mere vel ment, end stemmende med Nutidens Opfattelse. — Han moderniserede det Lndre af Tirsbæks Hovedbygning, opførte to nye Fløjs-huse til Domestikker og fuldførte de af Niels Vinde paabegyndte betydelige Anlæg i Haven³². —

Det sees, at hans Ytringer ere fremkomne i Anledning af de høje Herrer Amtmænds ergangne Cirkularskrivelser og derved kommunikerte Forslag til Skovenes Opelskning og Forplantning. I. Grunden til de endnu i Behold værende Skoves daglige Afgaelse og Forringelse angiver han at være 1. Fællesstabet i Skovene som Hovedskilden, hvoraf som et ustoppeligt Væld udspringer 1000 Nordentligheder til Skovenes Stade, a. med at indfætte i Urtide og opholde over Tiden i Skovene Kreaturer, b. med Gjerdsel Vng c. med at hugge Klau Vaand. 2. Mangel paa at efterleve Lovens dyrebare Paabud pag. 470; thi dersom Pile bleve plantede her og der ved Byer, Gjerder paa Gaden og andetsteds, saa kunde deraf tages al fornøden Gjerdsel. Til de i Behold værende Skoves Fremvæxt foreslaaer han a. Gjennemhugning af de unge Skove. b. De ældre Skove, som bære Frugt, bør indhegnes stykkevis, som Græsningen og andre Lustendigheder kan taale. c. De beleslige og bekvemme Pladser indhegnes og besaaes med Algeru og Bog. II. Derefter udtaler han sig om de gjorte Forslag, hans Majestæts egne Skove hær betræffende, og kritiserer disse Forslags otte Poster, idet han tilføjer en Nde, nemlig at Skovene burde inddeles til hver Bondes egen Nytte og Ansvar. Da vilde Bonden selv vaage over sin Skov mod Tyve, og hvis han misbrugte Skoven, skulde han sættes fra Gaarden, og den unge Kari, som var hans Angiver, skulde have Gaarden i Fæste for Jutet. „Jeg forstikker, Hans Maj. sig ved saadan Anstalt 1000 Skovestkere, som til Dato haver været og stedse herefter vilde blive Skovhadere. Hans Maj. sig 1000 udfjære Skovfogeder, der ingen Køn vilde have uden Gyfektance paa at maatte succedere en Skovhader, der havde forbrudt sin Gaard“.

Dele Afhandlingen viser en varm Interesse for Sagen.

32. Det hedder i D. Atl. IV 159 om Tirsbæk: „Borggaarden er med Graver om, tre Fløyer, to Stager høje, grundmurvet, med hvælvede Kjeldere, bygget 1577 af Iver Kunge, hvis Navn og Vaaben med begge hans Fæters Maren Bjørns og Karen Brykkes staaer paa en Sten over en Dør. Samme er af Niels Vinde i Stand sat, men Bærelserne nu moderne indrettede af Justitsraad Vinde upalm, hvoriblant en skøn Sal, som giver Udsigt til Enge, Fiskedamme, Skove og Havet. Haven er prægtig med anseelige Terrasser, hvis Nøide af en Bakke er høiere end Gaarden, rundt om ligger Skoven, samt en Allé deraf til Havet. Bemeldte Vinde har i mange Aar ladet arbejde der-

Paa Skjerildgaard opbyggede han anseeligt Borggaarden af Grundmur³³, og paa Bryksesborg havde han 1774 paabegyndt en ny Hovedbygning, som han rimeligvis fuldførte efter at han var reduceret til alene at have Nyttten og Brugten af denne Ejendom³⁴. Denne kostbare Lyst til at forskjønne og forbedre indskrænkede han sikkert ikke til Hovedgaardene. Man skimter, at Gaardene paa Godsjet ogsaa ombyggedes, at Lorderne omfordeltes, og at han i det Hele med kraftig Haand greb ind i Godsjets Økonomi, mere til Fordel for dette, end for sig selv³⁵. Han og Hustru stiftede 1757, det Aar, da de bleve gifte, et grundmuret Hospital for fem Fattige beliggende ved Skolen i Haasum By under Kjærgaardsholm³⁶. Han tog sig med Varme af sine Kirker, af hvilke han bortseet fra de Kirker, der hørte under Landting og Kjærgaardsholm, hvilke han kun ejede et Aars Tid, og bortseet fra Fur Kirke og Trediedelen af Vinse Kirke, havde i Alt 7, nemlig under Lirsbæk: Engum, Hornstrup, Hedensted, under Skjerildgaard: Nebstager, Bjerre og Urløv, og under Bryksesborg: Dalby. Han handlede i den Henseende ligesom det sees, at hans Formand Christen Linde havde gjort³⁷, og som adskillige Godssejere paa hin Tid gjorde, fremfor Alle Statsraad Bert Lichtenberg, der bl. A. ejede Nabolirkerne Løsning og Korning. I Tidrummet 1757—63³⁸ lod han Engum Kirke fornyes med nye Stole, Altertaale, Prædikestol, Herstabspulpitur,

paa, men Lindenspaln fuldførte det. Padegaardens er af Mur og Bindingsværk, med en stion Stald, bygt for en 30 Aar siden af Niels Linde, og tvende nye Fløihuse indrettet til Domestiker, bygte af Lindenspaln. Saa det er et meget angenemt og fornøjeligt Sted". Jfr. Orion 1. 156 om Lindenspalns øvrige Forandringer af Hovedbygninger.

33. D. Atl. IV 158.

34. See senere Øverenskomsten mellem Halling og Svab om Forpagtingen af Bryksesborg.

35. See de af Førgen Svab i Øverenskomsten med Halling tagne Forbehold. Mærk ogsaa de Deputater af Brændsel, som han havde bortskjenket.

36. D. Atl. IV 735 d.

37. Det omtales, at Christen Linde istandsatte Hvidberg Kirke, der 1750 blev fornyet med Altertaale og Prædikestol, D. Atl. IV 730, Brøndum Kirke ifds 731, Haasum Kirke ifds 735.

38. D. Atl. IV 140 i siges, at Istandiættelen fandt Sted for 3 Aar siden.

Orgeleværk — som dengang var meget sjældent i Landsbykirker — m. v., altsammen „med zirligt Billedhuggerværk malet og forgylt“. Naar denne Restauration har givet Anledning til nogle smukke Vers og latinske Linier, der findes i Kirken³⁹, maa det erindres, at saadanne Inscriptioner vare fuldstændigt i Tidens Smag og ikke skjules Tjergens Hvas selv, men en eller anden Klient, maastee Præsten, der paa denne Maade har villet bevise sin Taknemlighed og Submission. Der findes Mage til dem mange andre Steder, netop om Nænd, som baade Samtiden og Eftertiden have sat højt.

e. Vi savne til en Bedømmelse af den Bevægelse ned ad, der saa at sige lige fra Begyndelsen foregik i Tjergens Hvas's Formuesforhold, en Oplysning om, hvorvidt han ved sit Ægteskab erhvervede Formue udenfor de faste Ejendomme og hvilket Belsøb, han fik til Raadighed ved Salget af Kjørgaardsholm, Landting og Andelen i Stubbergaard. Vi maae, i Mangel af et saadant

Dette Bind af Atlasjet udfom 1768, men det fremgaer af nedenfor staaende Vers, at Engum Kirkes Forsyning med Orgelet og Alter fandt Sted, da han endnu hed Kancelliraad Hvas, altsaa før 1763. At han i den latinske Indskrift kaldes pernobilis heros beviser ikke, at denne Indskrift er anbragt efter at han var bleven adlet. Han var ved sin Titul som Kancelliraad lige med Adel privilegeret, og kaldes desuden Hvasius, saa at han altsaa endnu ikke havde faaet Navnet Lindenpaln.

39. Versene findes bl. A. i Orion 1. 134 og ere gjentagne i Tray VI 230. De ere anbragte paa Orgelet og lyde saaledes:

„ . . . Nblandt smukke Landsbykirker, som har Navn af Ziirlighed,
 „Engum Kirke vist udvirker sig en værdig Rang og Sted:
 „Thi Enhver, den vil anstue, skal med Billighed tilstaae,
 „Cancelliraad Hvas og Fyne har den noksom pyntet paa.
 „Her omkring i vore Tider er det vart og ueppe seet
 „Sligt et Par, der saajom stider Begge to at gjøre Gæt
 „I at fordre og at være Hospital og Kirker huld,
 „Hvilke staae til evig Ære, naar de hvile under Muld“.

Paa Alteret findes følgende latinske Indskrift: „Arcem non voluit Salomon sibi condere quondam, si non et Domino conderet ipse Domum. Hvasius exemplum hoc sequitur, pernobilis Heros, Templum dum præfert ædibus ipse suis. Sic tua cura dedit Decus efflorescere Templi Funditus ornati sumtibus Egregiis. Floreat æternum Hvasiorum Nomen et Hæres! Protegat hoc Templum Stirps sine fine tua!“

Udgangspunkt, nøjes med at paapege, at han fra 1757 til 1762 kjøbte mindst 36 Tdr. Stf. Bøndergods, hvorimod han igjen 1761 og 1763 folgte 5 Bøndergaarde med vel omtrent 30 Tdr. Hartkorn, saa at det nogenlunde kunde gaae lige op. Han kjøbte 1758, 1761 og 1762 de tre store Kongetiender af Engum, Nebsager og Hedensted paa 96 Tdr. 2 St. Hartkorn, medens han kun frasolgte Fur Kirke, saa at en Del af den ved Salget af de tre nævnte store Gjendomme indvundne Kapital maa antages at være anbragt i disse Tiender. Vi see ogsaa, at han paa to Aar, fra 1 Mai 1759 til 1 Mai 1761 laante Peder Stjernholm til Orndrup paa Mors 10,000 Rdl. (9,990 Rdl.) og der er ingen Tvivl om, at denne Kapital, i det Hele eller for en Del, derefter blev anvendt til Afbetaling paa Kjøbsummen for Skjerrildgaard, paa hvilken Gaard Skjødet netop blev udstedt den 1 Mai 1761. Medens hidtil Alt var gaaet uden Vanskelighed, viste det sig pludselig 1764, at Tørgen Hvas trængte til Penge, idet han paa 1 Aar fra 5 Mai 1764 til 5 Mai 1765 laante 14,000 Rdl. af Riborg Stifts offentlige Midler. Det er ikke godt at forstaae Betydningen af dette store men korte Laan, naar det ikke maa forklares som en Tjeneste han har ydet en Ven, eller paa lignende Maade; thi netop i samme Termin, efter at dette Laan var tilbagebetalt, kunde han laane 10,500 Rdl. ud mod 5 pCt. til Etatsraad, senere Kammerherre Peder de Møldrup til Stamhujet Vestervig, en saare usolid Debitor, der kun kunde give Pant i sit Ind- og Udbo og lidt Fordegods. Man maa da nærmest antage, at disse 14,000 Rdl. kun have kunnet faaes som et faulek Beløb, og at de have været anvendte til foreløbig at hjælpe Møldrup med, indtil Tørgen Hvas's egen Kapital blev ledig. Hvis der ikke ligger noget Andet bagved, som ikke kan sees af Skjøde og Panteprotokollerne, maa Tørgen Hvas altsaa endnu den 1 Mai 1765 have havt den nævnte Sum af 10,500 Rdl. til Disposition, og den maa da hidrøre fra Salget af de tre store nordlige Gjendomme. Men idet han anbragte denne Kapital paa et saa usolidt Pant, kom den til at staae fast, og da Skjøde og Panteprotokollen ingen Tilførsel, skreven ved selve Obligationen,

indeholder om, at den er bleven indfriet, er der en vis Sandsynlighed for, at Pengene ikke ere blevne tilbagebetalte, og at Obligationen efterhaanden er bleven værdiløs, hvilket dog ikke forhindrede Tørgen Hvas i yderligere at indlade sig med Peder Moldrup, der vedblev at være hans Ven, rimeligvis, og hans Plageaand. Stamhuset Westervig gif senere fallit⁴⁰. Det er ikke uden en vis Rimelighed, at den Omstændighed, at denne Kapital var fast bunden for ham, bragte ham paa den Side, maaskee i den Nødvendighed, at optage et stort Laan paa Tirsbæk paa 24,000 Rdl. som han i Viborg Omflagstermin 1766 fik af Pastor Niels Secher i Udbyneder. Af dette Beløb, som forrentedes med 4 pCt., udlaante han i Tray i samme Termin til 5 pCt. 15,600 Rdl. til Hofjægermester Bachmann til lille Vellinge, en Ejendom i Smidstrup Sogn, en halvanden Mil Syd for Vejle, ved Vejen til Fredericia, dannet ved Sammentjøb af Gods fra det Koldingiske Rytterdistrikt. Ved Siden af at hjælpe „en Ven“, der sikkert har været i Forlegenhed med at skaffe Penge i sit Pant, til hvilket der ikke hørte nogen Hovedgaard⁴¹, har det tillige været en Spekulation af Tørgen Hvas at laane selv til 4 pCt., at laane ud til 5 pCt. og at skaffe sig en løs Kapital paa 8,500 Rdl., jvarende til eller trædende i Stedet for den Kapital paa 10,500 Rdl., som han havde sat fast i Statsraad Moldrups Løssøre. Der var jo paa den Maade Balance i det hele Arrangement, idet Moldrups og Bachmanns Obligationer dækkede hans egen Skyld i Tirsbæk. Der var kun den lille Omstændighed derved, at nu var han selv Debitor, og de 24,000 Rdl., der let kunde faaes ud af det prægtige Tirsbæk, kunde opsiges ham, medens han kun havde to Debitorer at holde sig til, af hvilke idetmindste Moldrup var usolid og hans Pant temmelig uangribeligt.

40. Stamhuset folgtes efter Bevilling af 9 Nov. 1798 og jubsitueredes med en Fidejommiskapital paa 31,806 Rdl. Tray, jfr. Statshaaubogen.

41. D. Atl. kalder den Gaard, som Bachmann opbyggede, en Lyfjgaard. Vellinggaard, som Ejendommen kaldes, har, efter Tray, nu 17 $\frac{1}{2}$ Td. Htk. og 171 Tdr. Land. Efter D. Atl. hørte under Vellinggaard store og lille Vellinge samt Smidstrup Byer.

Saaledes stode Sagerne i 1766. Men i de nærmeste to Aar derefter indtraadte der en Forandring i Jørgen Hvas's hele Stilling, som viste, at den var bleven meget usikker. Vi kunne vistnok gaae ud fra, at hans Indtægter i længere Tid havde været ude af Stand til at dække hans Udgifter. Hans kostbare Adelspatent havde begyndt med at opsluge 4000 Rdl., med Doucører og andre Udgifter maaskee 5 eller 6000 Rdl., svarende mindst til 100 Ldr. Stk. Bøndergods. Hans Byggeforetagender havde antaget et stort Omfang baade paa Tirsbæk, paa Skjerrildgaard, hvis Hovedbygning han opførte, og rimeligvis tillige paa Godset og ved Kirkerne. Alle hans Forhold havde udvidet sig. Han var kommen til at føre et stort og standsmæssigt Hus, hvori han ikke kunde gjøre Indskrænkning. Rundhaandet, som han altid havde været, er det udenfor al Tvivl, at han nu altid vilde træde op som grand seigneur. Naar han kom til Viborg Snapsting vilde han være Matador. Hans Pengeomsætning, der, som vi nedenfor skulle gjøre opmærksom paa, sikkert ikke indskrænkede sig til Gudsanliggender, kan fornuddes at have antaget en saadan Udstrækning og en saadan Uregelmæssighed, at der krævedes kunstige Midler for at holde hans Betalinger i Gang. Dertil kom, at han vistnok havde kjøbt Skjerrildgaard for dyrt. Det var ikke en gunstig Lejlighed, der paa rimelige Vilkaar havde bragt den paa hans Haand; han havde, lige siden han folgte de tre store Ejendomme oppe ved Limfjorden, havt Djnene fæstede paa dette Gods for at arrondere sig i Vejle Egnen, og det synes at ligge ligesom paa Overfladen, at det kun var efter Overtalelse og med Opoffrelse, at han blev Ejer af Ejendommen, som han dog ikke udbetalte ret meget paa, og hvori han maatte forrente 24,000 Rdl. med $4\frac{1}{2}$ pCt., uden at han fra sin Side maatte opsjige dette Beløb. Han blev saaledes ikke i egentlig Forstand Ejer af Gaarden.

At det maatte komme til et Vendepunkt var klart, og dette indtraadte, idet han ved Kjøbekontrakt af 30 Decbr. 1767 afhændede Skjerrildgaard og Gods med i alt 340 Ldr. 2 Stk. Stk. til Kap-

tejn i Dragonerne Hans Helmutz v. Lüttichau⁴². Kjøbesummen fees ikke. Skjødet til Lüttichau udstedtes paa Livsbæk den 27 April 1768, og da Lüttichau overtog den i Gaarden staaende Pantegjeld paa 24,000 Rdl., fik Tørgen Hvas følgende den øvrige Del af Kjøbesummen udbetalt kontant. Det Mærkelige skele nu, at Hvas samme Dag, som han fik disse Penge paa Gaanden, optog et nyt stort Laan af Assessor Apotheker Gotfred Schmidt i Horsens paa 22,000 Rdl. med Pant i Bryksborg. Da han saa Dage efter, den 6 Mai, fik udbetalt 3000 Rdl., som han paa 1 Aar havde laant Peder Møldrup, stod han altsaa i Snapstinget 1768, som det syntes, 1) med Overskudet af Skjerrildgaards Kjøbesum, 2) med de 22,000 Rdl. og 3) med de 3000 Rdl., i Alt maaskee med 30—35,000 Rdl. og derover kontant paa sin Gaand. Naar Man ogsaa gaaer ud fra, at en Del af Beløbet skulde dække ældre Mellemværende, maa Man vel spørge, hvad gjorde Tørgen Hvas da med Resten af Pengene? Viborg Landstings Skjøde og Panteprotokoller give, saavidt vi have kunnet see, ikke Besked herom, og vi maae erklære, at vi her staae foran en Gaade, som vi ikke kunne løse med et bestemt Svar. Vi kunne kun formode, at Tørgen Hvas havde samlet denne store kontante Sum sammen, fordi han havde andre Planer og Spekulationer i Gang, hvorom der nu ikke foreligger Vidnesbyrd. Han vilde ved Hjælp af Pengemagt forsøge at tvinge Lykken til sig. Becker siger, at han spillede og levede i Sus og Dus og paa denne Maade jatte sin Formue overstyr. Det kan være; men der er intet Bevis derfor. Derimod er der Bevis for, at han til den angivne Tid i Terminen 1768 havde det ovenfor nævnte ganske uforholdsmæssigt store kontante Beløb i Hænde, om hvis Anvendelse der ikke foreligger Oplysning, og denne Kjendsgjerning tyder temmelig bestemt hen paa, at der var andre Veje, end netop et lujurøst Gods-ejerliv, ad hvilke Tørgen Hvas ruinerede sig. Hans Forsængelighed,

42. See Bilagene. Med Skjerrildgaard fulgte 100 Edr. matrif. Tiendehartkorn, heri indbefattet Nebsager Kongetiende.

der var parret med stor Virkelyst, hans Etsfindighed, der dog tilfældigt bundede i et godt Hjerte, og hans let bevægelige Fantasi, der foregøglede ham Guldgruber, hvor han kun beredte sig Faldgruber, vare tilstrækkelige Faktorer til at lede ham ind paa vovelige og tvivlsomme Foretagender og til at paaføre ham store Tab. Enhver Tid frembyder en Mangfoldighed af Exempler paa Ruin som Følge af saadanne Spekulationer, og var Datiden end ikke saa rig, som Nutiden, paa Veje, ad hvilke Man hurtigt kunde sætte sin Formue overstyr, — jævned dem, gjorde den dog visselig ikke. Der var store Kreaturhandler, der var Optjøg af Korn, der var Indskud af Penge i Kjøbmandshandel og i Skibsparter, og der var meget Andet. Tjergen Hvas's Samtidige, Statsraad Bert Lichtenberg i Horsens, havde som Godsejer ikke lagt hverken Handel eller industriel Virksomhed paa Hylben og Exempler paa storartede Spekulationer vare ikke fremmede for Tiden. Der var ikke Noget som helst til Hinder for, at der netop ad disse Veje kunde baade vindes og tabes Formuer⁴³.

Vi skulle dog ikke yderligere udtømme os i Formodninger om denne Gjenstand. Fra 1768 til 1773 var Tjergen Hvas en Mand, hvis hele Stilling var svag og usikker. Det ydre Ekin bevarede han. Han havde fremdeles sine to Hovedgaarde og sit Gods, og paa sin ydre Optræden slog han neppe af. Han havde fremdeles vistnok Penge mellem Hænder, men han havde de to store Gjeldsposter paa begge Gaarde, og bleve disse to Obligationer ham opjagte, eller kunde han ikke betale Renten af dem, var han fortabt. Det vides i denne Henseende kun, at Afsesfor Apotheker Schmidt i Horsens, til hvis Midler baade Tjergen Hvas og Andre rigeligt havde taget deres Tilflugt, døde 1773⁴⁴; altjaa kom hans Bo under

43. See f. Ex. 1 D. S. 128. Etd. Bert Lichtenberg anlagde en Papirmølle og satte et Kobber- og Sønværk i Drift. Senere spekulerede Hvas's Svigerfjøn Halling voldsomt i Korn og hans Datter i Bødkertøj. For blot at nævne et eneste Exempel fra den nyeste Tid, henviser vi til 1 D. S. 44, hvor det sees, at Thygefen omtrent 1840 paa et eneste Parti Stude tabte 9000 Rdl. Saavidt erindres, vare disse Stude sammentjögte for at sendes til Marsten, hvor Græsjet slog fejl.

44. Fabricius: „Horsens“, 2denje 1879, S. 300.

Stiftebehandling og Tiden for den rolige Hensltaen af Kapitalen i Bryffesborg maatte da være udløben. Pastor Niels Secher døde 1768, hans Enke, Johanne Marie Andersen, derimod først 1775⁴⁵. Den i Tirsbæk prioriterede, Secher tilhørende Kapital, blev imidlertid indestaaende hos de senere Gjere af Tirsbæk, saa fra den Side jynes Stødet ikke at være kommen. Maaskee blev der overhovedet ikke ført noget saadant Stød mod Jørgen Hvas; men han følte sig usikker i hele sin Eksistens. Hans Nenter maae have trykket ham. Hans Stilling var undergravet. Hvem skulde hjælpe ham? Hvilken Udvej havde han? Var der i Grunden Noget til Hinder for, at han, der jo altid greb til store Midler, nu forsøgte paa at sælge een af sine Gaarde? Vi antage, at Jørgen Hvas har ladet denne Hensigt komme til Andres Kundskab, da der pludselig meldte sig en Kjøber, som Ingen før havde tænkt paa.

3. Jørgen Hvas fra 1773 til sin Død 1782.

- a. Hans Datters Giftermaal med William Halling. b. Salget af Tirsbæk og Bryffesborg til Halling. c. Jørgen Hvas's Vilkaar paa Bryffesborg (Williamsborg) til sin Død.

a. I Maren 1770 vendte en Eventyrer, William Halling, tilbage til Danmark fra Ostindien. Han var Søn af Præsten Magnus Halling i Haarslev og Tingjellinge i Vester Flakkebjerg Herred i Sorø Amt, og Elisabeth Marie Olivarius. Denne Præstekone, der var født 1712, havde tidligere været gift med Hallings Formand, Vitus Ovesen Guldberg, — hvis Søster var Moder til Statsminister Ove Høegh Guldberg -- og havde med ham tre Børn, af hvilke en Søn, Holger Guldberg, blev Tolder, først paa Skagen, senere i Ribe. Med Halling, med hvem hun blev gift den 28 Januar 1739, havde hun Sønnen Fochum, der 1773 blev Præst

45. Niels Secher døde pludselig i Mænders af Slag i Mai Maaned 1768. Han blev begravet den 20 Mai. Hans Enke, Johanne Marie Andersen, blev henseidende i usikkert No efter Bevilling af 19 April 1743 og døde paa Sødringholm 1775, begr. d. 7 Juni. Dr. jur. B. A. Secher, „Slægten Secher“.

i Saxkjøbing, og to Sønner af Navnet Vitus, opkaldte efter hendes første Mand. Af dem døde den ældste Vitus kort efter Fødselen; den yngste Vitus er den her omtalte Will am Halling. Efter Hallings Død giftede hun sig den 22 April 1749 igjen med Estermanden, Jens Munch, der senere blev forflyttet til Hyllested, Venslev og Holsteinborg. Med ham havde hun en Datter, Anne Jensdatter Munch, der blev gift med Lieutenant Funch i Næstved. Elisabeth Marie Olivarius døde først efter 1786⁴⁶.

Vitus eller William Halling var altsaa født i Haarslev Præstegaard i B. Flakkebjerg Herred og blev døbt den 5 Mai 1744. Fire Præster stode Fadder ved hans Daab, see nedenfor i Noten. Det siges af Becker, at han blev Student; men det er kun en Til- digtning til den øvrige Roman. Han findes ikke i Universitetsmatriklen. Han gik som Assistent til Tranquebar, traadte i engelsk Tjeneste, blev Kaptejn, og kom efter et eventyrligt Liv hjem i Mæret 1773⁴⁷. Han fik her hjemme — formentlig efter Ansøgning og

46. Det Meddelte er tildeels efter Vibergs Præstehistorie, jfr. Giesings Jubelrøret Olivarius Stammen 3. 1. S. 301. Følgende Enkeltheder tilføjes efter Meddelelse af Provst H. S. Hansen i Haarslev: Vitus Ovesen Guldberg blev begravet den 23 Januar 1738. Halling blev kaldet den 10 Marts s. A. af Storkantfser Ove Holstein. Han viedes den 28 Januar 1739 til sin Formands Enke, Marie Elisabeth Olivarius, Datter af Provsten i Flakkebjerg Herred og Eqr. for Ørslev, Mag. Holger Olivarius, der selv forrettede Vielsen. Der var tre Sønner i dette Ægtefælle: 1. Jochum født den 24 Mai 1740, døbt den 1 Juli s. A. 2. Vitus s. d. 6 Januar 1742, døbt 12 j M., begr. 11 Mai s. A. 3. Vitus døbt 5 Mai 1744 (Fødselsdag ikke angivet). Han blev „baaret til Daaben af Provstiinde Kirstine Magdalene Olivarius i Ørslev. Fadderne vare: Madame Saur af Høje (Høve), Hr. Jens Badier af Sørbymagle, Hr. Johannes Nicolai Brumm af Krummeup, Hr. Meinger af Dvislemark, Hr. Fleischer af Egtesjømagle og Eqr. Lorentz Petterfen af Skjelstør“. Halling døde „41 Aar 3 Mdr. 1 Dag gammel“ og blev begravet den 17 April 1748. Han efterfulgtes i Embedet af Hr. Jens Munch, som blev kaldet af Kongen den 11 Mai 1748 og ægteviedes den 22 April 1749 til Hallings Enke. Han havde med hende en Datter, der døbttes den 24 Septbr. 1751. Han forflyttedes 1757 til Hyllested, kaldet af Kongen. Provst Hansen tilføjer med Hensyn til dette Giftermaal af Præstenken med Estermanden, at der i 193 Aar, indtil 1830, ikke har været nogen Enke paa Haarslev Sognekald.

47. Giesing paa Olivarius Stammen.

maaskee mod Nederlag — den 29 April 1773 Navn og Rang som Brigader⁴⁸. Vi have ikke undersøgt de Aktstykker, der vedrøre dette Punkt, men minde om, at hans Moder var en Slags Lante til Statsminister Høegh Guldberg, og at altsaa denne Bei stod Halling aaben til at forklare og maaskee til at opnaae sine Duffer. Halling hjembragte en meget stor Formue, optraadte med megen Pragt, og kom, efter Becker, til Vejle Egnen for at see paa Herregaarde. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at denne Mand, for hvem Rngtet maa være ilet langt forud, har været ret efter Tørgen Hvas de Lindenpalms Smag. Han har i ham seet en frelsende Engel og har modtaget ham med storartet Gjæstfrihed. Det er muligt, at Brigaderen har ladet sig skuffe og har anseet Tørgen Hvas for en rig Mand, hvori han tog fejl, og det er rimeligt, at Tørgen Hvas paa sin Side ogsaa har lovet sig langt mere af Venfabet med Brigaderen, end han senere opnaaede. Sikker paa Grund af denne gjensidige Opfattelse af Forholdet blev en Forbindelse mellem Brigaderen og Tørgen Hvas's eneste Datter, Christine Linde Hvas de Lindenpalm, snart aftalt. Hun var dengang netop fyldt 15 Aar, saa at hun maa have været meget tidlig udviklet. Efter saa smukke Forældre, som Tørgen Hvas og Maren Loss, er det rimeligt, at hun ogsaa har været smuk; men Becker figer, at hun haltebe lidt. En Major v. Pfuell, der laae ved Regimentet i Vejle og stadig var Gjæst paa Tirsbætt, skal, da hun endnu var Barn, have holdt meget af at tage hende op paa Sadlen foran sig. En Dag, da han red med hende i Skoven ovenfor Tirsbætt, blev Hesten fky for et pludseligt opspringende Dyr, veg til Siden og rullede med sin Rytter ned ad den stejle Strænt til en forbi flydende Bætt. Christine Hvas fik det venstre Ben brudt, og Følgen blev den, at hun først kom til at halte lidt og derefter, i en senere Alder, blev fuldstændigt skjæv. Major v. Pfuells ene Ben blev knust og hans Hoved forslaaet, saa at han saa Aar efter døde som affindig. Vi lade alt dette staae hen for Beckers Regning, idet vi

48. Møller, ajsab. Reg. over Rangoperj., Gh. Ark., efter Høffner, p. 27 B.

fuldstændigt ere i Uvisshed om, hvorvidt det er Digt, eller om der ligger Noget til Grund for den hele Fortælling. Den 23 Januar 1774 stod William Hallings Bryllup i Kjøbenhavn med den unge Christine⁴⁹. Han var 15 Aar ældre end hun, i sin fulde Kraft, hærdet i Krig og Eventyr, og kjendte ingen anden Lov, end sin egen Villie. Hun var lige taget ud af sine Forældres Hjem.

b. Hvis det har været Hallings Hensigt at boe i Kjøbenhavn, hvilket næsten synes at fremgaae deraf, at Egtteskabet blev indgaaet, inden han havde Ejendom, skete der imidlertid hurtigt heri en Forandring, og har Sorgen Hvas, idet han maaskee hidtil havde lagt Skjul paa sin Forlegenhed, efter at Egtteskabet var sluttet, troet, at nu var det rette Tidspunkt kommen til at anmode Halling om Hjælp, har han i alt Fald ikke faaet den paa den Maade, han rimeligvis havde ventet. Halling indskrænkede sig til at kjøbe Lirsbæk og han overtog som Følge deraf Prioritetsgjelden. Lirsbæk blev folgt med 517 Ldr., „St. 3 Fk. 2 Alb. Stk. Kjøbekontraktens Datum, om en saadan har været oprettet, sees ikke, saa lidt som Kjøbetssummens Størrelse eller de øvrige Betingelser. Skjødet udstedtes den 30 April 1774, og der er ikke Tvivl om, at Halling derefter fra 1 Mai med sin unge Kone har taget Bopæl paa Gaarden, medens Svigerforældrene til samme Tid have trukken sig tilbage til Bryksborg. Men Salget af Lirsbæk var ikke nok til at klare de Banfeligheder, hvori Sorgen Hvas var stedt. Han var neppe draget bort fra Lirsbæk førend han kom overens med sin formuende Sviger søn om, at denne ogsaa kjøbte Bryksborg. Kjøbekontrakten er oprettet den 18 Mai, men Skjødet først udstedt den 11 Decbr. j. A. Hartkornet udgjorde i Alt 238 Ldr. 6 St. 1 Fk., og Kjøbetssummen var 28,000 Rdl., altsaa kun 6000 Rdl. mere end den Gjæld, som heftede paa Gaarden til Assessor Schmidts Bo.

49. Engum Kirkebog. Uagtet Bestemmelsen i D. 8. 3—16—5 om 16 Aars Alderen som Betingelse for Indgaaelsen af en retsgyldig Erolovette, krævedes dog neppe i Almindelighed Dispensation til Indgaaelsen af Egtteskab i en Alder af under 16 Aar for et Pigebarn. Jfr. bl. A. Scheels Familieret. Først Nr. 30 Apr. 1824 fastsatte den nævnte Aldersgrænse af 16 Aar.

Salget af Brykkesborg skete dog med Forbehold af Bopæl paa Gaarden og Forpagtning af samme for Tørgen Hvas og Hustru, saa længe de levede. Til Hovedgaarden skulde Gaardene i Daugaard forrette Høveri. Tørgen Hvas forbeholdt sig Nydelsen af Kongetienden af Daugaard og Kirketienden af Dalby, Dispositionsret over Inddelingen af Gaardens Marker, over de begyndte Borgegaards Bygningers Fuldførelse, og over Ladebygningernes Ombygning og Indretning; fremdeles over Omflytning og Opbygning af Bøndergaardene og Husene i Daugaard. Han forbeholdt sig og et Par Venner Sagtret paa Gaardens Marker og over hele Godset, og han betingede sig, at de af ham givne Løfter med Hensyn til Udvisning af Brændsel i Stovene skulde respekteres. Forpagtningsafgiften jattes til 300 Rdl. om Aaret, at regne fra 1 Mai 1775, stigende til 500 Rdl. Han forbeholdt sig alle Indtægter af Gaarden til 1 Mai 1775 og Forkjøbsret til den.

Naar Man læser denne Kontrakt igennem, maa Man troe, enten at Tørgen Hvas endnu havde godt Haab om engang igjen at blive Ejer af Gaarden, eller at han paa en overlegen Maade endnu vilde bevare Skindet og give sig Udseendet af at være en rig Mand, der kunde udføre store Ting. Den sidste Forklaring er den rimeligste. Man tænkte sig, at han som en Slags Væresforpligtelse paatog sig Fuldførelsen af den nye Hovedbygning og Ombygningen af Ladebygningerne, og at dette er et Forbehold, der tages, ikke fra Hallings, men fra hans egen Side. Endnu i sit Fald vilde han i sin Svigerføns og Andres Dine være den store Mand.

Saa snart Halling var bleven Ejer af Brykkesborg, omdøbte han Gaarden og kaldte den Williamsborg. Den Kgl. Bevilling til Navnesforandringen udstedtes den 26 Januar 1775⁵⁰.

c. Tørgen Hvas og hans Hustru levede altjaa fra 1 Mai 1774 paa Brykkesborg, fra 1775 Williamsborg, og det under Forhold, der i og for sig vare rundelige og gode. Tørgen Hvas holdt sig heller ikke stille. Vi tør antage, at han uden Tøven fuldførte

50. Bib. Vandet. 2fj. og Parte Prot.

de paabegyndte Hovedbygninger, hvis Opførelse altsaa falder i Aarene 1774 og 1775⁵¹. Dette Arbejde, der var ham en Fornøjelse, hindrede ham ikke i at leve og negociere paa vanlig Vis. Han laante Penge ud, saaledes den 26 April 1774 1000 Rdl. paa 1 Aar til Ritmester Wildenradt, og den 5 Mai 1775 7200 Rdl. til Statsraad Peder Moldrup; han stiftede Gjæld, saaledes udstedte han den 1 Mai 1776 Obligation for 5000 Rdl. til Apotheker Schmidts Dødsbo; han gik i Kauti- on, saaledes den 26 April 1774 for sin „kjære Fætter“ Christian Carl Hvas til Hvilsberggaard for 2000 Rdl., og han solgte Gods, saaledes den 20 November 1774 en Gaard i Belle og den 26 April 1777 Gods i Bis og $\frac{1}{3}$ af Bis Kirke for 5200 Rdl. til Peter Petersen paa Stougaard. Hvor Meget og hvor Lidet, der af dette var nødvendigt, er ikke godt at sige⁵². Men det kan for- staaes, at Sorgen Hvas med al sin Rundhaandethed tilsidst kunde komme dertil, at han ikke formaaede Mere. Det skete i 1777, da han ikke havde Mere at sælge og ikke Noget at pantsætte. Hans Sviger søn Halling paatog sig da at betale al hans Gjæld mod at Sorgen Hvas gav ham Obligation for 5000 Rdl., der skulde blive staaende uopfagte saa længe Sorgen Hvas eller hans Hustru levede. Denne Obligation til Halling er udstedt den 18 Oktober 1777 og det kan efter Størrelsen formodes, af den Gjæld, Sorgen Hvas ikke kunde betale, var Gjelden paa de 5000

51. Indretningen af den nye Hovedbygning sees af den i det følgende meddelte Specifikation over Sorgen Hvas's Indbo m. v., i hvilken nævnes Dag- lighuset, Skrivekammeret, Sovekammeret, Kaffe-stuen, Stor-stuen etc. Denne Specifikation blev optaget den 1 Mai 1776, altsaa omtrent et Aars Tid efter at Bygningerne vare færdige.

52. Den Obligation paa 5000 Rdl., som han udstedte til Schmidts Dødsbo, har vistnok været nødvendig for at dække en Kauti- on, som han 1770 havde ind- gaet for Kammerraad Duns til Engelsholm, der havde laant det nævnte Be- løb af Schmidt. Hvilkens Grund han havde til at laane sin Plagaand, Stats- raad Moldrup, de 7200 Rdl., sees ikke; men det kan erindres, at Datiden ikke kjendte Banke og Sparekasser, og at det var en Nødvendighed at laane Penge ud paa Pant, naar Man vilde have dem frugtbargjorte.

Rdl. til Schmidts Bo. Halling fik Sikkerhed for sit Laan i sin Svigerfaders Ind- og Udbo, netop som det under Nr. 2 fandtes specificeret i den under 1 Mai 1776 til Schmidts Bo udfæstede Obligation. Ved Siden deraf undertegnede Halling samme Dag, den 18 Oktbr 1777, en Konvention, der blev læst til Ringe, hvorefter hans kjære Svigerforældre til Livsvarig afgiftsfri Afbenyttelse skulde beholde Williamsborg Hovedgaard med Avling og to Tiender m. v., dog at han forbeholdt sig at affinde sig med dem, hvis han skulde faae i Sinde at sælge Gaard og Gods.

Den Forandring, der i 1777 foregik i Sorgen Hvas's økonomiske Forhold bestod altsaa deri, 1) at han fra at være Forpagter, der betalte Afgift, var bleven livsvarig Nyder af den meget gode Ejendom Williamsborg med Høveri og Tiender, uden Forpligtelse til at spare nogen Afgift, 2) at han nu var gjeldfri, med Undtagelse af den rentefrie og i hans og Hustrues levende Live uopfigelige Kapital paa 5000 Rdl., som han skylde sin Svigerfader, 3) at han til fri Afbenyttelse i levende Live havde sit gode Indbo, som han tog med sig fra Tirsbæk, med en Mængde Sølvtøj (i Alt 822½ Lød) og andre Herligheder, sine herskabelige Rjoretøjer med Forspand og Rideheste osv., og desuden den for Gaarden nødvendige betydelige Besætning, der ligesom Indboet tilhørte ham. Han kunde blot ikke afhænde eller pantsætte til Andre dette Ind- og Udbo, der var pantsat til Halling for det ovennævnte Beløb af 5000 Rdl. efter Specifikation. At han kunde omsætte Besætningen maatte vel forstaae sig af sig selv. Sorgen Hvas var altsaa fra 1777 vistnok en bunden, men ikke gjeldbunden Mand. Han var indenfor de Grændser, der vare afslutne for ham og ud over hvilke han ikke kunde komme, sikkert i flere Henseender bedre stillet, end da han tidligere kunde tumle sig efter Behag.

Vi aftrykke nedenfor et Uddrag af den nævnte Specifikation over Ind- og Udboet⁵³, samt Konventionen med Halling⁵⁴. Disse

53. Specifikationen over det Ind- og Udbo, som Sorgen Hvas var i Be-

to Aftstykker ville med deres eget Indhold give det bedste Vidnesbyrd om, under hvilke ydre Vilkaar Jørgen Hvas og Hustru levede

fiddelse af paa Williamsborg, og som pantsattes til Halling, er jaare vidtløftig. Vi indskrænke os til at meddele nedenstaaende Uddrag af den.

3 Dagligtuen fandtes en stor perlesjænt med forgyldte Rivater, derudi Sølv: en Skaffetænde, 66 Pood, en Thepotte 28 Pood, en Spølkumme 26 Pood, en Sukkerfaal 23 Pood, en forgyldt Melkepotte med en Krumstee 32 Pood, en Biskopstee med en Komisd'or i Bunden 16 Pood, 2 Thebaajer 40 Pood, en Sukkerbaase 20 Pood, 2 Kjøstager 31 Pood, en Sukkerbøsse 13 Pood, en liden forgyldt Kande 25 Pood, en Sukkerstee 11½ Pood, et Kyrfad 12 Pood, 3 Duffin Spijesteer 108 Pood, en Krum-Potagestee 20 Pood, en slet do. 16½ Pood, et Duffin Thestee 11 Pood, et Duffin Vinstee 7½ Pood, 2 Sukkertænge 6 Pood, en Flødestee 6 Pood, to Duffin sølvskaffede Knive i Fonteral med Hørfkærknive, Kjøbenhavns Prøve, 250 Pood, et Raag til et Kruus 15 Pood, en Tobaksbaase 13 Pood, en Prejenter Talleten 23 Pood, en Peberbøsse 3 Pood. En stor Glasstjænt, ligesom Sølvstjænten, med Glas, der opregnes, 2 nye otte Dags Stuenhvre med Fonteraler og forgyldte Rivater, en stor to etages Kaffelovn med Kobber Ind, Tromle og Døre, 2 store Speile, 3 Kgt. Skilderier, 2 andre Skilderier, en Kysladers Kanape og 12 do. Stole, 2 Kænestole, et Sten Thebord og et Spillebord.

„3 mit Sovestammer“ et stort sort malet Chatol, et do. Bord, en Skrivestol, 6 Stykker rare Flinten, den ene med Sølvbeslag, en Sølv Hirschjænger med to Gehæng og Sølvspænder, item Krudhorn med Sølvbeslag og 2 Krudemaader med mere Jagtredskaber, et komplet nyt Suedsker Redskab.

3 Sovestammeret 2 sammenjatte Sengesteder med et rødt Damastes Omhæng, derudi 8 Stkr. fine blaasribede Underdyner, 6 do. lange Puder, 4 do. korte do., 2 fine Overdyner med Betræk, en to etages Kaffelovn med Jerntromle, en Dragstjænt, 2 smaa Borde, 2 Speile, 4 forgyldte Kædestole med en Kænestol, 9 Stkr. differente Skilderier, 2 Guld Kæpeter Urer, 2 Guld Sminstobaks Daaser.

3 Kaffe Stuen en Kanape af forgyldt Læder med 12 Stole, en indlagt Stjænt med Sølvbeslag, en to etages Kaffelovn med Kobber Ind og Tromle, et Thebord med blaa Sten, et blaat og hvidt komplet chinejsk Kaffe- og The Stel, et do fulort, et stort Spejl, 8 Stkr. chinejske Skilderier, 3 Familie Skilderier. Vintøj 6 Par nye fire brede Kramkærreds Ragerer med Pudevaar, 12 Par fine Hørgaens do. med Pudevaar, 6 Par grovere do., 12 Par fine Blaarkærreds do. . . osv.

3 Stovtuen en Kanape med prikkeret nyt Manchester's Overtræk og dertil 12 Stole med do. Sæder og Puder, 2 store Speile med dertil hørende 8 egale Kampetter, 2 Theborde, et moderne Kaffe- og Thestøj, chinejsk med alt Tilbehør, en tre etages Kaffelovn med Kobber Ind, Tromle og Døre samt Messing Rdtænge og Skuffe, „en Obstaansel“ (=: Stativ), 5 Stkr. Familie Skilderier, 2 Porcellæns Sminke (?) Krukker.

3 Gangen ind til Stuen 2 Spiseborde, en Dækketøjs Perse, et blaat malet Egestab, et jmntt nyt Bretstul, en Kantenene.

deres sidste Aar og om, i hvilken Grad Becker, for at faae en pikant Afslutning paa dette Afsnit af sin Roman, har gjort Brud paa de virkelige Forhold⁵⁴.

3 Gangen til Kjøkkenet et rundt Spiisebord, en Vøgte.

3 Kjøkkenet. En Stegevender med Messinghjul, to store tykke Borde..

3 Husholderikens Kammer en Skabseug med blaåt og hvidt Omhæng...

3 Kjøkken Spiisekammeret... 4 Dusin røde og grønne chinefiste Porcellans Tallentener. .

3 Folkenes Spiisestue 2 Skabsegesteder...

3 Melkestuen 48 Stkr. Melkebotter...

3 Bryggeriet 2 nye Kobber Brygger Kjedler i Grue...

3 det østre Kvistkammer en rød Himmelseug med rød Damaskes Omhæng, drættet med søgrøn Taft og forsynet med Søvlidjer...

3 det vestre Kvistkammer en Stolpeisug med rød blommet Sirtjes Omhæng...

3 Kadeburet et komplet blaåt og hvidt Taffel Service, en Plat de Menage med Tilbehør, fadsfist Porcellæn,...

3 Gæsteskammeret i den østre Fløj, en gul Stolpeisug med gult Sirtjes Omhæng...

3 Garderoben...

3 Borgeituekammeret...

3 Fogedkammeret...

3 Staldkammeret...

3 Stalden fandtes 4 store gode Karethopper, den ældste 8, den yngste 5 Aar af Værdi 300 Rdl., en fort Kariolhest 5 Aar 60 Rdl., en rød stump-halet Ridehest 60 Rdl., en fort 5 Mars do. 50 Rdl., 2 forte Arbejdshopper 40 Rdl. Desuden i Stalden 10 Stkr. nye Kædegrimer, Dækkener, 4 Sadler osv. ...

Vogne: en palliemalet engelsk Kareth, en grøn Jagtvogn, en hollandsk Postvogn med Stole, grønmalet, en do. uden Maling, en Kariol, en Arbejdsvogn, en Plov, en Fernharve, en Stenvogn, 4 Køkke, et nyt komplet Smederedskab.

3 Trehjulede 100 Stkr. Fernbindsler, gjorte af Nytt forrige Aar. 100 Stkr. Stude, som stalbes til Vinteren, à 20 Rdl. Parret, er 1000 Rdl., 14 Stkr. Malkekøer 100 Rdl., en Tyr 8 Rdl., 40 Stkr. Faar med Lam 40 Rdl., 4 Stkr. 2 Mars Gaste 10 Rdl.

3 Høvedskab 6 Stkr. Hjulbaaver, 10 Spader...

3 Kædefogdens Kammer...

3 Gæstestald Kammeret...

3 Kogter Kammeret...

54. „Saavel i Betragtning af den stærklighed og Godhed, mine fjære

Halling gjorde ikke Brug af det i Konventionen tagne Forbehold om at han kunde sælge Williamsborg. Gaarden forblev i Tørgen Hvas's Besiddelse til hans Død.

Evigerforældre, S. T. Hr. Justitsraad Tørgen Hvas de Pindenbalm og Fru Maren Lofs de Pindenbalm har viist mig, som ikke mindre i Henseende til den Kjærlighed og det velvillige Hjertelag, jeg bærer for dem, har jeg af Villigheds og Naturens Drift indgaaet og afforderet, saa og her ved for mig og mine Arvinger indgaaet og afforderer, at velbemelte mine kjære Evigerforældre, saa længe de enten begge eller een af dem lever, skal og maae nyde, bruge og beholde min tilhørende Gaard Williamsborg til Bopæl med al Hovedgaardens Avling og de dertil henlagte Høveribønderes Høveri, Rejser af de frie Bønder indtagen, om jeg samme skulde bortfælde, samt Tienderne af Daugaard Kongetiende og Store Dalby Kirketiende, tilligemed fornøden Adbetændsel og fri Afbetjening af Jagt og Fiskeri, alt uden nogen Afgift eller Betaling i navnlig Tilfælde, hvorhos er aftalt mellem min Evigerfader og mig, at om jeg skulde resolvare til i Tiden at afhænde Williamsborg Gaard og Gods eller og selv ville behoe samme, som dependere af mig, naar jeg maatte finde det for godt, skal mine kjære Evigerforældre, om de begge ere i Live, eller hvem af dem, som paa den Tid maatte leve, være forbunden efter $\frac{1}{2}$ Aars foregaaende Tilfjendegivelse at fraflytte og ryddeliggjøre Williamsborg Gaard til næst paafølgende 1 Mai, hvorimod jeg herved forbinder mig og mine Arvinger til Ekvivalent derfor at betale mine kjære Evigerforældre deres Livstid, enten de eller een af dem lever, aarlig til hver Viborg Snapstings Termin den Summa 500 Rdl., skriver fem hundrede Rdl., og derfor at meddele antagelig Forsikkring og Hypothek til behørig Sikkerhed, da det ved denne Forandring af Bopæl og Bortflyttelse bliver en Følge, at den ved Gaarden havende Besætning af Kreaturer, Vogne og Vester, indtagen 2 Vognheste, en Ridehest, 6 Køer og 2 Vogne, hvilke deraf for godt findes, tilligemed den Del af Effekter, som de ved en mindre Økonomi ikke maatte behøve, der skal ansees at kan være ungefær Halvdelen, bliver mig udleveret og samme at tilhøre mig, hvorudi den ved min Evigerfaders under Ds. D. til mig udgivne Forskrivning skete Betingelse ikke skal være eller blive mig til nogen Præjudice. Førvrigt forstaaer det sig selv, at ligesom jeg alene er berettiget til at hælde og oppebære Landgilden af Godiets Bønder, samt ndstede Fæstebreve og Paster, forbeholder jeg mig og at lade foranstaltte de behørigte Afbvisninger i Skoven, jaavel til Godiets Fornødenhed som til Forhandling, der alt alene af mig eller efter min Ordre foretages. At alt Forestaaende jaavel af mig, som af mine Arvinger efter min Død tryggelig og uden nogen Forandring skal blive holdet og efterkommet, bekræfter jeg herved under min og underskrevne tvende Bitterlighedsviduers Underskrift og Forsegling.

Williamsborg 18 Oktob. 1777.

N. Schønan.
L. S.

Høye.
L. S.

W. Halling.
L. S.

Det er en Selvfølge, at efter at Jørgen Hvas saaledes var bragt til No. tie Skjøde- og Panteprotokollerne om ham. Vi vide Intet om Resten af hans Liv. At Hovedbygningen paa Williamsborg skyldes ham, er allerede udtalt. Om det ogsaa er Tilfældet med Ladebygningerne, vide vi ikke; men det er rimeligt.

Maret efter Konventionen, 1778, døde Maren Løss paa Williamsborg i en Alder af 57 Aar. Der blev erhvervet det sædvanlige Begravelsesbrev, dateret den 20 November 1778⁶⁶, saa at hendes Dørtgang temmelig bestemt kan antages at have fundet Sted midt i November Maaned. Hendes Lig blev den 14 December⁶⁷ indsat i Begravelsen i Engum Kirke, efter al Sandsynlighed med den Lurus, som efter Datidens Opfattelse sønneede sig for en Frue af hendes Rang.

55. I det historiske Kvartalskrift Orion I. S. 329 giver Becker følgende sammentrængte Fremstilling: „14. Fru Maren Løss ægtebe, saasnart Sørgenaaret var omme, sin Elsker, og saaledes fik den fattige Jørgen Hvas 7 komplette Godsfer; Skjerrildgaard traadte i Stedet for Møltrup og formodentlig Stubbergaard, hvilke han neppe har faaet med, og hans Formue var i Sandhed misundelsesværdig. Han lod sig adle med Navnet Lindenpalm og de gamle Hvasfers Naaben den 5 Juni 1761, blev Rancelliraad og siden Justitsraad, men førte med alt det et saa vildt og ryggeløst et Levnet, saa det ene Gods gif bort efter det andet, tilsidst Tirsbæk og Brystersborg 1775, og han tilbragte sine sidste Dage dels paa en lille Bondegaard Palmelund, som han i bedre Dage havde bygget sin Kudsif, dels hos sin gamle Ven von Müllen i Daugaard. Hans Kone døde 1778 og han selv 1781, 53 Aar gammel, og det i saa stor Fattigdom, at den Vin, som blev drukket ved hans Begravelse, indtil Dato ikke er betalt. De bleve begge nedsatte i Begravelsen i Engum Kirke“. Omtrent hver Linie i denne Fremstilling, med Undtagelse af den sidste, indeholder en Fejl, en Overdrivelse eller en Forvanskning. Man maa beklage den Slags Forfatterstab.

56. Jyd. Reg. Brevet blev udsærdiget ad mandatum mod Erlægelsen af 10 Rdl. til Sognets Fattige. Det indeholdt Tilbedelse til at Liget maatte henstaae i længere Tid over Jorden og flere Undtagelser fra Forfærdelserne om Ristens Udskyrelse m. v. Jfr. Fr. 7 Novbr. 1682 og flere senere Anordninger, Pl. 20 Febr. 1717 I. B. § 9, Fr. 23 Mai 1800 III. § 11. Da der vel maatte hengaae 3—4 Dage med at bringe Ansøgningen om et saadant Begravelsesbrev til Kjøbenhavn og med at udfærdige Bevillingen, kan Maren Løss's Død temmelig nøje bestemmes til omtrent den 15 Novbr.

57. Engum Kbhg.: „1778 d. 14 December blev Fru Lindenpalm fra Williamsborg hendes Lig biesat i Engum Kirke“.

Jørgen Hvas overlevede hende i 4 Aar og døde 1782 i en Alder af 53 Aar. Der blev ikke erhvervet noget Begravelsesbrev for ham. Hans Lig blev indsat i Engum Kirke den 10 Juni⁵⁸, vistnok ledsaget af mange af hans gamle Venner og under Nærværelse af en nysgjerrig Mængde, men, som det synes, uden at der isøvrigt var truffet mere omhyggelige Forberedelser i Anledning af Begravelsen⁵⁹.

Skiftet efter ham tilfaldt Amtmanden over Stjernholms og Havreballegaard's Amt, Baron C. F. Guldencrone, der erhvervede Bevilling, udstedt den 12 Juli 1782⁶⁰, til at udstede Proklama til Kreditorerne. Selve Skifteprotocollen, hvori Skiftet maa antages at have været indført, har ikke kunnet tilvejebringes saa lidt som den udstedte Skifteatt.⁶¹

58. Engum Rfbg.: „1782 den 10 Junij blev Justice-Raad Lindenpalm fra Williamsborg Hans Lig Biesat i Engum Kirke. gl. 53 Aar“. Man vil bemærke, at begge Egtesæller nævnes „af Williamsborg“.

59. Naar der ikke blev erhvervet noget Begravelsesbrev for Justitsraad Hvas, medens han selv havde vist sin afbøde Husfrues Minde at den Væge, han formaaede, kan Man gjerne deri see Forstjellen paa en Egtesælles og en Sviger søns Følelser. Men isøvrigt kan det ogsaa, maastee ved Siden af Omstændigheder, der ikke kjendes, erindres, at Halling jo boede flere Dagsrejser borte, paa Dronninglund, og at Jørgen Hvas's Død indtraf i den varme Tid, da Lig ikke længe kunne henstaae over Jorden. Naar Becker, som et Bevis paa Jørgen Hvas's Armod, noget hoverende udtaler, „at den Vin, der blev drukket ved hans Begravelse, til Dato ikke er betalt“, kan det bemærkes, at han i den lille Kvart-udgave fortæller dette Faktum saaledes: „Sviger sønnen, Halling, havde sørget saa flet for Begravelsen, at der ikke var Vin til Følget, hvorpaa Man dengang lagde endnu større Vægt end nu tilbids, da Man i hin Egn dog ikke gjerne unblader at drikke et dygtigt Gravøl over de Afbøde. Da det syntes alle Hvas's tidligere Beskjendte naanstandigt, at han skulde komme saaledes i sin Grav, blev der kjøbt et Amt Vin, for hvilket Præsten Fahlentamp gif i Kaution, men Brigaderen afflog paa det bestemteste at betale det, og Præsten fik aldrig sit Ud-læg godtgjort.

60. Jyd. R.

61. Amtsarkiverne i Aarhus og Skanderborg have været undersøgte, ligesaa Stiftsamtssarkivet og Herredsarkivet. Efter et omhyggeligt Eftersyn synes Skifteprotocollen for Amtmandsskifterne i Stjernholms og Havreballegaard's Amt for 1782 ikke at befinde sig i Gh. Ark.

Der nævnes i Specifikationen over Tørgen Hvas's Indbo paa Williamsborg i Kaffe-stuen tre Familienstilderier og i Stor-stuen fem. Der kan ikke være nogen rimelig Tvivl om, at Tørgen Hvas og Maren Løss have været portrætterede. Men deres Portrætter have forgjæves været efterspurgt i den Hallingske Familie.

En Karakteristik af Tørgen Hvas's Person er allerede givet paa flere Steder i det Foregaaende. Det var de to Retninger i hans Karakter, Forfængelighed og urolig Virkelyst, vistnok forbunden med megen Godmodighed, der lidt efter lidt havde hans Nedgang til Følge. Hans Adelspatent og Titler, hans Byggeforetagender paa Tirsbæk, Skjerrildgaard og Williamsborg, hans Forfjænelser af Kirkerne og hans Forbedringer af Godset kostede mange Penge uden at forsøge hans Indtægter. Hans store Pengetransaktioner, som han foretog i det Djemed at tjene, skaffede ham kun Tab, hans mange Kautioner for uvedkommende Personer og hans særegne Godhed mod sin egen Slægt trak endnu yderligere fra i hans Kapital og Indtægt. Hans Indkjøb af Eiender maatte gjøre ham til Kornhandler, og Indkjøbet af Enge til Tirsbæk visle ham som ivrig, maastee ikke heldig Landmand. Dette er, hvad der foreligger; men der er, som bemærket, endnu en vis Sandsynlighed for, at han har spekuleret i stor Stil paa anden Maade. Hertil kommer et betegnende Faktum. Vi kjende hans Indbo og Udbo paa Williamsborg, efter at han rimeligvis havde givet sin Datter paa Tirsbæk et stort Udstyr. Dette Ind- og Udbo lod ikke Noget tilbage at ønske. Der var komplet Sølvservice, der var sachsisk og kinesisk Porcellæn, fine Senge og Sengenklæder, Møbler og Jagtrekvisiter. Alle hans Heste vare mellem 5 og 8 Aar, i den kraftigste Alder, Kjøretøjer, Sædler og Redskaber tilstede i Overflødighed. Alt dette peger ikke hen paa en Mand, der spiller og drikker sin Formue bort, thi ham vilde et fint og med Smag udstyret Hus og et komplet Landbrug være ligegyldigt, men paa en Mand, der elsker at have Alt af bedste Slags for derved at tilfredsstille en Trang hos sig selv og samtidigt at understøtte en vis Anseelse i Andres Øjne. Beckers Billede af Tørgen Hvas er fortegnet, fordi han

ikke har gjort noget Studium af hans Liv og Familieforhold, men kun lyttet til Folkesnak og bygget denne videre op ved Hjælp af egen Fantasi. Opmærksomheden kan maaffee endnu henledes paa det Træk, at Sorgen Hvas i sit „Skrivekammer“ havde staaende et komplet nyt Snedkerredskab. Han har altsaa holdt af selv at arbejde, et Vink, der peger i Retning af den aldrig hvilende Virkelyst og Stræben efter at omdanne sine Forhold, som fremgaaer af hans øvrige Liv.

Jørgen Hvas's Retshandler,

forfaauidt de findes i Viborg Landstings Stj. og B. Prot.⁶²

1. Kjøb af Ejendomme.

1. Skjerildgaard af Istd. Hans Drejer de Hoffmann. Kjøbefontr. 11 Okt. 1760, Skjøde 1 Mai 1761.

2. Bondegaard i Valle af Kapt. Claus Rodenburg. Henved 7 Ed. Htt. Stj. 12 Okt. 1757.

3. Bondegaard i Hedensted af Jakob von Müllen. Dmtr. 5½ Ed. Htt. Stj. 1 Juni 1758.

4. Gods i Brigsted og Hornum Sogne af Etd. Gert Lichtenberg. Dmtr. 23½ Ed. Htt. Stj. 7 Apr. 1760.

5. Hedensted Sogns Kongekorttiende, af Sr. Lorens Lorch i Vejle. 30½ Ed. Htt. Stj. 26 Apr. 1762. Kjøbesum 3000 Rdl. hvorfor gaves Pant i Tienden. Obl. indfriet 26 Apr. 1774.

62. Protokollen Nr. 43 for Tiden 7/6 1752 til 10/6 1758 mangler, men Registreret haves. Der fremkommer derved et ubehageligt Stip i vore Efterretninger. Iøvrigt bemærkes, at det ofte er Tilfældet, at Dokumenter ikke strax ere læste, og Man vil derfor 1, ikke sjældent finde Dok. fra tidl. Årstal imellem langt senere, altsaa i en senere Del end den, hvori Man nærmest maatte vente at finde dem. 2, Ved Siden deraf kan Man i Skjøder og Obl. vedf. senere Gjere eller Kreditorer, ofte finde Oplysning om tidligere Forhold. 3, Aflysning af indfriele Obligationer findes ikke under den Datum, da Aflysningen har fundet Sted, men som en Randbemærkning til Obligationen paa det Sted, hvor den er indført.

6. Engum Sogns Kongetiende af Grev Christian Frijs 33 Td. 6 Skp. Htt. Skj. 3 Decbr. 1758.

7. Næbsager Sogns Kongetiende af Grev Christian Frijs. 32 Td. Htt. Medfulgte et Hns i Stonby. Skj. 27 Apr. 1761. Tienden var bortfæstet til Søren de Hoffmann i Horsens paa Livstid for 5 Td. Rug, 15 Td. 6 Skp. Byg, 22 Td. 4 St. Havre.

8. En Gaard i Bredal By af Komtesse Reventlow til Frijsenvold henved 7 Td. Htt. Skj. 15 og 23 Juli 1773.

II. Salg af Ejendomme.

1. Kjergaardsholm t. Ritmester Johan Glud, Skj. 6 Apr. 1758.

2. $\frac{3}{4}$. Stubbergaard t. Morten Andersen Qvistgaard, Skj. 3 Mai 1758.

3. Landting t. Niels Pedersen Lillelund, Skj. 2 Mai 1758.

4. 3 Bøndergaarde i Bjerre og Hornumfær t. Grev Christian Frijs. 18 Td. Htt. Skj. 26 Apr. 1761.

5. 2 Bøndergaarde i Hornstrup, lille Lysholt og Hærbøhus, t. Jens Feveje for 1000 Rdl. Skj. 1 Mai 1763.

6. Fur Kirke t. Peter Enevold Braes til Koffedal. Skj. 22 Nov. 1763.

7. Skjerildgaard t. Kapt. H. H. Lüttichau. 340 Td. 2 Skp. Htt. i Alt. Skj. 26 Apr. 1768

8. Halve Rodengaard t. Chr. Mikf. Rjar, Skj. 22 Mai 1771.

9. Anden halve Rodengaard til Samme, Skj. 10 Mai 1772. Hver halve Gaard lidt over 9 Td. Htt.

10. En Gaard i Belle t. Komtesse Reventlow $7\frac{1}{2}$ Td. Htt. Skj. 22. Aug. 1773.

11. Tirsbæk, see Texten, Skj. 30 Apr. 1774.

12. Bryksborg see do., Skj. 11 Decbr. s. N.

13. En Gaard i Belle t. Nasmus Andersen Bleisberg. $7\frac{1}{2}$ Td. Htt. Skj. 20 Nov 1774.

14. Gods i Bis og $\frac{1}{3}$ Bis Kirke, see Texten.

III. Kreditor efter Obligation.

1. Peder Stjernholm til Ørdrup for 9,990 Rdl. 1 Mai 1759. Kwitteret 4 Mai 1761.

2. Peder Moldrup for 10,500 Rdl., 5 pCt., 4 Mai 1765. Pant: alt Moldrups Løssøre, der specificeres til mindste Enkeltbed, samt Lodbjerg Kirke og Sveigaard i Lodberg Sogn. I den interessante Fortegnelse over dette Løssøre findes ogsaa nævnt „Hvassens Kammer“, hvorved menes det Kammer, som Frib. Hvass til Tvis Kloster, g. m. B. Moldrups Søster, beugttede som Gjaft. Obl. findes ikke kwitteret. Af det nævnte Pant relageres 1769 48 Td. Htt. til

Forbel for et Laan af Keld h. E. Stensfeldt af Demstrup, saa at Kfd. Hvas kun behøvdte Pant i Løssøret.

3. Peder Bachmann Hoffjægermester, Jægermester, Oberførster og Bildtmester i Lille Vellinge, for 15,600 Rdl. 5 pCt., 26 Apr. 1767. Indfriet 6 Mai 1772 efter Paaskrift af Nsesfor Schmidt.

4. Peder Moldrup for 3,000 Rdl., 6 Mai 1767, indfriet 6 Mai 1768.

5. Thynde Schmidt f. 550 Rdl., 6 Mai 1768, kvitt. 5 Mai 1775 af Schønau paa Kreditors Vegne.

6. Claus Rodenborg, Kapt. f. 1995 Rdl., 5 pCt., 26 Apr. 1766, transp. 1769 til Nef. Gotfred Schmidt.

7. Marie Anne Hvasf, f. 1950 Rdl., see Text S. 245.

8. Samme f. andre 1950 Rdl., see ifds.

9. Chr. Heinrich v. Wildenradt t. Brigader Halling for 2000 Rdl., Justit. Jørgen Hv. de R. f. 2000 Rdl. og Pft. Weichmann f. 1500 Rdl. Dat. Vellinggaard 26 Apr. 1774. Kvitt. 6 Mai 1775

10. Peder Moldrup f. 7200 Rdl., 5 Mai 1775. Transporteret til Grosserer Hanssen, der kvitterer 8 Juli 1781.

IV. Debitor efter Obligation.

1. Til Lorenz Lorch i Hørsjens f. 3000 Rdl. m. Pant i Hedensted Kongetiende, som han havde kjøbt af Lorch. 26 Apr. 1762, indfriet 26 Apr. 1774.

2. Til Viborg Stifts off. Midler f. 14,000 Rdl. 5 Mai 1764, indfriet 5 Mai 1765.

3. Til Pft. Niels Secher f. 24,000 Rdl. 26 Apr. 1766, indfriet 30 Apr. 1774.

4. Til Nsesf. Gotfried Schmidt til Stougaard og Alsted f. 22,000 Rdl. 26 Apr. 1768, indfriet 7 Mai 1775.

5. Til Samme f. laante 6000 Rdl., 1 Mai 1770, indfr. 8 Mai 1777.

6. Bil Sammes Stervbo f. 5000 Rdl., 1 Mai 1776. 3 Mai 1777 aflastes af denne Obl. 3200 Rdl.

7. Til Brigader Halling f. 5000 Rdl., 18 Okt. 1777. Obl. uopfygelig i Jørgen Hvas's Livstid. Til Gjengjeld betalte Brigaderen Jørgen Hvas's Gjeld. See Texten.

V. Kautitioner.

1. For Broderen Wogn Hvas's Oppebørseler indtil 3000 Rdl., 12 Aug. 1758. Berigtiget og indfriet 2 Septbr. 1767.

2. For Tolder i Kolding 3 R. Hertz's Oppebørseler indtil 2000 Rdl. til Udg. af 1768 31 Decbr. 1764.

3. 3 Forening med Oberstl. Moldrup Kautionist og Selvskyldner for Renterne af 24,000 Rdl., som Sønnen Peder Moldrup efter Obl. 1 Mai 1765 skjødte Stovringgaards Kloster.

4. For Amtsforvalter Lund af Hald og Skivehus Amter for Oppebørsejer indtil 4000 Rdl. Medkautionist P. H. de Richtenberg. 3 Mai 1765. Indfriet 20 Jan. 1770.
5. For Peder Moldrup for 3000 Rdl. efter Obl. af 27 Apr. 1767 til Studiosus Svend Ribber fra Aggerholm. Indfriet 1 Apr. 1771.
6. For Amtsforvalter M. Uttrup i Skive for 2000 Rdl. Oppebørsejer. 2 Nov. 1767. Indfriet 4 Mai 1768.
7. Ny Kaution for samme Beløb 24 Apr. 1768. Indfr. 9 Mai 1775.
8. For Tolder S. H. Hertz i Kolding, Oppebørsejer indtil 2000 Rdl. 23 Fbr. 1769.
9. For Søsterfænnen Just Frederik Wodtkov for 25,000 Rdl. af Kjøbsummen for Sønderstovgaard. 1 Mai 1769.
10. For Amtsforvalter S. M. Lund i Thisted for 4000 Rdl. 4 Septbr. 1770. Indfriet efter Rentek. Paategn. 17 Jan. 1776.
11. For Kammerraad Nicolai Duus til Engelsholm for 5000 Rdl. til Apotheker Schmidt. 11 Juni 1770. Medkautionist Forvalter P. S. Stenstrup „til“ Kjælfær.
12. For Etb. Peder Moldrup for Obl. paa 4000 Rdl. til Kammerraad P. S. Rafn i Viborg. 6 Mai 1771. Medforlover Justitsraad Jens Hvas til Lvis Kloster. Indfriet i Snapsting 1800.
13. For sin Søster Marie Anne Hvas for 2000 Rdl. til Aarhus Stifts Enkekaase fra 6 Mai 1772.
14. For sin Fætter Christian Carl Hvas til Svilsbjerggaard for 2000 Rdl. til Abnd Lorenz Lorch i Vejle. 26 April 1774.

Retsagerne i Anledning af Christen Lindes Ægteskab med Maren Loss.

Sfr. Texten S. 258—9 .

Christen Linde var tidlig forelsket i Maren Loss. Der fremlagdes for Landperetten to Breve af Okt. 1741 og 13 Mai 1745, som han fra Udlandet havde tilskrevet hende, dog under Søsterens Navn for at skjule Forholdet. 1741 var Christen Linde kun 21 Aar og Maren 20 Aar. Men Maren havde ikke blot erobret Sønnen; ogsaa paa Faderen havde hun gjort stort Indtryk. Hun var bleven seet at gaae ind til ham om Aftenen ved Sengetid og det spionerende Eyende, der havde lyttet og ventet, havde ikke seet hende vende tilbage. Dertil havde Niels Linde givet den Befaling, at Eyendet skulde adlyde Jomfru Maren, der kaldes hans „Husholderesse“, i Alt „hvad enten det var viist eller galt“. Der gik altsaa Sladder ud i Verden, Jomfru Marens øvrige Opførelse gav

denne Røring, og det var almindeligt antaget, at hun stod i utilfældigt Forhold til sin gamle Hverre, der var højt oppe i de trefindstuede Aar. Stedets Præst, Pastor Peder Billestov, udtaler i en Attest af 8 Aug. 1750 under Tamperrets-sagen, at „Maren Jørgensdatter Løss var ubi almindelig Mistanke og Berygtelse for letfærdigt Levnet og Dmgang med afgangne Niels Linde“, hvilket han kræver Gud til Vidne om, hans Sind mange Gange at have krænket; „men“, tilføjer han, „hvad skal vel en fattig Præstemand gjøre i slige Tilfælde? Taler han derom, saa er han i Proces, Fortræd og Ulejlighed; tier han, saa er han og i Fare. Gud hjælpe os! Han veed bedst alle Ting!“

Da nu Niels Linde var død, den 12 Aug. 1746, stod Vejen aaben til et Ægteskab mellem den i myndig Alder værende unge Hverre til Tirsbæk og Gjenstanden for hans Attraa. Han hynes ogsaa snart at have gjort Skridt dertil. Han søgte om Wielsebrev i Kancelliet, men Familien havde faaet Nys om hans Hensigt og faaet Lejlighed til at neblægge Indsigelse; Wielsebrevet blev nægtet ham. Han gif sig saa i al Stilhed den 30 Juni 1748 til sin Sognepræst, den ovennævnte Peder Billestov, og begjærede at troloves med Maren; men ogsaa her fik han Afslag. Familien, der repræsenteredes af de tre Døttre Frants Linde til Ballisbjerg, Christen Linde til Betmark og Janus Friedenreich til Palstrup, ansaae dog ikke Vejen til et Ægteskab mellem de Paagjældende tilstrækkeligt affaaen ved disse to Afslag. De fandt det rettest at faae afgjort ved Dom, at det paatænkte Ægteskab overhovedet var utilstedeligt og, indtil denne kunde erholdes, at neblægge et formeligt Forbud mod dets Indgaaelse. Forbudet blev nedlagt og stadfæstet ved Tirsbæk Birketing den 10 Aug. 1748 og efter Appel (af Christen Linde?) af Viborg Landsoverret den 23 April 1749. Derimod blev en Ansøgning af 27 Aug. 1748 til Kongen om gode Mænd og Kommissarier til at dømme i Sagen afflaet i Konseillet den 30 Oktbr. næstefter og Sagen henviset til Afgjørelse ved ordinær Lands Lov og Ret.

I Henhold hertil indstavede Døttterne deres Neven og Maren Løss for Tamperretten i Aarhus (Stiftamtmand N. Nissen, Biskop P. Nygom, Stiftsprovst C. Pontoppidan, Provst H. Lindegaard, Mag. Rektor Smidt, Pastor J. Langborg ved Domkirken og Vicerector Mag. J. Worm som Notarius), hvor Sagen blev foretaget første Gang den 28 Mai 1749¹. For Døttterne mødte Procurator Hans Navn fra Viborg, for Christen Linde og Maren Løss Procurator Jørgen Rasch Bergen af Bøldum. Begge førte de med Dygtighed, men Bergen dog især med fortrinlig Tungeferdighed og stor Virtuositet, deres Klienters Eng. Efter at Bergen havde nedlagt Indsigelse mod Nettens Competence, hvilket den tog meget fortrydeligt op og multerede ham for, og efter at en Række Høitænde vare bevilgede, procederedes endelig den 16 Septbr. 1750

1. Sagen findes i Tamperretsprotokollen i Aarhus Bispearkiv. Denne Protokol gaar fra 1692 til Udgangen af 1773. Den er i hvidt Pergamentsbind og mærket 5 Reversal p. 129 Nr 107.

Sagen til Dom. Prof. Ravn fremlagde Tingsvidner fra Tirsbæk Birketing, Bjerre Hatting Herreders Ret, Middelfom Sønderlyng Herreders Ret, Boller og Grundet Birketing, 12 Attester fra forskjellige Personer, et Indlæg fra Dufferne og et fra sig selv. Procurator Bergen fremførte, at alle Raads Vidner kun handlede om Ny og Nygte og Løse Ord, som for mange Aar siden skulde være påsejrede om saadanne Personer, som Vidnerne aldrig havde seet, og om Løse Ord af tredje Mands Mund. Han paastod, at der i de fremlagte Vidner ikke fandtes to Udsagn overensstemmende om, hvad de paa een Tid eller eet Sted havde seet og hørt. Han fremlagde fra sin Side 7 Tingsvidner, — af hvilke det sidste, fra Vejle, „indeholdt mere berømmeligt om Jomfru Løss, end hendes Kjender havde udprebt Dugt“ —, fremdeles 16 Attester fra Præster, Ævrigheds-personer og andre honette Folk angaaende Jomfru Løss's Ufhyldighed, deriblandt endog en Attest fra Hr. Peder Billestov selv af 4 Juni 1749 og endvidere en fra Provsten i Bjerre Hatting Herred, Korup, og fra to Præster. De fleste af disse Attester vare afgivne efter Requisition af Maren Løss, dat. 3 Febr. 1750. Endvidere fremlagdes et egenhændigt Brev fra Maren Løss til Bergen.

Retten optog derefter Sagen til Dom, der affagdes den 16 Decbr. 1750. Efter en meget vidtløftig Motivering, der fastholdt, at Maren Løss var mistænkt og berygget for at have staaet i Forhold til Niels Linde, hvilken Mistanke og Berygtelse var godtgjort ved de mange afhørte Vidner, dels Tyende, der havde tjent i Gaarde med hende, dels Bønder og Tjenere i Sognet, ved Gaarden boende, konfluderede Dommen, under Paaberaabelse af D. L. 6—13—3 og 3—16—9—6, „At velb. Christen Linde paa Tirsbæk ingenstunde sig i Ægtefæll med den for hans afgangne Fader Velb. Niels Linde mistænkte og almindelig berygtede Maren Jørgensdatter Løss maatte indlade“. Processens Omkostninger opbevædes.

Denne Dom appellerede Christen Linde og Maren Løss til Højesteret, hvor den blev foretaget det følgende Aar 1751 i Decbr. Maaned². Den begyndte den 4 Decbr. Kl. 12¹/₂, men blev samme Dag intet Andet forrettet, end Stau-ningernes og Tamperretsdommens Oplæsning, hvorved „Horn“³ som Chr. Lindes Procurator erindrede, at „han skulde siden vise, af hvad Bestaffenhed de Gjestliges jus canonicum var i denne Sag“.

Den 6 Decbr. begyndte Sagen igjen og indstillede da „Rovsen“ (altsaa nu Christen Lindes Procurator) til Hans K. M., om Sagen ogsaa var af den Bestaffenhed, at den af Tamperretten forhen og nu af Højesteret kunde påskjendes, hvorpaa han begjærede Interlokutorium

2. En Extrakt af Sagens Indhold, nedskrevet af en Tilhører umiddelbart efter hver Dags Forhandling, findes i Hift. geneal. Ark. Specialia I. 14 b. Gh. Ark., og et kort Uddrag af denne Extrakt er meddelt mig af Hr. C. Manja.

3. Den her nævnte Horn er vistnok Politimesteren Frederik Horn.

Højesteretsdommen, der blev affagt den 20 Decbr. 1751. Eftm Kl 2½, var af følgende Indhold:

„Efter den af Maren Loss tilbudne og i Højesteret aflagte korporlige Ed (hun havde aflagt den samme Dag) bør saavel Tamperrettens affagte Dom, som alle de udi Sagen mellem Parterne anlagte og fremsførte Sigtelser og Bestyldninger være aldeles tilsidefatte, underkjendte og magtesløse, og ikke være enten Christen Linde og Maren Loss til nogen Hindrer i deres forehavende Ægtefælskab eller komme enten de nu levende eller den afdøde Niels Linde til nogen Hindrer og Fornærmelse paa deres Ære eller Reputations“.

Omfostringerne ophævedes paa begge Sider. Til Justitskassen betalte Kontracitanterne (Dnkterne) 5 Rdl.

Denne Højesteretsdom var os ikke bekjendt, da Texten S. 259 blev trykt. Ellers vilde selvfølgelig Meddelelsen paa dette Sted være bleven redigeret anderledes.

Vi kunne nu sige med Visshed, 1) at Christen Lindes og Maren Loss's Ægtefælskab blev indgaaet lovligt, 2) at det falder i Tiden mellem den 20 Decbr. 1751 og den 29 Januar 1752, da de i Kjøbenhavn, som Ægtefæller, oprettede deres reciproke Testamente⁴, og 3) at det efter al Rimelighed blev indgaaet i Kjøbenhavn.

Endnu maae vi konstatere, at Jørgen Hvas ikke med et Ord nævnes i Tamperretsdommen.

William Halling f. 1744 † 1796,

og

Christine Linde Hvas de Lindenspalm f. 1758 † 1817.

Det er ikke Hensigten med de faa efterfølgende Linier at levere en Studie over Halling og hans Frue. Dertil have vi ikke samlet Materiale nok, og en saadan Opgave ligger ogsaa udenfor Hensigten af dette Skrift. Vi skulle blot ganske kort til det iforvejen Meddelte føje nogle enkelte Hovedbegivenheder af hans og hans Kones Liv.

4. Testamentet er underskrevet til Bitterlighed af Politimesteren Friedrich Horn og Borgretspræsident Truels Ortvad, den samme, der var Jørgen Hvas behjælpelig med hans Adelspatent.

De havde kun været gift et Aar, da deres ældste Barn, en Datter, fødtes paa Lirsbæk den 15 Februar 1775. Christine Hvas blev saaledes Moder i en Alder af 16½ Aar. Hendes førstfødte fik Navnet Wilhelmine Christine efter begge sine Forældre, blev hjemmedøbt strax efter Fødselen og Daaben publiceret i Engum Kirke den 6 April. Bedstemoderen paa mødrene Side Fru de Lindenpalm, har Barnet, hendes Søster, Fru Hvas fra Wiuf, holdt Huen og Faddere vare Tørgen Hvas, hans Broder, Brodersøn og Kammerraad Fogh¹. Aaret efter, 1776, fødtes paa Lirsbæk deres andet Barn, Hans Henrik, der ogsaa først blev hjemmedøbt og derefter fremstillet til Daabens Publikation i Engum Kirke den 12 April. Blandt Fadderne vare paa Familien Hvas's Side Tørgen Hvas's Søstersøn, altsaa Fru Hallings Fætter, Just Frederik Wodstou til Sønderfjovgaard. Navnet Hans Henrik kan formodes at være efter Hans Henrik Lichtenberg, skjønt vi ikke see Grunden til at vælge dette for Familien fremmede Navn. Han nævnes senere med Tilføjelse af Navnet Tørgen eller forskjønnnet Georg; men Kirkebogen indeholder ikke dette Navn².

Halling forblev ikke længe paa Lirsbæk. Han byttede i 1776 denne Ejendom bort mod Dronninglund med Dronninggaard i

1. Tilførselen i Engum Kbhg. lyder efter Meddelelse af Hr. Pst. Briz jaaledes: „D. 6 April (1775) er Velbaarne Hr. Brigadeer Halling til Thyrsbeck, hans Frøken Datter Wilhelmine Christine fremstillet i Kirken til sin Daabs Publication, som strax efter Fødselen d. 15 Febr var forrettet af Bedstemoderen Madame Biering fra Horsens, frembaaren af Fru de Lindenpalm. Faddere vare Hr. Justits-Raad Lindenpalm. Hr. Cammer-Raad Fogh fra Weyle, Sr. Peder Hvas fra Wiuf (Tørgen Hvas's yngste Broder), Sr. Hvas fra Antiar (Tørgen Hvas's Fætter fra Hvilsbjerggaard) og Sr. Hvas'ss Kirriste fra Wiuf (Marie Voss). Frue Brigaderindens Introduction var d. 29 Martij foran“

2. Engum Kbhg., meddelt af Pst. Briz: „D. 12 April (1776) blev Velb. Hr. Brigadeer til Thyrsbeck hans Søn, som tilførn for Svagheds Skyld (var hjemmedøbt) og nævnet: Hans Heinrich, til hans Daabs viidere Publication i Engum Kirke fremstillet af Obristinde Krabbe. Fadderne vare: Hr. Capt. Bang, Hr. Wodstou (Tørgen Hvas's Søstersøn) og Frue Bang, alle fra Weyle Frue Brigadeerinden holte sin Kirkegang Dom. Reminiscere (d. 2 Marts).

Vendsyssel, der tilhørte Kammerherre Grev Caspar Herman Gottlob Moltke, og forlod Tirsbæk ved Mai Dags Tid, altsaa efter at have tilbragt netop 2 Aar paa Gaarden. Der laae et tilstrækkeligt Motiv for Halling til at fatte denne Beslutning deri, at Tirsbæk, som Ejendom, var ham for lille, for indsnævret og begrændset. Han kunde ikke være bekjendt at afhænde Williamsborg saa længe Svigerforældrene levede der, og end mindre at tage den selv til Brug, hvilket han jo ogsaa kontraktmæssigt havde frastrevet sig. Men foruden dette var Tonen og Omgangen i Vejle Egnen vistnok bunden af langt flere Hensyn, end oppe i Vendsyssel, og Enhver, hvis egne Grindringer og Traditioner gaar tilbage i Tiden — det behøver ikke at være til dette Aarhundredes Begyndelse, end siges tilbage til Slutningen af forrige Aarhundrede, — vil vide, at Man hist og her Nord for Limfjorden tidligere førte et Liv, der just ikke svarede til Tone eller Omdømme i den øvrige Del af Landet. Det var til et frit Felt at røre sig paa, at Halling trængte, og det fandt han, tillige med større Udstrækning af Ejendommen, paa Dronninglund. Hvis Dronninglund, da Halling købte den, havde samme Størrelse, som nævnes nogle Aar tidligere i D. Atl., hørte der henved 1100 Tdr. Stk. af alle Slags til denne Ejendom, og den var altsaa mere end dobbelt saa stor som Tirsbæk. De to Herrer, Moltke og Halling, oprettede den 26 Februar 1776 Kjøbekontrakt med hinanden om deres respektive Ejendomme, og Skjøderne udstedtes derefter, af Moltke til Halling paa Dronninglund m. v. den 26 April, og af Halling paa Tirsbæk til Moltke den 1 Mai næstefter. Moltke overtog Prioritetsgjelden paa 24,000 Rdl. i Tirsbæk og udstedte desuden en Obligation til Halling paa 17,500 Rdl., medens Halling omvendt udstedte en Obligation til Moltke paa 30,000 Rdl. Det er dog ikke hermed jagt, at de to Summer 24,000 Rdl. og 17,500 Rdl. sammenlagte betegne Prisen paa Tirsbæk; men vi skulle ikke dvæle herved.

Den 15 Februar 1782 fik Halling Bevilling til ved Proklama at maatte indkalde alle de i Ostindien, med hvilke han havde havt

Pengeaffairer eller staaet i Regning og som derover til ham kunde have nogen Fordring m. v.³

Paa Dronninglund fødtes hans anden Søn, Jørgen Magnus, Søndag den 28 Marts 1783. Han blev strax efter Fødselen hjemmedøbt og Daaben publiceret i Kirken den 23 Mai næstefter under Nærværelse af fornemne Faddere fra Aalborg. Det sees, at denne Søn fik begge sine Bedstefædres Navne paa mødrene og fædrene Side. Han blev indskreven som Søkadet, men døde 6 Aar gammel den 19 Juni 1789⁴.

Et Fjerdingaar efter sin Svigerfaders Død afhændede Halling ved Kjøbefontraft af 12 September 1782 og Skjøde af 4 Juni 1783 Williamsborg til Generalauditor Christian Kallager⁵. Hartkornet udgjorde i Alt af alle Slags 256 Tdr. 6 St. 2 Alb., og var, siden Halling kjøbte Gaarden af Jørgen Hvas, bleven forøget med 20—21 Tdr. Stk. Bøndergods, men formindsket med c. 3 Td. Stk. Tiender. Kjøbesummen var 33,530 Rdl., altsaa 5,530 Rdl. mere end Halling havde givet sin Svigerfader. Var det Konjunk-

3. 3yd. Reg.

4. Dronninglund Afbg. indeholder efter Meddel. af Past. Blichfeld herom: Fredagen d. 23 Mai 1783 døbtes Højvelbaarne Hr. Brigadeer William von Halling til Dronninglund og Fruer Kirstine de Lindenpalm deres Søn, Jørgen Magnus, (af Sognepræsten strax efter Fødselen hjemmedøbt i Dørværelse af de høje Forældre og Forbodemeren Søndagen d. 28 Marts). Fadderne ved Daabens Publication i Kirken vare: Fru Stiftamtmandinde von Levegau, Frøken de Moltke, Hr. Stiftamtmand Levegau, Hr. Kammerherre Moltke, Chef for det fælteste Regiment, og Hr. Justitsraad Nyberg, Alle af Aalborg.

Den 19 Juni 1789 død: Sø-Kadet Jørgen Magnus Halling paa Dronninglund, gammel 6½ Aar.

5. See Bil. Generalauditor Kallager levede i Randers af sine Midler. Ved Kjøbefontraft af 24 September 1783 og Skjøde af 4 Juni 1784 afhændede Kallager Williamsborg til Johan Frederik Schmidt, Søn af den tidligere omtalte Apotheker, Assessor Schmidt i Horsens. Joh. Fr. Schmidt var cand. jur., blev d. 10 Decbr. 1783 adlet tilligemed sin ældre Broder Ulrich Christian Schmidt, og tilkjøbte først en Del Gods og Daugaard Kirketiende, men folgte efterhaanden omtrent hele Bøndergødet bort og 1809 Williamsborg med Resten til Regimentsbatterimester Jeremias Møller Secher for 106,500 Rdl. See herom og om de senere Ejere Ordon II. 140.

turerne alene, der i 7 Aar havde forøget Gaardens Værdi med over en Femtedel af Prisen i 1775, eller var det, i alt Fald tillige, de af Tjerggen Svass opførte Bygninger og foretagne Forbedringer? Bistnok begge Dele tilsammen. Konjunkturerne vare isøvrigt dengang stadigt opad gaaende.

Foruden Dronninglund med Tilliggende ejede Halling, efter Becker og Trap, Kjærgaard i Hunderup Sogn i Sjørding Herred, en Gaard, der i D. Aftl. opføres med henved i Aft 600 Td. Gt. Fremdeles ejede han, efter Becker og Trap, Petersholm, Syd for Vejle, i Vejle Landsogn, og en Gaard i Aalborg, det nuværende Hotel Phoenix, hvis Fagade til Baden og hvis Værelser endnu tilbels ere fra hans Tid.

Samlivet mellem de to Egtfæller antages efterhaanden at være blevet saa slet, at de frivilligt hævdede det, saaledes at Halling forblev paa Dronninglund og Christine Svass drog til Petersholm og levede her. Halling kunde da tumle sig paa Dronninglund efter Behag, og det Liv, han der førte, skal have været excentrif. Blandt hans Ideer nævnes den, at han vilde forskjønne Befolkningen paa Godset, og at han engang ved stort Optjøb af Korn troede at kunne beherske Kornhandelen i Østersøen.

Halling blev Medlem af Direktionen for det asiatiske Kompagni, vi vide ikke naar, men formode, at det har været kort efter hans Hjemkomst. Han var det allerede den 30 April 1774⁶. Han nøjedes ikke med den Rang, han havde faaet som Brigader, men erholdt den 29 December 1774 Rang med Generalmajorer til Hest og til Fods⁷. To Aar efter, 1776, blev han udnævnt til Ridder, det vil sige Storfors af Dannebrog⁸. Han fik altsaa „det hvide

6. Halling vendte efter Giesing tilbage fra Ostindien i 1773 og nævnes som Direktør for det asiatiske Kompagni i den Obl., som han den 30 April 1774 udstedte til Seders Enke for Prioritetsgjelden i Livsbæk. Det asiatiske Kompagni var oprettet under Christian den Sjette. Ostrojen er af 12 April 1732, lydende paa 40 Aar, fornyet 23 Juli 1772 paa 20 Aar. Ny Ostroj af 21 Mart 1792. Kompagniet blev ophævet ved Pl. 22 Mart 1844.

7. Møllers Reg. over Rangs personer i Gh. Ark. p. 3, 1775.

8. Sammesteds, efter Pøffner p. 57 B.

Baand", efter Eigende mod et overordentlig klækkeligt Bederlag, der anvendtes til Brolægningen af Slotspladsen eller Kongens Nytorv. Den 17 December 1783 blev han nobiliteret⁹ og anbragte i den Anledning sit og sin Kones Vaabner ved Siden af hinanden i stort Format paa Frontispicen af Midtfløjen af Dronninglunds Hovedbygning ind mod Gaarden. Disse Vaabner lod en senere Gjer af Gaarden borthugge¹⁰. Halling døde den 2 April 1796¹¹, i en Alder af kun 52 Aar, og ligger begravet paa Assistentkirkegaarden i Aalborg under et stort og pragtfuldt Monument af Marmor, der forestiller en afbrudt Søjle. Af Brigaderen haves flere Portrætter¹².

Efter Brigaderens Død stiftede Christine Hvas, der da var i en Alder af 38 Aar, med sine to Børn, af hvilke Datteren Wilhelmine Christine var 21 Aar og Sønnen Hans Henrik 20 Aar. Hun overtog de faste Ejendomme Dronninglund og Dronninggaard med underliggende Gods, samt alle Boets Forpligtelser m. v. mod at udbetale Sønnen og Datteren tilsammen 160,000 Rdl. Udlægsforretningen, der overdrager hende de nævnte Ejendomme, er dateret den 16 Juni 1797 og findes i Vib. Landst. Skj. og Vante Prot. S

9. See Adelsens Aarbog.

10. Jeg, F. Hvasf, har seet disse i stor Stil udførte Vaabner. Kammerherre E. W. H. Steel, senere Indenrigsminister, lod dem bort efter sin Tiltrædelse af Ejendommen borthugge. Resterne findes endnu i Kælderen. Medd. af Pst. Blichfeldt.

11. Efter Benzons Stamtaavler, Gh. Art. Hans Død og Begravelse er ikke indført i Dronninglund Rbhg.

12. Dette Monument har jeg, F. Hvasf, ofte seet i min Skoletid 1835-43. Om det findes endnu, veed jeg ikke.

Et udmærket smukt Portræt af Brigaderen findes hos Fru P. Halling, født Branner, Enke efter hans Sønnes søn. Portrættet er i oval Ramme, 1 Alen højt i Udsigten. Brigaderens Ansigt er ungdommeligt, kraftigt, fyldigt, med lille Mund, kort Næse, brune Øjne og uden Skæg. Han er i rød Kjole med blå Krave, begge kantede med Guldgaloner, har det hvide Band over Skulderen og Stjerne paa Brystet, fint Knipplingshalstørklæde, lille lav flad trekantet Hat med sort Kofarve og Haaret kun svagt fremme. Om tre andre Portrætter, see Note 17.

Ublægsforretningen kaldes Sønnen Hans Henrik med Tilnavnet Jørgen, som han ikke havde erholdt ved Daaben. Christine Hvas boede saa en Tid lang paa Dronninglund. Hun havde ogsaa sine excentriske Tilbøjeligheder, der udviklede sig i Aarenes Løb. Saaledes lod hun opkjøbe eller forfærdige Bødterarbejde, som hun udsolgte fra Dronninglund, hvor det stod og faldt i Staver. Hun havde en sand Mani for at tage om paa Auktioner og gjøre Indkjøb af alle Slags Ting¹³. Senere solgte hun Ejendommen i Vendsyssel og købte Kjeldkjær, en lille Sædegaard i Bredsten Sogn, Tyrild Herred, der rimeligvis dengang havde sit Gods komplet¹⁴. Hvorledes det gik med Ejendommene Kjærgaard og Petersholm, see vi os ikke i Stand til at meddele. Hun skal have ønsket at gjenerhverve Tirsbæk, men det lykkedes ikke for hende. Hun fik tilsidst den Ide, at hun vilde blive fattig. Hun døde sent paa Aftenen den 10 Marts 1817 paa Kjeldkjær i en Alder af 59 Aar¹⁵. Hun blev begravet paa Bredsten Kirkegaard den 20 Marts

13. Forholdene vare jo dengang andre end nu. Det var ikke let i Jylland at købe gode Ting sammen til et Hus. Kapt. Lichtnerbergs Frue paa Bidstrup, født v. Arenstorff, f. 1771 + 1861, min Kones Bedstemoder, havde netop den selv samme Mani, og Erindringerne bevares om et pudsigt Svar, hun engang fik af Fru Halling, da de mødtes paa en Auktion.

14. Naar det af Beder anføres, at hun købte Verbæk ved Vejle, maa denne Gaard i ethvert Fald før Fru Hallings Død være gaaet over i andre Hænder. Det Samme maa formodes at have været Tilfældet med Petersholm og Kjærgaard; thi det fremgaaer tilstrækkelig tydeligt af Skiftet efter hende, at hun ved sin Død kun ejede Kjeldkjær, og hvad særligt Verbæk angaar, ejedes denne ved Fru Hallings Død af en Stoutz, der døde 1818.

15. Ifølge Nørvang Lørrild Herredets Skifteprotokol indfandt Skifteforvalteren, By- og Hfgd. Dahl, sig Dagen efter, den 11 Marts, paa Gaarden for at paabegynde Skiftet. Det hedder, „at Fru Brigaderinden var død, igaar Aftes, sidst“. Tilstede vare Ritmester Halling til Frisholt og Amtmand Selmer i Henshold til en ham af Baron Krüdeners under 12 Marts 1814 paa sin Pustruers, den Afhødes Datter, Wilhelmine Christines Begne meddelt Fuldmagt. Den 31 s. M. foretoges en „overordentlig vidtløftig og detailleret“ Registrerings- og Buerderingsforretning. Den 16 April og 16 Juli prøvedes forgjæves Auktion over Gaarden. Løssøret fulgtes senere ved Auktion og der sees at have været trykte Kataloger. Skifteforvalteren, Hfgd Dahl, døde 1818 og Kommisjærerne

næstefter og en Sten med Indskrift lagt over hendes Grav, hvor den dog nu ikke mere findes¹⁶. Af denne Stens Indskrift fremgaaer, at hun var født den 9 September 1758. Kirkebogen indeholder, som tidligere anført, see S. 263, kun hendes Daabsdag den 30 September.

Der haves flere Portrætter af Christine Hvas baade fra den yngre og ældre Alder¹⁷. Hun havde brune Øjne og mørkt Haar; men Portræterne vidne ikke om den Skjønhed, vi tidligere formodede, hvortil der dog efter Forholdene kan findes særegne Grunde.

i hans Bo fortætte Behandlingen af Fru Hallings Bo. Efter at Ritmester Halling havde betalt Skifteforvalterens Tilgodehavende i Boet 454 Rdl. 13 S., blev Kjeldfær den 5 Marts 1821 ekstraderet ham til fri Maadighed som eneste daværende Arving.

16. Ifølge Meddel. fra Pst. G. E. Becker i Halle indeholder Bredsten Kirkebog Tidsangivelserne for hendes Død og Begravelse. Paa Kirkegaarden findes en Røgsten med den Indskrift „Christine de Halling født Lindenpalm paa Thyrbæk d. 9 Septbr. 1758, død paa Kjeldfær 10 Martii 1817“, men Stenen er borttaget fra Gravstedet og ligger nu opad Kirkegaardsmuren, hvor den synes kastet hen. — Det fortælles om hende, at hun døde paa den bare Palm, omgivet af sine Hunde, der forsvarede Riget. Becker tilføjer, at dette Leje paa Straa vel snarere maa betragtes som en Grille, end som en Følge af Fattigdom, og han gjør endnu den Tilføjelse, at hendes Læge har forskrevet ham, at han var overbevist om, at hun døde af Mangel og Sult, fordi hun af Fregt for at blive fattig ikke vilde inde sig selv faa Meget, som var fornødent til Livets Ophold. Rigeoverfor denne Folkesnak kan det fastholdes som Kjendsgjerning, at hun ved sin Død ejede og beboede Sædegaarden Kjeldfær, rimeligvis med komplet Gods til, at hendes Indbo var stort, at det er troligt, at hendes eneste Søn, Ritmesteren, der Dagen efter hendes Død var tilstede i Boet og rimeligvis ogsaa har staaet ved hendes Dødsleje Aftenen forud, har forbrøgt en hel Del af hendes Midler til Kjøbet af Frijskolt, ligesom det i alt Fald kan tænkes, at de ogsaa have fundet Vej til Datteren, der var gift med Baron Krüdenen. — Cand. mag. G. E. Secher har fortalt mig, at hans Søstres Lærevinde, Trine Bøgh, senere gift med Abnd. Wulff i Horsens, var Somfru hos den Aldøde og stod ved hendes Dødsleje. Hun erklærede Alt, hvad der fortælles om den bare Palm for Jabel. Christine Hvas, Hallings Enke, døde, som Andre, i sin Seng.

17. Brigaderens og Christine Hvas's Portrætter findes i Hr. cand. phil. J. Meinckes Besiddelse i Kbhvn. De ere Pendants i oval Ramme, Brigaderens i rød Kjole og med Ordensbaand; men medens Brigaderens er et godt Portræt, er hendes kun tarveligt, saa at de synes at hidrøre fra

William Hallings Retshandler,

efter Viborg Landstings Skjøde- og Panteprotokoller.

1. Brigader W. Halling, Direktør for det asiatiske Kompagni, Obl. til Mad. Johanne Marie Andersen, Enke efter Niels Secher til Sødringdølm for 24,000 Rdl. med Pant i Tirsbæk m. v. Dat. Tirsbæk 30 Apr. 1774. Til Vitt. B. Svass og K. Groth.

2. Brigader W. Halling til Tirsbæk og Brykkesborg, Obl. til excec. test. i Jacob Himmerigs Bo i Aalborg for 3000 Rdl. Til Vitt. Krigsraad B. Svass paa Tirsbæk og Kochum Tølstrup paa Høstrup. Viborg 6 Mai 1775. Kvitt. 7 Mai 1776.

3. Brigader W. Halling, Obl. til Fru Assessorinde Schmidt i Horsens for 2000 Rdl. Dat. Viborg 1 Mai 1775. Til Vitt. Raadmand Daniel Grundahl fra Horsens og Nicolai Schønau fra Kolbing.

4. Grev Casper Herman Gotfred (sic) Moltke, Herre til Tirsbæk, Skjøde til Brigader Halling paa Dronninglund og Dronninggaard m. m. Dat. Dronninglund 26 Apr. 1776. Til Vitt. J. Tølstrup. S. Aschanius. Kjøbekontrakt 26 Febr. næstførd.

5. Grev Casper Herman Gotlob (sic) Moltke, Herre til Tirsbæk, Obl. til Arvingerne efter Sal. Johanne Marie Andersen, Sal. Niels Sechers, for 24,000 Rdl. i Anl. af Kjøbet af Tirsbæk, med Sikkerhed i Tirsbæk m. v. Tirsbæk 4 Mai 1776. Til Vitt. Tølstrup. Aschanius.

6. William Halling, Skjøde til Hs. Exc. Gen. Lieut., Ahre Casper Hermann Gotlob Moltke paa Tirsbæk 1 Mai 1776. Kjøbekontr. 26 Febr. j. A. Til Vitt. Krigsraad B. Svass. Wobschou.

7. Moltke, Obl. til Halling for 17,500 Rdl. Viborg 6 Mai 1776. Til Vitt. Tølstrup. Aschanius.

8. Halling, Obl. til Moltke for 30,000 Rdl., Pant i Dronninglund. Viborg 6 Mai 1776. Til Vitt. B. Svass. J. F. Wobschou.

9. Halling, Obl. til Justd. Thygeson for 24,000 Rdl. med Pant i Williamsborg. Dat. 14 Juni 1780.

10. Halling, Obl. til Chr. Larsen Ørsnæs i Aalborg for 9500 Rdl. med Pant bl. A. i Williamsborg. Viborg 16 Juni 1780.

forforskjellige Hænder. Hun seer lille, lidt indfalden i Kinderne og saare ung ud; hun har en lav sort Hat paa Hovedet. Da han fik det hvide Vaand 1776, er hans Portræt sandsynligvis ikke ældre, og hendes, efter dets store Ungdom at dømme, neppe senere. I 1776 havde hun allerede to Børn, saa at det intet Under er, at hun da, i en Alder af kun 18 Aar, seer anstrengt ud. — Der haves hos Hr. Lauritzen, g. m. Brigaderens Sønnens Datter, to Miniaturportrætter af begge Ægtefæller i en lidt ældre Alder, og til Grevinde Frijs paa Frijsenborg blev efter Meddel. af Insp. J. Leemejer ogsaa i sin Tid kjøbt to Portrætter af dem.

Stamtavle XV.

William Hallings og
Christine Linde Hvas
de Lindenpalms.
Descendents.

Jochum Halling, Degn paa Amager, lærd,
∞ Birgitte Christiansdatter Altelv.

Magnus Halling, f. i Taarnby p. A. $^{22}/_{12}$ 1706, bg. $^{17}/_{3}$ 1748.
Egpr. i Haarslev og Tingjellinge, S. 279—80, jfr. Vibergs Præstehist.
∞ $^{28}/_{1}$ 1739 Marie Elisabeth Olivarius, f. 1712 † 1786, 3 G. gift.

Jochum Halling,
f. $^{24}/_{5}$ 1740, 1773 Præst
i Sørfjøbing.

Vitus Halling,
f. $^{6}/_{1}$ 1742, begv. $^{11}/_{5}$ f. A.

Vitus, senere William, Halling, døbt $^{5}/_{3}$ 1744, † 1796,
Rigader, Ridder, til Tirsvæk, Dronninglund m. m., adl. 1783,
∞ $^{23}/_{1}$ 1774 Christine Linde Hvas de Lindenpalm,
f. $^{9}/_{9}$ 1758 p. Tirsvæk, † $^{10}/_{3}$ 1817 p. Kjeldfjær.

Wilhelmine Christine Halling,
f. $^{15}/_{2}$ 1775 † ?
∞ 1800 Baron Gotthard Ludvig
Krüdener f. 1771, russisk
Gesandt i Berlin.

Hans Henrik Halling, døbt $^{12}/_{4}$ 1776 † $^{19}/_{11}$ 1839.
Ritmester, $^{24}/_{6}$ 1799 Eier af Frijskolt, ∞ $^{9}/_{9}$ 1790
Karen Henriette Dorothea v. Westen
sep. 1809, senere g. m. Rektor Bjørn i Nyborg,
med hvem en Datter, nu Admiralinde Gottlieb.

Magnus Halling,
f. $^{28}/_{3}$ 1783 † $^{18}/_{6}$ 1789,
udnævnt til Søfadet.

Christine Christine
Amalie Ulrikke
Halling, Halling,
f. $^{21}/_{7}$ 1800 d. $^{22}/_{3}$ 1801
† $^{26}/_{1}$ 1837. † ? ∞
Oberst
Fibiger.

William Halling, døbt $^{5}/_{2}$ 1803 † $^{6}/_{3}$ 1882
Fuldm. i Revis. dep., Kiste-, Justitsraad, Kbhvn.
∞ 1. Fanny Boalth fra Vestindien, 1 Barn
† snart, ∞ 2. $^{9}/_{4}$ 1835 Baronesse
Ernestine Caroline Amalie
Høld, f. $^{27}/_{10}$ 1814 † $^{1}/_{7}$ 1872.

Christian Ulrik v.
Westen Halling,
d. $^{23}/_{2}$ 1804 † $^{20}/_{7}$ 1874,
∞ $^{15}/_{3}$ 1850 Marie
Christiansen,
Enke est. Skolelærer
Skrydstrup.

Hanne Francisca
Halling,
d. $^{28}/_{2}$ 1806 ?
∞ Kapt. Langemart
i Søetaten.

^{20*} Fanny Caroline
Henriette Halling,
f. $^{27}/_{6}$ 1837 † $^{25}/_{2}$ 1862,
g. $^{30}/_{6}$ 1860 Hofjægermst.
Gustav Grüner til
Høstemark og Egense Kl.

Hans Frederik
Alexander Halling,
f. $^{9}/_{3}$ 1839 † $^{28}/_{2}$ 1878,
Baremægler, g. $^{11}/_{12}$ 1867
m. Petrine Brauner,
f. $^{11}/_{5}$ 1842.

Caroline Ernestine
Alexandrine Halling,
f. $^{7}/_{9}$ 1846, boer i Bergen,
blev 1873 ∞ Baron
Ove Henrik Kamel
til Thelestad i Smaaland.

Wilhelmine Amalie Halling,
f. $^{16}/_{7}$ 1848, ∞ $^{20}/_{5}$ 1873 Prem. lieut.
B. N. E. Lauritzen.

Axel Halling, f. $^{13}/_{3}$ 1869.

11. Halling, Skjøde til Gen. and. Christian Kallager paa Williamsborg med Tiliggende, i Akt 256 Bd. 6 St. „ Fk. 2 Mb. Kjøbefontrakt 12 Septbr. 1782. Kjøbesum 33,530 Rdl. Dat. Dronninglund 4 Juni 1783. Til Witt. Beenfeldt. Thygeson. Godset var siden Kjøbet af Jstd. J. H. de L. forøget med 20—21 Td. Stk., og Tienderne formindskede med c. 3 Td. Stk.

12. Kallager, Obl. til Grevinde Kantgau født de Raben, for 9000 Rdl. med Pant i Williamsborg. 16 Juni 1783.

13. Kallager, Skjøde til Joh. Frid. v. Schmidten paa Williamsborg, 4 Juni 1784.

7.

Peter Christian Hvas f. 1732 † ?

og

Mette Cathrine Ross f. 1724 † 1799.

Peter Christian Hvas, Mads Hvas's og Ingeborg Marie Lveds yngste Søn, er født paa Ulstrup og døbt i Vinge Kirke den 21 Febr. 1732. Hans Slægtninge stode Fadder til ham¹. Navnet Peter hidrører maaskee fra mødrene Side²; Navnet Christian gjenfindes i Thomas Hvas's Linie, og synes saaledes at stamme fra en fælles Kilde. Han begyndte som sin Fader og Farbroder paa et Godscontor. I 1751, da han var 19 Aar gammel, var han Fuldmægtig hos Godsforvalteren paa Lindenborg og Høgholm og senere samme Aar paa Byfogedkontoret i Hobro³. Da For-

1. Peter Christian blev først hjemmedøbt og i Hjemmet holdt over Daaben af Præsten Hr. Søren Lvedes Hustru i Bjerring, men i Kirken baaren af Jens Hvas'ses Hustru Kirstine f. Brønshøff. Faddere vare: Jens Hvas, Thomas Hvas, Hans Jensen Lved, (sikkert Ingeborg Marie Lveds Broder), Jens Olefen Szgild, Mads Eriksen og Præstens Datter Geste Mohn. Vinge Kbhg. Præsten Søren Lvedes Fader var Præsten Christen Sørensen Schrøder i Lvede og Linde, og Navnet Lvede betegner derfor ikke en Slægtskabsforbindelse med Mads Hvas'ses Hustru.

2. Mads Hvas'ses og Ingeborg Lveds ældste Datter blev, som tidligere anført, baaren til Kirke af Maren Pedersdatter, formentlig Ingeborg Lveds Moder.

3. I Processatterne paa Lindenborg i en Sag mellem Grev Danneftjold Samsø paa den ene Side og Jens Hvas til Tulsfød paa den anden Side, betr.

pagter Christen Oluffen Fløy paa Hornsgaard i Farstrup Sogn, Slet Herred, der tillige var eller idetmindste tidligere tillige havde været Forpagter paa Baar, døde den 4 Marts 1757, overdroges Forpagtningen af Hornsgaard, — og Baar? — til Peter Christian Hvas, saaledes at Fløys Enke, Mette Cathrine Løss, saavidt sees, beholdt Bopæl paa Gaarden. Anledningen til at P. C. Hvas fik denne Forpagtning skjønnes let, naar Man erindrer, at hans Broder Søren samtidigt ægtede Mette Cathrines Søster, Maren Løss. Hornsgaard, der nu er en Gaard paa 16 Td. Hartkorn med omtrent 300 Tdr. Land, tilhørte dengang, tilligemed Baar, Enken efter den Aaret forud, 1756, afdøde Justitsraad Jochum Poulsen.

Den 28 Juni 1760, altfaa 3 Aar efter Forpagtningens Tiltrædelse, havde Hvas Bryllup med Mette Cathrine Løss⁴. Sun

Kauf Skov, mødte P. C. Hvas for den i Sagen nedsatte Kommission den 3 Juli 1751 med Indlæg fra Grevens Forvalter, Peder Rasmussen Bang. Den 14 Okt. f. A. mødte han med Indlæg fra sin daværende Principal, Byfoged og Prokurator N. Foersom af Hobro, der var Jens Hvas's Sagfører.

4. Farstrup Kirkebog. I Farstrup Kirke findes et Epitafium, af hvilket fremgaaer, at Christen Oluffen Fløy „forud Forpagter ved Baar og Hornsgaard“ kom til Verden d. 18 Novbr. 1705 og bortgik den 4 Marts 1757, da „hand efter 9 Aar og 7 Ugers hjerlig Ægteffab efterlod sin hjerter elskelige Ægtefælle velædle Madame Mette Catharine Løss 2 Sønner og 5 Døtre og nogle Aar forhen var bleven efterladt af den tredie Søn, som døde d. 13 Juni 1757. Hands Dages Tal 52 Aar 7½ Maaned“. Det vil sees, at der er Fejl, baade i Angivelsen af hans Dages Tal og af Sønnens Dødsaar. — Han nævnes i Kommunikantbogen gjentagne Gange som Forpagteren, Monsr. Christen Oluffen eller Olesen paa Hornsgaard med Kjeriste, sidste Gang Onsdag den 8 Decbr. 1756. Monsr. Hvas, Hornsgaard, nævnes første Gang Dom. 20 p. Trin. (23 Okt.) 1757, derefter kommunikere Mad Oluffen og Forpagteren Monsr. Peter Christian Hvas hver for sig, indtil de fremtræde som gifte og kommunikere som Velædle Forpagter Hvas og Kjeriste d. 15 Nov. 1760 og derefter sidste Gang den 2 Juni 1761.

Fløys Børn. Farstrup Kfbg. indeholder: 1756 Dom. quasimodo blev Daaben konfirmeret over Monsr. Christen Oluffens Barn paa Hornsgaard, kaldet Peter; Frøken Clementine Marie Poulsen, Ifd. Poulsens Datter fra Baar, bar Barnet, osv. I Herslev Kirkebog findes under Konfirmerede: 1771 Paaste: Sfr. Christiane Fløy og Sfr. Johanne Marie Fløy, Sv. Hvases Stiftdøtre i Bisf. Fremdeles findes ifds som Faddere 1769 Hr. Hvas

havde forud af sit Ægteskab med Fløy 3 Sønner og 5 Døttre, af hvilke 1 Søn var død. Hun var født 1724, døbt d. 26 Jan. s. A. i Horsens, var bleven gift med Fløy i Januar 1748, blev Enke efter lidt over 9 Aars Ægteskab og var nu efter 3 Aars Enkestand 36 Aar, da hun ægteede Hvas. Han var dengang 28 Aar. Det laae imidlertid i Forholdene, at Forpagtningen paa Hornsgaard ikke blev af lang Varighed. Den 26 April, et Par Maaneder før Hvas's Bryllup, havde Justitsraad Poulsens Enke, Karen Benzon, solgt Hornsgaard til Justitsraad Marcus Pauli Marcusen, der ogsaa var eller blev Ejer af Baar, under hvilken Gaard Hornsgaard egentlig hørte, samt af Krastrup og Gundestedgaard, og samme Aar kjøbte Sorgen Hvas ved Kjøbekontrakt af 11 Oktober Skjærbildgaard, selvfølgelig først at tiltræde den 1 Mai 1761, da Skjødet udfædtes. Peter Christian Hvas var vel allerede ved Kjøbet af denne Gaard udfæet til Forpagter paa den, og han tiltraadte den formentlig ogsaa strax ved Overleveringen den 1 Mai. Efter Tiltrædelsen tog han tilbage til Hornsgaard, ordnede Tilbageleveringen til Ejeren, gik sidste Gang til Alters med sin Hustru i Farstrup Kirke Tirsdag den 2 Juni og flyttede saa sin Familie til Skjærbildgaard. Her fødtes samme Aar hans Søn Christen, der blev døbt i Nebsager Kirke den 30 Okt. 1761, uden Tvivl opkaldt efter Christen Duffsen Fløy. Foruden denne Søn havde Hvas endnu to Døttre, Ingeborg Marie, døbt i Nebsager Kirke den 6 Oktober 1763, opkaldt efter hans Moder, og Mathilde, døbt i samme Kirke den 5 Juli 1765⁵.

Forpagtningen af Skjærbildgaard varede saa længe Sorgen Hvas ejede den, indtil Mai 1768, da den efter Skjøde af 26 April

---

og Fr. Fløy, og 1777 Fr. Christiane Fløy og Fr. Manningen Fløy, hvorved der aabenbart menes Johanne Marie. Manningen har været hendes Kjølenavn. „Fløye“, altsaa en af Sønerne, der maaskee har fundet Plads hos F. H. de Lindenpalm, underskriver den 18 Okt. 1777 Hallings Overenskomst med Lindenpalm. Meddelelserne fra Farstrup Kirke og Kbhg. ere af Pst. N. Bay Olsen, af Binsø Kbhg. af Pst. C. Jørgensen i Verslev.

5. Nebsager Kbhg.

næstforud tiltraadtes af Kaptejn Lüttichau. P. C. Hvas flyttede saa fra 1 Mai til Biuf, hvor hans Broder ejede Gods, og der kan ikke være Tvivl om, at han her har havt en maafee ikke saa ubetydelig Gaard — Biufgaard? — i Fæste eller Forpagtning⁶. Han, hans Kone og to af dennes Døttre med Fløy nævnes i Lidsrummet fra 1768 til 1777 oftere i Kirkebogen⁷. Ved Skjøde af 26 April sidstnævnte Aar folgte J. H. de Lindenpalm dette Gods med $\frac{1}{3}$ af Kirken til P. Peterfen til Stougaard, og Broderen og hans Familie flyttede da til Giesagergaard i Hedensted Sogn, Hatting Herred, som Brigader Halling havde kjøbt den 11 s. M. af Ejeren Anders Jensen Bisgaard⁸. Giesagergaard var en lille Proprietærgaard med 11 Td. 4 Sk. 2 F. 1 Alb. Stk., og der hørte 5 Bøndergaarde og 7 Huse, liggende i Kimmerslund By, til den med 14 Tdr. $\frac{1}{2}$ Alb. Stk. Hvas fik Fæste paa Gaarden, og Landgilden fastfattes først til 120 Rdl. senere til 100 Rdl., men han skulde nyde den fri for al Lyng og Afgift paa sin Kones Levetid og hun, saa længe hun levede, de Rgl. Statter undtagne, saunt desforuden oppebære 20 Læs Høgebrænde om Aaret af Thorup Skove foruden Frihed til at skjære fornøden „Ilsbrand“ af Giesager Hede og Mose. Det hedder 1780 om Gaarden, at den „nu af Ny er opbyggt“ og er med sine Ejendomme for sig selv beliggende⁹. 1784 omtales Hvas endnu som Fæster paa

6. Der ligger nu i Biuf Sogn 5 Gaarde med over 12 Tdr. Stk. Trap.

7. Anders Jensen Bisgaard havde Auktionsfjøde paa Giesagergaard af 24 Juni 1758 og udstedte 26 Apr. 1767 Obl. til Assessor Gotfred Schmidt i Horsens for 1500 Rdl. med Pant i Gaarden, som han selv beboer. Hartkorn 11—4—2—1. Vib. Landst. Sk. P. P. Den 26 April 1774 gav han Sr. Søren Wistrup i Klags Mølle Pant i Giesagergaard for 500 Rdl. Smstids.

8. Der er vistnok en nær Forbindelse mellem Salget af Godset i Biuf og Kjøbet af Giesagergaard. Det synes, at Halling velvillig har paataget sig en Forpligtelse til at sørge for sin Kones Onkel og Lante. Halling fik Skjøde af Bisgaard den 2 Juni 1778, undertegnet til Witt. af Pst. Thorup i Løsning og Bisgaards Svigersøn Sr. Lars Uefing af Stobberup, og udstedte s. D. i Viborg Obl. for 3000 Rdl. til Ghmd. Amtm. Friederich v. Klingenberg i Hadersleben med Pant i den kjøbte Ejendom.

9. 3 Obl. af 14 Juni 1780, som Halling udsteder til 3fd. Thygejon til

Gaarden¹⁰. Den 14 Oktb. 1799 døde Madame Hvas paa Giesagergaard, 75 Aar gammel¹¹, og dermed forsvinder for Djebliktet P. C. Hvas af vor Synskreds. Vi vide ikke naar og hvor han døde, eller om han overlevede sin Hustru. 1799 var han 67 Aar gl. Hans Datter Mathilde Hvas døde ugift i Vejle, begravet 28 Marts 1814, 49 Aar gammel¹². Om Sønnen Christen og Datteren Ingeborg Marie have vi ingen Efterretning.

III.

Thomas Vognsen Hvas f. c. 1690 † c. 1756,

og

Else Christensdatter Riis.

Thomas Vognsen Hvas, Broder til Jens Madsen Hvas og til Mads Vognsen Hvas, var formentlig født i Tebbestrup i Slutningen af Aarene 1680. Han blev Foged paa Frijsborg, tjente der sammen med sin ældre Broder Jens Madsen, og nævnes 1725, 1729 og 1732 som Fadder i Hammel Kirke, sidstnævnte Aar ogsaa som Fadder i Binge Kirke¹. Ved Majdagstid 1733 afløste han sin ovennævnte Broder Jens som „Fuldmægtig“, det vil sige Godsfor-

Mattrup for 24,000 Rdl. med Pant bl. A. i Giesagergaard, som Hvas havde i Fæste. Vib. L. Stj. P. Prot. Nr. 48, 647.

10. Giesagergaard omtales paa samme Maade og som bortfæstet til Hvas paa de anførte Wilkaar 1, i Skjøde fra Halling til Gen. aud. Kallager paa Williamsborg af 4 Juni 1783, 2, i Fordebogen til Kallagers Obligation af 16 f. M. til Grevinde Rangan paa 9000 Rdl., 3 i Kallagers Skjøde af 4 Juni 1784 til Joh. Friiderich v. Schmidten. Derefter nævnes Giesagergaard ikke oftere i Vib. Landst. Stj. og P. P. Nr. 48 og 49 og findes navnlig ikke omtalt i en Obl. med tilh. Fordebog, udstedt 18 Juni 1793 af den nævnte v. Schmidten til Niels Nielsen Færch i Ribe med Pant i Williamsborg og Gods, faa at Forbindelsen med denne Gaard synes at være ophørt — Ved E. Mansa-

11. Hedensted Kfbg.

12. Vejle Kfbg.

1. 1725 ved sin Broderdatter Allegaard Christines Daab, S. 219 Note 9. 1729 see nedensfor Note 2

1732. Han kaldes her „Foged“.

1732 i Binge Kfbg., see under Peter Christian Hvas.

valter, paa Frijsenborg og havde eller fik da Døpæl paa eller ved Frijsendal. Et Aar efter, at han havde faaet denne Plads, ægte de han Else Christensdatter Riis, der iforvejen havde havt en Forbindelse med en Anden². De fik Bielebrev den 19 Marts 1734³ og bleve kopulerede i Hammel Kirke den 8 Juli derefter⁴. Paa Stiftet 1736 efter Pastor Høeg og Hustru i Lvede og Linde antog han sig den tredie ældste Søn, Erik Rlog Høeg, dengang i sit tiende Aar. Der søjes i Stiftakteen til hans Navn: „som er deres grevelige Excellences Hr. Grev Frijses Fuldmægtig og boer nu paa Frijsendal“⁵. Den 8 Februar 1738 fik han for sig og Hustru af Greven Fæste paa Katvad Mølle, en Mils Vej Vest for Frijsendal, i Bejerslev Sogn, hvorom Hagsholm Fæsteprotokol indeholder den Bemærkning fra Grevens Side, „at i Henseende han i mange Aar har tjent mig til Fornøjelse og han nu for sin lange og tro Tjeneste forlanger dette Sted, skal han samme nyde paa Livstid etc.“⁶. Han nævnes fremdeles som Fadder 1737, 1740 og 1743 og hans Hustru 1745⁷, men forekommer derefter ikke oftere. Han døde før 1756 eller maaffee netop i dette Aar, da hans Enke, der selvstændig fortsatte Fæstet paa Katvad Mølle, efter Hagsholm Fæsteprotokol

2. 1729 Rogate (o: 22 Mai) Else Ch. Riis en Søn til Daaben kaldet Jacob, blef døbt et Egtebarn efter K. M. allernaadigste Bevilling af 6 May Susc. Mad. Hvas ved Frijsenborg (o: Kirstine Brønsdorff, Jens Hvas's Hustru). Testes: Forvalteren Jens Hvas og Broder Thom. Hvas, Hofimesteren Monsr. Ambis (?) Blichfeld, Monsr. Stolpenberg, Mette Binding og Ellen Sindalin etc. Barnets Faders Navn var Nicolai Jacobsen Frijsenborg, Laqvei hos S. K. M. Dronningen“.

3. J. N. f. 266.

4. Hammel Kfbg.

5. Jfr. S. 223 Note 19 og 233 Note 8.

6. Medd. af Godsforvalter Tilemann paa Frijsenborg.

7. 1737, Hammel Kfbg.,

1740, 3die Suledag, Sall Kfbg.,

1743, Hammel Kfbg.: „Dom. 1. p. Epiph. Deguen F. Vardinghuus en Søn til Daabens Konfirm. kaldet Ove. Susc. Jfr. Mr. Stolpenberg. Test. Thomas Hvas, Mathiis Høst af Niær, Frantz Guløv Laqvei“.

1745, Hammel Kfbg., 3die Pintjedag Deguen F. Vardinghuus en Søn døbt Erhart. Test.: Thomas Hvas's Kone Else Riis o. Fl.

fik udstedt et nyt Fæstebrev af 9 April 1756, hvorved Møllen bortfæstes til „cen af Jal. Thomas Hvas's tvende Sønner ved Frijsendal, Christian Carl Thomassen Hvas eller Bogn Thomassen Hvas, nu opholdende dem hos deres Moder Else Riis ved Frijsendal“. Det sees af den nævnte Protokol, at Enken mod visse Vilkaar havde Møllen fri for Afgift — hvilket rimeligvis ogsaa hendes afdøde Mand havde haft — og at det nævnte Tilfagu til en af Sønnerne om Fæste paa Møllen var saaledes at forstaae, at det overlodes Enken at træffe Valget imellem hvem af de tvende Sønner, hun efter sin Død vilde unde Møllen. Den Søn, der fik den, skulde tilsvare hendes Bo 80 Rdl., altsaa en Slags Indfæstning⁸. Efter Ovenstaaende døde Thomas Hvas paa Frijsendal, og her, og ikke i Katvad Mølle, døde rimeligvis ogsaa Else Riis, maaskee ind i Aarene 1760⁹.

Thomas Hvas's Børn.

1. Bogn Hvas, opkaldt efter sin Bedstefader, var sikkert den ældste af Sønnerne. Han er vel født en passende Tid efter Forældrenes Ekteffab, altsaa maaskee 1735, og fik Møllen i Fæste efter sin Moder. I en Alder af henved 28—29 Aar havde han den 7 Decbr. 1764, i Genhold til Vielsebrev af 18 Novbr. næst forud¹⁰, Bryllup med „Demoiselle Sofie Hansdatter i Præstegaarden“, det vil sige Vejrsløv Præstegaard. Han havde med hende en Søn, opkaldt efter Faderen, Thomas Bognsen Hvas, døbt den 18 Decbr. 1765¹¹, hvis videre Skjæbne er os ubekjendt. Om der var

8. Medd. af Godsforv. Tilemann.

9. Frijsendal ligger i Haurum Sogn, men dette Sogus ældste Kirkeb. begynder først 1778; derfor javnes Eiterretning om Thomas Hvas's og Kones Død. Da Katvad Mølle, som anført, ligger i Vejrsløv Sogn, og da Hvas og hans Enke ikke omtales i dette Sogus Kirkebog, kan deraf med Sikkerhed sluttes, at de begge ere forblevne og døde „ved“ Frijsendal.

10. Vejrsløv Kbhg. Medd. af Josef Christensen.

11. Samme Kilde. „Susc. Præstens Hustru. Fadd. Xientu. Hjortholm, Birked. Gøth i Borrisjølund, Fr. Jens Ambisen Degn i Velle, Monsr. Høier i Houlbjerg og Mad. See i Borup“.

flere Børn, sees ikke; men det synes ikke rimeligt. Bogn Hvas døde før han blev 50 Aar gammel, og hans Enke, „Madame Hvas i Katvad Mølle“, ægtede den 24 Mai 1783 efter forudgaaende Vielsebrev Landmaaler Lauris Vindelef¹².

2. Christian Carl Hvas, den anden Søn, var født i Efteraaret 1740¹³, og blev først Forpagter, senere ved Skjøde af 24 April 1772 Gjer af Hvilsbjerggaard i Andkjer By, Gauerlund Sogn, Holmans Herred, en Mils Vej Sydost for Vejle. Denne Gaard samt Gauerlund Kirke med Tilliggende og 19 Huse, i Alt 96 Td. 6 Sk. 1 Fdt. St., købte han af Justitsraad Michael Sophannes Mühle, der synes at have været en gammel og svag Mand. Kjøbesummen var 10,000 Rdl., og i Kjøbet medfulgte Sælgerens Indbo efter Specifikation¹⁴. Denne fuldstændige Afhændelse af Alt, hvad Sælgeren ejede, gav, da Mühle nogen Tid derefter døde, Anledning til, at Tomfru Ulrikke Antonette Stolpenberg af Frijsenborg med Kurator 1775 jagsøgte Hvas for et Beløb af 650 Rdl., som ifølge et af den Afdøde oprettede Testamente og andre Bevisligheder skyldtes hende. Der blev udnævnt Kommissærer og Kontrakommisærer i Sagen, men Man sees ikke dens Udfald¹⁵. Det sees derimod, at Hvas strax efter at han havde faaet Handelen med Mühle i Stand, endnu inden han havde Skjøde paa Gaarden og Kirken, ved Kjøbekontrakt af 6 Januar 1770 paa Forhaand afhaandede denne sidste med Tilliggende til Pastor Steenberg i Gauerlund og en Selvejerbonde sammefteds for 8750 Rdl. Derfor denne Handel strax havde kunnet gaae i Orden, vilde Hvas have haft den særdeles gode Ejendom Hvilsbjerggaard med de 19 Huse for

12. Samme Kilde.

13. Efter Opgivelsen af Alderen ved hans Død.

14. Vib. Landst. Stj. P. Prot.

15. Nyd. Tegn. Kommissorium af 31 Marts 1775, ansøgt af Ulrikke Antonette Stolpenberg med Kurator Niels Hutfeld Bagge paa Frijsenborg for Keld. Hans Smighans og Raadmand Hans Peter Bahusen, begge i Kolding, til at paaefjende Sagen. Kontrakommisorium af 9 Juni s. A., ansøgt af Hvas, for Ghmrd. Bülow og Nicolai Schønau.

en Kjøbesum af i Alt 1250 Rdl.; men Salget af Kirken med Til-
liggende fuldbyrdes først 10 Mar efter ved Skjøde af 21 Juni
1780, saa at der synes at have været forskjellige Vanfæligheder at
overvinde, hvilket ogsaa fremgaaer af de Laan og Pengetransaktioner,
som Hvas i Mellemtiden var nødt til at indgaae, og som bl. A.
medførte, at hans Fættre Justitsraad Jørgen Hvas de Lindenpalm
og Just Frederik Wobschou ved givne Beslighed gif i Kaution for
ham 1774 og 1780¹⁶.

Christian Carl Hvas havde allerede som Forpagter af Gaarden
giftet sig den 9 August 1767¹⁷ med Sofie Magdalene Benzou, der
sikkert var en Slægning af hans Farsøster, Maren Hvas's Mand,
Provst E. C. Benzou i Rumbdy. Ægteskabet var barnløst. Hvas
døde i en Alder af henvend 57 Mar og blev begravet den 30 Juni

16. Bib. Landst. Stj. P. Prot. give Oplysning om hans forskellige Laan
og Transaktioner.

1. Skjøde fra Mühle. Hvilsbjerggaards eget Ht. var 17 Td. 7 St. 1 Fk.,
med Skovsklyd, Munkstov og en øde Gaard, Drenggaard, i Alt 24 Td. 2 St.
3 Fk. Undert. til Witt. af Provst Elling i Smidstrup og Pst. Schoubo i Gau-
erslund.

2. Obl. fra Hvas til Assessor Apotheker Gottfred Schmidt i Horsens for
2000 Rdl. 1 Mai 1772, indfriet 7 Mai 1774.

3. Obl. til Hans Møller i Kolding for 500 Rdl. 12 Mai 1775, indfr.
4 Juni 1780

4. Obl. til Provst Niels Høstmarck i Pjedsted for 3600 Rdl. 1 Mai 1772.

5. Obl. til Rind. Lorenz Lorch i Horsens for 2000 Rdl. 26 April 1774.
Hans Fætter Hst. de Lindenpalm Kautionist. Indfriet 25 Juni 1780.

6. Obl. til Nicolai Schönau i Horsens for 1000 Rdl. 14 Mai 1776.

7. Obl. til Nicolai Schönau i Horsens for 300 Rdl. 20 Mai 1777.

8. Obl. til Ghrnd. Amtm. F. v Klungenberg for 3600 Rdl. 3 Juni
1778.

9. Obl. til Hans Møller i Kolding for 500 Rdl. 4 Juni 1780.

10. Obl. til Borgermester Thomas Thomsen i Fredericia for 3800 Rdl.
Kautionist Hvas's Fætter, Hr. Wobschou til Stougaard og Alsted. 4 Juni 1780.

11. Skjøde til Pst. Steenberg i Gauerenslund og en Selvejerbonde paa
Gauerenslund Kirke, see Texten.

17. Gauerenslund Kbhg. Brylluppet har altsaa staaet paa Hvilsbjerggaard,
hvis hendes Forældre ikke have boet der i Sognet.

1797 paa Gauerlund Kirkegaard¹⁸. Hans Hustru overlevede ham, men er rimeligvis flyttet fra Hvilsbjerggaard, som tør formodes bort efter Mandens Død at være bleven folgt. Hendes Død er ikke antegnet i Gauerlund Kirkebog.

3. Ollegaard Hvas var opkaldt efter sin Bedstemoder paa fædrene Side. Hun kom visnok 1754, da hun allerhøjest var i en Alder af 19 Aar, men maaskee endnu yngre, i Huset hos sin Faster Maren Hvas, der var gift med Provst Eggert Christoffer Benzou i Rumbby¹⁹. Samme Aar havde de nævnte Ægtefæller mistet deres eneste Søn, der var Student, og omtrent samtidigt, maaskee netop samme Aar, blev deres eneste Datter gift med en Rabopræst. Ollegaard Hvas kom altjaa i sin Fasters Hus for at udfylde en Datters Plads, og hun var der 7 Aar indtil 1761, da hun den 14 August²⁰ blev gift med Brygger Bent Hoftved i Kjøbenhavn, boende paa lille Kjøbmagergade. Vi vide ikke naar hun eller Hoftved døde, men der var i dette Ægtekab to, om ikke flere Børn, nemlig:

Niels Hoftved, født den 2 Juli og døbt den 8 Juli 1762²¹, og

Eggert Christoffer Hoftved, anmeldt til Daaben Fredag den 5 August 1768, men død Aftenen forud²².

Ved Niels Hoftveds Daab var Højesteretsadvokat Mathias Bruun „i Boldhusgaden“, der var gift med Ollegaard Hvas's langt ældre Søffendebarn, Marie Anne Hvas, tilstede, og den anden Søn, Eggert Christoffer blev opkaldt efter Ollegaard Hvas's Fasters Mand, Provst Benzou, i hvis Hus hun havde været.

18. Gauerlund Afbg., der anfører hans Alder ved Dødsfaldet til 56^{2/3} Aar. I nævnte Kirkebog ere isøvrigt han og hans Hustru ofte anførte som Fædrene til Bønderbørn og ogsaa for Andre udenfor Bondestanden. Medd. af Pst. N. Asjens.

19. See under Maren Hvas og Provst Benzou.

20. Vahl, Christen Nielsens Slægtbog S. 82 nederst, hvor denne Ollegaard Hvas dog forveksles med Jens Hvas's Datter af samme Navn.

21. Frue Kirkes Døbebog i Kbhvn.

22. Sammenfæds.

Niels Hoftveds Levnetsløb findes i Pastor A. S. Nielsens personalthistoriske Notitser om Embeds- og Bestillingsmænd i Kalborg, 4 S. 1880 S. 285. Han blev 1790, altjaa i en Alder af 28 Aar, Højsteretsadvokat, 1799 Landsdommer paa St. Croix og blev entlediget 1803. 1810 tog han chirurgisk Examen, blev senere praktiserende Læge i Randers, derefter i Kalborg, og døde den 30 Novbr. 1815.

IV.

Maren Hvas f. 1693 † 1773

og

Eggert Christoffer Benzon f. 1697 † 1771.

Maren Hvas, født 1693¹, var Søster til de foran nævnte tre Brødre, Jens Madsen Hvas, Mads Vogusen Hvas og Thomas Vogusen Hvas. Derfor taler dels hendes Fødselsaar, dels den Omstændighed, at hun som gift havde en ung Pige i Huset ved Navn Ollegaard Hvas, der utvivlsomt var Datter af Thomas Hvas. Maren Hvas blev, formentlig 1731² eller før, gift med Pastor Eggert eller Edward Christoffer Benzon. Han var født den 3 Januar 1697 i Slangstrup, hvor hans Fader Niels Benzon, der først havde været Rektor i Skjelskør og derpaa i Stege, var Præst fra 1694 til 1703. Han tog theologisk Examen den 1 Mai 1724, blev Præst i Rumbby i Holbæk Amt den 4 Okt. 1728, blev Provst i Tude Herred 1754 og stiftede den 15 Aug. 1760 et Hospital i Rumbby for otte Fattige af Sognet. Han døde den 19 Januar 1771 og blev begravet den 28 f. M. Med Maren Hvas havde han tre Børn:

1. Christian Albert Benzon, født 1732, Student, begr. 10 Apr. 1754, 22 Aar gl.

1. Efter den ved hendes Død opgivne Alder.

2. Den ældste Søn blev født 1732.

2. Charlotte Amalie Benzon, f. 12 Jan. 1734, død 1758, begr. 24 Jan. paa Hagested Kgd. Gift med Iver Iversen Brind, f. 2 Marts 1722, død 9 Febr. 1779, Egpr. til Hagested og Gislinge 1754, til Rundby 1771, begr. paa Hagested Kgd. To Børn døde som smaa 1758. Han gift anden Gang.

3. Nicoline Benzon, hjemmedøbt 9 April 1737, begr. 13 Mai f. A., 3 Uger gammel³.

Maren Svas og Eggert Christoffer Benzon havde den Sorg at see alle deres Børn og Børnebørn døe bort før dem selv. De erhvervede i den Anledning en Bevilling til facultas testandi, dat. 27 Okt. 1758⁴. Det var vel af samme Grund, at Provst Benzon oprettede sit Hospital.

De havde en Tid lang i Huset hos sig en ung Pige, der hed Ollegaard Svas, en Datter af Maren Svas's Broder Thomas. Hun var Fadder i Hagested Kirke 1754 og 1760; 1763 var hendes Mand, Brygger Hoftved, Fadder. I Rundby Kirke har først hyppigt Præstens Hustru, Maren Svas, Børn til Daaben, derefter nævnes Datteren Charlotte Amalie, og fra 1754, da hun formentlig blev gift, Ollegaard Svas, der altsaa tydelig sees at være kommen i Huset for at erstatte Datteren. Hun var vistnok i Provstens Hus fra 1754 til 1761, da hun blev gift. Hun opkaldte en Søn efter Provsten.

Maren Svas overlevede sin Mand et Par Aar. Hun flyttede til Kjøbenhavn, døde her 1773, 80 Aar gammel, og blev begravet den 9 Decbr.⁵

3. Efter Meddelelse af Civilingeniør Benzon, jfr. Wibergs Præstehist. og Venquids personalkist. Bidr. til Danmarks og Norges Gejstlighed, 1858, S. 13.

4. Sjæll. Reg.

5. Nicolai Kgd., 80 Aar gl.

Stamtavle XVI.

Tebbestrup Slægten.

Jens Madsen Hvas,		Mads Bogusjen Hvas,		Thomas Bogusjen Hvas		Maren Hvas	
Fuldm. p. Frijsenborg, Ejer af Tilsted, f. 1684 † 1765.		Fp. p. Ulstrup og Nørslund, Ejer af Tustrup f. 1686 † 1770.		Fuldm. p. Frijsenborg, Fæst. af Kattvad Mølle, f. c. 1690 † c. 1756.		f. 1693 † 1773.	
∞ Kirstine Jakobs- datter Brønndorff, f. 1702 † 1768.		∞ Ingeborg Marie Jensdatter Tved, † 1740—43.		∞ Marie Christensdatter Niis, fm. † efter 1760.		∞ Eggert Christoffer Benzon, Provst, Præst i Sundby, f. 1697 † 1771.	
Anne Christine Møllegaard Hvas, f. 1733 † 1783.	Anne Marie Hvas, f. 1718 † 1765.	Bogn Hvas, Krigsraad, f. 1721 † 1778.	Marie Anne Jens Hvas, f. 1721 † 1778.	Jørgen Hvas de Linden- palm, Sld., til Tirsbøl m. m., f. 1729 † 1782.	Peter Christian Hvas, Fp. p. Horns- gaard, Skjerridsgaard, i Biusf og p. Giesag- gergaard. f. 1732 † ?	Bogn Hvas, i Kattvad Mølle, f. c. 1735 † c. 1780.	Christian Møllegaard Carl Hvas Hvas til Svilsbjerg- gaard, f. 1740
∞ Rasmus Stjern- holm til Kjeldgaard, f. 1712 † 1777. 4 S. 2 D.	∞ 1. Frederik Swiher, † 1740—41, ei Børn.	Auditor og Regiments- kvartermester, f. 1721 † efter 1784. Ugift.	∞ Mathias Brunn, Højesterets- advokat, f. 1702 † 1770. 7 ell. 9 Børn.	∞ Maren Loss, f. 1721 † 1778, Enke efter Christen Linde.	∞ Mette Cathrine Loss, f. 1724 † 1799, Enke efter Fp. Fløy. 3 Børn med Hvas.	∞ 1764 Sofie Hansdatter. Hum g. 2 G. m. Land- maaler Lauritz Vindelef.	∞ Bent Høftved, ∞ Sofie Brygger i Magdalene Kjøbenhavn, f. ? † ? ei Børn.
	∞ 2. Jens Wodschou, † efter 1752. 7 Børn.						
	∞ 3. Christen Larsen Ørsnæs, † 1782.						
			Ingeborg Marie Jensdatter Hvas, f. 1755 † før 1802.	Christine Linde Hvas de Lindenpalm, f. 1/3 1758 † 1/3 1817 paa Kjeldhjør.	Christen Hvas, f. 1761.	Thomas Hvas f. 1765.	
			∞ Heinrich Gottlieb Ziervogel, Kaptejn i Søetaten, f. 1728 † 1802. Børn.	∞ William Halling, Brigader, Sld., til Dronninglund m. m. f. 1744, † 1796. See Stamtavle XV.	∞ Marie Hvas, f. 1763.		
					∞ Mathilde Hvas, f. 1765 † 1814.		

Syvende Afjnit.

Hvasser til Højgaard, Vallegaard, Nielsbygaard og i Slesvig.

1.

Peder Hvas † 1743,

til Højgaard i Grejs Sogn, gift:

1. ? † 1734. 2. **Maren Mikkelssdatter.**

Peder Hvas træder frem, vi kunne sige, uden Indledning. Vi vide ikke hvorfra han er kommen, fra hvem han stammer eller hvilke hans Familieforbindinger iøvrigt vare. Paa Viborg Slægtens Thøger Stamme, S. 203, findes vistnok Navnet Peder Hvas gjentagne Gange, men dog intet Slægtled, til hvilket vi med nogen Sandsynlighed kunne knytte denne Peder Hvas. Blandt Hvasser i den gejstlige og lærde Stand findes den lille Linie S. 78—81, der helt igjennem fører Navnet Peder. Men ethvert andet Bink om en Tilknnytning, end det, der ligger i Navnet, savnes.

Peder Hvas nævnes først som Forpagter paa Højgaard, en lille Sødegaard i Grejs Sogn tæt ved Vejle paa 18½ Td. Hartkorn, efter D.

Ntl. med komplet Gods til, der muligvis paa den Tid tilhørte en Baron Güldencronc. Den 20 Oktober 1723 blev en Søn af „Forpagter Peder Svas af Højgaard“ døbt i Grejs Kirke med Navnet Laurits. Faddere vare Præstefamilierne fra Nabolaget¹. Den 10 November 1726 døbttes en anden Søn med Navnet Christen, der imidlertid døde Aaret efter og blev begravet den 9 Oktober 1727². Fra Højgaard flyttede han som Forpagter til den en Fjerdingvej fra Højgaard liggende store, gamle Sædegaard Verbæk, ogsaa tæt ved Vejle, i Høver Sogn, med over 45 Td. Hartkorn, der formentlig dengang tilhørte Kongen. Han nævnes her i 1733 som Formyndet for Oberstlieutenant Hieronymus de la Mares Børn³. Hvem der var Svas's første Hustru, sees ikke; men hun døde 1734, da Svas den 3 September det nævnte Aar⁴ fik Bevilling til at sidde i uskiftet Bo med sine og sin afdøde Hustrues fælles umyndige Børn, af hvilke der altsaa uden Tvivl har været flere. Destoværrer savnes Kirkebogen for Høver Sogn fra hin Tid⁵, og vi ere derfor uden nærmere Dplysning i denne Henseende.

Peder Svas giftede sig det følgende Aar, den 4 Mai 1735⁶, igjen med Maren Mikkelzdatter i Kolding, med hvem han sikkert havde Børn, bl. A. den nedenfor nævnte Niels Svas til Ballegaard, der var født 1739, samt en Datter, der hed Osle (?). Han havde imidlertid fratruadt sin Forpagtning paa Verbæk og havde nu kunnet kjøbe Højgaard, hvorfra hans Kone den 23 Februar 1742 holdt sin Kirkegang i Grejs Kirke⁷, det sees ikke efter hvilket Barn. Kun kort var Peder Svas Ejer af Højgaard. Han døde formentlig 1743 og hans Enke, den nævnte Maren

-
1. Grejs Kfbg.
  2. Sftds.
  3. Han fragit paa deres Begie Arv og Gjæld. Vib. Ekj. Paute Prot. Nr. 40, 270. C. Mansa. Oberstl. H. de la Mare ejede efter D. Ntl. Agerstøl i D. Suede Sogn, en god Milevej Nordost for Verbæk.
  4. 3hd. Reg.
  5. Den ældste Kfbg. begunder 1770. Medd. af Pst. Sofus Sørensen.
  6. Kolding Kfbg.
  7. Grejs Kfbg.

Mikkelsdatter, ægtede derefter den 24 Septbr. 1744 Mads Møller af Aggersbøl⁸, efter at hun en Maanedes Tid forinden, den 12 August, havde optaget et Laan paa Højgaard med Gods af 8500 Rdl.⁹, rimeligvis i Anledning af det Skifte, hun maatte holde med sin Mands Børn.

Med Mads Møller havde hun maaskee mere end eet Barn. En Søn, der blev døbt den 20 Marts 1748, døde kort efter, og blev begravet den 4 April¹⁰. Kirkebogen kalder ham Mads Møllers „mindste Søn“, hvilket dog ogsaa kan have Hensyn til Møllers ældre Børn af et muligt tidligere Ægteskab. Samme Aar døde Mads Møller selv og blev begravet den 4 Juli 1748¹¹. Enken, der altjaa nu hed Madame Møller, flyttede vistnok derefter til Kolding, hvor vi finde Datteren, Osle Pedersdatter Hvas, begravet den 16 Decbr. 1749¹². Madame Møllers videre Skjæbne er os ubekjendt. Højgaard synes efter Mads Møllers Død at være bleven solgt til Oberst Schack Broedborff til Grundet.

2 A.

Laurits Hvas, f. 1723 † før 1778,

og

Agathe Tormansen, f. 1723 † 1779.

Laurits Hvas, en Søn af Peder Hvas til Højgaard i hans første Ægteskab, er født paa Højgaard og døbt i Grejs Kirke den 20 Oktober 1723¹. Han nævnes i Føvling Kirkebog 1739 og blev meget tidlig, vistnok 20 Aar gammel, gift med Agathe

8. Stifts.

9. Obl. af 12 Aug. 1744 til Stift. Gert Richtenberg med Pant i Højgaard Hovedgd. og Gods. Vib. Prot. Nr. 42 140. C. Manja.

10. Grejs Kfbg.

11. Stifts.

12. Kolding Kfbg.

1. Grejs Kfbg.

Lermansen, født den 17 Juli 1723, som det synes paa Krogs-
gaard. Hun var altsaa i samme Alder, som Hvas. Hendes Fader
var Lerman Madsen, der 1721 overtog Forpagtningen af det oven-
for nævnte Krogsgaard og efter sin Faders Død 1731 blev Ejer
af Nielsbygaard med Gods i Føvling Sogn i Malt Herred, som
han havde fra 1731 til sin Død den 10 Marts 1757. Han havde
foruden den nævnte Datter Agathe endnu en Datter, Maren eller
Marie, gift med Lars Petersen paa Store Lønde ved Lønder, og
2 Sønner, af hvilke Christen 1757 blev Ejer af Nielsbygaard, som
han havde til sin Død den 16 Mai 1778².

Det er os ubekjendt, hvor Laurits Hvas og Agathe Ler-
mansen boede. Han døde før 1778, da hans Enke, Agathe Ler-
mansen, „afg. Salig Laurits Hvas's“, og hendes Søster Maren, „afg.
Salig Lars Petersens“, deres Broder Christen Lermansens eneste
og sande Arvinger, i denne Egenkab i Forening den 8 Oktober
1778³ skjøbte Nielsbygaard med hosliggende Mølle, underliggende
Gods og Føvling Sogns Kongetiende til Laurits Hvas's ældste --
og eneste? — Søn, Peter Wass. Peter Wass udstedte samme
Dag Obligation til sin ovennævnte „elskelige Møster“ for 8000 Rdl.,
af hvilken Sum Man vel tør slutte, at Kjøbesummen for Nielsbygaard
har været 16,000 Rdl. Hans Moder Agathe Lermansen forblev
paa Nielsbygaard og døde her det følgende Aar, den 20 September
1779⁴.

3 A.

Peter Wass, f. 1744 † 1814,
til Nielsbygaard,

og

Charlotte Justine Adrian † 1815.

Peter Wass, som i den Obligation, han udstedte til sin
Møster, nævnes som „Borger, Silke, Ulden og Lærreds Kræmmer

2. See herom og det Foregaaende Dr. D. Nielsens Malt Herred S. 115—16.

3. Vib. Landst. Ek. P. Prot. Nr. 49 S. 704 og 244.

4. Epitafium i Føvling Kirke.

i Kjøbenhavn", blev saaledes i en Alder af 34 Aar Ejer af Nielsbygaard. Han var kort før bleven gift med Charlotte Justine Adrian, ligeledes fra Kjøbenhavn. Han skrev sit Navn Wass, og saaledes blev Navnet derefter ogsaa skrevet i det næste Slægtled. Med sin nævnte Hustru havde han to Sønner og tre Døttre, af hvilke den ældste Søn fødtes i Kjøbenhavn, de øvrige Børn paa Nielsbygaard. Disses Fødselsdage ere indførte i Føvling Kirkebog¹.

1. Herman Christian Wass, født 5 Januar 1779 i Kjøbenhavn, døbt i St. Petri Kirke, om hvem nedenfor.

2. Isak Lasfenius Wass, født 15 Februar 1781 paa Nielsbygaard, kom paa Kadettkolen i Kjøbenhavn, var i 3—4 Aar anden Styrmand paa den Kgl. Skonnert „Marvaagenheden“ og døde ugift ved Cap det gode Haab. Navnet Lasfenius synes at minde om Justitsraad Lasfen i Haderslev, der var gift med en Datter af hans Faders Slægtning fra Vallegaard.

3. Agathe Dorothea Wass, født den 11 November 1782 paa Nielsbygaard, forblev ugift og døde 1858 i Bjendrup ved Haderslev.

4. Charlotte Justine Wass, født den 8 Juli 1785 paa Nielsbygaard, blev gift med ovennævnte Justitsraad Lasfen som hans anden Kone. De havde tre Børn, 1 Søn og 2 Døttre.

5. Petrea Frederikke Hvas, hjemmedøbt den 29 August 1790 paa Nielsbygaard², gift med Regimentslæge, Krigssassesor Juul i Kolding. Begge døde før 1862 uden Børn.

Nielsbygaard havde efter D. Atl., altsaa, da Christen Termanfen ejede den og Peter Wass overtog den, omtrent 10½ Td.

1. Hr. Bst. W. Bang har givet mig en fuldstændig Udskrift af Kirkebogen, i hvilken Børnene ere indførte efter en Promemoria af 17 Decbr. 1787 fra Peter Wass selv. Daabsdagen og Fadderne ere tilføjede, men mellem disse findes ingen af Navnet Hvas eller Wass.

2. Hendes Fødselsdag findes ikke i Kirkebogen, hvor hun iøvrigt er indført med Fornavnene Marie Frederikke. Efter Meddelelse af den nedenfor nævnte Marie Jessen var hun den eneste af Børnene der er døbt Hvas med H. Kfb. har dog Navnet som Wass, men der menes maaskee, at hun skrev sig selv Hvas.

Stf. Hovedgaardstart, 1½ Td. Møllestyld og 217 Tdr. Stf. Bøndergods. Det var altsaa ikke saa ganske ubetydelig en Ejendom, skjønt Hovedgaarden var lille. Medens Peter Wass boede paa Nielsbygaard, gif han den 6 Juni 1785 i Kaution for Tolder i Ribe, Holger Guldbergs Oppebørjeler. Den 11 Juni 1787 udstedte „hans kjære Svoger“ Michael Müller til Skodborghus en Obligation til ham for 1350 Rdl. Efter 17 Mars Forløb folgte han ved Skjøde af 10 Januar 1795 Gaard og Gods til en Nis Andersen³ og flyttede til Kolding, hvor han drev Handel. Her døde han 1814 og hans Kone 1815.

4 A.

Terman Christian Wass, f. 1779 † 1852, Kjøbmand,

1. **Charlotte Mariane Bojsen † 1808 og**

2. **Marie Jesfen f. 1809 † ?.**

Terman Christian Wass, i hvis Fornavne Man gjenfinder hans Morbroders Navn, var, som anført, født i Kjøbenhavn 1799, den 5 Januar. Han lærte Handelen hos en Kjøbmand Thomsen paa Østergade i Kjøbenhavn, kom saa til Kolding og drev siden Handel der. Han var gift 2 Gange.

1. 1805 med Charlotte Mariane Bojsen, en Datter af Notarius Bojsen i Haderslev. Wass ejede paa den Tid et Teglværk ved Kolding, og her fødtes hans ældste Søn Peter Carl Christian Hvas den 21 Juni 1806, om hvem nedenfor, samt et andet Barn, der døde strax efter Moderen, formentlig 1808.

2. 31 Juli 1809 med Marie Jesfen¹, født i Løjt ved Mabenraa den 26 September 1788.

---

3. De tre Opgivelser fra 1785, 1787 og 1795 findes i Bib. Prot. Nr. 49 S. 878 b, Nr. 50 S. 113 jfr. S. 604, Nr. 51 S. 363.

1. Marie Jesfen har igjennem sin Svigerføn, Bødkermester Chr. Christian Jensen, gift med Agathe Dorothea Hvas, i Brev af 23 September 1862 efter mit Brev givet mig en udførlig Meddelelse for alle de Familieforhold og Tids-

Efter at være bleven gift med hende, folgte han Teglværket, flyttede til hendes Fædrenegaard i Løjt, som han folgte 1818, og kjøbte derefter en Gaard i Over Tersdal, Sydvest for Haderslev. Denne folgte han igjen 1830 og flyttede ind til Haderslev, hvor han kjøbte et Hus, og blev Bumbtmager. Alle disse Transaktioner antyde en stadig Tilbagegang. Her døde han den 29 April 1852. Hans Enke levede endnu 1862. Han skrev, ligesom sin Fader, sit Navn Wass eller Wafs, og saaledes bleve hans Børn ogsaa døbt, med Undtagelse af den yngste, der blev døbt Hvas.

Børnene af andet Ægteskab vare:

1. Charlotte Mariane Hvas f. 22 Aug. 1810 i Løjt, gift 1827 med Drejer Zacharias Christian Andrefsen i Kolding, derefter i Aabenraa. 5 Børn.

2. Anna Justine Hvas f. 6 Apr. 1812 i Løjt, gift 1828 med Styrmand Christian Andrefsen af Aabenraa. Hun døde den 25 Marts 1849. Han den 22 Marts 1850. 1 Søn.

3. Agathe Dorothea Hvas f. 24 Decbr. 1814 i Løjt, gift 18 Januar 1850 med Bødker Christian Christiansen, der først var gift med Søsteren Marie Frederikke. 1 Datter.

4. Marie Frederikke Hvas f. ? død 13 Oktbr. 1848, gift, see ovenfor. 1 Datter.

5. Terman Christian Hvas f. 19 Marts 1826 i Over Tersdal, Skibsbygger, senere Gjæstgiver og Kreaturhandler i Kalifornien.

6. Peter Lassenius Hvas f. 9 Mai 1829 i Over Tersdal, Skibstømrer i Lima.

7. Christiane Elisabeth Sofie Hvas f. 4 Decbr. 1832 i Aabenraa. Var 1862 ugift i Huset hos Bødker Christian Christiansen.

---

angivelser, der ere nævnte under 3 A. og 4 A. Hun var dengang 74 Aar. — Hendes anden Sviger søn Zacharias Erichsen besøgte mig samme Aar, den 4 Decbr. 1862, i København, og 1875 traf jeg ham endnu engang paa Jerubanen paa Vejen fra Kolding til Aabenraa.

5 A.

Peter Carl Christian Hvas f. 1806 † 1861,
Speditør, Gjæstgiver,

og

Marie Cathrine Jacobine Carstens f. 1819 † ?.

Peter Carl Christian Hvas² var født paa Teglværket ved Kolding den 21 Juni 1806. Han var i lang Tid Speditør i Rendsborg, og hans Navn fandtes dengang hyppigt i Aviserne, men altid som Hvas's, saa at det tør antages, at han har skrevet det saaledes. Senere blev han Gjæstgiver i Flensborg, hvor han boede ved røde Port og døde den 3 Juli 1861. Han blev den 5 August 1845 i Rendsborg gift med Marie Cathrine Jacobine Carstens, født 15 August 1819 i Rendsborg. De havde 3 Sønner og 2 Døttre:

Hans Peter Hvas f. 15 Septbr. 1849 i Rendsborg.

Terman Carl Hvas f. 8 Juli 1851 sftds.

Carl Christian Hvas f. 30 August 1853 sftds.

Cathrine Louise Hvas f. 1 Novbr. 1857 i Flensborg.

Louise Cathrine Hvas f. 28 Novbr. 1859 sftds.

Tillæg:

Andre Hvasser i Slesvig.

Der kendes to Brødre; 1) Peter Wajs, som levede i Christian Albrechts Koog; han havde en Datter gift. 2) Broder

---

2. Opgivelserne om Speditør og Gjæstgiver C. Hvas's og Familie skyldes hans Enke, hvem Auditor A. S. Zersted efter min Anmodning den 3 Decbr. 1861 besøgte og afsøgte Oplysning. Der foreligger ikke nogen Meddelelse efter den Tid. Enkefru Helene Lassen, Enke efter Overpræsident Gustav Lassen i

Wass, som levede i Dedsbül. Han havde to Døttre: Ingeborg og Botilde, og en Søn:

Volkert Hansen Wass, som ejede en Bondegaard i Dedsbül og var gift med Abel Jessen. Han døde 1834, og hun blev gift 2 G. med Degn Bergen. Af første Ægteskab var en Søn:

Broder Johansen Wass, født i Dedsbül d. 28 Oktbr. 1830, g. 1851 med Christine Margrethe Krohn³. To Børn: Holqvart, f. 31 Decbr. 1852, og Christine, født 27 Septbr. 1853.

Staae disse Hvasser i Forbindelse med den ovenfor nævnte Slægt? Det er muligt. Vi kunne ikke sige Mere.

2 B.

Niels Pedersen Hvas til Vallegaard

f. 1739 † 1799,

og

Sybille Jørgensen.

Niels Pedersen Hvas¹, var vistnok Søn af Peder Hvas, dengang Forpagter paa Lerbæk, senere Ejer af Højgaard, i hans andet Ægteskab med Maren Wikkelsdatter. Han var efter den ved hans Død opgivne Alder født 1739 og blev den 2 Novbr. 1770² i Falslev Kirke gift med Sybille Jørgensen, Datter af Kontrollør ved Hadsunds Toldsted Niels Jørgensen, født 1699, død 4 Marts 1770, 71 Aar gammel, og Hustru Marie Sofie Bentzen, død 12 April 1768, 58 Aar gammel³. Niels Jørgensen, der for-

---

Fjensborg, omtaler ham som „en ung Mand af fordelagtigt Ydre“, der i 1853 i Anledning af en Embedsforretning fremstillede sig for hendes Mand som Søn af den omtalte Terman Christian Wass.

3. Samtlige de Meddelelser, der findes i dette Tillæg skyldes den her nævnte Christine Margrethe Krohn, hvem jeg paa Gjenmænte traf i Slesvig i Tønder (?) 1863.

1. Saaledes skrives hans fulde Navn i Obligation af 29 Apr. 1771, see nedenfor.

2. Falslev Kbhg. ved Pst. Kongsefeldt.

3. Sftds.

uden Datteren Sybille endnu havde to andre Døttre, Anne og Kirstine Margrethe Nielsdatter, ejede Ballegaard, en lille gammel Sædegaard i Falslev Sogn paa omtrent 17 Tdr. Htt. med Gods, Mølle og Kirker⁴. Efter hans Død overdroge de to andre Søstre ved Skjøde af 27 April 1771⁵ denne Ejendom til deres Svoger Niels Svas, der ejede den til sin Død den 28 Januar 1799⁶. Hans Enke folgte Gaarden til Knud Højer og flyttede snart et andet Sted hen⁷.

Niels Svas og Sybille Tørgensen havde efter Falslev Kirkebog 7 Børn, nemlig:

1. Maren Marie Svas, Daab konfirmeret den 28 Oktober 1772. Hun blev to Gange gift: 1) med Borgermester Sørensen i Haderslev. 2) med Borgermester Knuthsen sammesteds. Hun havde med ham en Datter, gift Brauneiser.

2. Marie Sofie Svas, døbt 9 Marts 1774, død 1803 eller 1804. Hun blev gift med Friedrich Christian Lassen, Auditør, derefter Herredsfoged i Haderslev og Justitsraad. Han blev anden Gang, 1805, gift med sin første Kones Fætters, Peter Wasz's, Datter, Charlotte Justine Wasz, født 8 Juli 1785.

Den nævnte Justitsraad F. C. Lassen var født den 25 April 1765, døbt den 26de, Dagen efter, i Marielirken i Haderslev, af Forældrene, Husfoged og Midefoged, Rancelliraad, senere Statsraad, Emanuel Lassen, født i Husum Egnen 1721, død i Haderslev, og Hustru Elisabeth Pfeiffer fra Husum. Han var

4. F. D. Atl. har Gaarden 17 Td. 2 Sk. 1 Fdk. 2 Alb. Htt. Hovedgaardstørst, 84 Tdr. 1 Alb. Bøndergods, 5 Td. 2 Sk. 2 Fk. Møllestyd og 73 Td. Tiendehartforn, i Atl 179 Td. Htt.

5. Bib. Skj. og P. Prot. Nr. 46. 639. C. Manja. F. Anledning af Kjøbet udstedte Niels Svas Obl. til C. Waszard i Hobro paa 1400 Rdl. 29 Apr. 1771. Sftds. S. 641.

6. Falslev Kfbg.

7. Knud Højer ejede Fedejle og Ingvorstrup og døde 1821. Han folgte igjen snart Gaarden til Tørgen Dwigow, der efter Kirkebogen i Falslev døde 1805.

eneste Barn, og havde af sit første Egteffab tre Sønner og en Datter, af sit andet en Søn og to Døttre⁸.

3. Anne Cathrine Hvas, døbt 28 Juni 1775. Hun blev den 14 Mai 1799 i Roskilde Domkirke viet til Kaptejn, Amtsforvalter, senere Statsraad Gudbrand Arenz. Hun døde 1843 i Kjøbenhavn og havde adopteret sin Søsterdatter Louise Lassen.

4. Kirstine Hvas, døbt 18 September 1776, blev den 29 Marts 1803 i Randers gift med Kjøbmand Andreas Jensen Raben fra Haderslev¹⁰. Hun døde i trange Kaar i Haderslev og havde en eneste Søn, Niels Raben, der endnu er Præst i Veidenfleth ved Trehoe.

5. Karen Kirstine Hvas, døbt 17 Juni 1778, begravet 15 Juni 1779.

6. Niels Sjørgensen Hvas, døbt 7 Februar 1781, om hvem nedenfor.

7. En dødfødt Søn, begr. 2 April 1782.

8. A. med Marie Sofie Hvas:

1. Julius Lassen, død som Husfoged i Bordesholm i Marts 1854.

2. Gustav Lassen f. 8 August 1801, død 14 Marts 1854 som Overpræsident i Glensborg. Hans endnu levende Enke, Helene Lassen, født Regenborg, har meddeelt de her gjengivne Efterretninger om den Lassenske Familie.

3. Harald Lassen født 26 Juli 1803, Arkivar, Justitsraad, død i Kjøbenhavn.

4. Louise Lassen, adopteret af sin Møster Anne Cathrine Hvas og hendes Mand, Statsraad Arenz. Hun blev gift med Kammerjunker Lütgau og havde en Søn og en Datter.

B. med Charlotte Justine Wafs.

1. Christian Lassen, gift med en Datterdatter af ovenfor under 1 nævnte Maren Marie Hvas. Hun var født Branneiser og lever endnu i Haderslev.

2. Sofie Lassen, gift Thomsen, lever som Enke i Altona.

3. Christiane Lassen, blev gift paa Eib.

9. Penguets Uddrag af Rfb. i Roskilde. I Magistratens Referatprotokol for 2det Sekretariat for 1843 findes under 116: „Fru Lütgow anmelder 1/2 pSt. Afgift efter Statsraadinde Arenz født Hvas, med 16 Rdl. 3 Mk.“

10. Samme efter Randers Rfbg.

Stamtavle XVII.

Hvasser til Højgaard, Ballegaard,
Nielsbygaard og i Slesvig.

Peder Hvas † 1743,
til Højgaard i Grejs Sogn,
∞ 1. ? † 1734. 2. $\frac{1}{5}$ 1735 Maren Niffelsdatter i Kolding.
Hun ∞ 2. $\frac{24}{5}$ 1744 Nads Møller af Aggersbøl, begr. $\frac{1}{4}$ 1748.
Med ham et eller flere Børn.

1. Laurits Hvas, døbt 20 Okt. 1723,
† før 1778. Hvor boede han?
∞ $\frac{27}{8}$ 1745 Agathe Termanfen,
f. $\frac{17}{7}$ 1723 p. Krogsgaard, † p.
Nielsbygaard $\frac{20}{9}$ 1779.

1. Christen Hvas,
d. 10 Novbr. 1726,
begr. 9. Okt. 1727.

2. Niels Hvas, f. 1739 † $\frac{29}{1}$ 1799, 2. Døle Pedersdatter
Ejer af Ballegaard, Falslev S.
∞ $\frac{2}{11}$ 1770 Schibille Sjørgensen.

2. Døle Pedersdatter
Hvas, f. 1742?
begr. $\frac{16}{12}$ 1749.

Peter Wafs, d. $\frac{17}{10}$
1745 † 1814,
til Nielsbygaard,
∞ Charlotte
Justine Adrian
† 1815. 2 Sønner og
3 Døttre, see næste Side.

Maren Marie Sofie Hv.,
Marie Hv.,
d. $\frac{27}{10}$ 1772,
∞ 1. Borger-
Sørensen
i Haderslev.
∞ 2. Borger-
mester
Knuthjen
iftd. Datter.

Marie Sofie Hv.,
d. $\frac{9}{3}$ 1774 † 1803,
∞ Friedrich
Christian Lassen,
Auditor, derefter
Sjgd. i Haderslev
Hv., iftd. Han ∞ 2
Charlotte
Justine Wafs.
See hende.

3 Sønner og
1 Datter.

Anna Cathrine
Hv. d. $\frac{28}{6}$ 1775,
∞ $\frac{14}{5}$ 1799 Opt.,
Amtsforv. Gud-
brand Arenh,
jenere iftd.
Hun død 1843.

Adopterede sin
Søsterdatter
Louise Lassen.

Kirstine Hv.,
d. $\frac{18}{9}$ 1776.
∞ $\frac{29}{3}$ 1803
Kbmd. Andreas
Jensen Raben
fra Haderslev.
Hun døde her i
trange Aaar.

Niels Raben,
Præst i Beiden-
fleth ved Stehøe.

Karen Kirstine Hv.,
d. $\frac{17}{6}$ 1778
begr.
 $\frac{15}{6}$ 1779.

Niels Sjørgensen
Hvas, d. $\frac{1}{2}$ 1781
† $\frac{1}{2}$ 1811,
Overretsprøf. i
Kolding,
∞ Anna Sofie
Charlotte
Malling,
f. $\frac{8}{6}$ 1788. Hun
∞ 2. Kald. Thede
Dhrsjen. Ej
Børn med Hvas.

<p>Terman Christian Wass, f. $\frac{5}{1}$ 1779 i Kbhvn, † $\frac{29}{1}$ 1852 i Haderslev. Handels- mand i Kolbing. ∞ 1. Charlotte Ma- riane Bojsen † 1808. ∞ 2. $\frac{31}{7}$ 1809 Marie Teesen f. $\frac{26}{6}$ 1788.</p>	<p>Hjal Lassenius Wass, f. $\frac{15}{2}$ 1781 d. 17 f. M. † ugift ved Cap det gode Naab.</p>	<p>Agathe Dorothea Wass, f. $\frac{11}{11}$ 1782, d. $\frac{26}{12}$ f. A. † 1858 i Bjerndrup.</p>	<p>Charlotte Justine Wass f. $\frac{9}{7}$ 1785 d. $\frac{19}{8}$ f. A., ∞ Justitsr. Lassen som hans 2den Kone.</p>	<p>Marie ell. Petrea Frederikke Wass f. ? d. $\frac{19}{10}$ 1790, ∞ Regimentslæge, Krigsskæjsfor Zuul i Kolbing, begge † før 1862 uden Børn. Hun bøde i Haderslev.</p>
--	--	--	---	--

<p>1. Peter Carl Christian Hvas, f. $\frac{21}{6}$ 1806 † $\frac{3}{7}$ 1861, boede ved røde Port i Flensborg. ∞ $\frac{9}{6}$ 1845 Marie Cathrine Jaco- bine Carstens, f. 1819.</p>	<p>2. Char- lotte Ma- riane Wass, f. 1810 ∞ 1827 Drejer J. C. Andresen.</p>	<p>3. Anna Justine Hvas, f. 1812, ∞ 1828 Styrmænd Christian Andresen.</p>	<p>4. Agathe Doro- thea Wass, f. 1814, ∞ 1850 Bødker C. Chri- stianfen.</p>	<p>5. Marie Frede- rikke Wass, f. ? † $\frac{13}{10}$ 1848 Bødker C. Chri- stianfen.</p>	<p>6. Terman Christian Wass, f. $\frac{19}{3}$ 1826, i Kalfournien.</p>	<p>7. Peter Lassenius Wass, f. $\frac{9}{5}$ 1829, i Lima.</p>	<p>8. Christi- ane Elifa- beth Sofie Hvas, f. $\frac{1}{12}$ 1832.</p>
---	---	---	---	---	--	---	---

<p>1. Hans Peter Hvas, f. $\frac{15}{6}$ 1849.</p>	<p>2. Terman Carl Hvas, f. $\frac{9}{7}$ 1851.</p>	<p>3. Carl Christian Hvas, f. $\frac{30}{6}$ 1853.</p>	<p>4. Cathrine Louise Hvas, f. $\frac{1}{11}$ 1857.</p>	<p>5. Louise Cathrine Hvas, f. $\frac{28}{11}$ 1859.</p>
---	---	---	--	---

Niels Jørgensen Hvas f. 1781 † 1811
Landsoverretsprokurator i Kolding,
og
Anna Sofie Charlotte Malling.

Niels Jørgensen Hvas¹¹ blev privat dimitteret til Universitetet fra Randers og tog Artium den 7 Mai 1799, e privata Randrusiensis, med Haud. illaud. Han tog derefter exam. philol. 1 Okt. 1799 med Laud. og philos. den 15 April 1800 med Haud. Den 24 Oktober 1803 fik han danff juridisk Examen med Karakteren „Bekvem“ og den 4 Novbr. f. N. praktisk Prøve med „temmelig vel“. Han blev saa konstitueret som Sagsfører i Kolding og fik den 6 November 1807 Bestalling som Prokurator ved Viborg Landsoverret og alle Underretter i Sylland. Den 21 Martz 1807 ægtede han Anna Sofie Charlotte Malling¹², men døde fire Aar efter i Kolding, den 8 Februar 1811¹³, i en Alder af 30 Aar, uden at efterlade Børn.

Anna Sofie Charlotte Malling, Datter af General-krigskommissær, Toldforvalter Peder Malling i Langenfelde, født 10 Juli 1760, død 16 August 1824, og Hustru, født Kretschmer, var født den 8 September 1788, altsaa i en Alder af 18½ Aar, da hun blev gift med Hvas, og kun 22½ Aar gammel, da hun blev Enke. Hun ægtede anden Gang en Rancelliraad Thebe Tyrssen, med hvem hun vistnok heller ikke havde Børn¹⁴.

11. Opgivelserne for Niels Hvas's Vedkommende findes i Bilagene til hans Bestalling af 6 Nov. 1807, Syd. aabn. Br. Nr. 683, Gh. Ark Her høves ogsaa hans egenhændige Underkrift, der var Niels Hvas.

12. Kolding Rbhg., Kengnicf.

13. Stids.

14. Alle Opgivelser efter Kengnicks Stamtable over Familien Malling.

Tillæg.

Christen Mortensen Hvas f. 1719 † ?

Degn i Skæve

og

hans tre Hustruere.

Christen Mortensen Hvas var født 1719 og dimitteret fra Ribe Skole 1742¹. Han fuldførte ikke sine Studier, men blev Degn i Skæve i Børglum Herred, hvor han var fra 1747 til 1760. Han var tre Gange gift, 1) den 31 Marts 1748 med Sara Marie Jensdatter paa Knudsøje, der blev begravet den 15 April 1749, 29 Aar gammel, 2) 1750 med Maren Larsdatter, med hvem han havde en Søn Lauritz Møller Hvas, der blev døbt i Skæve Kirke den 17 Februar 1751, og endelig 3) 1759 med Anne Sørensdatter².

1. Univ. Matr.: Christiernus Martini Hvas, 31 Juli 1742, 23 Aar gl., fra Ribe Skole, Privatpræceptor P. K. Ander. Af blandede Efterr. om Ribe Kathedralskole i Listerne over ex. art., femte Forts. af P. N. Thorup 1828, sees, at der i dette Aar var 8 Dimittender fra Ribe Skole; Hvas var Nr. 7 og hans Karakterer, der omtrent ere saa gode som de andre Dimittenders, nævnes. Alle 8 fik 0 i Geometri og Chr. M. Hvas tillige 0 i Arithmetik. Til Gjengjæld fik Hvas Udmærkelse (illuminatus) til ex. philos.; af de 7 andre fik 1 ogsaa illum., 2 Laud. og 4 H. ill. — 3 Aaret 1737, da Brødrene Hans og Jens Hvas, 2 Del S. 69, privat dimitteredes af Rektor Falster i Ribe, var der 10 Dimittender fra Skolen. Alle 10 erholdt 0 i Geometri og 5 0 i Arithmetik. Brødrene Hvas fik i det første Fag: tenuissimus og i det andet bene og non male. Ribe Skole maa til den Tid have haft en meget ringe Lærer i Mathematik.

2. Opgivelserne om de to første Giftermaal ere efter Skæve Kbg. af Pst. N. S. Nielsen, der ogsaa har meddelt, at Hvas's Formand døde 1747 og at

Skæve Kirkebog indeholder Intet om Hvas's eller Anne Sørensdaters Død, og det er altsaa rimeligt, at de have forladt Sognet og ere dragne — vi vide ikke hvorhen. Hvas var 1760 kun 51 Aar.

Hvem var denne Christen Mortensen Hvas? Hvorfra stammede han? Hvor døde han? Efterlod han flere Børn end den nævnte Laurits Møller Hvas? Og har han haft yderligere Descendents? Vi vide Intet herom, men skulle blot bemærke, 1) at hans Navn med temmelig Bestemthed henviser ham til Viborg Slægten. Baade paa Morten (Trane) Linien og Mads Linien findes Muligheder for Tilknøytning gjennem ubekjendte Mellemled. 2) Hans anden Kone kan være en Datter af Lars Petersen paa Store Lønbe ved Lønber og Maren Termansen eller Madsen, see Dr. D. Nielsen Malt Herred, S. 115, og foran S. 326. Vi slutte dette, ikke blot af den i og for sig tilfældige Omstændighed, at Navnet Maren Larsdatter her passer, men deraf, at Sønnen Laurits Møllers Navn viser hen til Laurits Hvas, der var gift med Maren Larsdatters Møster Agathe Termansen, og deraf, at det andet Navn Møller viser hen til Laurits Hvas's Stedfader, Mads Møller til Højgaard. Om der nu, foruden denne tilskyndende Forbindelse med Hvasserne paa Højgaard igjennem Husfruen, tillige findes en anden mere direkte, nemlig gjennem et Familieforhold til Peder Hvas til Højgaard, maae vi lade staae hen; men det synes næsten saa.

Vi have af de nævnte Grunde givet Christen Mortensen den firdte Mads i Rækken af de to Familier under Sjette og Syvende Afsnit, der maafee begge ere Udløbere fra Viborg Slægten.

Hans Eftermand tiltraadte i Juni 1760. At Nielsen for Maren Larsdatters Vedkom. ikke findes i Afbg., følger deraf, at Brylluppet har staaet i hendes Hjem, der ikke var i Skæve; at hendes Begravelse ikke findes indført, er mere ejendommeligt; maafee er hun død udenfor Sognet i. Gr i sit Hjem. Forud for Giftermaalet 1759 gaaer et Brev for de Paagjaldeude, udstedt 17 Aug. 1759, Syd. Reg.

Ottende Afsnit.

Udbredelsen af Navnet udenfor de tidligere omtalte Familier (fortrinsvis i Bonde- og Haandværksstanden).

Det er ikke Meningen i det Efterfølgende at gaae ind paa en nærmere Undersøgelse af de mangfoldige for Tiden mest i Bonde- eller Haandværksstanden levende Familier af Navnet Hvas. Der maa være en Grændse for Personalhistorie og den bør formentlig trækkes saaledes, at der ikke forsøges paa at skrive Historie om dem, der ingen Historie have. Bistnok kunne enkelte Personer og Slægtled medtages i en samlet Fremstilling af en Familie — saaledes som det ogsaa er skeet i dette Skrift — uden Hensyn til, at de ikke have anden Berettigelse til at nævnes, end den, at fuldstændiggjøre Billedet af en større Slægt; men naar der træffes tiljyneladende selvstændige Slægtrækker, af hvilke intet Medlem har hævet sig ud over det Navnløse og Ubemærkede, bør de lades uomtalte.

Naar vi ikke bestomindre i det Efterfølgende ville forsøge paa en Gruppering af de paa mange Steder i Landet i Bonde- og Haandværksstanden levende Familier af Navnet Hvas, er det kun, fordi den Fremstilling, vi i hele 5 Dele have givet af Personer og Familier af Navnet Hvas, er saa udførlig, at den næsten kræver som et Supplement en Betegnelse af de Personer og Familier af

Navnet, paa hvilke vi ikke nærmere gaae ind. Ligesom vi i tredie Affnit have nævnt de enkelte Personer af Navnet, vi kjende i Aarene 14 og 1500 udenfor de fire Adelslægter og de to store borgerlige Slægter, Hallands Slægten og Viborg Slægten, saaledes vil nu ottende Affnit let hen give en Oversigt over, hvad vi have paa Haanden om Navnets Udbredelse i de paafølgende Aarhundreder og i Nutiden udenfor de nylig nævnte 6 Slægter og de 2, der ere omtalte i sjette og syvende Affnit. I det Hele og Store vil der saaledes som Resultat fremkomme et Totalbillede af Alt, hvad der, os bekendt, har baaret og bærer Navnet Svæs, et Billede, der altsaa har sine stærkt belyste Forgrundspartier og sin Baggrund, der taber sig i det Dunkle.

Det havde maaskee været heldigere, om vi havde knyttet tredie Affnit om Svæsfer i Borger- og Bondestanden i Aarene 1400 og 1500 umiddelbart til det foreliggende ottende Affnit, der i det Hele kun omhandler Personer og Familier, som nu leve i Bonde- og Haandværksstanden. En Forbindelse vil nemlig nok paa enkelte Steder kunne formodes. Materialet var imidlertid ikke dengang tilstede, og dette Værk er saa omfattende, at det nødvendigt har maattet udarbejdes i enkelte Partier. Adskillelsen vil dog formentlig ikke lægge Hindringer i Vejen for Oversigten, og naar denne opnaaes, er dermed ogsaa Maalet naaet. Rægten ligger ikke paa de enkelte Personer.

1.

Svæsfer i Thisted Amt.

Det vil erindres, at der 1422 levede en Mathias Svæs i Thisted og 1497 en Byfoged Las Svæs sammesteds, see foran S. 90—91, fra hvem maaskee Hallands Slægten stammer. Henved 300 Aar senere var Anders Svæs af sidstnævnte Slægt Præst og Provst i Nors og Lved, og fra hans ene Søn, Thomas Popp Svæs f. 1766 † 1818, Husmand i Nær, og hans Datter Mette Cathrine Svæs, f. 1767 † 1850, see Stamtavlen S. 166, stammer en talrig Descendents, der fører Navnet Svæs og har bredt sig, fortrinsvis paa Haustholmen, men ogsaa derfra til Eiderne. Det er saaledes maaskee Slægten

fra Thisted, der, efter en stor Cirkelbevægelse, er vendt tilbage til sit oprindelige Udgangspunkt.

Men uafhængigt af Provst Hvasæs Linie har der sikkert gennem Tidernes Løb altid levet og lever endnu i Thy og nærmeste Omgivelser Personer og Familier, der føre Navnet Hvas, uden at vi kunne sige, hvorvidt der langt tilbage findes nogen Forbintelse mellem dem og de ældste Hvaser i Thisted. De findes altsaa nu, **jevnsides** med Provst Hvasæs Descendents, **uden** at høre til denne.

I Nær Kirkebog træffes saaledes opført som død: 1652 Christen Hvas, pridie dom. XV post Trin.

I Bigsø Kirke lode Mads Giesboel og Ane Andersdatter den 5 Januar 1812 døbe et Barn, kaldet Anders Hvas, maaskee kun en Opkaldelse.

Ved Bisfud levede 1793 en Færgemand ved Navn Thomas Hvas.

I Tødsø paa Mors lever Husmand Anders Hvas, hvis Datter, Dorothea Marie Andersen, 24 Aar gammel, i Novbr 1885 var Gjenstand for et Mordattentat af en paatrængende Frier, ved Navn Thomas Nielsen. See Morsø Folkeblad Nr. 269 for 18 Novbr. 1885. Det er ikke udelukket, at denne Anders Hvas kan stamme fra een af Provst Hvasæs Døttre, jfr. Stamtablen over Descendenterne af Mette Cathrine Hvas.

I Thisted Kbhg findes: Maren Andersdatter Hvas g. 2 Novr 1809 med Kmd Lars Christian Erichsen. 2 S. Andreas E. f. 5 Septbr 1811 og Erich Christian E. f. 15 Decbr. 1813. Dette sidste Navn synes snarest at anvise Maren Andersdatter Plads mellem Descendenterne af Provst Anders Hvas, men det vides ikke, at hun er knyttet til denne Slægt og h in hører saaledes maaskee til den nedenfor nævnte Slægt fra Sennels.

I Sennels kan paapeges en mere sammenhængende Linie, hvis Stamtable omtrent vil see saaledes ud: See S. 342.

Fra de ovennævnte i Thy fra gammel Tid levende Hvasier er udgaact to Linier af hvilke den ene har Hjemsted i Aalborg, den anden i Nykjøbing paa Sjælland. Vi henvise om dem til Stamtavlerne S. 349 og S. 355.

2.

Hvaser i Vendsyssel.

Foruden den alt omhandlede yngste Adelslægt, see første Afsnit i denne Del, har der hist og her i Vendsyssel levet Bønder af Navnet. Saaledes hed Fæstere af en Gaard i Halling Sogn i Jerslev Herred, Aalborghus Len, den 25 Marts 1638 Jens Jensen Hvas, Byd. Tegn. IX S. 497 b. Halling er nu Hallund, og Jerslev Herred er gaaet op, dels i Børglum, dels i Dronninglund Herred.

Hvasjer i Sennels¹ i Thy.

Niels Hvas i Sennels ∞ 1. ? ∞ 2. ²¹ / ₇ 1744 med Maren Larsdatter begr. ¹⁴ / ₇ 1750.		Maren Hvas i Sennels ∞ ⁹ / ₁₀ 1749 med Niels Mikkelsen.		Inge Christen Hvas i Sennels begr. ¹¹ / ₂ 1750.		Peder Hvas i Sennels døbt 1735 3. e. Trin.	
1. Christen Nielsen Hvas. ∞ Dorthe Marie Larsdatter.		1. Mikkel Nielsen Hvas. ∞ ¹³ / ₆ 1764 Else Christensdatter i Gaasdal.		2. Anders Hvas døbt 5 Dnsd. i Fasten 1749.		Peder Hvas, Tøkker, født i Sennels, boende Thisted.	
Sophie Marie Hvas døbt 1752 2. e. eft. P. Niels Hvas, døbt ⁴ / ₆ 1756. Else Hvas, døbt ²⁹ / ₁₀ 1758.		Jens Mikkelsen Hvas døbt ¹⁰ / ₆ 1769 i Sennels.		Thomas Andersen Hvas, Hmd. i Sennels. ∞ Else Nielsdatter begge levede 1846.		Anders Christian Hvas f. 1813—14 i Thisted † 1855—56. ∞ Dorthea Frederikke Ommedom.	
Mikkel Jensen, paa Kommunehospitalet i Kjøbenhavn.		Peder Jensen Balke.		Anders Thomjen Hvas ³ f. 24 Sept. 1804 i Sennels. ∞ Maren Cathrine Thomasdatter Kornbæk. Separeret.		Peter Christian Hvas ⁴ f. ¹² / ₁₁ 1845 i Thisted, Muriwend, ∞ Else Marie Christine Skjøb, f. i Giesing. Begge boe 1881 og senere i Randers.	
Lars Balke ² , Erahandler i Thisted 1885.		4 Døttre, 1 Søn, Peder Christian Andersen f. ²⁴ / ₆ 1846, døbt i Kaastrup Kirke.		Julie Andrea Hvas f. ²⁰ / ₄ 1872. Petra Dorthea Frederikke Hvas f. ²⁷ / ₅ 1873.		Carl Frederik Ommedom Hvas f. ¹⁶ / ₁₀ 1850 i Thisted ngift 1881.	
						Johanne Caroline Hvas f. ⁹ / ₁₀ 1844 i Thisted. Gift.	

1. Alle Døgtøjsjer fra 1735—69 ere af Sennels Ktbg.
2. Lars Balke har ovgivet sin Fader og Bøstefader.
3. Anders Thomjen Hvas's Begivenheder ere tagne af en mod ham anlagt Justitsjag for Overtrædelse af et Entholdelsesdekret, Vib. R. D. N. Dom 20 Febr. 1860, der appelleredes til Højesteret. Vit. Vidt i Hundborg udtaler i Attest af 5 Marts 1858: „Anders Hvas er i andre Forhold, end det omhandlede, bekendt som en skikkelig Mand. Han er arbejdsom, ædruelig og fredelig, med gode Vidnesbyrd, men indskrænket“.
4. Fra ham hidrøre Meddelelserne om hans Linie.

3.

Hvasjer i Ringkjøbing Amt.

1. I Lemvig Kirkebog nævnes (efter Lengnick) Thomas Pedersen Hvas g. 23 S. c. Trin. 1690 med Dorthie Christensdatter.

Thomas Hvas f. 1627 † 11 Decbr 1706.

Dorthie Hvas f. 1635 † 27 Mai 1713.

Inger Hvas f. 1642 † 23 Novbr 1725.

2. I Lønborg Sogn, en halv Mil Sydvest for Lemvig ligger Hvasjesgaard, formentlig opkaldt efter en Mand af dette Navn. Det er ret sandsynligt, at Laurvs Clemmenssen Hvas og Karen Andersdatter Østerby af Lønborg, der den 18 April 1761 fik Bevilling til at indgaae Ægtefab, uagtet de skulde være hinanden beslagtede i anden Grad, have været knyttede til denne Gaard.

Det har ikke kunnet oplyses, naar Gaarden fik det ommeldte Navn; men den havde det, da den som Fæstegaard i Aaret 1800 af Generalkrigskommissarerne Fønss til Løvenholm og Schmidten til Urup, der i Forening ejede Herpinggaard med komplet Gods til, folgte den til den daværende Fæster, Jens Chr. Pedersen Nordenskjær. Gaarden havde 5 Ldr Hartforn og Kjøbefummen var 850 Rdl. Den nævnte Fæster kaldtes ogsaa Hvas og hans Enke giftede sig med en Mand, der hed Christen og ogsaa fik Navnet Hvas. 1824 blev Gaarden kjøbt af Niels Madsen Romby af Rom Sogn og siden har den været i hans Slægts Eje.

3. I Harboøre Kfbg findes:

Anne Pedersdatter Hvas døbt 14 Juli 1789 $\approx$ 5 Juli 1817 med Degnen Peter Boller Ingstrup.

Datter: Anna f. 6 Juli 1819.

4.

Hvasjer i Viborg Amt.

1. Nørre Sogn i Viborg. Samtlige nedenfor under A. B. C. nævnte Hvasjer ere ndskrevne efter Lengnick's Uddrag af Nørre Sogns Kirkebog og ved Hjælp af Datoer og Fornavne opstillede i en sammenhængende Slægtrække. Mændene i denne Linie have alle været Landbrugere i Viborg eller paa Viborg Mark, eller i omtrent lignende Stillingen.

Uvisse Slægtled:

Kirsten Rasmusdatter Hvas f. 1660 begr. 21 Jan. 1716.

Anne Rasmusdatter Hvas $\approx$ 5 Mai 1720 Peder Ørum.

Omtrent samtidigt forekomme to Brødre (A 1 og 2):

- A. 1. Jakob Pedersen Hvas f. 1684 † 12 Marts 1728.
 ∞ 19 August 1714 Anne Ebbesdatter.
 En Datter Kirstine Hvas f. 24 Marts 1714.
- A. 2. Rasmus Pedersen Hvas † 14 Juni 1748.
 ∞ 6 Oktbr. 1717 Maren Christensdatter.
 6 Sønner 1 Datter, B. 1—7.
- B. 1. Peder N. Hvas f. 8 Marts 1719 † 23 Febr. 1758.
 ∞ 7 Decbr 1741 Kirsten Vilbidsdatter † 28 Febr 1758
- B. 2. Christen N. Hvas f. 30 Novbr. 1723.
- B. 3. Niels N. Hvas f. 18 August 1727, viftnok † spæd.
- B. 4. Jakob N. Hvas f. 2 April 1730 † 22 Novbr 1779.
 3 Sønner 3 Døttre C. 1—6.
- C. 1. Rasmus Hvas f. 14 Febr 1754.
 ∞ 6 Decbr 1782 Helvig Pedersdatter 5 S. 1 D. **See**
nedenfor.
- C. 2. Anne Marie Hvas f. 14 Septbr 1755.
- C. 3. Peder Hvas f. 20 August 1758 † 12 Febr 1793.
 ∞ 16 August 1787 Anne Jensdatter Wisborg.
 1 S. 2 D. **See nedenfor.**
- C. 4. Anders Hvas f. 28 Mai 1762.
- C. 5. Karen Hvas f. 29 Januar 1764.
- C. 6. Maren Hvas f. 11 Mai 1766.
- B. 5. Anne Kirstine N. Hvas f. 23 Januar 1733.
- B. 6. Niels N. Hvas f. 29 Marts 1736 viftnok † spæd.
- B. 7. Niels N. Hvas f. 13 Oktbr 1737 † 7 Septbr 1802.
 ∞ c. 1760 Anne Cathrine Holst f. 1732 † 1 April 1787.
 3 ell. 4 S. 1 Datter. C. 1—4.
- C. 1. Jens N. Hvas f. 30 Juli 1762 † Januar 1834.
 (Viborg Samler Nr. 8 for 18 Jan. 1834).
 ∞ 1 Novbr 1787 Anne Madsdatter 1 S. 2 D.
 Anne Cathrine Hvas f. 9 Novbr 1789.
 Mads Hvas f. 24 Febr 1792 † 1843.
 ∞ Mariane Hvas † 1872, 1 Datter
 Karen Marie Hvas 1822—54,
 ∞ Jørgen Lund i Viborg.
 Karen Hvas f. 19 April 1801.
- C. 2. Niels N. Hvas f. 15 Juli 1764.
- C. 3. Marie Hvas f. 4 April 1766 † 11 Juli 1807.
 ∞ Gregers Daa, Eskomager.
- C. 4. Thue Holst Hvas f. 14 Januar 1770.
 ? Christen Hvas.
 Søn Rasmus C. Hvas f. 10 Januar 1801.

2. Tillæg til B 4 C 1 og 3 paa foranstaaende Stamtable, samlet af Lærer Anders Nielsen Hvas i Hvam (jfr. Højberg Slægten IV. I. 1.)

B 4 C 1. Rasmus Hvas havde 5 Sønner og 1 Datter, nemlig 1. Jakob N. Hvas, 2. Peder N. Hvas, 3. Poul Hvas f. 11 Juni 1786, 4. Anders Hvas f. 20 Mai 1788, 5. Maren Hvas f. 26 Juni 1793, 6. Jens Hvas f. 16 Jan. 1797. Fødselsdagene ere efter Kenguid. Af disse Børn kjendes Descendents af de fire Sønner:

1. Jakob N. Hvas f. 1785 † 27 Januar 1826. Boede i Mammen som Smed. 1 S. 2 D.

a. Rasmus Jakobsen, Smed i Mauders.

b. Helvig Jakobsdatter f. 9 Marts 1815, hos sin Søn i Guløv Bakhus.

c. Ane Kirstine f. 14 April 1822. Boer i Løsten.

2. Peder N. Hvas, Slagter, boede i Viborg, har Efterkommere, hvoraf findes en Del.

3. Anders N. Hvas f. 20 Mai 1788.

∞ Kirsten Nielsdatter Overlund † 1870 Dagbl. Dødsliste 12 Novbr.

De boede først i Viborg By, siden paa Marken. 3 Børn.

a. Peder Anderssen Hvas f. 1837.

∞ Grette Thomassen fra Soltrup, 4 Børn.

De boe paa Viborg Mark.

Kirstine Hvas f. 1865, Anders Hvas f. 1869, Ane Hvas f. 1871 og Christen Hvas f. 1874.

b. Christen Hvas † 18 Aar gammel.

c. Maren Hvas

∞ Jakob Mathiasen Korre paa Viborg Mark.

4. Jens Hvas f. 16 Januar 1797 † 1879, havde Tilnavnet Mølkudst. Nølsbruger og Vognmand i Viborg. 1 Søn, 2 Døttre.

B 4 C 3. Peder Hvas f. 20 August 1758 † 12 Febr 1793. ∞ 16 Aug. 1787 Anne Jensdatter Bisborg. 1 S. 2 D. Han blev slaact ihjel af en Hest.

1. Jens Jakob Hvas f. 10 Januar 1788 † 1857.

∞ Ane Sophie Stechler. 8 Børn.

a. Peder Hvas 1807—1855. Mursvend.

∞ Regine ... boede i Viborg.

Hadde 4 Døttre: Grette f. 1843, Jakobine f. 1844, Amalie f. 1846, Frederikke f. 1848, alle gifte.

b. Jens Jakobsen Hvas boede ved Lavind Station, ej Børn.

c. til h. 6 Døttre: Kirstine, Hanne, Else, Jakobine, Ane Marie, Else Kathrine, alle gifte

2. Else Marie Hvas f. 14 Mai 1789.

∞ 1. Jens Dorkus, ∞ 2. Bødker Lund.

3. Johanne Marie Hvas f. 3 Juni 1792.

∞ Vejopsynsmand Weinrauch eller Weirauch i Viborg.

3. Margrethe Wadtzdatter fra Viborg var ikke nogen Hvas. Hun var Datter af en Mand ved Navn Wadty Bentzen, der var Skoleholder i Viborg (Giesfings Jubellærere 3 D. 256), og som efter sin Hustrues Død havde ægtet en anden Kvinde i Aalborg og med hende var rejst til Sverrig. Han havde taget sin Datter Margrethe med sig, og da der efter hans Bortrejse tilfaldt hende en ringe Del i en Selvejergaard som Arv efter hendes Morfader, ansøgte hendes Mormoder Marcen Pedersdatter om, at der maatte gives Frants Pouwif til Kavnholt, Lensmand over Viborg, Ordre til at beskikke en ærlig Mand i Byen til Værge for det ommeldte Barn. Ordren er dat. Hafn. 2 Marts 1653. 3. Tegn. 13. 131.

4. Hvaser i Højberg (Trasborg).

- I. Anders Hvas f 1710 † 1781, boede 1745 som Husmand i Højberg Sogn (Høsgaard Herred). Hans Kone døde 1785. De havde 2 Sønner: Anders Hvas f. 27 April 1745, død 4 Mar gl. 1749, og
- II. Anders Anderssen Hvas f. 1751 † 8 Mai 1810 Boede først i Højberg som Bøsssemager, men døde hos Sønnen i Trasborg.
- ∞ 1. 1773 Johanne Trasborg, begr. 26 Oktbr 1774.
- ∞ 2. 1777 Ane Cathrine Jensdatter † 20 Juni 1805 49 Aar gl. Med denne Kone 8 Børn, af hvilke 4 døde smaa De fire levende vare 1 Søn, Anders Anderssen Hvas III. a. og 3 Døttre III. b, c, d.
- III. a. Anders Anderssen Hvas f. 1777 i Højberg † 19 Novbr 1836 i Dalsgaard, Svofstrup Sogn. Han boede først i Trasborg, senere i Skovsborg paa Iller Heide og tilsidst i Åsmindede (Birkelyst), Svofstrup Sogn. Han var Bøsssemager og dygtig Tøger.
- ∞ Ane Cathrine Pedersen f. 1775 † 13 Januar 1834, Datter af Peder Hode i Skovsborg.
- De havde 12 Børn IV. A—M.
- III. b. Ane Johanne Anderssen Hvas f. 1780 † c 1855.
- ∞ 1801 Jørgen Jensen fra Mols, der efter sin Kone blev kaldet Jørgen Hvas. De fik Faderens Fæstehus i Trasborg under Palsrup. 3 S. Anders, Jens og Christen Jørgensen Hvas, alle med Descendents.
- III. c. Helene Anderssen Hvas f. 1792.
- ∞ Niels Albrechtssøn, Sandmand i Randers. 1. S. 1. D.
- III. d. Ane Anderssen Hvas † ugift som Bæverpige i Tjæreby ved Randers.
- IV. A. Peder Anderssen Hvas f. 12 Septbr 1799. Efter at have udlijent sin Militærpligt forblev han i Åbhyv og antog efter Dattens Soldaterstik Navnet Trasborg. Han blev Tømmervæb, boede i Miffelbryggersgade Nr. 18, og † 1876?

Gift 3 Gange og med hver Kone en Søn.

1. Andreas Trasborg f. 1829 † 1878. Reservelieutenant, Højskolelærer, Bogholder ved Landmandsbanken. Gift. Børn.

2. Frederik Trassborg f. 1852 Klejnsmedsvend i Kjøbenhavn.
3. August Trassborg f. 1854. Sømand. Kjøbenhavn.
- B. Ane Marie Hvas f. Juni 1801 † 17 Juni 1846.
 ∞ Niels Nielsen fød fra Faarvang † 12 Novbr 1854. 4 Sønner og 3 Døttre, af hvilke ogsaa nogle føre Navnet Hvas.
- C. Anders Andersen Hvas f. 1802 † 29 Septbr. 1865. Han var Voldsmand og blev flere Gange paa Grund af Trusler mod Andre og nordentlig Levnet indsat i Tugthuset, hvor han engang forsøgte at fulde sig selv ihjel.
- D. Ane Cathrine Andersen Hvas f. 2 Juni 1805.
 Blev gift med en Kjøbmand Jørgensen i Kbhvn. Ej Børn.
- E. Ane Andersen Hvas f. 1 Marts 1807 † c. 1860.
 ∞ 1837 Hvid Søren Christensen p. Rebel Mark i Gjøddvad Sogn, † blind 1871. 2 D.
- F. Marthe Elisabeth Andersen Hvas f. 27 Marts 1809.
 ∞ Arbejdsmand Frantzen i Kbhvn. 1 S. 1 D.
- G. Ane Kirstine † spæd 1810.
- H. Jens Andersen Hvas f. 17 Juni 1810 † 1864.
 ∞ 1833 Enken Ane Cathrine af Dalsgaard, Svoftrup Sogn, med hvem han fik en lille Gaard.
 ∞ 1861 Enken Sidse Marie, med hvem han fik et Hus paa Græsballe Mark. 1 S.
- 1 Ægtefæll. Datteren, Ane Cathrine Jensen, f. 1834 † 1847.
 Sønnen Niels Jensen, kaldet: „litte Niels Hvas“, f. 26 Aug. 1836, gift 3 G. Husfæster paa Borup Mark, Svoftrup Sogn.
- 2 Ægtefæll. Thomas Jensen Hvas f. 1863.
- I. Niels Andersen Hvas f. 15 Juni 1813.
 ∞ 1839 Mette Pedersdatter af Horn f. 1809, Hvid, boende i Kragehe, Gullev Sogn. 2 Sønner.
1. Anders Nielsen Hvas f. 19 Marts 1840, Seminariist fra Lyngby 1864, Lærer paa Opdragelsesanstalten Bøggildgaard 1865–75, Skolelærer i Hvan, Bium Sogn.
 ∞ 14 Jan. 1876 Marie Petrea Jakobsen f. 16 Novbr 1850.
 3 Døttre:
 Meta Constantine Hvas f. 1876.
 Marie Helene Hvas f. 1878.
 Mikoline Berndine Hvas f. 1881.
2. Andreas Nielsen Hvas f. 23 Oktbr 1843.
 ∞ 1871 Jensine Kirstine Jeppesen af Gullev. Ejer af Faderens Sted i Kragehe 3 S. 3 D.
- K. Thomas Andersen Hvas f. 5 April 1815.
 Rejste til Kbhvn. og senere til Malunø. 1 D.

L. Christian Andersen Hvas f. 5 April 1817. Husnød og Skræder, i Åmindegaard.

∞ Karen Marie Sørensen † c. 1878. 1. D.

M. Peder Andersen Hvas f. 9 Novbr 1819 † 17 August 1876

∞ Kirsten Marie Jensen.

Judfidderer i Grønbæk og Svoftrup Sogne. 5 Sønner. 3 Døttre.

5. Hvasfer i Mammen.

I Mammen Sogn (Anner til Bjerring, Middelfom Hd) har en Linie Hvas i over 100 Aar beboet en af Gaardene i Dalsgaard. Saaledes levede her 1744—1820 Niels Nielsen Hvas, derefter hans Søn Søren Nielsen Hvas og nu Sønnesønnen Niels Sørensen Hvas, der isøvrigt Intet veed om sin Slægt.

1833 den 27 Oktbr havde Søren Andersen Hvas og Hustru Ane Marie Pedersdatter, Husfolk i Mammen, et Barn til Kirke, j. 26 Septbr 1833, kaldet Birthe Marie Sørensdatter. Døbeseddel findes i Justitsinst. i Sagen P. 2700.

Det nævnte Mammen maa ikke sammenblandes med Bammen (Vigum og Lindum) i Nørshyng Herred. Her levede 1498 en Jens Hvas, see foran S. 99.

5.

Hvasfer i Aalborg Amt.

1. Aalborg (see S. 349).

Denne Familie synes altsaa at være udsprungen fra den ældre i Thy levende Slægt. Jfr. ovenfor S. 341.

2. Ribe.

Olof Hvas g. ^{26/1} 1792 med Kirsten Thoftrup.

Vilhelm Hvas.

Søn: Jens Hvas døbt ^{20/12} 1771. Ribe Kbh, Leugnick.

6.

Hvasfer i Randers Amt.

1. Mariager.

Mette Jensdatter Hvas i Mariager, Enke efter jalig Niels Svendsen, forrige Kgl. Maj. Tolser over Mariager Fjord, udfæder den 12 April 1692 Obligation til deres gamle Tjener, Olof Olfsson Holm, for 298 Rdt 2 f 9 β, som de efter Afregning vare blevne ham skyldig, med Pant i Byggeskeber, saa vel som en Grund og Ejendom med Bo og Bohave og nogle Saltbøder i Ribe. Pantebrevet er forseglet med hendes sædvanlige Signet, og underfrevet M. J. D. H., samt til Bitterlighed af hendes Lovværge, Amts-

Swaster i Aalborg,
stammende fra Thy.

Jens Hvas..

Peder Jensen Hvas i Vigjø f. 1691 † 1753, 61½ Aar gl.
Han døde meget hastig ved Korsø Mølle.
∞ Marie Christensdatter af Vigjø.

Anders Hvas f. 29/4 1740 † 12/11 1808
drukne ved Vigjø Strand.
∞ Elise Andersdatter i Vigjø.

Peder Hvas f. 2/8 1774 † 10/10 1864.
Fods i Aalborg.
∞ Johanne Pedersdatter f. 16/1 1777 † 12/7 1853.

Anders Christian Hvas
f. 19/2 1777 † 9/2 1861,
84 Aar gl., Skipper i Aalborg.
Gift i 43 Aar m.
∞ Ane Marie Jensen.

Niels Hvas f. 1788 i Hjørring.
Kom 12 Aar gl. til Orlog, blev 1797
konfirmeret ombord, Skipper i Nyborg,
† omtrent 15/11 1832 paa Rejse fra Nyborg
til England, uden Spor af Skib eller
Mandskab. ∞ 1813 Mette Kirstine
Kasmsøen † 10/5 1846.

Peder Hvas, f. 25/10 1814. Skibstømrer
i Aalborg.
∞ Ane Elisabeth... f. 21/12 1813.

Else Kathrine Hvas
f. 1/10 1816.
∞ Jernstøber
Vestermann i
Kbhvn † 1875.

Sara Kirstine Hvas
f. 18/7 1821.
∞ Kleinmedmester
Wilson i Kbhvn
† 1873.

Jens Peter Hvas f. 11/3 1821
Snedkermester i Aalborg.
∞ 16/4 1848 Mette Kirstine Knap
f. 15/5 1820 † 9/3 1860.

Johanne Regine Hvas f. 10/11 1815.
∞ 14/12 1849 Peder Hansen
Garmester i Svendborg f. 14/12 1815.

Agnes Emilie Hvas f. 21/1 1852.
∞ Otto Raas, Gaardeier i Ellishøi.

Eduard Hvas f. 17/4 1853, Snedker-
mester i Aalborg, reist til Australien.

Louis Conrad Hvas f. 22/5 1856,
Bestyrer af Breilev Kloster.

- Dplysningerne a. Om de to ældste Led ere efter Vigjø Kbhg ved Pst. Jensen, 1859.
b. Om de øvrige Slægtled af Snedkermester Hvas i Aalborg 1887 efter Korrespondance med de to Enter Vestermann og
Wilson i Kbhvn og Hansen i Svendborg.
c. Hertil kommer Meddelelser fra L. C. Hvas paa Breilev Kloster.

forvalter Peter Klein i Kalborg og Simon Pedersen paa Mariager Kloster. Vib. Landst. Eft. P. P. No 27 S. 118.

Man kommer til at tænke paa den lille Linie af Hvaser S. 78, men det er kun en blot Mulighed, at Mette Jensdatter Hvas kan være i Slægtskab med Fogden Peder Pedersen Hvas, der døde 1616.

2. Randers.

Christiane Buge, født Hvas, bejendtgjør i Randers Amts Avis, at hendes Mand, Skomagermester Anders Buge, er død $1\frac{1}{2}$ 1864, 82 Aar gl.

Kirsten Hvas, P. Skaarups Hustru, født paa Nørtorp (Thy), † $1\frac{1}{4}$ 1866, 65 Aar gl. Randers Amts Avis.

Birgitte Hvas, Thim Neimers Enke, døde eller blev begravet den 9 Juni 1766 i Randers. St. Mortens Kbhg. Hendes Familieforhold ubekjendte. Maafee var hun fra Omegnen af Randers, maafee er hun identisk med Birgitte Hvas, S. 200.

3. Ebeltoft

Jens Hvas blev 9 August 1730 viet til Anne Christensdatter. Ebeltoft Kbhg, Lengniefs Uddrag. Øvrige Familieforhold ubekjendte.

4. Borup.

Jens Olesen Hvas's Barn, Niels, af Borup, døbt $2\frac{1}{3}$ 1757. Kbhg (St Mortens).

Christen Hvas's og Margrethe Madsdatters Barn, Marie, døbt $\frac{1}{11}$ 1787. Kbhg.

Margrethe Olesdatter Hvas og Ungkarl Laurits Nielsen, begge i Borup, viede $20/10$ 1783 Kbhg.

Niels Hvas, aldrende Aftægtsmand i Borup, lever endnu 1888, 75 Aar gammel. Han er opkaldt efter sin Stedfader, Jens Hvas, der var født i Øst, men blev gift ind i Gaarden i Borup Niels Hvas har følgende Sønner:

1. Niels Hvas, Udflytter paa Marken ned ad mod Frederiksdal.
2. Jens Hvas, Husmand i Borup.
3. Per Hvas, g. m. Haa Løys Datter.
4. Per Smed, der har Faderens Gaard og efter Tante af en gammel Kloster til Niels Hvas er opkaldt efter hendes afdøde Mand.

Jens Hvas, ogsaa kaldet Kol Jens Hvas, boede i Begyndelsen af dette Aarhundrede i et af de saakaldte Klavsholm Steder i Borup.

Jens Hvas, nu Daglejer i Borup, Søn af gamle Haven, er opkaldt efter sin Moders ovennævnte gamle Tante (rimeligvis Morbroder).

5. Håslum.

1. Anders Nielsen Hvas og Hustru Maren Nielsdatter levede i forrige Aarhundrede. Deres Søn var:

Niels Andersen Jensen, f. 29 Septb. 1791, † 6 Aug. 1869, g. 26 Marts 1822 med Maren Jensdatter fra Håslum † 25 Mai 1869. Deres Børn vare:

Anders Nielsen Hvas, f. $17/4$ 1823, † $19/7$ 1887, g. $22/3$ 1855 m.

Kirsten Marie Rasmussen fra Borup. (Anders Amtsavis 20 Juli 1887.) De have to Børn levende:

Rasmus Møller Nielsen, f. i Bårum $14/7$ 1860.

Nielsine Nielsen, f. i Bårum $17/3$ 1867.

Jens Nielsen f. $17/4$ 1825.

Maren Nielsen f. $20/3$ 1828.

Karen Nielsen f. $1/1$ 1831.

Ole Nielsen f. $5/6$ 1833.

Jens Nielsen f. $19/10$ 1840.

2. Gaardejer Jens Jensen Hvas f. $18/6$ 1805 † $15/11$ 1868, g. $21/5$ 1842 m. Marie Jesledatter fra Bath, f. $6/4$ 1818. Sex Børn fødte i Haskum.

Jens Jensen Hvas f. $6/6$ 1842, see under Padderup.

Ane Margrethe Jensen f. $27/9$ 1844.

Mariane Jensen f. $6/3$ 1847.

Jesle Jensen f. $29/3$ 1853.

Anton Jensen	}	Tvillinger, f. $16/4$ 1855.
Nicolai Jensen		

6. Bårum.

Jens Sørensen Hvas i Bårum, Gaardejer, g. m. en Datter af Christen Poulsen; efter ham er opkaldt:

Jens Nicolaisen Hvas, f. i Bårum $6/1$ 1851, g. $15/5$ 1877 m. Mette Kirstine Thomsen.

Jens Sørensen Hvas i Bårum, forskjellig fra den førstnævnte, befg. 8 Okt. 1885 i Anders A. Avis, at en Kalv er gaet fra ham, og $26/12$ 1887, at hans Barn, Jens Michael, er død. Hans Hustru hedder Marie Jensen.

7. Christrup Sogn, Padderup.

Jens Jensen Hvas, Gaardejer i Padderup, f. i Haskum (see foran under Haskum), g. $11/5$ 1869 m. Mette Kirstine Madsen f. $9/6$ 1850 i Padderup. Alle Børnene ere døbte Hvas: Jens Jensen H. f. $13/7$ 1872, Mads S. H. f. $7/12$ 1874, Carl Marinus S. H. f. $21/9$ 1876, Marie Caroline S. H. f. $14/8$ 1880, Johanne S. H. f. $26/2$ 1883, Niels S. H. f. $13/10$ 1883.

Krogmosegaard.

Johanne Franck, f. Hvas, † $15/11$ 1863, 53 Aar gl.; hendes Død befg. af hendes efterlevende Mand i Anders A. Avis Nr 273.

8. Vestrup og Albæk.

Christen Hvas eller Winther i Vestrup, ejede Mads Krags Gaard og døde c. 1824—25.

Jens Hvas, hans Søn, havde samme Gaard og døde 1829. Han havde 4 Sønner og 1 Datter

1. Christen Vinther i Tørring Hvidehus.
2. Niels Vestrup † i Rbhvn.
3. Christen † 1830.
4. Jens Vinther, boede i Tjærebygaard, der nu ejes af en Søn af samme Navn.
5. Karen Vinther Jensdatter. Gift, 2 Børn af Ægteskabet. Udenfor og før Ægteskabet en Søn:

Jens Hvas, f. i Vestrup $1^{3/4}$ 1821, siden Møller i Albæk Mølle. Gift, ej Børn.

9. Auning.

Jens Chr. Hvas i Auning, ejer et Hus og betalte 1837 ikke Skat af Formue og Lejlighed.

10. Fjellerup.

Jens Hvas, Gartner paa Østergaard, gift 40 Aar gl. $2^{3/4}$ 1826 m. Ane Kirstine Olufsdatter jal. Niels Baslands, 44 Aar gl.

7.

Hvasfer i Aarhus Amt.

1. Ane Andersdatter Hvas var gift med Anders Nielsen Wibe, Korporal eller Underofficer i Odder. Deres Søn var Andreas Andersen Wibe, født 22 Juli 1742 i Odder. Han gik i Horsens Skole, Student 1763, cand. 1767 (non), $2^{1/5}$ ordineret, $1^{1/7}$ 1777 Præst ved Kapellet i Rbhvns civile Arresthus, $5^{1/2}$ 1781 Præst i Hobro og Skjellerup. I Vita Protokollen i Sjællands Bispearkiv IV Nr. 48 har han, i Anledning af sin Udnevneelse til Præst ved Arresthuset i Rbhvn, indført et kort Levnetsløb, og heri hedder det: „Pauperrimis usus sum parentibus, patre in militia pedestri tunc temporis subpræfecto, cui nomen Andreas Nicolai Wibe, et matre Anna Andreae Hvass.“ Som Kandidat konditionerede Wibe hos Præsten Deichmann i Engum og var Bitterlighedsvidne paa en Obl. af 26 April 1774, udst. af Carl Chr. Hvas og undertegnet af Jørgen Hvas de Lindenpalm som Kautionsist

I Midten af f. Aarh. levede en Familie Wibe i Bondestanden i Odder Sogn. Hvasfer findes ikke i Kirkebogen; men en gammel Fattigprotokol viser, at der c. 1770 levede en Familie Hvas i Fjellerup under meget trængende Omstændigheder.

2. Jens Søffrensen Hvas af Storning i Skanderborg Len fik 1591 et Pergaments Skiftebrev konfirmeret, vedf. noget Jord, som var stiftet ved Høver Mark til den Gaard, han nu iboede i Storning. Konf. dat. Skanderborg $2\frac{1}{3}$ 1634. Jhd. Reg.

8.

Hvasfer i Vejle Amt.

Jens Andersen Hvas, Indvaaner i Vejle, var Stævningsmand til Jesper Dognsen den 23 Aug. 1672 for Stephan Nielsens Arvinger. Af Nørholms Arkiv bl. nogle Regnskaber over Runderup Enge. Jfr. S. 113—114.

9.

Hvasfer i Sjælland.

1. Kjøbenhavn.

Jakob Pedersen Hvas tog 18 Febr. 1704 Borgerkab som Smaahandler i Kbhvn. Han var født i Staane. Medd. af Arkivar, Dr. O. Nielsen.

Poul Olsen Hvas i Pilestræde 1748, Tavlemand 1750. Af Kbhvns Raadstuearkiv.

Anders Jespersen Hvas, Spæthøker 1778. Magistr. Journ. f. 1778 S. 498.

Hans Hvas, Fiskebløder 1793. Kbhv. Raadst. Resol. Prot. 1793 S. 245.

Karen Hvas, Pige, f. 1767, fop. 30 Jan. 1798, i Huset, med Strømpehandler Peder Borregaard (Nicolai Kfbg), død d. 23 Decbr 1798 i Barfæljeng, begr. fra Nr 8 og 9 paa Gl Torv (Frue Kirkes Ligbog).

Anders Hvas og Elisabeth Tølsted, boende i Adelgaden, lode $1\frac{1}{2}$ 1731 en Datter Marie Dorothea Hvas døbe. Faddere: Kommandør Neuspidsers Frue bar Barnet, Komsfru Maren holdt Huen, Rentekriver Jakob Andersen, Arne Jonasen og Monsr Fulesang. Trin. Kfbg S. 1. Søren Mathisens Haand.

Eleonora Elisabeth Hvas og Bager Claus Peterfen i Klareboderne lode to Børn døbe: Anna Sophie P. $2\frac{2}{6}$ 1742 og Veiter Peterfen $1\frac{3}{6}$ 1744. Trin. Kfbg.

Henriette Hvas, g. $\frac{4}{9}$ 1799 m. Morten Binge, Kirurg. Nicolai Kfbg.

Hansine Marie Hvas, Altegade Nr. 140, separ. 21 Juni 1813, Bevilling til at handle med Damepynt. Hun haabede derved at virke til Familiens

Underhold, hvis hendes af Helsen svage Mand, der var Skolelærer under Fattigvæsenet, saldt fra. Hun anbefales af Oidermanden for Silke- og Klædekammerne 3 Juli. See dette Lavs Fhblingsprot. S. 367. Hun nævnes af Overtour i „mit Livs og min Lids Historie“ som spillende Komedie.

2. Dragør.

H. D. Wafs nævnes for en Snes Nav siden som Bybestyrer i Dragør.

Ane Hvas, gift $1\frac{1}{7}$ 1862 med Hans Peter Mangor f. $1\frac{3}{10}$ 1837, Smed i Dragør, nævnes i Legatfamilierne Brock Bredal af Lengnick 3 Udg. S. 57.

Lods Wafs's Hustru, Neel Jan, † i Dragør $1\frac{1}{7}$ 1887.

3. I Nykjøbing i Dds Herred, see Stamtavlen.

10.

Hvasfer paa Lolland.

I Nysted Kbhg, Lengnick, nævnes en Hans Hvas, der havde en Søn Laurits Hvas f. 1664 og en Datter Kirsten Hvas f. 1668. Jfr. S. 100 om Mads eller Mathis Hvas paa Lolland.

11.

Hvasfer paa Bornholm¹⁾.

2 Brødre:

Jens Jensen Hvas (Wafs) i Allinge † c. 1811. 2 Døttre:

1. Karen Kirstine Hvas g. m. Avlsbruger J. Mogensén i Sandvig.
2 S. Wilhelm og Frederik M.
2. Thora Hvas † g. m. Møller Hans Knudsen i Sandvig. 1 D. Johanne K.

Anders Hvas (Wafs) Avlsbruger i Allinge † c. 1840. 1 S. 2 D.

1. Lars Michael Hvas † Sømand i Allinge. 2 S. a-b.
  - a. Jens Michael Hvas † Tolbbetjent i Allinge, g. m. Marie Andersen. 1 D. Amalie Hvas.
  - b. Mads Peter Hvas † Fisker i Allinge.
∞ Stine Hansen. 3 D.
    1. Jensine Amalie Hvas †.
∞ Skræder Engstrøm i Kbhvn.

¹⁾ Meddelt af Borgermester Marcmann i Allinge i Decbr 1884.

Hvasser i Nykjøbing paa Sjælland¹⁾,
 stammende fra Thy.

Hvas, Landmand i Thistet Egnen.

Christian Hvas f. c. 1750, Hollænderforpagter paa Aggersvold i Hjembaek Eogn;
 død c. 1820 som Brændevinsbrænder i Nykjøbing p. S.
 ∞ 1. Enken efter Kbmnd Grundtvig i Nykbg.
 ∞ 2. Karen Mortensdatter fra Nyrup i Dds Hd.

Anne Marie Hvas f. ¹¹ / ₅ 1792 † spæd.	Christine Marie Hvas f. ¹² / ₃ 1794. † ugift i Kbhvn.	Niels Christian Hvas f. ²¹ / ₁ 1796 † ¹⁵ / ₁₁ 1839. Købflager i Nykbg. ∞ Kirsten Olsen Hansdatter.	Christian Hvas Sadelmager i Snertinge. ∞ en Enke. Barnløs.	Anne Cathrine Hvas f. ⁴ / ₁₁ 1813 † ² / ₇ 1864. ∞ Christen Hansen, Murmester i Nykbg f. ²⁹ / ₇ 1811.
Laurits Christian Hvas f. ¹⁰ / ₉ 1821. Købflager i Nykbg. Fallit 1887. ∞ ⁹ / ₁₀ 1859 Thora Olsen f. ¹⁰ / ₇ 1834, Datt. af Kbmnd Olsen i Nykbg.	Wilhelmine Cathrine Hvas f. ³ / ₉ 1823. ∞ Bager Carl Gottlieb Steincke f. ²⁸ / ₂ 1814 † ² / ₁₀ 1880. Ffr. Jonstrupste Stat 1884, S. 306.	Christine Hvas. ∞ Brændevinsbrænder Laurits Jensen.	Caroline Marie Hvas. ∞ Julius Ballin, Farber først i Skjelsfør, siden i Malmsø.	
Christian Hvas f. ⁹ / ₈ 1860. Malerhvend.	Cathrine Hvas f. ¹⁸ / ₁₂ 1862. ∞ Kbmnd Lund i Gunde- strup, Dds Hd.	Axel Hvas f. ²⁹ / ₈ 1864. Bagerhvend.	Marie Hvas f. ⁹ / ₂ 1868.	Christine Hvas f. ²⁵ / ₁₂ 1871.

236*

¹⁾ Efter indhentede Oplysninger hos Familien i Nykjøbing.

2. Solette M. Hvas.
     ∞ Lømver S. Nielsen i Kbhvn.
3. Petrea Madrine Hvas.
     ∞ Aug. 1882 m. Sergent N. P. Sørensen i Kbhvn, jfr. Byll.
     Post. ³/₉ 1882.
2. Karen Hvas † ugift.
3. Ane Hvas †.
     ∞ D. A. Holm i Allinge †.

Det vides ikke, hvorfra den lille Linie af Hvasfer er kommen. Det sees, at den nu ikke længer er til paa Mandølinien.

Niende Afsnit.

Hvassfer i Sverige,
der have optaget Navnet.

Det var ved et rent Tilfælde, at det opdagedes, at der i Sverige lever en Slægt, som fører Navnet Hvas (Hvass eller Hwafs). Min ældste Søn, cand. jur., nu Overretsfagsfører A. Hvass, saae fra sit Vindue i Frederiksberggade Nr. 1 engang i Foraaret 1885 en Trillevogn kjøre forbi med en Kluffert, der var mærket L. Hwafs, og han ilede da efter den ud til Jernbanestationen for at see, hvem det var, der førte dette kjendte og dog fremmede Navn. Det viste sig, at det var Dr. med. Thorbjørn Hwafs fra Stockholm, der med sin unge Kone befandt sig paa Bryllupsrejse til Udlandet. Senere hen paa Aaret opholdt jeg mig selv i Kjøbenhavn og lærte der Ingeniør Leonard Hwafs, Dr. med. Thorbjørn Hwafs's Fætter, at kjende. Gjennem nuundtlige Meddelelser af ham og ved Korrespondance med hans Moder i Gøteborg¹ og Dr. med. L. Hwafs i Stockholm² efter hans Hjemkomst

1. Vestra Brantdala Nr. 14.
2. Nybrogatan 15 A 1 tr.

ere nedenstaaende, desto værre kun lidet fuldstændige Oplysninger om Slægten Hvas i Sverige tilvejebragte.

Der indkom, hedder det, to Brødre til Sverige fra de spanske Nederlande, eller, som Man i Sverige siger, Vallonien, som Hammer-smede, hvis oprindelige spanske eller vallonske Navn i Udtalen fordrejedes saaledes, at Brødrene foretrak at kalde sig, den ene Gult, den anden Hvas. Dette sidste Navn skrives selvfølgelig noget forskjelligt. Indvandringen fra Vallonien var paa sit Højdepunkt i Aarene 1643—1650³, men Traditionen er ikke sikker i Henseende til Tiden, da Indvandringen af de tvende nævnte Brødre fandt Sted. Den stemmer kun overens deri, at Slægten Hvas stammer fra Vermland, og i, at dens første kjendte Mand var Hammersmed ved Glasforsan, der som Jernbrug blev anlagt 1692, og ligger i Slafva

3. Allerede før 1600 havde Gustav Basa indkaldt Lystere til Forbedring af den indenlandske Smede- og Jernværksindustri, og hans Søn Carl den 9 havde som Hertug indforskrevet Valloner til Vermlands Bergslag. 1596 ankom Belam de Besche fra Egnen omkring Küttich (Kiege), og en Del Valloner flyttede ind i Aarene 1600—1607. Den egentlige Vallonindvandring begyndte dog først omkring ved Aaret 1618 for de ny anlagte Værker ved Finspång i Östergøthland, der vare forpagtede af den af Jernværksindustrien saa højt fortjente Louis de Geer, født i Küttich, og bestyredes af den ovennævnte de Besche. Der udstedtes vel af den spanske Kong Philip 4 1624 og 1627 Forbud mod de hætterste Valloners Udvandring; men Man omgik fra svensk Side disse Forbud ved at hverve Smedene til Soldater — Overvning var nemlig tilladt — og fra Soldaterstanden gif Smedene saa meget villigere over til deres tidligere Haandværk, som der af Gustav 2 Adolph gaves dem fuld Religionsfrihed. Den største Vallonindvandring fandt Sted i Aarene 1643—1650, da de Geer blev Ejer baade af Finspångs og Dannemora Værker; men i Aaret 1655 synes Indvandringen at være ophørt som Følge af de Indskrænkninger i Religionsfriheden, der knyttede sig til Dronning Christines Thronerastigelse og Overgang til Katholicismen (1654). Det tillodes fra 1655 kun fremmede Trodsbefjendere hver for sig at øve Husandagt; det tillodes ikke Præster og Lærere at indvandre og Religionsfrihed tilstodes ikke de Indvandrede Børn. Følgen var ikke blot den, at Vallonindvandringen ophørte, men ogsaa den, at adskillige af de Indvandrede igjen forlode Landet. Naturligvis er ikke derved udelukket, at en eller anden enkelt Vallon kan være indvandret senere. Disse Oplysninger ere mig velvilligt meddelte af Riddaren og Aktuarien Hr. Dr. Karl Sidenbladh i Statistiska Centralbyrån i Stockholm.

Sogn i Vermland, 15 Kilometer Syd for Arvika, en Kjøping og Jernvejsstation ved den nordvestre Stambane.

Vigeoverfor, hvad der saaledes foreligger, tør det udtales, at Slægten gjerne kan være ældre i Sverige, end omtrent fra den Tid, da Glasforsan blev anlagt som Jernbrug, idet den først kan være indvandret til et andet Sted i Sverige og derfra være draget til Glasforsan⁴.

Det tør fremdeles udtales, at hvis Traditionen om, at Stamfaderen var en indvandret Vallon, er rigtig, er i alt Fald Navnet Hvas ikke et selvulavet Navn, men efter al Rimelighed optaget som Følge af Giftermaal eller Slægtskab. Navnet Hvas fandtes før Vallonindvandringen i de gamle danske Provindsjer, saaledes i Halland i Kungsbäck, hvor Lasse Hvas, fra hvem hele Hallandslægten nedstammer, see foran S. 101, levede 1493—1512, og fremdeles i Skaane i Brønnestad og Matteryd, hvor Præsten Knud Hvas levede 1550—55, og i Aric og Høtøpinge, hvor Præsten Bernt Pedersen Hvas døde 1663. Disse tre Hvasjer vare tilvisse Danske, ej blot af Byrd, men ogsaa af Navn, thi Navnet Hvas er dansk, og under de givne Forhold ligger det nær at antage, at den nu i Sverige levende Familie Hvas bærer sit Navn paa Grund af, at den paa en eller anden Maade er knyttet til disse ældre danske Hvasjer.

Vi meddele her en Stamtavle over Slægten, saaledes som den er kommen frem efter de os givne Oplysninger. Efter denne var Slægtens første kjendte Mand Fornavnet Leonard og var Hammermed først ved Glasforsan, siden ved Borgvik i Vermland. Destoværrer er Glasva Kirke og med den Kirkebøgerne brændt, og de Oplysninger, som de mulig kunde have indeholdt, savnes saaledes. Det er heller ikke lykkedes andetsteds at finde Oplysning om Hvasjer imellem de Slægter, der, oprindelig af fremmed Herkomst, vedbleve, ofte med nogen Forandring i deres Navne, at være

4. Det var forbudt andre Brugsejere, end de Geer og de Besjse at antage eller at lokke Balloner til sig; men dette Forbud kunde selvfølgelig ikke forhindre, at de efterhaanden spredte sig til en Mængde Jernbrug over hele Landet.

Stamtavle XVIII.

Hvasser i Sverige,
der formenes at være ind-
vandrede fra Vallonien og i
Sverige at have optaget
Navnet.

2 Brødre, indvandrede fra Vallonien.

Leonard Hvas,

Hammerjmed ved Glasforsan i Glasva Sogn i Vermland, siden paa Borgvif.
† lidt over 40 Aar gl c. 1772. 10 Børn døde, iblandt dem Erik Hvas † 19—20 Aar gl, meget begabet.
Hans Enke gif i Armod og døde i en Kaja ved Alstrum.

Pastor Anders Leonardsen Hvas f. $12/3$ 1766 i Glasva, † 1847.

Paa Gymnasiet i Karlstad 1782, Student i Upsala 1788, Præst 1794, atter i Upsala 1796—98.
Gif med Christine Fjellmann. Havde 4 Sønner og 4 Døttre.

Anders Hvas Knrfojerde, f. 1813, † 1874 i Steneby i Dalsland. G. 1851 m. Eleonora Åberg † 1875. 2 S. 2 D.	Andriette S. f. 1816.	Sara S. f. 1818. G. 1856 med Fanejunker A. Anander. Sun død 1857.	Frederik Leonard S. Brugsforvalter paa Romø- fors i Jemtland, f. 1822, † 1874. G. m. Ma- thilde Bihl, der lever i Gøttheborg.	August Ulrik S. Bogholder, f. 1823 † $17/11$ 1842 ved Kung- stogen.	Carl Gustav S. Brugsinspektor, f. 1827, † 1878 i Gøttsjönäjet under Bäda By i Jemtland.	Gustafva S. f. 1829.
---	--------------------------	--	--	--	---	-------------------------

Thorbjørn Hvas f. 1852, Dr. med.
Læge ved Serafimer-Hospit. i Stock-
holm. G. 1885 m. Anna Kempe.
Hildegard S. f. 1857, g. 1887 m. Skue-
spildirektør Frederik Deland, dengang
76 Aar. Boer i Østhammar.
Thora S. f. 1861. Pianistinde i Stock-
holm.
Gustaf Hvas f. 1863, Grosserer i Sør-
åker i Norrland.

Leonard Hvas f. 1860, Ingeniør f. L.
hos Büschken & Sohn i Grefeld.
Carl Frederik Hvas f. 1862, emigreret
til Amerika.
Oluf August Hvas f. 1866, Bogholder.

Anders Gustaf Hvas f. 1864.
Märtha S. f. 1866.
Martin S. f. 1869.
Emma S. f. 1873.
Mathilde S. f. 1879 efter Faderens Død.
Alle disse Søstende boe paa Gøttsjønäjet.

knyttede til de forskjellige Brug. Kun paa et enkelt Sted⁵ er en Peter Andersson Hwasz nævnt 1779 som „Grufbrytar“ ved „Yngshytta“ i Philipstads Bergslag.

Ved Siden af de paa Stamtavlen opførte Hvaszer have nogle ældre Slægtled, der ikke staae i Forbindelse med de paa Stamtavlen nævnte. Disse ere:

Johan Hvas, Raadmand i Karlstad, gift 1692 i August med Sophie Jacobsdatter Schrøder. Hun giftede sig anden Gang med Henrik Malm, Raadmand sammesteds. Johan Hvas's Søn var:

Gustaf Hvas, Student i Upsala 1713, død 1730, Raadmand i Karlstad, gift med Anna Gretha Ahmann paa Alstuna. Hun giftede sig anden Gang den 4 Mai 1731 med Erik Tholerus, som ogsaa var Raadmand i Karlstad.

Om disse to Slægtled har Hr. Thorbjørn Hwasz erholdt Oplysning af en gammel Lærer i Karlstad, der beskæftigede sig med Genealogi. Fremdeles have Oplysning om en Expeditions Kronobefallningsman Anders Johan Hwasz, der døde paa Starbäck den 7 Marts 1806, 65 Aar og 8 Maanedes gammel.

Det fremgaaer af det her Meddelte, at Familien maaskee nok har været og er mere talrig, end den selv for Tiden veed Bested om; men vi see os i alt Fald ikke i Stand til at drive vore Undersøgelser videre og maae lade os nøje med, hvad her foreligger.

---

5. I Eric Fernows „Beskrifning öfver Wärmeland“ (Gotheborg 1773--79, 2 Del, i Dedikationen.

Tiende Afsnit.

Tillæg og Rettelser til samtlige 5 Dels.

I.

De gamle Hvasjer.

Navnet er givet Familien i Modfætning til de fra Familien paa Spindesiden nedstammende Kille Hvasjer. Naabuet er to Sparrer, vistnok blaa paa Sølvgrund, med en flyvefærdig Fugl eller to Besjelhorn paa Hjelmen.

Ormstruplinien, Hvasjer i Salling og til Vebringe.

3 D. og 4 D. 1—24.

Det ældste Mindesmærke om disse Hvasjer, som høre til de Slægter, „der ligge i Høje“, er Stenen med Runeskrift, som tidligere har ligget i Sal Kirkegulv, see 3 D. Indledningen S. IX ff. Naar det paa det nævnte Sted S. XIV i Annærkningen er udtalt, at Jf. af dette Skrift i 1870, da Stenen befandt sig i Kirkegaardsdiget, tog den i Djeslyn, men at en selvstændig Læsning dengang paa Grund af flet Belysning ikke lod sig udføre, maa det her tilføjes, at jeg et Par Gange senere var i Sal uden at finde mere paa Stenen end tidligere, men at jeg sidste Gang saae Navnet *NM saa tydeligt, som noget Navn kan læses paa en Sten. Luften var lidt fugtig og Belysningen svag, idet Skyggen af høje

Træer faldt ud over Diget, i hvilket Stenen, svagt overtrukken med Møs, var indfat. Jeg læste, i samme Øjeblik jeg traadte hen til Diget, ikke alene Navnet Hvas, men en hel Del andre Runestave paa Stenen. Jeg blev overordentlig forbauset og glad, og senere kom jeg igjen med to af mine Sønner, forsynet med Papir til at tage et Klappesaftryk. Stenen var da forsvunden, og det lykkedes først efter lang Spørgen at udfinde, at den ad Jerubanen var ført til Aarhus. Ejeren af Kirken, Statsraad Bruun til Jægergaarden eller hans Arvinger, havde tilladt denne jørgelige Flytning. Det varede nogen Tid, inden jeg kunde komme til Aarhus, men da jeg der gjensaae Stenen i Musæets Have, var den vasket med en ætsende Syre i den Grad, at der nu ikke sees nogen eneste Runestav i de to Linier, alene med Undtagelse af det lille Semikolon lignende s, der begynder anden Linie. Det maa erindres, at Runestavene vare ophøjede og iforvejen udslidte. Fire eller fem Gange siden har jeg været ved Stenen, men altid med samme Resultat. Nu findes der ingen Indskrift paa den, absolut ingen. Hvor beklageligt dette end er, kan jeg dog nu, imod hvad der findes i 3 D. S. XIV, med Visshed sige, at Navnet Hvas har staaet paa Stenen. Den Tegning, Prof. Magnus Petersen har taget, og som findes i Thorsens Runeværk, var paa den Tid, da den blev til, absolut ufyldstgjørende, fordi der i Virkeligheden fandtes mere paa Stenen, end Prof. Petersen har kunnet læse under de Lysforhold, der have været tilstede den eller de enkelte Gange, han var ved Stenen. Paa den anden Side er Joseph Christensens Læsning ikke tilfredsstillende, fordi den giver et Resultat, som synes meningsløst; men den indeholder et Vidnesbyrd om, at Runestavene i Virkeligheden dengang endnu ikke vare fuldstændig ødelagte. Til hans Udsagn om, at Navnet Hvas fandtes paa Stenen, kan jeg nu føje mit eget.

Det er allerede bemærket i 3 D., at selv om Navnet Hvas ikke var til at læse, maatte der dog være en Formodning for, at Stenen var lagt netop over en Mand af denne Slægt; thi den er lagt over en Ejer af Ormstrup, det er klart, og Tidspunktet er omtrent 1275.

Hr. Laurits Hvas den Ældre.

3 D. S. 1. 4 D. S. 269—70.

Den første Hvas til Ornstруп, som vi kjende, er Ridderen Hr. Laurits Hvas og hans Hustru, Fru Kirsten. I 3 Del nævnes han første Gang 1348, i 4 Del findes han i Dokumenter fra 1344 og 1345. Vi kjende ham nu i et Dokument fra 1338, ved Siden af Niels Ebbesen. Han var dengang ikke Ridder. Dokumentet lyder saaledes:

Omnibus presens scriptum cernentibus Dns Symon, Dei gratia Episcopus Wibergensis, Dns Henricus Niælsson, Dns Augho Essæson, milites, Nafni Thordson, Sweno Morsingh, Laurentius Hvassæ, Jonas Bendson, Auditor placiti generalis Wibergensis, Nicholaus Ebbysen, Johannes Aughyson, Nicholaus Somær, salutem in Dno sempiternam. Noverint universi, quod sub anno Dni MCCCXXX octavo, placito generali Wibergensi proximo post Dominicam medie quadragesime, personaliter constitutus nobis et aliis qvamlurimis fide dignis presentibus et audientibus, Johannes Friis, lator presencium, Nicholao Odder sua bona mobilia et immobilia in Aabosysel sita, ex parte sororis sue Katerine sibi post mortem patris et matris jure hereditario contingenua scotavit perpetuo possidenda, pro quibus bonis idem Nicholaus Odder dicto Johanni Friis omnia bona sua mobilia et immobilia in Salingsøsyl et in Himmær-sysæl uxori sue, que est soror ejusdem Johannis Friis, post patrem et matrem hereditate contingenua, excepta sua curia in Wælst, Johanni Tollison inpignorata, rescotavit, jure perpetuo possidenda. Datum nostris sub sigillis, anno et die supradictis.

Bojs, Sylland, uvißt Gods, 22. Septem sigilla omnia avulsa perierunt. Dokumentet er udstedt efter 22 Marts 1338.

Hr. Laurits Hvas den Yngre.

3 D. S. 10.

Mar 1400 secunda feria prox. post diem beati Canuti regis var Laurencius Hvas, miles, med flere Riddere og Væbnere nær-

værende paa Retterting i Aarhus, da nobilis domina Osa, relicta Nicolai Bratze, tilskjødede Dronning Margrethe sin Arvepart i Torbernfeld. Voss, Torbernfeld 1.

Jens Hvas af Bebringe.

3 D. S. 46.

Jens Hvas med flere gode Mænd var nærværende paa Sjællandsfare Landsting Onsdag næst efter vor Frue Dag nativitatistis 1454 ved Udstedelsen af et Vidne om, at Hr. Thorbjørn Bilde af Syøholm, Ridder, lod læse et Arveforlig mellem sig og Hr. Oluf Axlensøn Thott. Voss, Binding Herred Nr. 5.

Kilden til Dommen af 1438, 3 D. S. 47 Note 2, er Voss, Faxe Herred 89. Det fremgaaer af samme Kilde, Faxe Herred 84, at Oluf Axlens Gones Hustru hed Mette Christiansdatter og ikke Elufsdatter. Oluf Pedersen var en Broder søn af Jens Olfen i Hæslø, og Fru Mette Christiansdatter havde solgt alt Jens Olfens Gods i Sjælland til Hr. Oluf Axlens Thott.

Fru Mette Hvas, Iver Juels.

3 D. S. 55.

Efter Oluf Munkts Ligsten i Hjerm Kirke var Fru Mette Hvas's Moder en Sparre Kaas. Forudsat at dette er rigtigt, aabner denne ene Meddelelse et andet Blik paa Hr. Laurits Hvas's Egtefælsforhold og kan give Anledning til Kombinationer, som vi dog ikke skulle forsøge videre.

S. 55 Note 13. Maren Nielsdatter kaldes ogsaa i *U. A.* 4 D. 173 nederst fejlagtig Marine Hvasz i Stedet for Ois.

Lange Jens Hvas til Ormstrup.

3 D. S. 77. 4 D. S. 15.

1492 Feria quarta infra octavas visitationis Mariæ skjødede Las Bratze i Madegaard, Bæbner, til Hr. Erik Ottesen til Bjørns-holm en Gaard i Fjends Herred, Høffsløff Sogn, som hedder

Brudebahl. Skjødet forsegledes til Bitterlighed af Hr. Willum, Egpr. i Vester Belling, Långh Jens i Wormstrup, Erich Bugge i Bispiendhø, Kruse i Winge, Jes Hardboe i Litle Torrop og Niis Jenssen i Narmpp. Seglene vedhænge. Findes i Ravnholt Arkiv.

Anne Jensdatter Hvas af Ormstrup.

3 D. S. 92 ff.

En Slægtbog i Hofjægermester Düring Rosenkrantz's Eje indeholder, at Jon Wiffertsen og Fru Kirsten Christensdatter havde en Søn, Lange Jonß, som havde Anne Jensdatter Hvas, hvis Moder hed Fru Johanne af Ormstrup, og hvis Broder hed Eric Hvasß. Man maatte efter det i 3 D. Meddelte være mest tilbøjelig til at troe, at Anne Hvas, der døde 1516 paa Ormstrup, var ugift.

Hvasser til Kolsjøgaard, Kaas og Sofstrup.

4 D. 27—126.

Christen Hvas til Kolsjøgaard og Kaas.

4 D. 27—35.

„Christiern hvas i Ross“ m. Fl. affige Dom i Sale Kirke Torsdag næst efter Paaske 1492 i en Trætte mellem Henrik Steen i Bloustrup og Kapellet i Ribe. Ribe Stiftstise 397.

Landsdommer Jens Hvas til Kaas og Sofstrup.

Af „Breve i Claus Giordsens Skrin“: „Item Breve og Udskrifter om den Trætte, som haver været mellem Bispen af Viborg, Jens Hvas, og Borgere der samme Steds.“ Danste Aars Bst. Fasc. 12 b B.

Jens Hvas i Kaas XXIII mk III β for lediff han fet fielff och adneth kledhe hans iøsthr fedt fför wthen thee pennighe iegh haffuer hans opnæ beßfegleth bref paa.“ Niels Clementsens Regnskabsbog 1506.

Jens Hvas's Søster var, efter vor Antagelse, hans Halvøster, Datter af Christen Hvas til Kolsøgaard i hans første Ægteskab med en Nogen, og senere gift med Gunde Nielsen. 4 D. S. 200.

1526 Lørdag før Søndag misericordia forsegler Jens Hvas til Raas m. Fl. et Magekifte, dat. Viborg, mellem Fru Karen Stensdatter, Jep Friis, Niels Jensen paa den ene og Mogens Munk paa den anden Side, om Hesselbjerg Gaard i Ginding Herred med 4 Byggesteder, som Mogens Munk fik for en Gaard i Toerum, Havggaard i Grinderslev Sogn og en Gaard i Dpby i Lem Sogn, Rødding Herred. Bojs, Ginding Herred 56. Segl mangle.

Christen Hvas til Softrup og Raas.

4 D. S. 97.

„Christenn Hvas til Svastrup“ med Flere granfter 1561 Lørdag næst efter Hellig tre Kongers Dag en Trætte mellem Fru Anne Albret Goyes og Vincents Suel. Clausholm 6. Segl.

Dom affagt paa Kongens Rætterting, Dronningborg d. 23 Mai 1573, i en Sag mellem Lucas Krabbe og Tørgen Gundesen paa den ene, og Fru Kirstine, Frants Dyres Efterleverste paa den anden Side, i Anledning af, at Sidstnævnte havde afhændet og skjødet (til hvem?) Palstrupgaard og Elsborg Mølle i Lysgaard Herred imod hendes Husbonds og hendes eget Brev, dateret Raas 1542, udstedt til Just og Christen Hvas, hvorefter de nævnte Ejendomme, hvis Frants Dyre og hans Husfru ikke ved deres Død efterlode Børn, skulde falde tilbage til Hvasjerne eller disses Arvinger etc.

Dommen findes i en gammel Dombog fra det 17 Aarh., Ny kgl. Saml. Fol. 835, paa det store Kgl. Bibl.

Om Kirstine Mogensdatters Familieforhold til Hvasjerne, see 4 D. S. 25 Stamtaalen nederst.

Hvasfer paa Langeland.

4 D. S. 233 ff.

Zens Hvas til Jodflette og Lyffesholm.

4 D. 237 ff.

Forligelsesmaal mellem Anthonis Bryffe, Nigens Kantsler, og Zens Hvas af Lauende (Langeland), indgaaet 28 Juni 1588 under en Sag, som Zens Hvas havde med Fru Anne, Peder Lauritzens Efterleverffe til Thorupgaard om to Gaarde, liggende paa Langeland. Under denne Sag havde Zens Hvas tilfagt Anthonis Bryffe: „at hand lige saa hagde giffuen then forfølling wdoffuer hanum, som hand tilforne giort haffuer, og had Gud skulle forlade hanum thet etc.“ (Hvilken er Meningen af disse Ord?) Zens Hvas bad Anthonis Bryffe, at hvis han havde sagt ham til udj Hastighed, som han kunde fortørnes af, at han det vilde ham tilgive for Guds Skyld, hvilket Anthonis Bryffe ogsaa gjorde og dermed blev det dem endelig imellem aftalt i alle Maader.

I. o. a. l. 1556—58 S. 385.

II.

Lillie Hvasferne.

4 D. S. 133 ff. 2 D.

Det oprindelige Naaben var en Lillie, som Familien senere ombyttede med de to Sparrer. See 4 D. S. 190 ff. og 326.

Familien nedstammer fra en Mikkel Nielsen med Lillievaaben, men uden Familienavn, der ægtede Landsdommer Zens Hvas's Søsterdatter, Fru Inger Bundesdatter, og derefter kom i Besiddelse af Raas, 4 D. 133. Hans Descendenter antog Navnet Hvas og forandrede Lillievaabnet til de to Sparrer. Familien uddøde vistnok med Hedevig Elisabeth Hvas 1721, men Navnet fortsattes igjennem hendes Descendenter lige ned til Begyndelsen af dette Aarhundrede. 4 D. 194.

En Stamtafle over de ældste Led af denne Lillieslægt findes i 4 D. S. 206. Det turde endnu have Interesse at laae faat, at det Gierholm (Gerholm, Geresholmb), 4 D. 134, 135, 180, der ejedes af Niels Henriksen, og fra hvilket Brødrene Mikkel og Henrik Nielsen udgik, laa saa nær ved Dragsgaard i Bælum Sogn, at det havde Lod og Del i samnes Fælleskov. Følgende Attstykker, vedkommende Gierholm og disse ældste Slægtled af Lillie-Familien kunne endnu nævnes:

1. 1504 d. 8 Okt., Tirsdag næst for St. Dionysii Dag, udstedte Biskop Niels Friis i Viborg, Seuren Mwnd i Romdrup, Niß Henriksen i Gierholm, Thomas Rood i Brøndhum, Bævnere, m. Fl. et Ringsvidne af Høllum Hds Ting om et af Velb. Svend Tøp Andersen (Vjørn) i Randrup opkrævet Sandemændstog om Skjel mel. Borgaard og Bælum. Vofs, Høllum Hb. 33.

2. Henrik Nielsen, Foged paa Bustrup (altsaa i Salling), var den 4 For. 1550 Medudsteder af et Ridmandsbrev om Markeskjel mellem Åsmild Kloster og Viborg By.

Vofs, Viborg 51. Henrik Nielsen og Niels Stygge vare tiltagne i Niels Krabbes Eted (1141), og Henrik Nielsen nævnes foran Niels Stygge. Det er altsaa klart, at Bustrup er Bustrup i Salling.

3. 20 Januar 1636 nævnes Jakob Seefeld til Randrup i Forbindelse med Gierholm Skov i Høllum Herred. Vib. Landst. Dbg. S. 16.

4. 24 Juli 1637 udsteder Jakob Seefeld til Randrup Skjøde til Fru Helvig Raas paa al sin Lod og Andel i Gierholms Endels Skov og Ejendom, saavel som og hvis Rettighed Gierholm har i Dragsgaard Fælleskov og Ejendom, som er en Søsterlod. Vib. Stj. og Pante Prot.

5. 1656 folgte Enevold Raas til Jomfru Lisbeth Rodsten en Gaard, en Halvgaard, to Gadehuse i Bælum Sogn, Høllum Hb., og en Gaard, kaldes Gierholm. Vib. Stj. og Pante Prot. 120.

Det vil erindres, at Ris Dvejen af Dragsgaard i sin Tid havde ejet dette Bierholm, 4 D. 135. I Engene mellem Hale Skov og Smidie Sø fandtes tidligere et Stykke Eng, der hed Bier-Eng. Dragsgaards Fælleskov laa Vest for Gaarden, og det fremsættes som en dog ikke ret begrundet Formodning, at Bierholm er den østligste, største Gaard i Bælum, der altid har været hoverifri, som har haft en Skov, der hed Hanskov (nu forsvunden), og hvis Jorder endnu den Dag i Dag ligge i Skjel med Dragsgaards saakaldte „Fælleskov“. Gaarden ligger ikke lavt, snarere paa en Straaning nedad mod den lille Bæk, der løber Ost for Byen, saa at Navnet „Bierholm“ er lidt vanskeligt at forene med Lokaliteterne paa dette Sted.

Oberst Christoffer Hvas

til Raas, Hennegaard og Søvig † 1658

og Anne Staverskov † 1678.

2 D. 7—26, 178—80, 4 D. 182—92, 326. Foruden Christoffer Hvas's Baaben i de Seglaftryk, som ere omtalte i 4 D. S. 326, findes, efter Meddelelse af Frøen J. Rosensru Teilmann, Baabnet (de to Sparrer) sammen med Anne Staverskobs og Karstallet 1653 endnu paa et Tæppe paa Nørholm.

Derved, at flittige Samlere have gransket nye Kilder, er der efterhaanden kommen Mere og Mere frem til Fuldstændiggjørelsen af Christoffer Hvas's Historie. Enkelte Ting ere af større Interesse, f. Ex. Dagen for Skjødet paa Raas osv. Vi kunne nu ikke benytte det fremkomne nye Stof anderledes end ved at meddele det nedenfor i kronologisk Orden.

Styterne 1—10 ere Uddrag af Bib. Stj. og Bante Prot. ved Hr. C. Mansa til Sø, hvem ogsaa de fleste øvrige Stykker skyldes.

1. 1625, Viborg 26 Januar. Iver Lange og Christoffer Hvas udstede Skjøde til Fru Else Marvin paa den dem efter Jomfru Maren Kruse til Svenstrup tilfaldne Anpart i en Gaard i Spentrup i Nørhald Herred, i en Gaard i Hastrup og i en Gaard i Dyrby i Gaslum Sogn. Til Vitt. Iver Bind og Oluf Parsberg.

Det vil erindres, at Iver Lange var gift med Christoffer Hvas's eneste Søster Inger, at Christoffer og Inger Hvas's Moder var Ingeborg Kruse

Lygesdatter fra Ewenstrup i Dufild Hd, at Jomfru Maren altsaa maafkee var Søster til Ingeborg Kruse, og at Fru Else Marsvin var Enke efter Enevold Kruse (+ ²¹/₅ 1613), som formentlig var Broder til Ingeborg Kruse.

2. 1625, Raas 31 Januar. Iver Lange skjøder til Christoffer Hvas Gods i Rødding Herred, en Gaard og et Gadehus i Ø Herup, item Vester Herup, en Gaard i Threrup, Smidiemark, to Gaarde i Vaiumb, to i Nørlemh, en i Vesterlemh, en i Norby og Dalling Mølle. Til Vitt. Jørgen Krag. Christen Krag.

Dette og mere Gods pantjætter Christoffer Hvas samme Dag til Iver Lange for 5,550 Sp. Dal. Til Vitt. Henrik Lange. Christen Krag.

3. 1626, Raas 15 Oktb. Chr. Hvas Gjeldsbrev til Reinholdt Kemick, Borger i Hølstebro, paa 161 Rdl. 10 ß.

4. 1626, Raas 21 Novbr. Christoffer Hvas Skadesløsbrev til Iver Friis for et Løfte, han er i til M. Henrik i Selde for 1,128 Sp. Dl. til Snops-ting 1627 at betale, og pantjætter Gods i Rødding Hd, Lime S., i Kalkbø 3¹/₂ Gaarde og 5 Boel. Til Vitt. Gunde Kofstrup. Anders Friis.

5. 1627, Qvarter Koesfede 20 Marts. Pantebrev til Iver Lange paa Gods i Rødding Herred, Lem Sogn: Lemgaard, i Lem By halv eneste Gaard, sex Boel, i Sønder Hede et Gadehus og en Gaard, og Evinegaardssti for 3,000 Sp. Dl. at betale Paaifte 1628. Til Vitt. Peder Lange. Christen Lange.

6. 1630, Boldberg 14 April. Skjøde til Niels Krag paa Raas med Tilliggende. Til Vitt. Jørgen Krag. Iver Lange.

7. 1630, Viborg 12 Oktb. Fru Anne Staverskov Skifte med Fru Sophie Staverskov, der for halv Hønegaard og halv Hønegaards Mølle fik Donnerup Hovedgaard med 6 dertil byggede Boel, samt 9 Gaarde og 1 Boel. Til Vitt. Niels Krag. Erik Suel.

8. 1634, Hønegaard 21 Februar. Christoffer Hvas Skjøde til Gunde Lange paa Gods i Hillerslev Herred i Jestrup Sogn en Halvgaard, kaldes Holighed, og et Boel i Østerild. Til Vitt. Jørgen Krag. Christen Krag.

9. 1634, Kjølbhygaard 26 Marts. Christoffer Hvas fik af Gunde Lange Skjøde paa 2 Gaarde i Vester Herred i Al Sogn i Skjødsrup. Til Vitt. Jørgen Krag. Peder Lange.

10. 1636, Varde 12 Fbr. Christoffer Hvas fik af Sten Wille til Kjerregaard Skjøde paa en Gaard i Vester Herred i Lunde Sogn i Kastkær og et Boel i Kvong Sogn i Aasted. Til Vitt. Jørgen Krag. Christen Krag.

11. 1636, Drum Slot 4 Debr. Brev fra Chr. Hvas til Rantsler Christian Friis. Han havde gjort sin Fild for at staffe Frø af Skittag at sende til

Helsingborg; men Heden og Tørken i Sommeren havde skodet det bort. Der havde ikke været nogen Mand at sende, som forstod at plante det. Han udbeder sig Ordre om tre Soldater, der vare blevne hjemme, da Kompagniet gik til Kbhvn. — Han giver Beretning om Regnskaber vedkommende Smaatolden fra 1627 og senere Aar.

Findes ml. Kantskræve i Gh. Ark. Ifr. hermed Str. 5 Debr 1635 og 30 Oktbr 1636 om det nævnte Kitting. 4 D. S. 184.

12. 1637, Nørclund 26 Febr. Fru Helvig Marsvins Skjøde til Christ. Hvas paa Gods i Kiberhus Len i Outrup Sogn, Allerslev By 1 Bol, i Bourrup 1 Bol, i Vester Hd i Jannerup Sogn, Hillerslev By 1 Od, Jannerup By 2 Ode. Til Witt. Jørgen Urne, Niels Kragh.

Samme Dag Skjøde paa Gods i Vester Hd i Lundager: 3 Ode, 1 Boel, 1 Stykke Eng.

Wib. Landst. Stj. P. P.

13. 1637, Torp 19 Mai. Erik Suel skjøder Chr. Hvas 1 Od i Vester Hd, i Hillerslev By. Til Witt. Iver Raas og Mogens Raas.

Wib. Stj. og Pante Prot.

14. 1637, Pennegaard 1 Aug. Til Iver Bind, Nørholm. Baggaa findes: Dette Brev blev ikke affendt.

Efter Indledningen hedder det: „Der Rest kierre Ifsuer vind och Kierre broder thill Kicker Jeg dig en Mønne, som Jeg dig sieneste loffuet, och forchobis den well skall werre Ret god. — Kassen Ger Forthuunne.“ Iøvrigt handler Brevet om Bygningerne paa Drum Slot m. v.

3 Breve fra D. Kancelli, Gh. Ark.

15. 1639, Drum Slot 12 Martz. Om hans Forhandling med Thisted om at yde Penge eller underholde Soldater.

Steds som ovenfor.

16. 1642, 16 Novbr. Iver Raas til Ulstrup og Chr. Hvas til Pennegaard, Befaling at indsætte Fru Karen Dyre, hvis Mand Niels Arenfeld var bleven landsforvist, i Besiddelsen af Allerupgaard m. v.

Gl. Kgl. Saml. Fol. 844 S. 405.

17. 1644. Christoffer Hwass, Rittmeister, tilgode 600 Rdl Christoffer Wass Cap. armis Do. 50 Rdl. Wogn Wognsen Major Do. 2,500 Rdl.

Verzeichene hollsteinische Militair-abrechnungen und Rejzettel. de An. 1644 Gh. Ark.

18. 1650 underskriver Christoffer Hvas Fuldmagten til Hylbingen for sig selv og Mogens Raas (Hylbinger 117 Gh. Ark.) og nævnes i Listen over de til Hylbingen i Viborg 1655 mødende jydste Adelsmænd.

Hylbinger 121 Gch. Ark.

19. 1656, 26 Junii. Henrik Møller, R. M. Admiralitetsraad, skjøder Chr. Sv. følgende ham af Kronen pantsatte Gods i Kjørgaards Birk, Penne

Sogn: Dyreby 1 Bd 48 Rdl., 1 Bd 76 Rdl. 4 Mf, Fideby 1 Bd 46 Rdl., 1 Bd 57 $\frac{1}{2}$ Rdl., 1 Bol 46 Rdl., tilfammen 425 $\frac{1}{2}$ Rdl. Til Witt. Niels Lyde. Christian Urne.

Wib. Etj. P. P.

20. 1657.¹⁾ Een liden Memoriall, som Herrerne Kigens Raad her med Besuerghis och tienst villigen Begieris Resolution Paa,

1. Er Jeg aff Oberste Christopher Hwaß hid schicket at giffue hans samt hans haffuende Officerers [effter Ordre] Ankombsst her til Landet tilkiende och paa deris samptlige vegne begiere at fornemme, huorledes med os schal forholde och paa hnad Maneer Regimentet schal Igien Restitueris och monteris.
2. Vden sufficient Recruit kand Officererne sig icke montere.
3. Rige ved andre Regimenter Stabs Personnerne saa vel som de andre Officere at maa verpfligis Completeris och tracteris.
4. Aff Regimentet Ere icke tilstede 50 Ryttere in Alles Aff huiltte Jeg gandsche ingen haffuer aff Marsage oberst-Liutenandt Niels Lyde tog mit Compagnie med sigh til Ribe fra braunshörtel, medens Jeg aff hannem til glöschstad war indschicket at sollicitere om schibe til de andre Ryttere som var tilbage och kunde icke for mangel paa schibe komme med Niels Lösche samme tid. Officererne [exciperet de fangne] Ere til Stæde til fem Compagnier; dett siete Compagnie var det, som Niels Rosenkrands schulle føre, er der huerchen Officere eller Ryttere aff til Stæde.
5. Efftersom ieg understreffue nogen tid sørend wij gich Ind Vdjt sticht bremmen haffuer forleett Mayors tieniste ved Regimentet Erlanger min Respective Begiering at maate Erholde min bestalling at lyde fra samme tid [som var] Nemlig in Mayo och at Jeg Bestallungs Breff maatte bekomme.

Er Kiøbenhaffn 15 Novbr 1657.

Forbliffuer deris stædye tienist færdige

Corffly Wiffelbt mpp.

21. 1657. Jørgen Lyffe søger om at faae Ritmesters Charge og Traktament. I tre Aar har han været Lieutenant til Hest under Oberstlieutenant Christoffer Hwaßis Skvadron. Af denne er nu gjort 3 Kompagnier, af hvilke Oberstlieutenanten fører det ene, Hans Juell det andet; det tredie har været ham, Jørgen Lyffe, betroet.

Ud. Dat., men ligger ved et andet Brev fra Jørgen Lyffe, dat. W. Venus 7 Mars 1657. Stab 14. Rakte 333. Militien vedt.

22. Fordebøger over Hennemgaard og Søvig, understrevne af Anne Staverskov, haveß fra 1660, 1661, 1662, 1665.

Wb. Art. Register over Fordebogsamlingen.

¹⁾ Dette Attshytte oplyser de Danstes Tilbagetog fra Bremen i 1657 og udfylder Meddelelsen i 4 D. S. 323 ff.

23. 1661. Anne Staverflov skævner 28 Martis Sognepræsten til Hvidbjerg og Lodbjerg pp. i Anf. af en Gjæld paa 200 Rdl., som Hans Nielsen efter Obl., dat. Drum Slot 19 Febr 1646, var Chr. Hvas's skyldig.

Helsinghøds Tingbog f. 1661.

24. 1666. Erf. og Velb. Mand Offue Blich til Møltrup og Errich Blich til Hollemgaard udmeldes til som Ridemænd at gjøre Marcus Raalbat af Kiel Indvisning og Udlæg i Fru Anne Staverflov og hendes Børns Løsøre og Forbegods (de havde vedgaaet Arv og Gjæld efter Christopher Huusk).

Rib. Landst. Dombog 1666 S. 461. Jfr. 2 D. S. 24.

Oberst Christoffet Hvas's og Anne Staverflov's Børn.

Tillæg til 2 D. S. 26—46, 178—180, 4 D. S. 193—195 og 327.

Der har hvilet den mindre gunstige — eller fra et andet Synspunkt: gunstige — Skjæbne over disse Børns Historie, at der efterhaanden er kommen nye Oplysninger frem, hvorved den lidt efter lidt er bleven fuldstændigere paa de Punkter, paa hvilke den fra Begyndelsen var mangelfuld. Det vilde have givet et langt tydeligere og simplere Billede af Forholdene, om disse Oplysninger strax havde foreligget. Nu kunne vi ikke skrive Børnenes Historie fuldstændigt om, men maae nøjes med ganske kort endnu engang at vende tilbage til dem og flaae visse Begivenheder og Hovedtræk fast, idet faa det Øvrige maa udfyldes fra det i 2 og 4 Del Meddelte.

1. Jens Hvas til Hønnegaard. Det vil erindres, at han den 26 Febr 1650 (2 D. S. 27) fik Tilladelse til at rejse udenlands for at studere. Den 27 Febr 1651 anføres han som Student i Leyden under Benævnelsen Johannes de Was, Danus, 21 Aar gl¹. Han var i Virkeligheden kun lidt over 19 Aar. Vi have fremdeles ikke truffet ham senere end den 21 Januar 1684, da han i en Alder af 53 Aar undertegnede Pantebrevet fra Sde Lange til Niels Nielsen. Formodningen er nærmest for, at han er død i Udlandet.

1. Personalfist. Tidskr. II 3 1881 S. 196, jfr S. 117 her foran under Jens Andersen Hvas, Note 9.

2. Oluf Hvas, Kapitainlieutenant i „Stab og Liv Kompagni iydste Rostjeneste“, faldt vistnok i Slaget ved Lund den 4 Decbr 1676, jfr 4 D. S. 327. De Talslister, vi have gjennemlæst over de faldne Officerer, nævne ikke hans Navn; men de beskæftige sig overhovedet ikke med de lavere Grader. Iøvrigt er det uden al Tvivl ham, der nævnes som Ritmester 1667. Der findes nemlig i Iydste Indlæg for det nævnte Aar en Memorial, der lyder saaledes: „Der Obersekreterer Hr Erich Kragg wird er-
suchet ein Königl. Befehlig an Bürgermeister und Racht in Arhusen auf setten zu laszen, dasz die selbe den Oberstkliutenant Johan Liebreich, Ritmeister Rathlau und Ritmeister Hvas . . . mit ihre Compagnien zu Rosz so bald sie bey ihne ankommen durch benøtigted fahrzeug und alda vorhanden Smade nach Callenburg wollen transportiren laszen. Copenhagen d. 7 Maij 1667. H. Mejer.“ Vi kjende ingen anden Hvas, paa hvem denne Ordre passer, end netop Oluf Hvas. Han stod jo 1676 som Kapitainlieutenant netop ved iydste Rostjeneste.

3. Christence Hvas levede i yderst trange Kaar. Den 8 Jan. 1687 estergaves hende resterende Statter af Henne Mølle. Hun døde 1705, rimeligvis paa Hesselmedgaard².

4. Hedevig Elisabeth Hvas døde 1721³. Hendes Mand, Anders Nielsen, var død omtrent 1710.

2. 2 D. S. 179 - 180, Rentel. Resol. Prot. 12, 61. Hendes Svoger Anders Nielsen frasagde sig den 14 Juni 1705 Arv og Gjæld efter hende, der da „for kort Tid siden“ var død paa Hesselmedgaard. Navnet kan et Par Steder læses som Hesselundgaard, hvilket er en Fejlskrift for Hesselmed. Bib. Prot. Nr. 33, 503. Manja.

3. Hendes Søn Christoffer Hvas frasagde sig den 14 Novbr 1721 Arv og Gjæld efter begge sine ial. Forældre. Bib. Prot. Nr. 37 S. 243 b. Derefter indkaldte Skifteforvalteren, Stiftamtmand P. E. B. Calnein, ved Proflama af 9 Okt. 1722 Kreditorerne i Boet efter Hedevig Elisabeth Hvas, „der nu som Forpagterste paa Hesselmedgaard ved Døden er afgangen“, til en Skiftesamling den 10 Decbr 1722 i Vinhandler Volter Seiers Hus i Varde. Bib. Prot. S. 406. Manja.

Christoffer Hvas, Hebevig Elisabeths eneste Søn med Anders Nielsen, var født omtrent 1671, blev gift 1694⁴, altsaa 23 Aar gammel, med Birthe Marie Galt, som døde 1718⁵ paa Vester Debel i Outrup Sogn, der tilhørte hendes Halvbroder, Statsraad Krabbe til Bjerre. Christoffer Hvas giftede sig igjen med Lisbeth Andersdatter. Han døde 1741, 70 Aar gammel, hun 1754, i Outrup. Christoffer Hvas ejede en kort Tid de to Sædegaarde Biumgaard og Frøstrup. Han kompletterede den første, men fik ikke Skattefrihed til den. Begge Ejendomme bleve jatte til Auktion i Varde den 27 og 28 April 1703⁶. Han boede paa Nørholm 1698, 1699 og 1706, og han havde rimeligvis denne Gaard i Forpagtning baade før, men i alt Fald efter de Godskjøb, der ødelagde ham. Han var en ruineret Mand 1707, da hans Forældre oprettede deres Testamente. Det er tænkeligt, at han efter Faderens Død har boet hos sin Moder paa Svøvig og siden paa det oven nævnte Vester Debel, hvor hans anden Kone døde.

Den oftere omtalte Ritmester, senere Statsraad, Oluf Krabbe til Bjerre, Mandrup og Skaarup, Christoffer Hvas's Svoger, var

4. 2 D. S. 42, 4 D. S. 193. Det sees, at Aarstallet 1694 er støttet til en Opgivelse af hans Forældre i deres Ansøgning af 1707 om at han for 13 Aar siden var kommen i Ægteffab.

5. Statsraad Krabbe, hendes Halvbroder, see 4 D. S. 194, indtalde ved Proklama af 14 Novbr 1718 Kreditorerne i hendes Bo til at møde den 31 Jan. 1719 paa Vester Debel „mig tilhørende, hvor hun døde, og er den rette Sterfboe.“ Vib Prot.

6. Efter Begjering af Tolderen i Varde, Jens Berthelsen Tavlov. De indbragte mere end Tavlovs og Just Actanders (af Viborg) Fordring udgjorde. I det overfyldende Beløb gjorde Anders Hansen Torup i Ribe sig for Vexler betalt ved Raadstue Dom af 16 Juli 1706 og Udlæg, der forkyndtes for Christoffer Hvas paa Nørholm den 24 Juli næstefter. Anders Hansen Torups Fordring udgjorde 946 Rdl. 5 Mk 9 š. Som Retshandler af Christoffer Hvas kan endnu anføres, at han den 20 Juli 1698 folgte Store Langfjergaard i Brande Sogn til Raadstue, Amtmand Knud Gedde til Hustru, Vib. Prot. Nr. 31 S. 206, og at han havde 810 Rdl. foruden Renten tilgode i Niels Zypens Opbudsbo. Vib. Prot. Nr. 38 S. 320 b, 323 b, jfr. 2 D. 167.

stærkt indviklet i Christoffer Hvas's og hans Moders Pengeanliggender. Han havde først folgt Christoffer Hvas sin Andel i Biumgaard; siden tog han, den 7 April 1714, Transport af Rasmus Bundesen, Forpagter paa Søvig, paa et Beløb af 5,145 Rdl 3 $\frac{1}{2}$ 8 β , som Bundesen havde tilgode i Christoffer Hvas's Bo. Samtidigt tog han 1) Transport paa 790 Rdl 1 $\frac{1}{2}$ 13 β , som Hedevig Hvas skyldte Rasmus Bundesen, og 2) Transport af samme R. Bundesen paa to Obligationer, tilsammen paa 4,995 Rdl, som Anders Nielsen og Hustru havde udstedt til Bundesen⁷. 1717 maatte Hedevig Elisabeth Hvas sælge ham Søvig og det halve Hæsfelmed for 8,000 Rdl; men hun beholdt det nævnte halve Hæsfelmed i Forpagtning til sin Død 1721⁸. Den 14 Novbr. 1718 indkaldte Etatsraad Krabbe Arvingerne efter Birthe Marie Galt til at møde i Sterboen paa Vester Debel⁹. Langt senere den 16 Marts 1747 indkaldte Etatsraad, „Kirkeinspektør“ Hejn til Stensgaard, Grubbesholm m. m., som var Gjer af Al Kirke, Hedevig Elisabeth Hvas's Arvinger, nemlig hendes afdøde Søn Christoffer Hvas's Enke, Lisbeth Andersdatter og Børn eller Arvinger til at svare i Anledning af, at Hedevig Elisabeth Hvas for en Del Aar siden, da Hejn ogsaa ejede Kirken, egenmægtig i Taarnet havde indrettet en Begravelse for sig og sin Mand, i hvilken hun ogsaa havde indsat sin Moder, Anne Staverstovs Kiste, som hun havde flyttet hid fra Henne Kirke¹⁰. Det vil erindres, at Terngitteret endnu findes, men Kisterne ere borte¹¹.

7. Oplysning om disse Gjeldsforhold findes i Vib. Landst. Ekj. og P. P. Nr. 35 S. 179, 201, 202, 203, 530.

8. Jfr 2 D. S. 40 samt Bilagene. Jfr ovenfor Note 2.

9. Vib. Prot. Nr. 36 S. 325 b. Mansa.

10. Vib. Prot. Nr. 42 S. 191.

11. 2 D. S. 39, Note 19. De Kister, der fandtes i Begravelsen, blev sikkert nedjatte i Jorden som Følge af denne Indkaldelse.

III.

Romdrup Hvasjerne.

4 D. C. 214.

1466 3 August gav Hr Anders Zachymssøn af Steenholdt, Ridder, en Gaard i Gunderup i Fleskum Herred til Helligaandshuset i Aalborg, dat. Skørpingh, dom. prox. post. fest. beat. Petri ad vincula, og befeglet til Witt. af Hr Jens Matskøn af Bisborgh, Rd., Marthen Swaan, Per Hwaasz, Oleff Marthenszen og Mowness Loolleskøn, der Bøbnere ere.

Aalborg Hospitalsbreve Nr 26.

IV.

Vendskjæl Hvasjerne.**Cæper (Jesper) Hvas til Tved 1568.**

5 D. 2 B 6.

Han nævnes den 15 Juni 1584 til Elsnab i Ulsted Sogn¹.

Jens Hvas til Skørtholt c. 1579—1650og **Fru Bognsdatter Orning af Gjerumgaard † før 1648.**

4 D. 170, 5 D. 7 III.

Da Jens Hvas's Navn anviser ham Blads som ældste Søn, kan hans Fødselsaar, under Hensyn til hans Søffendes bekjendte Alder², sættes omtrent til 1579 eller maaskee lidt før. Han var gift før 1615, da hans ældste Søn Erik fødtes, see nedenfor, og hans Frue var død før 1648, da Jens Hvas blev tilfagt til

1. Indkomne Breve til Danste Rancelli, Hylbingen i Viborg, Gh. Nr.

2. Søsteren Karen var født 1580, Gunde Hvas omtrent 1581—82, Mittel Hvas 1583. Jens Hvas's Fødsel, gennem hvilken en tilnærmelsesvis Bestemmelse høves for Forældrenes Giftermaal, falder meget nær ved Bestemoderen, Inger Gundesdatters Død 1579. 4 D. 137.

Hylbningen mellem de Ugifte og Entfæmænd³. Foruden de Steder, hvor Jens Hvas forekommer i Texten, S. 7 ff., nævnes han endnu den 5 August 1624⁴, da han med Søren Orning til Eget foretog en Indførsel, og den 16 Septbr 1636⁵, da han underkrev til Bitterlighed. Sagen angaaende Datterens Besovelse, S. 7 Note 3, er ogsaa berørt andetsteds⁶.

**Gunde Hvas 1581—1630 til Hermsdorff og Brausenlein, og
Catharina von Schönberg.**

4 D. S. 173, 5 D. S. 6.

Gunde Hvas, Jens Hvas's yngre Broder, var født omtrent 1581--82. Han studerede i Wittenberg 1601¹ og valgte senere Sachsen til sit Fædreland. Maaskee staaer dette Valg i Forbindelse med Kurfyrst Christian 2's danske Giftermaal². 1626 ægtede Gunde Hvas Catharina von Schönberg, af gammel sachsisk Familie, med hvem han havde to Sønner og en Datter. Han blev Gjer af Godserne Hermsdorff og Brausenlein ved Pirna og døde op i Alrene 1630, altsaa vel i en Alder af noget over 50 Aar.

a) Hans ene Søn, Georg Rudolph Hvas, drog, som Broderen skriver om ham 1648, til Udlandet. Hans senere Skæbne er ubekjendt.

3. Sjæll. Tegn. 24.

4. Jens Hvas til Størtholt og Søren Orning til Jegidis (Egets) Indførsel for Daniel Selmer paa Fru Magdalene von Ansfelds Begne i Nebstrup Hovedgaard, efter Mogens Raafis til Tidemandsholms Fortegnelse (Forfkrivelse?) for 4,390 Rdl. in specie, 5 Aug. 1624. Bib. Landst. S. og P. P.

5. Svend Orning, Pantebrev til Fru Sophie, hr Jørgen Lunge, paa 200 Sp. D. a 6 pSt til Mauritii først. at betale, hvorfor pantsættes Knudsholm i Ugift Sogn, Venneberg Hd. Dat. Knudsholm den 16 Septbr. 1636. Til Witt. Jens Hvas. Søren Orning. Bib. L. S. og P. P.

6. Jyd. Tegn. 1642, S. 446—468.

1. Kirkehist. Saml. IV 1 S. 74.

2. Alle de nedenstaaende Efterretninger skyldes en velvillig Meddelelse fra det sachsiske Hauptstaatsarchiv i Dresden i Str. af 2 Mai 1888.

b) Hans anden Søn, Christian von Wasz, ægtede en Datter af Kommandanten paa Königlein, Jacob von Löwen, og blev Ejer af Faderens stærkt behæftede Godsfer. Hermsdorff blev 1639 under Trediveaarskrigen plyndret af et svenst Parti. Han stod i nær Forbindelse med det sachsiske Hof, hvorom det vidner, at Kurfyrsten 1641, da han fik en lille Datter, skjænkede hans Kone et Væger, Barnet 5 Dukater og Ammen 1 Thaler. Han førte mange Procesfer med sine Kreditorer, mellem hvilke ogsaa Kurfyrst Johan Georg, der overdrog sine Fordringer til hans Søster, som derover kom i Uenighed med Broderen. Christian von Wasz satte hele sin Kones Formue, og som hun klager over, ogsaa hendes Smykker ind i disse Godsfer, som han ejede endnu 1651. Derefter haves ikke videre Underretning om ham, og det bliver saaledes tvivlsomt, om han har efterladt Descendents.

c. Datteren hed Anna Gertraud. I det sidste Navn gjentjender Man Gunde Hvas's Moder, Fru Gjertrud Mikkelsdatters, Fornavn. Anna Gertraud levede først som Hofdame „im Frauenzimmer“ hos Hertuginde Magdalene Sibylle, Kurfyrst Johan Georg 2's Gemalinde, og ægtede senere en sachsisk Adelsmand, Hans Heinrich von Kostitz.

Mikkel Hvas f. 1583, lev. 1655,
og Fru Edel Wasze † før 1647.

4 D. S. 170, Stamtablen 5 D. S. 38—39, 41.

Mikkel Hvas, Søn af Erik Hvas til Nørgaard i Alsted Sogn paa Mors og Fru Gjertrud Mikkelsdatter, var født 1583 paa Nørgaard. Han gif 1591¹, i en Alder af 8 Aar, i Sorø Skole og blev den 9 Maj 1601², 18 Aar gl, immatrikuleret ved

1. Disciplene i Sorø Skole 1586—1623, Kbhvn 1879, af F. K. Friis, jfr 4 D. S. 170, Note 21.

2. Personalhft. Tidsfr. 2. 2. 1881 S. 109. Da Alderen her er opgivet, kan Man udregne, naar han er født og hvor gammel han var, da han gif i Sorø Skole.

Universitetet i Leyden. Han nævnes som Forfatter af to Oder, der 1602 ere trykte i Francker³. Han skrev sig allerede 1632 til Sørup, der sikkert formenes at maatte søges paa Vestkysten. Mikkel Hvas „til Sørup“ og Anders Mogensen til Møgelgaard vare nærværende, da Knud Sørensen til Tredie og Jakob Grubbe til Vebnerholm den 16 Febr 1631 registrerede Løsret paa Ornhoved efter afg. Niels Mogensen og Hustru⁴. — Den 25 Septbr 1639 procederede Gunde Lange til Bredning, Befalingsmand paa Aalborg Slot, mod Mikkel Hvas til Sørup og Fru Berete Zuel, Knud Galts til Hersjomgaard, for et deres Haandskrifter og skriftlig Kundskab, anlangende, at Holli Nielsen skulde have været i Warbye (Warde) den 28 Oktb., den Tid Mønstringen med Udelen blev holden⁵. — 1640 var Trætte mellem Kristoffer Basjes Arvinger; mellem disse nævnes Mikkel Hvas, dengang gift med Fru Edel Basse, Enke efter Jens Orning⁶. — Den 20 Juli 1647 udsteder Mikkel Hvas til Sørup et Brev, at eftersom han har havt Kirsten Basse Nielsdatter, hendes Farsøster, Fru Elle Basse, nu salig i Herren, udi Senge, saa haver han nu til en Kjærligheds Tegn for bevist Velgjerning foræret Bertel Lauridsen

3. 4 D. S. 170, Note 22.

4. Vib. Landst. Domb. 1631 S. 116. Manja. Christen Krug til Lydumgaard og Hans Krabbe til Søgaard udnævntes til Skiftekommissærer, iftids S. 119. Ornhoved laae i Hammerum Herred, Tredie i Lem Sogn, Bølling Hb, Møgelgaard i Dybe Sogn, Bantsulb Hb, Vebnerholm i Fouling Sogn, Tyrsting Hb, Lydumgaard og Søgaard begge paa Vestkysten. Disse Etedsforbindelser, i hvilke Sørup her forekommer, lede os til den Antagelse, at det sikkert har ligget paa Vestkysten. Mikkel Hvas var jo barnfødt paa Mors.

5. Vib. Landst. Domb. 1639 S. 528. Manja. Naar her Beret Zuel til Hersjomgaard i Rinds Herred og Michel Hvas til Sørup tiltales af Gunde Lange, ligger Vægten neppe paa hans Stilling som Lensmand paa Aalborghus, men derpaa, at han ejede Bredninggaard i Bredning Sogn, Bølling Herred, altsaa paa Vestkysten. Birte Zuel var Enke efter Knud Galt til Biumgaard i Nørre Herred, ogsaa paa Vestkysten.

6. 5 Del, foran, S. 48 Note 10, indeholder Udnævnelsen af de fire Kommissærer. Begjeringen om Udnævnelsen findes i Breve fra Danste Kancelli 1640—44.

udi Stoddinge og hans Hustru, bemeldte Kirsten Basse Nielsdatter og deres Arvinger til evindeligt Eje den Herlighed af den Kirkejord, liggende i Fyen paa Schamby Mark, skulder aarlig 1 Td Korn, som hans salig Hustrues Medarvinger ham haver bevilget. Sjørup 20 Juli 1647. Læst paa Viborg Landsting 30 Aug. 1654⁷. — 1651 besfittedes Mikkel Hvas til Børgø for Søren Nielsen (Munk), Søn af ovennævnte Niels Mogensen til Drnhoved og Fru Inger Sørensdatter af Tvedie, medens Frederik Saxe til Ryberg blev Børgø for Søsteren Inger⁸. — 1651 udmeldtes C. og B. Mænd Michel Hvasz til Sjørup og Knud Søffrensen til Tvedie til som Ridemænd at gjøre Hr. Mogens Raas til Støffringgaard Udlæg for Gjæld i Hr. Christian Fris til Thimgaard hans Løspøre og Gods⁹. — 1655 levede Mikkel Hvas endnu, dengang 72 Aar¹⁰. Dette er, hvad vi vide om Mikkel Hvas.

Fru Karen Hvas (Mikkelsdatter) lev. 1629,
og Mogens Andersens Bogusen til Stensbæk og Hejselt † 1613.

4 D. S. 154—156, Stamtavlen 4 D. S. 200—201, 5 D. S. 43.

Det Hæjsel, hvortil Mogens Andersens skrev sig, er ikke Hæjsel i Louns Sogn, men Hejselt i Lørslev Sogn i Vendsyssel.

Karen Hvas var, som Terten i 4 Del viser, meget for-gjældet. Hun maatte forlade Hejselt, som derefter kom til Fru Margrethe Rosenkrantz til Hundslund, Enke efter Hans Johansen Lindenov. Fra Hejselt flyttede Karen Hvas med sine Børn til Søndergaard i Try, hvis Marker ligge i Skjel med Hejselt. Det erindres, at hendes Mand netop havde tilmagekøbt sig to Gaarde i denne By. Hun havde af sit Egteskab to Sønner, Anders og Mogens Mogensens, og tre Døttre, Sfr. Mette, Sfr. Dorete og Sfr. Margrethe Mogensdatter.

7. Vib. Skj. og P. P. Thijet.

8. 5 Del, foran, S. 52 Note 10.

9. Vib. Landst. Domb. for Ribe Stift 1651 S. 758. C. Manja.

10. 4 D. S. 171.

Mogens Andersen levede endnu 1612, da han St Maurittii Dag i Viborg udstedte et Gjeldsbrev til Stygge Høg til Bang paa 366 Daler, men døde kort efter. I 1613 lignedes hans Gjeld mellem hans efterlevende Hustru Fru Karen Hvas Mikfeldsdatter og Sønnen Anders Mogensen. Det sees ikke, naar Karen Hvas døde, men hun levede endnu 1629, og hendes Døttre Dorete og Margrethe boede endnu 1668 i Try.

Til Oplysning om Ovenstaaende tjener Følgende:

1. Karen Hvas fik paa sin Lod efter Mandens Død følgende Gjeld: Til Fru Ingeborg Krabbe 850 Dlr, til Stygge Høg 400 Dlr, Hans Nielsen 100 Dlr, Peder Mikfeldsen 185 Dlr, Otte Steel 1 $\frac{1}{2}$ Rxdl. 6 ß, I Alt 1,486 $\frac{1}{2}$ Dlr 6 ß. Sønnen Anders Mogensen fik paa sin Lod en samlet Gjeld af 431 Dlr 1 Mk 2 ß. Lodsbehlen er underskrevet af Karen Hvas, men kun med 4 af hendes Børn.

Gyldt topogr. Tidsskr. 1885 S. 270.

2. Stygge Høg jagsøgte 1616 ved Viborg Landsoverret arlig og velbyrdig Fru Karen Hvasz til Heselet med hendes Lavværge, saa og Anders Mogensen, Mogens Mogensen, Sfr Mette, Sfr Dorete og Sfr Margrete Mogensdatter med deres Lavværger til Betaling 1) af ovennævnte Gjeldsbrev, som sal. afg. Mogens Andersen var Stygge Høg skyldig efter hans i Viborg St Maurittii Dag 1612 udgivne og af hans Sønner Anders og Mogens Andersen (?) medforfeglede Brev paa halvfjerdehundrede og sexten fuldgjørende, uforfalskede endende Rixdaler. 2) af et andet Gjeldsbrev, dat. Viborg 26 Januar 1613, lydende paa 10 Rdl. i Marstykke og underskrevet alene af Fru Karen. Ingen af Modparterne mødte og Stygge Høg fik Dom efter sin Paaastand den 22 Juni 1616.

Vib. Landst. Domb. f. 1616 C. S. 150 b ved C. Manja.

3. Fru Karen Hvas var dybt i Gjeld til Fru Margrethe Rosenkrantz efter følgende Forfrivninger:

1. Af $\frac{1}{12}$ 1614, dat. Nystrup, paa 400 end. Rdlr. med 7 pCt Rente, til Christoffer Runow til Nystrup, af ham $\frac{2}{1}$ 1622 i Viborg transporteret til Fru Margrethe med 61 Rdl. i Renter.
2. Af $\frac{2}{6}$ 1621, dat. Heszelt, til Fru Ingeborg Kruse, sal. Jens Hvaszes til Raas (hendes Broder) paa 600 end. Rdl. in specie, $\frac{2}{6}$ s. A. paa Hundslund transp. til Fru Margrethe. Brevet er medundertegnet af Fru Karens Søn, Mogens Mogensen.
3. Af $\frac{1}{6}$ 1616, dat. Hundslund, fra Anders Mogensen paa 50 end. Rdl. til Fru Margrethe R. med Fru Karen Hvas og Jens Hvas til Slørtholt (Fru Karens Søster søn) som Selvfylbnerkautionister.
4. Af $\frac{1}{6}$ 1621, dat. Hundslund, paa 60 $\frac{1}{2}$ end. Rdl. fra Fru Karen H. til Fru Margrethe R.

5. Af 1°/11 1621, dat. Højsjell, paa 3 Rourant Daler for 1 Td. Salt, fra Fru Karen H. til Fru Margrethe H.

Ved Børglum Herredsting blev der angaaende denne Gjæld, der optaktes til 1,171¹/₂ endt. Rdl. Hovedstol og Renter samt 3 Rourant Daler, affagt 2 uendelige og 1 endelig Dom og ved Landstinget 2 uendelige Domme. Ved Viborg Landstings Dom af 13 April og 20 Juli 1622 dømtes Fru Karen Hvas til „at lide Eskning efter Kigens Ret“.

Vib. Landst. Domb. for Kalb. Stift m. v. f. 1622. Nøl. 117—119, jfr Nøl. 224 ff. Mansa.

4. Karen Hvas til Søndergaard i Try, Torslev Sogn, gjør 1629 med sine Døttre Mette, Dorthe og Margrethe Mogensdatter vitterligt, at velb. Otto Skeel til Hammelmoose havde ladet deres Mand og Fader forfølge efter Kigens Ret for Gjæld og havde da faaet Udlæg i 12 store Acre af Højsjells Hovedgaards Ejendom, kaldet Staffen Næs, og i 2¹/₂ Engskifter, kaldede Brum Eng, Vagges Høst, Høens Eng.

Jydsk topogr. Tidsskr. 1885 S. 267.

5. Saa længe Fru Margrethe Rosenkrantz ejede Højsjell, ejede hun den (Højsjell eller Staffen Næs) alene og Ingen havde Lod eller Del deri med hende, siden Karen Hvas og hendes Børn kom derfra.

Jydsk topogr. Tidsskr. 1885 S. 271.

6. Datteren Margrethe kan ikke være død 1616 (Stamtavlen 4 D), da hun nævnes 1629, see ovenfor under 2. Dette staaer dog i en vis Strid med, at Lofjeddelen under 4 kun er underkrævet af 4 Børn.

Erik Hvas til Skjørtholt og Gjerunggaard f. 1615 † 1662.

5 D. S. 12.

Af Brødrene Erik og Bogn Hvas var Erik, der bar Farfaderens Navn og arvede den fædrene Gaard, sikkert den ældste og født c. 1615, medens Bogn var den yngste og født c. 1617. I en Indberetning om Abels Sønner under 19 Aar, som Præsten i Ugilt, Frants Christoffersen, efter Paalæg afgav til Biskoppen i Alsborg, Christian Hansen, dat. 29 Januar 1624, hedder det: „Her findes ikke Abels Sønner her i Herredet, uden tvende i Aasted Sogn, som ere Jens Hvas i Skjørtholt hans Sønner, den ene ved Navn Bogn Hvas, den anden Erik; om hvilke tvende jeg ikke har kunnet bekomme hos Hr Christen saadan rigtig Bøffed paa deres Fødselsaars og Dags rette Datum, som I derom burde at have,

uanset at jeg tvende Gange har talt mundtlig med ham derom og nogle Gange ved mit Bud anmodet ham derom, hvilket han vel og har lovet, dog ikke efterkommet; men saavidt jeg har kunnet forfare, skal den ene nu være 9 og den anden 7 Mar¹. Erik Hvas var tilfagt til at være tilstede ved Kroningen 1648². I Lidsrummet fra 1654 til 1657 findes i Viborg Landstings Stjøde og Panteprotokoller en Række af tinglæste Dokumenter, vedkommende Erik Hvas, der stadigt skrives til Gjerumgaard. Den 12 Aug. 1654 udstedte han Obligation til Sæby Hospital for 300 Slette Daler med Pant i Gaarden Svey i Gjerum Sogn; den 4 Febr 1656 folgte han paa Aggersborggaard et Stykke Jord, liggende paa Mandstrup Hjerge i Vejstrup Sogn, til Jac Wind; den 24 Januar 1655 kjøbte paa Skørholt Lauritz Lunow til Sønder Tveden til Erik Hvas et Bol i Gjerum Sogn, kaldet „Under Bakken“, og den 26 Septb. f. A. fik han af Dorthie Urne til Berholm Stjøde paa Knuds Eye i Skøve Sogn med Mølle, Gaarden Barkholt, en Skov til begge Gaarde til 60 Svins Olden, en Gaard og Skov sammesteds til 20 Svins Olden samt et Hus, i Albæk Sogn Gaarden Barhede samt en Bolig „Kusten“, i Terslev Hd Baer (?) Sogn Gaarden Agersted, to Boliger og 3 Gadehuse samt en Skov til Agerstby (?) til 80 Svins Olden, samt endelig i Torslev, Loftum: 3 Gaarde og 1 Bolig. Den 28 Septb. f. A. udstedte Erik Hvas Obligation til Christian Urne Jørgensen til Marvinsholm for 609 encl. Rdl. med Pant i den første Del af dette Gods. Desuden forekommer Erik Hvas 9 Gange i dette Lidsrum som Medundersfriver til Bitterlighed paa forskjellige Hetshandler vedkommende Naboer der i Egnen. I en Del af de ovennævnte Dokumenter staaer rigtignok Erik Raas til Gjerumgaard, men dette tør antages for en Fejlskrift. Hvad der siden blev af

1. Meddelt af Hr Overlærer D. H. Wulff i Aalborg.

2. Sjæll. Tegn. 24.

Knuds Eye sees ikke. Han døde omtrent 47 Aar gammel i den firdte Halvdel af Aaret 1661 eller den første af 1662³.

Bogn Hvas til Nolsøgaard f. 1617 † før 1670.

5 D. S. 20.

Bogn Hvas var altsaa født c. 1617. I sine unge Aar var han Page, først hos Enkefyrstinde Hedevig af Sachsen, en Datter af Kong Frederik 2⁴, derefter, paa hendes Anbefaling, hos Kurfyrst Johan Georg 1. I 1639 anbefalede Kurfyrstinde Hedevig ham til Hoffet i Kjøbenhavn. 1649 var han endnu Hoffjunker i Sachsen⁵. 1655 var han gift med Kirsten Skade og dengang altsaa 38 Aar gammel. Fra 1658 havees en Tordebog over Nolsøgaard, underskrevet med hans Navn⁶. Efter Landstingsdom af 26 April 1665 udmeldtes han til i Forening med Preben Gylbenstjerne til Møllerup at gjøre Sal. Sten Bilde Indvisning i Gunde Hofentrang's Løssøre og Tordegods⁷. Han døde før 1670, altsaa før han blev 53 Aar. See foran S. 20—21.

Abel Marie Hvas lev. p. Gjerumgaard 1679.

5 D. S. 15.

Til Stiftet efter Erik Hvas og Hustru begjerede Abel Marie Hvas's Mand, Georg Henrik Grimmer, Kommissærer, hvilke bevilgedes den 5 Juni 1673⁸.

3. Han levede 10 Mai 1661, see Texten S. 13 (i Vib. Landst. Dbg for 1666 S. 278 ff. er Datum (for Obligationen) dog angivet til 1 Mai), men var død 1662, da Sophie Vaske, sal. Erik Hvas's, underskrev Tordebogen over Gjerumgaard, jfr Registranten over Tordebogsamlingen i Gh. Ark. S. 135.

4. Jfr 4 D. S. 174 Note 26.

5. Meddeelt fra det sachske Haupt-Staatsarchiv i Dresden, see under Gunde Hvas.

6. Gh. Ark. Tordebogsamling.

7. Vib. Landst. Dbg for 1666 S. 450 b. Manfa.

8. Gh. Ark. Danste Kancelliarkiv, Kancelliprotokol 1672—74, fol. 116 v. Grimmer kaldes fejlagtig Heimer.

Jens Svås til Gjerumbaard og Overtlit c. 1650—1703.

5 D. S. 25 ff.

Han nævnes i Texten foran, S. 32, sidste Gang den 18 April 1698, da han og Hustru folgte den Fæstegaard i Venneberg By, som de indtil den Tid havde paaboet. Det er senere kommen for Dagen, at han 1699 og 1703 boede paa Gungbaffen eller Gøngbaffen⁹. Denne Benværnelse paa noget Hus eller nogen Gaard er nu ukjendt. Men da han 1699 nævnes som „Tjener“ paa Hestrupgaard's Gods, og da der paa den sydvestlige Del af Hestrupgaard's Hovedgaardsmark skal have ligget en Gaard (eller et Sted), om hvilken gamle Folk have hørt Tale, og da en Del af Hestrupgaard's Mark endnu bærer Navnet „Svåsens Mark“, er det muligt, at der ved Gøngbaffen sigtes til en Del af Hestrupgaard, hvor Man altjaa har undt Jens Svås en Bopæl, efter at han var berøvet Husly alle andre Steder. Hestrupgaard ligger kun 1 Mil fra Overtlit, og der var et gammelt Slægtstabs og Venstabsforhold mellem Familierne paa disse to Gaarde. Da Kirkebogen for Hestrup Sogn, hvis ældste Bind gaar fra 1686 til 1741, inidvertid forgjæves er undersøgt, ere Midlerne til at finde Jens Svås's endelige Opholdssted og Dødsaar dermed for Tiden udtømte.

9. Foruden at Jens Svås underskriver til Bitterlighed et Skjøde, dat. Willerup 2 Marts 1691, Vib. Prot. 28, 236, og et Skjøde, dat. Hestrupgaard 16 Juli 1692, Vib. Prot. 28, 287, forekommer han endnu 1699 og 1703 saaledes: 1) Jens Svås paa Gungbaffen som Tjener paa Hestrupgaard's Gods (han benægtede dog at være Fuldmægtig for bemeldte Gods) nævnes i en Dom af Børglum og Serlev Hdr, dat. 11 Mai 1699, mellem Major Christian Georg von Møsting og Jomfru Helvig Vindenov Unger til Hestrupgaard. Hendes Formynder var Oluf Krabbe til Hjerre, hvor Jomfruen holdt Dug og Dist. Orig. i top. Saml. Rønnowsholm Nr 19. — Rønnowsholm ligger kun 1/2 Mil fra Hestrupgaard. 2) Jens Svås paa Gøngbaffen underskriver paa Urkit den 17 Marts 1703 til Vitt. et Skjøde fra Christen Lauridsen til Gjør (Georg) Christopher Unger til Willerup paa bem. Urkit Hovedgaard i Venneberg Hd af Hf. 12 Bd. 5 Stp. med underliggende Bejringslle, samt en Gd i Hundeleu og 2 Gadehuse, Urkit tilhørende. Vib. L. P. Nr 33, 253. Meddelte af C. Mansa.

Laurits Hvas lev. 1710.

5 D. S. 18.

Laurits Hvas var, som det erindres, umyndig 1673. Han var hjemme i Aaret 1680, men iverdigt fraværende, i alt Fald omtales han ikke. I „Militær Staten“ for 1701 nævnes han som Lieutenant ved Aarhus nationale Infanteri Regiment. Den 6 April 1706 søgte han om Tilladelse til at bivaane en fremmed Kampagne, og den 10 April 1710 havde han paa Marchen fra Fylland til Holsten afsenteret sig fra Møstings Regiment paa Grund af Gjæld. Han maa da vel have været i en Alder af omtrent 50 Aar. Hvor blev han af? Efterlod han Aftom? Hvor døde han? Vi kunne ikke give noget Svar paa disse Spørgsmaal.

Til Stamtable III, Druing.

5 D. S. 40.

Svend Bognsen Druing „i Gjerum“, der var faa uehelig gift med Maria v. Randau, fører Sag mod Jens Kraft i Stenheide for et Vidue, denne ved Venneberg Herreds Ting den 30 Novb. 1629 havde aflagt, at anden Dagen, da Hopmanden (s: Hauptmann) drog fra Leugsholm, lod Svend Druing i Vestergaard i Gjerum afhente 12 Køer fra Leugsholm og lod dem drive til Vestergaard. Vib. Landst. Dng S. 149 b.

Til Stamtable IV B.

5 D. S. 44.

I. Paa denne Stamtable søjes til Thomas Gertsen Personalhif. Tidsfr. I S. 306: Han boede og døde i Sønderlade, begr. i Bjørnsholms Kirke ²¹/₁₀ 1623. ∞ Buolde Jensdatter eller Jostdatter. 2 Børn: 1) Gert Thamesen, ugift 1623, gift 1633. ∞ Anne Munk Jensdatter. 2) Gisell Thamesdatter. ∞ Thames Pedersen i Spanggaard. Hermed kan jevnføres, at E. V. Fru Mette Munk til Østergaard og ærlig og velagtet Mand, Gert Thannezen i Frebjerggaard den ²⁶/₁₀ 1636 frastige sig Arv og Gjæld efter deres sal. Fader og Hustru Fader, E. V. Jens Munk, som nogen Tid boede i Haubrogaard. Vib. Landst. Domb. 1623 f. Arch. og en Del af Vib. Stift p. 183 b. og 1636 p. 332 ved E. Mansa.

II. Af denne Stamtable udgaer nederst til højre Niels Mogensen til Drnhoved og hans Børn, der ved en Fjeltagelse, paa Grund af Navneligheden, ere indkomne her. Hr E. Mansa har paa Grundlag af Viborg Landstings Dombooger ophyst, at de vare Munker med 3 blaa Rugler, og at deres Stamtable suppleret af Thijet, feer jaaledes ud:

Biskop Iver Munk (Baaben 3 blaa Rugler)

havde med Ibe Frandsdatter Bogwijsch

Frands Iverfen til Strandbjerggaard. ∞ . . . Lauridsdatter (Udsøn).		Niels Iverfen til Vejbjerggaard. ∞ Marine Bognsen.		
Frands Nielsen i Orse (Drs i Skodborg Herred). ∞ Mette Thomasdatter (Orning).		Mogens Nielsen. ∞ . . . Enke efter Laurits Jensen i Pallesgaard, (med hvem to Børn: Mogens Lauritsen og Maren Lauridsdatter).		
Godste Mogensfen.	Karen Mogensdatter † før ² / ₃ 1637. ∞ Søren Andersen, Stræder i Viborg, med hvem fl. Børn.	Dorthe Mogensdatter 1631—37. ∞ Laurits Christensen i Pallesgaard.	Niels Mogensfen til Drenhoved i Hammerum Hb, † før ¹² / ₃ 1631. ∞ 1) Fru Karen Munk Christensdatter til Drenhoved, sal. Peder Munks. ∞ 2) Maren Sørensdatter af Eredie † før ¹² / ₃ 1631.	Margrethe Mogensdatter.
Mogens Nielsen 1631—37. ∞ Dorthe Friis.	Søren Nielsen 1631—37.	Karen Nielsdatter † 1631—32.	Inger Nielsdatter 1631—37.	Else Nielsdatter. ∞ Laurits Friis.

Til Stamtable VI, Skade.

5 D. S. 46—47.

Niels Madsen Skade fik (uden Aar og Datum) af Hr Stygge Krumpen følgende Attest: Niels Madsen aldrig at have været udi Skipper Clemens Hob eller Opløb anderledes, end at han blev fangen og siden lodes han løs, for han var en ung Dreng, saa de Intet kunde forbedre (forbittre?) dem paa ham. Niels Madsen Skades første Hustru hed Maren Rasmusdatter (ikke Nielsdatter). Han havde en Søster (Navn ikke angivet), der var gift med en Bonde, Laurits Pedersen i Ruornum. Søskendeskiftet, som blev holdt mellem Brødrene Mads og Just Nielsen efter deres sal. Forældre Niels Madsen og Maren Rasmusdatter, var dateret Skubellinggaard d. 9 Febr 1577. Just Nielsen tilskjøder, dat. Viborg d. 24 Januar 1590, sin Broder, Rasmus Nielsen, alt sit Arvegods efter sin sal. Fader og Moder. Vib. Landst. Dtg f. Aalborg Stift, Salling Land, Nørthng Tjends Hdr f. 1621 p. 305—14 b ved C. Mansa.

V.

Hallands Slægten.

5 D. S. 101.

Skibskaptejn Svend Hvas.

5 D. S. 120.

Den Styrmand Svend Hvas, som omtales S. 120, levende 1732 og 1733 (ikke, som der staaer i Stamtavlen, S. 163, 1735), er senere funden som Kaptejn og Fører af Skib til China i Aaret 1744. Han havde til sin Rejse ladet brygge i Lübeck 16 Tdr. Sen Bier, der var indladet til Afgang fra Lübeck; men da han mente ikke at kunne afvente dets Ankomst til Kjøbenhavn, bad han i en Skrivelse af 20 Januar 1744, dateret Christianshavn, Direktørerne for det Guineiske og Vestindiske Kompagni at overtage dette D^l.

1. Welable og Welsh. Hr Justitz-Raad Klaumann.

Til min : Næst Gvd : forre staaende Rejse til China hafver ieg ladet brygge i Lübeck 16 Tønder Sen Bier. same er indskibet i Skipper Erland Erlandsens Fahrtoyn, som endnu ligger i Lübeck, og af mig er bleven betalt med 114 Rdr. efter Rejningens formæld! og efter Connosementet, som mig er tilskiftet, skal betaelles i Fragt pr Tønden 1/2 Rdr. ved ankomsten; mens som ieg

Uagtet al anvendt Flid er det ikke lykkedes at finde Svend Hvas's Hjemstavn. Kirkebøgerne paa Christianshavn og Amager i Lengnick's Uddrag give ingen Oplysning. Der kan neppe være Tvivl om, at han er Fader til den Anne Cathrine Hvas, der den 7 August 1743 i Frelsers Kirke blev viet til Johan Jensen With, Sognepræst til Betterslev og Hømb. Det hedder nemlig i Kirkebogen, at hendes Fader var vestindisk Skibskaptejn. Pst. With var født i Kjeldby den 28 April 1716, Student fra Sorø 1734, Kapellan 28 Jan. 1738, Egpr. for Betterslev og Hømb 31 Mai 1743, ord. 14 Juni, Egpr. i Døllefjelde og Musse 30 Septb. 1746, i Sunseby 7 Jan. 1757, død 25 Decbr 1757, begravet 2 Jan. 1758².

ey kand tænke at faae bemeldte øll med mig paa Meyfen : Saasom ieg med første er Seygklar, om Gud fører Vinden :| er ieg gierne og ydmygst ombedende de Høye Herrer Directeurer for det Guineiske & West-Indiske Compagnie vil hafve dend godhed for mig : i fald ieg ey kand faae øllet med mig : at handle dette øll af mig, om ikke at betale mig efter min Meining, da nogenledes Stadesløss, Saasom ieg af erfaringhed veed at sanie Slaugs øll kand gierne holde sig paa deslige Meyser og i St Thomas kand være affættig.

Jeg forventer Velædle Hr Justits-Raad Klaumans gode Intercession for mig, Iesver deres tjenstvillige Tiener

Svend Hvas.

Chasn d. 20 Janr 1744.

(Votering af Direktørerne.)

Kapitejn Svend Hvas tilbyder sig at vil tabe paa de 16 Tønder øl | som haver kostet 114 Rdr. | 20 Rdr., dersom Compagniet vil beholde dem; om samme øl nu kan Conseruere sig om at udsendes med første udgaaende skib, Bed ieg icke, da dog Hvas vil maintainere det. G. K. (Klaumann.)

Dette kjøbmandsfab kand ikke være saa slemt, om øllet, naar det kommer, maa komme Ind og legges i en bequem keller, hvorom forsikring maa habes; thi ellers kand det og kjøbes. F. S. (Justitsraad Holmsted.)

Som Justitsraad Holmsted.

B. L. (Kembig.)

I Pakken med foreløbig Nr 699 med rødt, Bestindiste Sager, Gh. Arf. Medd. af Rjtr C. F. v. Arenstorff.

2. Kirkebogen i Betterslev og Hømb viser, at Pst. With havde en Datter, Elsebeth Margrethe, f. ¹⁹/₁₀ 1744, begr. ⁴/₁ 1745, og to Tvillinger, Elsebeth Margrethe og Ane Kirstine, fødte ¹⁴/₁₁ 1745. Fadderne vare Rahoer fra Ringsted og Omegn Den ene af Tvillingernes Navne er vel Mormoderens. Kirkebøgerne for Døllefjelde-Musse og for Sunseby indeholde heller ikke Noget til Oplysning om A. C. Hvas eller hendes Slægt.

Kapellan Jens Andersen Hvasf³.

2 D. S. 57.

Om Jens Hvasfes Egteffab med Sidzel Cathrine Schmidt ophlyses det, at Faderen var Foged Peter Schmidt (Smidt) i Nedre Borgeshysfel i Smaalenene, Vest for Frederikstad. Det hedder, at hun gjorde Barsel paa Bryllupsdagen, at Egteffabet fandt Sted 1734, og at Hvasf og hans Hustru af Fogden vare forladte og sagdes at skulle rejse til Kjøbenhavn⁴. I den Jens Hvasf meddelte Opvejsning af 12 Aug. 1735 hedder det, i ethvert Fald mere eufemistisk (om muligvis mere rigtigt, skulle vi lade være uafgjort), „at hans Hustru ved hannem skal være kommen nogle Uger for tidlig i Barselseng efter deres Bryllup“.

Der kjendes følgende Døttre af Jens Hvasf:

1. Anna Elisabeth Hvasf, døbt ²⁰/₁₂ 1735 i Frue Kirke i Aalborg (Vengnick, Supplem. til Frue Kbhg. Begge Forældres Navne angivne).

2. Magdalene Elisabeth Hvasf, født 1738(?), død 25 Juli 1801, Enke efter Peder Grefsen, 5 D. S. 122. Hun levede i Christiania og havde i de sidste Aar (før sin Død) været i Huset hos Præsten D. Pihl, der var gift med hendes Søsterdatter⁵.

3. Anna Lorenze Mumme Hvasf, 2 D. S. 61, døbt 22 Apr. 1738 i Budolphi Kirke i Aalborg (Biskoppen i Aalborg † 1737 hed Christoffer Mumme), er selvsølgelig identisk med Anna Laurence Hvasf, der den 23 Jan. 1767 fik Bevilling til at vies hjemme i Huset til Kjøbmand Peder Jensen Holm i Christiania.

3. I Wibergs Præstehistorie kaldes Sognepræsten for Nørholm (og Kestrup Kapel), Nr 9, urigtigt Jens Lauritzen Hvasf, istedetfor Hvasf. Han var aldeles samtids med Kapellan Jens Hvasf.

4. Studenter i Nedre Borgeshysfels Provsti 1731—54 af E. A. Thomle. Perf. hist. Tidsskrift 2 R. 1 B. 4 S. 1886 S. 246.

5. Nørste Intell. Sedl. 1801 Nr 22. Jfr. Medd. fra det Nørste Kigsarkiv. I Brev fra Arkivet hedder det, at Skiftet efter hende paabegyndtes ⁶/₁₀ 1801. Dette stemmer ikke med Opgivelsen i Int. Sedl., at hun døde ²⁵/₇. Opgivelsen af 1738 som Fødselsaar er ogsaa urigtig, sammenlign de to Søstres fiftre Fødselsaar 1735 og 1738.

Med ham var hun gift i 6½ Aar og ægtede derefter Ritmester Børresen, med hvem hun var gift i 28 Aar og havde en Datter. Hun døde d. 19 Aug. 1800, 58 Aar gl.⁶ Det sees, at hun har gjort sig eller er bleven gjort 4 Aar yngre end hun var. Hendes Alder var 62 Aar.

4. Petronelle Marie Svass, der den 5 Aug. 1772 fik Bevilling til at vies hjemme i Huset til Peder Hageman. 5 D. S. 122. Er denne Datter det 1734 fødte Barn?

Provst Frants Svass til Lvis og Nørre Felding.

2 D. 2 Affnit S. 64—67.

Et Manuskript⁷ paa det Kgl. Bibliothek fortæller, at Provst Frants Svass efter Traditionen frøs ihjel. Han havde nemlig midt i Vinteren en Proces, og maatte paa Lvis Birketing, som holdtes under aaben Himmel paa en Bakke, i 3 Dage være tilstede ved de lange Diktamina, Repliker og Dupliker, som Datidens Procedure udtrævede. Han frøs fordærvet og — døde.

Denne Tradition er ikke bogstavelig rigtig; thi Provst Svass døde i Sommeren 1726. Men det er rigtigt, at Hr Frants Svass efter Obl. af 4 Apr. 1720 havde 3,500 Rdl. tilgode hos „Svogerens“ Niels Ibsen med 2 Prioritet i Lvis Kloster og 1 Pr. i Lergrav, og at Ibsen gjorde Opbud i Januar 1726, jfr 2 D. S. 167, saa at det er muligt, at F. Svass under denne Sag har paadraget sig den Sygdom, af hvilken han døde. Hans Haand findes i Kirkebogen til 3 Pintsebag. 2 D. S. 67 Note 15.

Frants Svass's Enke, Anna Hansdatter Strømborg, gav, efter at hun atter var bleven Enke efter Pst. Richard, den 12 April 1730⁸ sine to Børn af første Ægteskab, Hans og Jens Svass, Pant i Lvis Kloster for 1,600 Rdl., som var den dem efter Skifte-

6. Nørste Intell. Sæd. 1800 Nr 34. Jf. Medd. fra det Nørste Rigsarkiv.

7. Af Student Poul Mathias Nøbskov (Ny Kgl. Saml. 4. 763 ff.) 1804 C. Manfa.

8. Vib. Skj. og P. P. Nr 39, S. 525. C. Manfa.

forening af 10 Septb. 1727 udlagte Arv efter deres Fader. Bærgen var deres Farbroder Jens Hvas, dengang Forpagter paa Østergaard i Salling. Pantebrevet er udstedt paa Lvis Kloster.

Justitsraad Jens Hvas til Lvis Kloster.

2 D. 2 Affnit S. 80.

De i Note 17 nævnte Obligationer kunne endnu forøges med et Par andre:

1. Den $2^{2}/_7$ 1750 fik han Obl. af Laurits Nyboe til Tanderup for 1,600 Rdl. med Pant i Tanderup, c. 16 Td. Stk. Indfriet 1757. Bib. Stj. og P. P. Mansa.

2. Den $2^{5}/_4$ 1772 udstedte han Obl. til Hofagent Ryeberg i Kbhvn for 21,000 Rdl. med Pant i Lvis Kloster, betalbare $1^{1}/_6$ 1773 i Kbhvn eller i Viborg Omflag. Indfriet 25 Juni s. A. Bib. L. Stj. og P. P. Mansa.

Justitsraad Hvas rejste umiddelbart derefter til Aachen, hvor han døde den 12 Juli. 2 D. S. 82

Efter hans Død læstes den $9/_11$ 1774 en til Jeremiin d. $1^{9}/_7$ og $22/_11$ 1772 udstedt Affaldskvittering, ifl. hvilken han i behørig Orden havde modtaget Rigtighed for Major Klingenbergs Eterbo. Bib. Samler 1774 Nr 46.

Den $12/_10$ 1774 læstes Proklama efter Jfvd Hvas og Frue paa Lvis Kloster, hvorved Ritmester Fjischer og hvem Andre, som maatte have Noget at erindre, indkaldes. Bib. Samler 1774 Nr 46.

Afgangne Jfvd Hvas og Frues Kreditorer indkaldes med 6 Wdrs Barfel. Bib. Samler 1775 Nr 39.

Jens Hvas, Forpagter paa Binderslevgaard, Østergaard (i Salling) og Lergrav.

2 D. S. 85.

Det sees i 2 D., at han var Forpagter paa Binderslevgaard og paa Lergrav. Af det ovenfor nævnte Pantebrev af 12 April 1730 sees, at han dengang var Forpagter paa Østergaard i Salling, ikke at forvegle med det Østergaard i Gudum Sogn, som Sønnen Anders — S. 123 ved en Trykfejl kaldet Hans Hvas — ejede. At Sønnen Hans Hvas 1765 var paa Kjeldgaard og underkrev til Bitterlighed et Stjøde fra Rasmus Stjernholm, S. 231, falder altsaa nu ret naturligt, idet Kjeldgaard ligger tæt ved Østergaard, og Jens Hvas' Søner jo maatte være vel hjemme i

Egnen. 1781 den 9 Marts nævnes Hans Hvas i Lengnick's Kirkebogsuddrag „her paa Sungetgaard“. Sungetgaard er Nabogaard til Kjeldgaard. — Kammersekretær Jens Hvas, 2 D. S. 90 og 5 D. S. 123, var ikke Søn af Forpagter Jens Hvas, men af Forpagter Mads Hvas paa Ulstrup af Lebbestrup Slægten. See længere fremme under denne Slægt.

Anna Elisabeth Hvas

og

Andreas Munchart Hopp.

1 D. S. 18. 2 D. S. 172—173, 177.

Det kan endnu tilføjes, at Andreas Munchart Hopp selv ved Skjøde af 12 Juni 1759 havde folgt jus. patr. & voc. til Torneby (Taarnby) og Vidstrup Kirker til den Kommerceraad Jens Bergh til Kjærsgaard, som derefter kaldte ham til Præst.

Vib. L. Stj. og P. P. C. Mansa.

Provst Anders Hvas's Descendenter.

1 D. S. 30.

Ida Sabine Hvas, Sønnedatter af Provst Anders Hvas i Nors og Enke efter Krigsraad Bredahl, døde den 3 Septb. 1887 i Godsforvalterboligen paa Taasinge, og er begravet paa Bregninge Kirkegaard. Hendes Datter Julie er gift med Godsforvalter Peterfen^o.

---

9. Bekjendtgjørelsen om hendes Død findes i Aviserne og lyder saaledes: „Vor kjære gamle Moder, Enkefru Bredahl, født v. Hvas, er idag afgaaet ved Døden. Godsforvalterboligen paa Taasinge den 3 Septb. 1887. Hendes Børn. Begravelsen foregaaer fra Bregninge Kirke Onsdag den 7 Septb. Kl. 12.“ Naar hun her er kaldet v. Hvas, har det sin egen Historie. Ufdøde cand. mag. C. C. Secher var en Ven af Familien Bredahl; han tog en Afskrift af Stamtavlen i Giesfing's Subellærere og sendte den til Fru Bredahl's Broder, Adolph Hvas i Stuttgart, som derved tilligemed Fru Bredahl fik Troen paa den adelige Herkomst. Jeg har selv af Adolph Hvas faaet udlæveret denne Afskrift af Stamtavlen, paa hvis Rigtighed han troede.

Proprietær Frants Hvasf til Randrup.

1 D. S. 32, 5 D. S. 129.

Skjødet fra Justitsraad Christen Ryeberg til F. Hvasf paa Randrup er udstedt i Aalborg den 20 Juni 1794¹⁰, Snyaaarsdagen efter at Ryeberg selv havde faaet Skjøde.

Statsraad Frants Hvasf

og

Lyhine A. F. de Lichtenberg.

5 D. S. 140—145.

Siden 1884, da det ovennævnte Stykke af 5 Del tryktes, er der foregaaet en Del Forandringer i Familiekredsen, som det turde være rettest at notere. For min egen Person seer jeg ved denne Lejlighed, paa Grund af Bogens Bestemmelse at være en Familiebog, bort fra de Hensyn, som ellers vilde medføre, at jeg ikke atter bragte mig selv under Dmtale.

Den 19 August 1884 valgtes jeg til Formand for den af Aalborg og Randers Amtsråd nedsatte Komite til at forbedre Overfartsforholdene ved Hadsund, eventuelt ved Tilvejebringelsen af en Bro. Dette Hverv gav ikke lidet Arbejde og medførte Udgivelsen af 3 Piecer, om hvilke nedenfor¹¹. Den 12 April 1886 valgtes

10. Bib. Skj. og P. P. Nr 51, S. 139 b. C. Manfa.

11. Af disse Piecer indeholder den første Oplysning om de nuværende Færgefartsforhold samt et Resumé af de af Ingeniør Bayer udarbejdede Planer og Overlag. Tegningerne med Sagens øvrige Bilage befinde sig i Randers Amts Arkiv. Den anden Piece gengiver især de Forhandlinger paa Rigsdagen, der gif forud for Loven om Færgesænet af 21 Marts 1875. Disse to Piecer ere trykte paa Amtsrådenes Bekostning. Den tredje Piece af Januar 1889 indeholder en Fremstilling af hele Sagens Historie og er trykt paa min egen Regning for ved Uddeling af den i Sognene Nord for Mariager Fjord at bringe Beboerne til selv at tage denne Sag i Haand, til hvilken Aalborg Amtsråd ganske har nægtet sin Medvirking. — Det hele Foretagende maa vistnok nu anses for opgivet, idet Forventningen om den Jernbane, som tænkes at skulle forbinde Aalborg med Hadsund, for anden Gang er kastet ind i Sagen som den nødvendige Forudsætning for at der kan blive Tale om en Bro.

jeg paany til Medlem af Amtsrådet af de højtbestattede umiddelbare Vælgere med samtlige afgivne Stemmer¹², og den 9 Marts 1887 blev jeg Medlem af Skoledirektionen for Støvring Herred¹³.

Min Virksomhed vedkommende Landbrugsforholdene daterer sig allerede længere tilbage i Tiden, idet jeg, som Medlem af Bestyrelsen for Randers Amts Husholdningssekskab fra 3 April 1869, fik Anledning til særligt og tilsidst alene at tage Sagen angaaende Præmieres Uddeling til Husmænd for ypperlig Dyrkning af deres Jord i min Haand¹⁴. I Tidsrummet fra 1880—1885 var jeg Formand for de efter mit Forslag afholdte Fællesmøder af Delegerede fra samtlige Landboforeninger i Amtet, og neblagde Udbyttet af Forhandlingerne i trykte Beretninger. Den 7 Decr 1886 valgtes jeg¹⁵ til Formand for Amtshusholdningssekskabet efter Kammer-

12. Randers Amtsrådstidende 1886 S. 52.

13. Randers Amtsrådstidende 1887 S. 48.

14. Disse Præmier ere indførte ved en Bevilling paa Finantsloven af 26 Marts 1872 § 19 III A 2. Undersøgelsen af Lodderne foretoges først af Medlemmer af Amtshusholdningssekskabet, senere, da Interessesen fra deres Side tabte sig, af lønede Mænd, med hvis Bistand jeg siden har fordelt Præmierne.

15. Med 130 Stemmer mod 23, der faldt paa Grev C. B. Reventlow. Amtshusholdningssekskabet havde tidligere i en lang Række af Aar været ledet af Kammerherre Berner Schilden Holsten; men paa Grund af hans Svagelighed og andre Omstændigheder var det sunken sammen. Til dets to aarlige Møder indfandt sig næsten Ingen og de Faa, der kom, forlode det snart. I de Festsmaaltider, som hvert Aar holdtes efter Dyrskuet, deltoge højest 30 Personer, omtrent alle fra Byen. Venstre havde allerede anbragt to af sine Meningsfæller i Bestyrelsen, og Sekskabet stod fare for ogsaa i den Retning at tabe fast Fod. Det lykkedes mig allerede det første Aar at samle talrige Deltagere til Sekskabets Foraars- og Efteraarsmøder. Den nye Husdyrlov af 1 April 1887 gav heldigvis samtidigt større Bidrag til Præmierne ved Dyrskuerne, og ved ihærdige Opfordringer lykkedes det af Landbefolkningen at samle 300 Deltagere, indbefattet Husfruer og Døttre, til det første efter Dyrskuet 1887 følgende Festsmaaltid i Gaandværkerforeningens store Festsjal i Randers. Lokalet var festligt smykket, Orkestret talrigt besat, en Række af Sange trykte og Taler forberede. Efter Maaltidet, der varede fra Kl. 5½ til hen imod Kl. 8, dansedes til Kl. 12. Med denne ene vellykkede Sammenkomst, der fra alle Sider forløb paa den sømmeligste og elskværdigste Maade, var Slaget vundet for hele Tjentiden og Sekskabet saa at sige konstitueret paany.

herre, Baron Berner Schilden Holstens Fratrædelse, en Stilling, der i høj Grad har lagt Beslag paa min Tid. Allerede tidligere havde jeg som Leder af den ovenfor omtalte Fællesvirksomhed af Amtets Landboforeninger fremsat Forslag til Oprettelsen af saakaldte Tyreholdsforeninger, senere omdøbte til „Kvægavlsforeninger“, og denne Sags Fremme blev en Tid lang til en Hovedopgave for mig¹⁶. Som Følge af den Fremgang, Sagen havde faaet i Randers Amt, valgtes jeg paa Mødet i Foreningen af jydsk Landboforeninger i Aarhus den 22—24 Okt. 1888 til Medlem af Husdyrudvalget for at bidrage til at gennemføre den i Randers Amt trufne Ordning for hele Jylland. — Efter det af mig tagne Initiativ er iaar, 1889, første Gang afholdt et Fællesskue i Randers af de bedste præmierede Dyr under 3 Aar fra hver af de 9 mindre Landboforeninger, som findes i og paa Grændserne af Randers Amt, hvilket Fællesskue har været sat i Forbindelse med Amtshusholdningsfællesskabets Skue den 3 Juli¹⁷.

I politisk Henseende har jeg siden 14 April 1883 været Medlem af Højres Repræsentantskab, som oprettedes den nævnte Dag og formeligt konstituerede sig den 10 Decbr s. A. Jeg har derefter repræsenteret Randers og Viborg Amter og ordnet Indsamlingen af Højrebidrag i Kredsen, med 12 Distriktsformænd i Randers og 8 i Viborg Amt. — Til yderligere Opfyldelse af mit Hverv i denne Retning foranledigede jeg først en Højrevælgerforening dannet for Amtets første Folketingskreds (Mariager) og stiftede

16. I Tidsrummet før 1886 dannevedes nogle faa Foreninger, af hvilke kun 3 senere forbleve i Virksomhed. Fra 1886 til Sommeren 1889 er der dannet en Mængde Foreninger, saaledes at deres Tal nu er over 50. Tallet af disse Foreninger i Randers Amt udgjorde ifjor over Tredivedelen af alle dem, der fandtes i hele Jylland. — En af mig i den Anledning i 1888 skreven Brev gjør Rede for Sagens Udvikling i Randers Amt.

17. Paa Dyrskuet den 3 Juli stod saaledes iaar 4 særtilte Skuer: 1) den præmierede Del af Statsskuet, 2) det omtalte Fællesskue, 3) Kvægavlsforeningernes Skue, 4) Amtshusholdningsfællesskabets Skue. I Forening udgjorde de et Amtskue. Tilfammen omfattede Skuet omtrent 650 Dyr, af hvilke 321 ved Præmier vare eller bleve erklærede for at henhøre til Amtets bedste Avlsdyr.

derefter, i Anledning af det for Højre uheldige Valg i Randers i Sommeren 1884, den 20 Marts 1886 en lignende Forening for Landdistriktet i anden Folketingskreds, hvis Formand jeg selvfølgelig blev. Ved det den 28 Januar 1887 foretagne Folketingsvalg i Randers kunde jeg da foreslaae Kredsen Kammerherre Lüttichau til Tjele til Folketingsmand, og hans vindende Personlighed bragte ham ogsaa Sejren hjem.

Blandt andre offentlige Virksomheder, der ere faldne i min Lod, kan endnu nævnes, at jeg efter Kammerherre Rosenørns Vortrejse fra Randers (1885) blev Repræsentant i Brandforsikrings-selskabet „Danmark“, i hvilket jeg længe havde været Suppleant, og at jeg, efter ved Venstres Foranstaltning i August 1886 at være bleven sat ud af Bestyrelsen for Hadsunds Banen, i hvilken jeg var valgt ind som Repræsentant for Kommunerne, og hvis Formand jeg en kort Tid havde været, paa næste Generalforsamling i August 1887 blev sat ind i den igjen af Gehejme-Statsraad Tietgen som Fuldmagtshaver for Preferenceaktierne.

Den 7 Septb. 1885 udnævntes jeg til Ridder af Døge og den 15 Novbr 1888 ved Kongens Jubilæum til Statsraad¹⁸.

I Genhold til Bevilling af 28 Septb. 1886 har jeg med min Svoger, Hofjægermester L. Honnens de Lichtenberg til Bidstrup, og min Kones Fætter, Gerhard de Lichtenberg til Høsfel, som Esekutor behandlet Boet efter afdøde Jægermester F. de Lichtenberg til Løystrup. Efter at alle de private Forhold i Boet vare ordnede, overgave vi i Foraaret 1887 Salget af Løystrup og den endelige Afslutning af Boet til den ordinære Skifteret¹⁹.

18. Begge Udnævnelser medførte selvfølgelig en Audients hos Hs Maj. Kongen. Ved en anden Lejlighed søgte jeg Audients hos Kronprindsen, der med overraskende Venlighed indbød mig til at deltage i en samme Aften i hans Palais stedfiindende stor Fest (27 Febr 1888).

19. Vor kjære Onkel, Jægermester F. de Lichtenberg til Løystrup, døde den 24 Oktb. 1886, see længere fremme. Løystrup med omtrent 538 Td. Land, hvoraf 120—130 Td. Land Skov, og 32 Td. Htt., af Lichtenberg selv anseet for at være 250,000 Kr. værd, en Pris, der vel nok nogenstunde vilde have svaret til

Mit Helbred har nødvendiggjort aarlige Udenlandsrejser²⁰.
Skriftlige Arbejder, der tildels have ligget udenfor Nødvendigheden,
have lagt større Beslag paa min Tid og mine Kræfter, end egentlig
hensigtsmæssigt²¹.

Forholdene for 5—6 Aar siden, blev efter hans Død vurderet til 210,000 Kr. uden Befættning. Denne tilhørte ikke Boet paa Forpagtergaarden Gerhardsminde og blev bortfolgt nebe paa Hovedgaarden. Ved Auktion blev der for den hele Ejendom kun buden lidt over 140,000 Kr og senere underhaanden 160,000 Kr. Dette Bud blev ikke modtaget i rette Tid, og Boet nødtes da til med et Offer af omtrent 4,000 Kr. at udløse Forpagteren af Aulsgaarden Gerhardsminde, hvis Forpagtning vel udløb den 1 Maj 1889, men hvis Kontrakt frembød store Mangler med Hensyn til Afleveringen, og dernæst til den 11 Marts 1889 underhaanden at sælge Gaarden til Proprietær Thorup fra Anderstrup i Lyngby Sogn, Høllum Herred, for en Kjøbesum af 135,000 Kr. Dmtalte Thorup havde i sin Tid modtaget Bistand af min Fader og derfor opkaldt sin Gaard efter hans Fornavn. Paa Grund af, at den opnaaede Kjøbesum stod i saa stort et Misforhold til den af Testator tænkte, kunde adskillige af hans efterladte Bestemmelser ikke opretholdes.

20. See S. 143 Note 8. 1884 og 1885 i Laurvig, 1886 paa Drebfau, i Halle og i Harzen, senere paa Aaret i Ems, 1887 i Blokhøjene og senere i Karlsbad, paa Tilbagereisen i Drebfau og paa Stradow, 1888 i Gastein, 1889 i Ems og Gastein.

21. Hvad der fra min Haand foreligger trykt, er i og for sig kun lidt betydeligt. Min Virksomhed er, uden at efterlade Spor, forsvunden i Embeds- og kommunal Gjerning og i det daglige Livs opslidende Sysfel. Hvis jeg skal samle paa eet Sted de ubetydelige Ting, jeg har trykt, kunde det være her, og jeg kan da nævne:

1. Schiebels Testamente af 29 Juli 1793, Kbhvn Maj 1860, 49 S., med tilføjede Noter angaaende Forstaaelsen af samme, m. v. Til Spørgsmaalet om de Arveforhold, der vedkomme dette Testamente, jfr S. 143 Note 9, slutter sig et Par Ord om „Sagens Stilling til os og vor til den“. Kbhvn Decr 1867. 7 S. Anledningen til og det egentlige Djemmed med disse Blade fremgaaer dog ikke fuldt ud af deres Indhold, men Oplysning herom maa søges i mere private Optegnelser.
2. Andragende til Indenrigsministeriet ang. Fiskeri og Sivskjær i Randers Fjord, Juli 1870. Spørgsmaalet om Benyttelsen af Fjordterritoriet, regnet fra Randers til Udbyhøj, har i umindelige Tider været Gjenstand for Tvist mellem Randers By, private Kødsejere og den ombøende Fiske- og Daglejersbefolkning. Ved Bev. af 7 Okt. 1863 tilfødtes der Randers By en vis Ret til Landvinding; men da Byen (Savnevæsenet)

Af den Grund har mit eget Værk om Hvasserne, hvis 5 Del nu har været under Trykning i henved 8 Aar, af og til maattet hvile i lange Tider og har selvsølgelig ved alle Lejligheder maattet staae

udstrakte denne Ret ud over de givne Grændser, rejste der sig en stærk Bevægelse mod disse Overtagelser, og Ledelsen af denne Bevægelse kom i min Haand. Sagen affluttedes til Fordel for Befolkningen ved en Kgl. Resol. af 22 Decbr 1870. Befolkningen skænkede mig i den Anledning et Sølvskrivetøj med Indskrift og en Lønestol.

3. Udkast til Forandringer i Lyndelovgivningen, Randers 1874. 18 S. Dette Udkast blev fremkaldt af en Opfordring fra Randers Amtshusholdningsforening. Lyndeforholdene vare med de stigende Priser paa Landejendommene blevne næsten utaalelige, og ethvert tidligere Baand mellem Husbond og Lynde syntes løst. Udkastet omsendtes til alle Landboforeninger i Danmark, der, med Undtagelse af et Par radikale Foreninger, gavede deres ubetingede Tilslutning. Udkastet blev forelagt Justitsministeriet og Rigsdagen, men satte neppe Spor i Lovgivningen, i hvilken Henseende skal bemærkes, at den sidste Del af Udkastet dog mere var en Formulering af de Klagepunkter, som dengang vare Husbond og Lynde imellem, end af Foranstaltninger, som under de givne Forhold lode sig gennemføre ad Lovgivningens Vej. Et modvilligt Lynde er isøvrigt ikke værd at beholde i sin Tjeneste.
4. To Piecer om Forpagteres Valgret til Landstinget, Kbhvn 1880 (29 S.) og 1881 (38 S.). De dreje sig om Forstaaelsen af nogle faa Ord i Valgloven af 12 Juli 1867 § 65. Foranledningen gaves ved en umotiveret Optagelse af Forpagtere paa Landstingsvalglisten i 9 Kredse (Randers), men en Højesteretsdom af 22 Novbr 1882 tilkjendte dem endelig, vistnok mod Forholdets Natur, en begrændset Valgret. Sagen havde isøvrigt et politisk Tilsvit, idet Man i Fyn gik ud fra, at den umiddelbare Valgerklasse vilde forstærkes ved Forpagterne paa de store Gaarde, hvorfor en stor Godsejer efter Sigende betalte alle Omkostningerne ved Processens Førelse fra Forpagternes Side.
5. Forhandlingerne paa Fællesmøderne af Landboforeningerne i Randers Amt, Randers 1880—85. 70 S., indeholdende forskjellige Ting, vedkommende Landboforholdene i Randers Amt.
6. Neergaard Hvases Familielegat, oprettet af Johanne Margrethe Hvas, født de Neergaard. Kbhvn 1886. 31 S., med en Biografi af Stifterinden.
7. Tre Piecer om en Bro ved Hadsund, see ovenfor, Randers 1886, 29 S., 1887, 20 S., og Decbr 1888, 27 S.

tilbage for de Hverv, der stadigt frembød sig udenfra. I det disse Linier nedskrives, næres det Haab, at det dog omsider snart kan sluttes.

Anderå forblev hos Overretssagførerne Skibsted og Møckrofs i 3 Aar, 1884, 85 og 86, og forlod dem i Foraaret 1887. Han foretog derefter fra 1 Marts til 18 Juli en længere Rejse i Udlandet og gik over Berlin (Drebfau), Dresden, Prag, Krakau, Wien, Buda-Pesth, Triest, Benedig til Rom og Neapel og derfra over Schweiz, Elsas-Lothringen, Paris, London og Esbjerg tilbage. Den 20 August 1887 fik han Bestalling som Overretssagfører i Kjøbenhavn og begyndte strax, uden Kompagnon, sin Virksomhed. Han manuducerer i Retshistorie, og var Formand for dansk Forening for Rosport, hvilken Stilling han fratraadte ved Udgangen af 1889.

-
8. Tyreholdsforeningerne under Manders Amts Husholdnings-selskab, Manders 1888, 50 S. I Forbindelse med denne Sag staaer Forfattern af det øvrige Materiale, ved hvilket Kvægselsforeningerne i Jylland ere organiserede, og en Piece af 1889 om Dyrskuet i Manders den 3. Juli.
  9. Valgprotest fra Ejerne af Bjellerup Ladegaard og Dronningborg, N. Mogensen og H. Langballe, i Anledning af deres Udsettelse af Valglisten over de højtbesfattede umiddelbare Landstingsvælgere i 9 Landstingskreds. Denne Protest indeholder en Kritik af Indmøts Cirkulære af 21 Aug. 1888 og en Paavisning af Grundlovens og Valglovens Bestemmelser om Grændserne mellem Land og By med Hensyn til Betingelserne for Udøvelsen af umiddelbar Valgret. Afhvu sidst i Febr og 1 Marts 1889, 19 Sider i Lov- og Ministerialtidendes Format.
  10. „Generalerne Friederich og Carl von Arenstorff. Oplysninger og Berigtigelser efter trykte og utrykte Kilder, samlede og udgivne af E. J. von Arenstorff.“ Afhvu 1889. 211 S. Det hele Materiale er, som Titelbladet viser, samlet af Kammerjunker E. J. von Arenstorff til Dronninggaard ved langvarigt Arbejde i Gh. Ark., ligesom han ogsaa har givet Bogen Titel og bekosfet og staaet for Udgivelsen. Bogen er dog skrevet af mig, indbefattet Indholdsliste, Fortale og Bilage, og er, udenfor det personalhistoriske Værk om Hvasferne, den eneste kritiske Bearbejdelse, som jeg har haft Lejlighed til at levere af et vistnok kun til et Par enkelte Begivenheder indskrænket historisk Stof.

Andrea blev den 28 Decbr 1884 paa Overgaard forlovet med Godsejer Carl Jens von Arenstorff til Dronninggaard. Deres Bryllup holdtes i Randers den 28 Maj 1885 under talrig Deltagelse af vore Slægtninge. Vielsen fandt Sted i St Mortens Kirke. Det nygifte Egtepar levede derefter omtrent halvandet Aar paa Lygeslund ved Hadsund og senere dels i Kjøbenhavn om Vinteren, dels om Sommeren paa Dronninggaard.

Carl Jens von Arenstorff er født den 24 Maj 1851 paa Overgaard af Forældrene Johannes v. Arenstorff og Juliane Ferniin. Han blev ved sin Farbroder, Kammerjunker Carl v. Arenstorffs Død 1866 ifølge Testamente Gjer af Dronninggaard i Vendsyssel. En Del af Gaarden er i hans Tid brændt og af ham genopført paany. Han har derhos opført Parcelgaarden Civa-gaard, der gjengiver Forbogsstaverne i hans Navn. Den 1 Fbr 1887 udnævntes han til Kammerjunker og i Foraaret 1889 har han udgivet det ovenfor nævnte Skrift om „Generalerne Friderich og Carl von Arenstorff“, til hvilket han har samlet Materialet.

Hans, Student 1883, blev juridisk Kandidat den 9 Januar 1890 med Haud (4 Laud og 4 Haud), og Frants, Student 1885, læser til juridisk Embedsexamen. Tyhine blev konfirmeret den 7 Okt. 1888 i Sct Mortens Kirke i Randers.

Begivenheder vedrørende vor Familiefreds.

1. Min Brodersøn Ernst Nicolai Svass, Dyrslæge i Aalborg, ægtede den 24 April 1885 i Skibsted sin Forlovede, Martine Jensen. Sfr S. 48. Af dette Egteskab er der en Datter, Erna Andrea Caroline, født 8 Marts 1887 i Aalborg.

2. Min Broder Michaels Enke, Emilie Kirstein, ægtede den 15 Septbr 1885 Distriktslæge, Dr. med. J. G. Ditlevsen i Lyngby, R.D., Medlem af Sundhedskollegiet. Efter min Broders Bestemmelse blev hans Formue i den Anledning indsat i Overformynderiet. Den tilhører hans eneste Datter, Helen Svass, for hvem jeg er Værge, men Moderen nyder for Livstid Renten af

den for hende paa Skiftet udfundne Halvdel, sammenlagt med Broderlodden.

3. Familien paa Randrup.

Familiekrebsen er forøget med to Tvillingbrødre, Frants og Tyge, fødte den 5 Juli 1885, hjemmedøbte f. D., den 12 Oktb. f. A. fremstillede i Skibsted Kirke²², og en Datter, Karen Hede-
vig Sabine, født 16 Febr, døbt 2 Pintsevadag den 30 Maj 1887²³.
Ella Hjorth har den 20 Juni 1886 faaet en Søn, Erik Marcus
Hvasf Hjorth, døbt 10 Oktbr f. A., og den 5 Novbr 1888 en
Søn, Rolf Krake Hjorth, f. 5 Novbr 1888, død 30 Marts 1889.
Ved en den 12 Marts 1889 truffen ny Familieoverenskomst har
Jægermester Francis Hvasf kjøbt Randrup for 190,000 Kr. og
Charles Hvasf Euanholmsminde for 80,000 Kr.

4. Familien Færch. Sfr 1 D. S. 116.

Min Faders Fætter, Konsul Tørgen Vasfe Færch, døde 81
Aar gl den 12 April og blev begravet den 16 April 1888 i Aalborg.
Hans Hustru, Baronesse Ottilie Elisabeth Suel fra Lundbæk, var død
tidligere, 73 Aar gl, den 1. Aug. 1883. Oberst Lauritz Nicolai
Færch døde den 6 Oktbr 1888 paa Frederiksberg, 77 Aar gl.
Severine Jespersen, født Vasfesen, døde 18 Marts 1878, 78 Aar
gl, i Ribe, og Marie Cecilie Vasfesen sammesteds den 5 Januar
1874, 72 Aar gl.

5. Familien Winge.

Prokurator Tørgen Winge blev 15 Novbr 1888 Ridder af
Døge. Niels Peter Winge er Forpagter af Tiendegaarden under

22. Ved Hjemmedaaben har Faderen Frants, Cecilie Rosenbeck Tyge.
Tilfæde: Moderen, Jordmoderen, Husjomfruen og dennes Moder. Ved Frem-
stillingen i Kirken har Faderen Frants, Amalie Winge stod hos; Moderen har
Tyge, Thora Westenholtz stod hos. Faddere: Justitsraad F. Hvasf, Prokurator
F. Winge, Propr. Th. Hjorth, Stranderholm, Lieutenant Thomas Westenholtz fra
Nesnaas, og Forpagter N. Knuthsen, Euanholmsminde.

23. Bedstemoderen, Fru Christine Kopp har, Komtesse Ludovica Ahlefeldt
stod hos. Faddere: Lieutenant Just Bluhme, Skovsgaard, Forpagter N. F.
Winge, Tiendegaarden, Kand. Henry Krag fra Aalborg.

Lindenberg, og forlovet med Ingeborg Bang; Student Anders Hvas Binge er forlovet med Anna Duebens, og Amalie Binge den 4 Maj gift med Fabrikant John Wied i Aarhus, med hvem hun har en Datter

6. Familien Hønnens de Lichtenberg til Bidstrup.

Premierlieutenant Hans Henrik Hønnens de Lichtenberg og Hustru have en Datter, Andrea Gustava Frederikke, født 6 Juli 1885. Den 9de April 1889 blev han udnævnt til Kammerjunker. Juliane Marie Hønnens de Lichtenberg blev 15 Febr 1887 forlovet og 20 Septbr 1888 gift med Landbrugs-kandidat Sophus Preekmann, der med hende blev Ejer af Frijsenvold, som hendes Fader havde kjøbt af Enkefru Preekmann for 110,000 Kr og derefter sat i Stand. En Datter Ellen Preekmann er født den 26 Aug. 1889. Johan Hønnens de Lichtenberg er Bestyrer af Bidstrup, Sophus Premierlieutenant, Gerhard lærer Landvæsenet og Regiçe er konfirmeret og uddanner sig i Kbhvn.

7. Familien de Lichtenberg til Løystrup og Hessel.

Jægermester Frederik de Lichtenberg til Løystrup, R.D. (Onkel Frederik) døde den 24 Oktbr 1886 paa Løystrup, 81 Aar gammel, mæt af Dage. Bisættelsen fandt Sted i Laurberg Kirke den 28 Oktbr. Den 29 Oktbr om Morgenen bares hans Kiste af Familiens mandlige Medlemmer ud af Kirken og sænkedes i Jorden ved hans Hustrues Side paa Laurberg Kirkegaard. Om Løystrup og Stiftet, see foran Note 19.

Kammerherre, Hofjægermester, Baron Iver Christian Rosenkrantz, R.D. (Onkel Iver), gift med Hedevig de Lichtenberg, folgte 1879 Valstov til sin Broderføn, Hofjægermester, Baron Chr. Rosenkrantz, og levede derefter i Standerborg. Han døde der den 22 Juni 1887, 79 Aar gl, og blev begravet paa Hornslet Kirkegaard den 30 Juni.

Gerhard de Lichtenberg har Stjode paa Hessel og holdt den 11 Septbr 1889 paa Ussinggaard Bryllup med Frøken Anna Dinesen fra Ratholm. Vielsen fandt Sted i Hørsjens Kirke.

Karen de Lichtenberg blev gift 12 Septbr 1884 paa Hessel med Premierlieutenant Ellis Wolff. 2 Børn.

Frederik de Lichtenberg til Lundskov blev gift den 25 Novbr 1888 i Kjøbenhavn med Emily Jesjen. En Søn Carl født 17 August 1889.

Carl de Lichtenberg, Postfuldmægtig i Aarhus, derefter i Helsingør, blev gift den 23 Novbr 1888 i Kjøbenhavn med Francisca Emilie Herholdt.

8. Familien von Arenstorff.

Ulrike v. Arenstorff (Tante Ulrike), født Hubert, Enke efter Adam v. Arenstorff, S. 147, paa Drebkau, døde den 13 April 1886 paa Drebkau, 79 Aar gl, og blev begravet paa sit Gods Stradow, der tilfaldt hendes Niece Therese v. Garn.

Frederikke v. Arenstorff (Tante Rikke), S. 147, døde den 16 Novbr 1887 i Randers, 81 Aar gl, fuldstændig livstræt, og blev begravet den 24 Novbr paa Granslev Kirkegaard.

9. Familien Honnens.

Christian Honnens, Student 1879 (Aarstallet S. 147 rettes), tog juridisk Examen i Januar 1887 og er nu Fuldmægtig paa sin Faders Kontor.

Johu Honnens, Postfuldmægtig, døde i Randers den 31 Maj 1888.

Betsy Honnens holdt den 18 Juni 1889 Bryllup i Randers med Lieutenant Wilhelm Poulsen, som har forpagtet Hølund i D. Hæfving Sogn, Vendsyssel.

Marie Honnens er forlovet med cand. jur. Sophus Jermiin. S. 147.

VI.

Viborg Slægten.

5 D. S. 171.

Nicolaus Wajch (Hvas), dacus ex Vibergen. dioec., indskreves 16 Juni 1520 som Student i Wittenberg. Ny kirkehist. Saml. ved H. F. Rørdam I 3, Kbhvn 1858. S. 461—76.

Denne Niels Hvas og hans senere Skjæbne er os ubekendt. Det er kun en Formodning, at han henhører til Viborg Slægten, støttet derpaa, at han var fra Viborg Stift. Han er aldeles samtidig med denne Slægts Stamfader, Morten Hvas.

Morten Mortensen Hvas † 1577, Slægtens Stamfader.

5 D. S. 171.

Han døde den 1 Marts 1570. Kirkehist. Saml. 3 Række IV 3, S. 529, af S. Rørdam.

Morten Mortensen Hvas † 1614, Borgemeester i Viborg.

5 D. S. 176.

Niels Skram fik Brev om et Stykke øde Jord, som laa op til den Plads, hvor „Pallasken“ var opført i Viborg, og som var bleven tilovers af en Gaards Ejendom, som Kongen til dette Dje-med havde indkjøbt. Denne øde Jord havde Niels Skram givet os elskelig Morten Hvas Fortrøstning paa, og Kongen samtykkede nu i, at den maatte sælges ham. Frederiksborg 1 Mai 1585. S. T. 3. S. 26 b.

Thamis Maltesen fik Brev, dat. Hafn. 30 Septbr 1604, ang. nogen Gjæld, afg. Fru Birgitte Rosenkrantz var Morten Hvas's og Henrik Gladebeck, Borgere i Viborg, skyldig. S. T. S. 227.

Morten Nielsen Hvas (Trane).

5 D. S. 186.

I et Mandtal af 1655 „paa Thienstedrengene udi Aarhus, som aff vnderstrevne thagsseerer er sat vdi Kongsschaten“ nævnes Morten Hvas, Vestergade, tageret til 1 Rixd. og anført med 23 Dreng. Findes i Beviser til Erik Rosenkrands's Regnskaber for Staten af adskillige Lehn og Kjøbstæder i Sylland til 3 Uger efter Michels Dag 1655. Medd. af C. J. v. Arenstorff.

Morten Mortensen Hvas (Trane) † 1721.

5 D. S. 186.

Den 26 Juli 1695 underskrev han og Præsten i Odder, Hr Christen Schønning, som Bitterlighedsvidner et af Familien Vasballe i Aarhus til Admiral Tens Rodsten udstedt Skjøde paa noget Gods. Han kaldes Morten Mortensen Hvas, Borger i Aarhus, og i hans Laksegl findes et Bomærke. Efter Orig. i hist. gen. Ark. Rodstenseje, forhen Hovedstrup, Geh. Ark.

Tøger Hvas, Provst og Præst i Viborg, † 1627.

5 D. S. 187.

S. 188 staaer, at han d. 29 Juni fik Tilfagn om at faae en Præstegaard at boe i eller Penge til Husleje. Datum er maaskee d. 2 Juni. S. X. IV S. 62 b.

Sver Tuel til Villestrup, Cnevold Kruse til Binge, og Borgemeister og Raad i Viborg fik Brev at paatjende en Trring og Trette mellem Hr Christen Pederfen, Sognepræst i Gjerum Sogn, paa den ene og M. Tøger Hvasz, Kanik i Vib. Domkirke, Andreas Thrane, Niels Thrane, Powell Vaszi og Peder Frantsen, Borgere i Viborg, paa deres egne og Hr Niels N., Sognepræst udi Gislum Sogn, paa afg. Hr Mikkel Thommeszons Børns Begne, paa den anden Side, betr. Regnskaber og Breve, som for nogen Tid siden arvelig skal være tilfalden dem efter for^u Hr Christen Pederfens Hustrues, hendes forrige Husbond, afg. Christen Christensen. Hafniae 20 Marts 1607. Syd. Tegn. V. S. 331.

Tøger Pederfen Hvas † efter 1694,

Byfoged i Hølstebro, Hsgd i Gjerum-Ginding Hdr.

5 D. S. 194.

1687 søgte han om en Frigaard, navnlig Frøhegaard i Moberrig Sogn, af hvilken den halve Del er øde, den anden halve Del beboes af Christen Nielsen. Han ansøger, at han ikke faaer

Dommerfjeppe efter Loven, men alene en Kvartalsstat af 10 Edr Stk. Kongen begjærer under 27 Aug. 1687 Rentekammerets Grtl. Rentef. Resol. Prot. XII S. 337, Nr. 713.

Jens Tøgersen Svås † 1716,

Byfoged i Holstebro og Hfgd i Hjerm-Binding Hdr.

5 D. S. 196.

Hans Underskrift og Segl findes endvidere paa et Testamente, oprettet i Holstebro d. 29 Decr 1700, konf. 25 Januar 1701, mellem Farver Pøtter Kegebehn og hans Hustru Karen Tøpsdatter Solgaard. Byd. Subb. f. 1701 A. Mansa.

Mads Mortensen Svås † 1628, Præst paa Læsø og i Borning.

5 D. S. 204.

Kontrakt indgaaet i Viborg 28 Septbr 1598 om Levering af to Læster Korn mellem ærlig Mand, Pitter Tromflær i Viborg og Mads Svås Mortensen, Præst i Borning. Vib. Landst. Domb. f. 1616 B, S. 158. Mansa.

Mester Mads Svås i Borning, hans Hustru Buold Jacobsdatter og deres Søn, Morten Madsen, omtales i en for Landstinget i Viborg d. 20 Januar 1616 indstævnet Sag. Sids S. 6 b. Mansa.

Mads Svås 1643, nævnes i Ribe Skoleprogram 1836 S. 11, Note 3. Vi vide ikke at hensefne denne Mads Svås i Ribe Skole til nogen bestemt i Forvejen omtalt Person, faa lidt som vi vide, om han senere er bleven Student eller hvilken hans Stjæbne ellers er bleven; men efter Navnet hører han nærmest til Viborg Slægten.

Tebbestrup Slægten.

5 D. S. 213—336.

Jens Madsen Hvas, f. 1684 † 1765, til Tilsted.

5 D. S. 215.

Han udstedte den 9 April 1734, dengang i Aarhus, et Pantebrev, dateret Frijsenborg, til Grev Chr. Frijs for 296 Rdl. med Pant i 18 Ldr Htk. i D. og B. Vandet Sogn i Thy. Til Witt. Jørgen Bording og (hans Broder) Thomas Hvas. Bib. Prot. Nr. 40 362 b.

Den 27 April 1743 udstedte han og Hustru, dengang paa Tilsted, et Skjøde, dat. Viborg, paa Vestergaard i D. Vandet Sogn til Chr. Jensen af Klatmølle. Bib. Prot. Nr. 41 589. C. Manfa.

Til Stamtaflen S. 226. Rancelliraad Severin Brønshdorff til Randrup var født tidlig i Aaret 1667 og døde paa Randrup. Han blev begravet den 21 Juni 1748 i Skibsted Kirke eller paa Kirkegaarden, 81 Aar 4 Mdr. gl. Skibsted Ktbg.

Jens Madsen Hvas, f. 1722 † 1797,
Sognepræst til Durup og Tøndering.

5 D. S. 247.

Jens Madsen Hvas var ikke døbt med Tilnavnet Madsen, som vi paa egen Haand have givet ham efter hans Faders Fornavn for at skjelne ham fra andre Hvaser af Navnet Jens. Vi henvise herom til hvad nedensfor er anført om hans Broder, Kammersekretær Jens Madsen Hvas. Hans Kaldsbrev til Durup og Tøndering er ikke af 28 Januar, men 28 Juni 1752. Han udstedte den 5 Maj 1775 en Obligation paa 800 Rdl. til Tomsfru Marie Margrethe Dlusfbatter Vestergaard. Til Witt. underskrev hans Broder Krigsraad W. Hvas og Sr. Hans Hvas, der var af Hallands Slægten, see 2 D. 90. Bib. Prot. Nr. 47 551 b.

Justitsraad **Jørgen Hvas de Lindenpalm** til Tirsbøt,
f. 1729 † 1782.
og Fru **Maren Lofs**, f. 1721 † 1778.
5 D. S. 251.

Christen Linde og Maren Lofs, S. 259, bleve viede i Frue Kirke i Kjøbenhavn den 5 Januar 1752. Frue Ktb. Medd. af S. Elvius.

Fundatsen for Hospitalet i Haasum, S. 272, er vistnok af 12 Septbr 1757. Vib. Prot. Nr. 29, 759. C. Manfa.

Justitsraadinde Lindenpalm, f. Lofs, S. 289, Note 56, døde den 11 Novbr 1778 paa Williamsborg. Atr. Avisen 30 Novbr 1778. Hist. gen. Ark., Generalia, 4to, Nr 8 a—b.

Justitsraad de Lindenpalm, S. 290, Note 59, døde den 21 Maj 1782 paa Williamsborg, 53 Mar gl. Atr. Avisen 7 Juni 1782. Sfr ovenfor.

Brigader William Halling, f. 1744 † 1796, og
Fru **Christine Linde Hvas de Lindenpalm**, f. 1758 † 1817.
5 D. S. 298.

Halling's Gravminde (S. 303) staaer endnu paa Aalborg Assistentkirkegaard. Midt paa Forsiden af den afbrudte Søjle findes paa en Medaillon en Herkules-Figur med Kælle, omgivet af en Egekrands og Indskriften: „Bestemthed Mandens sande Værd.“ Paa Fodstykket: „Født den 19 Maj 1744, død den 2 Oktb. 1796“. Paa den ene Side: „En elsket Faders ærværdige Minde helliget af hans taknemlige Børn“. Paa den anden Side: „Ridder, Brigader, Herre til Dronninglund“. Høis 2 Oktb. 1796 er rigtigt læst, hvad Tallet 2 angaaer, er Maanedens i alt Fald urigtig. Halling døde, som i Texten anført, den 2 April. Registreringen af Boet paa Dronninglund holdtes den 14 Maj 1796. Kammeraad Preetzmann var Lovværge for Fru Halling, Regimentskvartermester Jens Bøggild Kurator for de to Børn. Foruden de 160,000 Rdl., hun udbetalte Børnene, tilfagde hun dem af den hende tilkomende halve Broder-

lod til Ejendom og lige Deling i Tiden: 30,000 Rdl. Sønnen fik Forkjøbsret til Dronninglund, og hun lovede at gjøre Datterens Bryllup eller give hende 500 Rdl.

Brigaderens Portræt findes, som anført, hos Enkefru P. Halling. Hans og hans unge Kones Portrætter findes endvidere hos cand. phil. Meincke (S. 305) og i en lidt ældre Alder hos Hr Lauritzen. De findes fremdeles paa Frijsenborg eller Voller, S. 306, og Brigaderens Portræt hænger desuden paa Langholt. Paa Rosenborg findes begge Ægtefællers Silhouetter (malede paa Glas?), indfattede i samme Ramme, skænkede af Kammerjunker C. J. von Arenstorff til Dronninggaard, og i Hr Overpostkontrolør, Lieut. Mørchs Besiddelse i Kbhvn findes et Silhouet af Brigaderinden. Hun er her en gammel, meget svær Kone, som det synes med tætsluttende Hue over Haaret. Hendes Træk ere store og tilspindelende uskjønne. Hr Mørch er i Besiddelse af en Mængde Silhouetter, forestillende den Mørckske Familie, imellem dem et lille Maleri paa Glas, forestillende Brigaderindens Tante, Christiane Augusta Svas, gift med Pst. Mørch, S. 249.

Til den Hallingske Stamtafle bemærkes, at ovennævnte Overpostkontrolør Mørch er i Besiddelse af et Testamente, oprettet af Brigaderens Farsøster, Ane Birgitte Halling i Laarby d. 15 Juli 1802, konf. 31 Aug. f. A. Hun skænker sin Brodersøn, Konfistorialraad Jochum Halling i Saxkjøbing 1200 Rdl., Ritmester Halling til Frijsenborg 1000 Rdl. og Baronesse Krüdener 1500 Rdl. „thi hun behøver mere end hendes Broder“. Som Universalarving indsetter hun sin Broderdatter Maren Halling, gift med Konditor Magaard, og sit Hus i Laarby opretter hun som en Slags Familiefistelse.

Kammersekretær Jens Madsen Svas, f. 1726 † 1776.

2 D. S. 90, 5 D. S. 123.

I det vi henvise til de to Steder, hvor Jens Svas er omtalt i 2 og 5 Del, maae vi tilføje den vigtige Dplysning, at han ikke

var Søn af Forpagter Jens (Jenssen) Hvas paa Binderslevgaard, Østergaard og Lergrav, men af Forpagter Mads (Vognsen) Hvas paa Ulstrup. Han hører saaledes ikke til Hallands, men til Løbbestrup Slægten.

Mads Vognsen Hvas paa Ulstrup, senere paa Nørlund og derefter Ejer af Lustrup, havde, saa ejendommeligt det end synes, to Søner af Navnet Jens. Den ældste Jens, hvem vi paa egen Haand have givet Tilnavnet Madsen, var Præsten i Durup og Løndering, født 1722 i Aarets sidste Halvdel, Student 29 Juli 1741, dengang 18 Aar gammel, og i Matriklen blot kaldet Janus Hvas¹). Det er ikke rigtigt, at der ikke i Matriklen staaer Noget om Skolen, hvorfra han var. Der staaer ved hans Navn et „Wiburgensis“, der er tilstrækkeligt betegnende. Han blev theologisk Kandidat med Haud illaud. den 20 Januar 1748, see Distinktionsprotokollen. Han skriver sig selv blot Jens Hvas og er sikkert opkaldt med Navnet Jens efter sin Morfader. Moderen hed jo Ingeborg Marie Jensdatter Ived. Jens Madsen Hvas er derimod opkaldt enten efter sin Oldefader, eller, langt sandsynligere, efter sin Farbroder Jens Madsen Hvas paa Frijsenborg. Han var født 1726 paa Ulstrup, see nedenfor, og er i Universitetsmatriklen indstrevet som Student den 30 Juli 1746 saaledes: „Janus Mathiæ Hvass e privata ejusdem (Wiburgensis cum testimonio Rectoris“, 20 Aar gammel². Han findes, mærkeligt nok, ikke mellem Baccalaurei i det paafølgende Aar. I Distinktionsprotokollen findes han under 21 Februar 1750 som „Janus Hvass, natus Ulstrup in dioec. Viburg. 1726. Redibit in patriam.“ Han erholdt Non contemn. til Attestats og den 5 Marts s. A. Haud illaud. til specimen homileticum. Efter hvad der foreligger, navnlig Tilføjelsen om, at han var født paa Ulstrup, er der saaledes ingen

1. 5 D. S. 247, Note 2.

2. Viborg Skoles Arkiv gaar med Hensyn til Oplysning om Dimittender og deres Familieforhold ikke længere tilbage end til omtrent 1770. Medd. af Rektor H. S. Kefotii.

rimelig Tvivl om, at han er en Søn af Mads Bognsen Hvas. At Mads Hvas kaldte sin ældre Søn Jens og en yngre Søn Jens Madsen, er ikke mere forunderligt, end at han kaldte sin ældste Datter Anne Marie og sin næste Marie Anne. Det har i begge Tilfælde været Familiehensyn, der skulde fyldestgjøres, og Exempler paa Optrædelse med Navne, der ligge hinanden saa nær, at de siden forvolde store Vanskeligheder, ere endnu ikke ganske sjældne i Bondestanden.

Om hans litterære Virksomhed findes Oplysning meddelt i 2 D. S. 90, og lidt mere udførligt i Worms Lexikon 2 D. S. 90, i Myerups og Krafts Litteraturlæxikon 5 D. S. 122, i Kollega ved Bergens Kathedralskole, Claus L. Fasting's „Forsøg til en Fortegnelse over . . . danske Skrifter“, Bergen 1793, i N. M. Petersens „Bidrag til den danske Litteraturs Historie V, Oplysningens Tidssalder 1750—1800“, 2 Afd. 1861 S. 231, og i E. Collins „Anonymi og Pseudonymi“, Kbhvn 1869, hvilke Kilder bedes efterse. Naar baade Fasting og Collin anføre denne Jens Hvas som Forfatter til „Tanker til højere Eftertanke om lærde Tidender 1786“, bemærkes, at Jens Hvas døde 1776, og at altsaa enten 1786 eller Fornavnet Jens er urigtigt, forsaavidt dermed menes Kammersekretær Jens Hvas.

I.

Ligstene, Epitafier og Vaabner over Hvasser i de fire Adelsslægter.

1.

De gamle Hvasser.

Det ældste Mindesmærke om disse er Ligsteningen med Runeskrift fra Sal Kirke, paa hvilken Navnet Hvas tidligere fandtes, men nu tilligemed den øvrige, kun tildels læselige Indskrift er forsvunden. 5. D. S. 362—63, jfr. 3 D. Indledningen S. IX ff.

I de Slægter, som stamme fra Hr. Laurits Hvas's fem Døttre, see Stamtavlen i 3 Del, forekommer Vaabnet med de to Sparrer gjentagne Gange paa Ligstene og Epitafier. Det findes saaledes:

1. Maaskee for Fru Else Hvas paa Ligsteningen over Hans Lauritsen Baden og Fru Karine Gyldenstjerne i Slemminge Kirke paa Lolland. Der er paa denne Sten to Hvas Vaaben for kvindelige Led i Anerækken, og der sigtes paa det ene Sted maaskee til Fru Else Hvas, Hr Laurits Hvas's ældste (?) Datter. Vaabnet har de to Sparrer og Vesselhorn paa Hjelman. 4 D. S. 283—84.

2. Maaskee for Fru Margrethe Hvas paa det prægtige Gravminde over Oluf Brokkenhus og Else Steen i Sebbet Kloster Kirke. Vaabnet har de to Sparrer og en flyvefærdig Fugl paa Hjelman. 4 D. S. 7, 19 (ad VIII, Note 6) og 277.

3. For Fru Mette Hvas paa fire Ligstene, nemlig:

a. Paa Ligsteningen i Flynder Kirke over Christen Juel til Udstrup og Fru Anne Lunge. I Skjoldet to Sparrer, uden Hjelm. 4 D. S. 284—85.

b. Paa Mogens Munks Ligsten i Hjerm Kirke, paa hvilken der kun findes fire Vaabner: for hans Fader og Farmoder og hans Moder og Mormoder (Fru Mette Hvas). I Skjoldet to Sparrer, paa Hjelmen to Vesselhorn.

c. Paa Sønnen Oluf Munks og Fru Drude Rantzows Sten, som er indmuret i Væggen ved Siden af Stenen over Mogens Munk. Hvas Vaabnet, de to Sparrer, er Nr. 7, altsaa sat for hans Farmoders Moder, Fru Mette Hvas. Hjelmtegn? Efter Stenen var Fru Mettes Moder ikke en Elufsdatter, men en Kaas med Sparren¹. Jfr. S. 365.

d. Paa Jens Kaas's Ligsten i Nørup Kirke. Fru Mette Hvas's Datter, Ide Juel, havde af sit første Ægteskab med Lave Jepsen Saltensee en Datter, Edele (Halvsøster til Mogens Munk), gift med Jens Kaas til Bøvling og Staarupgaard, hvis Søn Niels Kaas til Taarupgaard og Staarupgaard, gift med Anne Bjørn, var Fader til Jens Kaas til Gudumlund². Jens Kaas, der døde 1579, var gift med Margrethe Lange til Engelsholm, død 1622, hvis anden Mand var Knud Brahe, der døde 1615. Af denne Grund findes Jens Kaas's Ligsten i Nørup Kirke.

4. For Fru Birgitte Hvas paa to Steder, nemlig:

a. I Anerækken til det af Fru Sophie Rostrup for hendes Mand, Mads Sandberg til Løystrup, død 1594, rejste Mindesmærke (Epitafium i Sten) i Laurberg Kirke. 3 D. S. 143 ff.

b. I Anerækken til det lignende og omtrent samtidige Mindesmærke over Sophie Rostrups Søster, Fru Elne Rostrup, gift med Mads Sandbergs Broder, Tyge Sandberg til Isgaard, død 15 April 1587, altsaa 10 Aar før Broderen, hvilket Mindesmærke findes i Lyngby Kirke i Sønder Herred Diurs.

Begge Steder findes Vaabnet med de to Sparrer, paa Hjelmen en flyvefærdig Fugl. Begge Anerækker ere fuldkommen rigtige forsaavidt angaaer Fru Sophies og Fru Elnes Nedstammelse fra Hvasserne. Hvas Vaabnet med Navn under staaer i begge Rækker rigtigt paa Pladsen Nr 3 og „Mvsser“ i samme

1. Meddelt af A. Thiset.

2. Opstillingen af Vaabnene paa denne Ligsten kunne vi iøvrigt ikke rede ud fra hinanden. Jfr D. M. 4 D.

Række paa Pladsen Nr 7 for Thore Mus, Fru Birgittes Moder, hvis Vaaben var et Møllehjul.

5. For Fru Kirsten Hvas paa 3 Steder, nemlig:

a. Paa Skelernes Stamtavle i Valløby Kirke med de to Sparrer i Skjoldet og paa Hjelman en flyvefærdig Fugl med Tilskriften „H. Lauritz Huasis daater til Ormstrop“. Der har tidligere været tilføjet „af de gamle Hvasser“, hvilke Ord nu ere overkalkede eller overmalede. 3 D. VI Noten, 3 D. 74, 4 D. 19 VII ad S. VI Note 1 og S. VIII Note 6. Jfr Stamtavlen over Skelerne i S. W. Skeels Bog om „Familien Skeel“.

b. Paa en Ligsten i Vinderslev Kirkes Kor over Niels Skeel til Vinderslevgaard og Nygaard, død 1 Juni 1561. I Ane-rækken er Hvas Vaabnet det sjette i Rækken paa hans Side, men Vaabnene synes iøvrigt at være urigtigt opstillede. Niels Skeel var Sønnesøns Søn af Fru Kirsten Hvas. Vaabnet har de to Sparrer i Skjoldet med en flyvefærdig Fugl paa Hjelman. Jfr S. W. Skeels Bog S. 98.

c. Paa en Ligsten i Aarhus Domkirkes søndre Koromgang over Fru Mette Urne. Fru Kirsten var Mette Urnes Morfaders Mormoder. Vaabnet har de to Sparrer i Skjoldet, paa Hjelman to Vesselhorn. Jfr 3 D. S. 150.

2.

Lillie Hvasserne.

1. Fru Margrethe Mikkelsdatter (Hvas's) Vaaben, en Lillie, findes paa Altertavlen i Nykirke. Det er hendes Søn, Jørgen Krag til Rolsøgaard, der har ladet opsætte sit fædrene og mødrene Vaaben paa den nævnte Tavle. 4 D. S. 145.

2. Oberst Christoffer Hvas's og Fru Anne Stavskovs Vaabner findes broderede paa et Tæppe paa Nørholm med Aarstal 1653. Vaabnet viser de to Sparrer. 5 D. S. 370.

3. Hans Søster, Inger Hvas's Vaaben, de to Sparrer, er udskaaet paa en Kirkestol i Bramminge Kirke med Aarstal 1639. 2 D. S. 6, 4 D. S. 190—91.

Vendsyssel Hvasserne.

Erik Hvas til Nørgaard 1562—94. Hans fædrene og mødrene Vaaben findes udskaarne i de øverste Stolestader i Alsted Kirke med Aarstal 1566. Hans Vaaben er det halve Dyr over den halve Lillie. 4 D. S. 162, 165, 168. 5 D. S. 5.

Komdrup Hvasserne.

For Medlemmer af denne lille Slægt kjende vi intet Mindesmærke.

II.

Segl, tilhørende Hvasser i de ovennævnte fire Adelsslægter.

De gamle Hvasser.

1. Hr Laurits Hvas, den Ældre, til Ormstrup, Ridder. Hans Segl findes under et Brev af 17 Mai 1355, med de to Sparrer i et lige stillet Skjold uden Hjelm. Kun et Par Bogstaver af Omskriften læselige. 3 D. S. 5, 102. Endvidere har det hængt under Haandfæstningen af 24 Mai 1360, men er, ligesom omtrent Halvdelen af de andre Segl, det er, alle de sidste nu borte. Jfr „Constitutio Valdemari IVti die 24 Maji data“ i Aarsberetningen fra det Kgl. Geh. Ark. 2 B. S. 17 ff.

2. Jens Hvas's Segl findes under et Brev af 25 Septb. 1355 med de to Sparrer i et lige stillet Skjold uden Hjelm. Omskrift: „S' Johannis Hwas“. 3 D. S. 7, 103.

3. Niels Hvas's (Nicolaus Hvas de Saling's) Segl findes under et Brev af 13 Januar 1404 med de to Sparrer i et lige stillet Skjold uden Hjelm og Omskriften: „S' nicolai hvac“. 3 D. S. 42, 120, 121.

4. Hr Laurits Hvas den Yngre, til Ormstrup, Ridder. Hans Segl findes a) under et Brev, udstedt i Randers den 17 Septb. 1406, med de to Sparrer i et lige stillet Skjold, uden Hjelm, og Omskriften: „S' Laurencii Was“. 3 D. S. 39, 108. b) Under et Brev, udstedt i Ribe den 11 August 1421. Aftrykket er forskjelligt fra det ovenfor nævnte. De to Sparrer findes i et lige stillet Skjold uden Hjelm med Omskrift: S. her. lacee. hwas. ridder. 3 D. S. 39. c) Under Hyldingen 1423. Geh. Ark. Hyl- dinger 7.

5. Erik Hvas til Ormstrup. Seglet findes: a) under et Brev, dat. i Lage Broks Gaard, Estrup, den 10 Mai 1468. De to Sparrer findes i et paa Skraa stillet Skjold med Omskriften: *S. Eri. Hvas. son.* 3 D. S. 69, 136. b) Under et Brev af 28 Septb. s. A. 4 D. S. 14. c) I to Aftryk i Overkrigskommissær Bangerts Samling med Tilføjelse af Aarstallene 1463 og 1467. 4 D. S. 14. d) Erik Hvas's Hustru, Kirsten Jensdatter Kaas's Segl findes under et Brev af 8 Decbr 1477 i Benzons Arkiv. Den skraa Mur findes fra højre Hjørne i et lige stillet Skjold og har tre Tinder, af hvilke den midterste er frit staaende. Omskriften indeholder kun Navnet *Kirsten.* 4 D. S. 12.

6. Lang Jens Hvas til Ormstrup. Seglet findes under et Brev af 1492 i Ravnholt Arkiv, der har 7 hængende Segl. Originalen kjendes, men har ikke kunnet fremskaffes; derimod har der til Afbenyttelse foreligget en nøjagtig Kopi, taget af Pst. Crone i Herrested. Om Dokumentets Indhold see 5 D. S. 366, hvor dog Navnene neppe ere meddelte med den Nøjagtighed i Bogstaveringen, som i Pst. Crones Kopi.

7. Landsdommer Jens Hvas til Kaas og Sostrup. Hans Segl findes i Vox med de to Sparrer i Skjoldet, ingen Hjelm, men Omskrift af Navn, under et Mageskiftebrev af 17

August 1526. 4 D. S. 290. Det findes endvidere trykt i Oblat: a) under de i 4 D. S. 294 nævnte 13 Kvitteringer, b) under en Dom af 1529, og c) under tre Breve af 1529, 1530 og 1531. 4 D. S. 310. I Oblatseglene findes de to Sparrer, ingen Hjelm, men over Skjoldet Bogstaverne I H.

8. Christen Hvas til Kaas og Sostrup † 1565. Clausholm 6. Jfr 5 D. S. 367. Under Dokumentet findes paa rette Sted hans Segl, rimeligvis trykt med et Signet i en Ring, men svagt og utydeligt. Sparrerne findes i Skjoldet, over samme en Hjelm, vistnok med to væbnede Arme holdende en Ring, og med Omskrift af Bogstaverne C. H.

9. Melchior Hvas til Hjortholm har forsegleet Hyldingen af 1580, Geh. Ark. Hyldinger 34. Seglet findes i rødt Vox i en gul Klump. Vaabnet er de to Sparrer, paa Hjelmens Vesselhorn uden Gjentakelse af Skjoldmærket. Omkring Vesselhornene Bogstaverne M H.

2.

Lillie Hvasserne.

10. Hilleborg Andersdatter Hvitentjerne † 1606—10, g. m. Jørgen Gundersen † 1576, Landsdommer Jens Hvas's Søstersøn. 4 D. S. 130. En nedad vendt Halvmaane over en Stjerne, med tre fra Halvmaanen opstigende Struds-fjer. (1532 i Tingsvidne af Gjerlev Hds Ting i Holbekgaards Arkiv nævnes „beskeden Mand, Anders Jacobsen, Væbner, af Holbekgaard“. Han er Fru Hilleborgs Fader, og den samme, der nævnes i Dommen af 25 Marts 1522 S. 51. Der bør derfor i Parenthesen staae Hvitentjerne og ikke Bjørn).

11. Jens Hvas til Sostrup, Kaas og Toftum † 1602. Segl i Vox: a) under Mageskiftebrev af 19 Januar 1586. I Skjoldet en Lillie, paa Hjelmens Vesselhorn. Omskrift: IENS HVAS. 4 D. S. 178. b) under Hyldingen af 1580 paa samme Maade. Gh. Ark. Hyldinger 36.

12. Christoffer Hvas, Oberst, til Hennegaard og Søvig † 1658. See 4 D. S. 190--91. Segl i Lak med to Sparrer i Skjoldet, paa Hjelmen to harniskede Arme holdende en Lillie; fra 1637 med Omskriften: Christoffer Hvas; fra 1644 i fire Aftryk med Bogstaverne C H. 4 D. S. 326. Det findes ogsaa under Hyldingen 1650, Gh. Ark. Hyld. 117¹.

13. Jens Hvas, Kornet (til Hennegaard). Den 21 Jan. 1684 har han forsegleet et af Ide Lange udstedt Pantebrev. 2 D. S. 30. Vaabnet som Faderens, med Bogstaverne I. H.

14. Hedevig Elisabeth Hvas, hans Søster, har med Broderens Signet forsegleet sit Testamente af 16 Okt. 1707. 2 D. S. 38, 123—30.

3.

Komdrup Hvasserne.

15. Las (Laurencius) Hvas. Lejekontrakt af 29 Apr 1407. I Skjoldet to Hjortevier. 4 D. S. 213.

16. Peder Hvas 1449—65 af Komdrup. Tingsvidne af 28 Septbr 1462 og til Vitterlighed paa et Gjeldsbrev af 23 April 1465. To Hjortevier i det paa Skraa stillede Skjold og ligeledes to Hjortevier paa Hjelmen med Omskrift: S. per hwaas. 4 D. S. 220, 330—31.

17. Hans Persøn Hvas 1477—1487 af Østergaard (i Komdrup). Tingsvidne af 19 Aug. 1477. Skjoldet har de to Hjortevier. 4 D. S. 221.

4.

Vendsyssel Hvasserne.

18. Erik Hvas til Nørgaard, 1562—94. Seglet findes: 1) i Vox under Skjøde af 18 Decbr 1581, tverdelt, i

---

1. Christoffer Hvas nævnes ogsaa som nærværende bl. de gifte Mænd ved Hyldingen 1655 i Viborg, Gh. Ark. Hyld. 121.

øverste Felt et halvt opspringende hornet Dyr, vendt mod højre Side, i nederste Felt en halv, opretstaaende, paa tvers delt Lillie; paa Hjelmen en hel opretstaaende Lillie, mellem Bogstaverne E H, men ingen Vesselhorn. 4 D. S. 168. Det samme Segl findes under Hyldingen 1580, Gh. Ark. Hyldinger 36, og i Sj. R. 473. 2) I Oblatsegl findes det under en Kontrakt af samme Dat. som Skjødet af 18 Dcbr 1581, samt under et Testam. af 1580. 4 D. S. 168.

19. Jens Hvas til Overklit, 1650—1703. Afbildning i Klev. Sigilsamling efter Segl paa et Skiftebrev af 28 Septb. 1677. I et paa tvers delt Skjold et til Venstre halvt opspringende Dyr i øverste Felt, og en halv oprejst Lillie i nederste Felt. To Vesselhorn paa Hjelmen, men ingen Lillie, og Bogstaverne I. H.

Studenter af Navnet Hvas.

Om enkelte af de Anførte vides det kun, at de have studeret ved et fremmed Universitet (Nr. 1, 2, 3, 33, 35, 56), om Andre, der ere ældre end 1611, da det ældste tilstede værende Bind af Universitetsmatriklen begynder, formodes det paa Grund af deres gejstlige Stilling, at de have studeret. Desuden er medtaget Nr. 4, der var paa Sorø, og Nr. 57, om hvem det ikke vides, hvorvidt han blev Student.

Vendsyssel Hvasserne.

Navn og Stilling.	Universitetsmatriklen.
1. Mikkel Hvas til Sørup. 1601 9 Mai, Michael Huas, Danus, 1591 i Sorø. 4 D. S. 170, 5 D. S. 37, 38. Stamt 48.	18 Aar, i Leyden; 1602 i Franecker.
2. Gunde Hvas til Hermsdorff og Brausenstein ved Pirna i Sachsen. 4 D. S. 173, 5 D. S. 6 og 379.	1601 Gundj Hvas Danus. Wittenberg.

Lillie Hvasserne.

3. Jens (Christoffersen) Hvas, Kornet, til Hennegaard. 2 D. S. 26, 5 D. S. 374.	1651 27 Febr., Johannes de Was, Leyden, 21 Aar, polyt. stud.
4. Oluf Hvas, Kaptejnlieutenant ved Livkompagni jydsk Rostjeneste, til Hennegaard. 2 D. S. 33, 4 D. S. 327, 5 D. S. 375.	1654 20 Aar, paa Sorø.

Hallands Slægten.

5. Anders Svendsen Hvas, Rektor i Holbek, Præst i Soderup og Kirke Eskilstrup, Provst i Merløse Hd. 5 D. S. 108.	1621 19 Apr., Andreas Suenonis, Hallandus ex schola Lundensi.

6. Jens Andersen Hvas fra 1653 16 Mai, Janus Andreae, 23
Soderup, Kapitelsskriver i Aar, Horsens Skole, hvis han
Aarhus. overhovedet findes i Matr.
2 D. S. 47, 5 D. S. 113.
7. Svend Andersen Sode- 1660 3 Aug., Sveno Andreae So-
rup (Hvas), Rektor i Varde, derupensis, Helsingør Skole.
Præst i Naur og Sir.
5 D. S. 118.
8. Anders (Jensen) Hvas, 1685 21 Juli, Andreas Jani Hwas,
Præst i Serup og Lemming, 20 Aar, Aarhus Skole.
Provst i Hids Hd.
2 D. S. 53, 5 D. S. 121.
9. Frants (Jensen) Hvas, 1688 22 Juli, Franciscus Jani
Præst i N. Felding og Tvis, Hwas, Aarhus Skole.
Provst i Ulfborg Hd.
2 D. S. 64, 5 D. S. 393.
10. Jens (Jensen) Hvas, At- 1693 24 Juli, Janus Jani Huass,
testatus, Forp. p. Vinderslev- Aarhus Skole.
gaard, Østergaard og Lergrav.
2 D. S. 85.
11. Johannes Rhode (Rho- 1716 ¹¹/₇, 18 Aar, Aarhus Skole.
dius) Hvas, theol. Attestats
⁶/₁₀ 1721.
2 D. S. 57.
12. Jens (Andersen) Hvas, 1719 ¹⁷/₇, Janus Huas Andersen,
Kapellan, Præst. 20 Aar, Aarhus, e priv.
2 D. S. 57, 5 D. S. 122.
13. Erik Christian Grave 1719 ²⁷/₇, 18 Aar, Aarhus, e priv.
Hvas, Præst i Søndberg
og Odby.
1 D. S. 1, 5 D. S. 124.
14. Hans (Frantsen) Hvas, 1737 ³¹/₇, 18 Aar, Johannes Hvas,
Præst i Jyllinge og Gundsø- Ribe, e priv.
magle.
2 D. S. 69, 5 D. S. 122

15. Jens (Frantsen) Hvas, 1737 ^{31/7}, 17 Aar, Janus Hvas,
 cand. jur., Justitsraad, til Tvis Ribe, e priv.
 Kloster og Qvistrup.
 2 D. S. 76, 5 D. S. 123.
16. Christen Hee (Eriksen) 1747 ^{28/7}, 16 Aar, Christianus
 Hvas, cand. theol., Justits- Erics Hvass, Randers Skole.
 raad, Theaterinspektør.
 1 D. S. 6, 5 D. S. 124.
17. Anders (Eriksen) Hvas, 1754 ^{31/7}, 20 Aar, Viborg Skole.
 Præst i Nors og Tved, Provst Kaldes i Distinktionsprot.
 i Hillerslev Hd. ^{23/9} 1758 (Attestats) urigtigt
 1 D. S. 22, 2 D. S. 173, 5 D. Johannes Andreas Hv.
 S. 127.
18. Frants (Eriksen) Hvass, 1757 ^{30/7}, 21 Aar, Viborg Skole.
 cand. theol., Proprietær, til
 Randrup.
 1 D. S. 32, 5 D. S. 129.
19. Thomas (Eriksen) Hvas, 1760 ^{31/7}, 19 Aar, Viborg Skole.
 Præst i Vildsted og Vindblæs.
 1 D. S. 67, 5 D. S. 161.
20. Frants Jørgen Hvas, 1766 ^{29/7}, 20 Aar, Franciscus
 cand. theol., Kammerraad, Georgius Hvass, Herlufs-
 Amtsforvalter. holm Skole.
 2 D. S. 72.
21. Bent Johan (Andersen) 1792 ^{8/11}, 21 Aar, Benedictus Jo-
 Hvas, Lærer i Kbhvn. hannes Hvas, Aalborg Skole.
 1 D. S. 29, 5 D. S. 128.
22. Erik Christian Andreas 1812 ^{7/11}, 19 Aar, Randers Skole.
 Hvass, Proprietær, til Høste-
 mark.
 1 D. S. 46, 5 D. S. 131.
23. Anders Nicolai Hvass, 1815 ^{19/10}, 18 Aar, Randers Skole.
 cand. jur., Justitsraad, Hfgd,
 Birked., til Bælum Nørgaard.
 1 D. S. 51, 5 D. S. 134.

24. Marcus Pauli Hvass, 1819 ¹⁸/₁₀, 18 Aar, Randers Skole.
cand. theol., Legationssekretær, Hofjægermester, til Randrup.
1 D. S. 60, 5 D. S. 150.
25. Frants Hvass, cand. jur., 1843 ²¹/₁₀, 19 Aar, Aalborg Skole.
Kontorchef, Etatsraad, til Frederiksdal og Rolighed.
1 D. S. 56, 5 D. S. 140, 396.
26. Ernst Henrik Carl Hvass, 1851 ²²/₁₀, 20 Aar, Aalborg Skole.
stud. jur.
1 D. S. 59.
27. Michael Lange Hvass, 1852 ⁴/₉, 19 Aar, privat af C. C. Brix, senere Etd. og Skoleinspektør i Kbhvn.
ex. jur., Ejer af Bælum Nørsgaard.
1 D. S. 60, 5 D. S. 148.
28. Charles Nicolai Hvass, 1862 ²⁵/₉, 18 Aar, Slesvig Domskole.
cand. theol. 1868, til Svanholmssminde i Skibsted Sogn.
1 D. S. 67, 5 D. S. 159.
29. Anders Nicolaus Hvass, 1876 ²⁷/₉, 17¹/₂ Aar, Randers Skole.
cand. jur., Overretssagfører i Kbhvn.
1 D. S. 53, 5 D. S. 145, 402.
30. Hans Henrik Hvass, 1883 ²²/₉, 19 Aar, Randers Skole.
cand. jur.
5 D. S. 145, 403.
31. Frants Michael Hvass, 1885 ²⁴/₉, 18 Aar, Randers Skole.
stud. jur.
5 D. S. 145, 403.

Viborg Slægten.

32. Morten Mortensen Hvas, Før 1536.
Præst til Sortebrødre Kirke i
Viborg, Provst i Nørlyng Hd.
5 D. S. 171, 407.
33. Morten Mortensen Hvas, 1560. I Wittenberg, Martinus
Borgermester i Viborg. Hass. Navnet fejlt skrevet.
5 D. S. 176, 407.
34. Tøger Mortensen Hvas, c. 1570. I Kbhvn eller Udlandet.
Magister, Sgpr. til Sortebrødre
Kirke i Viborg.
5 D. S. 187, 408.
35. Mads Mortensen Hvas, c. 1570—72. I Wittenberg, Ma-
thias Hvas.
Præst paa Læsø og i Vor-
ning.
5 D. S. 204, 409.
36. Morten Madsen Hvas, c. 1595—99. Formentlig fra Vi-
borg Skole.
Præst i Als.
5 D. S. 205.
37. Christen Tøgersen Hvas, 1614 ¹⁷/₃, 23 Aar, Christiernus
Theocari Wiburgensis, Vi-
borg Skole.
Præst til Sortebrødre Kirke i
Viborg.
5 D. S. 192.
38. Peder Tøgersen Hvas, 1614 ²⁹/₆, Petrus Theocari Wi-
burgensis, Viborg Skole.
Præst p. Læsø.
5 D. S. 192.
39. Mads Mortensen Hvas, 1636 ¹²/₃, Mathias Martinus, Aal-
borg Skole.
Præst i Als.
5 D. S. 206.
40. Jens Mortensen Hvas, 1641 ¹⁷/₆, Johannes Martini Hvas-
sius, Viborg Skole,
Præst til St. Ols p. Born-
holm
5 D. S. 209,

41. Morten Madsen Hvas, 1670 ²⁰/₆, Martinus Mathiæ Huas-
Soldat
5 D. S. 209. Aalborg Skole.
42. Jens Tøgersen Hvas, 1681 ¹⁸/₇, Joannæs Theocari Hvass,
Byf i Holstebro, Hfgd i Viborg Skole.
Hjerm Ginding Hdr.
5 D. S. 196, 409.
43. Peder Tøgersen Hvas, 1707 ¹⁹/₇, 23 Aar, Petrus Hvas-
Lærer hos B. Luxdorph, le- sius Viburgensis, Viborg
vede senere i Viborg. Skole? eller privat?
5 D. S. 198.
44. Jørgen Tøgersen, Skole- 1728 ¹⁷/₇, 20 Aar, Georgius Theo-
holder i Kbhvn. cari Hvass, Vordingborg
5 D. S. 201. Skole.

En Præstefamilie med Navnet Peder.

45. Peder Hvas, Præst i Serup c. 1550?
c. 1558—80.
5 D. S. 78.
46. Bernt Pedersen Hvas, Præst 1624, Bernhard Peträus Hvas,
i Arrie og Høkkøpinge. Herlufsholm Skole.
5 D. S. 80.

En Præstefamilie med Navnet Knud.

47. Knud Hvas, Præst i c. 1540—50.
Brønnestad og Matteryd
5 D. S. 81.
48. Jens (Johannes) Hvas. 1582. Vistnok Student i Kbhvn.
4 D. S. 175 Note 3, 5 D. S. Skrev en Idyl til Frederik 2.
82—83.
49. Vestinus Knudsen Hvas, 1717 ²⁷/₁₀, 21 Aar, Ribe Skole.
Degn i Sørbymagle og Kirke-
rup, Kapellan hos Præsten i
Skjelskør.
5 D. S. 85.

50. Knud Eberhard Veste- 1748 ²⁹/₇, 22 Aar, Canutus Eber-
sen Hvas. hardus Hvass, Slagelse Skole.
5 D. S. 87.

Tebbestrup Slægten.

51. Vogn Hvas, cand. theol., 1741 ²⁹/₇, 20 Aar, Wogenius Ma-
Krigsraad, Auditør, Regi- thiaë Hvass, Viburgensis.
mentskvartermester. Viborg Skole.
5 D. S. 239.
52. Jens Hvas, Sgpr. til Durup 1741 ²⁹/₇, 18 Aar, Janus Hvass.
og Tøndering. Formentlig ogsaa fra Viborg
5 D. S. 247, 410. Skole.
53. Jens Madsen Hvas, Kam- 1746 ³⁰/₇, 20 Aar, Janus Mathiaë
mersekretær, Broder til de to Hvass, e privata ejusdem
foregaaende. (Wiburgensis) cum testi-
2 D. S. 90, 5 D. S. 123 og 412. monio Rectoris.

Højgaard, Ballegaard, Nielsbygaard.

54. Niels Jørgensen Hvas, 1799 ⁷/₆, 18 Aar, e priv. Ran-
exam, jur., Landsoverrets- drusiensi.
prokurator i Kolding.
5 D. S. 336.

Forskjellige.

55. Thomas Hvas, Kannik i Før 1519; 1524 og 1538.
Ribe.
5 D. S. 88, samt i »Efterslæt«.
56. Nicolaus Vasch (Hvas), 1520 ¹⁶/₆, i Wittenberg.
Dacus ex. Wibergen, dioeces.
5 D. S. 406. Ny kirkehist. Saml.
ved H. F. Rørdam I D. 3, Kbhvn
1858, S. 461—76.

57. Mads Hvas. 1643 Ribe Skole. Student?
 5 D. S. 409. Ribe Skoleprogram
 1836, S. 11 Note 3.
58. Christiern Mortensen 1742 ³¹/₇, 23 Aar, Christiernus
 Hvas, Degn i Skæve. Martini Hvas, Ribe Skole.
 5 D. S. 337.

. Nr 55, 56 og 57 ere ubekjendte, men det er rimeligt, at Nr 56 og 57 henhøre til Viborg Slægten, ligesom ogsaa Nr 58. Om Nr 55 har studeret ved Universitetet er selvfølgelig ikke afgjort.

Efterflæt.

I. Tillæg og Rettelser findes:

- Til 1 Del i 2 Del 171—177, 5 D. 4 Affnit 101—169 og 10 Affnit 320—406.
- 2 Del i 2 Del 178—180, 4 D. 174—195 og 322—327, samt i 5 D. 368—377 (for Kille Hvasferne) og S. 101—169 og 320—406 (for Hallands Slægten).
- 3 Del i 3 Del 167, 4 D. 1—25, 5 D. 362—378.
- 4 Del i 4 Del, Fortalen, S. XIV—XVI Note 11 og 12 samt flere Steder i Bilagene.
- 5 Del i Tiende Affnit „Tillæg og Rettelser til samtlige fem Dele“, 362—414, samt i Efterflæt.

II. Nogle Fejltagelser angaaende Navnet Hvas.

1. Birgitte Hansdatter, Enke efter Folker Gregeren Kille af Akerø, har i et Brev til hendes Svoger, Hr Sten Sture, underskrevet sig Birgtha Huassdotther, i Stedet for Hansdatter. Denne Uregelmæssighed har været noget vanskelig at klare. 5 D. 59 Note 2.

2. I Diplomatariet i Gh. Ark. findes i et Dokument af 1 Marts 1483 Hans Hvas som Herredsfoged i Sønder Herred paa Langeland. Originaldokumentet har Hans Hvitzgen.

3. I en gammel Randers Avis findes i Listen over Døde: Kommandørkaptejn Lindes Hustru, Nicoline Ursine Hvas, død i Novbr. 1844 i Svendborg. Hendes Navn var ikke Hvas, men Hass.

III. Notater til 2 Del.

S. 55. Anders Hvas og Anna Elisabeth Rhode bleve gifte den 12 Mai 1696. Aarhus Kbhg.

S. 109. Den Ernst Balzar, der med Hans Skel bevidnede, at Jens Hvas's Duel havde fundet Sted redelig, for Haanden, var Godsforvalter paa Taanfinge og døde paa Rastebølle 1679. Personalhist. Tidskrift I. 1. S. 27.

§. 116 Note 3. Mogens Raas folgte Høiris ved Skjøde af 5 Sept. 1669 til Poul Klungenberg for 3000 Rdl. grov Mønt foruden en Diskretion paa 120 Rdl. til Mogens Raas's Hustru og Datter. E. Mansa efter Justits-protokollen paa Mors.

§. 33, 4 D. 193, 327, 5 D. 375. Oluf Hvas sees af Karby Kbhg. at have været Fadder to Gange i 1664 og 1665 til Præsten Mads Schyttes Børn. Tilførelsen lyder saaledes: „1664 d. 10 Januar (Dom. 1 Epiphani.) Hr Matz Schytte og Johanne Jørgensdatters Søn, kaldet Christen, frembaaren af velb. Jomfru Anne Sehested til Sindberig Gaard. Fadderne Boldemar Skramb, Oluf Hvas, Jomfru Ellen Krag, S. Sophie Sehested, Hr Matz Knudsen i Frøsløf, Christian Schytte, Hans Jørgensen og Else, Jens Pederjens“. — „1665 den 19 Novbr. (XXVI Trin): Hr Matz Schytte og Johanne Jørgensdatters Barn, kaldet Jørgen, frembaaren af velbaarne Jomfru Anne Kragh paa Glomstrup. Fadderne: velbaarne Boldemar Skramb, Oluf Hvas, Christian Schytte, Diderich Schytte, Else, Jens Pederjens, og Martha Jørgensdatter.“ Webb. af E. Mansa.

Oluf Hvas var dengang i en Alder af 30 Aar, og i Forbindelse med Efterretningen om, at han 1666 foretog en Indsøfjelsforretning hos Mogens Raas paa Høiris, 2 D. 33, peger dette hen paa et mere stadigt Ophold paa Mors, eller sammes Nærhed. I denne Henseende erindres: at hans Fader i mange Aar havde været Lensmand paa Drum, der nu ligger to smaa Mil fra Færgestedet over til Karby, at hans Bedstefader havde ejet Loftum, der ligger lige tæt ved dette Færgested, og at hans Faders Søffendebarn Karen Hvas, født paa Nørgaard i Nsted Sogn, levede paa Ørndrup i Karby Sogn og døde her 1664.

Oluf Hvas findes 1670 som Kaptejnlieutenant i en Liste over Officererue i National Kavalleriet i Danmark. Hist. gen. herald. Saml. i Gh. Ark. Generalia Fol. 33 B, 62 (Vertouchs Samling om: militære Embedsmænd).

2 D. 88. Cathrine Marie Hvas var Fadder i Karby Kirke d. 8 Aug. 1742 og 1744 Dom. 9 p. L. Mansa. Hun var dengang 20—22 Aar og havde maastee Plads i Præstegaarden eller i Nærheden. Hun ægtebe siden Forvalteren paa Vestervig Kloster, Woetmann.

IV. Notater til 4 Del.

§. 149. Las Munk til Mølgaard og hans Hustru Elsebe Mikkelssdatter deres Skjøde, dat. Mariager d. 26 Novb. 1585, til Jacob Seefeld paa en Søsterlod i Gierholm Skov og Brøndumlund (ved lille Brøndum i Balm Sogn). Denne Skovspart arvede siden Enevold Seefeld og 1636 Jacob Seefeld. Vib. Domb. 2 Marts 1636. Mansa.

Denne Oplysning maa søjes ind i Rækken af de Oplysninger, som angaae Gierholm i 5 D. §. 369 ad 3.

§. 151. Søren Munk og Niels Munk til Mølgaard ctr. ærl. velb. Ernst Dede i Eddrup fordi han ikke havde efterkommet en Forpligt til

at give trygt og usjagtigt Skjøde paa Mølgaard med Gods. 5 Debr. 1618 i Vib. Landst. Dbg. for Aarhus og en Del af Vib. Stift S. 402 h. C. Mansa. Ovennævnte Søren Munk dræbte Lærfel Krabbe i Duell i Horsens den 12 Juni 1622, Berf. hist. Tidsskr. III 1 54.

S. 179. Jens Hvas bedes 1595 til Tage Krabbes, Corfils Ulfeldts og Enevold Kruses Bryllup, der holdtes d. 15 Febr. 1576. Sjæll. Tegn. f. 473.

S. 200 Erik Krag døde 1606 og ikke 1607, see S. 144.

S. 259 Note 12 tilføjes: hvor Sagnet dog nærmest fortælles om Sti Pors.

S. 266. I Vigkapellet i Kongsted Kirke paa Sjælland findes en defekt Kobberplade med følgende Inscription: Henrik Oldeland til Rygdall, født 1614 d. 16 Sept. paa Skenderop i Hjen, Fader Hans Oldeland til Trelserup, Moder Sophie Hvas til Hjortholm (som) blev Nar 1656 d. 28 Januar skeltemis (o: schelmisch) skjot i sin egen Gaard Rygdall og faldede Gud hannem den 2 Februar dernæst.

S. 321. Rasmus Skade til Rattrup, der laa i Sjælland. Han underskriver Hylningen 1580 mellem den sjællandske Adel.

V. Notater til 5 Del.

S. 19. Hans Skade nævnes til Kolsøgaard 1618. Vib. Landst. Dbg. C. Mansa.

S. 45. Det er tydeligt nok, at Christoffer Raas var gift med Blauzefflor Bildt, og Otto Bildt med Inger Vognsen. Tallene 1 og 2 ere komne ind af Banvare og udgaae.

S. 88. Thomas Hvas nævnes 1538 blandt Vikarierne ved Ribe Domkirke, idet han med mange andre Medlemmer af „Gilda vicariorum, ad quem pertinebat vicaria Angelorum“ underskriver et Dokument, hvorved det nævnte Vikarie, der hidtil havde tilhørt Gildet alene, o: Vikarierne ved Domkirken, for Fremtiden henlægges til Latinskolen, der stærkt trængte til denne Hjælp. — Thomas Hvas's Navn er det sidste blandt Underskriverne. Terpagers Ripæ Cimbricæ S. 53.

S. 123. Kammersekretær Jens Hvas. Der er i dette Stykke ndfalden nogle Ord. Det skulde hedde: „de Nar, der ligge nærmest omkring den Tid, da han, regnet fra hans formodede Fødselsaar 1726, maa antages at være bleven Student.“ See iøvrigt S. 412, hvor ndførlig Dplysning findes om dette Punkt.

Hans Hvas til Østergaard, læs Anders Hvas.

S. 126 Note 2. Jfr. hermed Bkg. af 26 Febr. 1884, bl. A. i Berl. Tid. af 17 Marts f. A.

S. 127. Erik Christian Hvas afslagde Eden som Sognebegn for Kors og Ived i Aalborg den 15 Aug. 1775. C. Mansa.

§. 143. 8 L. fra neden: Sofie Fermin, læs Nicoline Fermin.

§. 146. Stamtablen. Karen Hebevig de Lichtenberg, født 1810 er en Trykfejl for 1809. Kettelser og Tillæg til begge Stamtabler findes isøvrigt i 5 D. 405—6.

§. 167. Anton Helmutshen Hvas har Børn, fødte efter 1882, nemlig Jens Valdemar Helmutshen, f. 8 Marts 1885 og Agnes Mivilde Helmutshen, f. 23. Marts 1887.

§. 186 Note 18. Morten Mortensen Hvas Traane nævnes 1695 som Vidne paa et Skjøde i Hift. gen. Ark.

§. 187 Mag. Tøger Mortensen Hvas, f. 1551 + 1627, Præst i Viborg 1616, nævnes i den danske Boghandels Historie af Nyrop I, 177—79.

§. 191 nederst. Peder Rasmussen, læs Niels Rasmussen.

§. 204. Mag. Mads Hvas nævnes 1588 som Mathias Hvas i Viborg i Bangs Saml. II 526, Nyerups hift. stat. Skilbr. III 2 127.

§. 226. Rancelliraad Severin Brønndorffs Død see §. 410.

§. 236. Mads Bognsen Hvas, læs Bognsen.

§. 259. Christen Lindes og Maren Ross's Ægtefæl, §. 411.

§. 329. Drejer Zacharias Christian Andrefen, læs Zacharias Erichsen.

§. 333. Statsraad Guldbrand Arenh var født i Norge 1758, døbt $1\frac{3}{8}$ i Kingebo Kirke. 1776 blev han Amtsforvalter i Frederiksborg Amt, 1803 Amtmand over Thisted Amt, 1805 Komiteret i Rentek., + 10 Okt. 1824. Hans Hustru Anne Cathrine Hvas + 11 Decbr. 1842. Biogr. Lex

Deres adopterede Datter, Anne Cathrine Hvas's Søsterdatter, Louise Margrethe Elisabeth Lassen Arenh, f. $2\frac{2}{3}$ 1804, + $\frac{3}{5}$ 1839, g. $2\frac{2}{3}$ 1830 med Kftr., nu Kftr., Oberst Fr. Georg Litsman i Korsør, f. $\frac{7}{11}$ 1809. See Adelen's Arbog.

Niels Friederich Raben, + $\frac{31}{12}$ 1886, var gift med Anne Christine Regenborg.

§. 343—48. Under 8. Affnit, Viborg Amt, kan anføres, at Jens Hvas 1680 nævnes som Synsmand over Præstegaarden i Brandstrup i Bindum Sogn Middelfom Herred. Nybft top. Saml. IV 28.

§. 353. Samme Affnit. 3 Sjæll. Tegn. 1670—71, §. 106 findes følgende Brev til Admiralitetet:

„C 5. V. N. t. Bores Billie og Befaling er, at nærværende tvende Fanger paa Bremerholmb til at arbejde ndj Jern ind annammis, nemlig Hans Hvas (som fra Livet er dømt) ndj hans Livstid og Iffner Ruupmager efter den over ham ergangne Doms's Indhold. Derefter etc. Hsftn. 20 Juni 1670 Medd. af cand. mag. Jesfen. Denne Hans Hvas er ganske ubekjendt.

§. 353. 3 Prot. i Kbhvns Mag. 2 Hfd. findes omtalt Enten Jørgin,

Marie Hvas f. 28/11 1811 paa Fødselsstiftelsen. Saavidt sees, synes hun at have været i fast Almisfe.

§. 354. Hvasser i Dragør, see den vedføjede Stamtable.

§. 380. Erl. oc velb. Lodvig Jull paa Højen 24 Mai 1617 ctr. erl. o. velb. Mand Otto Veild til Hesteropgaard. Bib. Landst. Domb 1617 B. S. 150 h. Edel Vaske, erl. o. velb. Lodvig Juels udi Højen udfæder en Attest, dat. Hoffuen (Højen) 16 Marts 1617. Bib. Landst. Domb. 1618 for Aalborg og en Del af Bib. Stift 138 h. Den nævnte Attest var falsk, naar den sammenholdes med Edel Vasskes Kundskab, dat. Hoffuen 11 Aug. 1617. Med. af C. Mansa. Var denne Edel Vaske den samme, der siden havde Jens Drning og Mikkel Hvas?

§. 392 Note 3. Den paapegede Fejl findes ikke hos Wiberg.

§. 394. Den 20 Juni 1774 affagde H. Dom i en Sag mellem Ghuud Baron Werner Rosenkrantz og Etd. Schinkel ctr. Fstd. Jens Hvasff og Gen. aud. Høyer. Bib. Samler 1774 Nr. 27.

§. 405. Mandag d. 17 Febr. 1890 døde efter 5 Dages Sygdom af Difteritis den lille Andrea G. F. Honnus de Richtenberg i Kbhvn.

Hvasser i Dragør.

Denne Slægt er kommen fra Skanør, hvorfra Slægtens Stamfader Hans Jensen Hvas i Midten af forrige Aarhundrede drog over til Dragør. Navnet skreves først med H, siden er dette H. bortkastet. Det er troligst, at de Hvasser, der have levet paa Bornholm ere en Forgvening, idet Jens Jensen Hvas og Anders (Jensen) Hvas, §. 354. efter Tiden kunne have været Brødre til Hans Jensen Hvas.

Det vilde have været en Opgave at forfølge Dragør Hvassernes Slægt tilbage gennem Kirkebogen i Skanør, og hvis der havde været Tid dertil, vilde det ogsaa være istet. Men vi tør ikke opholde den endelige Afslutning af vort Værk efter en Undersøgelse, der først i sidste Øjeblik er bleven mulig, og som let kunde strække sig ud over Aar og Dag. Vi henpege blot paa, at Hvasserne i Skanør (og Dragør) med størst Sandsynlighed maac tænkes at være udsprungne fra Hallands Slægten, §. 101 ff., idet vi dog ikke lade ude af Betragtning, at der jo baade har levet to danske Præster i Skaane af Navnet Hvas, §. 80—81, og at der er en Slægt af Navnet Hvas, §. 357, der er svensk (vallonsk), men m.d. det optagne Navn Hvas. Stamtablen over Dragør Hvasserne findes paa de følgende Sider.

Dragør Hvasfer.

Hans Je
 Skipper. † 13 Okt. 1804, 70 Aar og 2 Uger gl. Kom
 ved Sønnen Oles Daab: Hvas. † 6 E. c. Trin.

Ole Hansen Wasi.
 Skipper. f. 1768 (døbt 2. E. i Adv. 1768) † 30 Mts. 1829. Han tjente, som de fleste Dragørfolk, Penge i Krigen mod Engländerne i Aarhundredets Begyndelse ved Kaperier. Han stal i Marene 1820 have besøgt sin Slægt i Skanor.
 c. 1791 † Marchen Dirck Jans' fra Hollænderbyen. †.

Jens Olesen Wasi, f. 1793, † 1804. Han var Styrmand og forliste.	Maline Ole Wasi, f. 1795, † Hans Broderens Føged i Dragør. † † Flere Børn, hvoraf endnu En lever.	Jan Olesen Wasi, f. 1797. Skipper. I hans Ungdom gjorde Engeltmandene Forsøg paa at presse ham; men det mislykkedes. † † Grith. Theis Carls. † † uden Børn.	Marchen Ole Wasi, f. 1799. † Skipper Jan Hansen Jans, som forliste. † † Børn, som alle ere døde.	Hans Olesen Wasi, f. 1801. Skipper. † 1. Trein Tønnes Pedersen Friis. 2. Keel Hans Jensen Svanes, f. 1805, † 1858.
--	---	---	--	--

Marchen Hans Wasi, f. 1825. Lever endnu. † Jens Magleby. 1 Søn.	Trein Hans Wasi, f. 1829. Lever. † Fogden Jesbrandt Schmidt. (Keel Jesbrandt Schmidt, f. 1853. † Lodsogholder Dirck Jansen.) 3 Sønner, 1 Datter.
---	--

Dirck Olfen Wasi, f. 1828, † 1852. Styrmand. Blev paa Engeltmanden, f. 52 viet til Benthe Hans Heins. Hun lever som Enke.	Grith Ole Olfen Wasi, f. 1830, † 1854. † Theis Rasmussen Palm, der senere blev gift med Marchen. Grith †.	Marchen Ole Olfen Wasi, f. 1832. Lever. † Theis Rasmussen Palm, som først var gift med Grith 8 Børn (1 †).
---	---	--

Dirck Olesen Wasi, f. 1853 efter Faderens Død. Lods i Dragør. † 1. Keel Jan Friis, † 1887. 2. 1889 m. Anna Olivia Jans. (Datter af hans Bedstefader Oles Søster, Ohm Ole Wasi og Jan Carl Jans, jfr. ovenfor.)

1 Trein, f. 1878.	1 Anna, f. 1879.	1 En Dreng, † upod.	1 John Olf Wasi, f. 1884.	1 Betty, f. 1885.
-------------------	------------------	---------------------	---------------------------	-------------------

jen Wasi,
 til Dragør fra Skanor. Navnet findes i Kirkebogen 1760 med Kirstine Mogensdatter, som døde 1809.

Anders Hansen Wasi,
 Skipper. Han døde 1838 el. 39.
 † Ane Albert Ribers, som døde 23 Okt. 1849, 79 Aar gl. Afkom, see S. 438.

Keel Ole Wasi, f. 1802, † 1883. † Gøjer Jacob Bertelsen af St. Magleby, f. 1802, † 1883. 2 Døtre, som ere gifte i Magleby.	Dirck Olesen Wasi, f. 1804. Styrmand. Forliste ved Niga 1850. Efteraaret 1839 † Karen Niels Kro-manns, som endnu lever. G 1 Børn.	Agth Ole Wasi, f. 1805. Blind, men forvrigt raft og rørig. 1826 † Lods Jens Svane, som er †. 4 Børn Hans (i Amerika), Marchen († fra 8 Børn), Ole (6 Børn), Trein. † † Kromand Schmidt i Snekkersten. Hun mener i Alt at have henvend 50 Efterkommere. Hun blev 1889 Tipoldemoder.	Ole Olejen Wasi, Skipper, navnlig paa England. 1827 † Trein Carl Jans', † 1880. Han † 1838 i Dragør.	Ohm Ole Wasi, † Jan Carl Jans, Broder til Jan Olesens kone. 6 Børn (Grith, Trein, Bertel, Carl, Anna († Dirck Olesen Wasi), Ohm).
Marchen Hans Wasi, f. 1831. Lever. † Lods Hendrik Møller. 5 Børn.	Keel Hans Wasi, f. 1835. Lever. † Lods Mathias Steffensen. 8 Børn.	(Marchen † Lods Behrens Datter, † Lods Tønnes Schmidt, Datter, † Gæstgiver Nørregaard, 1 Barn.)		

Ole Olfen Wasi, f. 1835, † lille. En Dreng † lille.	Trein Ole Olfen Wasi, f. 1836. Lever. † Hans Peter Steffensen, Skipper. Han †. 1 Søn.	Keel Ole Olfen Wasi, f. 1838. Lever. † 1863. † Skipper Peter Jesbrandt Rabb. 2 Sønner. 2 Døtre. 2 Børn. 1 Barn.
---	---	---

Hans Andersen Wæsf,
f. ³/₁₀ 1806, † ⁵/₂ 1881. Skipper.
∞ Inger Hans Rasmussen Lytten (ell. Lyttens),
f. ¹⁴/₁₂ 1805, † ²⁶/₁ 1878.

Hans Hansen
Wæsf,
f. ¹⁶/₁₂ 1831,
† lille.

Ane Hans Wæsf,
Twilling,
f. ⁶/₁₂ 1833. Lever
ngift. (Datoerne i
denne Linie skyldes
hendes Dpgivelse.)
Marchen Hans
Wæsf,
Twilling,
f. ⁶/₁₂ 1833. Lever.
¹³/₂ 1855 ∞ Enten-
mand, Bøver
E. Petersen.

Lejsbeth Hans
Wæsf,
f. ¹²/₉ 1839.
∞ Sømand Ole
Simonson, f.
i Thorshavn.

Anders Hansen
Wæsf,
f. ⁵/₉ 1843. Styv-
mand, † ³⁰/₈ 1889 i
Boma ved Konge-
floden. Han var i
1864 med ved Helgo-
land.
∞ Marchen An-
ders Agersin,
f. ¹⁹/₁₂ 1842. Lever.

Jacob Hansen
Wæsf,
f. ²⁸/₁₂ 1845.
Matros.
∞ Kathinka
Amalie Peter-
sen. Begge leve.

Frederik Wæsf,
f. Aug. 1875.
Har sin een
Daand.

Inger Andrea
Anders Wæsf,
f. ³/₁₂ 1868. Tjener
hos Direktør Bang
i Herluf Trollesg.
28, Abhvn.

Adolf Andreas
Wilhelm Wæsf,
f. ¹⁹/₈ 1877.
Hjemme hos
Moderen

Marchen Be-
trine Anders
Wæsf,
f. ¹⁴/₃ 1880.
Hjemme hos
Moderen.

Peter Andersen Wæsf,
f. 1810, † ¹⁰/₉ 1850. ¹⁶/₈ 39
∞ Marchen Carl Thøjs Bertelsen,
Skipper.

Neel Hans Wæsf,
f. ³¹/₁₀ 1848; findes-
ivag. Boer hos sin
Søster Ane. Ugift.

Marchen Peter
Wæsf, f. ¹⁰/₁ 1840.
Lever. ∞ Arbmd.
Johan Aron
Carson.

Ane Peter Wæsf,
f. ¹⁰/₇ 1841. ¹⁴/₇ 62
∞ Smedemester
Hans Peter Man-
gor i Dragør. †.

Anders Petersen
Wæsf,
f. ¹⁶/₉ 1844. For-
liste som ung ved
England.

Endnu et Tillæg.

Fra Godsejer C. Manias Haand er, efter at Bogen var færdig trykt og Registrene sluttede, modtaget nedenstaaende Meddelelser, uddragne af Viborg Landstings Justitsprotokoller (S. P.) fra 1567—1657 og samme Tings Skjøde og Panteprotokoller (Sk. P.) fra 1647—1674, af hvilke Aargangene 1647—53 af Hr. Manja i 1890 ere fundne mellem Justitsprotokollerne. Det er ubetydeligt Nytt, disse Fund søje til det allerede Trykte; men det vilde ligeoverfor den Udførlighed, med hvilken det Tidligere er samlet, ikke kunne forsvares at lade denne sidste Skjærv forblive ubenyttet, selv om det kun kan stee paa dette Følgeblad.

I Billie Hvasserne.

- 1622 4 Marts S. P. Fru Margrethe Rosenkrantz cit. Fru Karen Hvasz for 1170 Rdl. 5 D. 384.
 — 31 Marts S. P. Christopher Hvasz til Raas. 2 D. 4 D. 5 D. 370.
 1629 28 Nov. S. P. Reinhold Keneke cit. Christopher Hvasz 5 D 370.
 1667 10 April S. P. Erik Krag, Sekreterer, cit. Jens Hvas for 635 Rdl. Erik Linnov til Drnhoved og Dve Blich til Møltrup tilfindes at gjøre Indvisning. 2 D 30.

II Wendisjssel Hvasserne.

- 1647 4 Okt. S. P. Maren Willadsdatter i Viborg cit. Jomfru Inger Hvasz, Claus Dyre og Christen Harbou til Hoelvis (Hersom Sogn, Kinds Hd) tilfindes at gjøre Indvisning. See næste Side.
 Hfr. Inger Hvas maa rimeligvis have sin Plads som Søster til Eric og Bogn Hvas fra Skørtholt. I Skjøde af 19 Jan. 1649 omtaler Eric Hvas vel sine „Søstre“ i Plertal, men der findes hidtil kun Søsteren Margrethe.
 10 Novbr. Sk. P. Fru Mette Mogensdatter i Søndergaard i Try Skjoder Anders Mogenssen til Mølgaard et Bol i Børglum Hd, Torslev Sogn, Try Bn. Skjødet dat. 2 Okt. 1647. Sigill. Jens Hvas og Hans Basje. Fru Mette, jfr 5 D 44, 52, 384, døde altsaa ikke 1647. Jens Hvas 5 D 38 1624—45 levede endnu 1652.

- 1619 17 Jan. 21. P. Erik Huas til Gjerumgaard Skjøde fra sine „Brødre“, „Søstre“ og Arvinger til Henrik Sandberg deres Aupart i Knudsholm i Ulgilt Sogn, som Cathrine von Norden paaboer. Skj. dat. Bøgsied 11 Jan. 1649. Sigill. Erik Suel, Mogens Hæg, Wozu Huas.
- Naar her nævnes „Brødre“ i Flertal, bemærkes, at Præsten i Ulgilt 1624 kun kendte Erik Huas og hans „Broder“ Wogn. 5 D 384, og at Udtrykket „Brødre“ her maa være en Pleonasme.
- 19 Decr. Sk. P. Skjøde af 8 Oktbr. i. A. fra Elle Basje til Gjerumgaard til Fru Elisabeth Kofsten, Sal. Jørgen Ornings, paa to Boliger i Gjerum Sogn og By. Sigill. hendes Fader Hans Basje og Svoger Erik Huas;
- 1650 16 Jan. Sk. P. Pantebrev fra Erik Huas til Gjerumgaard til hans Husfrues Søster, Jfr. Elle Basje, for 600 Rdl. in specie, som han hende skyldig er bleven, for hendes Lod og Aupart i Gjerumgaards Hovedgaard og Bygning, hun arvelig er tilfalden og han hende aftjot haver. Til Sikkerhed stiller han hele Hovedgaarden, ogjaa den Aupart, som hans Husfru havde arvet, i alt 24 Tdr. Stk. Sigill. Hans Dyre, Sten Kofsten.
- 30 Jan. Sk. P. Skjøde af 8 Decr. 1649 fra Fru (!) Elle Basje Hansdatter til hendes Svoger Erik Huas paa al hendes Aupart i hendes Hovedgaard Gjerumgaard med Bygning, med Halvmøllen og en Bolig, kaldet „Hnollid“ (Hullet) under Gaardens Tagt beliggende, regnet for 12 Tdr. Stk., som hende arvelig i Søfjendeskifte er tilfalden. Sigill. Hans Basje, Fohner Urne, Wogen Wogensen.
- 25 Septbr. Sk. P. Skjøde af 21 Okt. 1649 dat. Bangsbo, fra Hans Basje til Gjerumgaard paa sin Datter Elle Basjes Begue, og Erik Huas til Gjerumgaard paa sine egne Begue til Christen Skel til Bangsbo paa 1 Gd. og 1 Bol i Gjerum Sogn. Sigill. Hans Dyre, Sten Kofsten.
- 1651 4 Juni. Sk. P. Pantebrev dat. Aalborg d. 24 Mai i. A. paa 200 Rdl. fra Erik Huas til Gjerumgaard til Ingeborg Skel med Pant i en Gd. i Nors i Thy og en Gd. kaldet Sney (Sven) i Gjerum Sogn. Sigill. Marquor Kaas, Jffuer Krabbe.
- 19 Novb. Sk. P. Skjøde dat. 10 Novb. i. A. fra Erik Huas til Ingeborg Skel paa en Gd. i Nors (sm. den ovennævnte). Sigill. Hans Dyre og Sten Kofsten.
- 15 Jan. S. P. Jean le Clerc i Kbhvn cit. Hr Christen Friis for 3339 Rdl. Knud Sørensen til Tredie og Mikkel Huas til Søgaard tilfindes at gjøre Indviøning. 5 D 382.
- 1652 5 Mai. Sk. P. Skjøde, dat. Nyberg 30 Apr. 1652 fra Frederic Cass til Ditlev von Buchwald paa et Bol i Bølling Gd. Sigill. Michæl Huas og Knud Sørensen. 5 D 380—82.

- 16 Juni. Et. P. Pantebrev dat. 22 Apr. 1652 fra Jens Hvas til „Starholdt“ paa 100 Rdl., laante af Sæby Kirke og skjenkede til denne af Sten Bille til Hedegaard og Jæne, med Pant i Gaarden „Sneye“ i Aasted Sogn. Sigill. Vogn Hvas, Erik Hvas (Jens Hvas's Søner).
- 5 D 378. Sneye i „Aasted“ Sogn?
- Pantebrev, dat. Sæby Paaske dag 18 Apr. 1652 fra Erik Hvas til Gjerumgaard paa 100 Rdl. laante af Sæby Hospital og skjenkede dertil af Margrethe Rosenkrantz med Pant i en Od. og et Bol, kaldet „Sneye“ i Gjerum Sogn. Sigill. Preben Banner.
- 1656 7 Mai. J. P. Vogn Hvas til Kofsøgaard cit. Jens Christensen Ebeltoft. 5 D 386.
- 1657 22 Apr. J. P. Jesper Vognen og Vogn Hvas paa deres Hustruers Begne affige Arv og Gjeld efter Sal. Niels Skade, som døde paa Møesjebølgaard d. 27 Mars.

III Andre Hvasfer.

- 1567 J. P. Hr Morten Hvas 5 D 171.
- 1581 J. P. Jens Vognen cit. Jens Hvas Uden Tvivl Erik Lyttes Jndmægtig. 5 D 97.
- 1594 J. P. Niels Hvas i Farstrup. ad 5 D 348.
- 1595 J. P 13 Sept. Morten Hvas. Uden Tvivl Borgmesteren i Viborg. 5 D 176.
- 1606 11 Okt. J. P. Jens Hvas cit. Niels Lauritsen i Albed, som var Gaardsfred oversvoret.
- Denne Jens Hvas hører maastee til en af Linierne Hvas i Bondestanden i Randers Amt, hvis Albed er Sognet af dette Navn i Stovring Hb. 5 D 348 ff.
- 1611 2 Marts. J. P. Mester Mah Hvas. 5 D 204. Præsten i Borning.
- 1622 8 Juni. J. P. Mester Thøger Hvas. 5 D 187. Præsten i Viborg.
- 1629 28 Novbr. J. P. Jens Hvas i Stovring cit. Mikkel Poulsen cum sociis. 5 D 353. Tegten rettes saaledes: Jens Søffrensen Hvas af Stovring i Skdbg. Len fik et Pergamentsffistebrev af 1591 konfirmeret . . .“
- 1633 27 April. J. P. Jens Hvas i Seiling cit. Jens Nielsen ibd. 5 D 99 (?) og 343. Seiling ligger i Lysgaard Hb.
- 1641 4 Marts. J. P. Søren Hvas i Stovring. 5 D 353.
- 1662 30 Juni. J. P. Peder Jensen Hvas i Viborg. 5 D 343 ff.

1669 11 Novb. F. P. Jens Hvas i Aarhus cit. Oluf Pedersen i Borum for en Domm. 5 D 113. Er Skapitelskriver Jens Hvas, der ogsaa nævnes i Protokollen d. 17 Juni 1694.

- 5 D. Syvende Afnit: 1861 boede i Nabenvaa, Schifferstræse, Maren Hvasi, Kjobmandsente, 60—70 Aar.
- 5 D. 352—53. Berf. Tid. 20 Septb. 1861 indeholder, at Jakobine Anna Sophie Simonfen, født Hvasf, døde 16 Septb. efter 7 Aars Egtelkab, efterlæbende Mand, D. Simonfen, og en eneste Datter. Begravet fra Citabellens Kirke 22 Septbr

Som en sidste Fuldstændiggjørelse tilføjes endnu til Side 365 og 416 b og c: Paa Oluf Munks Ligsten i Hjerm Kirke findes Hvas Baabnet med Besælhjørnene paa Hjelmen ligesom paa Mogens Munks Sten. Paa begge Stene betegner Hvas Baabnet Mette Hvas, og det forholder sig som anført S. 365, at der i Rækken af Oluf Munks 16 fædrene og mødrene Auer staaer et Kaas Baaben (med Sparren) paa det Sted i Auerækken, Pladsen Nr. 15, hvor Mette Hvas's Moders Baaben skulde være at finde. Men da de 7 af de sidste 8 Baaben i Rækken, der ere satte for Oluf Munks 8 Tipoldemødre, ikke stemme med, hvad sikkre Stamtavler eller Slægtebøger angive om disse Tipoldemødre, er der, efter at Sagen nu er undersøgt, heller ingen Grund til at antage, at det ottende, det omtalte Kaas Baaben skulde være mere paalideligt end de andre 7, og vi maa derfor som Slutning paa denne Del, i sidste Linie af Værket, kjende for Ret, at Hr. Laurits Hvas den Yngre til Dmstrup vedbliver at beholde en Datter af Oluf Gussen til Hustru, urolket af det Baaben, som Oluf Munks Efterlevende have anbragt paa Hr. Laurits Hvas's Hustrues Plads i den omtalte Auerække. De nævnte Efterlevende have her ikke været bedre underrettede om disse langt tilbage i Tiden liggende Familieforbindelser, end det af adskillige andre Ligstene fremgaaer, at andre Efterlevende have været i lignende Tilfælde.

Hjermes Sluttes Værket. p. t. Akhvii d. 11 Debr 1890.

F. Hvasf.

Register over Personer af Navnet Hvas i samtlige 5 Dele.

Uden Hensyn til Yttringerne i Fortalen er her givet en Fortegnelse over Hvasserne i alle fem Dele, ogsaa over de paa Stamtavlerne i 5 Del 1, 11, 12, 16, 17 aurførte; dog er Descendentsen af A. E. Hvass og C. D. Hvass, V. S. 166—169, og de Hvasser, som findes i Afsnit 8 og i Efterslæt, ikke medtagne, men maac opledes paa vedkommende Sted. Alle Registere ere forfattede af Overretssagfører A. N. Hvass.

- Abel Marie, g. m. G. H. Grimmer. V. 16. 23. 386.
- Adolf Frits, Bogtrykker i Stuttgart. I. 30. 70. 71. V. 128.
- Agnes, D. a. Bogtr. Adolf Frits H. I. 30. V. 129.
- Agnete Mikkeldatter, g. m. Christen Lauritsen i Grenaa. IV. 157.
- Alexis, S. a. Jægermester Francis H. V. 157.
- Anders, Schrifind. 1555. V. 104—107.
- Anders Svendsen, Præst t Soderup og Kirke Eskildstrup. V. 108—113. 423.
- Anders, Præst t. Serup og Lemming. I. 1. 71. 79—79. II. 51. 53—56. 60. 62—64. 144. 145. 149. 154. 155. V. 78. 118. 121. 122. 424. 431.
- Anders, Præst til Nors og Tved, Provst. I. 1. 4. 5. 18. 22—26. 69—72. 79. 84. 91. 97—105. 113. II. 177. V. 127. 340. 395. 425.
- Anders, Ejer af Østergaard. II. 77. 91. 92. 153. 169. 170. V. 123. 433.
- Anders, 1796—1797, Fader: Degn i Nors. I. 26. V. 128.
- Anders Eriksen, Drejer i Kastberg. I. 27. V. 128. 166.
— hans Descendents V. 166. 167.
- Anders, Dattersøn af Provst Anders H. I. 29.
- Anders Nicolai, Justitsraad Hfgd. til Nørgaard. I. 36. 47. 51—56. 70. 110. 112. 121. 123. 135. V. 133—140. 148. 425.
- Anders Nicolaus, Overretssagfører. I. 58. 132. V. 145. 402. 426.
- Anders, S. a. Christoffer Huus Andersen. II. 42. 46. 133.
- Anders, S. a. Niels Mortensen H. f. 1717. V. 210.
- Anders (Wass), Avisbruger. V. 209.
- Andrea Kirstine Dorothea, g. m. Kmjkr. C. J. v. Arenstorff. II. 173. V. 141. 145. 403.
- Ane Kathrine Sabine Amalie, g. m. Pastor Niels Winge. I. 69. V. 161.
- Ane Kathrine, g. m. Pastor Johan Jensen With. V. 391.
- Ane Lorentze Mummé, D. a. Kapellan Jens II. II. 61. V. 122. 392.
- Ane Marie, D. a. Provst Anders H. I. 29. 104.
- Ane Marie, g. m. Gdm. J. L. Pugdahl. I. 29.
- Ane Sofie, g. m. Gdm. Jakob Madsen. I. 28.
- Anna Elisabeth, g. m. Pastor A. M. Hopp. I. 2. 18—19. 23. 31. 78. 91. 96. 97. II. 172. 177. V. 127. 395.
- Anna Elisabeth, 1724—1786, D. a. Forp. Jens H. II. 86. 89. 90.
- Anna Gertraud, g. m. H. H. v. Nostitz. V. 380.

- Anna Lisabeth, D. a. Kapellan
Jens H. V. 392.
- Anna Marie, D. a. Hans H., Præst
i Jyllinge. II. 70. 71. 73—75.
- Anna Marie, D. a. Propr. Frants
H. til Randrup. II. 36. 38. 109.
- Anne Jensdatter, D. a. Lang Jens
H. III. 92—99. 159—162. IV.
23. V. 366.
- Anne Mikkelsdatter, g. m. Jens
Vognsen. IV. 139.
- Anne Mortensdatter, g. m. Niels
Lauritsen Trane og Niels Pe-
dersen. V. 184.
- Anne Tøgersdatter, g. m. Christen
Eskildsen. V. 192.
- Anne, g. m. Bertram Nielsen Buch-
walt. V. 207.
- Anne Madsdatter, g. m. Thomas
Lauritsen Aabye. V. 204.
- Anne Christine Øllegaard, g. m.
Rasmus Stjernholm. V. 219. 225
—232.
- Anne Marie, gift Switzer, Wod-
schou og Ørsmæs. V. 236. 295.
- Anne Kathrine, g. m. Etatsraad
G. Arentz. V. 333. 434.
- Anne, Høkerske i Viborg. 1546
V. 91.
- Augusta Emilie, D. a. Bogtr. Adolf
Frits H. I. 30. V. 129.
- Barbara Sofie Agnese Juliane, D.
a. Skoleholder Jørgen Tøgersen
H. V. 202.
- Bent Johan, Lærer i Kjøbenhavn.
I. 29. 70. 71. 104. II. 173.
V. 128. 425.
- Benthe Kirstine, D. a. Provst
Anders H. I. 105.
- Beritte, g. m. Søffren Vellatzen.
1542. V. 100.
- Bernt Pedersen, Præst i Arrie og
Høkjøpinge. V. 79. 80. 359. 428.
- Bertel i Kjøbenhavn. 1543. V. 91.
- Birgitte Lauritsdatter, 1457—1463,
g. m. Hans Rostrup. III. 73.
143—148. V. 416.
- Birgitte, g. m. Anders Sørensen
Dobler. V. 200.
- Birgitte, D. a. Mads Mortensen
H., Præst i Als. V. 207.
- Cecilie, g. m. Hr. Jens Christensen
Bredkjær og Hr. Anders Jensen
Hals. V. 193.
- Charles Nicolai, cand. theol., For-
pagter. I. 67. 135. V. 159.
160. 404. 426.
- Christen Hee, Justitsraad, Theater-
inspektør. I. 2. 6—14. 21. 70
—72. 78. 81—96. II. 90. 172
—179. V. 124—127. 425.
- Christen Hee, S. a. Provst Anders
H. I. 105.
- Christen Dige, Gaardejer. I. 27.
70. V. 168—169.
— hans Descendants. I. 27—
29. V. 168—169.
- Christen t. Rolsøgaard og Kaas,
1443—1492. III. 48. 50. 65. 92.
IV. 24. 27—35. 286. 319. V.
366.
- Christen t. Kaas og Sostrup. IV.
97—117. 198. 310. V. 367. 420.
- Christen Tøgersen, Præst i Viborg.
V. 192. 427.
- Christen, S. a. Niels Mortensen H.
V. 210.
- Christen Mortensen, Degn i Skæve.
V. 337. 430.
- Christen, S. a. Forp. Peder Chri-
stian H. V. 312.
- Christence, D. a. Oberst Chri-
stoffer H. II. 9. 24. 30—35.
112. 121. 125. 135. 178—180.
IV. 193. V. 375.
- Christence, g. m. Hr. Johan Jensen
Paludan. V. 194.
- Christian † 1824 i Paris. I. 6.
10—17. 70. 71. 86—89. 93—96.
II. 172. V. 124—127.
- Christian von Wass t. Hermsdorff.
V. 380.
- Christian Carl t. Hvilsbjerggaard.
V. 315.
- Christiane Augusta, g. m. Provst
O. H. Mørch. V. 249.
- Christine Linde, g. m. Brigader
Halling. V. 298—308.
- Christoffer, Oberst t. Hennegaard
og Søvig. II. 3. 4. 7—26. 31
—35. 47. 48. 52. 97—116. 119
—121. 125—127. 131—138. 178
—179. IV. 173. 182—193. 234.
323—326. V. 22—23. 43. 54.
370—374. 417. 421.
- Christoffer Andersen, S. a. Anders
Nielsen. II. 37. 42—46. 125—
133. 167. 180. IV. 193—194.
V. 376—377.
- Christoffer, ikke S. a. Kapitelskriver
Jens H. II. 52. jfr. V 117.

- Christoffer, S. a. Erik H. t. Skørt-
holt og Gjerumgaard. V. 18.
117.
- Dorthe, Søster t. Jens H. t. Fod-
slette. IV. 255.
- Elisabeth Mortensd., g. m. Hr.
Niels Christensen Knabe. V.
206.
- Ella Cecilie, g. m. Propr. Hjorth
t. Stranderholm. I. 67. 135.
V. 160.
- Else Lauritsdatter, g. m. Mikkel
Rud og Filkke Lauritsen. III. 13.
47. 51—55. 129. IV. 284. V. 415.
- Else Marie, D. a. Skoleholder
Jørgen Tøgersen H. V. 202.
- Else, D. a. Provst Mads Mortensen
II. i Als. V. 207.
- Else, D. a. Niels Mortensen H.
1712. V. 210.
- Else, D. a. Niels Mortensen H.
1713. V. 210.
- Elsebe Mikkelssdatter, g. m. Las
Munk. IV. 147. V. 432.
- Emil, S. a. Jægermester Francis H.
t. Randrup. V. 157.
- Erik Christian Grave, Præst t.
Søndberg og Odby. I. 1. 2.
18. 30. 32. 70—72. 77—79. 106.
II. 56. 58. 61—63. 79. V. 124.
424.
- Erik Christian Grave, Degn i Nors.
I. 26. 70. 103. 104. V. 127. 433.
- Erik Christian Andreas, Propr. t.
Høstemark. I. 31. 36. 42. 46—
49. 51. 70. 111. 112. 119. 120.
122. V. 131—133. 425.
- Erik Christian Severin, fhv. Køb-
mand. I. 69. 70. II. 174.
V. 161.
- Erik Lauritsen, S. a. Laurits H.
d. Yngre. III. 12. 26. 27. 38—
71. 114. 115. 131—141. IV. 9
—15. 20. 277—282. V. 419.
- Erik Jensen, S. a. Lang Jens H.
III. 92—99. 159—162. IV. 23.
24. 169.
- Erik t. Nørsgaard. IV. 162. 169.
V. 5. 6. 33. 418. 421.
- Erik t. Skørtholt og Gjerumgaard.
V. 12. 39. 384.
- Ernst Henrik Carl, stud. jur., S.
af Justitsr. Hfgd. Anders Nicolai
H. I. 55. 59. 60. 122. 134. V. 426.
- Ernst Nicolai, Dyrslæge i Aalborg.
I. 59. V. 148. 403. Søn f. $\frac{1}{4}$ 1890,
døbt $\frac{1}{6}$ i Aalborg, see Marcus.
Ernst Henrik Carl 1869—70, S.
a. Cand. phil. Michael H. V. 158.
Erna Andrea Caroline, D. a. Dyr-
slæge Ernst H. V. 403.
Esper el. Jesper t. Tved. V. 6. 378.
- Frants, Præst i N. Felding og Tvis.
Provst, II. 51. 56. 64—67. 69.
76. 79. 84. 87. 149. 150. 152—
155. 167. V. 118. 393. 424.
- Frants Jørgen, Amtsforv., Kmrdr., II.
71—73. 83. 156—159. V. 425.
- Frants, Proprietær til Randrup.
I. 1. 2. 32—39. 70—72. 79. 82.
85. 90. 106—115. 117. V. 129
—131. 396. 425.
- Frants, S. a. Propr. Erik Christian
Andreas H. til Høstemark. I.
46—49. 56. 70. V. 154.
- Frants, Etatsraad, Rolighed. I. 55
—58. 122. 132. 135. II. 173.
V. 118. 121. 124. 126. 140—146.
148. 396—403. 426.
- Frants Michael, stud. juris. V.
142. 145. 403. 426.
- Franciscus (Francis) Tertius, Jæger-
mester t. Randrup. I. 67. 135.
II. 73. V. 141. 156—159. 404.
- Francis, S. a. Jægermester Francis
H. V. 157.
- Frants, S. a. Jægermester Francis
H. V. 404.
- Georg Rudolf, S. a. Gunde H.
V. 379.
- Gjertrud Mikkelssdatter, g. m. Erik
Hvas. IV. 162. V. 6. 380.
- Gjertrud, D. a. Erik H. t. Nør-
sgaard. IV. 170. V. 6.
- Gjertrud (Trane), g. m. Kaptejn
Pløyen. V. 186.
- Gjertrud Hedevig, g. m. Garver
Nygreen. I. 28.
- Gudrun, D. a. Jægermester H.
V. 158.
- Gunde t. Hermsdorff og Brausenstein.
H. 47. IV. 173. V. 6. 379. 423.
- Hans Persøn af Østergaard i
Komdrup. IV. 211. 221. 232.
V. 421.

- Hans, S. a. Erik II. t. Skørtholt og Gjerumgd. V. 17.
- Hans, Præst i Vylinge og Gund-somagle. II. 66—72. 74. 82. 155. 156. 164. V. 122. 421.
- Hans, konst. Byfoged. II. 90. 91. 170. V. 231. 394. 410.
- Hans Gerhard Lichtenberg, S. a. Etatsraad F. H. I. 58. 132.
- Hans Henrik, cand. juris. V. 142. 145. 403. 426.
- Hans Jensen Wass, kom fra Skanør til Dragør. V. 435.
— hans Descendents i Dragør. V. 436.
- Hans, dømt fra Livet 1670. V. 434.
- Hedevig Sabine, g. m. Pastor Brorson. I. 2. 19. 30—32. 79. 91. V. 129.
- Hedevig Elisabeth, g. m. Anders Nielsen. II. 9. 18. 24. 26. 30. 32—42. 112. 122. 125. 127—133. 137. 138. IV. 193. V. 375—377. 421.
- Helen, D. a. Cand. phil. Michael H. V. 150. 403.
- Helene Marie Augusta, D. a. Landinspektør H. V. 148.
- Hilleborg, g. m. Hr. Niels Christensen Aalborg. V. 194.
- Ida Sabine, g. m. Krigsraad Bredahl. I. 30. V. 127. 395.
- Ida Magdalene, D. a. Bogtr. Adolf Frits H. I. 30. V. 129.
- Jens (Johannes), 1355. III. 7—8. 103. IV. 1. 269. V. 418.
- Jens Lauritsen t. Pebringe. III. 13. 46—51. 123—129. IV. 24. 27. 365.
- Jens Eriksen (Jang Jens) t. Ormstrup. III. 77—84. 151—156. IV. 15—19. 23. 24. 29. V. 365. 419.
- Jens (Johannes) d. Yngre, 1412—13. IV. 1. 270.
- Jens t. Kaas, Landsdommer. II. 1—3. III. 50. 92. IV. 22. 25. 35—97. 198. 234. 273. 288—310. 314—319. V. 43. 366. 419.
- Jens t. Sostrup, Kaas og Toftum. II. 1—4. 7. 111. IV. 174—182. 189. V. 25. 43. 420. 433.
- Jens, Kornet, S. a. Oberst Christoffer H. II. 9. 20. 24. 26—34. 36. 48. 101. 102. 108—112. 118—125. 135. 138. IV. 190. 193. V. 117. 374. 421. 423. 431.
- Jens, adlet 1521, t. Skørtholt (?). IV. 318. V. 1—5. 33.
- Jens t. Skørtholt, 1579—1650. IV. 170. V. 7—12. 34. 40. 42. 378.
- Jens t. Gjerumgaard og Overklit. V. 17. 25—32. 45. 422.
- Jens t. Fodsette og Lykkesholm. IV. 237 ff. 335. V. 363.
- Jens, 1581, Erik Lykkes Fuld-mægtig. IV. 175. V. 97.
- Jens, Kapitelskriver. I. 71. II. 47—53. 64. 76. 141—144. V. 113—118. 121. 424.
- Jens, Kapellan i Fladstrand. II. 56—61. 146—149. V. 122. 392. 424.
- Jens, 1718, S. a. Provst Frants H. II. 67.
- Jens t. Tvis Kloster, Justitsraad. II. 66—72. 76—85. 153. 157. 159—168. V. 123. 394. 424. 435.
- Jens, Forpagter p. Vinderslevgd og Leergrav. II. 51. 56. 77. 85—88. 153. 154. 168. V. 118. 123. 394. 424.
- Jens Tøgersen, By og Hfgd. † 1716. V. 196. 409. 428.
- Jens Mortensen, Præst ved St. Ols. V. 85. 209. 427.
- Jens Madsen t. Tulsted. V. 213. 215—225. 410.
- Jens, Præst t. Durup og Tøndering. V. 123. 247. 269. 410. 429.
- Jens Madsen, Kammersekr. I. 8. II. 11. 90. V. 123. 395. 412. 429. 433.
- Jens Jensen Wass † 1811. V. 209.
- Jens Andersen i Vejle, 1672. V. 113.
- Jens (Knudsen), 1630—1690. V. 85.
- Jens, Borger i Nyborg 1409. V. 88.
- Jens, Foged paa Bjørnholm, Ejer af Søgaard 1479—94. V. 93.
- Jens, Selvejer i Niersterp. 1478. V. 98.
- Jens i Wammen, 1498. V. 99.
- Jens, Husmand ved Bratzenggaard. 1546. V. 99.
- Jep i Hillerødsholm, 1500—1536. V. 96.
- Jep, Raadmand i Kolding. 1484. V. 89.
- Ingeborg Marie Jensdatter, g. m. Kaptejn H. G. Ziervogel. V. 249.

- Ingeborg Marie, D. a. Forp. Peter Christian H. V. 312.
- Inger, g. m. Iver Lauge t. Bramminge. II. 4—6. 23. 97. 139. IV. 179. 182. V. 417.
- Ingrid, D. a. Jægermester Francis II. V. 157.
- Johannes Rhodius, cand. theol. II. 56. 57. V. 424.
- Johannes, Forf. af en Idyl. IV. 175. V. 82. 428.
- Johannes d. Yngre, 1412—13, se Jens.
- Just t. Sostrup. IV. 97—117. 198. 310. V. 367.
- Jørgen de Lindenpalm t. Tirsbæk, Justitsraad. V. 251—298. 411.
- Jørgen, S. a. Vestinus H. V. 86.
- Jørgen Tøgersen, Skolcheholder i Kbhvn. V. 201. 428.
- Karen Mikkelsdatter, g. m. Mogens Vognsen. IV. 154. V. 43. 382.
- Karen, D. a. Erik H. til Nørgaard, 1664. IV. 170. V. 6.
- Karen, g. m. Peder Borup og Lars Jakob Ploug. I. 2. 19—21. 69. 79. 90. II. 173. V. 127.
- Karen, D. a. Thomas Hopp H. I. 28.
- Karen Hedevig Sæbine, D. a. Jægermester Francis H. V. 404.
- Karen Kirstine, D. a. Niels Pedersen t. Ballegaard. V. 333.
- Kathrine Marie, g. m. Birkedommer Wootmann. II. 86. 88—89. V. 432.
- Kirsten, g. m. Flores Jakobsen Rønno. IV. 261.
- Kirsten Lauritsdatter, g. m. Lange Anders Skeel. III. 11. 74—77. 149—151. IV. 20. 21. V. 417.
- Kirsten Marie, D. a. Thomas Hopp H. I. 28.
- Kirstine, g. m. Kjøbm. A. J. Raben. V. 333.
- Kirstine Dorothea, D. a. Landinsp. Andreas H. II. 174. V. 148.
- Knud, Abbed i Alling Kloster. IV. 224—226. 332.
- Knud Jensen, 1595—1655. V. 83.
- Knud, Præst t. Brønnestad og Matteryd. IV. 226. V. 81. 359. 428.
- Knud Eberhardt, Præst, 1726—1806. IV. 226. V. 87. 429.
- Knud Jensen i Ribe. IV. 226. V. 85.
- Las ell. Lasse, S. a. Laurits H. d. Yngre III. 27. 59. 71. 72. 141—143.
- Las af Komdruplinien, 1406—1415. IV. 20. 213. 214. 330. V. 421.
- Las, Byfoged i Thisted 1497. V. 91. 340.
- Lasse, Borger i Kungsback. V. 101—104.
- Laurits d. Ældre t. Ormstrup. III. 1—6. 101—103. IV. 1. 269. 364. V. 418.
- Laurits d. Yngre t. Ormstrup. III. 10—40. 105—112. IV. 5. 18—20. 27. 214. V. 71. 364. 419.
- Laurits, S. a. Erik H. t. Skørtholt og Gjerumgaard. V. 18. 388.
- Laurits, i Hillerødsholm 1547. V. 97.
- Laurits, 1723—1778, g. m. Agathe Termansen. V. 325.
- Laurits Møller, S. a. Christen Mortensen H., Degn i Skæve V. 337.
- Leonard, Hammersmed ved Glasforsan i Sverige. V. 359.
- hans Descendents. V. 359.
- Leonard, Ingeniør i Crefeld. V. 360.
- Mads Mortensen Mag., Præst t. Byrum og Vesterø. V. 204. 409. 427. 434.
- Mads Mortensen, Præst i Als V. 206. 427.
- Mads Vognsen, Godsforvalter, t. Tustrup. V. 213. 232—236. 413.
- Mads ell. Mathis, i Frelle p. Lolland 1561. V. 100.
- Mads, i Ribe Skole 1643. V. 409. 430.
- Magdalene Kathrine fra Scrup, g. m. Pastor U. C. Schnell. I. 79. II. 56. 61—64.
- Magdalene Elisabeth, g. m. Peder Grefsen. V. 122. 392.
- Marcus Pauli, Hofjægermester, t. Randrup. I. 36. 37. 42. 47. 51.

- 60—67, 70. 110. 112. 122. 136.
V. 124. 125. 134. 148 150—
156. 426.
- Marcus Andreas Nicolai, Landin-
spektør, Skibsted. I. 55. 58.
59. 122. 134. 135. II. 174. V. 145.
- Marcus Andreas Nicolai, f. 1/4 1890,
S. a. Dyrk. E. N. H.
- Marcus Pauli, S. a. Jægermester
Francis H. V. 157.
- Maren Laurence, g. m. Inspektør
Rosenbeck. I. 36. 49. 50. 119.
V. 133.
- Maren Grotum, g. m. Smed Holle-
sen. I. 29.
- Maren, g. m. Hans Pedersen
Svane. II. 51.
- Maren, D. a. Mag. Tøger H. V. 192.
- Maren, D. a. Peder Tøgersen H.,
Præst p. Læsø. V. 193.
- Maren, g. m. Pastor E. C. Benzon.
V. 213. 318.
- Maren Marie, g. m. Borgermestrene
Sørensen og Knuthsen i Haders-
lev. V. 332.
- Margrethe Lauritsdatter, g. m.
Svend Torbensen. III. 13. 58.
130. IV. 5. 276. 415.
- Margrethe Mikkelsdatter, g. m.
Erik Krag. IV. 142—145. V.
417.
- Margrethe, D. a. Jens H. t. Skørt-
holt. V. 8. 12.
- Margrethe (Trane), g. m. Portræt-
maler Brännich. V. 186.
- Margrethe Mortensdatter, g. m. 3
Præster i Glenstrup. V. 206.
- Marie Kathrine, D. a. Vestinus H.
V. 86.
- Marie Anne, g. m. Højesteretsadv.
M. Bruun. V. 243.
- Marie Sofie, g. m. Justitsraad F.
C. Lassen. V. 332.
- Markvard, 1509 i Fodslette. IV.
235.
- Mathias 1426. III. 40—42.
- Mathias de Thiistedt 1422. III.
41. 42. IV. 21. V. 90. 340.
- Mathilde, D. a. Forp. Peter Chri-
stian H. V. 312.
- Melchior t. Fodslette og Hjort-
holm. IV. 256. V. 420.
- Mette Lauritsdatter, g. m. Iver
Juul. III. 17. 55. 57. IV. 21.
284. 365. 415. 416.
- Mette Vestisdatter, g. m. C. C.
Møller. V. 86.
- Mette, D. a. Niels Mortensen H.,
f. 1719. V. 210.
- Mette Mortensdatter, g. m. Mag.
Poul Stub. V. 212.
- Mette Kathrine, g. m. Husmand
Jens Hyldgaard. I. 29. 104.
- Michael Lange, Cand. phil., ex.
jur. I. 55. 60. 122. II. 173.
V. 148—150. 403. 426.
- Michael, S. a. Ovennævnte. V. 150.
- Mikkel Nielsen af Gierholm, Stam-
fader for Lillie-Hvasserne. IV.
120. 133—139. V. 368.
- Mikkel t. Sjørup, S. a. Erik H. t.
Nørgaard. IV. 170. V. 6. 41.
48. 52. 380. 423. 435.
- Mogens, S. a. Skoleholder Jørgen
Tøgersen H. V. 202.
- Morten Mortensen, Provst i Vi-
borg. IV. 98. V. 171—176.
407. 427.
- Morten Mortensen, Borgermester i
Viborg. V. 174 ff. 407. 427.
- Morten Nielsen (Trane), Kjøbm. i
Aarhus. V. 186. 407.
- Morten Mortensen (Trane), Kjøbm.
i Aarhus. V. 186. 408.
- Morten Mortensen (Trane) i Fre-
dericia. V. 186.
- Morten Madsen, Præst i Als. V.
205. 427.
- Morten Madsen, Student, Soldat.
V. 209. 428.
- Nicolaus, Student i Wittenberg
1520. V. 406. 429.
- Niels ell. Nis de Saling, 1390—
1427. III. 22—45. 62. 120—
123. IV. 3. 234. 275. V. 419.
- Niels t. Pebringe, 1443. IV. 3.
272.
- Niels 1724, S. a. Pastor Frants
H. II. 67. 153.
- Niels Aars, S. a. Provst Anders
H. I. 105.
- Niels, Landsoverretsprokurator i
Kolding. V. 336. 429.
- Niels, Gartner p. Rydhav. V.
198.
- Niels Mortensen, 1674—1747. V.
210.
- NielsPedersent.Ballegaard. V. 331.
- Oluf, Kaptejnlieutenant. II. 9.
24. 26. 31—34. 112. 116. 118.

120. 135. IV. 193. 327. V. 375. 423. 432.
 Palle i Wammen, 1489—1498. V. 92.
 Peder (Hughatz), 1375—77. III. 8. 104. IV. 212.
 Peder Lauritsen, S. a. Laurits H. d. yngre. III. 58. 60. 72. 73. 143.
 Peder (Komdruplinien), 1390. IV. 209—212. 328.
 Peder t. Komdrupgaard, 1446—65. IV. 214. 224. 330. V. 378. 421.
 Peder t. Komdrupgaard, 1517—43. IV. 226. 318. 333.
 Peder, Præst i Serup, 1558—1580. V. 78. 428.
 Peder Tøgersen, Præst paa Læsø. V. 192. 427.
 Peder Tøgersen, Studiosus i Viborg, 1682—1744. V. 198. 428.
 Peder Tøgersen, Ridefoged i Sorø 1747. V. 202.
 Peder, Skipper 1523. III. 10.
 Peder Pedersen, Foged p. Mariager Kloster. V. 78.
 Peder, Fæstebonde i Fyen 1326. V. 92.
 Peder t. Højgaard 1743. V. 323.
 Peter Christian, Forpagter, g. m. Mette Kathrine Loss. V. 308—312.
 Peter (Wass) t. Nielsbygaard, 1744—1814. V. 326.
 — hans Børn. V. 327.
 Peter Carl Christian, 1806—1861, Speditør, Gjæstgiver. V. 330.
 — hans Børn. V. 330.
 Petrine, D. a. Vestinus H. V. 86.
 Petronelle Marie, g. m. Peder Hageman. V. 122. 393.
 Polly Dorothea, D. a. Hoffm. Marcus Pauli H. I. 67. 135. V. 161.
 Ragna, D. a. Jægermester Francis H. V. 158.
 Sofie, g. m. Hans Oldeland. IV. 259. 339. V. 433.
 Sofie Magdalene, D. a. Skoleholder Jørgen Tøgersen H. V. 202.
 Sofie Kathrine, D. a. Thomas Hopp H. I. 28.
 Svend Andersen i Halland. V. 107—108.
 Svend Andersen Soderup, Præst i Naur og Sir. V. 118—120. 424
 Svend, Skibskaptejn. V. 120. 390. 391.
 Terman Christian (Wass), 1779—1852. V. 328.
 — hans Børn. V. 328.
 Thomas, Kannik i Ribe. V. 88. 429. 433.
 Thomas Vognsen, Godsforvalter og Forpagter. V. 213. 230. 312—14. 410.
 Thomas Vognsen, S. a. Vogn H. i Katvad Mølle. V. 314.
 Thomas, Præst i Vilsted og Vindblæs. I. 1. 18. 35. 67—72. 79. 97. V. 161. 425.
 Thomas Hopp, Husmand i Rær. I. 27. 70. 104. V. 128. 340.
 Thorbjørn, Dr. med., Prof., Læge i Stockholm. V. 360.
 Thore Eriksdatter, g. m. Erik Eriksen Løvenbalk. III. 84—91. 156. IV. 24.
 Tychine Sofie, D. a. Etatsraad Frants H. V. 143. 145. 403.
 Tyge, S. a. Jægermester Francis H. V. 404.
 Tøger Mortensen Mag., Provst og Sognepræst. V. 187—192. 408. 427.
 Tøger Pedersen, By og Hfgd., Birkedommer. V. 194. 408.
 Vestinus, 1696—1757. V. 85.
 Vilhelm Schmidt, S. a. Provst, Anders H. I. 104.
 Vogn t. Rolsøgaard, g. m. Kirsten Skade. IV. 201. V. 18—22. 47. 386.
 Vogn, Regimentskvartermester. V. 239—243. 269. 410. 429.
 Vogn i Katvad Mølle, 1785—1784. V. 314.
 Øllegaard f. 1724, D. a. Jens Madsen H. V. 217.
 Øllegaard Christine, f. 1725, D. a. Jens Madsen H. V. 218.
 Øllegaard, g. m. Brygger Bent Hoftved. V. 317.

Register til 5te Del

over

andre Navne, end Navnet Hvas, samt over enkelte Stedsnavne.

Jfr. hermed Stamtavlerne 2—10 og 13—15, der findes opførte i Indholdsfortegnelsen foran i Bogen.

- Åberg Eleonora 360.
Aaby Hr. Thomas Lauritsen 204.
211.
Aage Essæson Hr. 364.
Ahmann Anna Gretha 361.
Aalborg, Hr. Niels Christensen
194. 203.
Aagaard, Konditor 412.
Aalegaard (Odelgd. ell. Orløfgd.)
3. 31. 42.
Aastrup i Sjælland 113.
Aastrup i Vendsyssel 28. 30. 40.
Abildgaard Poul 41.
Adelaer Frederikke 200.
— Curt Sivertsen 200.
Adrian Charlotte Justine 327.
334.
Agerkrog 47. 53.
Aggersbøl 324
Ahlfeldt Ludovica, Comtesse 404.
— Magdalene v. (Anefeld)
379.
Akerø 59.
v. Alten Diderich, Krambodsvend
180.
Altewelt Birgitte Christensdatter
307.
Ambders, Justitsraad 268.
Anander A., Fanejunker 360.
Anchersen H. P., Justitsraad,
Prof. 202.
— Johanne Marie 242.
279.
Ancker Carl Andreas, Propr. 228.
— P. K. Privatpræceptor
337.
Anders Henriksen, Sten Stures
Bud 103.
Anders Hanssøn, Borgermester 89.
— Jensen, Borger i Skagen
212.
— Skytte, Selvejer 94.
Andersen Svenning, Generalaudi-
tør 239.
Andorpgaard paa Mols 19.
Andresen Z. C., Drejer 329. 335.
434.
— Christian, Styrmand 329.
335.
Anne Christensdatter, g. m. Mor-
ten M. Hvas 205. 211.
— Hansdatter, g. m. Thord
Mattesson i Grenaa 94.
— Jensdatter, g. m. Kjeld Juell
og Morten Hvas 176. 179.
180.
— Lauritsdatter, g. m. Niels
Iversen Juell 35.
— Madsdatter af Kragelund
207.
— Pedersdatter, g. m. Tøger
Jensen og Morten Hvas 175.
203. 211. 212.
— Svendi Mad. 202.
— Sørens datter, g. m. Christen
Mortensen Hvas 336.
Annundh Jønssøn 59.
Arboe Frederik Detlefsen 234.
Arctander Hr. Niels Lauritsen.
Biskop 188.
— Just 376.
Arenfeld Niels 54. 372.
v. Arenstorff Adam 143. 405.
— Andrea 146.
— Carl General 402.

- v. Arenstorff Carl Jens, Kmjkr. 402. 403. 412.
 — Friederich, General 208. 402.
 — Frederikke 141. 143. 406.
 — Johannes 403.
 — Marie Sofie 146. 304.
 — Ulrikke 145. 406.
 — Stamtavle 147.
 Arentz Gudbrand, Etatsraad 333. 334.
 Arløse 46.
 Ascerszen Jon 93. 94.
 — Mikkel, Væbn., i Tygestrup 93. 94.
 Aschanius S. 306.
 Asdal 226.
- Bachmann, Hofjægern. 241. 275. 294.
 Baden Hans Lauritsen 415.
 Badier Hr. Jens 280.
 Bagge Anders, Borgerm. 75.
 — Elne 4.
 — Niels Hutfeld 315.
 Bahnsen Hans Peter, Raadmd. 315.
 Ballegaard 331 ff.
 Ballin Julius, Farver 355.
 Baltzar Ernst 431.
 Bang, Medl. af Consistorium 116.
 — Kapt. fra Vejle 299.
 — Klokker 242.
 — Ingeborg 405.
 — Peder Rasmussen, Forvalter 309.
 Bangsbo 12. 28.
 Banner Eiler Evert t. Ellingd. 13. 27.
 — Frants 174.
 — Otto 51.
 Bardenfleth C. E., Justitsminister 141.
 Barfod Ida Amalie 161. 164.
 Bartholin Erasmus, Privatpræceptor 210.
 — Thomas 116.
 — Bartholom. 116.
 Basse Christoffer 15. 38. 39. 381.
 — Edel, g. m. Jens Orning 37. 39. 41. 48. 49. 381.
 — Ellen 12 ff. 16. 27. 34. 39.
 — Familie til Tved 6.
- Basse Hans t. Gjerumgd. 8. 12. 14. 16. 34. 38. 39.
 — Ingeborg Jensdatter 11. 34. 40.
 — Jens Torlufsen 33. 39.
 — Kirsten, g. m. L. Lunov 12 ff. 16. 26. 36. 39.
 — Laurits t. Gjerumgd. 4. 15. 38. 39.
 — Poul, Præst 184.
 — Sofie, g. m. Erik Hvas 12. 13. 23. 25. 34. 38. 39.
 — Sofie, g. m. Jørgen Orning 7. 39. 40. 48. 50.
 — Stamtavle 39 jfr. 48.
 — Torluf 33. 39.
 v. Bassen Helene Gjertrud 255.
 — Oberst 255.
 Bastrup Lars, Ridefoged 242.
 Baszi Powell, Borger i Viborg 408.
 Bay Mette Kathrine 236.
 Bayer C. G., Ingeniør 396.
 Becker C. F., Generalkrigskom. 251.
 — T. A., Professor 251 ff.
 — P. W., Provst 110.
 Beenfeldt F. L., Oberst 308.
 Beg 39.
 Belov Kathrine Sofie 28.
 — Henrik t. Spøttrup 181.
 Bendixen Peder i V. Vandet 230.
 Benthe Nielsd., g. m. Tøger P. Hvas 194. 203.
 Bentzon Marie Sofie 331.
 Benzon Hr. Eggert Christoffer, Provst 213. 316. 318. 321.
 — hans Børn 318—19.
 — Frants Rantzau, Oberstl. 248.
 — Karen 310.
 — Sofie Magdalene 316. 321.
 Berg Margrethe Grotum 235.
 Bergen, Degn fra Slesvig 331
 — Jørgen Rasch, Prokurator 296.
 Bering Jakob, Hospitalsforst. 238.
 — Jytte 200.
 — Karen Lauritsdatter 233.
 — Maren Pedersdatter 198. 203.
 — Hr. Peder Jensen 193. 198. 203.
 — Mette 193
 Berman Poul, tysk Skipper 65.

- Berner-Schilden G. A., Kammerherre 143. 397.
 Besche Welam de 358.
 Beynt Gunæssens 62.
 — Jonssen, Raadmand 62.
 Bigum 39.
 Bihl Mathilde 360.
 Bild? Byld, Per, Væbn. 91.
 Biilmann C. L., Præst 156.
 Bildt Blanzeflor Otted., g. m. Christoffer Kaas 26. 35. 45. 53.
 — Blanzeflor Knudsd., g. m. Børge Juul 53.
 — Daniel 35. 52.
 — Kirsten 53.
 — Knud 52.
 — Mette 53.
 — Otte, g. m. Inger Vognsen Jespersd. 35. 45. 52.
 — Vincents 53.
 Bille Bent 104.
 — Fru Berete, g. m. Jørgen Hartvigsen 31.
 — Birthe, g. m. Kjeld ell. Knud Nielsen 58.
 — Birtha Christine, g. m. A. E. Pentz 28.
 — Else 104.
 — Eske 78. 79.
 — Holger t. Bangsbo 28.
 — Jørgen 78.
 — Mette 72.
 — Peder t. Liungbygd. 58.
 — Sten t. Kjærsgaard 371.
 — Sten t. Jungetgaard 386
 — Sofie 256.
 — Hr. Thorbjørn af Søholm 365.
 — Tønne 48.
 Billeskov Hr. Peder 296.
 Bircherod Mag. Jens 118.
 Birgitte Hansdatter af Akerø, se Thott.
 Bisgaard Anders Jensen 311.
 Biurum 59.
 Bjelke Christian t. Basnæs 46.
 — Karen ell. Kathrine Stensd. 58.
 — Peder Turessen 58.
 — Sten Turessen 58.
 — Sofie Jensdatter 46.
 Bjerred 31.
 Bjerregaard Jens Sørensen 145. 148. 164.
 Bjerring Christian Thomesen 127.
 — Sidsel Marie 127. 166.
 — Jordemoder 279.
 BjørnAndersJakobsen 70—72. 378.
 — Anne, g. m. Niels Kaas. 416.
 — gl. Bjørn Andersen 72.
 — Jakob Andersen 72.
 — Jens, Forp. p. Strandet 229.
 — Jep Andersen 369, se Mus.
 — JohanOlufsen af Søholm 60.
 — Hr. Laurits Jensen 28.
 — Maren 271.
 — Rektor 307.
 Bjørnsholm 31.
 Bjørnsen Bjørn B., Assessor 202.
 Bleisberg Rasmus Andersen 293.
 Blichfeldt Hr. Frants 221.
 — Amdis, Hovmester paa Frijsenborg 219. 313.
 Blik Maren Christoffersd. 40.
 — Erik 374.
 — Ove 54. 374.
 Bloch Hr. Jens Pedersen 227.
 — Kirsten Jensdatter 216. 227.
 Blok ell. Blokholt Jens, Kannik 174. 175.
 Blome Lucia Henriette 87.
 Bluhme E., Kaptejn, t. Nørlund 158.
 — G., Lieutenant, t. Skovsgaard 404.
 Blücher F., Kammerherre 251.
 Bo Petersen, Væbner 65.
 Boalth Fanny 307.
 Bodil (Bol) Andersdatter 94.
 — (Buold) Jakobsdatter, g. m. Mads Hvas 204. 211. 409.
 — Nielsdatter, g. m. Svend A. Hvas 107. 162.
 Boye Nicolai t. Dronninglund. 235.
 Bojsen Charlotte Mariane 328. 335.
 — L. P., Gjedved 146.
 — Notarius i Haderslev 328.
 Bokkermann, Forpagter 158.
 Bonde Karl Knutson 58.
 — Knut 58.
 Borch Dorothea Maric. 202.
 Bording Jørgen 230. 410.
 — Laurits, Mag. 117.
 Born Cecilie 254.
 Borup Peder 127. 164.
 Braes Peter Enevold 241. 293.
 Brahe Axel 64.
 — Knud 416.
 — Lage Axelsen 74.
 — Margrethe 58.
 Brandstrup Hr. Jørgen Nielsen 78.
 Brandt Rasmus i Skagen 212.
 Branner Petrine 303. 307.

- Bratskov 227.
 Bratze Niels 365.
 — Las, Væbner 365.
 Bratzengaard 99.
 Braumeiser, Fru Lassen født 333.
 Bredahl Rasmus, Krigsraad 167.
 395.
 Breddkjær Hr. Jens Christensen
 193. 203.
 Brems Jens 101.
 Brinck Hr. Iver Iversen 319.
 Brochmand Mag. 116.
 — Dr. Casper 206.
 Brock Eskild, Borger i Viborg
 178.
 Brockdorff, Grevinde t. Kletkamp
 221.
 — Schack, Oberst t.
 Grundet 263. 325.
 Brockenhus Riborg 10.
 — Oluf 415.
 Brok Eske 78. 79.
 — Lage 64. 419.
 — Lage (d. unge) 64.
 — Margrethe, g. m. Niels Clausen
 58. 64.
 — Margrethe, g. m. Jørgen Bille
 78.
 Brorson Hans Adolf 129. 164.
 Brun Bodil Jensd. af Kjærbygd. 47.
 — Margrethe 146.
 — Michael, Anton og Jens fra
 Villerup 139.
 — Niels 7.
 — Rasmus, Foged p. Hagsholm
 219.
 Bruun Mathias, Højesteretsadvokat
 243. 320.
 Brännich Anders P., Portrætmaler
 185.
 Bryske Karen 271.
 — Anthonis, Rigens Kantsler
 368.
 Bryskesborg 263 ff.
 Brøndum Jørgen Jensen 198.
 Brønsdorff Jakob Pedersen 216.
 220.
 — Kirstine Jakobsdatter
 215 ff. 320.
 — Kirstine Marie 224.
 — Peder t. Eskjær 222.
 — Peder Pedersen 220.
 — Severin, Kancelliraad
 222. 410.
 — Stamtavle 226—227.
 Buchwalt Bertram Nielsen 207.
 211.
- Budde Ane Margrethe Frederiksd.
 40.
 — Dorthe 51.
 — Johan 41.
 Bugge Kirstine Lauritsd. 226.
 — Hans paa Bøgsted 230.
 — Henrikke Sofie 226.
 — Erik paa Visciendhø 366.
 Bundesen Rasmus, Forpagter 377.
 Buris Prins 173.
 Byld Per, Væbner 91.
 Bülow, Geheimeraad 315.
 — F. C. General 137.
 Byssing Helene 231.
 Bøgh Trine, Lærerinde 305.
 Bøggild Jens, Regimentskvarter-
 mester 411.
 Bølle Maren, se Orning.
 — Morten Svendsen, do.
 Børge, Foged 103.
 — Hansen, Hfgd. 195.
 Børresen, Ritmester 393.
 Bøttigersholm 229.
- Calnein H. E. V., Stiftamt. 375.
 Carstens Marie Kathrine Jakobine
 330. 335.
 Casse A. L., Justitsminister 141.
 Castenskjold J. M. Grevenkop-
 kmherre 160.
 Cathrine Efversdatter i Stockholm
 199.
 Christian Hansen, Biskop 384.
 Christen Hr., Præst i Als 205.
 — Andersen, Byfgd. i Holste-
 bro 195.
 — Eriksen, Mag. 178—189
 — Eskildsen, Borger i
 Viborg 192. 203.
 — Hansen Stissøn 81.
 — Henriksen, Bartskeer 179.
 — Jensen af Klatmølle 230.
 — Jonsen 93.
 — Lauritsen 387.
 — Olufsen, Fuldmægtig 257.
 258.
 — Pedersen fra Mejleng 29.
 — Pedersen, Præsti Gjerum.
 408.
 — Poulsen Hr. 192.
 Christine, Dronning 358.
 Christensen Johanne Kathrine 148.
 — Overkrigskom. t. Kla-
 rrupgd. 154.
 — Josef Skolelærer 363.
 Christian d. 8de 154.

- Christian 2., Kurfyrst af Sachsen 379.
 Christiansen Christian, Bødker 329. 335.
 Claudius Samuel Nicolai 238. 241.
 Claus Christensen, Borgerm. 183.
 Copmann, Godsinspektør 136.
 Cordtsen, Kancelliraad 222.
 Cortsen Morten 266.
 Crone, Stamtavle over Fam. 146.
 Curtzer Philip — v. Reichelsdorff 23. 37.
- Daa Gregers, Skomager 344.
 Dahl, By og Hfgd. 304.
 Dahlstrøm F. C. E., Stiftamt. 141.
 Damkier, Lottoadvokat 125.
 Damsgaard p. Mors 3.
 Dannekjold-Samsøe F. C. 223. 237.
 v. Deden H. G., Major 158. 226.
 Degn Jens Christian 167.
 Deichmann, Præst 294.
 — Præst i Engom 352.
 Deland Frederik, Skuespildirektør 360.
 Diderichsen, Oberstlieut. 240.
 Dige, Stamtavle over Fam. 168—169.
 Dinesen Anna 405.
 Dionysius Jensen, Præst 90.
 Ditlevsen J. G., Distriktslæge 403.
 Dobler Anders Sørensen 200. 203.
 Donsted i Albek S 4.
 Drebkau 143. 147.
 Drefeld Kirstine Giordsd. 58. 64. ff.
 — Niels Giordsen 67.
 Dronninggaard 299. 403.
 Dronninglund 299 ff.
 Dueborg Kirsten Andersd. 226.
 Duus, Kammerraad 284.
 Düring-Rosenkrantz, Hofjm. 366.
 Dyre Eggert 3.
 — Frants 3. 367.
 — Hans 13.
 — Iver Klavsen 3.
 — Jens Klavsen 3.
 — Karen 372.
 — Klavs Iversen 3.
 Dyrssen Thede, Kancelliraad 334.
 Dyssel Sofie Kathrine 127. 164.
 Dyster ell. Deusterg Hr. Johan 206. 211.
 Dytmærsk Claus i Aalborg 42.
- Eberstein Hr. Henrik Nielsen 364.
 Egebjerg 4. 49.
 Eget i Skærum S. 8 ff. 14. 40. 41.
 Ellen, g. m. Marten Nyelsszon 42.
 — Nielsdatter, gift Poulsen 129.
 Elne, Frue i Gjerum 33.
 Elkjær Nørre 226.
 Elling, Provst i Smidstrup 316.
 Ellinge i Skaane 56 58. 78.
 Ellinggaard 4. 13. 27. 41. 49.
 Ely Jacob, Havnefoged 202.
 Emborg Kloster 245.
 Endrupholm 19.
 Erichsen I., Drejer 329. 335. 434.
 — L. C., Kjøbmand 341.
 Erngisle Nielsen 64.
 Erland Erlandsen, Skipper 390.
 Eskebjerg 39.
 v. Esmarck H. C. 268.
 Estrup I. B. S., Minister 144.
 Estvadgaard 226.
- Frederiksdal i Haslum S. 142 ff.
 Friboe, Ritmester 124.
 Friedenreich Janus, Major t. Palstrup 254. 296.
 Friis Albert 181.
 — Anders 371.
 — Arild 223. 234.
 — Christian t. Kragerup 51.
 — Christian. Greve 230. 293. 410.
 — Dorthie 44. 389.
 — Jakob t. Landvig 46
 — Jep 367.
 — Jesper t. Landvig 44.
 — Jesper t. Ørbækklunde 48.
 — Johannes 364.
 — Jørgen, Biskop 3.
 — Jørgen t. Krastrup 181.
 — Iver 51.
 — Kathrine 364.
 — Kirsten, g. m. Gabriel Gyldenstjerne 173.
 — Laurids 44. 389.
 — Niels, Biskop 369.
 — Niels, Kantor 173. 179.
 — Thyra, Grevinde 306.
 Frijsenberg Nicolai Jakobsen, Lakai 313.
 Frijsenborg 213 ff.
 Frijsendal 213.
 Frijsenvold 405.
 Frost Frederik Arenstorff 139.
 — Lorenz 139.
 Frøhlich H. L. 126.
 Fuel Oluf 100.

- Funck, Mag. 116.
 Funch, Lieut. i Næstved 280.
 Fynbo Hans Povelsen 100.
 Fødder Hans 236.
 Færch Ellen Cecilie 129. 132. 164.
   — Niels Nielsen 312.
   — Sigvard 154.
 Fønss H. N. S., Major 147.
   — Noline Sofie 147.
   — Generalkrigskommissær 343.
 Faber, Kaptejn 155.
 Faddersen, Slægt 73—74.
 Fadersdatter Gørvel 74.
 Fahlenkamp, Præst 290.
 Falk Jes Eskildsen 61.
 Falster Pæther 76.
   — gl. Hr. Jens 43.
   — Rektor i Ribe 336.
 Farre Else Johansd. 123.
 Farsen (Faddersen) Antonius, Prior
   74.
 Fasti Mester Splid 172.
   — Thomas t. Vennergd. 172.
 Fembo Anders Svendsen 109.
 Fevejle Jens 293.
 Fibiger, Oberst 307.
 Fich I. C. G. 140.
   — Laurine 140.
   — Peder, Præst 109. 112.
   — Sofie 140.
 Filshave i Salling 47. 53.
 Finke, Mag. 115.
 Fischer Daniel t. Silkeborg 254.
   — H., Ritmester 123 394.
 Fjellmann Christine 360
 Fleischer, Præsti Egetsløvmagle 280.
 Flindt, Kaptejn 138.
 Fløy Christen Olufsen, Forpagter
   261. 309.
   — Christiane 309.
   — Johanne Marie 309.
 Focken, Kaptejn 240.
 Foersom N., Prokurator 309.
 Foged ell. Fogt David Andersen 41.
 Fogh, Kammerraad fra Vejle 299.
   — Anna Else 162.
   — Margrethe 162.
   — Peter t. Ryomgd. 231.
 v. Folsach Hans 139.
   — P.C., Overkrigskom. 139.
 Fosgrav Frands Herman, Bogbinder
   202.
 Franck Kirstine 262.
 Franckenau, Privatpræceptor 201.
 Frants Christoffersen, Præst 384.
 Frebjerg i Farsø Sogn 47.
   — Poul t. Frebjerg 47. 51.
 Frederik d. 2den 386.
   — d. 5te 268—69.
   — d. 6te 152 ff. 137.
   — d. 7de 151.
 Friis? Oluf Stissen 94.
 Gagge Claus 46.
   — Clara 46.
 Galde Olaf t. Them 35.
 Galskyt Ellen Vilsdatter 40. 49.
   — Ingeborg t. Kartoffe 3.
   — Otto 73.
   — Peder 73.
   — Thomas 43.
 Galt Anders 105.
   — Birthe Marie 376.
   — Knud Henrik t. Østergaard 24.
   — Knud t. Hersomgaard 381.
 Galtung Johan 41.
   — Laurits 41.
 Gans, Slægt 74.
 Garben Jørgen 180.
 Garn Therese von 406.
 Gartner Benjamin, Regimkir. 157.
 Gedde Knud, Amtmand 376.
 Geck Emma 157.
   — Præst i Warnstein 157.
 Geer Louis de 358.
 Gerlach Marie, Frøken 158.
 Gesner Charlotte Marie Dorothea
   140. .
 Gierholm 369. 432.
 Giesboel Mads 341.
 Gjede Ragna Amalie 157.
 Gjerumgaard 4. 7. 8. 11. 12. 33.
 Gjørding Knud Nielsen, Borgerm.
   195.
 Gjørsting Jens 76.
 Gladebek Henrik, Borger i Viborg
   407.
 Glambek Ellen 72.
 Glob Fru Karen, g. m. Niels
   Skeel 73.
 Glud H. J. til Dragsgaard 138.
   — Johan, Ritmester 264. 293.
 Godov Oluf Pedersen 365.
   — Jens Olsen 365.
 Godske Mogens, Kannik 189.
 Goldstikker, to Søstre 125.
 Gottlieb, Admiralinde 307.
 Graae F. G. J., Fuldm., og hans
   Børn 130.
 Graah, Amtmand 138.
 Grandjean, Frøken 158.
 Grefsen Peder 162. 392.
 Grepp, Præst i Paris 125.

- Grim (Grym) Jens Andersen 60.
 Grimmer Georg Henrik 15. 16. 23.
 35. 38. 386.
 Grip Peder Nielsen 74.
 Gris Anders til Slettegd. 2.
 — Fru Andersdatter af Slettegd.
 44.
 — Bagge 2. 42.
 — Ide, g. m. Vil Orning 40.
 — Fru Marine 365.
 — Palle t. Slette (1494—1525) 2.
 — Palle t. Slette (1661) 27.
 Groth, Birked. i Borridsølund 314.
 — K. 306.
 Grubbe Regitze Eriksd. 46.
 — Jakob 381.
 Grundahl Daniel, Raadmd. 306.
 Grundet 72.
 Grundtvig, Kjøbm. i Nykjøbing p.
 S. 355.
 Grüner Gustav, Hofjægerm. 307.
 Grøn Erik 42.
 — Maren 42.
 — Gunde Christensen, se Skriver
 — Hr. Laurits 162.
 Grønbech Helene 247. 320.
 Grønvold, g. m. Else Elisabeth
 Orning 41.
 Guldager Chr. Jakobsen, Hfgd. 197.
 Guldberg Hr. Vitus Ovesen 279.
 — Holger, Tolder 279. 328.
 Guldsmid Hr. Niels 212.
 Guløv Frants, Lakai 313.
 Gunde Nielsen, se Skovgaard.
 Gustav Adolph af Sverrig 358.
 Gustav Laleson 65.
 Güldencrone Baron t. Højgaard
 324.
 — Baron C. F. 290.
 Gyde Nielsdatter, Frue 99.
 Gyldenstjerne, Fru Christine 59,
 — Elisabeth 191.
 — Ermegaard 45.
 — Gabriel 173.
 — Gørild Abrahams-
 datter 104.
 — Henrik Knudsøn 64.
 — Jytte 254.
 — Fru Karine til Tan-
 derup, g. m. Niels
 Lykke 97.
 — Fru Karine, g. m.
 Hans Lauritsen Ba-
 den 415.
 — KirstenEriksdatter,
 g. m. Hans Axelsen
 Thott 59.
- Gyldenstjerne Knud t. Tim 189.
 — Mogens 104. 162.
 — Preben 386.
 — Sofie t. Holmegd.
 196.
 Gøye Albret 367.
 — Falk 48.
 — Eskil 73.
 — Helvig 78.
 — Karen Stensdatter 367.
 — Pernille Mogensdatter 115.
 — Oluf Axelsen 365.
- Haarbo Christen 167.
 Haastrup i Salling 216.
 Hadderup Hr. Jens Chrestensøn
 78.
 Hagen Jørgensen 231.
 Hageman Peder i Christiania 122.
 162. 393.
 Hald Anna Jørgensdatter 230.
 Halling Hans Henrik, Ritm. 299.
 303. 304. 412.
 — Ane Birgitte 412.
 — Jochum 279. 412.
 — Jørgen Magnus 301.
 — Magnus Præst 279.
 — Maren 412.
 — Stamtavle 307.
 — Vilhelmine Christine 299.
 303.
 — William, Brigader 238.
 251. 279 ff. 298 ff. 411.
 Hals Hr. Anders Jensen 193.
 203.
 Halsnæs Kloster 50.
 Hammergaard 229.
 Hans Bentzen, Væbner 65.
 — Claffsøn i Tandrup 94.
 — Laurissøn 116.
 — Eylersen, se Jude
 — Jakobsen, kgl. Ridefoged 24.
 37.
 Hansen Niels Peter, Folkethingmsd.
 138.
 Harbo Mette Christensd. 40.
 — Jes i Torup 366.
 — Niels 40.
 — Otto 47.
 Hardenberg Margrethe Korfitzd.
 52.
 Hartvigsen Bendix t. Odelgd. og
 Terpgd. 31.
 — Jørgen 31.
 Hass Nicoline Ursine 431.

- Hasse Jakob 177. 191.
 — Jens 99.
 Hasselbalch, Folkethingsmd. 130.
 — Hans af Randers 223.
 234. 237.
 — Niels 237.
 — Sagfører i Aalborg
 136.
 Hassing Jens Andersen 115.
 Hastrup 229.
 v. Haven Herman, Kannik 69.
 v. Haxthausen Joh. Phil., Friherre
 229.
 Høe Anne Mariche 124. 164.
 — Madam fra Borup 314.
 — Mette Jensdatter 193. 203.
 — Hr. Thomas Christensen 161.
 Hedevig, Kurfyrstinde 386.
 Høgelund Mag. Peder 175.
 — Peder Christensen, Bor-
 germ. 178.
 — Stamtavle 179.
 Hegnet 3. 228. 248.
 Heidenstorff Ide 36.
 — Reinholdt 7.
 Hein, Etatsraad 377.
 Heiselt i Torslev Sogn 38. 43.
 44. 52.
 Helvetius, Enke eft. Philosoph
 124.
 Hennegaard 23. 24.
 Henrik Knudson, se Gyldenstjerne
 — Nielsen Hr., se Eberstein
 — Nielsen, Foged paa Bustrup,
 se Skovgaard
 Herløv (Lillø) 61.
 Herholdt Franciska Emilie 406.
 Hersing Hr. Jørgen 216.
 Hertz J. R., Tolder 294.
 Hilleborg Andersd., se Hvitensstjerne
 Hillesborg Christen Andersen,
 Birked. 195.
 Hillerødsholm 96.
 Himmerig Jacob 243. 306.
 Hjermitstef 42.
 Hjort Hr. Hans Eriksen 81.
 — Jørgen Iversen, Sogndegn
 222.
 — Tøger, Skovrider 223.
 Hjorth J. C., Kammeraad 160.
 — Th. E., Proprietær 160.
 164.
 — Rolf Krake 404.
 Hjortholm Gjertrud 130.
 — Karen 130.
 — Lieutenant 314.
 Hjul Mads t. Løs Kloster 20.
 Hoff Palle Krag t. Ryomgd. 238.
 Hoffmann Gjertrud Marie 255.
 — Hans Drejer de, Ju-
 stitsr. 262. 263. 292.
 — Søren de 266.
 Hoftved Bent, Brygger 246. 317
 — Eggert Christoffer 317.
 — Niels 317.
 Holbek Hr. Niels Pedersen 109.
 Holck Christen, Lensmd. 189.
 — E. C. A., Baronesse 307.
 — Godske 41.
 — Sofie Dorothea Baronesse
 147.
 — Hans 174.
 Hollesen, Smed i Gaaser 167.
 Holli Nielsen 381.
 Holm Dr. Prof. 202.
 — Ejler Ejlersen 226.
 — Peter Jensen i Christiania
 122. 162. 392.
 Holmegaard Skals Sogn 13. 26.
 Holmgaard i Lem Sogn (Tredie)
 40.
 Holmsted F., Justitsraad 391.
 Holst eller Holsten Beate Sofie
 226.
 — Maren Andersd. 196. 203.
 Holstein, Greve, Storkantsler 280.
 — Henrik 87.
 Holsøe P., Overretssagfører 145.
 Honnens Elise 143.
 — F., Kaptejn 143.
 — G. A., Kmjkr. Hfgd. 144.
 — Stamtavle 147. 406.
 — Juliane Marie, Oberstinde
 143.
 Honnens de Lichtenberg Sofie
 143.
 — Tycho, Major, Hofjm. 141.
 143. 399.
 — Stamtavle 146. 405.
 Hopp Hr. Andreas Munchert 127.
 164. 395.
 — Gjertrud Hedevig 127. 164.
 Horn Frederik, Politim. 297.
 Houmann Kruse, Propr. 142.
 Hubert Ulrikke, se Arenstorff.
 Hutfeld Sofie Christensd. 233.
 Hvilsbjerggaard 238. 315.
 Hvitensstjerne Hilleborg Andersd.
 19. 43. 420.
 — Anders Jakobsen
 420.
 Hvitzen Hans 431.
 Hygom P. Biskop 296.

- Hæstrupgaard 4. 22. 28. 35.
 Høeg ell. Høg Anne Elisabeth
 223. 234.
 — Erik Klog 223. 313.
 — Hr. Jakob Povelsen 215.
 223 234.
 — Iver Juel 227.
 — Jens Klog 223. 234.
 — Kirsten Jørgensd., g. m. Vil
 Orning 40.
 — Niels Schiøt 223.
 — Poul 223.
 — Niels 64.
 — Dorothea Hansd., g. m.
 Tøger M. Hvas 191. 203.
 — Fru Kirsten, g. m. Jens
 Hvas. 1—5.
 — Johanne Eskildsdatter 42.
 — Kirsten Nielsdatter af Fils-
 have 47.
 — Stygge 383.
 Høegh-Guldberg O., Statsminister
 279. 281.
 Højer Knud t. Ballegd. 332.
 Højgaard i Grejs Sogn 323.
 Hørby Bertel Lauridsen, g. m.
 — Kirsten Basse 381.
 — Laurits Bertelsen 46.
 Høst Frants af Næer 313.
 Høstmark Niels, Provst 316.
 Høudtzgaard 42.
 Høyer Monsr. fra Houbjerg 314.
- Jakobsen Hans Kasper, Etatsr. 157.
 — Inger Marie fra Hegnet
 228.
- Jakob Steffensen 29.
 — Sørensen, Borgerm. 117.
- Ibsen Niels t. Tvis Kloster 393.
 Jens Andersen i Faurumgaard 97.
 — Hansen Kannik 173.
 — Hansen, Præst i Viborg 178.
 — Henrichsen p. Østergaard 207.
 — Kat ell. Skriver 179.
 — Michelsen, Kannik 173.
 — Nielsen Vicar 173.
 — Olofsøn af Hillerødsholm 96.
 — Seyersen 99. 100
 — Simmonsøn, Præst 78.
 — Thomsen, se Vognsen.
- Jensen Gjertrud, g. m. Kbmd. P.
 Møller 161.
 — Martine fra Skibstedgd.
 143. 403.
 — Peder til Skibstedgd. 148.
 Jep Ovesen Hfgd. 94.
- Jep Povelsen, Præst 173.
 Jermin H. H., Kaptejn 147.
 — Hr. Henrik Jensen 254.
 — Noline f. Fønss 143. 147.
 — Sofie 147.
 — Sofus 147. 406.
 — Juliane 403.
- Jersin Jens Dinesen 108.
 Jes Jeypson, Raadm. i Kolding 90.
 Jessen Abel 331.
 — Marie, g. m. T. C Wass
 328. 335.
 — Emily, g. m. F. de Lichten-
 berg 406.
- Jesper Simonsen, Borgerm. i Viborg
 178.
- Inger Gundesdatter, se Skovgaard
 — Sørensdatter (Tredie) 382.
- Ingstrup Peter Boller, Degn 313.
 Johan Olufsen af Søholm, se
 Bjørn.
- Johan Georg, Kurfyrst 380. 386.
 Johannes ell. Janus Andreæ 115.
 — Aughyson 364.
 — Pætherson af Hillerødsh. 96.
- Jonas Bendson, Landstingshører i
 Viborg 364.
- Irminger Carl Gotthilf, General-
 lieut. 240.
 — hans Familie 240—41.
- Isgaard 232.
- Jude Christiørn 95.
 — Erik, Borger i Kolding 90.
 — Hans Eylersen 4. 39. 48.
 — Sofie Hansdatter 4. 39. 48.
- Juel Axel 174.
 — eller Hjul Benthe 20.
 — Birte, g. m. Knud Galt 381.
 — Børge til Pallisbjerg 52.
 — Christen til Udstrup 415.
 — C. Baron, Landstingsmand
 144.
 — C. Sehestedt, Kmherre 232.
 — Erik 371.
 — Henrik, Baron af Rysensten
 231.
 — Jep 35.
 — Johan 73.
 — Iver til Villestrup 408.
 — Kjeld, Læsemester 173—175.
 — Maren Eriksd. 29. 48.
 — Margrethe Mogensd., g. m.
 Morten M. Hvas 185.
 — Mogens til Knivholt 3. 51.
 — Mogens t. Udstrup 3.
 — Niels Axelsen 31.
 — Niels Iversen 35.

- Juel Niels Søfrensen, Læsemester 195.
 — Palle, Landsdommer 174.
 — Sidsel Børgesdatter 41.
 — Thomas Iversen t. Estrup 41.
 — Thomas Iversen t. Bøvling 53.
 — Vincents 367.
 Juul, Regimentsdyrl., Krigsass. 327.
 Jwl Peder 68.
 — Hans, Præst 69.
 Junghans Hans, Kancelliraad 315.
 Iver Hansen t. Rolsøgd. 1798. 20.
 — Nielsen, Væbner 91.
 Jørgen Persen af Donsted 4.
 — Gundersen, se Skovgaard.
 Jørgensen Niels, Toldkontrollør 331.
 — Sybille 331. 334.
- Kaalblat Marcus af Kiel 374.
 Kaas Anne 45.
 — Bjørn 174.
 — Christoffer t. Overklit 26. 35. 45. 53.
 — Enevold 369.
 — Gjord t. Taarupgd. 10. 45.
 — Hartvig 53.
 — Helvig 369.
 — Jens t. Bøvling og Staarupgd. 416.
 — Jens t. Gudumlund 416.
 — Inger, g. m. Laurits Lunov og Jens Hvas 25 ff. 32. 35 ff. 45. 53.
 — Iver 372.
 — Jørgen Grubbe 195.
 — Kirsten, g. m. Frants Dyre 367.
 — Fru Kirstine Mogensd. 367.
 — Kirsten Jensdatter 419.
 — Markor 40.
 — Mogens t. Tidemandsholm 50. 379.
 — Mogens t. Støvringgaard 48. 382.
 — Mogens t. Højriis 432. 372.
 — Niels t. Taarupgd. 416.
 — Niels t. Staarupgd. 45.
 — Otto, Gdejer i Ellidshøj 349.
 — Susanne 221.
 — Fru Thomasdatter, g. m. Christen Hvas 43.
 Kajholm, Rubjerg Sogn 15.
 Kall Edel Jensdatter 59.
- Kall J. Chr. 247.
 — Hr. Jens Johansen 206. 211.
 — Hr. Niels Hansen 207.
 Kallager Chr., Generalaud. 301. 308.
 Karen Frantsdatter, g. m. Jens A. Hvas 118. 162.
 — Mortensd., g. m. Hans Nielsen (Vognsen) 44. 51.
 — Pedersdatter, g. m. Jep Lang 58. 66.
 — ell. Karine Fru, g. m. Claus Nielsen Sparre 62.
 — Stensdatter, se Gøye.
 Kartoffe (Tidemandsholm) 3. 44.
 Kassel H. P., Proprietær 142.
 Kat Jensen 96.
 — Rasmus 96.
 Kathrine Efvørsdatter i Stockh. 199.
 Kegebehn Peiter, Farver 409.
 Kempe Anna 360.
 Kirstein Carl 148.
 — Caroline 145. 164.
 — Emilie 148. 149. 165. 408.
 — Fanny 136. 142. 149.
 Kirsten ell. Dorthe Sørensd., g. m. Mads M. Hvas 206. 211.
 — Mikkelsd., g. m. Bernt Hvas 80. 81.
 Kirt Henning Nielsen 91.
 — Mogens 91.
 Kjeld Olufsen, Kannik 101.
 Kjeldgaard 213. 222.
 Kjeldorp Christen Clementsen 190.
 Kjeldsen Anne Agathe, Mølgaard 160.
 — Ole t. Kongstedlund 157.
 — Jens t. Havnø 139.
 Kjempter Tønne (Anton Kampten von Selschoffen) 15. 36.
 Kjær Chr. Mikkelsen 293.
 Kjærgaard i Gjording Hd. 202.
 Kjærgaardsholm 256 ff.
 Kjærulf, Politidirektør 151.
 Kjølborg 46.
 Kjørning Simon 76.
 Klågerup 56.
 Klarupgd. 2. 154.
 Klaumann G., Justitsraad 390.
 Klavs Jøssopsszen 93.
 Klein Peter, Amtsforvalter 350.
 v. Klingenberg Friederich, Geheimeraad. 311.
 — Major 393.
 — Poul 432.
 Klitgaard, Proprietair 142.
 Klog Else Eriksdatter 223.
 Knabe Anne Magdalene 210.

- Knabe Hr. Christen Nielsen 206.
 — Hr. Niels Christensen 206.
   211.
 — Maren Christensdatter 206.
   208. 211.
- Knogmos Jep 90.
- Knud Nielsen, g. m. — Mathiasd.
 (Vognsen) 43.
 — Sørensen, g. m. Birthe Or-
 ning 40. 52. 381.
- Knuthsen, Borgerm. i Haderslev
 332.
 — A., Forpagter 404.
- Knutson Simon 76.
- Kop Anne Magdalene 210.
 — Christian 210.
 — H., Kjøbmand 210.
- Kopp Christine 165. 404.
 — E., Forstraad 156—157.
 — Stamtavle 157.
- Krårkerum 58.
- Krabbe Sophie Magdalene, Oberst-
 inde 299.
 — Fru Anne, g. m. Jakob
 Bjørn 57. 59.
 — Anne ell. Maren, g. m.
 Otte Lunov 36.
 — Dorthé, g. m. Morten
 Juel 3.
 — Godske 47.
 — Hans til Søgaard 381.
 — Fru Helvig 26.
 — Ingeborg 383.
 — Kirsten Godskesdatter 44.
 — Lucas 367.
 — Mogens 40.
 — Niels 369.
 — Oluf, Etatsraad til Bjerre
 376. 387.
- Krabbe-Charisius, Udenrigsminister
 152.
- Krafte Jesper 73.
- Kraft Jens i Stenhede 388.
- Krag Christence Eriksdatter 39.
 — Christen 371.
 — Erik 18.
 — Henry, Kandidat 404.
 — Jørgen 19. 371. 417.
 — Niels 371.
- Kragballe Elise Jensdatter 223.
 229.
- Kragh Peder, Præst 131.
 — C. C. U., Præst 131.
 — hans Børn 131.
- Kretschmer, Fru Malling f. 336.
- Krognes Ingeborg Ketilsdatter 61.
- Krohn Christine Margrethe 331.
- Kruppen Hr. Otto 173. 174.
- Krokholm 74.
- Kruse Fru Christine Sofie 222.
 — Grethe f. Færch 133.
 — Ingeborg 43. 370. 383.
 — Las 44.
 — Maren 370.
 — Enevold t. Hjermitstef 371.
 — Enevold t. Vingegd. 408.
- Krüdener G. L., Baron 104. 303.
 — Baronesse 412.
- Kuszerup 53.
- Kuur Hr. Johan Henriksen 210.
 — Lisbeth, g. m. Kbm. H. Kop 210.
- Küstner Amalie 129. 167.
- Køllen Alhed v. 40.
- Labanof-Rostovsky, russisk Fyrste
 157.
- Landting 256 ff.
- Lang Elsebe Clausdatter 66.
 — Jep 58. 66.
 — Peder 68. 69. 70.
- Langballe H., Proprietær 402.
- Lange Bodil Gundesdatter 90.
 — Christen t. Tjerret 11. 371.
 — Gunde 8. 381.
 — Henrik t. Fuglsig 27. 371.
 — Henrik, Feldbereder 86.
 — Ide 374. 421.
 — Iver 7. 51. 370. 371.
 — Knud Vest 86.
 — Maren Christensdatter 47.
 — Margrethe t. Engelsholm
 416.
 — Niels t. Tjerret 15.
 — N. K., Overkrigskommissær
 229.
 — Peder 371.
 — Hr. Tycho Jensen 112.
- Langebech, Justitsr., Arkivar 202.
- Langeland, Kaptejn 222.
- Langemark, Kaptejn 307.
- Larcher de la Fontaine, Advokat
 125
- Lars Petersen paa Store Tønde
 337.
- Lassen Ane Mette ell. Mechtele
 161. 164.
 — Justitsraad i Haderslev
 327. 332. 335.
 — Emmanuel, Etatsraad 332.
 — G., Overpræsident i Flens-
 borg 330.
 — Helene, hans Hustru 330.
- Lassen, Familie 333.

- v. Lassen Oluf Vorm 255.
 Laurits Madsen, Ridefoged 13.
 — Jensen i Pallesgaard 389.
 — Christensen i Pallesgaard 389.
 — Seersen 100.
 Lauritsen V. R. E., Prlieut. 307.
 Lawe Perssen i Stokkebro, Væbner 94.
 Laxmand Fru Else 64.
 — Mads Stensen 81.
 Lemvig P. 391.
 Lengsholm 4. 13. 14. 42.
 Lerbæk i Vendsyssel 11.
 — ved Vejle 304. 324.
 Lergrav 123.
 Leth t. Nørre Vosborg 254.
 Leuning C. P. G., Justitsmin. 141.
 Lewerkhusen Caroline 161.
 Levetzau, Stiftamt., og Hustru 301.
 — C. F. Excell. 222.
 de Lichtenberg Abel Marie 263.
 — Carl 406.
 — Eleonora f. Lillenskjold 142.
 — Frederik, Jægermester 142. 143. 399. 405.
 — Frederik t. Lundskov 406.
 — G. H., Etatsraad 222. 255. 263. 266. 272. 278. 292. 325.
 — Gerhard t. Hessel 141. 399. 405.
 — Geske 263.
 — H. H., Etatsraad 240. 295. 299.
 — Hedevig 405.
 — Karen 405.
 — Marie Sofie 143. 146.
 — Tychine A. F. 140 ff. 164. 396., g. m. Etd. F. Hvass.
 — Stamtavle 146. 405.
 Lichtenhjem, Kancelliraad 261.
 Lidemark 189.
 Liebreich Helene Juliane 31.
 — Johan, Oberstlieut. 375.
 Lillie Folker Gregersøn 59. 431.
 Lillielund Niels Pedersen 265. 293.
 Lillø 61. 105.
 Linde Christen, Borgermester 255.
 — Christen t. Tirsbæk 251 ff. 295 ff. 411.
 — Christen t. Bekmark 296.
 Linde Frants 251 ff. 296.
 — Niels 251 ff.
 — Rudolf Henrik 257.
 — Stamtavle 254—255.
 Lindegaard H., Provst 296.
 Lindenov Birgitte 12.
 — Hans Johansen 382.
 Lindenquist Otto 24.
 Lindenpalm, se Hvas.
 Linderumgaard 13. 226.
 Lisbeth Mogensd., g. m. Jørgen T. Hvas 201. 203.
 Lodehat Jens 76.
 Longomontanus (Longberg) Christen S. 204.
 Lorch Lorenz, Kjøbm. 270. 292 ff. 316.
 Loss Christoffer 1613. 260.
 — Maren 251 ff. 411.
 — Mette Kathrine 309.
 — Familie 260—61.
 Lugge Søren, Mag. 197.
 Lund Christian Hjortholm 130.
 — Hr. Hans Mathias 233.
 — J. M., Amtsforvalter 295.
 — Jesper, Præst 187.
 — Tygine, g. m. Fuldm. Graae 130.
 Lundsgaard Karen 163.
 — Konrad 123.
 Lunge Anne 415.
 — Blanzeflor Vincentsd. 35. 52.
 — Iver 271.
 — Jørgen 379.
 — Ove 51.
 Lunov Dorthe Jespersd. 42. 49.
 — Christopher 383.
 — Else, g. m. Vil Orning 40.
 — Ingeborg 17. 26. 45.
 — Kirsten 17. 26. 45.
 — Laurits Ottesen 13. 16. 36. 32. 35. 36. 45. 385.
 — Otte 36.
 Luxdorph Bolle 199 203.
 — Christian 199.
 Lykke Erik t. Torp 97.
 — Hans 35.
 — Jørgen t. Overgaard 174
 — Jørgen, Lieutenant 373.
 — Laurits Pedersen 231.
 — Niels t. Tanderup 97.
 — Niels t. Elved 373.
 — Peder 64.
 Lyng Jep, Borgerm. i Viborg 99
 Lyngby Jeppe Sørensdatter 185.
 v. Lüttichau Hans Helmuth 277. 293

- v. Lüttichau C. D., Kmherre t. Tjele 399.
 Lüttau, Kmjr. 333.
 Lønborg J., Præst 296.
 Løs Kloster i Norge 20.
 v. Løwen Jakob, Kommandant p. Kønigstein 380.
 Løvenhjem, General 46.
 — C. E. L. Brockenhuus 157.
 Løystrup 142. 146. 399.
- Madegaard 365.
 Mads Christensen Hr. 205.
 — Iversen i Holstebro 193.
 — Mogensen 96.
 Magdalene Hagensdatter, g. m. Jens M. Hvas 209. 211.
 — Sibylle, Hertuginde 380.
 Malling Anna Sofie Charlotte 334. 336.
 — Peder, Toldforvalter 336.
 Malm Henrik Raadmand 361.
 Mangor H P., Smed 354.
 Marcussen Marcus Pauli, Justitsr. 310.
 de la Mare Hieronymus, Oberstl. 324.
 Maren Christensd., g. m. Niels M. (Hvas) 210.
 — Jønsdatter, se Soderup.
 — Jørgensdatter af Donsted 4. 39. 48.
 — Knudsdatter, g. m. Mag. Jens Hansen og Borgerm. Niels Andersen 178.
 — Knudsdatter af Tredie 39. 48.
 — Laursen ell. Larsen 133.
 — Larsdatter, g. m. Christen Mortensen Hvas 336.
 — Mikkelsd., g. m. Peder Hvas 324.
 — Nielsd., g. m. Niels M. Skade 47.
 — Nielsd., gift Thygesen 129.
 — ell. Inger Sørensd. af Tredie 44. 389.
 — Termansen 337.
 Margrethe Dronning 365.
 — Jensd. g. ¹⁾ m. Biskop P. Tøgersen g. ²⁾ m. Gunde Skriver 178. 180.
- Margrethe Nielsd., g. ¹⁾ m. Borgerm. Jesper Simonsen g. ²⁾ m. Kantor Niels Fris 179.
 Marker R. J., Præst 157.
 Mariager Hr. Lars 205.
 Marschalck Augusta Margr. 46.
 Marsvin Else 371.
 — Helvig 372.
 Martin Madame 125.
 Mattes, Smed i Skjærvad 94.
 Mecklenburg Sofie Amalie 241.
 Meinstrup Fru Anne Henriksd. 95.
 Meincke cand. phil 412.
 Mentzer, Præst i Quislemark 280.
 Mette Nielsd., g. m. Gunde Skriver 180.
 — Sørensd., g. ¹⁾ m. Peder Trane g. ²⁾ m. Morten Hvas 179. 181.
 Michelbecker Charlotte Amalie Vigandt 226.
 Mikkil Nielsen, Hospitalsforst. 174.
 — Nielsen, se Hvas.
 — Thommeszon, Præst 403.
 Mogens Bertelsen 81.
 — Willumsen, Amtsskriver 31.
 — Vogensen 94.
 — Toollesszen, Væbner 1466. 378.
 Mogensen N., Proprietær 402.
 Mohn Geske 308.
 Moldrup Anna Magdalene 123. 163.
 — Peder, Kmherre 274. 284.
 Moltke Grev C. H. G. 300. 306.
 — Frøken de 301.
 — Kmh., Regimentschef 1783. 301.
 Monrad David 199.
 Mormand Margrethe 46.
 Morsing Christiern Dr. 91.
 — Hr. Jakob Henrik 248.
 — Svend 364.
 Movat Karen Andersd. 41.
 Mosebjerregaard 3. 44.
 Muhle Michael Johannes, Justitsraad 315.
 Mulvad Hr. Bernt Rosenmayer 248.
 Mumme Christoffer, Biskop 392.
 Munch Anne Jønsdatter 280.
 — Diderich, Kjøbm. 202.
 — Hr. Jens 280.
 — Karen 202.
 — Fred. Ludv. Christ., Præst 228.
 Munk Anders t. Brusgaard 94.

- Munk Fru Anne 51.
 — Dorthe, g. m. Thomas Svendsen Orning 41. 49.
 — Frands Nielsen 41.
 — Gjertrud Andersdatter 43.
 — Jens t. Haubro 388.
 — Jens Madsen af Visborg 378.
 — Iver, Biskop 389.
 — Karen Christensdatter 44. 389.
 — Kirsten 47. 53.
 — Ludvig 52.
 — Magnus 1397. 60.
 — Mogens t. Volstrup 367. 416
 — Mogens Nielsen 54. 389.
 — Maren, g. m. Svend Orning 40.
 — Maren Jensdatter 43.
 — Mette t. Østergaard 388.
 — Niels Mogensen 381. 388.
 — Oluf, Kantor i Ribe 87. 365. 416.
 — Peder t. Estvadgaard 181.
 — Peder t. Vesterris 46.
 — Søren i Kondrup 369.
 — Søren Nielsen 382. 389.
 Mund Henrik t. Serridslevgd. 36.
 — Iver 7.
 Murray, skotsk Familie 149. 150.
 Mus Jcp 60.
 — Fru Thore 417.
 Muser med Hvas Vaaben 70 ff.
 Mus Stamtavle 72.
 Muxoll Jenny 147.
 v. Müllen Jakob i Daugaard 289. 292.
 Müller Johannes, Dr. 114.
 — Michael t. Skodborghus 328.
 Møller, Provst 135.
 — Carl Christian 86.
 — Hans i Kolding 316.
 — Henrik, Admiralitetsr. 372.
 — Mads af Aggersbøl 325. 334.
 — Mads til Højgaard 337.
 — Margrethe Grotum 132.
 — Marie Kirstine 161. 164.
 — Palle, Kbm. i Løgstør 161.
 Mønsted Chr. Jensen 222.
 Mønster, Præst i Skørping 243.
 Mørch Jørgen 235.
 — Otto Himmelstrup, Provst 236. 249 ff.
 — hans Børn 250.
 — Peder Marcussen 235.
 — Overpostkontrollør 412.
 Møsting C. G., Major 387.
- Naamann Frederichsen, Kapellan 111.
 Nafni Thordson 364.
 Napoleon Bonaparte 124.
 Navl Dorthe 31.
 Neergaard Andreas 133.
 — Ferdinand 133.
 — Hedevig f. Voss 133.
 — Jakob 133.
 — Johan Michael 132.
 — Johanne Margrethe 131. 164.
 Nerild, Lyne Sogn 19. 22 ff. 46 ff.
 Ness Magenssøn i V. Marie Sogn 65.
 Neuspidsr, Kommandør, hans Frue 353.
 Neve Christian Gerhardt 244.
 Nicls Willasszen, Præst 94.
 Niels Andersen, Borgermester i Viborg 178. 180.
 — Ebbyson 364.
 — Henriksen til Gierholm 369.
 — Jespersen, Biskop 75.
 — Jensen, se Rotfeld.
 — Jonsszen 107.
 — Lauritsen. Præst 3. 4.
 — Mogensen, se Ness Magenssøn.
 — Nielsen 374.
 — Pedersen, Kbm. i Viborg 184.
 — Poulsen, Forp. p. Aastrup 30.
 — Rasmussen, Raadm. 191. 203.
 — Svendsen, Tolder 348.
 Nis Andersen t. Nielsbygd. 326.
 — Lasszen i Aarup 366.
 — Lasson 90.
 — Ovesen af Dragsgaard 369.
 — Pedersen 89.
 Nisse Jensen af Hamar 62.
 Nissen U., Stiftamtmand 296.
 Nielson Christiane Sofie 157.
 — Præst i Ramløse 157.
 Nielsbygaard 326 ff.
 Norby Fru Abel Lauritsd. 15. 38. 39. 48.
 — Hans 75.
 Normand Hans Peitersen, Kapt. 17. 18.
 Normann Hans L., se Arctander.
 v. Nostitz Hans Heinrich 380.
 Nyboe Laurs paa Frøstrup 257.
 — Lauritz til Tanderup 394.
 Nygreen, Garver i Klitmøller 166.
 Nyholm Holger, Rektor 87.
 Nyrup Præbende 172.
 Nørgaard i Salling 46.
 — paa Mors 5. 33.
 Nørholm 9. 23. 146.

- v. Obelitz Balthazar Gebhard 254.
 — Ellen Marie 254.
 Odder Niels 364.
 Oddeggaard ell. Aalegaard 31.
 Oldeland Anne 75.
 — Hans t. Trellerup 75.
 — Slægt 74.
 Ole Lauritsen ell. Lorentsen Hr. 209.
 Olivarius Elisabeth Marie 279.
 — Hr. Holger 280.
 — Kirstine Magdalene 280.
 Olrog Mag. Jens 202.
 Olsen Kathrine Marie, g. m. Kapt. Stjernholm 229.
 Oluf Olesszen, se Thott.
 — Stissen (Frisi?), Slotsfoged 94.
 — Jentsszen i Fauerholm 97.
 Olufsen L. H., Bibliothekar, Prof. 228.
 Opagergaard p. Lolland 20.
 Opitius Mathias 244.
 Orm Anne Eriksd. t. Vatne 41.
 Orning Christoffer t. Trygderup 40. 49.
 — Jens t. Velgaard 39. 41.
 — Jørgen t. Skorupgd. 7. 11. 39. 40. 50.
 — Kirsten 7. 40.
 — Maren Vilsd., g. m. Hans Basse 12. 34. 40.
 — Maren Vognsd., g. m. Vogn Vognsen 37. 40. 42.
 — Mette Thomasdatter 389.
 — Morten Svendsen Bølle 41. 49.
 — Sofie, g. m. Søren O. 8. 40. 41.
 — Søren, g. m. Sofie O. 8—11. 38. 40. 379.
 — Svend Ottesen 41. 42.
 — Svend Vognsen 34. 40. 379. 388.
 — Vil, g. m. Kirsten Høg 14. 40. 49.
 — Vogn Svendsen, g. m. Ingeborg Basse 11. 34. 40.
 — Fru Vognsdatter af Gjerumgd. 7.
 — Stamtavle 40—41.
 Ortwed Truels, Borgretspræsident 268. 298.
 Osa Niels Bratzes Enke 365.
 Owe Nielsen i Owelstrup 94.
 Overgaard i Udbyneder Sogn 174.
 — Jens Jørgen 224.
 — Marie 229.
 — Rasmus Nielsen 229.
 Oxenstierna Sten Christiernsen 58.
- Paludan Frøken 158.
 — Gundel 194.
 — Hr. Johan Jensen 194.
 — Jens, Birkedommer 194.
 — Villom, Mag. 189.
 Parsberg Oluf 370.
 Paulli, Provst 141.
 Paulsen Vilhelm, Lieut. 406.
 Peder Iversen Mag. 189.
 — Grefsen 122.
 — Lauritsen til Røgle 58. 66.
 — Pedersen, Præst 179.
 — Tøgersen, Biskop 177. 180.
 — Svendi, Forpagter 113.
 — Svendsen, se Pæther.
 Peter Petersen p. Stougaard 284. 311.
 — Hansen, Borgerm. i Skagen 29.
 — Abbed i Essenbek Kloster 94.
 Petersen Frants Neergaard 133.
 — Hansine f. Neergaard 133.
 — Erik Christian Andreas 133.
 — Kammerraad, Ouegaard 154.
 — Godsforvalter paa Taasinge 395.
 — Th., Overformynder 126.
 — Magnus, Professor 363.
 Pettersen Lorentz af Skjelskør 280.
 Pæther Suenssen, Byfoged 62.
 Pennov Inger Hermansd. 42.
 Pentz Adam Ernst 28. 30.
 — Jochum Friederich 28
 Permoser Augustin, Ritmester 24.
 Peringskjold Johan 63.
 Perlestikker Jakob 91.
 Pernau Emilie 128. 167.
 — Hofmaler i Stuttgart 129.
 v. Pfiel, Major 281.
 Pfeiffer Elisabeth 332.
 Philip 4 Konge af Spanien 358.
 Pind Laura Frue 127.
 Piper Fru Christiane 258.
 Plockross H., Overretssagfører 145. 402.
 Ploug Lars 127. 164.
 Plum Claudius, Privatpræceptor 209.
 Pløen Mathias, Kaptejn 185
 Poder Peder 242. 245.
 Podedbusk Erik 53.
 Pogwisch Frands t. Ravnholt 346.
 — Ide Frandsdatter 389.
 Ponick Hermand, Herredsskriver 232.

- Pontoppidan C., Stiftsprovst 296.
 Pors Erik til Nørgaard 46.
 Posse Axel 58.
 Poul Nielsen 117.
 Poulsen Jochum, Justitsraad 309.
   — Clementine Marie 309.
   — Niels, Proprietært. Rolsøgd. 129.
 Poulson Anne Marie 255
   — M., Etatsraad 215. 255.
 Prah Anne Christine 156.
   — S. J. N., Hofjuveler 157.
 Present Gjertrud Jensd. 46.
 Preetzmann Sofus, Landbrugs-
   kandidat 405
   — Ellen 405.
   — Kammerraad 411.
 Printzler Hr. Arent 122.
   — Hr. Otto 208.
 Prip Christen t. Øland 39.
   — Iver 371.
 Promm Hr. Johannes Nicolai 280.
 Præn Lorentz Gert t. Mejlsted 28.
 Pugdahl Jens Lynge 167.
 Pæp Anders Mortensen 60.

 v. Qualen Josias 174.
 Quedens Anna 405.
 Quistgaard Anders Pedersen 198.
   — Morten Andersen 265.
   293.
 Quitzow Jørgen 332.
   — Mette 46.

 Raben A. J., Kjøbmand 333. 334.
   — Niels, Præst 333. 334.
 Rafn H. S., Kammerraad 295.
   — Anders i Egesper 97.
 Ramel Ove Henrik, Baron 307.
 v. Randau Marie fra Anhalt 34.
   40. 47. 388.
 Randrup 71. 132. 221. 226. 404.
   — Frederik, Præst 247.
 Ranch Hieronimus Justesen 182.
   188.
 Rantzau-Breitenburg, Greve 152.
   — Drude 416.
   — Frederik 51.
   — Grevinde f. Raben 308.
 Rathke, Mejeriforpagter 158.
 Rathlau, Ritmester 375.
 Ravn Hans, Prokurator 296.
 Refstrup i Gadbjerg Sogn 46. 47.
 v. Reicheldorff, se Curtzer.
 Reitzer C., Privatpræceptor 198.

 Remick Reinholdt 371.
 Resen Margrethe Andersd. 227.
 Restrup, Hvam Sogn 47.
 Reventlow, Komtesse, til Frijsen-
   vold 293.
   — C. B., Greve, t. Christi-
   anslund 397.
   — Ludvig, Greve 140.
 Riber Svend, Studiosus 295.
 Richard Hr. F. H., Præst 162. 393.
 Rind Robert 199.
 Riis Else Christensdatter 222. 313.
   320.
 de la Roche Christine Charlotte
   249.
 Rodenberg, Kaptejn 238. 241. 292.
 Roed Anne 40.
   — Thord i Waarst 42.
   — Thomas 42. 369.
 Roesholm Niels 246.
 Rohde ell. Rhodie Anne Elisabeth
   121. 162. 431.
 Rolstrup 90.
 Rolsøgaard 12. 18 ff. 129.
 Rorup Præst 297.
 Rosborg Hans 244.
 Rosenbeck Ludvig Christian 133.
   164.
   — Laurence 133. 136.
   — Cecilie 133. 158. 404.
   — Familie 133.
 Rosencrone, Geheimeraad 124.
 Rosenkilde Hr. Hans 223.
 Rosenkrantz Anders 256.
   — Fru Anne, g. m. Al-
   bert Gøye 367.
   — Birgitte Timmesdatter
   10. 45. 407.
   — Christian, Baron 405.
   — Christoffer 174.
   — Erik Ottesen 93. 95.
   365.
   — Erik, Geheimeraad 15.
   23. 33.
   — Folmer Axelsen 46.
   — Frederik 10.
   — Gunde 386.
   — Holger Eriksen 95.
   — Holger t. Glimminge
   256.
   — Ingeborg Pallesd. 41.
   — Iver Christian, Baron
   405.
   — Karen 256.
   — Margrethe, g. m. Hans
   Lindenov 382.
   — Mogen 258. 264.

- Rosenkrantz Niels 373.
 Rosenpar Oluf 191.
 Rosenørn-Teilmann J., Frøken 370.
 Rosenørn M. H., Stiftamt. 399.
 Rostrup Elne 416.
 — Gunde 371.
 — Sofie 416.
 Rotfeld Johanne Nielsdatter 35.
 — Mette Jensdatter 42.
 — Niels Jensen 367.
 — Fru, g. m. Marten Nyelsson (Vognsen 3 H.) 42.
 Rotsten Christence 42.
 — Jens, Landsdommer, t. Lengsholm 14.
 — Jens Markvardsen 4.
 — Jens, Admiral 408.
 — Knud 13. 51.
 — Lisbeth, g. m. Jørgen Orning 11. 40.
 — Lisbeth Jomfru 369.
 — Markor Jensen 42.
 — Palle 42. 48.
 — Sten 11.
 Rotwitt, Justitsminister 141.
 Row Hans 89.
 Rud Otto 73.
 Rugholm i Taars Sogn 27.
 v. Rumohr Augusta Elisabeth 208.
 Ryberg C., Justitsraad i Aalborg 301. 396.
 — Hofagent i Kbhvn. 394.
 Rød Fru Karen Lauritsdatter 72.
 — Las Offesen til Søgaard 44. 52. 72.
 Røgle 58.
 Saltensee Johannes Andersen 76.
 — Lave Jepsen 416.
 Samnis, Oberst 218.
 Sandberg Mads t. Løystrup 416.
 — Tyge t. Isgaard 416.
 Sander Amy 146.
 Sappi Fru Johanne Andersd. 49.
 Sassær, Skræder 67.
 Saur Mad. af Høve 280.
 Saxe ell. Sax Frederik t. Ryberg 52. 54.
 — Hartvig t. Tanderup 47. 54.
 Saxil Jørgen Simonsen 261.
 Saxild Jens Olesen 308.
 Schade Maren 87.
 Schaltz C. M., g. m. Præst F. Randrup 247.
 Scharum Hr. Jens Olsen 194.
 Scheel A. W., Justitsminister 141.
 Scheiby Trine 148.
 Schiellerup Conradine 136. 140. 148.
 Schimmelmänn, Baron t. Lindenberg 224.
 Schinkel Fr., Landsdommer 245.
 — Fru Anne g. m. Peder Lauritsen Straale 368.
 Schiøtz, Apotheker 155.
 Schjerup, Godsforvalter 160.
 Schjøt Niels Jensen, Raadm. 223.
 — Anna Elisabeth 223.
 Schjøning Christen, Præst 408.
 Schmidt Christian August 140.
 — Chynde 294.
 — Cidzel Cathrine 162. 392.
 — Emilie 140.
 — G., Apotheker, Assessor 244. 277 ff. 316.
 — Kirstine Dorothea 133. 140. 164. g. m. Justd. Hfgd. A. N. Hvass. t. Nørgaard.
 — Peter, Foged 392.
 — Hr. Villum 164.
 Smidt, Mag., Rektor 296.
 — Bodil Sofie 87.
 Smith Anna Elisabeth 128. 167.
 — F., Boghandler 142.
 Schmidten Johan Fred. 301. 308.
 — Ulrik Christian, Generalkrigskommissær til Urup 301. 343.
 Schnell Hr. Ulrik Christian 162.
 Schoubo, Præst i Gauerlund 316.
 v. Schoultz Augusta Fred. 228.
 Schram Adolf 147.
 — hans Børn 147.
 — Christiane 143.
 Schriffter Morten 91.
 Schrøder Hr. Christen Sørensen 308.
 — Sofie Jakobsdatter 361.
 v. Schwerin Otto Jakob Major 31.
 Schönau N. 245. 288. 306 315 ff.
 Schönberg, Testamentsexekutor 1841 126.
 v. Schönberg Kathrina 379.
 Secher C. E., cand. mag. 305.
 — Jeremias Møller, Regim.-kvartermester 301.
 — N., Præst 242. 275. 294. 306.
 Seefeld Jakob t. Sostrup 96. 181.
 — Jakob t. Randrup 369.
 — Oluf Mortensen 378.
 Seerup Hr. Chr. 206. 211.
 Sehested Holger, Kammerherre 158.

- Sehested Malte t. Rydhave 27.
 — Thomas Maltesen 407.
 Seier Volter, Vinhandler 375.
 Selmer, Amtmand 304.
 Serlin Christoffer 20.
 — Kirsten 20. 47.
 Seyer Johanne 229.
 Sidenbladh Karl Dr. 358.,
 Silkestad 61.
 Simon, Biskop i Viborg 364.
 — Christiane Jakobine 164. g.
 m. Justitr. C H. Hvass.
 Simonsen, Ritmester 229.
 Simony, Justitsminister 141.
 — Kaptejn 155.
 Sindalin Ellen 313.
 Sinding Marie Sofie 164.
 Sjwnde Esbensen 62.
 Sjællandsfar Bo 91.
 Skade Elisabeth 20. 22. 23. 37 43.
 — Hans 18 ff.
 — Just Nielsen 390.
 — Kirsten 18 ff. 38.
 — Niels, Lieutn. i Leyden 19.
 — Niels t. Nerild Østergd. 7.
 — Mads Nielsen 19. 23.
 — Rasmus Nielsen 390.
 — Stamtavle 46—47. jfr. 390.
 Skantved C. S., Bondekarl 16.
 Skarregaard 72.
 Skavanger 39.
 Skel, Skeel, Scheel Albret 3.
 — Christen 181.
 — Christen Mortensen 193.
 — ell. Scheel Christen, Greve
 233. 250.
 — — Jørgen, Greve
 253.
 — E. V. R., Indenrigsminister
 303.
 — Ingeborg 42.
 — Niels 73. 417.
 — Otto, g. m. Birgitte Linde-
 now 12.
 — Otte 383
 Skilsted C. Overretssagf. 145. 402.
 Skjerrildgaard 266.
 Skjønning Jakob, Superintendent
 173.
 Skobling ell. Skablund, Hundslund
 Sogn 46 ff.
 Skov Peter, Kammerraad 255.
 Skovgaard Anders, Erkedegn 173.
 175.
 — Gunde Nielsen 38. 43.
 367.
 Skovgaard Henrik Nielsen, Foged
 p. Bustrup 369.
 — Inger Gundesd. 43. 368.
 378.
 — Jørgen Gundesen 43.
 367. 420.
 — Just Nielsen 4. 43.
 — Niels Pedersen 43.
 — Moritz Justsen 4.
 Skovsholm 47.
 Skram Johanne 3.
 — Niels 407.
 Skriver Anne Pedersd., g. m. Tøger
 M. Hvas 191. 203.
 — Gundi 178. 180.
 — Hans Christensen 179.
 — Iver Pedersen 180.
 — Jens, Landstingshører 173.
 — Peder Jensen 191.
 Skrydstrup, Skolelærer 307.
 Skræder Las 99.
 Skurup 56.
 Skørtholt 4. 7 ff. 23. 33
 Skøttrup 173.
 Slette, Hjørtalds Sogn 2. 27. 44.
 Smalsted Fru Marine 34. 39. 48.
 — Niels Ottesen 4.
 — Otte Nielsen 4.
 — Fru, g. m. Anders Jensen
 (Vognsen) 44.
 Sode Hr. Jakob Jensen 209.
 Soderup Anne Margr. Svensd. 120.
 — Maren Jensd. 112. 162.
 — Svend Andersen 118.
 Sofie Hansd., g. m. Vogn Hvas
 314. 321.
 — Lauritsd. 58. 68. 69.
 Sohl, Kommerceraad 226.
 Solgaard Karen Jespersd. 409.
 — Dorthe Nielsd. 255.
 Sommer Niels 364.
 Sonne, Kancelliraad, Generalfiskal
 224.
 Sonius Jakob 256.
 Sostrup 43 94. 96.
 Sparre Aage Nielsen 61. 65.
 — Beynt Thordsen 62. 63.
 — Emmicke 20.
 — Anne Mouritsd. 104.
 — Claus Nielsen 62. 67.
 — Hans 56.
 — Gabriel 56.
 — Jakob, Oberstlieut. 42.
 — Ingeborg 18—20. 47.
 — Knud Nielsen 56.
 — Margrethe Carlsd. 58.
 — Niels Svendsen 56. 59—62.

- Sparre Niels Clausen 64
   — Niels Aagesen 66—68.
   — Vogn Tullesen 56.
   — Stamtavle 58.
 v. Speckhahn Frants Eberhard 195.
 Spend Bodil 42.
   — Ellen Mogensdatter 172.
 Spengler, Justitsraad 125.
 Splid Anne Pallesdatter 46.
   — Lauritz Sørensen 254.
   — Maren 254.
 Stavervskov Anne 23. 370 ff. 417.
   — Sofie 371.
 Steen Else 415.
   — Henrik i Plovstrup 366.
 Steenberg Hr. Lauritz 262.
   — Præst t. Gauerslund
     315. 316.
 Steenbuch, Notar 116.
 Steenfeldt H. E., Kancelliraad 294.
 Steenstrup H. S, Forvalter 295.
 Steensen Mads, se Laxmand.
 Stefan Nielsen 113.
 Steigmann Jacob 258.
 Steincke C. G., Bager 355.
 Stjernholm 104.
   — Herløv 222.
   — Jens Major, 223.
   — Peder 274. 293.
   — Rasmus 224. 320. 394.
   — Stamtavle 228 29.
 Stolpenberg Monsr. 313.
   — Ulrikke 313. 315.
 Straale Peder Lauritsen t. Thorup-
   368.
 Stradow 147.
 Strahan Alexander, Kbm. 197.
 Strangesen Maren Klavsd. 41.
 Strandet 174.
 Strørborg Anna 162. 393.
   — Birgitte Marie 163.
 Stub Mads, Borgerm. 179
   — Peder, Borgerm. 179.
   — Hr. Poul, Mag. 212.
   — Stamtavle 212.
 Stubbergaard 256 ff.
 Sture Sten d. Y. 59.
   — Svante Nielsen 103.
 Stygge Anders Jepsen 61.
   — Hans Eylersen, se Jude.
   — Mogens Iversen 43.
   — Mouritz 181.
   — Niels 369.
   — Sofie Hansdatter, se Jude.
 Støy Husjomfru 158.
 Sudher Nis Persøn 90.
 Svan Morten 378.
 Svane Hans Pedersen 162.
 Svaning, Biskop 116.
 v. Svanevedel H. F., Oberst 196.
 Svanholm Hans 139.
   — Jens t. Bælumgaard 158.
   — Jens t. Gl. Viffertsholm
     145.
 Svendi, Mad. Anne 202.
   — Peder, Forp. 113.
 Switzer Frederik, Birked. 234. 320.
 Sæby Jens Andersen 115.
 Søggaard i Thy 44.
 Søggaard eller Sjørup 37.
   — i Gjerrild Sogn 93 ff.
   — Maren Jensd. 166.
 Sønderhofgaard i Thy 48.
 Sølling Frue, f. Bay 142.
 Søren Knudsen t. Tredie 48.
 Søffren Villatzen 103.
 Sørensen Kirstine fra Vaarsaa 148.
   — Borgerm. i Haderslev
     332

 Taabel Poul 167.
 Tanche Hr. Hans Poulsen 30.
 Tavlov Jens Bertelsen, Tolder 376.
 Tavsens Hans 175.
 Teilmann Hr. Peter 163.
 Terman Madsen, Forpagter 326.
 Termansen Agathe, g. m. Laurits
   Hvas 326. 334.
   — Maren ell. Marie g. m.
     Lars Petersen 326.
 Terpgaard 31.
 Testrup, Assessor 89.
 Them ell. Thumb i Norge 35.
 Thising Hr. Christen Pedersen
   205 209. 211.
 Tholerus Erik 361.
 Thomsen Hansine Marie 167.
   — Lærer i Skrillinge 146.
   — Thomas, Borgerm. 316.
 Thonbo Mathias, Postmester 247.
   — Musikus i Aalborg 247.
 Thord Mattesson, Væbner 94.
 Thorup t. Anderstrup og Løjstrup
   138. 400.
   — Præst i Løsning 311.
   — P. N 336.
 Thornsen M. E., g. m. Iver Han-
   sen t. Rolsøgd. 20.
 Thott Anders 60.
   — Axel Pedersen 58 ff.
   — Birgitte 64.
   — Hans 59.
   — Iver 62.

- Thott Jep 62.
 — Jørgen 64.
 — Kirsten 53. 60.
 — Otto Geheimeraad 261.
 — Peder 60.
 — Pernille 58. 60.
 — Hr. Oluf Axelsen 365.
 — Oluf Oleszen (?) 64.
 Thurah Kommandør 227.
 Thygesen Tyge 129. 164.
 — Marie Franciska 130.
   164.
 — Frants 131. 134. 164.
 — Cecilie 131.
 — Marie 131.
 — Mads 164.
 Thygeson Helene 251.
 — Lars 263.
 Tietgen Geheimetatsraad 399.
 Tidemand Inger 4.
 Tirsbæk 251 ff.
 Toddøls F. C. 147.
 Tofta 58.
 Tollerson Johannes 364.
 Tolstrup Jochum paa Hastrup 306.
 Torbernfeld 365.
 Tornekrands Niels Mikkelsen t.
   Kyø 52.
 Tornskytte Kirsten Christensd. g.
   m. Jon Wiffert 366.
 Torp i Hansted Sogn 97.
 Torup Anders Hansen 376.
 Trakehnen, Stutterii i Lithauen 240.
 Tredie 39. 40.
 Trane Peder 179.
 — Andreas Borger i Viborg
   408.
 — Karen Pedersdatter. 179.
 — Niels Lauritsen, hans Fam.
   184.
 — Niels 408.
 — Laurits Andersen 191.
 — Maren 191. 203.
 — Stamtavle jfr. Hegelund 179.
 Trasborg Andreas, Højskolelærer
   og Bogholder 346.
 — Frederik Kleinsmede-
   svend 347.
 — August Sømand 347.
 Trojel Marie Anna 87.
 — Simon Procurator 87.
 — Thomas Præst 87.
 Tromslær Pitter i Viborg 409.
 Trolle Børge 105.
 — Herluf 96. 105.
 Trøgdrup i Skærum Sogn 9. 40.
 Tustrup i Hellum Hd. 213. 235.
- Tulsted 213.
 Tved Hans Jensøn 233. 308.
 Tved Ingeborg 233 308. 320.
 Tvede Hr. Søren 233. 308.
 Tvis Kloster 173.
 Tychonius Christen Lassen 197. 216.
 Tyge Andersen 17. 27. 28. 34.
 Tygestrup, Tirstrup 93.
 Tysk Diderik 180.
 — Morten, Foged 104.
 Tøger Jensen (Broder Tøger) 175.
   203. 211.
 Tøgersen Peder, Mag. 175.

 Udsen Svend Torbensen, Væbn. 95.
 — Fru — Lauridsdatter, g. m.
   Frands Iversen 389.
 Uf Hans t. Gundestrup 46.
 Ulfeld Kirsten Klavsdatter 41.
 — Korfits t. Matrup 31. 373.
 Ulfstand Gert 104.
 — Lave 104. 163.
 — Trud Gregersen 74.
 Ullerup paa Mors 70 ff.
 — i Thy 73.
 — se Vullerup.
 Unger Birthe Marie 31.
 — Claus 29. 35.
 — Frederik 31.
 — Giord Christopher 387.
 — Helvig Lindenov 387.
 — Johan Rudolf 31.
 — Rudolf Major 31.
 — Wolff 30. 35. 40.
 Urne Axel 13. 48.
 — Christian 373.
 — Christian Jørgensen 385.
 — Dorthe 385.
 — Folmer 13. 48.
 — Jørgen 372.
 — Mette 417.
 Ussing, Præst i Mariager 132.
 — Lars af Stobberup 311.
 Ustrup Jakob fra Horsens 261.
 Uttrup M., Amtsforvalter 295.

 Wadskjær C. F. 189.
 Valborg, g. m. gl. Mads Christen-
   sen 205. 208
 Walkendorff Henning 48
 Valden 78.
 Valentiner, Etatsraad 156.
 Vandal Joh., Privatpræceptor 115.
 Wandel Eline Margrethe 150. 165.
 Vargas, Generalmajor 40.

- Vardinghus F., Degn 313.
 Vasa Gustav, Konge i Sverrig 358.
 Wassard C. i Hobro 332.
 Vedel Hr. Christian Berntsen 120. 163.
 Wedell-Wedellsborg Dagmar 146.
 Vedsted, Vesteni, Vest Mette 85.
 Vejrbakken i Gjerum Sogn 17. 18.
 Weiner Margrethe Christensd. 261.
 Weinrauch ell. Weirauch. Vejop-synsmd. 345.
 Vesteni Eggert 98.
 — Erik 46.
 — Marie 47.
 — Stig 4. 43.
 — Fru, g. m. Rasmus Skade 46.
 — se Vedsted.
 v. Westen Karen Henriette Dorothea 307.
 Westenholz, Major, Hfgd. 137.
 — Rolf t. Refsnæs 158.
 — Kirstine 158.
 — Thomas, Lieut. 158. 404.
 — Thora 404.
 Vesterhof Laurits Christensen 226.
 Vestergaard O., Provst 229. 245.
 — Marie Margrethe Olufsdatter Jfr. 410.
 Westermann Marie Kathrine 86.
 — Jernstøber 349.
 Vesterrør i Gjerum Sogn 13. 16. 26. 27.
 Wibe Anders Nielsen, Korporal 352.
 — Andreas Andersen, Præst 352.
 Wied John, Fabrikant 405.
 Wiel Anna Sybille 202.
 Wiffert Kirsten Lauritsd. 42.
 — Jon 366.
 — Mogens Jensen 43.
 Viishave 73.
 Wik 56.
 v. Wildenradt C. H., Ritmester 284.
 Villerup 4. 31. 139.
 Willum Hr., Præst i V. Velling 366.
 Wilstrup Søren i Klags Mølle 311.
 Wilson, Kleinsmedemester 399.
 Vincentius Hr. Jacob Sørensen Herfølge 112.
 Vind Albert 48. 72. 73.
 — Christian 22.
 — Hack 385.
 — Iver 9. 50. 370.
 Vind Niels 72.
 Vindelef Laurs, Landmaaler 315. 321.
 Vindfeld Troels, Forp. 148.
 Winding Mag, Privatpræceptor 115.
 — Mette 221. 313.
 Winge Niels, Præst 161. 165.
 — Jørgen, Prokurator 161. 404.
 — hans Børn 161. 404. 405.
 Winther Jakob Sørensen, Kbm. 184.
 — Gjertrud Sørensdatter 185.
 Vinterberg Frederik, Amtsforv. 229.
 — Luttamilla Margrethe 229.
 Winterfeld Augusta, Baronesse 232. 250.
 Viskum Jens 179.
 With Johan Jensen, Præst 391.
 — Elsebeth Margrethe 391.
 — Ane Kirstine 391.
 Vivet Lorents 223.
 Woetmann Hans Christian 163.
 Vognsen (med Ørneklø)
 — Mads Jespersen t. Hørbylund 3.
 — Jesper Thordsen 3. 4.
 — Fru Inger Jespersd. 4.
 Vognsen (med en væbnet Arm)
 — Bodil 42. 51.
 — Jesper, S. af Vogn Persen 4.
 — Jesper d. Ældre 22.
 — Inger Jespersd., g. m. Otte Bildt 35. 45.
 — Vogn Persen t. Hæstrupgaard 4. 22.
 Vognsen (med tre Hoveder).
 — Anders Tommissen 3. 44. 51.
 — Anders Mogensen t. Møgelgaard 381. 382.
 — Anne Mortensdatter 41. 42. 49.
 — Dorte 382.
 — Elisabeth Magdalene 24.
 — Gert Tommissen 3. 44. 51.
 — Jesper, Ritmester 4. 15 ff. 22 ff. 37. 47.
 — Ingeborg, g. m. Mads Hjul 20.
 — Ingeborg Marie, g. m. Ritmester Permoser 24.
 — Margrethe 382. 384.
 — Marine, g. m. Niels Iversen 38.
 — Mette 382.
 — Mogens Andersen 43. 382.

- Vognsen Morten Johansen 44. 49.
 — Niels Mogensen, se Munk.
 — Stamtavle 42—44 jfr. 52. 388.
 — Vogn t. Stenshede 8. 11. 34. 37. 372.
 Vognsen (med et halvt Hjul).
 — Edel Eriksdatter 47.
 Wodschou Jens, Kbm. i Aalborg. 236. 320.
 — hans Børn 237.
 — Just Frederik 238. 241. 299. 316.
 Wolff E., Prlieut. 146. 405.
 Vorbjerggaard i Underup Sogn 31.
 Wordegaard Nørlyng Hd. 244.
 Vorm Mathis Bonde 94.
 Worm J., Mag., Vicerektor 296.
 — Privatpræceptor 115
 Wulff, Kbm. i Horsens 305.
 Vullerup 39. 48.
 Wæthær Andreas Pedersen 96.
 Wøldike, Hfgd., Kmjkr. 136. 149.
- Wøldike Peter, Provst 110.
 — A. Biskop 243.
- Ziervogel Hinrich Gottlieb, Kapt. 249. 320.
 — hans Børn 249.
 — Hinrich Sigism., Kammerraad 249.
- Zwme, tysk Skipper 65.
- Æbelsjøgaard 93.
- Øland 39.
 Ørland Jens Andersen 115.
 Ørndrup 38. 225.
 Ørs i Rom Sogn 41.
 Ørtofta 78.
 Ørslev Kloster 229.
 Ørsnæs Christen Larsen 236. 306. 320.
 Ørsted A. S., Justitsminister 141.
 Østergaard Houbjerg Hd. 98.
 — Gudum Sogn 123.

Register til 3die Del.

Henførelsen af mange Personnavne under bestemte Slægtnavne skyldes
Hr. Assistent A. Thiset.

- Abel Tygesdatter, g. m. Niels Kalv,
se Puder.
- Abraham Eriksen, se Gylden-
stjerne.
- Adler Jakob, Krigsraad 164.
- Ahlefeld (Anefeld) Keye van 95.
162.
- Algudsen (Algotsen, Algrevesen)
Jep Nielsen 85.
- Alling Kloster 3. 32. 34. 78. 94.
101. 117. 119
- Anders, Abbed i Alling Kloster
78. 152.
- Eriksen, Hfgd. i Middel-
som Hd. 97.
- Nielsen, Hr. af Drotning-
holm, se Jernskjæg.
- Nielsen, Præst 1407. 109.
- Nielsen, Raadmand i Ran-
ders 136.
- Olsen, Præst i Hald 135.
- Ane Mikkelsdatter, g. m. Niels
Klemensen 157
- Anne, Frue i Føvling, se Skale.
- Frue i Meilgaard, se Lykke.
- Frue paa Rougsø 156.
- Apollone, g. m. Niels Gris 89.
- Baden Oluf Mortensen, Biskop 54.
- Bagge Johan 80.
- Banner Anne af Asdal 146.
- bruneErik Eriksen, Væbner
1421. 112. 113.
- Jens af Landting 113.
- Niels af Skarve 113.
- Mette, brune Eriks Datter,
g. m. Hr. Sti Munk 75.
- Otto 76.
- Barch Per i Skindbjerg 135.
- Barner G. 165.
- Basse Christen Eskilsen, Væbner
1471. 69.
- Ingwar, Foged p. Bjørnholm
132.
- Beckmand Margrethe Hennings-
datter 129.
- Beger Hr. Jep 43. 45. 121.
- Familie 146.
- Belov Henrik 98.
- Bent, Broder, Custos 43. 122.
- Beske Klemend, Klosterbroder
115.
- Bild, Hr. Eluf Elufsen 13. 14.
23 ff. 47. 59. 60. 107. 112 ff.
- Eluf Jensen, Væbner 11 ff.
15. 114.
- Mette Elufsdatter 15. 51.
53. 55.
- Bille Ove, Biskop 30. 34. 119.
- Binderup Jep Poulsen i Kartorp
1511. 156.
- Jep 1511. 156.
- Hr. Jakob Troelsen
1405. 1408. 106. 109.
- Birgitte Jensdatter (?), g. m. Niels
Klemensen og Niels Jensen 88.
89. 147.
- Bjørn Anders Jakobsen 147.
- Jakob Andersen 156.
- Sofie 157.
- Svendsen, Hr. af Aurum
111.
- Bleg Peder 104.
- Blæsinge Jens Nielsen 1355. 7.
- Bo Mogensen, Biskop i Aarhus
30. 107. 108. 117.
- Bonde Mathis, Væbner 1444. 142.

- Bonde (Rusticus) Svend, Væbner 2. 20. 21. 101.
 — Persen 2. 6.
 Boom Öwe Niels, Væbner 40. 71. 142.
 Brage (Bradtze) Niels, Væbner 1375. 104.
 Brahe Sten Ottesen 145.
 Brandsen Johan, Væbner 1404. 42. 120.
 Breide Ursula 151
 Bremelle Jep Herlugsen 124.
 Brok Anders 36. 106.
 — Axel 68.
 — Eske 98.
 — Lave Jensen 1404 36.
 — Lave Eskesen til Estrup 63. 76. 133. 136. 149.
 — Jens Jensen 36. 86. 106.
 — Jens Andersen 36. 106.
 Bruun Jakob 80.
 — Johannes fra Brunshaab 165.
 Bryms Jens Svendsen 1406. 107. 108.
 Bryske Kirsten Hartvigsdatter, g. m. Christen Rud 53. 54. 120. 130.
 — Karl 157.
 — Klaus 94.
 Buchwald A. D. F. v. 165.
 Bugge Hr Niels til Hald 44.
 — Elisabeth, g. m. Gotskalk Skarpenberg 44.
 — (eller Krabbe) Mikkel 1375. 104. 105.
 Bølle Eiler Madsen, Biskop 30 31. 127.
 Cecilie, D. a. Hr. Laurits Truidsen 71, 143.
 Christen Olufsen ell. Stigsen, Væbner 1375. 104.
 — Eskilsen, Væbner 1471., se Basse.
 Christiern Nielsen, Væbner 1406., se Munk.
 — Lybbertsen, Borgerm. i Viborg 155.
 — Persen i Aagesvig, Væbner, se Glambek.
 — I Konge 68 136.
 Christian II. Konge. 28.
 Christoffer II. Konge 86.
 — Hertug 4.
 — i Kjellerup. se Kruse.
 Clemens St., Kirke i Aarhus 30.
 Daa Anne 151.
 — Klaus 98.
 — Lange Ove Ovesen, se Kaas.
 Dan Abel af Nygaard 147.
 — (Damb) Lauritz, Væbner 69. 147.
 David Saxesen af Gasmerholm 142.
 Degn Thord, Landstingshører 102.
 — Johannes 103.
 Due Hr. Jens 109.
 — Mette Jensdatter, g. m. Lyder Kabel 44. 45.
 — Mikkel 156.
 — Hr. Peder Mogensen 1408. 1421. 109. 112.
 Dueholm Kloster 40. 71.
 Dylmer Henrik 103.
 Eberstein og Pickburg, Greven af 38.
 — Hr. Valdemar Albretsen 106. 112.
 Eiler Hr. 1400. 11.
 Eline, g. m. Hr. Aage Hase, se Munk.
 — g. m. Jens Pabe 44.
 Ellen, Frue i Skovgaard, se Munk.
 Elisabeth, Hertuginde 37. 111.
 Elsebe Pedersdatter Gødesøn) 23.
 — g. m. Hr. Mikkel Rud til Vedby, se Markmand.
 Eluf Elufsen Hr., se Bild.
 — Jensen, Væbner, se Bild.
 Em Kloster 54.
 Enert Lauersen i Viborg, Væbner 54.
 Erik af Pommern, Konge 19. 21. 35 ff. 41. 43 ff. 109 ff.
 — Andersen, se Krumpen.
 — Christensen, Væbner 1468., se Fasti.
 — brune, Eriksen, se Banner.
 — Henriksen, se Prip.
 — Jensen, Foged i Kolding 149.
 — Persen af Fjellerup, se Glob.
 Falster, Hr. Peder 112.
 Fasti Erik Christiernsen 17. 136.
 — Karen 57.
 Ferk Jøns 37. 107.
 — Æsge Jensen, Præst 37.

- Ferslev Niels, Amtmand 165.
 Fikkese Anne 55.
 — Johan 51. 53. 55. 125.
 — Fikke Lauritsen 47 ff. 118.
 — Laurits Johansen 55.
 Flemming Jakob 147.
 — Inger i Møllerup 1511. 156.
 — Herman 147.
 — Karen 147.
 Fod Niels 44.
 Folmer Mortensen Hr., se Gjersting.
 Frederik I. 88.
 Friis Jens, Væbner 8.
 — Mette 164.
 — Mogens, Greve 164.
 — Oluf, Slotsfoged p. Kalø 139.
 — Peder, Biskop i Børglum 107.
 Fynbo Niels Nielsen 22. 108. 110.
 — Morten, Kantor 69.
- Gerhard 6, Greve 37.
 Giedh Jes 1406. 107.
 Gjersting Oluf Mortensen, Landsd. 54. 130. 155.
 — Hr. Folmer Mortensen 48.
 Gjertrud Hermansdatter, g. m. Jep Jude, se von Haffen (Hagen).
 Gjordsen, Hr. Gjord 111.
 Glad Jens i Lyngsbek 139.
 Glambek Jes Persen, Væbner 149.
 — Christiern Persen i Aagesvig, Væbner 149.
 Glob Hr Albret 80. 81. 150. 154.
 — Erik Persen af Fjellerup 137.
 — Mester Anders 93 95. 160. 162.
 — Lave, Biskop 23. 107. 108. 123.
 — Oluf Persen, Væbner 76. 77. 93. 149. 150.
 — Poul 20. 106.
 Godov Jens Olufsen af Hessel 15. 47. 55. 124. 125.
 — Oluf Pedersen 47
 — Peder Olufsen 47.
 Gotskalk Nielsen 1406, se Gyldenstjerne.
 Grim, Hr. Jens af Tolstrup 124 ff.
- Grinderslev Kloster 42. 44. 105. 120.
 Gris Niels 89.
 — Maren Nielsdatter 55.
 Grubendal Else 47.
 — Hr. Klaus 120.
 — Margrethe Andersdatter, g. m. Hr. Johan Fikkese 55.
 — deres Vaaben 14.
 Gryn, Hr. Jens af Tolstrup, se Grim.
 Gunde Jensen, Provst i Hads Hd. 142.
 Gyde, g. m. Otto Jensen, se Jernskjæg.
 Gyldenstjerne Abraham Eriksen 1511. 156.
 — Bugge Nielsen 11. 105.
 — Hr. Erik Nielsen 107. 113.
 — Gert, Biskop 86. 91.
 — Gotskalk Nielsen 1406. 113.
 — Henrik Jakobsen 1363. 103.
 — Henrik Nielsen 104. 112.
 — Niels Gotskalksen 1406. 113.
 — Hr. Niels Pedersen 87.
 — Hr. Peder Nielsen af Aagaard 107. 113.
 — Inger i Stensballe 1511. 156.
 — Kathrine, g. m. Strange Pedersen 14. 112.
 Gylling Hans, Kannik 109.
 Gøye Christoffer 159.
 — Hr Eskil 69. 125 ff.
 — Hr. Mogens 69. 89 157.
 — Oluf Axelsen 15. 47. 55.
- Hagen (von Haffen) Verner van 54.
 — Christoffer van 54.
 — Gjertrud Hermansdatter, g. m. Jep Jude 54.
 Halling H. H. G., Ritmester 165.
 — W., Brigadeer. 165.
 Halvord Finsøn, Hr. 111.

- Hans, Konge 28. 34. 88. 138.
 — eller Jens i Greninge 42.
 — St., Kloster i Viborg 59. 74. 115.
 — Elufsen 14.
 — Eriksen af Bistrup 68. 135.
 — Hansen, Prior i Grinderslev Kloster 1375. 105.
 — Laugesen, Abbed i Alling Kloster 78.
- Hardbo Nis 154.
- Hardenberg, Hr. Joakim 74.
 — Knud 150.
 — Thue Thuesen 41.
- Hase, Hr. Aage 14. 23 ff. 113 ff.
 — Birgitte 76.
 — Ingeborg 24.
 — Jens Thorsen 1404. 121.
 — Hr. Niels 7. 76. 104.
 — Palle 24. 114.
 — Hr. Palle Jensen se Munk.
 — Peder af Vellum 20. 43. 75. 120 ff. 147.
 — Hr. Truid 111.
- Henrik, Hertug i Jylland 4.
 — Greve af Osnabrück 37. 111.
 — Jakobsen 1363, se Gyldenstjerne.
 — Nielsen 1375, Væbner, se Gyldenstjerne.
- Herman, Præst i Viborg 1363. 103.
 — Præst i Aarhus, 1499. 141.
- Hermon Thomas af, Præst 1375. 105.
- Hoffmann Esbern, Væbner 142.
- Holk Manderup 1511. 155.
- Hovenskind, Hr. Klaus 106.
- Hwall Jens 109.
- Hvide, Hr. Stig Andersen 1355. 101.
 — Stig Andersen, Væbner 1405. 1408. 106. 109.
- Hwiid, Peder af Begh 103.
 — Jon 2. 102. 103.
- Høg, Anne g. m. Hans Rostrup 148.
 — Bo 8. 104. 136.
 — Hr. Peder 109. 113.
 — Per i Lyngsbek 140.
 — Sofie Pedersdatter 113.
- Jacob, Biskop i Viborg 42. 105. 120.
 — Andersen, se Bjørn.
 — Lavesen, Hr. 1390. 1406, se Saltensee.
 — Nielsen, Væbner 1375. 104.
- Jakob Ovesen t. Vingegaard, Væbner, se Reventlow.
 — Pedersen, Væbner 1390. 42. 120
 — Troelsen, Hr. 1405. 1408. se Binderup
- Ibsen, Cand. phil. 165.
- Jens Lodehat Biskop i Roskilde
 — 1420. 53.
 — Allisen af Hovedstrup 143.
 — Axelsen, Hr. 1360, se Ulfeld.
 — Eriksen af Landting, se Banner
 — Gundesen (Gunson) 1410. 110.
 — ell. Hans, Præst i Greninge 42. 120
 — Mikkelsen af Boosholm, se Løvenbalk.
 — Nielsen i Østrup, Væbner se Munk.
 — Nielsen 1406, se Munk.
 — Olufsen af Hessel, se Godov.
 — (Jes) Pallesen af Rude, Væbner 142.
 — Poulsen, adlet 1452. 44.
 — Simonsen, se Udsen.
 — (Jes) Therkildsen i Thisted 42.
 — (Jes) Thomsen af Bøsterup 1459 109.
 — (Johannes) Thorsen 1404, se Hase.
- Inge, J. Færkes Husfrue 37. 107.
- Inger g. m. Svend Bonde 2 ff. 102.
 — Frue i Møllerup, se Flemming.
 — Frue i Steensballe, se Gyldenstjerne.
- Ingeborg g. m. Jens Hvas af Pebringe 49.
- Jep Iversen 1406, se Tornekrannd.
 — Lyøngh, Borgerm. i Viborg 155.
 — Mogensen 1405, Væbner 106. 107, se Seefeld.
 — Mogensen 1468, Væbner 136.
 — Mogensen, Præst i Houbjerg 135.
 — Persen, Byfoged i Grenaa 155.
- Jernskjæg Anna Pedersdatter 52.
 — Hr. Anders Nielsen af Drotningholm 129.
 — Gyde g. m. Otto Jensen Markmand 52.
- Jernvillær Jakob 120.
- Johan Povlsen, Hr. af Holbæk 39. 109.
 — Nielsen i Berager, Væbner 142.

- Johan Thomsen Hr. 1405. se Lindenov.
- Johanne Hansdatter g. m. Jens Hvas 79. 151 153 ff.
- Jordan Hans, Præst 105.
- Jude Christiern 87.
- Jep 54.
- Kersten, Slotsfoged 70. 140.
- Juel Erik, Væbner 135.
- Hartvig, Biskop i Ribe 57. 69.
- Ide 57. 17.
- Jens, g. m. Karen Fasti 57.
- Johanne, g m. Christen Stenfeld 57.
- Iver Jensen, 33. 34. 48. 55. 118. 125.
- Niels, Admiral 57.
- Palle til Øgelstrup 57.
- Palle til Pallisbjerg, Landsd. 56.
- Juul Søren af Hedegaard 156.
- Kaagh Peder i Vegerslev 132.
- Kaas Bertel 136.
- Bjørn 98.
- Ellen 147.
- Erik, Biskop 93. 96. 159. 161.
- Gjertrud 66
- Jens t. Kaas 1408. 109. 146. 147.
- Jens (Johannes) 1363. 103.
- Niels 1408. 109.
- Hr. Niels t. Taarupgd. og Kaas 66. 68. 136 137. 147.
- Mogens Thomsen (Mur) 66.
- Ove Ovesen (Mur) 10. 12. 17 ff. 26 ff. 115. 119.
- Hr. Peder Mortensen (Mur) 1407. 109.
- Thomas Jensen (Mur.) 54. 66. 135. 136.
- Peder Jensen (Mur.) af Od 2. 102.
- Kaath Oluf, Væbner 120.
- Kabel Lyder 44. 111. 122.
- Kalv Anne 147.
- Jakob, Ridder 107. 108.
- Niels 147.
- Kamarck Hr. Lyder af Asdal, se Kabel.
- Karen Olufsdatter g. m. Mogens Spend 57.
- Henningsdatter, se Podebusk.
- Katharine, g m. Strange Pedersen, se Gyldenstjerne.
- Ketil Mikkelsen 37. 39. 107.
- Kidt Per i Vegerslev 135.
- Kirsten g. m. Hr. Laurits Hvas d. ældre 2—5. 103.
- g. m. Erik Hvas 58. 69. 87. 139—141.
- Kirt Jep ell. Jakob 1341. 6. 23.
- Jep ell. Jakob 1430. 23. 106—108.
- Niels 23
- Niels Pallesen 23.
- Palle Nielsen 1376—1410. 2. 3. 6. 11. 19. 22 23 103. 106. 107. 110. 112.
- Palle Nielsen 1486—1491. 23.
- Stamtavle 23 jfr. 80.
- Kjeld Persen t. Lille Tordorp, Væbner 68. 135.
- Ovesen, Kantor i Viborg 155.
- Klemensen Niels Landsdommer
- 62. 82. 87. 88. 154. 157.
- Jørgen 88.
- Rasmus 88
- Klint Therkel i Stokkebro 132.
- Knud, Biskop i Viborg 68. 136.
- Gotskalksen 124.
- Pallesen 41.
- Kolde Niels Christiensen i Nielstrup 1511. 155.
- Krabbe Christiern 43. 122.
- Ellen 146.
- Erik t. Bustrup 98.
- Karen g. m. Niels Skel 159.
- Morten t. Bustrup 137.
- Niels Mikkelsen 37. 107. 109. 111. 120.
- Mikkel ell. Mikkel Buggi 104.
- Palle 1410. 110.
- Peder, Væbner 1444. 142.
- Peder i Holme 1511. 156.
- Tyge t. Bustrup 146.
- Krafse Ejler 98.
- Jesper t. Basnæs 98.
- Krag, Hr. Niels t. Søndervang 72. 75.
- Ellen 147.
- Fru Kirsten af Hegnet 25. 72. 75. 147.
- (Kraag) Niels 103.
- Krognos Oluf Stisen 41.
- Krummedige Klaus 80.
- Kruppen, Hr. Otto 97. 98.
- Erik Andersen 41.
- Krumstrup Eggert 151.
- Kruse Christoffer t. Kjellerup 1511. 156.

- Kruse Mikkel** 106.
 — Mogens 106.
Krøpelin Johannes 112.
- Laagenkjer Jens** 11. 105.
Ladislaus 2, Konge af Polen 38. 111.
Lancken Gert van der 120.
Lange Jens Iversen, Biskop 30. 68. 138.
 — Malte, se Munk.
 — Palle Jensen, se Munk.
Langmose Esbern 107.
Las Foged 69.
 — Jensen af Hovedstrup 71. 142.
 — Nielsen, Bonde 1410. 110.
Lauritz Findsøn, Hr., se Ulfeld.
 — Simonsen, Præst i Ørum 131.
 — Thruidsen af Gylling 71. 143.
 — Thygesen, Borgerm. i Viborg 109.
- Lave, Biskop, se Glob.**
Lindenov Christoffer, Etatsraad 164.
 — Hans Johansen 163.
 — Hr. Johan Thomsen 1405. 106.
- Limbek Else** 76.
 — Hartvig 67. 79. 80. 93. 96. 153 162.
 — Henneke 76.
 — Klaus 80.
- Litle, Hr. Joen (Skram)** 111. 112.
Lollands Vilkaar 1446. 47.
Lovson, Højesteretsadvokat 164.
Lunge Ove Vicentsen 1511. 155.
Lunov Johan 1511. 155.
Lyby Kirke i Salling 104.
Lyder Olsen 91.
Lykke Anne 56. 57.
 — Anne i Meilgaard 1511. 156.
 — Erik 156.
 — Hr. Jens eller Hans 1375. 104.
 — Joachim 156.
 — Peder af Stoldrup 112.
- Løvenbalk Ellen** 80.
 — Erik Eriksen 68. 69. 139. 156. ff.
 — Erik Jensen 86.
 — Gert Eriksen 89—91. 156. 159.
 — Gjertrud 88—91. 157.
- Løvenbalk Jens Mikkelsen af Boosholm** 121.
 — Hr. Jens Nielsen 36. 42. 86. 106. 108. 109. 111. 120. 146.
 — Karine 88—91.
 — Las Mogensen 86.
 — Maren, g. m. gl. Jens Kaas 146.
 — Mogens Jensen 86.
 — Niels Eriksen 8. 86.
 — Peder Eriksen 80. 86. 136.
 — Pernille 88—91. 157.
 — Sofie 88—91.
- Mads Andersen** 41.
 — Frebjørnsen, Væbner, se Skinkel (Lilie).
 — Jepsen, Hfgd. i Hads Hd. 142.
 — Pedersen 126.
- Magnus, Abbed i Alling Kloster** 78.
Manderup, se Holk.
- Maren Mathisdatter, g. m. Jep** Kirt. 6. 23. 64.
 — Bertelsdatter, g. m. Jens Rud 54.
- Margrethe Dronning** 109.
 — Andersdatter, se Grubendal.
 — Jensdatter, Fru 120.
 — Niels Ejesens Søster 23. g. m. Oluf Stisen Krognos 41.
 — Mogensdatter, g. m. Rasmus Klemensen 89.
- Maren, Frue i Rugaard, se Munk.**
 — g. m. Albret Rytter 75.
 — Henningsdatter, se Podedbusk.
- Markmand Elsebe, g. m. Hr. Mikkel Rud t. Vedby** 52.
 — Otto Jensen 52.
 — Peder 41.
- Maturin du Pont, Chr. d. 4.'s Hof-fourer** 163.
- Meinstrup Anne** 151.
 — Hr. Otto 111.
- Mette Elufs Datter, se Bild.**
 — brune Eriks Datter g. m. Hr. Sti Munk, se Banner.
 — Hansdatter, g. m. Hartvig Limbek 79. 93. 96. 153.
 — Jensdatter, g. m. Lyder Kabel, se Due.

- Mikkel Jensen, Foged p. Ormstrup 96.
 — Laurentsen. Raadmd. i Viborg 155.
 — Nielsen, Prior i St. Johannes Kloster 155.
 — Pedersen, Kannik i Aarhus 142.
- Mogens Vognsen i Kagstrup 132.
 — Eskilsen i Bøgskov 137.
- Møleke (von Molen) 120.
- Moltke Evert 124.
 — Kort 8.
- Morten Jensen, Væbner 1375. 104.
 — Hr. i Aarhus 127.
- Mourits Eskilsen, Hfgd. i Hovlbjerg Hd. 135.
- Munk Christiern Nielsen, Væbner 1406. 102. 108.
 — Ebbe Mikkelsen 65. 138.
 — Eline Andersdatter, g. m. Hr. Niels Krag 72. 75.
 — Eline, g. m. Hr. Aage Hase 14. 25. 114.
 — Ellen i Skovgaard 1511. 156.
 — Jens Nielsen af Visborg 37. 107.
 — Jens Nielsen i Østrup, Væbner 54.
 — Jens Madsen af Visborg 68.
 — Fru Kirsten 57.
 — Las 156.
 — Lucie 75.
 — Ludvig t. Nørlund 57.
 — Ludvig t. Palsgaard 57.
 — Malte (Lange) 57.
 — Margrethe 57.
 — Maren i Rugaard 1511. 156.
 — Mikkel 65. 78. 138.
 — Mogens, Landsd. 57.
 — Hr. Mogens 1408. 109.
 — Niels, Væbner 1448. 6.
 — Hr. Niels af Østrup 68.
 — Hr. Niels af Brusgaard 64. 67. 87. 132.
 — Oluf Maltzen 17. 57.
 — Otte 156.
 — Hr. Palle Jensen 23.
 — Hr. Sti 75. 106. 107. 109. 113.
- Mus Anne, g. m. Anders Jakobsen Bjørn 147.
 — Erik af Silkeborg 16.
 — Fru Thore Eriksdatter 15 ff. 84. 145. 147.
- Mænyk Jes i Auning 134.
- Neffue Peder 1375. 104.
 Niels Andersen af Vong 1405. 106.
 — Ascersen 1410. 110.
 — Christiensen, se Kolde.
 — Christensen, Hr. af Østrup, se Munk.
 — Ejesøn (Eskesen) 23.
 — Eriksen af Skarve 1406, se Banner.
 — Eriksen af Holm 1357. 103.
 — Gotskalksen 1406, se Gyldenstjerne.
 — Ibsen 1375. 112.
 — Ibsen til Aastrup 13.
 — Jensen, Hr. af Tange 1411, se Rosenkrantz.
 — Jensen af Drammelstrup 125 ff.
 — Jensen af Trustrup 127.
 — Jensen, g. m. Birgitte Hansdatter, Niels Klemensens Efterlev. 89.
 — Jensen, Foged paa Stege 53.
 — Iversen Hr. 1406, se Rosenkrantz.
 — Madsen, Væbner 1377. 8.
 — Madsen (Mathiasen) 1405. 120.
 — Meynicksen, Raadm. i Nykjøbing p. M. 142.
 — Ovesen (Nissæ Awcsøn) 107.
 — Nielsen Hr. 1406. 106.
 — Olufsen 1471. 69.
 — Persen Hr., se Gyldenstjerne.
 — Strangesen Hr., se Strangesen.
 — Thodersen 1404. 121.
 — Thomsen Hr. 1360. 4.
- Nye Margrethe 150.
- Oluf Mortensen, Biskop, se Baden.
 Orning, Hr. Sti 1421. 112.
 v. d. Osten, Jens Olufsens Søstersøn 125.
- Otto Jensen, se Markmand.
- Pabe Jens 43. 122.
 Palle, Abbed i Alling Kloster 78.
 Peder, Biskop i Børglum, se Friis.
 — Abbed i Alling Kloster 78. 152.
 — Hr. i Antvorskov 48.
 — St., Kloster i Næstved 49.
 — Prior i Grinderslev 123.
 — Eriksen af Vinderslev, se Løvenbalk.

- Peder Eskilsen af Bøgeskov 137.
 — Gødese, Hr. til Dibbelmark 132.
 — Jensen 1404. 121.
 — Jensen af Od, se Kaas.
 — Jensen 1459 (Bonde) 110.
 — Kynnicksen Præst i Lyby 123.
 — Mogensen, Hr. 1408, 1421, se Due.
 — Mogensen, Præst i Tvilum 155.
 — Mortensen, Hr. 1407, se Kaas.
 — Nielsen, Hr. af Aagaard, se Gyldenstjerne.
 — Ploughsen 1355. 102.
 Petz Lasse Jonsen til Viskum 68. 136.
 Pig Anne 66.
 Podebusk Hr. Predbjørn 88. 89. 157.
 — Maren Henningsdatter, g. m. Hans Eriksen t. Bidstrup 68. 135.
 — Karen Henningsdatter, g. m. Lasse Jonsen Petz 68. 136.
 Poul Jensen 1404. 121.
 — Jensen 1413. 122.
 Pors af Tvede, Væbner 136. 137.
 Prip Erik Henriksen 1511, 155.
 — Henrik 106.
 Puder Abel Tyggesdatter, g. m. Niels Kalv 157.
 Quese Peder, Kannik i Viborg 109.
 Rale Per i Velling, Væbner 149.
 Rantzow Karen 147.
 Reedtz Peder t. Tygestrup 148. Δ
 Reventlow Jakob Ovesen t. Vingegaard, Væbner 155.
 Robert Persen 85.
 Rosborg Hans 164.
 — Hans Tausen 164.
 Rosenkrantz Anne, g. m. Oluf Sommer 66.
 — Anne, g. m. Tyge Krabbe 146.
 — Eiler (Stygge) 1511. 156.
 — Erik (Stygge) 155.
 — Hr. Erik Ottesen 69. 124 ff.
 — Hr. Niels Jensen af Tange 1411. 111.
 Rosenkrantz Hr. Niels Iversen 1406. 108.
 — Hr. Otte Nielsen 67. 135.
 Rostrup Gotskalk 43. 45. 121.
 — Hans af Sjellevskovgaard 73. 143.
 — Jep Gotskalksen 43. 45. 121.
 — Hr. Markvard 143.
 — hans Børn 143.
 — Sofie 143. 145.
 — Stamtavle 147. 148.
 Rud Christen t. Hessel 51. 53. 54. 125.
 — Jens t. Hessel 54. 125.
 — Jes t. Fuglsang 54. 124.
 — Jørgen 54.
 — Karen 54. 125.
 — Mette 54.
 — Mikkel, g. m. Else Lauritsd. Hvas 51 ff.
 — Hr. Mikkel t. Vedby 52.
 — Hr. Mikkel t. Skjoldnæsholm 52.
 — Mikkel i Sigerslevvestre 52.
 Rytter Albret, se Skel.
 Saell Niels, Landstingshører 69.
 Saltensee Lave Jepsen 57.
 — Hr. Jakob Lavesen 107. 120.
 Sandberg Anders Christensen t. Kvelstrup 128. 139.
 — Christen t. Kvelstrup og Isgaard 66. 144. 156.
 — Henrik 148.
 — Mads 77. 145.
 Sandholt P. B. W. Læge 165.
 Sawen Jes 22. 111.
 Seefeld Jep Mogensen, Væbner 1405. 106. 107.
 — Thomas Mogensen, 1405. 1406. 106. 107.
 Silkeborg 28 ff. 116 ff. 167.
 Skade Niels Clausen, Biskop 30. 109.
 Skadeland Niels Jensen i Viborg 128.
 Skale Fru Anne i Føvling 156.
 Skarpenberg Gotskalk 104.
 — Hr. Johan 109.
 Skeel Anders Albretsen (kaldet Lange Anders Skeel) 20. 26. 59. 72. 74. 75. 81. 115. 133. 147. 148.

- Skeel hans Børn 75. 76.
 — Anders, g. m. Karen Flem-
 ming 147.
 — Anne Andersdatter, g. m.
 Oluf Persen Gløb 76. 77.
 93. 149.
 — Albret Rytter 75.
 — Albret Andersen 75. 147.
 — Eline 75. 76.
 — Hans 67. 80. 81. 96. 154.
 161.
 — Ingeborg, g. m. Otto Banner
 76.
 — Iver 28. 75. 76. 116.
 — Jep 75. 76.
 — Margrethe, g. m. Jørgen
 Rostrup 148.
 — Niels 158.
- Skernov Markvard, Erkedegn 131.
 Skinkel Morten i Borreby 48.
 — Mads Frebjørnsen, Væbner
 24. 26.
- Skive Slot 104.
 Skodborg Mathias, Borgermester i
 Kolding 149
 Skovgaard Gunde Nielsen af Rol-
 søgaard 156.
 Skovkloster 50.
 Skram Christiern 1511. 155.
 — Christen 1411. 111.
 — Else 147.
 — Ove 155.
 — Peder t. Hammergaard 146.
 147.
- Skytte Anders, Hfgd. i Nørre Hd.
 135.
 — Niels do.
 131.
- Slæt Niels, Væbner 1377. 8.
 Smid Eskil 1404. 121.
 Sommer Anne 66. 144.
 — Christen, g. m. Anne Pig
 66.
 — Christen Olufsen 66. 93.
 94. 160.
 — Oluf 65. 66. 93. 136. 138.
- Spend Ellen 57.
 — Mogens 57.
- Splittaf Hr. Peder Albretsen 4.
 Steffen Nielsen, Borgerm. i Randers
 136.
 Steg Hr. Ove 4.
 Sten Henrik 155.
 — Knud 155.
 Stenfeld Christen t. Bekmark 57.
 Stig Andersen Hr. 1355. se Hvide.
- Stig Andersen, Væbner 1404. 1408.
 se Hvide.
 — Jensen, Væbner 142.
 — Nielsen i Tapdrup 54.
- Stollere Jens 41.
 Strange Pedersen 14. 112.
 Strangesen Hr. Niels 1409. 109.
 Stuke Ulrik, Biskop 12. 23. 27.
 Stygge Eiler 1511, se Rosenkrantz.
 — Eiler Madsen, Biskop se
 Bølle.
 — Erik, se Rosenkrantz.
 — Hans, Befalingsmand paa
 Silkeborg 17.
- Susanne Frue, g. m. Gotskalk Niel-
 sen 113.
 Swan Jesse 1406. 107.
 Søren Bendtsen 126.
- Thomas af Hermon, Præst 1375.
 105.
 — Præst 1413. 122.
 — Fæstebonde 1407. 108.
 — Jensen 1404. 121.
 — Mogensen 1405. 1406, se
 Seefeld.
- Thord Madsen i Grenaa 139.
 — Mikkelsen af Mattrup 1418.
 13. 115.
- Thorkild Jensen, Præst i Glæsborg
 131.
 Thott Axel Pedersen 41.
 — Hr. Iver Axelsen 136.
 — Hr. Kjeld Axelsen 85.
 — Hr. Philip Axelsen 85.
 — Hr. Oluf Axelsen 47.
- Thun (Tim) Thruels 1377. 8.
 Thyge, Abbed i Alling Kloster 78.
 Timme Nielsen 1377. 8.
 Tokke Terkel, Borgerm. i Grenaa
 132.
 Torben, Provst i Salling 105
 Tornekrannds Jep Iversen 1406.
 107.
 Toste Jensen, Væbner 1390. 120.
 Troels Jepsen, Borgerm. i Grenaa
 130.
 — Jepsen af Sæbygaard 1430.
 142.
 — Sørensen, Hfgd. i Mols Hd
 139.
- Tvilum Kloster 22. 62. 64. 137.
- Udsen Gjertrud Svendsdatter, g.
 m. Hr. Niels Munk t. Brus-
 gaard 64.

Udsen Jens Simonsen 1511. 155. -- Svend Torbensen af Rimsø 61. 64. 136. 137. — Hr. Svend 64. 67. 108. 131. — Ut Ebbesen t. Dibbelmark 132. Ulfeld Hr. Jens Axelsen 1360 4. — Mette Lauritsdatter 84. — Hr. Laurits Findson 111. Ulfstand Hr. Oluf Holgersen 55. Ulrik, Biskop, se Stuke. Urne Jep, den Stærke 150. — Mette 77. 150. Valdemar Atterdag 2 ff. 20. 21. 102 ff. — Albretsen Hr., se Eber- stein.	Valdemar 5, Hertug 4. Wassard Ane 164. Vendelbo Hr. Christiern 2. 102. 103. — Hr. Jens 4. — Hr. Peder 2. 102. Vesteni Erik i Søbygaard 54. 65. 68. 138. 155. — Eggert t. Østergaard 65. 68. 135. 137. — Karen 57. — Laurits 57. Wiffert Jon 1406. 106. 107. — Jon 1468. 136. — Familie 80. Vind Hr. Peder 4. Æuær Johannes, Væbner 101.
-